FORKLARING

TIL

3DIE HEFTE

AF

MISSIONSATLAS.

(AMERIKA.)

UDARBEIDET AF

J. VAHL,

SOGNEPRÆST I N. VEDBY — N. ALSLEV, PROVST,

MEDLEM AF DET FINSKE LITERÆRE SELSKAB I HELSINGFORS.

UDGIVET AF DET DANSKE MISSIONSSELSKAB.

KJØBENHAVN.

I COMMISSION HOS CHR. CHRISTIANSEN.

GRÆBES BOGTRYKKERI.

1885.

Kortet Nr. II.

Amerika.

A. Eskimoer.

Innuit (Mennesker), eller som de kaldes af Europæerne, Eskimoer (egenlig et algonkinsk (Eskimantik) eller Cree (Wiyaskimowok) Ord = den, der æder raat Kjød) ere et Kystfolk (Orarian), som altid boer ved Søkysten og Mundingen af de store Floder, men kun en lille Strækning ind i Landet. De bo fra Belleislestrædet til nærved St. Eliasbjerget og over i Asien, hvor Namollo'erne høre til dem[1].

1. Grønland.

a. Den danske Koloni.

Hvorledes Grønland blev opdaget af Nordboerne 982, hvorledes disse bleve christnede (Bispesæde i Gardar 1125), hvorledes det blev glemt, forbigaa vi her. Da det blev gjenfundet 1721, vare Beboerne Eskimoer og Hedninger. Da Nordboerne kom til Grønland, var den nuværende danske Del af Landet ubeboet, om der end fandtes Spor af Mennesker, men Eskimoerne trængte senere nordfra derned, og 1379 foretoge de deres første Anfald paa Kolonien, og senere erobrede de efterhaanden den ene Del af den efter den anden, indtil den ganske gik til Grunde samtidig med, at

[1] Hall, narrative of a second arctic exped. Wash. 1879. 4to. 62. Richardson, Arctic searching exped. London 1851. 1, 341. Bulletin de la société de geogr. Paris 1875, 257.

Beseilingen af Grønland blev glemt. Folketallet af Indfødte var 1820 6286, 1840 7877, 1850 9577, 1880, 9720[1].

Det danske Missionscollegium anlagde ved Hans Egede 1721 den første Missionsstation i Godthaab, hvortil siden kom Nepisene (1724—1725), Christianshaab[2] (1734, flyttet 1752 til Claushavn), Frederikshaab (1742), Jakobshavn (1749 (1752) — 1755, ?—1790 og atter senere), Sydbay (1757, flyttet 1759 til Amertlok) (Holsteinborg), Rittenbenk (1759—60), Sukkertoppen (1764), Omenak (1765 — o. 1800, 1818—?), Egedesminde (1769—?), Julianehaab (1779), Upernivik (1779[3]—1789 (1792) 1825). Men 1792 nedlagdes af de 10 Stationer de 5. Senere ere Omenak (1818) og Upernivik (1825) gjenoprettede, og 1844 oprettedes to Seminarier, i Godthaab og Jakobshavn, til Uddannelse af indfødte Lærere, hvilket allerede var bestemt 1807, ligesom ogsaa Missionærernes Antal fastsattes til 8 (Julianehaab, Frederikshaab, Godthaab, Holsteinborg, Egedesminde, Jakobshavn, Omenak, Upernivik). Paa Grund af Mangel paa danske Præster nedlagdes Seminariet i Jakobshavn 1875 og nogle af Stationerne have af og til været ubesatte. Ved Begyndelsen af 1884 vare 4 Præster ansatte i Julianehaab, Godthaab, Jakobshavn og Upernivik, en indfødt Præst i Egedesminde og 2 andre indfødte Præster arbeidede paa de andre Stationer. Alle Grønlænderne i de danske Kolonier ere døbte, de sidste døbtes o. 1856. Ialt høre 8175 Grønlændere til denne Mission, der efter Missionscollegiets Ophævelse 1859 ganske hører under *den danske Regering*[4].

---

[1] Grønlands hist. Mindesmærker. Kbhvn. 1838, 1, 168. 201 ff. Rink, Grønland, hist. og stat. Beskr. Kbhvn. 1857, 2, 42. 381. Kgl. dansk Hof- og Statskal. Kbhvn. 1884, 597.

[2] Christianshaab havde fastboende Missionærer 1776 — o. 1778. (P. Egede, 247 f. Saaby, Brudst. af en Dagbog i Grønland. Odense 1816, 135.)

[3] I P. Egede, Efterretn. om Grønland. Kbhvn. (1788) 239, siges, at den første ordinerede Præst sendtes derhen 1772, men samme Forf. anfører S. 249 1778. If. Dansk Missionsblad 1851, 6 var det 1779.

[4] Fenger, Bidrag til Hans Egedes og den grønl. Missions Historie. 1721—60. Kbhvn. 1879, 108 ff. 152. 247 ff. 273 ff. 290 ff. 347 f. Egede, Omstændelig og udførlig Relation ang. den grønl. Mission. Kbhvn. 1738. N. Egede, 3die Cont. af Relationerne betræff. den grønl. Missions Tilstand. Kbhvn. 1743. P. Egede 239. 247. Funch, Syv Aar i Nordgrønl. Viborg 1840, 18 f. 33. 41. 43 f. Vahl, Om Christendommens Udbredelse paa Grønland. Kbhvn. 1859,

Det danske M. S. har siden 1822 støttet den grønlandske Mission ved Udgivelse af Skrifter paa Grønlandsk, ved at hjælpe flere unge Mennesker til at erholde den fornødne Uddannelse til at blive Missionærer paa Grønland, ved Gaver til Kirkebygningers Opførelse, ved Forbedring af Kateketernes Lønning, fra først af tildels under den grønlandske Kirkestyrelses Uvillie, men det har ikke kunnet tage sig direkte af den grønlandske Mission, hvilket før 1849 ligefrem var forbudt. Ogsaa har det af og til hjulpet Brødremenighedens Mission ved Pengegaver[1].

Brødremenigheden sendte 1733 sine første Missionærer til Grønland, hvilke anlagde Stationen Ny Herrnhutt, hvortil senere kom Lichtenfels (1758), Lichtenau (1774), Friederichsthal (1824), Umanak (1861), Igdlorpait (1864). 1881 arbeidede her 19 Missionærer, og her var 1545 Christne. 1801 døbtes den sidste hedenske Grønlænder i Missionsstationernes Omraade. Indfødte Præster er der endnu ikke[2].

Det danske B. S. har støttet den grønlandske Mission ved at fremhjælpe Udgivelsen af den hellige Skrift paa Grønlandsk og udbrede den paa Grønland[3].

Det slesvigholstenske B. S. støttede i Aarhundredets Begyndelse

1 ff. Anm. til de 3 første Bøger af Crantz' Hist. om Grønl. Kbhvn. 1771, 24 f. D. Mbl. 1834, 10. 1850, 7. 1853, 90. Skand. Litteraturselskabs Skrifter 1809, 226. Kragh, Uddrag af Dagbog. Haderslev 1875. 2, 75. Dansk Religionsblad. Kbhvn. 1827, 115. Nyt dansk Religionsblad. 1833, 394. Viberg, Dansk Præstehistorie. Odense 1870, 2, 588. Bing, Beskr. over Kongeriget Norge. Kbhvn. 1796, 214. 554. Rink, Samlinger af Betænkninger og Forslag vedk. den kgl. grønlandske Handel. Kbhvn. 1856, 70 ff. Skibsted, Love og Expeditioner vedk. Kirke- og Skolevæsen. Kbhvn. 1869. 1, 300. Meddelelse af Pastor Lic. th. Fenger i Kbhvn. og Past. Krag i Farsø.

[1] Aarsb. f. 1822, 30. 1823, 4 ff. 1824, 6 ff. 53. 55. 1825, 24 ff. 1826, 26 ff. 1831, 28 ff. 63 ff. 1832, 43 ff. 1835, 19. 105. 1836, 24 ff. 1843, 4 ff. 1844, 8 f. D. Mbl. 1841, 78. 1843, 32 ff. 1849, 6 (se de aarlige Regnskaber i D. Mbl.). Vahl 23.

[2] Kölbing, Miss. der ev. Brüder in Grönland. Gnadau 1831. Fenger 113 ff. Thompson, Moravian missions. N. York 1883, 177 ff. Cranz, Historie von Grönland. Barby 1765, 403 ff. Cranz, Fortsetz. d. Historie von Grönland. Barby 1770, 3 ff.

[3] Aarsb. 1822, 31. 1823, 69 f. 1824, 41. 1825, 30. 1826, 18. 1833, 37. 1840, 39 f. 1842, 27. 1858, 32. 1864, 70 ff. 1870, 39 ff. 1871, 30 f.

det danske M. S. med Gaver til den grønlandske Mission, navnlig til litterær Virksomhed[1].

Det britiske B. S. har støttet Brødremenighedens Mission ved at udgive en Del af den hellige Skrift paa Grønlandsk[2].

Det religiøse Traktatselskab har udgivet Skrifter paa Grønlandsk[3].

b. Østgrønland.

Østkysten er beboet af samme Folk som Vestkysten. Allerede ved Aaret 1000 fandtes der Eskimoere her, og da Graah besøgte Østkysten (1829—30), fandt han Beboere ligetil Aluik og samtidig (1823) fandt Clavering Beboere paa Pendulum Ø, og Scoresby (1822) friske Spor af saadanne 2—4° sydligere. Indtil Kap Ritter er der fundet Spor af Beboere, men ingen bosiddende, og siden er Pendulum Øen fundet ubeboet[4].

Flere Gange har det været paatænkt dels af Mænd, der stode i det danske Missionscollegiums (1860), dels i Brødremenighedens Tjeneste (1843 o. fl. 1881) at paabegynde en Mission paa Østgrønland, og Undersøgelsesreiser ere foretagne, ligesom ogsaa Østgrønlændere have besøgt navnlig Friederichsthal. Da et engelsk Handelsselskab 1863 fik Tilladelse til at anlægge Kolonier paa Østgrønland (hvilket ikke er sket), forbeholdt den danske Regering sig Ret til at forlange, at Bevillingshaverne skulde bygge Skoler og lønne Missionærer eller Katecheter, men derved er det blevet[5].

c. Landet Nord for de danske Kolonier.

Eskimoer bo spredt Nord for de danske Kolonier indtil Nord for Smithsund[6].

---

[1] Jahresb. 1830, 78 f. D. M. S. Aarsb. 1828, 12. 1835, 103.

[2] Rep. 1842, CX. 1850, CXXXVIII. 1851, CXV. 1852, CLX. 1868, 265.

[3] Rep. 1883, 261.

[4] Grønl. hist. Mind. 2, 189. Graah, Undersøgelsesreise til Østkysten af Grønland. Kbhvn. 1832, 118. Scoresby, Tagebuch einer Reise auf d. Wallfischfang. Hamb. 1825, 216. 230 ff. 264. 328. Die zweite deutsche Nordpolarfahrt. Leipz. 1874, 318. 335. 346. 488. 588 ff. 617. 651. Payer, Die öst-ung. Nordpolarexp. Wien 1876, 633. Nationaltid. 1883, N. 2682.

[5] D. Mbl. 1853, 81 ff. 1860, 15. Brodbeck, Nach Osten. Niesky 1882, 8. 26 ff. Alm. Kt. 1863, 167.

[6] Hayes, arctic boat journey. Boston 1860, 42. 104. 107 ff. 160 ff. Hayes, open polar seas. London 1867, 206. 217 ff. 231 ff. 347 ff. 373 f.

Alle de herboende Eskimoer ere Hedninger. Paa sin Hjemreise fra sin Expedition tilskrev Dr. Kane 1855 det danske M. S. om de Eskimoer, han havde fundet ved Smithsund, og som førte en høist forkommen Tilværelse, om at faa dem flyttede mod Syd til de danske Kolonier. Det danske M. S. henvendte sig til Regeringen, som efter at have brevvexlet frem og tilbage besluttede 1858 at stille Sagen i Bero. Derved er det saa forblevet, uagtet en senere engelsk Reisende (1867) gjorde opmærksom paa, at deres Antal yderligere er blevet formindsket[1].

En ung Eskimo fra disse Egne, der blev bragt til England, blev der døbt 1853, og efter at han var uddannet til Præst og ordineret, sendte *Evangelieudbredelsesselskabet* ham 1855 som Præst til St. Johns paa Nyfoundland, hvor han døde Aaret efter[2].

2. Britisk Nordamerika.

Eskimoerne have boet lige ned til St. Laurensbugten. Ved Belleislestrædet og noget længere Nord paa trænges de mere og mere tilbage af Europæerne. Ved Hudsonsbugten have de paa Østsiden boet lige ned til Bugtens Bund, men allerede i forrige Aarhundrede dreves de tilbage over 55° af Indianere, der havde faaet Skydevaaben af Europæerne. Paa Vestsiden havde de boet ved Churchillfloden, men vare ogsaa dengang drevne derfra mod Nord. I Slutningen af forrige Aarhundrede boede de til 62°, nu til Chesterfield inlet, men komme dog ned til Fort Churchill. Fra Chesterfield inlet til Kobbermine Floden og Nord for Hudsonsstrædet bebo de vel, ligesom allevegne, kun Kysterne, men de have ingen Beboere indenfor sig inde i Landet, hvilket derimod er Tilfældet i Labrador og andetsteds. Allevegne findes Eskimoer eller

---

387 f. Mac Clintock, Voyage of the Fox in the arctic seas. London 1860, 135 ff. Petersen, Erindr. fra Polarlandene. Kbhvn. 1857, 29. 77 ff. 89. 99. 104. 126. 130 ff. o. s. v. Kane, Arctic explorations. Philad. 1858, 1, 202 ff. 364 ff. 426. 438 ff. 2, 112 ff. Parry, Tagebuch einer Entdeckungsreise nach den nördl. Polargegenden. Hamb. 1819, 101 ff. Ross, Opdagelsesreise til Baffins Bugten. Kbhvn. 1820, 67 ff. Peterman 1882, 184.

[1] Dansk Missionsblad 1856, 41 ff. 1858, 23 f. 1871, 136 ff. Mission life 1871, 148.

[2] Gospel Miss. London 1854, 18 ff. 161 ff. The Calendar of the Miss. coll. of the Aug. Canterbury 1858 (til 14. Juni).

dog Spor af dem, hvor de have været paa deres Jagtreiser. Spor af dem ere fundne næsten til det yderste Norden, paa Byam Martins Ø og Melville Ø, hvorfra de dog synes at have trukket sig tilbage, paa North Somerset Ø, hvor de endnu bo, langs Baffinsbugten, hvor Spor af de nordligste ere trufne ved Kap Beechy. Deres Antal er det umuligt at angive, men det synes at aftage, rimeligvis fordi Hvalfangerne berøve dem saa stor en Del af deres Fødeæmne. 1871 ansloges Antallet af Eskimoer mellem Lancastersund og Frobisherbay til 300. 1873 ansloges Antallet af dem i Moosonee Stift (begge Sider af Hudsonsbugten og Nord paa) til 1000. Nøiagtigere Angivelser, om vel end løselige nok, haves om de vestlige Eskimoer. Ved Mackenziefloden bo Kopagmut eller Mackenzieflod Innuit (200), derpaa Kangmaligmut (200), hvorpaa kommer en lang ubeboet Strækning ned i Alaska[1].

Hvad de nordligste Eskimoer angaaer fra Kobberminefloden til Hudsonsstrædet, da har der ikke været drevet Mission iblandt dem. Skjøndt de have været meget i Berøring med Nordpolarfarerne, af hvilke forholdsvis mange have været alvorlige troende Mænd, have disse dog ikke, som det synes, tænkt paa at drive nogen Mission

---

[1] Back, Narrative of the arctic land exped. Paris 1836, 196 ff. Bellot, Journal d'un voyage aux mers polaires. Paris 1854, 122. 265. Dall, North Amer. ethnology. Wash. 1879, 10 f. 23. Ellis, Voyage à la Baye de Hudson. Leyde 1750, 171 ff. 277 f. 289 ff. Fischer, Journal of a voyage of discov. to the arctic regions. London 1821, 271 ff. Franklin, Narrative of a second exped. to the shores of the Polar sea. Philad. 1828, 97 ff. 166 ff. Hall, Life with the Eskimaux. London 1854, 1, 97 ff. 122 ff. 312 ff. 362 ff. 2, 88. 92. Hall, sec. exped. 63. 79 ff. 179. 255. 338. 350. 400 ff. 443. Hearne, Journey from Pr. of Wales' Fort etc. London 1795, 339. Klutschack, Als Eskimo unter den Eskimoen. Wien 1881, 20 ff. 64 ff. 75 ff. 135 ff. 226 ff. Mac Clintock 144. 149 ff. 205. 231 ff. 251 ff. Mac Clure, Opdagelsen af Nordvestpassagen. Kbhvn. 1850, 70 ff. 76 ff. 81. 150 f. 173. 285. Miertsching, Journal. Genéve 1857, 4 ff. 9. 18 ff. 24. Parry, Zweiter Reise zur Entdeckung einer nordwestl. Durchfahrt u. s. w. Hamb. 1822, 118. 336 f. 458 ff. Parry, Journal of a second voyage 1821—23. N. York 1824, 11 ff. 19. 72 ff. 131 ff. 222 ff. 251. 360. 374. 404 ff. Rae, Arctic discoveries. London. Richardson 1, 230. 236 ff. 261. 267. 306. 309. Robson, Acc. of six years residence in Hudson Bay. London 1752, 63. Ross, Zweite Entdeckungsreise. Lpz. 1835, 1, 288 ff. 2, 112 ff. 290 ff. C. M. Int. 1859, 238 f. 1870, 333 ff. 1872, 10 ff. 1871, 193. Mission life 1871, 150 f. Dayspring in the far west. London 1875, 88 ff. Peterm. 1877, Kort 2. Petitot, Geogr. de l'Athabasca-Mackenzie (i Bull. de la soc. geogr. de Paris 1875) 256 f. Revue geogr. Paris 1880, 149.

iblandt dem, og kun enkeltvis er en og anden af de Eskimoere, der ere fulgte hjem med dem til England eller Amerika, bleven Christen, uden det dog har øvet nogen Virkning paa hans Landsmænd. Mac Clures Opfordring (1850) til at drive Mission iblandt dem, er ikke endnu opfyldt, Missionsgjerningen sydligere maa vist ogsaa først være udviklet i høiere Grad, før det kan ske[1].

Hvad de vestlige Eskimoer angaaer, da begyndte *Romerkirken* 1863 at arbeide iblandt dem. Atter 1867 besøgtes de ved Mundingen af Mackenziefloden, og den 1868 i Fort Macpherson anlagte Station var navnlig beregnet paa dem[2].

For Eskimoerne, der besøgte La Pierre's House, blev der 1865 prædiket af en af *det kirkelige M. S.'s* Missionærer, og 1870 fulgte en anden af dem fra Peel River Fort med de Eskimoer, der havde besøgt det for at handle, og han levede hos dem i 2 Maaneder paa deres Vandring til Ishavet for at undervise dem i Christendommen. Fra Fort Macpherson (eller Peel River Fort) arbeides der blandt dem, og 1881 sendtes en Missionær dertil for særlig at arbeide blandt dem[3].

Ved Hudsonsbugten arbeider *det kirkelige M. S.* blandt Eskimoerne. 1853 prædikedes for de Eskimoer, der besøgte Fort George, senere prædikedes der oftere for dem ved Little Whale River, og 1871 besøgte Missionæren i Fort Moose Great Whale River og prædikede for Eskimoerne, som nu alle vare døbte. 1876 anlagdes en Station ved Little Whale River for Eskimoerne, hvilken besattes med en Lægmand, der siden er bleven ordineret. 1871 og oftere senere prædikede en Missionær i Fort Churchill for de Eskimoer, der kom derhen, og 1882 udsendtes en uordineret Missionær dertil for at arbeide iblandt dem[4].

Romerkirkens Missionærer ere komne i Berørelse med Eskimoerne fra St. Pierre ved Nordenden af Deer Lake (1861)[5].

---

[1] Mac Clure 81. Hall, Sec. exp. 445.

[2] Annales 1864, 385. 1871, 460. 463. 468. Taché, Vingt années de Mission. Montreal 1866, 227.

[3] Rep. 1882—83, XXIII. C. M. Int. 1863, 46. 1866, 123. 1871, 339 ff. 1878, 49. 1881, 231. 1882, 54. Mission life 1874, 342. Dayspring 97 ff.

[4] Rep. 1859—60, 218. 1863—64, 229. 1869—70, 237. 1881—82, XXIII, 212 f. C. M. Int. 1860, 132. 1872, 9 ff. 1876, 109 ff. 442. 1877, 377. 1882, 301. C. M. gleaner 1877, 70 ff. 1879, 134 f. Net. 1879, 61. Dayspring 206 ff.

[5] Jahrb. 1872, IV, 45.

Det britiske B. S. har støttet Missionen ved at udgive Lukas Evangelium paa den Mundart, der tales ved Great og Little Whale River[1].

d. Labrador.

Labradors Indre er beboet af Indianere, hvilke nedenfor ville blive omtalte. Kysten er beboet af Eskimoer. Deres Antal ansloges 1863 til 1500. 1669 overdrog den engelske Krone Landet til Hudsonsbugtselskabet, idet det fra 1763 hørte under Provinsen Nyfoundland, undtagen fra 1774—91, da det var henlagt under Provinsen Quebec. 1863 overtog Kronen det, og det hører nu under Dominion of Canada[2].

Hudsonsbugtselskabet gjorde Intet for de Indfødte paa Labrador, ja satte sig imod, at *Brødremenighedens* Udsendinge prædikede for de Indfødte paa deres Handelspladse. 1752 anlagde denne Stationen Hoffenthal, men den opgaves samme Aar, da de Indfødte havde dræbt nogle af Skibets Besætning, og dette behøvede Missionærernes Arbeide for at kunne naa England. Efterat Labrador var bleven besøgt 1764, 1765 og 1770, anlagdes 1771 Nain, 1776 Okak, 1782 Hoffenthal, 1830 Hebron, 1865 Zoar, 1871 Rama. Ved Begyndelsen af 1881 arbeidede her 20 Missionærer, de Christnes Antal var 1260. Indfødte Præster var her ikke. Kun Nord for Hebron findes Hedninger[3].

Af Andre blev Intet eller næsten Intet gjort for Eskimoerne. I *Romerkirkens* Missioner arbeidedes for Eskimoer, der vare tagne til Fange i Krigene[4]. Eskimoer fulgte leilighedsvis med Englændere til England, men Intet synes at være gjort for dem[5]. Efterhaanden bosatte Europæere sig i den sydlige Del af Landet, og ved Arbeide blandt dem faldt ogsaa noget af til Eskimoerne, imellem hvem og Indianerne, der iøvrigt ikke altid tilstrækkelig klart skjælnes[6].

1824 og 1825 besøgte Udsendinge fra *det wesleyanske M. S.*

---

[1] Rep. 1881, 268.

[2] Thompson 219. Anspach, Hist. of Newfoundland. London 1819, 249 ff. Petermann 1863, 125.

[3] Thompson 222 ff. Moravian Almanak 1881, 77. Kölbing 15 ff.

[4] Charlevoix, Histoire et descr. de la Nouv. France. Paris 1744. 1, 345.

[5] Cartwright, Journal of transactions and events during a residence on the coast of Labrador. Newark 1751. 1, 229. 246. 262.

[6] Jfr. Cartwright 1, 43 (se Citat under 5).

Egnen om Esquimaux Bay fra St. John's paa Nyfoundland, og 1826 nedsatte en Missionær sig i Snooks cove. Denne Station synes iøvrigt strax efter at være opgivet[1].

Evangelieudbredelsesselskabet har støttet Biskopperne af Nyfoundland i deres Arbeide for Labrador, der første Gang besøgtes af en Biskop 1847. Vel er Opmærksomheden hovedsagelig rettet paa de Hvide og Blandingerne, men hvor det kan ske, arbeides der ogsaa blandt Eskimoerne. Stationerne ere: Forteau eller Belle Isle Stræde (1850—73), Battle Harbour (Fortune Bay) (1851—77), Sandwich Bay (nu oph.), Greenspond (1862—63). Nu er denne Mission ophørt[2], og ingen anglikansk Virksomhed udfoldes her, med mindre Bay of Islands og Bonne Bay, hvor der findes 2 Præster, ligge paa Labrador. Fra St. Augustine (o. 1868) og siden fra Drummondsville i Quebec Stift arbeider Evangelieudbredelsesselskabet leilighedsvis blandt Eskimoer[4].

Den romersk katholske Biskop paa Nyfoundland havde 1852 i Sinde at sende 2 Missionærer til Eskimoerne paa Labrador, men om det er sket, vide vi ikke[5].

Det britiske B. S. har støttet Brødremenighedens Mission i Labrador ved Udgivelsen af hele Bibelen paa den Mundart, der tales der[6].

Det religiøse Traktatselskab har udgivet Skriften paa Labradormundarten[7].

3. Alaska.

Alaska, hvor Russernes Opdagelse begyndte 1731, og som Russerne toge i Besiddelse 1787, idet deres Herredømme efter-

---

[1] Wesl. Meth. Mag. 1825, 58 ff. 136 ff. 206 ff. 1826, 131 ff. 205 ff. 1827, 132.

[2] Rep. 1863, 14. 1863—64, 14. 1873, 17. 1874, 109. 1877, 72. 1878, 82. M. R. S. P. G. 4, 67 ff. Mission field 1871, 39. Mission life 1850, 267. 1866, 260.

[3] Clergy list. London 1882, 594.

[4] Rep. 1872, 10. Net. 1872, 22 ff. Mission field 1869, 78.

[5] Brasseur de Bourbourg, Hist. du Canada, de son église et de ses missions. Paris 1852, 1, 204.

[6] Rep. 1831, LXXII. 1832, LXXXVIII. 1834, CIV. 1835, CVI. 1839, XCIV. 1841, CXVI. 1846, CXXVII. 1847, CLI. 1848, CLV. 1849, CLXIV f. 1850, CXXXVIII. 1851, CXV. 1852, CLX. 1853, CXLVII. 1870, 295. 1872, 316. 1881, 268.

[7] Rep. 1883, 262.

haanden udvidedes, afstodes 1867 til de nordamerikanske Fristater[1].

De indianske Folk i det Indre af Landet ville blive omtalte nedenfor. Langs Kysten bo eskimoiske Stammer, hvilke deles i 1) vestlige Eskimoer (Nuwukmut (mut udt. mijut) eller Nuwungmeun 800, Nunatogmut 3 à 400, Kowagmut 100, Selawigmut 100), 2) Okeogmut 300, 3) Kaviagmut eller Anlygmut 500, 4) Malemut eller Maleigmut 600, 5) Unaligmut eller Unalit 150, 6) Ekogmut eller Kvikhpagmut 1000, 7) Magemut 500, 8) Agulmut[2], 9) Kuskvogmut (Kuskokvigmut eller Kuskokvimz) 2000, 10) Nushergogmut (Nushagogmut, Kijataigmut) 400, 11) Oglemut (Aglegmut) 500, 12) Konjagmut (Konjag'er) 3000 (1864 3591 paa Kadjak), 13) Tshugatshmut (Tshugatsh) 600. Beslægtet med dem er Aleuterne (Unungun) paa de aleutiske Øer, hvis Tal tidligere angaves til 4—10,000, men næppe er mere end 2454. Disse Folks Boliger ville kunne sees af Kortet. De bo hele Veien langs Kysten. Ialt er deres Antal (1879) 13,500[3].

Russerne havde allerede fra 1745 enkeltvis døbt Indfødte paa

---

[1] Vahl, Alaska, Folket og Missionen. Kbhvn. 1872.

[2] Ifølge Dall = N. 6.

[3] Vahl, Alaska 39 ff. 66. 79. Foruden de ellers her anførte Kilder er hertil navnlig benyttet Beechy, Voyage to the Pacific and Behringstraits. London 1831. Belcher, Narrative of H. M. S. Sulphur. London 1843. Campbell, Reise um die Erde. Jena 1817. Coxe, Acc. of the russian discov. London 1787. Dall, Alaska. London 1870. Ermann, Archiv 1848. 1849. 1863. Filaret, Historijæ russkoi zerkvi. 4. Udg. Tsjernigov 1862. Kittlitz, Denkwürdigkeiten einer Reise nach d. russ. Amer. Gotha 1858. Lüttke, Voyage autour de la monde. Paris 1835. Müller, Nachr. v. Seereisen. St. Petersb. 1758. Portlock & Dixon, Voyage round the world. London 1789. Seemann, Narrative of the voyage of H. M. Herold. London 1853. Simpson, Narrative of the discov. on the North coast of Amer. London 1849. Stourdza, Oeuvres posthumes. Paris 1858. Whymper, Travels in Alaska. London 1868. Wrangell, Stat. u. ethnogr. Nachr. über d. russ. Besitz. an der N. W. Küste v. Amerika. St. Petersb. 1839. Hertha 1825. Jackson, Alaska. N. York 1880, 71. 73. Dall, 10. 23. Richardson 1, 302 ff. Sarytschew, Achtjährige Reise im nordöstl. Sibirien, auf dem Eismeere u. dem nordöstl. Ozean. Leipzig 1805, 2. 12 ff. Chwostow und Dawydow, Reise v. St. Petersburg durch Sibirien nach Amerika. Berlin 1816, 176 ff. 201 ff. Lisiansky, Voyage round the world. London 1814, 179. 193 ff. Langsdorff, Bemerkungen auf einer Reise um die Welt. Frankf. a. M. 1812, 2, 298. 54. Kotzebue, Entdeckungsreise in d. Südsee u. nach der Berings-

Aleuterne og Kadjak, men først 1793 udsendte den russiske Kirke Missionærer til Amerika. Mod Slutningen af Aaret ankom de og anlagde en Station paa Kadjak, hvorfra Missionærerne 1795 drog om paa Aleuterne og døbte de Indfødte. Der var dog kun Præster paa Øerne Kadjak og Jelovoj, ved 1821 fandtes Præster paa Kadjak og Unalashka, 1825 sendtes en Præst til Atka. Under Venjaminoff, der 1840 blev Biskop af Sitka, blomstrede Missionen op, en Station blev anlagt ved Nushagakh (Nushagogmut og Kuskokvigmut), 1845 i St. Mikael, og omtrent samtidig i Ekogmut og Nikolajevsky (Tsjugatsh). 1861 var her Stationer i Kadjak, Unalashka, Atka, Nushagakh, Kvikhpak (Ekogmut), og ved hyppige Reiser ind i det Indre af Landet kom Missionærerne i Berørelse med de forskjellige Stammer og døbte mange. Ogsaa Indfødte bleve Præster; saaledes omtales (1847) en indfødt Præst i Nulato. Efter Afstaaelsen til Nordamerika synes det Hele at være gaaet tilbage[1].

Det kirkelige M. S. kom paa sin Station Fort Yukon (1862—74) endel i Berørelse med Eskimoerne, og 1869 besøgte en af dets Missionærer Fort Mikael[2].

Den romersk katholske Biskop af Vancouver besøgte 1829 Alaska og ansatte en Missionær i Nulato[3].

4. Mexiko.

Vi forbigaa her de Folkeslag, der bo i Californien og den nordvestlige Del, hvilke senere ville blive behandlede.

Som henhørende til Mexikos Urbefolkning ansees endel forskjellige Folk: Tarasco, Miztek, Zapatek, Zoque og de med dem nærbeslægtede Mije (Mixe), Quiname eller Guiname (fuldstændig udryddede af Olmek'erne), Totonac o. fl., deriblandt rimeligvis Tobosos, Nazones, Nasas, Pilones mod N. O. Huastec hørte til Mayafolkene. Olmek (Hulmek, Theochichimek), der i Almindelighed ansees for Urfolk, og hvis Vandringer strakte sig til Nicoyabugten,

---

strasse. Weimar 1821, 1, 135 ff. Cook, Dritte Entdeckungsreise in das stille Meer und nach dem Nordpol hinauf. Berlin 1788, 2, 82. 158. 178 ff.

[1] Vahl 80 ff. Miss. cath. 1880, 585. Venjaminoff, Wegweiser zum Himmelreich, Odessa 1848, 7 ff. Calwer Missionsblatt 1850, 62. 66 f. Beleuchtungen der Missionssache. Calw 1844, 53 ff.

[2] Vahl 105. Miss. leaves 1871, 8.

[3] Miss. cath. 1880, 524.

og hvortil Mazahva hørte, samt Xicalank'er, der ogsaa undertiden nævnes som ét Urfolk, vare Nahuatlfolk, men havde bosat sig i Landet, længe før Toltek'erne stiftede deres Rige i Tollan, og de vare begge ophørte som særegne Folk før Spaniernes Komme. Chontal, der ogsaa nævnes blandt Urfolkene, er ikke et Folkenavn, men en Benævnelse paa raa Folk (= rustici). I det 6te Aarhundrede indvandrede Toltek'erne i Anahuac (Egnen om Byen Mexiko), hvor deres Hovedsæde var Tollan, men svækkede af Sygdomme, Hungersnød og Oprør maatte de i det 11te Aarhundrede forlade Landet og udvandrede mod Syd. De efterfulgtes af de med dem beslægtede uciviliserede Chichimecher. De hørte til de 7 (eller 9) Nahuatlfolk, hvis Navne var Chalca (eller (?) Acolhua), Matlazinca, Tepaneca, Malinalca, Xochmilca, Cuitlahuaca, Chichimecha, Mizquica, Mexica, af hvilke de sidste med to af de andre dannede en Conføderation (Aztekerne) og 1325 anlagde Tenochtitlan eller Mexiko, og ved den Tid stiftede deres Rige, hvilket Spanierne omstyrtede 1521. Nahuafolkene ere rimeligvis komne fra N. V., og deres Spor kan forfølges langt mod Nord, sikkert til 37° og mere spredt i det Mindste til 50°. Aztekernes Rige strakte sig ikke saa langt, som oftere er angivet (fra Kap Mendocin til Panama, fra Panuco til Yukatan). Spanierne have i det Hele taget overført deres Statsbegreb paa Mexiko, Riget naaede næppe udover 25°, og mange mindre Landstrækninger (Tlascala, Cholula, Tepeaca, Chiapa, Mechoacan) vare uafhængige. Men Spanierne underlagde sig snart baade Aztekernes Rige og det øvrige af Landet. 1530 erobredes Guadalajara, Culiacan og Landet indenfor, 1552 Cinaloa, Sonora og Ny Navarra (Landet indenfor) og i Slutningen af Aarhundredet Ny Mexiko. I det nordlige Indre var Spaniernes Magt kun ringe, og mod Vest blev først sent Halvøen Californien og (Ny) Californien underlagt Spanien, hvorom mere siden. 1821 løsrev Mexiko sig fra Spanien[1].

---

[1] De Solis, Historie om Indtagelsen af Mexiko. Kbhvn. 1747. 1, 127. 147. Robertson, Hist. de l'Amérique. Amsterdam 1789, 2, 95. 3 (Kort). Waitz, Anthropologie der Naturvölker. Leipzig 1864, 4, 1 ff. 222. 252. 5, 195 ff. Buschmann, Die Spuren der aztekischen Sprache im nördl. Mexico etc. Berlin 1859. 149 ff. Büsching, Geographie. Lausanne 1782. 11, 211 ff. 219 ff. 233 ff. 264. Henrion 1, 374 ff. Petermann 1881, 162. 177. 1882, 161. 163. Bancroft, The native races of the pacific states. St. Francisco 1875. 1, 615 ff. 2, 92.

Under Spaniernes Herredømme tog Befolkningen meget allerede 10 Aar efter var kun $^1/_3$ af den tilbage; Sygdom (Kopper) og det haarde Trællearbeide ruinerede den. 1741 sloges Befolkningen af Indfødte Nord for Campeche og Tehuantep bugten til $1^1/_2$ Mill. Senere er den tiltaget, og nu udgjør den in anske Befolkning $^4/_7$, Blandingerne $^2/_7$, de Hvide $^1/_7$; Negre er kun faa af (6600)[1].

Cortes var ivrig for Christendommens Fremme; strax da h 1519 landede paa Cozumel, prædikede han Christendommen, Missionærer, der ledsagede ham paa hans Tog, prædikede for Me kanerne og omvendte mange. Ikke saasnart var Mexiko blev erobret, før Franciskanere (fra Flandren) sendtes derhen 152 hvortil 1524 kom flere af samme Orden, 1526 Dominikanere, 15 Augustinere, 1572 Jesuiter, og det var saare mange Missionærer, sendtes derover. Skjøndt ogsaa her enkelte faldt som Martyrer (navn blandt Chichimecher og i Xalisco), modtog dog Folket i sin Hell Christendommen med stor Beredvillighed, saameget mere, som d Missionærerne fandt deres eneste Beskyttere, og i faa Aar døb 4 Millioner (1524—40 6 Millioner af Franciskanerne alene). F uden i de Stifter, hvor Medlemmer af de forskjellige Ordener v Biskopper, arbeidede Franciskanerne[2] navnlig i Tabasco og Yuka og blandt Chichimecher og Zacoteka'er, samt i Cohahuila, hvor havde Stationerne S. Francisco de Cohahuila, S. Rosa de Na dores, S. Bernardo de la Candela, S. Buenaventura, Dominikane i Zakatula og blandt Zoqu'er, Zapoteker (efter 1533), Chontal' Augustinerne i Mechoacan og Metztitlan, Jesuiterne, der kom Mexiko 1572, i Cinaloa, Sonora, Californien og blandt Nayarit, e at disse havde underkastet sig 1718. Missionen støttedes ved Opr telsen af Bispesæder i Mexiko (1528 (1532), Erkesæde 1545), Tlasc (1526, siden flyttet til Pueblos de los Angelos), Guaxaca, Mec acan, Guadalajara, Yucatan (Merida), Durango, Zacatecas, Com stella nueva, Panuco eller S. Stilvara del Puerto, Xalapa (Jalap Tabasco, Chiapa, Santa Fe. Geistligheden deltes i tre Klass

---

[1] Robertson 2, 127 ff. 292 ff. Brasseur de Bourbourg, Hist. des nati civilisées de Mexique. Paris 1859. 4, 755. Waitz 4, 194 f. Mittheil geogr. Ges. z. Wien. Wien 1874, 50 f. Taylor, Anahuac. London 1861, 30

[2] Blandt dem nævner Brasseur (Mex. 4, 746) efter Torquemada (Mona Ind. 19, 12. 20, 22. 53) Jakob „af dansk Kongeslægt".

Sognepræster for Spanierne, Sognepræster for de Indfødte, (man lagde megen Vægt paa at lære disses Sprog, og Missioneros (de egenlige Missionærer). Længst holdt Hedenskabet sig i Bjergegnene og de afsides liggende Dele af Landet[1].

Missionen i Sonora og Californien vil senere blive omtalt.

Det britiske B. S. har arbeidet for de mexikanske Indianere dels ved at foranstalte en lille Udgave af et af Evangelierne paa «Mexikansk», dels ved at udbrede spanske hellige Skrifter, der ogsaa læses af Indianerne[2].

De forskjellige protestantiske M. S.'er, der have arbeidet eller arbeide i Mexiko (*den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.*[3], *den presb. Kirkes Hedninge Kvinde M. S.*[4], samme Selskab *for Nordvest*[5] og for *Ny England*[6], *den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.*[7], *den methodistisk biskoppelige Kirkes Kvinde Hedninge M. S.*[8], *den methodistisk biskoppelige Kirke i Sydstaterne*[9], *det amerikanske M. S.*[10] arbeide blandt Papisterne. Dog har der ogsaa været arbeidet blandt Indianerne; dette er saaledes sket i Toluca, hvorimod den Gjerning, Frk. Rankin øvede i Brownsville (1852) og Monterey (1865), der 1873 gik over til det amerikanske M. S., hovedsagelig var blandt de Hvide[11]. *Den protestantisk biskoppelige Kirke i Mexiko*, der er bleven støttet af *den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerika*, maa ogsaa fornemmelig betragtes som arbeidende blandt de Hvide[12].

---

[1] Henrion 1, 384 ff. 2, 1 ff. 9 ff. 47 ff. 60. Hazart 2, 527 ff. De Solis 1, 83. 219. Robertson 2, 184. 3, 70 f. Brasseur, Mexique 4, 724. Büsching 11, 212. 236. 238 ff. 262. Gage, Nouv. relations cont. les voyages dans la N. Espagne. Amsterd. 1721, 2, 117 ff. Waitz 4, 188 ff. Bancroft, Pacif. 1, 612. Hahn, 4, 579. 5, 217.

[2] Rep. 1833, LXXV. 1867, 292.

[3] Rep. 1872, 24. 1880, 20.

[4] Rep. 1881, 45.

[5] Rep. 1881, 73.

[6] Rep. 1881—82, 10.

[7] Rep. 1873, 140.

[8] Rep. 1880, 25.

[9] Rep. 1880, 47.

[10] Rep. 1881, 90. Miss. herald 1873, 139 flg.

[11] Alm. Kt. 1875, 65 ff. 1881, 127 ff.

[12] Alm. Kt. 1881, 117 ff. Spirit of missions 1881, 576 ff.

5. Mellemamerika (med Yukatan).

I Yukatan havde Mayafolket med en ældgammel Civilisation sit Sæde, og endnu er hele Landbefolkningen og en stor Del af Bybefolkningen Maya, men blandet med Spaniere. Til dette Folk, der boede indtil Tabasco, hørte rimeligvis Befolkningen paa de store Antiller; Huastecfolket i Mexiko hørte hertil, ligeledes Lacandones. Quichefolket, der havde sit Hovedsæde i Guatemale, var beslægtet med Maya, og til disse to Folk hørte ogsaa Zutugil, Iztacz og derved ligesaa Tsendal, Cakchiquel, Pocenchi. I det 11te Aarhundrede udvandrede Toltekerne mod Syd ind i Yukatan, hvor Sproget dog vedblev at være Maya, og helt ned i Nicaragua; saadanne toltekiske Folk ere Chiapanek'er, det mægtigste Folk i Chiapas, og rimeligvis det samme som Llanos, samt Pipiles længere mod Syd, Chorotega (delt i Dirian, Nagrandan, Choluteca, Niquiran, Nicaraguan, Orotina) i Nicaragua, Coiba paa Panamatangen og maaske Guatuso (Pranza) i Costa Rica. Foruden disse to Hovedfolkestammer var der mange andre, hvoriblandt vi blot nævne Choles, Manches, Quilenos, Mam eller Pokoman. Vest for Nicaraguasøen bo Xicaque i Honduras, Cueva i Costa Rica. Skjøndt Indianerne ogsaa bleve strængt behandlede af Spanierne her, og Sygdomme allerede inden 1576 havde bortrevet $^3/_5$ af Indianerne, have de dog holdt sig meget talrigt. Endnu i dette Aarhundrede have Sygdomme bortrevet Halvdelen af Befolkningen i Yukatan. 1849 angaves Befolkningen saaledes: Guatemala 122,000 Hvide, 342,000 Ladinos (Blandinger), 468,000 Indianere, 5000 Negre og Blandinger, San Salvador 100,000 Hvide, 100,000 Ladinos, 163,000 Indianere, Honduras 48,000, 100,000, 150,000 og 10,000, Nicaragua 24,000, 140,000, 120,000 og 79,000, Costa Rica 65,000 Hv., 100,000 L., 33,000 Ind., altsaa ialt 934,000 Indianere og 782,000 Ladinos. Paa Moskitokysten ere Indianerne delte i 1) Cariber eller Caraiber, der ogsaa bo langs Kysten af Honduras og ind i britisk Honduras, Afkom af de Cariber, der 1796 overførtes fra Vestindien til Ruatan og kort efter fik Tilladelse af Spanierne til at vandre ind paa Fastlandet, 2) Zambo, Blanding af Indianere og Negre (6000), 3) Missquito (Mosquito), 4) Paya eller Hicaque (1000), 5) Panama, 6) Towca eller Tenco (1000), 7) Cookra, 8) Vallenta, 9) Rama (2000)[1].

---

[1] Stephens, Travels in Central America. N. York 1842, 1, 27 (Kort). 2, 171 f. 190. Bülov, der Freistaat Nicaragua. Berlin 1849, 72. Valdes,

Mellemamerika, der tildels hørte under det aztekiske Rige (Guatemale erobr. af Azteker (Pipiler) 1502, lige efter, at det samme Aar var blevet opdaget af Columbus), blev tilligemed dette erobret af Spanierne. Enkelte Distrikter vedbleve dog at være uafhængige. Distriktet Vera Paz kunde Spanierne ikke betvinge, før dets Beboere tildels ved Biskop Las Casas af Chiapa's Bestræbelser vare blevne christnede; men endnu har den nordostlige Del af det bevaret sin Uafhængighed. Ligeledes blev Palenque længe uafhængigt. I Almindelighed fulgte Landets Undertvingelse med Christendommens Antagelse. Moskitokysten har stedse bevaret sin Uafhængighed, dog siden 1860 under Nicaraguas Protectorat. I det 17de Aarhundrede satte Englænderne sig fast paa Kysten af Honduras, og 1670 og atter 1763 og 1784 maatte Spanierne anerkjende dette. 1861 afstode Englænderne dog Bay Øerne til Honduras. 1824 løsrev Generalkapitainen af Guatemale sig fra Spanien og stiftede en Fristat, der 1847 deltes i Fristaterne Guatemale, San Salvador, Honduras, Nicaragua og Costa Rica[1].

Romerkirken arbeidede for de Indfødtes Omvendelse samtidig med, at Spanierne bragte dem under deres Aag. Stundom banede Missionærerne Veien for disse, idet de vandt de hedenske Indianere for Christendommen og dermed brøde deres Modstand mod Spaniernes Herredømme, saaledes i Tierra de guerra, siden kaldet Vera Paz, i det 16de og i Palenque i det 18de Aarhundrede. 1534 kom Franciskanerne til Yukatan, men først efter 1547 havde de nogen Fremgang. Ogsaa længere mod Syd arbeidede de, saaledes blandt Talamanca i Costa Rica 1688—1709. Dominikanerne ankom dertil 1544. 1675 begyndte Missionsgjerningen blandt Choler og Mancher,

---

Hist. de Nicaragua. Paris 1840, 91. Gage 2, 68 ff. Robertson 2, 132. Henderson, Acc. of Honduras. London 1811, 211 ff. (ifølge ham bo Missquito fra Cap Honduras til St. Juanfloden og ere 7500—10,000 i Tallet). Bancroft Pacif. 1, 684 ff. 2, 92 ff. 5, 235. 540. 602. 606 ff. 613. Waitz 4, 252 ff. Petermann 1875, 335. 1877, 82. 1879, 202. 1882, 306. Petzel, Völkerkunde. Leipzig 1874, 466. Brasseur 4, 806. Mühlenpfordt 2, 21. G. G. z. Wien 1874, 120. Z. f. Ethnol. 1882, 17. 130. Proceed. r. geogr. s. 1871, 33 (hvor Folkene paa Moskitokysten angives noget anderledes). Bericht über die Untersuchung einiger Theile des Moskitolandes. Berlin 1845, 19 ff. 133 ff. Martin, History of the West India. London 1836. 1, 164.

[1] Stephens 2, 194 f. 286. Bülov 3. Winterfelt, Der Mosquitostaat. Berlin 1845, 20. Martin 1, 137 ff. Gundert 323. Wesl. miss. notices 1881, 15.

men de bleve saa fortrykte, at de flygtede. Lacandones viste sig meget fjendlige mod Dominikanernes Missioner. 1693 forsøgte Missionærerne atter at opsøge dem, og endel samledes paa Stationen Dolores, men endnu ere de uafhængige Lacandones Hedninger, saavelsom Levningerne af Choler, Mancher o. fl. Missionsarbeidet var ofte meget overfladisk (f. Ex. naar en Missionær 1529 i 9 Dage døbte 42,314 Indfødte), og de christnede Indianeres Christendom er ogsaa meget udvortes, men de hænge med hjertelig Hengivenhed ved Romerkirken. I Guatemale, Vera Paz og Costa Rica (Carthago) arbeidede Franciskanerne, de to første Steder tillige Dominikanerne, i Costa Rica Jesuiterne (blandt Guaturo 1750), Bispesæder oprettedes i Guatemale (1533, tiltraadt 1537), Vera Paz (1556 forenet med Guatemale), Valladolid (Comayagua), Carthago[1].

Evangelieudbredelsesselskabet underholdt fra 1740—50 baade en Missionær og en Kateket paa Moskitokysten[2].

Den anglikanske Kirke var Statskirke i Britisk Honduras, og to Præster vare ansatte i Belize. Dette er nu hørt op, og 1883 var her kun én Præst (Belize, Orange Walk (1882), der støttes af *Evangelieudbredelsesselskabet.* Om han udfolder nogen Missionsvirksomhed, er det i alt Fald høist ubetydeligt[3]. Paa Begjæring af Præsten i Belize sendte «det biskoppelige M. S.», rimeligvis *det kirkelige M. S.* o. 1820 en Missionær dertil for at arbeide blandt Moskitoindianerne, men det maa snart være ophørt, thi han nævnes ei i Miss. Reg. for 1827[4]. *Den engelske Kirke i Jamaikas indre og ydre M. S.* (stiftet 1861) havde fra sin Begyndelse af i Sinde at begynde en Mission paa Moskitokysten (navnlig i Greytown), der hører til Jamaika Stift, men det skete ikke[5].

Den anglikanske Mission er ogsaa bleven støttet af *det christelige Troesselskab*, hvis Understøttelse er kommen Skolerne tilgode[6].

---

[1] Stephens 2, 194 f. 286. Kalkar, Den christelige Mission. Kbhvn. 1879, 1, 169 ff. Henrion 1, 397. 2, 1 ff. Gage 2, 60 f. Büsching 2, 268. Valdes 80. 83. Bancroft, Pacif. 1, 755. Waitz 4, 313. 316. 342. Petermann 1875, 335. 1879, 109. Brasseur, Mexique 4, 761. 788. Journ. r. g. s. 1841, 94 f. G. G. zu Wien 1874, 117. Hahn 4, 382 ff.

[2] Col. ch. chr. 1862, 396.

[3] Clergy list. 1882, 598. Mission field 1878, 91 f. 1880, 346 ff. 1883, 147. Martin 2, 156.

[4] Bas. M. M. 1822, 186.

[5] Col. ch. chr. 1862, 396.

[6] Col. ch. chr. 1866, 472.

Det wesleyanske M. S. sendte 1825 en Missionær til Belize. Han døde 1827. En Del Aar stod Stationen ubesat, men 1839, om ikke før, gjenoprettedes den, og før 1844 anlagdes Caribtown, der før 1861 blev opgivet, hvorimod dengang Ruatan (Negere) (1853) og Corosal, hvilken sidste udtrykkelig betegnes som en indiansk Mission (Maya), var anlagt. 1882 anlagdes Stann Creek. Ved Begyndelsen af 1883 var her 5 Missionærer, 1218 Medlemmer, 53 paa Prøve. Hovedsagelig er det vist blandt Hvide og Negre, der arbeides[1].

Det baptistiske M. S. oprettede omtr. 1830 en Station i Belize, til hvilken det synes, at Cariberne fra St. Vincent hørte; den blev opgivet 1848 og Stationen i Bakers Bank (1841) rimeligvis tidligere. Missionæren vedblev dog at virke her, thi endnu 1859 nævnes han her. Han arbeidede her især blandt Hvide og Negre, men der blev ogsaa arbeidet blandt Indianerne, navnlig blandt dem, der talte Maya[2].

Det berlinske M. S. paatænkte omtr. 1845 en Mission paa Moskitokysten, men det blev ikke udført[3].

Brødremenigheden oprettede 1849 en Station i Bluefields, efterat de 1847 havde ladet Forholdene undersøge fra Jamaika af. Her arbeidede de blandt Negre, men fra 1857 af vendte de deres Opmærksomhed paa Indianerne. 1855 anlagdes Magdala (English Bank, Pearl Kay Lagoon), 1857 Rama, 1860 Efrata, 1864 Bethanien og 1870 Kukulaya. Ved Begyndelsen af 1881 arbeidede her 9 Missionærer, og her var 1080 Medlemmer[4].

Det gosznerske M. S. anlagde 1840 en Station i St. Thomas ved Hondurasbugten. Dens videre Skjæbne er os ubekjendt; sandsynligvis ophørte den snart[5].

1851 ansatte *den skotske Frikirke* en Præst i Belize, der

---

[1] Rep. 1861, 110. 1882, 234. 1883, 246 f. Miss. Reg. 1827, 632. 1839, 308. 1840, 119. 1845, 219. Burkh. 1, II, 218. Gundert 324. Wesl. miss. not. 1884, 16. Col. ch. chr. 1865, 481. Martin 2, 156.

[2] Miss. Reg. 1831, 127. 1835, 490. 1839, 391. 1849, 225. Hoole 311. Rep. Brit. B. S. 1843, CXXXIII. 1847, CXXXII. 1859, 280. Martin 2, 164. Cox 2, 269 f. 348 f.

[3] Burkh. 1, II, 218.

[4] Morav. Almanack 1881, 78. Reichel 19 f. Gundert 323 f.

[5] Biene auf d. Missf. 1840.

navnlig tog sig foruden af sin Gjerning blandt de Hvide, af Kineserne. 1867 kom de første christne Kinesere hertil[1].

Det britiske B. S. har støttet Missionsgjerningen ved at udgive to Evangelier i Mayasproget foruden ved at udbrede hellige Skrifter paa Spansk og Engelsk[2].

Det religiøse Traktatselskab har udgivet Skrifter paa Mosquito og Karibisk[3].

Det britiske og udenlandske Skoleselskab har støttet Missionsgjerningen i Belize[4].

---

[1] M. R. F. C. S. 1868, 57. 1869, 176 f. 1870, 164. 1871, 180.
[2] Rep. 1843, CXXXIII. 1847, CXXXII. 1859, 280. 1881, 268.
[3] Rep. 1883, 262.
[4] Miss. Reg. 1851, 227.

Kort 12 og 13.

Nordamerikas Opdagelse er gaaet for sig efterhaanden, og først i den seneste Tid kan den siges at være fuldført, om end adskillige ubeboede Strækninger længst mod Nordost endnu ikke ere opdagede og gjennemforskede. 1501 opdagedes Landtungen ved Panama, 1502 Honduras (af Columbus), 1506—8 Kysten af Yucatan og Mexiko, 1513 det Stille Hav. 1520 erobredes Mexiko, 1522—24 Resten af Mexiko og Centralamerika mod Syd, 1530 Landet til Nordgrænsen af Cinaloa. 1579 naaede Drake Nordvestkysten. 1769 opdagedes Bugten ved St. Francisko, 1774 naaede Spanierne Mount Edgecumbe, 1778 beseilede Cook Kysten fra Kap Flattery til Norton Sund, løb gjennem Beringsstrædet og naaede Iskap. Imidlertid havde Russerne naaet det nordvestlige Amerika 1731, 1745 opdagedes Aleuterne, og efterhaanden flere af Øerne og Fastlandet. Men først langt ind i dette Aarhundrede ere disse Egne, navnlig Britisk Columbia, blevne nøie undersøgte[1].

Paa Østkysten vare Opdagelserne skredne hurtigere frem. Spanierne landede 1512 paa Florida og kort efter i Georgien og Carolina, 1524 beseilede et fransk Skib Kysten fra Nord Carolina til Ny York, 1562 anlagde franske Protestanter en Koloni i Syd Carolina, der ødelagdes af Spanierne. 1534 havde de Franske naaet Canada, hvis Kolonisation begyndtes 1541, og 1603 begyndtes Acadiens (Ny Brunsvigs og Ny Skotlands) Kolonisation. Englænderne kom til Virginia 1584 og anlagde en Koloni der 1585, der

[1] Bancroft, Pacif. I, 26 ff. Vahl, Alaska.

maatte opgives 1590, men 1606 gjenoptoges et andet Sted, 1620 anlagdes Kolonien Ny England (Massachusetts), og efterat Hollænderne vare fordrevne fra Ny Nederlandene (Ny York) 1620, herskede hine over hele Kysten fra Maine til Syd Carolinas Grænse.

1713 afstod Frankrig til England Ny Skotland og Ny Brunsvig og den Del af Ny Foundland, det besad (men beholdt Øerne St. Pierre og Store og Lille Miquelon), og 1763 Canada. Opdagelserne vare imidlertid fra Kysterne af udstrakte ind i Landet, navnlig udmærkede sig i denne Henseende de Franske, der ad St. Laurensfloden og de store Søer havde en fortrinlig Vei langt ind i Landet. 1615 droge de opad Ottavafloden til Nipissing og tilbage ad Huron- og Ontariosøerne, 1665 opad Øvre Søen, 1670 opdagedes Wisconsin, 1673 Mississippi, og 1682 fulgtes denne lige til dens Munding, hvor Kolonien Louisiana anlagdes. 1687 blev Hudsonsbugten naaet, 1748 Saskatchevan. Uafhængighedskrigen løsrev som bekjendt de ældre britiske Kolonier fra Moderlandet (1783), kun Canada med de fra Frankrig erobrede Lande bleve ved dette. Louisiana, der 1762—1800 havde været i Spaniernes Besiddelse, solgtes af de Franske til Fristaterne 1803, det omfattede Landet Vest for Mississippi, Florida afstodes 1821. Siden den Tid er mere og mere af det Indre blevet opdaget og undersøgt. Paa Vestkysten afstod England sine Fordringer paa Oregon til Fristaterne 1814, og 1848 fratoge disse Mexiko Texas, der 1832 havde løsrevet sig og 1846 havde givet sig under Fristaterne, samt Ny Mexiko og Californien.

Endel af hine Egne vare tidlig blevne bekjendte. Spanieren de Sotos Tog (1539—42) fra Florida gjennem Georgien, Syd Carolina, Alabama, Mississippi, Louisiana, Tennessee, paa hvilket Tog han naaede Mississippi, og et andet spansk Tog 1543 opad Arkansas og ind gjennem Landet til Egnene ved Canadian bleve uden Resultat; derimod var Toget 1542 til Cibola Indledning til stadig Forbindelse med de Egne, der kom under Spanien og kaldtes Ny Mexiko.

Nu maa alle hine Egne betragtes som fuldstændig bekjendte[1].

---

[1] Schoolcraft, Hist. of the Indian tribes of U. S. Washington 1851, 38 ff. Bulletin de la Soc. geogr. Paris 1865, 6 ff. Bancroft, Pacif. 1, 31. Anspach, Hist. of Newfoundl. London 1819, 27. 63. 93. 134. M. R. S. P. G. 4, 28. Hahn 5, 331.

Hudsonsbugten blev opdaget 1610, og fra den Tid af ere Landene om denne og indenfor denne blevne opdagede og undersøgte. Først 1789 opdagedes Mackenzieflodens Munding, og paa samme Reise naaedes første Gang 1793 Stillehavet tillands. 1833—35 naaedes Fiskeflodens Munding, og 1850 opdagedes Gjennemfarten Nord om Amerika. Siden Slutningen af forrige Aarhundrede og navnlig efter at Guldet er blevet fundet i Britisk Columbien, er det Indre af britisk Nordamerika blevet undersøgt, og nu maa det i sin Helhed betragtes som bekjendt[1].

Hvad de politiske Forhold her angaaer, da fik Hudsonsbugtselskabet 1669 Rupertsland til evige Tider, og 1821 fik det Eneret paa Handel mellem Rupertsland, Ishavet, Russisk Amerika og Stillehav, hvilken Eneret fornyedes 1838 paa 21 Aar og 1848 fik det denne Eneret over Vancouvers Ø i 10 Aar. 1858 bestemtes det, at Britisk Columbia (forhen Ny Caledonien) skulde være Koloni, og at de Landstrækninger af Hudsonsbugtlandene, der egnede sig til Kolonier, skulde indlemmes i Canada[2].

I. Tinnefolket.

Det nordligste af alle Indianerfolkene er Tinne- (Dtinne ɔ: Landsmænd, Dene-dindjie (hos Petitot) eller Athabaskafolkestammen, der ifølge sine Overleveringer er kommen fra Vest. Dens Boliger grænse til Eskimofolkenes, ved hvilke den skilles fra Ishavet, som den paa sine Steder naaer tæt hen til, mod Sydost naaer dette Folk ned til Churchillfloden, hvor det grænser til Algonkinfolkene, og strækker sig derfra mod Vest til Athabaskasøen, derfra mod Sydvest over Klippebjergene ind i Britisk Columbien, hvorfra det mod Syd naaer gjennem Washington og Oregon ned i Californien, ja lidt østligere ned til Mexiko. Mod Vest bo de ikke alene, men Side om Side med Indianerstammer af en anden Oprindelse[3].

A. Vestlige Tinne'er.

Vestligst bo **Kaiyukkhotana** (ɔ: Lavlændsfolk) eller Ingalik ved Kuskokvim- og Yukonfloderne. De ere omtr. 2000 i Tallet. Der-

---

[1] Bancroft, Pacif. 1, 31.

[2] Petermann 1858, 502. M. R. S. P. G. 1855, 1 f.

[3] Contributions to North American ethnology. Wash. 1877, 1, 25. Petitot 258.

efter bo **Koyukkhotana** ved Koyukukfloden (500) og Øst derfor **Unakkhotana** (Junakkhotana) (300)[1].

Den russiske Kirkes Missionærer byggede 1842 en Kirke i Fort St. Mikael, og efter at en Præst havde besøgt Egnen 1843 og 1844, blev der 1844 ansat en Præst der eller snarere lidt mere mod Syd, lidt Øst for Fort Andreaffsky (kaldet Ekogmjut), og herfra bereistes Egnene om Yukon- og Kuskokvimfloderne. Endnu 1861 var her en Station, men hvorledes det er gaaet siden Alaskas Afstaaelse til de nordamerikanske Fristater, se vi os ikke istand til at oplyse. Arbeidet har her fornemmelig været blandt Kaiyukkhotana'erne, men iøvrigt har Missionens Virksomhed ogsaa strakt sig langt østligere. Meget overfladisk har den dog været[2].

Romerkirkens Missionærer udstrakte deres Reiser fra Fort Good Hope til Fort Mikael 1873 og anlagde samme Aar en Station her, hvorfra der arbeidedes blandt Kaiyukkhotana'erne[3].

B. Kutchin.

Kutchin (Loucheu, Digschitdinne) bo Øst for den forrige Afdeling til Mackenziefloden. Vestligst boer **Tenankutchin** (d. e. Bjergfolket) eller Tanana (Tungkutchin, gens des buttes, mountain men), i Bjerglandet Syd for Tananafloden (o. 400), derpaa **Nuklukayet'er**[4], der maaske ligesom de derefter følgende **Tennutkutchin** (gens de bouleau, Birkeindianere) og **Tatsahkutchin** (gens de milieu) ere uddøde. Derpaa følge **Kutchakutchin** (Lavlændere), der bebo begge Bredder af Yukon til lidt Øst for Fort Yukon (o. 250). Nord for dem fra Porcupinefloden til nær hen til Ishavet boer en lille Stamme, der staaer dem meget nær, **Natsitkutchin** (Natchekutchin, gens de large, Loucheu) (o. 150), og Øst for dem paa Nordsiden af Porcupine- eller Rottefloden **Vuntakutchin** (Deguthee-dinne, Loucheu d. e. de Trættekjære, Rotteindianere). Derpaa kommer **Tukkuthkutchin**, (rimeligvis = Blackriverindianer, Tranjyekkutchin, undertiden kaldt Rotteindianere) Syd for Porcupinefloden

---

[1] N. Am. Ethnol. 1, 26 ff. (hvis Skrivemaade er bibeholdt). Vahl, Alaska. Jackson, Alaska. N. York 1880, 72 f. Bancroft, Pacif. 3, 562 f. (hvis Inddeling af Tinne'erne er noget forskjellig fra den her fulgte).

[2] Vahl 89 ff.

[3] Jahrb. 1874, II, 63. 1875, II, 132.

[4] Nævnes ikke i N. Am. Ethnol. 1, 29 f.

til Fort Macpherson. **Hankutchin** (gens des bois, Koltsjina eller Galzana) bo paa begge Bredder af Yukon til 65°. Syd for dem bo **Tutchonekutchin** (Kragefolket, gens des foux eller Koltsjina), der bo paa begge Bredder af Yukon til Fort Selkirk. **Tehaninkutchin** (Thaina, Kenai), der bo paa begge Sider af Cooksinlet og derfra mod Øst (o. 1000), høre rimeligvis til Kutchinerne. De skilles ved Ahtena'erne fra Hankutchin'erne[1].

Den russiske Kirke arbeidede blandt Tehaninkutchin'erne paa Stationen Kenai, der var anlagt før 1861; om den endnu bestaaer, vide vi ikke[2].

Det biskoppelige M. S. begyndte sin Gjerning blandt denne Folkestamme 1861. Missionæren fra den 1859 anlagte Station Fort Simpson besøgte i dette Aar Fort Yukon, hvor der 1862 oprettedes en Station. Efterat Alaska 1867 var bleven solgt til de nordamerikanske Fristater, erklæredes Fortet for amerikansk Eiendom, og alle britiske Handelsmænd fik Befaling til at forlade Stedet. Missionæren, der ikke kunde opholde sig der uden Pas, maatte ogsaa forlade Stedet, men Arbeidet fortsattes først fra Rampart House (først i Aarsb. for 1874—75, XVII ophører Fort Yukon at nævnes som Station), dernæst fra Fort Macpherson. Der er arbeidet blandt de forskjellige Kutchinfolk ligetil Sammenløbet af Yukon og Tanana, dels derved, at de have besøgt Stationerne, dels ved Reiser, der en enkelt Gang udstrakte sig ligetil Norton Sund (1870), men hyppigere kun til Tanana. Christendommen har gjort betydelige Fremskridt, og det synes, som om alle, der høre til dette Folk paa britisk Omraade ere blevne Christne eller i det Mindste dog have givet Slip paa Hedenskabet. Antallet af Christne og Katechumener angives 1881 til 1450, hvoraf 101 ere Nadvergjæster. 1882 anlagdes en særegen Station for Kutchin'erne i Rampart House, hvor der ved Udgangen af Aaret arbeidede 1 Missionær[3].

---

[1] N. Am. Ethnol. 1, 29 ff. Vahl 24 f. Richardson, 1, 377 ff. Mackenzie, Reisen nach dem Eismeer und der Südsee. Berlin 1802, 182. C. M. Int. 1863, 45 ff. 73 ff. 113 ff. 1866, 120 ff. 1873, 102. 1876, 411. C. M. Rec. 1868, 136. 1870, 201. 1872, 398. Miss. cath. 1880, 534.

[2] Vahl 94. Lisiansky, Voyage round the world. London 1814, 187.

[3] Rep. 1882—83, XXIII, 211 f. C. M. int. 1867, 144 ff. 1868, 103 ff. 1873, 23. 95. 1876, 44 ff. 109. 1877, 59. 1878, 48 ff. 1880, 543 f. 1881,

Selskabet for Christenkundskabs Fremme har hjulpet Biskoppen af Athabaska til Oprettelse af hans Præsteseminarium [1].

Det britiske B. S. har udgivet Dele af den hellige Skrift paa Tukkuthsproget og er nu ifærd med at udgive hele N. T. paa dette Sprog [2].

Romerkirkens Udsendinge begyndte 1861 fra Fort Good Hope (1859) at arbeide blandt Tukkuthkutchinerne og udstrakte 1862 deres Arbeide til Fort Yukon. 1872 opholdt en Missionær der sig i længere Tid, og 1880 opholdt Biskoppen sig om Vinteren i Fort Nuklukayet og underviste de Indianere, der kom dertil. 1881 fandtes der dog ingen Arbeidere i hele denne Mission [3].

C. Nehaunee.

Fra Kobberflodens Munding og opad denne bo **Ahtena** (Atna, Yellowknife, Nehaunee), og de adskille saaledes baade eskimoiske Folk og Tehaninkutchin'erne og Hankutchin'erne (1500). Nærmest dem langs Klippebjergene bo **Dtchatauttena** (Bjergfolket, Embata-ottinne, Strongbows), der maa være de samme som Achetotena (N. Am. ethn.) og **Tsillauttena** [4]. Tæt Øst for Tahkotena bo **Chilkahttena**, der ikke ere meget bekjendte. Nordost for dem bo **Nehaunee** (Mauvais monde) ved Francessø. De ere ikke meget talrige. Nord for dem ved den nordlige Side af Pellyfloden [5]

---

230 ff. 1882, 55 f. Net 1882, 118. Mission field 1882, 7. Vahl 95 ff. Mission leaves 1872, 85 ff.

[1] Miss. life 1878, 309.

[2] Rep. 1873, 250. 1881, 268. M. Rep. brit. B. S. 1884, 10 f.

[3] Taché, 114. 135. 178. Ann. 1871, 462. Jahrb. 1874, II, 38. 62 f. C. M. Int. 1882, 55. Mission cath. 1880, 596.

[4] I N. Am. ethnol. 1, 33 nævnes Achetotinne ved Liardflodens Kilder og Tahkotinneh ved Lewisfloden, men Strongbow og Tsillauttena nævnes ikke. Mulig ere de de samme som disse to Folk. Ifølge Petitot (261 f.) er Strongbow en urigtig Benævnelse for Slave eller Ecchaottine, hvilket sidste Navn ogsaa bruges om Mauvais monde.

[5] Ifølge Petitot 362 høre Mauvais monde (300) til Takuli. Forskjellig fra dem ere Naanne (Nathana) (300), nær hvilke staa Etaottine (Dahotena) og Espataottine (Faarefolk). Der er endnu megen Usikkerhed tilstede om disse Folk, tildels ogsaa fordi der lægges Vægt paa ældre unøiagtige Angivelser (saal. Bancroft, Pacif. 1, 145).

bo **Abbatotena**, der maaske er det samme Folk som Amlauttena (Faarefolk), det nordligste Folk i denne Afdeling. Syd for dem boer **Dahotena** (Dehottani) eller Nckhaie (Chetauttine). Mellem Peacefloden og de vestlige Grene af Mackenziefloden bo **Bæverindianerne** (Tsattine, Tsataottine), der paa Grund af Sygdomme have meget aftaget, og Syd for dem ved Kilderne af Athabaska- og Saskatchevanfloderne **Sarsi** eller Circi (Sussee (1841 2200, 1882 i Nordvestterritoriet 423)[1].

En af *det wesleyanske M. S.'s* Udsendinge besøgte omtr. 1848 Bæverindianerne ved Fort Vermillion, men derved blev det[2].

Romerkirken anlagde 1860 en Station i Fort Liard (St. Rafael), der allerede tidligere var besøgt, og hvor der arbeidedes ikke alene blandt Bæverindianerne, men ogsaa blandt Dtchatauttena. Kort efter anlagdes en Station i Lac la biche eller Reddearlake (Notre Dame de la visitation), der var besøgt fra 1844 af, hvorfra der saavel som fra St. Anna, Fort Chipewyan og St. Bernard arbeidedes blandt Bæverne. Omtr. 1870 oprettedes en Station i Fort Vermillion og senere i Dunvegan (St. Charles). Fra Fort Liard (1860), der nu synes kun at være en Udpost, og fra Fort Nelson arbeides blandt Strongbow og andre Nehauneefolk[3].

Det kirkelige M. S. anlagde 1874 en Station i Fort Vermillion (Unchanga), der allerede 1868 besøgtes af Missionærer. 1880 oprettedes en Station i Dunvegan, der endnu kun er besat af en Lægmand. Ved Udgangen af 1882 arbeidede her 2 Missionærer. Der arbeides her blandt Bæverindianerne, der næsten alle have erklæret sig for Christne; men sandsynligvis naaes ogsaa enkelte af de andre Folk[4].

---

[1] N. Am. Ethnol. 1, 32 f. Richardson 1, 180. 2, 6 ff. C. M. int. 1859, 282. Vahl 24. Forster, Gesch. d. Reisen an d. N. W. und N. O. Küste v. N. Amerika. Berlin 1792, 2, 161. 364. Schoolcr. 3, 401. Dominion of Canada: Rep. of Indian affairs 1883, 202. Mission leaves 1874, 116. Petitot 200 (ifølge hvem Bæverne og Sarsierne ere 1000). Catlin, Letters and notes on the N. Am. Ind. London 1841, 1, 52.

[2] Dayspring 75.

[3] Taché 57. 86. 112. 134. 233. Ann. 1861, 138. 1864, 385. 1871, 279. 292. Jahrb. 1877, I, 53. 55 f. Miss. cath. 1882, 447.

[4] Rep. 1882—83, XXIII. C. M. int. 1876, 112. 1880, 543 f. 1881, 228. Net 1880, 84. Dayspring 75.

Iøvrigt ere Stammerne fra Yukon til Fort Selkirk meget uberørte af Christendommen[1].

D. Takhali m. fl.

1. **Tsitkani** (Siccunee d. e. Rødfisk, Sicanee, Dinais, Slowcuss) bo mellem Stickeen og Skeenafloderne[2].

Romerkirken har fra Fort Liard (1860) arbeidet blandt Tkutschoottine[3].

2. **Takhali** (Tucullu d. e. Mænd, der gaa paa Vandet (Reisende til Baads), Bærere (Carriers) Nagail) bo Syd for de forrige. Til dem hører 11 Klaner: Babine (Biglip, Koljuscher), Chilcotin (af hvilke Nicootlem er en Underafdeling), Naskotin (Natchaten), Natliautin, Nikozliautin, Nishaoutin, Nulaautin, Takkotin (Talkotin, Tautin), Tatshioutin, Thetliautin, Ttatsoutin. Antallet af Indianere i hele britisk Columbia ansloges 1882 til 15,000[4].

Romerkirken anlagde 1867 Stationen St. Josef, hvorfra der arbeides blandt Chilcotin, Babine og rimeligvis ogsaa flere andre Klaner[5].

Anglikanske Præster have leilighedsvis arbeidet blandt Indianerne, saaledes 1865 Præsten i Lillooet blandt nogle dødsdømte Chilcotin[6].

Det wesleyanske M. S. har havt en Station i Cariboo, men der arbeidedes der saagodtsom udelukkende blandt de Hvide[7].

3. **Owillapsch** (Willopah, Kwalhioqua) bo i Washington-

---

[1] Miss. field 1883, 555 f.

[2] Jahrb. 1877, I, 56 (hvor de kaldes Tkutschoottine) se under not. 4.

[3] Jahrb. 1877, I, 56.

[4] Richardson 2, 31. Mackenzie 364. 405. Schoolcraft, General hist. of the N. Am. Indians. Philad. 1851, 5, 172 f. 487. Buschmann, Der Athapaskische Sprachstamm. Berlin 1856, 143. Domenech, Seven years residence in the great deserts of N. America. London 1860, 2, 62. Brown, Klatsassan. London 1873. 3. 19. 97. Mission life 1868, 101. 500. 1872, 101. Net 1876, 182. 9 Rep. Col. Miss. 45. Net 1876, 182. Petermann 1858, 5. 11. Dominion of Canada. Rep. of Indian affairs Ottawa 1883, 258 f. Bancroft, Pacif. 1, 121. Cox, Adventure on the Columbia river. N. York 1832. 320 ff. 331 ff.

[5] Ann. 1870, 427.

[6] Brown. Rep. S. P. G. 1865, 59.

[7] Rep. 1861, 154.

territoriet mellem Niskwalli og Cowlitz. De ere nu næsten uddøde[1].

4. **Tlatskanai** (Klatskanai) bo i Oregon Syd for Columbiaflodens Udløb[2].

5. **Umpqua** boede ved Umpquafloden i Oregon og vare 1856 243. De bo nu paa Alsea Reservationen[3].

Alsea Reservationen er henvist til *den biskoppelige Methodistkirkes M. S.*[4].

6. **Hupa**[5]. Dertil høre:

a) **Hupa.** Dette Folk, hvortil hører Tolova, Wailakki eller Kakvits (hvortil hører Saiaz eller Noan Kakl eller Tulbusch, der nu lever paa Hupa Reservationen) Shaste og Blandingsfolkene Kastel Pomo og Kai Pomo, og i hvilket flere californiske Stammer ere gaaede op, boer i den nordvestlige Del af Californien[6].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. udnævner Agenterne paa Hupa Valley (1112 Beb.) og Round Valley (317 Beb.) Reservationerne. Den havde ved Udgangen af 1881 i Round Valley 1 Missionær, 76 Medlemmer, 16 paa Prøve[7].

b) **Tototin** (Tututen). Til dem høre 13 forskjellige Smaastammer ved Port Orford (1856 276)[8].

c) **Rogue River Indianer** bo ved Rogue River i Oregon og vare 1856 332[9].

Siletz Reservationen, hvor der tillige boer Shasta og et Par andre Smaastammer (ialt 1058), blev 1871 henvist til *den biskoppelige Methodistkirkes M. S.* 1873 ansattes en Missionær her[10].

---

[1] N. Am. ethn. 1, 164. 171.

[2] N. Am. ethn. 1, 171, 241. Buschmann 612.

[3] N. Am. ethn. 1, 241. Schoolcr. 3, 401. 5, 443. 6, 689. Grundem. M. A. IV. ad. N. 1.

[4] Reid, Missions and M. S. of the meth. cp. ch. N. York 1879, 1, 123.

[5] Bancroft, Pacif. 3, 563.

[6] Petermann 1879, 243 f. 256.

[7] Rep. 1877, 133. 1882, 169. Reid 1, 123.

[8] N. Am. ethn. 1, 241. Schoolcr. 5, 493. 6, 702. Bancroft, Pacif. 3, 563.

[9] Schoolcr. 5, 493.

[10] Reid 1, 123. Eells, Hist. of Indian missions on the pacific coast. Philad. (1882) 133 ff.

E. Nootka.

1. **Aht.** Hertil høre en Mængde Smaastammer paa Vestkysten af Vancouver fra Barclay Sund 40 Mil mod Nord. Blandt disse nævnes Niteenaht (Alberni, Opeekeshat, Opetchesaht) (1858 1000, 1882 53), Chadukutl (1858 500), Oiatuch o. fl. i Barclay Sund (700), Clayoquot (3000), Nootka (2000), Nespod (100), Koskeemo (800) og nogle flere mindre Stammer (465)[1].

Evangelieudbredelsesselskabet havde en Station blandt disse Folk i Alberni 1864—70[2].

2. **Makah** (Classett, Kwenetsath d. e. Forbjergsfolk) bo ved Kap Flattery. 1856 var deres Antal 1000, 1878 500[3].

Makahreservationen er henvist til Congregationalisterne[4].

F. Quoquolt.

Quoquoltsproget (Kwagult, Kwagiuth) tales af Folkene fra omtr. 30 Mil Syd for Fort Simpson til 30—35 Mil Syd for Fort Rupert. Til disse høre **Kitloab**, den nordligste, der tildels taler Chimsean, **Chequisean** og rimeligvis ogsaa **Bella Bella.** Endvidere tales det af Stammerne paa den nordlige og nordostlige Del af Vancouvers Ø; til disse høre **Euclataw** (Yukletaw) og **Quawkull** eller Cogwell, der bo ned til Comox. Deres Antal var 1882 3500[5].

Evangelieudbredelsesselskabet arbeider blandt dette Folk i Comox, hvor der 1863 var en Kateket og 1871 kom en Missionær. Her arbeidede ved Udgangen af 1881 en Missionær, og her var 125 Christne, 50 Nadvergjæster. Ogsaa i Victoria har der været

---

[1] Mission field 1860, 111. 1861, 75. Mission life 1869, 60. 120. Rep. S. P. G. 1870, 42. Petermann 1858, 513. Rep. of Ind. aff. 1883, 258 (hvor Ahtfolket anslaaes til 6088, men dertil regnes Bellakula, ialt 2000). Bancroft, Pacif. 1, 175. Vancouver, Opdagelsesreise i de nordlige Dele af Ishavet og langs med de vestlige Kyster af Amerika. Kbhvn. 1799, 1, 123 ff. Cox 166 f.

[2] Rep. S. P. G. 1865, 58. 1871, 30. Miss. life 1869, 597.

[3] N. Am. ethn. 1, 173 f. (map.) Schoolcr. 6, 687. Bancroft, Pacif. 1, 208. The Indians of Cape Flattery (Smithson. contr. Wash. 1870. Vol. 16, p. 1. 3).

[4] Spir. of miss. 1874, 620 (map.)

[5] C. M. int. 1879, 165. 558. 1882, 747. Mission field 1859, 174. 1861, 75. 1862, 90. 1864, 7. 1874, 404. Schoolcr. 5, 488. Macfie 429. Miss. life 1874, 404. Rep. of Ind. aff. 1858, 258. Bancroft, Pacif. 1, 175.

arbeidet blandt derhen udvandrede eller besøgende Folk (f. Ex. Bella Bella)[1].

Det kirkelige M. S. anlagde 1878 en Station i Fort Rupert, hvorfra Fastlandet besøgtes. 1881 flyttedes den til Albert Bay. Her arbeidede ved Udgangen af 1881 en Missionær[2].

Methodistkirken i Canadas M. S. har en Station i Bella Bella (1881 med 2 Missionærer)[3].

Romerkirken havde en Station i Fort Rupert, men den blev opgiven før 1876[4].

G. Selish.

1. **Cowichan** tales af flere Stammer paa den sydlige Del af Vancouvers Ø, deriblandt Metchosin, Sooke (1858 60), Songe (Songhee eller Tsawmus), Millacott, Somenos, Quamachan (1882 201), Mandaimo, Nanaimuk (1882 233), Skawmish eller Saanetch, (Soanich) (1858 800, 1882 639), Panelacut (1882 239), ialt 2865 (1882). Nær beslægtet med Cowichan er Singishsproget, der tales af Stammerne 20 Mil opad Fraserfloden (Kwantlum, Teet)[5].

Evangelieudbredelsesselskabet anlagde 1857 en Station i Victoria, hvor den derboende anglikanske Præst allerede omtr. 1850 havde begyndt at arbeide blandt de Indfødte. 1859 fik Britisk Columbia sin egen Biskop, idet en engelsk Dame gav 270,000 Kr. til Dotation for Biskoppen og desuden 180,000 Kr. til Dotation for Præster. 1879 deltes Stiftet i 3. 1865 anlagdes en Station i Nanaimo og 1862 flyttedes de Indfødte (deriblandt Songhee og Quamachan, der er Hovedstammen paa Reserven) til Cowichan-

---

[1] Rep. 1871, 30. 1879, 89. 1881, 109. Mission field 1862, 90.

[2] Rep. 1882—83, XXIII, 225. C. M. atl. 136. Miss. life 1880, 19. C. M. int. 1879, 162.

[3] Jackson 323. Rep. Ind. aff. 1883, 112.

[4] C. M. int. 1876, 129. Rep. Ind. aff. 1883, 161.

[5] Schoolcr. 3, 402. North. am. ethn. 1, 241. Mission field 1861, 75. 1862, 89. 192. 1863, 11. 1868, 138. Mission life 1874, 404. 9 Rep. Col. miss. 19. 38. Rep. S. P. G. 1862, 91. Peterm. 1858, 513 (som anfører Cowitchin 3000, Sanetch 800, Smaastammer 200, Tsomass 700, Tsckallum 75, Sokes 60, Patchuna og Susatuch 100). Rep. Ind. aff. 1883, 258. Bancroft, Pacif. 1, 175.

reserven, hvor der 1866 ansattes en egen Missionær. Arbeidet i Nanaimo falder siden den Tid navnlig blandt Hvide, hvilket ogsaa er Tilfældet med de Præsters Arbeide, der ere ansatte i Burrard Inlet og Sapperton (1865), Cedar Hill (d. e. New Westminster (1866—68), Langley (1866, siden oph.), Esquimalt (1868), Saanetch (1869). Nu har Selskabet kun Stationer i Cowichan og Saanetch (ved Udg. af 1881 2 Missionærer, i Cowichan 303 Christne), og i Sapperton og Chilliwhack (1878) i Ny Westminster Stift (2 Missionærer, i Sapperton 67 Christne, 23 Nadvergjæster 1881). Desuden er der anglikanske Præster i Victoria Stift i Victoria, Esquimalt, Cooper Island og i Ny Westminster Stift i Barkerville (1882)[1].

Columbia Stifts Mission. (Gaverne for en stor Del fra England) støtter den anglikanske Mission[2].

Det wesleyanske M. S. havde Missionsstationer i Nanaimo (1860), Victoria (o. 1860), Ny Westminster (o. 1860), Chilliwhack (o. 1869), Sumach (1871), Salt Spring (1873), Saanech (1873, siden oph.), Maple Ridge (og Langley), men paa de fleste arbeidedes der mest blandt de Hvide[3]. Før 1860 gik Missionen over til *Methodistkirken i Canadas M. S.*, der ved Udgangen af 1879 havde Stationer i Nanaimo, Victoria og Chilliwhack med 3 Missionærer. Paa førstnævnte Sted var der 39 Medlemmer. Indre Missionsstationerne forbigaa vi[4].

Romerkirken anlagde 1861 en Station paa Cowichanreserven og senere en Station 2 Mil ovenfor Langley, maaske den, der kaldes St. Charles. 1863 oprettedes et apostolisk Vicariat for Britisk Columbia (Ny Westminster)[5].

---

[1] Rep. 1867, 50. 1868, 42 f. 1869, 43. 1870, 39. 1876, 106 f. 1879, 89. 1881, 109. 9 Rep. Col. M. 28 f. 35 ff. 103. Work in the col. 89. Mission field 1860, 147. 1863, 11. 117. 1868, 137. 1869, 97 ff. 1871, 177 ff. 1873, 140. Mission life 1871, 241 ff. 289 ff. 1879, 543 f. Net 1881, 117. 1882, 180. Clergy list. 596. Net. 1883, 152. Col. ch. chr. 1853—54, 412.

[2] Miss. life 1882, 560.

[3] Rep. Wesl. m. s. 1861, 152 f. 1870, 116. 1871, 144. 1872, 141. 1874, 114.

[4] Rep. 1880, XI f.

[5] Ann. 1864, 252. 1870, 426 f. Missionfield 1869, 99. 191.

2. **Bellakula** bo fra Dronning Charlottes Sund til Milbank Sund. 1856 vare de 2724, 1882 2500[1].

3. Til **Shushwap** høre flere Underafdelinger:

a) **Shushwap** eller Athnah bo i den sydlige Del af Britisk Columbien. Til dem hører Nitlakapamuk ved Thompson Floden fra Yale til Lillooet (Thompson Indianere), Lillooet Nord derfor, Shushwap (Suwapamuck) Øst for den, Chitwout (Similkameen) Syd derfor[2].

Romerkirken begyndte temmelig tidlig Missionsgjerningen her fra Fort Vancouver af. 1841 naaedes Fraserfloden, før 1850 byggedes Kirker blandt Shushwap, Chilcotin og andre Stammer. Stationer findes i Immaculée Conception ved Okanagan Sø (1859), Saint Charles (1860) eller Ny Westminster, St. Michel (1863). Ved Kamloops og Omegn er der 968 Christne, mellem Burrard Inlet og Bute Inlet ere Indianerne romerskkatholske. 1863 blev Britisk Columbien oprettet til et apostolisk Vicariat i Ny Westminster[3].

Evangelieudbredelsesselskabet anlagde 1860 en Station i Hope (Udpost 1863), 1866 i Yale, 1867 i Lytton (Tecumshin), hvor der arbeidedes blandt Nitlakapamuk (Neklakapamuk) eller som de i Almindelighed kaldes Thompsonindianerne. Allerede 1869 havde alle Thompsonindianerne paa en lille Afdeling nær (ialt 1200) sluttet sig til Missionærerne. Ved Udgangen af 1881 arbeidede her 1 Missionær, her var 1040 Christne, 226 Nadvergjæster. Hele Missionen Syd for 61° staaer under Biskoppen af Westminster, hvilket Stift 1879 fraskiltes fra Britisk Columbia[4].

Selskabet for Christenkundskabs Fremme har støttet Missionsgjerningen i Lytton[5].

---

[1] N. Am. ethn. 1, 36. 241. Schoolcr. 5, 487. 9 Rep. Col. m. 45. Miss. life 1868, 101. 500. Se S. 29 Anm. 1.

[2] Bancroft, Pacif. 1, 251. 3, 613. 615.

[3] Ann. 1870, 426 f. Dominion of Canada. Ann. Rep. of the dep. of Ind. aff. Ottawa 1883, 57. 160. 259. Shea 471. 477.

[4] Rep. 1861, 104. 1864, 54. 1865, 59. 1881, 109. 9 Rep. Columbia miss. 61 ff. Missionfield 1868, 137. 212. 1869, 194 ff. 222 ff. 1870, 290 ff. 331. 1871, 236. 293. 1873, 249. 1874, 127. 1879, 446 f. Mission life 1872, 95 ff. 153 ff. 227 ff. 1879, 543. 1882, 493. Col. ch. chr. 1873, 137 ff. 422 ff. Rep. Ind. aff. 1883, 259 (de Christnes Antal angives til mindst 1709).

[5] Net 1878, 92.

Det wesleyanske M. S. anlagde omtr. 1860 en Station i Hope (senere opg.) og senere i Burrard Inlet og Nicola Valley, men der arbeides her navnlig blandt Hvide[1]. Senere gik Missionen over til *Methodistkirken i Canadas M. S.*, og ved Udgangen af 1879 var her Stationer i Burrard Inlet med 1 Missionær[2].

b) **Okanagan** bo ved Okanagan Søen i Britisk Columbien[3]. Maaske de høre til Chitwout.

c) **Kootenay** (Kitunaha) eller Fladbuer (flatbow) (Skaisi) bo Nord for de forrige, paa Grænsen af og ind i Britisk Columbia. 1856 ansloges deres Antal i Fristaterne til 490, 1877 de alle til 1200 (1841 til 2500); tidligere have de været langt talrigere[4].

1841 prædikede *Romerkirkens* Missionær paa sit Besøg til Fladhovederne for denne Stamme og døbte endel af dem, senere arbeidedes blandt dem navnlig fra Altanam (St. Ignatius de Callispel), Stevensville eller Fort Owen (St. Maria). De ere nu alle Christne[5].

4. **Selish** (Fladhoved); til dem hører Cowlitz (1856: 137) i den sydlige Del af Washington, Tsihali (217)[6] langs Havet, Quinault (290) Nord derfor og Kwillehiut (216) (nu paa Neah Bay Res.) Nord derfor, Klallam (926) paa Sydsiden af Juan de Fucastræde[7]. Ved Fordelingen af Reservationerne 1871 er Quinault og Tshihali (1158 Msker.) henvist til *Methodisterne*. Særlig Missionsgjerning er ikke begyndt her, men der er dog arbeidet indirekte her, og blandt de under Yakima anførte Christne høre vist endel til disse Folk[8].

---

[1] Rep. 1861, 154.

[2] Rep. 1880, XI ff.

[3] Bancroft, Pacif. 1, 251. 3, 613.

[4] Schoolcr. 3, 200 (map.) 5, 490. Jahrb. 1873, V, 39. Miss. cath. 1880, 224. Domenech, seven years' residence in the great desert of North America. London 1860, 2, 56 (hvor Tsakaïtsitlin nævnes, der maaske ere = Flatbow). Buschmann 661. Bancroft, Pacif. 1, 251 f. Catlin 1, 52. Cox 233 f.

[5] Shea 473 ff. Jahrb. 1846, VI, 37 ff. 1858, V, 54. 1873, V, 48 ff. 1877, IV, 47. Miss. cath. 1880, 446.

[6] Maaske de, der i Schoolcr. 3, 201 kaldes Chickeeli (700).

[7] N. Am. Ethol. 1, 241. 171 ff. Schoolcr. 5, 490. 6, 686 ff. Eells 136.

[8] Rep. 1873, 160. 1877, 133. Eells 136 f. Spirit. of miss. 1874, 620 (Kort). Reid, Missions and M. S. of the meth. ep. ch. N. York 1879, 1, 123.

Tshihali Reservationen (185 Medl.) er en Udpost til den *presbyterianske Kirkes* Mission paa Pyallup[1].

Den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerikas Præst i Shoalwater Bay er ansat som Lærer blandt Indianerne paa denne Reservation[2].

Paa Neah Bay Reservationen, der 1871 er overdraget *de Christne*, havde dette Samfund en Lærer. Siden blev en *congregationalitisk* Præst Agent her 1874—77, nu hører Agenten til den *prot. bisk. Kirke*[3].

Romerkirken har før 1844 anlagt en Station i Fort Cowlitz (St. Francois Xaver) og før 1850 en Station i Olympia (St. Josef), hvor der vist ogsaa er arbeidet blandt nogle af disse Folk[4].

5. **Niskwalli Selish.** Til dem hører Skokomish (290), Niskwalli (893) Nord for Cowlitz, Tsemakum ved det vestlige Udløb af Puget Sund (90), Dwamish og Skawksnamish tværs over Puget Sund (807), Snohomish ved Indløbet til Puget Sund (441), Snokoalma Syd for forrige (556), Yakama længere mod Øst, Vest for Columbiaflod (1856: 600), Skagit, Nord for Snohomish (1475), Lummi, Nord for forrige (o. 300) ved den østlige Side af Juan de Fucas Stræde[5].

Skokomish Reservationen[6], hvor *den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.* 1867 havde i kort Tid en Missionær, og *den methodistisk protestantiske Kirke* 1868 ansatte en Lærer, blev henvist til Congregationalisterne, men disse foretoge intet, og omtr. 1874 tog *den amerikanske Missionsforening* en (congregat.) Præst, forhen Missionær blandt Spokan'erne, i sin Tjeneste. 1880 var her 36 Medlemmer[7]. Reservationerne Pyallup (Niskwalli) og Niskwalli ere henviste til Presbyterianerne, Snohomish (Tulalip), Lummi og Swanomish (Swiwamish) (for Skagit) til Romerkirken[8].

---

[1] Eells 122.

[2] Eells 137.

[3] Eells 137 f.

[4] Jahrb. 1856, III, 76. Duflot de Mofras, Explor. du territ. de l'Oregon, Paris 1844. 2, 215.

[5] N. Am. ethnol. 1, 121 ff. Schoolcr. 4, 600. 5, 490. 6, 686 ff. Buschmann 614, (der henfører Yakama til Wallawalla). Cox 206 f.

[6] Befolkningen her angives hos Eells 124 at være Twana (250) og Clallam (500).

[7] Rep. of the board of Ind. comm. 1880, 83. Eells 124 ff.

[8] Spirit of miss. 1874, 620 (Kort).

Romerkirken begyndte tidlig paa Missionen her. 1838 tilbød Hudsonsbugtselskabet for første Gang Romerkirkens Præster at følge med over Klippebjergene, og 2 Præster fulgte med, understøttede af Foreningen til Troens Fremme (i Lyon). De bosatte sig i Fort Vancouver (Stat. St. Marie), og herfra mødte de i 1838 i Cowlitz nogle Indfødte, underviste dem, saa at de kunde undervise andre, anlagde en Station i Niskwalli, senere omtr. 1847 i St. Anna (rimeligvis = Tulalip, hvor der er en Skole), hvor Arbeidet navnlig drives blandt Snohomish. 1842 anlagdes Hellig Kors ved Fort Simco. 1856 anlagdes en Station, St. Josef i Olympia (blandt Niskwalli). Missionen blev 1843 lagt under en apostolisk Vikar for Oregon, der 1845 blev udnævnt til Erkebiskop med Lydbiskopper i Vancouver og Wallawalla. I Begyndelsen støttedes Missionen endel Aar af Stiftet Quebec[1].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. har siden 1860 arbeidet paa Yakima agency (i Fort Simco), tildels ved Regeringsagenter. Paa denne Reservation anbragtes 1855 14 Stammer (ialt 1882 3930 Indf.). Ved Udgangen af 1881 var her 1 Missionær, 520 Medlemmer og 135 paa Prøve, af hvilke endel maaske hørte til andre Folk (Quinault, Tsihali[2]).

Den amerikanske Missionsforening har en Station i Skokomish, hvor der ved Udgangen af 1879 arbeidede 2 Missionærer[3].

Den presbyterianske Kirke har 1873—75 og fra 1876 havt en Missionær paa Pyallup Reservationen, hvor der er 150 Medlemmer af Kirken[4]. Niskwalli Reservationen (10 Medl.) er en Udpost hertil.

6. **Østlige Fladhoveder** bo i den østlige Del af Washington, og det nordlige Idaho og Montana[5].

---

[1] Shea 470 ff. Jahrb. 1841, II, 34. 1845, VI, 14 ff. 1850, II, 64. 1856, III, 76. 1878, IV, 46 ff. (Maklashut, som nævnes der som et Folk, er en af Snohomish' Byer). Duflot de Mofras 2, 133. 214 ff. Col. ch. chr. 1853—54, 412.

[2] Rep. 1871, 119. 1877, 133. 1882, 168. Bas. M. M. 1878, 20 f. Reid 1, 123. Eells 88 ff.

[3] Rep. 1880, 78 f.

[4] Eells 118 ff.

[5] Buschmann 658 f.

De deles atter i flere Stammer:

α) De egenlige **Fladhoveder** bo østligst i Klippebjergene fra Britisk Columbia ned til Missouris Kilder. 1856 var deres Antal 350[1].

1829 droge 4 Høvdinger for Fladhovederne til Ny Orleans og til Hovedst. Columbia for at faa at vide, hvilken var den rette Gudsdyrkelse. Nez Percés'ernes Besøg i St. Louis i lignende Anledning bevirkede, at *den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.* sendte en Missionær til dem 1834, men 1847 opgaves Gjerningen[2].

1831 sendtes atter Nez Percés'er og Fladhoveder til St. Louis for at bede om Missionærer. Af kanadiske Jægere og af nogle Irokesere fra Caughnawaga vare de blevne stemte for Christendommen og Romerkirken, saa at de allerede 1820 havde begyndt en vis christelig Gudsdyrkelse[3]. De fleste af Gesandterne døde underveis, men 1838 sendtes andre, der dræbtes paa Hjemveien; men 1839 kom et nyt Gesandtskab, og 1840 kom *Romerkirkens* første Missionær til dem. 1841 anlagdes en Station ved Bitter Root River (St. Mary). Herfra har Missionen udbredt sig, som vi nedenfor skulle omtale, til andre Fladhovedstammer; 1856 var blandt disse 9 Stationer, 15 Missionærer, 3400 Christne[4].

β. **Ponderays** (Squealip) eller Pend d'Oreilles bo Vest for Fladhovederne. Deres Antal ansloges 1856 til 700 (1861: 1000). De deles i Øvre (mod Syd) og Nedre Pend d'Oreilles, imellem hvem Stammens tredie Afdeling, Kullispel (Kullispelm) bo[5].

Dr. Burckhardts Meddelelse om, at *det amerikanske M. S.* 1838 anlagde en Station blandt dette Folk, er vist urigtig[6].

Romerkirkens Mission blandt Fladhovederne (1840) har fra sin Begyndelse tillige gjældt Ponderay'erne, hvis Antal ogsaa var det største. Blandt dem særlig anlagdes en Station i St. Ignatius (1844),

---

[1] Schoolcr. 5, 490. 687. Cox 120 ff.

[2] Burkh. 1, II, 182 f. Schoolcr. 6, 739. Eells 18 f.

[3] Maaske dette nærmest gjælder Cayuserne.

[4] Shea 466 ff. Schoolcr. 6, 735. Jahrb. 1841, VI, 38 ff. 1842, I, 38 ff. 1843, III, 81 ff. 1858, V, 54. 1873, V, 39. 1880, III, 55. Miss. cath. 1880, 200. 224. 245 ff.

[5] Schoolcr. 5, 490. 6, 700. 701 (hvor Ponderays eller Squealip anslaaes til 1200, Colespelm eller Colapelm (jfr. S. 686) til 1200. Men i Opregningen af alle Stammer S. 686 ff. anføres kun Colapelm).

[6] Burkh. 1, II, 182. Rep. 1836, 98 f. 1837, 113 ff. 1838, 125 ff.

der nu ligger i Jocko Reservation (en Del af Flathead Res.) der er overdraget Romerkirken. I det ovenfor anførte Antal af christne Fladhoveder ere Ponderay medregnede, og de ere rimeligvis alle Christne[1].

γ) **Colville** (Shuyelpi, Shweyelpi, Soayalpi, Chaudière, Kettlefall) bo Vest for Pend d'Oreilles i Nærheden af Fort Colville paa Grænsen af Britisk Columbien. 1856 angaves deres Antal til 500[2].

1838 anlagde *det amerikanske M. S.* en Station i Tsimakain. Paa Grund af Drabet paa Missionærerne i Wailatpu 1847 opgaves Missionen samme Aar 1847[3].

Romerkirkens Missionærer besøgte allerede 1839 dette Folk. Fra de nærliggende Stationer er der arbeidet blandt dem, og nu ere de alle Christne. Colville Reservationen er henvist til Romerkirken[4].

δ) **Okinakane.** Dette Folk boer Syd for Colville. 1856 vare de 500[5].

Ogsaa dette Folk besøgte *Romerkirkens* Missionærer 1839 og 1841, og fra Stationen blandt Kootenay'erne arbeidedes blandt dem[6].

ε) **Spokan** (Sinhumanish, Konii, Kathlamet, Tsakaitsiklin). Dette Folk boer Vest for Cæur d'Alène, Syd for Okinakane. 1856 vare de 600, 1882 685[7].

Det amerikanske M. S. anlagde 1839 en Station i Tsimakain, der opgaves 1848 uden at have naaet noget synligt Resultat. 1851 ønskede dog de Indfødte Missionens Gjenoptagelse, og fra 1860—72 besøgte de ofte en af de forrige Missionærer, der havde bosat sig i Wallawalla. 1871 bleve Spokan'erne satte under Agenten i Colville, hvilken Reservation overdroges til *Romerkirken*, og endel af dem sluttede sig til denne, men andre vilde det ikke, og de henvendte sig til den presbyterianske Missionær blandt Nez Percés'erne[8].

---

[1] Shea 468. 473 ff. Miss. cath. 1880, 224. Jahrb. 1843, VI, 4 ff. 1846, VI, 7 ff. 1849, III, 28 ff. U. S. Senate 48th congress. 1st session Rep. 183, 227 (St. Ignatius angives anlagt 1852, opgivet 1861—65).

[2] Schoolcr. 5, 490. 6, 700. Shea 474. 477. Domen. 2, 56. Cox 168. 234.

[3] Rep. 1839, 143. 1841, 173. 1848, 241 ff. 1849, 201 f.

[4] Shea 470. 474. 477. Spir. of miss. 1874, 620 (Kort).

[5] Schoolcr. 5, 490. 6, 688. Domenech 2, 55. Cox 206 f.

[6] Shea 470. 474. 477.

[7] Schoolcr. 5, 490. 6, 687. 701. Mission leaves 1875, 133. Buschmann 604. 659. Eells 77. Cox 104 f.

[8] Eells 38. 59. 77 ff.

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S., der havde arbeidet blandt Spokan fra Clear Water, anlagde paa de Indfødtes Begjæring 1874 en Station i Spokan Falls. Ved Fordelingen af Reservationerne overdroges Spokan Agency til dette Selskab, hvorved Missionæren traadte i Regeringens Tjeneste (Skoler), men 1877 opløstes Forbindelsen[1].

Romerkirken arbeidede fra Stationerne blandt Fladhovederne blandt dette Folk[2].

7. **Cæur d'Alènes** (Pointed heart, Skitmish, Kissuish, Hearts of awl, Ahlenherzen) bo Syd for Pend d'Oreilles. Deres Antal ansloges 1856 til 500[3].

Ogsaa blandt dem arbeidede *Romerkirkens* Missionærer blandt Fladhovederne, der ankom til dem 1842 og anlagde en Station (Sacre Cæur) 1843 iblandt dem[4].

8. **Piscou** (Piskwan, Wahnachee, Wenatshapanik) bo ved Wenatchee Flod, der falder i Columbia Floden nedenfor Fort Okinagan[5].

9. **Sinpolish** (Sinpoil, Sanspoils, ɔ: de Haarløse) bo Øst for dem (1856: 500)[6].

Fra Stationen blandt Kootenay har *Romerkirken* arbeidet blandt dette Folk[7].

H. Sahaptin.

1. **Nez Percés** (Soaptin, Chohoptin) bo i Idaho og Washington Øst for Snakeriver, Syd for Cæur d'Alènes. 1856 ansloges deres Antal til 1700 (i Washington). En Afdeling af Folket er bleven tvunget til at tage Bolig i Indianerterritoriet[8].

---

[1] Rep. 1874, 8. 1875, 10. 1878, 12. 1883, 13. Kane 232 ff. Spirit of miss. 1873, 622. Eells 87 ff. (jfr. Mission leaves 1875, 151).

[2] Jahrb. 1843, VI, 21. Eells 81.

[3] Schoolcr. 5, 490. 6, 700 (1851: 200). Domenech 2, 19. Miss. cath. 1880, 224. Petermann 1858, tab. 20. Cox 232.

[4] Shea 473 ff. Kane 206. Jahrb. 1846, IV, 20 ff. 1858, V, 54. Miss. cath. 1880, 214.

[5] Buschmann 604. 659. 783. Schoolcr. 3, 200 (map).

[6] Bancroft, Pacif. 1, 315. Schoolcr. 6, 688. Cox 230.

[7] Shea 477. Jahrb. 1843, VI, 18.

[8] Schoolcr. 1, 226. 5, 490. 6, 688. N. Am. ethn. 1, 164. Eells 74. 254 ff. Rep. Ind. Board 1881, 7. Cox 84. 229.

En amerikansk Kaptein, der 1832 opholdt sig blandt Nez Percés paa en Opdagelsesreise, underviste dem i Bibelens Sandheder, og hans Lære gjorde saadant et Indtryk paa dem, at en Deputation af Nez Percés og andre Indianere droge østerpaa for at finde en Lærer. I St. Louis traf de Regeringskommissæren for Nordvest og meddelte ham deres Ønske, men da han var Papist, undgik han omhyggelig at bekjendtgjøre deres Begjæring. De ventede da saa længe, til de bleve trætte, men deres Attraa blev dog bekjendt for en troende Mand, og baade *den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.* og *det amerikanske M. S.* sendte Missionærer til Vesten 1834[1].

Det amerikanske M. S. anlagde 1837 en Station i Lapwai og 1838 (opg. 1841) i Kamiah. Paa Grund af Missionærernes Drab i Wailatpu opgaves Missionen 1847. Men en af Missionærerne kunde dog ikke opgive Folket, af hvilket endel vedblev at holde fast ved Evangeliet; han besøgte det 1859 og flere Gange siden[2].

1871 fornyede *den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.* Missionen i Clearwater, og samme Aar anlagdes Stationer i Lapwai og Kamia. De gik siden over til Regeringen, idet Selskabet udnævnte Agenter og Lærere, men 1878 ansattes atter en Missionær i Lapwai og 1879 i Kamia. Ved Udgangen af 1881 arbeidede her 1 Missionær, 1 indfødt Præst, og her var 528 Christne. I Indianerterritoriet er der en presbyteriansk Menighed i Oakland (1880)[3].

Den presbyterianske Kirkes ydre Kvinde M. S. havde ved Udgangen af 1880 to kvindelige Arbeidere blandt dette Folk[4].

Romerkirkens Missionærer blandt Fladhovederne døbte 1841 endel af dette Folk[5].

2. **Walla Walla** bo ved Columbiafloden oven- og nedenfor Snake- eller Lewisrivers Sammenløb med denne[6].

a) **Walla Walla** bo ved en lille Flod, der falder i Columbia, Syd for Lewisriver. 1856 vare de 450. Nu bo de tildels paa Umatilla Reservationen (1871: 201, samt 404 ved Columbiafloden).

---

[1] Eells 18 f.

[2] Rep. 1838, 125 ff. 1840, 176 ff. 1842, 193. 1848, 241 ff. 1849, 201 ff. Kane 243. Eells 32. 58. 64 ff.

[3] Rep. 1872, 14. 1875, 10. 1879, 7. 1880, 7. 1883, 7. Eells 67 ff.

[4] Rep. 1881, 45.

[5] Shea 473. Eells 46.

[6] Buschmann 614.

Vest for dem bo **Dalles,** der rimeligvis ere samme Folk; de vare 1856 200 i Tallet[1].

Romerkirkens Missionærer besøgte allerede 1839 Walla Walla. Nu er der en Biskop i Walla Walla. Umatilla Reservationen er henvist til Romerkirken[2].

b) **Palouse.** Dette Folk boer Nord for Walla Walla og Lewisriver. 1856 vare de 500[3].

c) **Klikatat** (3 à 400) og d) **Taitinapam** (Tintinapam (1856: 75). De bo længere mod Vest, det første Syd for Cowlitz, det andet S. O. for det[4].

Paa *den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.* Station i Dalles arbeidedes ogsaa blandt Klikatat[5].

I. Wailatpu.

1. **Wailatpu** deles i Cayuse (1856: 126) og Molele (1856: 123). Det sidste Folk boer i Oregon Øst for Willamette, det første boede mellem Walla Walla og Nez Percés og boer nu paa Umatilla Reservationen (1870: 334)[6].

Peltshandlere havde allerede 1811 undervist endel Cayuser i den sande Tro, saa at da Missionærer siden kom, fandt de, at Cayuserne samlede sig om Søndagen til Gudstjeneste[7].

Paa *den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.'s* Station Oregon arbeidedes ogsaa blandt Cayuser[8].

Allerede 1829 beordrede *det amerikanske M. S.* en af sine Missionærer paa Hawaii at foretage en Undersøgelsesreise til Nordvestkysten af Amerika. 1835 udsendte det Missionærer for at

---

[1] N. Am. ethn. 1, 164. Schoolcr. 5, 490. 493. 6, 700 (1851: W. W. 130 D. 482). Grundem. M. A. IV, ad 1. Buschmann 614. Rep. of board of Ind. comm. for 1870. Wash. 1871, 30. Cox 82 f.

[2] Shea 470. Spir. of miss. 1874, 620 (map.)

[3] Schoolcr. 3, 200 (map.) 5, 490. 6, 700 (1851 angives de til 181). Buschmann 614.

[4] N. Am. ethn. 1, 176 (map.). Schoolcr. 5, 490. 493. Buschmann 614.

[5] Eells 61.

[6] Schoolcr. 1, 126. 3, 462. 5, 492. 6, 686 (hvor Cayusernes Antal 1856 angives til 450). Grundemann M. A. IV, ad 1. Buschmann 616. Rep. Ind. comm. 1870, 30.

[7] Eells 18.

[8] Eells 21.

undersøge Muligheden af en Mission blandt Indianerne ved Klippebjergene, og som Følge heraf anlagdes 1837 en Station i Wailatpu (Wiletpo); men 1847 dræbtes Missionærerne, og Missionen blev opgivet. Det synes, som om de romerskkatholske Missionærer ikke have været ganske fri for Del deri. Folket tog siden meget af, men det synes dog, som om Evangeliet havde gjort varigt Indtryk paa Mange[1].

Romerkirkens Missionærer begyndte 1838 at modarbeide de evangeliske Missionærer; de anlagde 1847 en Station i St. Anna, der dog strax paa Grund af ovennævnte Drab opgaves. 1848 anlagdes en Station i Waskosin, rimeligvis blandt dette Folk. Umatillareservationen er henvist til Romerkirken[2].

2. **Umatilla** (Utilla) boer i det nordostlige Oregon (1856 200) nærved Sammenløbet af Umatilla- og Columbiafloden. Nu bo de fleste (1870 302, samt 154 ved Columbia) paa Umatilla Reservationen[3].

Umatilla Reservationen er henvist til *Romerkirken*, der 1870 havde Missionærer her[4].

Fra *den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.* blandt Nez Percés arbeides blandt Umatilla[5].

K. Chinook.

Dette Folk deles i Øvre- og Nedre-Chinook[6].

1. **Øvre Chinook** bo fra Vandfaldene 30 Mil fra Columbias Munding til Multnomaøen. De deles i Watlala eller Cascade Indianere (1856 119) og Nihaloitih (Echeloot)[7].

2. **Nedre Chinook** fra Multnomaøen til Columbias Udløb. Dertil høre flere Folk:

a) **Wakaikam** (Wahliakum) bo Nord for Columbia ved dens Udløb[8].

---

[1] Rep. 1835, 49 ff. 1838, 125 ff. 1848, 241. Freemont, Rep. of the explor. exped. to the Rocky Mount. Wash. 1845, 182 f. Kane 210 ff. Eells 27 ff. 60. 64.
[2] Shea 478. Spir. of miss. 1874, 620 (map). Eells 42.
[3] Schoolcr. 5, 493. Bancroft, Pacif. 1, 319. Rep. Ind. comm. 1870, 30.
[4] Spir. of miss. 1874, 620 (map.) Rep. Ind. comm. 1870, 33.
[5] Rep. 1883, 13.
[6] Buschmann 604.
[7] Buschmann 604. 616. Schoolcr. 5, 490. 493.
[8] Buschmann 809. Domenech 2, 11.

b) **Tsinuk** (Chinook) bo paa begge Sider af Columbiafloden. De ere aftagne meget stærkt ($^1/_{10}$). 1856 angives de til 316 i Washington, 10 i Oregon; men deri ere rimeligvis Wakaikam medregnede[1].

Romerkirken begyndte 1840 Missionen blandt dette Folk og anlagde Stationen St. Marie[2].

c) **Clackama** (Kathlamak, Klatskanai) bo Syd for Tsinuk, (1856: 79)[3].

d) **Klatsop** (1856: 220) bo Syd for Columbias Udløb[4].

3 a) **Callipooya** bo i Willamettedalen og vare 1856 560[5]. Da Fladhovederne 1832 kom til St. Louis for at bede om Missionærer, vakte det stor Opmærksomhed, og *den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.* udsendte 1833 Missionærer til dem, som afreiste 1834, og da de fandt, at Fladhovederne kun var en lille Stamme, bosatte de sig i Willamettedalen og anlagde Oregon Mission Haandgjerningsskole. Samme Aar bosatte de første Nybyggere sig her, og 1838 anlagdes Dalles, hvor der arbeidedes blandt Callipooya, og hvor det en Tid saa ud, som om hele Folket vilde blive christnet. Stationen 1834 i Fort Vancouver var særlig blandt Hvide og Blandinger, 1840 anlagdes en Station i Klatsop, 1840 ved Nisqually og 1840 en for Hvide i Oregon By. Stationen i Nisqually ophørte snart, Klatsop ligesaa 1844, Oregon Skolen flyttedes til Salem, Dalles overdroges 1847 til det amerikanske M. S., og dermed ophørte Missionen. De Stationer, der nu ere (1879 i Salem, Portland, Oregon, Chehalem, Yamhill, Marys River, Callipooia, M'Kenzie Fork, Spencer's Butte, Columbia River, Vancouver med 17 Missionærer), angaa vist alle de Hvide[6].

Det amerikanske M. S. overtog Stationen i Dalles 1847, men

---

[1] N. Am. ethn. 1, 165 (map.) Schoolcr. 5, 400. 492. 6, 686. Domenech 2, 11. Buschmann 616. Cox 151 ff.

[2] Shea 470. Duflot de Mofras 2, 215.

[3] Schoolcr. 5, 492. Domenech 2, 16. N. Am. ethn. 1, 165. 6, 686 (Clackama 60, Clatacamin 250). Buschmann 616. Bancroft, Pacif. 1, 223 (hvor der gjøres Forskjel paa Kathlamet og Clackama). Cox 146.

[4] Schoolcr. 3, 201. 402. 5, 71.

[5] Schoolcr. 5, 492.

[6] Greenhow, Hist. of Oregon. N. York 1845, 361. Burkh. 1, II, 182 (hvor Missionen siges at gjælde Fladhovederne). Wiggers 2, 387. Reid 1, 125 ff. Eells 19 ff. 60.

paa Grund af Drabet af Missionærerne i Wailatpu 1848 opgaves Missionen[1].

I Willamettedalen anlagde *Romerkirken* før 1844 Stationerne St. Louis og St. Paul (Willamette) og 1844 et Seminarium. Maaske det snarest var blandt Clackama, at der arbeidedes[2].

b) **Yamkallie** bo ved Willamettes Kilder[3].

4. **Tillamook** (Nsietshawu) bo Syd for Columbias Udløb. 1856 vare de 150, mellem Havet og Tlaskani[4].

Silets Reservationen er henvist til *den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.*, og denne havde her ved Udgangen af 1881 40 Medlemmer og 42 paa Prøve, hvori nogle paa Klamath Reservationen ere medregnede[5].

Ogsaa Alsaya Reservationen er henvist til samme Selskab[6].

L. Wasco.

Denne Folkestamme boer mellem Cascadebjergene og John Day River Syd for Columbia[7].

1. **Wasco** talte 1856 300. De bo siden 1859 paa Warm Spring Reservationen (ialt 626 Mennesker)[8].

Warm Spring Reservationen er henvist til *den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.*, hvis Missionær i Dalles arbeidede iblandt dem fra 1838—47. Fra 1866 af har en Lægmand af *den forenede presbyterianske Kirke i Amerika* arbeidet her. 1878—79 sendte denne Kirke en Præst hertil[9].

2. **Des Chutes** bo ved des Chutesfloden (Fallriver). De vare 1856 300[10].

---

[1] Rep. 1848, 240 ff. 1849, 201 f. Eells 55 f.

[2] Shea 476. Duflot de Mofras 2, 215. Jahrb. 1845, VI, 30 f.

[3] Buschman 620.

[4] Schoolcr. 5, 492. Buschmann 659. Waitz 3, 321. Bancroft, Pacif. 1, 223. Cox 146.

[5] Rep. 1877, 133. 1882, 168.

[6] Spir. of miss. 1874, 620 (map.)

[7] Bancroft, Pacif. 1, 319.

[8] Schoolcr. 5, 493. Grundem. Missionsatl. IV, ad N. 1. Reid 1, 123. Eells 102 (hvor der paa Warm Spring Res. tillige anføres Warm Spring, Tianino, John Days, Pi Utes).

[9] Reid 1, 123. Eells 102 ff.

[10] Schoolcr. 5, 493. Grundem. M. A. IV, ad 1.

Warm Spring Reservationen, hvor des Chutes bo, er henvist til *Methodisterne*[1].

3. **Waskopam** bo paa begge Sider af Columbia. De vare 1856 241[2]. Endel af dem bo Vest for Willamettefloden mellem Callipooya og Umpqua.

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. anlagde 1825 en Station i Dalles (kaldet Waskopam) (se under Callipooya)[3].

M. Lutuami.

1. **Klamath** (Mukoluk) bo ved Klamath Søen i Oregon. 1856 vare de 150[4].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. udnævner Agenten paa Klamath Reservationen (Bef. 1120). 1872 sendtes en Agent hertil, 1873 arbeidede en indfødt Yakamapræst her en kort Tid, og 1874 ansattes en Missionær i Yainax paa Reserven. Nogle Omvendte herfra ere anførte under Tillamook[5].

2. **Modok** (Okkowish, Lutuami) boede Syd for Klamath i Californien. Nu bo de paa Klamath Reservationen; de ere kun faa, da de fleste bleve udryddede under en Krig med Amerikanerne 1873. Nogle maa være anbragte paa Quapaw Agency[6].

Klamath Reservationen er henvist til *den methodistisk biskoppelige Kirke*[7].

Vennernes M. S. støtte en Kostskole for Modok'erne paa Quapaw Agency, og en af Modok'erne er Præst[8].

3. **Yakon** eller sydlige Tillamuk bo mellem Umpqua og Havet, men ere ei beslægtede med de nordlige Tillamuk[9].

---

[1] Spirit of miss. 1874, 620 (map.)

[2] Schoolcr. 5, 493. 3, 200 (map.) Domenech 1 (map.)

[3] Reid 1, 131.

[4] Schoolcr. 5, 493. Buschmann 604.

[5] Rep. 1877, 133. Reid 1, 123. Eells 140 ff.

[6] Petermann 1879, 244. 256. Congres de Madrid 1, 284. Gundert 309. Rep. Ind. board 1880, 77, Eells 248 ff. jfr. Burkh. IV, ad N. 1.

[7] Rep. 1877, 133. Gundert 308.

[8] Mem. 1880, 33. Rep. Ind. board 1880, 77.

[9] Waitz, 3, 321.

N. Shaste

bo i Californien. Maaske de rettest henføres under Hupa (se S. 28)[1].

O. Apache.

Dette Folk, der ogsaa hører til Tinnestammen, er ifølge sine Overleveringer kommen nordfra og som det synes, langs den østlige Side af Klippebjergene[2].

Romerkirken, der 1869 ansatte en apostolisk Vikar for Arizona, tænkte 1871 paa at begynde en Mission blandt Apacherne[3].

1. **Chiricagui** (Chiricagua) bo i de Bjerge, hvis Navn de bære, paa Grænsen af Provinsen Sonora[4].

2. **Gileño** bo i Bjergene, der grænse til Gila; de bo mellem Navajo og Fristaternes Grænse og mellem Chiricagui og Mimbreño[5].

Apacherne begjærede Missionærer af *Romerkirken* 1698, og Missionærer droge ud samme Aar, rimeligvis til Gileño, men naaede ikke dertil[6].

3. **Lipan** (Ipande, Lee Pawnee, Le Panis) streife om i det nordvestligste Texas og i Cohahuila, samt i Landet mellem Llaneros og Comanche. Deres Antal anslaaes til 10,000[7].

Blandt Ipande og Natage anlagde *Romerkirkens* Missionærer Stationen San Saba, men et Overfald af Comancherne 1758 ødelagde den, og Gjerningen forlagdes til San Lorenzo de la Cruz, hvortil senere kom Nuestro Señora de la Candelaria[8].

---

[1] Müller, Allg. Ethnogr. Wien 1879, 262.

[2] Schoolcr. 1, 245 (hvor Antallet af Apacher, rimeligvis N. 1—5. 7—9 anslaaes til 7,500). 519. 2, 518. 5, 173. 202. 6, 686 ff. (hvor Antallet af 1. 2. 4—6. 8—11 anslaaes 1856 til 8500). 687 (hvor Equatop (1850, 2000) anføres som et Apachefolk. Peterm. 1864, 231 (7300 Apacher foruden Navajo). Buschmann 299 ff. 314 ff. Möllhausen, Tagebuch einer Reise von Mississippi nach den Küsten der Südsee. Leipzig 1858, 229. Rep. Ind. com. 1870, 106 (der har i N. Mexiko 4502: Coyotero og Chilicon 1478, Mimbres 860, Mogollon og Gila 540, Mescaleros 760, Xicarilla 864).

[3] Ann. 1871, 265. 272.

[4] Domenech 2, 5.

[5] Domenech 2, 5 f.

[6] Venegas, Nat. & civil history of California. London 1759. 1, 298.

[7] Domenech 2, 6. Schoolcr. 1, 239. 2, 518. 6, 687 (Antallet angives i 1847 til 200, 1856 til 350). Buschmann 434. Pike App. to Part. 3, 27.

[8] Buschmann 307 f.

4. **Llanero** bo mellem Rio Pecos og Rio Grande, grænse mod Vest til Mescaleros, mod Nord til Comanche, mod Syd til Cohahuila. De deles i Lipiyane, Llanero og Natage[1].

5. **Mimbreño** boede mellem Gila og Ny Mexiko; nu bo de tilligemed Mescaleros paa Mescalero Reservation, hvor der 1871 var 1300 Apacher[2].

Om Missionen se under Mascaleros.

6. **Navajo** (Navahoe, Nahjo, Apaches de Nabajoa) grænse mod Nord til Yutah, mod Øst til Pueblos, mod Syd til Gileño og Chiricagua. Før Spaniernes Komme boede de og Moqui længere mod Syd, hvor Pima nu bo. De ere 15,000 (1864 15,000 Navajo og Moqui, 1870 8500). Det hedder sig, at deres Sprog ligner Walisisk[3].

Det amerikanske Baptist Indre M. S. havde 1858 en Station i Fort Defiance[4].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. anlagde 1868 en Station i Navajo agency. Ved Fordelingen af Reservationerne overdroges Reservationen til dette Selskab, men 1880 ophørte Forbindelsen[5].

Den presbyterianske Kirkes Dame indre M. S. lader paa Missionsskolen i Carlisle (Penn.) 12 Navajoynglinge opdrage[6].

7. **Mescalero** (Apaches coyoteros) bo i Bjergene mellem Rio Pecos og Rio Grande; de grænse mod Nord til Comanche, mod Vest til Tarracone, mod Øst til Llanero og mod Syd til Mexiko. 1856 vare de 1000, 1871 boede 1300 Mescalero og Mimbreño paa Mescalero Reservationen[7].

---

[1] Domenech 2, 6. Bancroft, Pacif. 3, 595.

[2] Domenech 2, 6. Schoolcr. 5, 207. Rep. Presb. m. 1871, 19.

[3] Domenech 2, 7. Rep. Presb. m. 1871, 18 (Antallet angives til 8000). Schoolcr. 1, 243. 518. 3, 296. 4, 209 ff. 6, 687 (Antallet 1856 7000). Spir. of miss. 1866, 12 f. Peterm. 1864, 231. Buschmann 290 ff. Möllhausen, Reisen in die Felsengebirge Nord Amerikas. Leipzig 1861, 2, 232 ff. Rep. Ind. m. 1870, 109.

[4] Schoolcr. 5, 213. 698.

[5] Rep. 1871, 18. 1875, 10. 1876, 8. 1877, 9. 1878, 12. 1879, 11. 1880, 11. 1881, 11.

[6] Ev. chrchm. 1883, 12.

[7] Domenech 2, 6. Schoolcr. 1, 239. 2, 518. 5, 207. 6, 687. Presb. Rep. 1871, 19. Buschmann 301.

Mescalero Reservationen blev henvist til *den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.* Nogen Missionær blev ei sendt derhen, og 1880 ophørte Forbindelsen[1].

8. **Tarracone** (Faraones) bo mellem Rio Grande og Rio Pecos[2].

Tuleroso Reservationen blandt de sydlige Apacher (1871 800) overdroges til *den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.*, men Forbindelsen ophørte 1877[3].

9. **Coyotero** bo længst mod Vest tæt ved Tonto, af hvilken Grund Tontoerne fornylig ere blevne regnede til Apacher, og endel af Coyoterroerne ere blevne kaldte Tontoer[4].

10. **Xicarilla** (Hicahreeah) bo i den nordlige Del af Ny Mexiko. De ere 500—1000[5].

Spanierne trængte frem hertil 1543, og en spansk Franciskaner blev Martyr i Quivira. 1594 toges Ny Mexiko i Besiddelse, og samme Aar kom en Munk hertil; han blev vel modtagen og vendte tilbage, hvorpaa 1595 Missionen begyndtes igjen, og Missionsgjerningen dreves her med Held; men 1688 fordreves Missionærerne, og *Romerkirken* drev ei mere Mission her i den spanske Tid[6].

Paa Cimarron Agency, hvor der 1871 boede 1300 Indvaanere (Xicarilla og Maquache Ute), anlagde *den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.* 1870 en Station. Ved Fordelingen af Reservationerne overlodes denne og Abiquiu Reservationen til Selskabet, men 1876 ophørte Forbindelsen med den første, 1878 med den sidste[7].

11. **Yutah.** Deres Antal anslaaes til 5000, og de deles i Noaches, Payuchas (rimel. = Paï Utah), Tabiachi, Sogup. De boede mellem Californien og Arizona, men ere nu samlede paa Payute eller Muddy Spring Reservationen. Chemehuevi høre til Pajuterne[8].

---

[1] Rep. 1875, 10. 1881, 11.

[2] Domenech 2, 7. Bancroft, Pacif. 1, 594.

[3] Rep. 1871, 19. 1875, 10. 1878, 12.

[4] Domenech 2, 7. Möllhausen, 361. Bancroft, Pacif. 3, 594. Zeitschr. f. Ethn. Berlin 1883, 128.

[5] Domenech 2, 7. Schoolcr. 1, 243. 245. 519. 5, 203. 207 f.

[6] Domenech 1, 180. Schoolcr. 5, 208. Pike App. to Part 3, 15.

[7] Rep. 1871, 19. 1875, 10. 1877, 19. 1879, 11.

[8] Domenech 1, 221. 2, 8. 66. Schoolcr. 1, 244 f. 5, 498.

12. **Piñalenos** (Piñol, Piñal) bo i Arizona mellem Sierra Piñol og Sierra blanca, nu for en Del paa St. Carlos Reservationen[1].

13. **Cosnino** (Conino, Cochnichos), der bo i Nærheden af Tonto, henregnes i Almindelighed til Apacherne[2].

Nogle mindre Stammer forbigaaes.

P. Athabaska.

Athabaska eller Chipewyan (Chipeveier, Tchippaweyanawok d. e. Spidskjoler, hvilket ikke maa forvexles med Chipevæer eller Odjibwæ'er), eller, som de franske Missionærer kalde dem, Montagnais, ere den østligste Afdeling af Tinnefolkene. De bo fra tæt ved Ishavet ned til Churchillfloden.

Længst mod Sydost boer **Safisadtinne** (Solopgangsfolket), der dog i Almindelighed betegnes som Chipewyan. Maaske de ere de samme som Rotteindianerne (Têtes de rats), der siges at bo ved Churchill. Vest for dem bo **Chipewyan** (Spidskjoler) mellem Churchill, Englishriver og Athabaska Sø. Cree'erne have trængt sig ind mod Syd og paa sine Steder bo de blandede med hinanden. De ere den talrigste Stamme (4000). **Yellowknife** (Rødknivene, Couteaux jaunes, Tantsa-ut-dtinne, Caribooeaters, Birkebarksfolk, Kobberindianere (?), der tidligere naaede Store Bjørnesø, bo Nord og Øst for Athabaskasøens Bund til den nordlige Ende af Store Slave Sø, Aylmer Sø og den østlige Side af Yellowkniferiver[3]. **Slave** (Etscha-Ottine) (1200) bo mellem Vestenden af Slave Sø til Fort Liard og Fort Norman. **Dogrib** (Klaydinneh, Thlingehadtinne, Plats têtes de chiens, Litchanre) (1500) fra Yellowkniferiver til den sydostlige Side af Bjørnesø og til midtveis mellem Marten Sø og Mackenziefloden. I den sidste Egn ere de meget blandede med Slave. Tidligere have de vist boet længere mod Sydost, thi 1761 omtales Plats cotés de chiens eller Lowlands dog (Attimospiquaies) som boende ved Danes river (Churchill) og Sea Wolwes river. De ere den talrigste af de nordlige Stammer. Nord for dem bo **Hare**

---

[1] Bancroft, Pacif. 1, 471 (map.) 595. 3, 594 f. Z. f. Ethnol. 1883, 124. Möllhausen 147.

[2] Möllhausen, 331. Bancroft, Pacif. 1, 475. Z. f. Ethnol. 1877, 372 (hvor den regnes til Yuma).

[3] Petitot skjælner mellem Mangeurs de Cariboux (Ethen eldeli 2000) og Couteaux Jaunes (Tatsanottine 500), hvilke sidste bo nordligst.

Indianerne (Peaux de lièvre, Kachodtinne, Dekkedhe, Takwel Ottine) (800) langs Mackenziefloden og Nord for Store Bjørnesø. 1882 angives Befolkningen i Athabaskadistriktet at være 1303 Chipewyan, 255 Bævere; i saa Fald ere hine ovenanførte Talangivelser meget for store[1].

Blandt **Chipewyan** begyndte *Romerkirken* sin Virksomhed ved Besøg i Nærheden af Cold lake. 1847 og 1848 besøgtes Egnen om Athabaskasøen, hvor der 1849 anlagdes en Station i Fort Chipewyan eller Athabaska (Mission de la nativité) og 1852 i Fond du lac (Notre Dame des 7 douleurs). 1847 og 1848 besøgtes Deer lake (St. Peter), hvor der anlagdes en Station, der, efter en Tid at være opgiven, flyttedes 1861 til den nordlige Ende af Søen. 1880 anlagdes en Station ved Angling lake (St. Rafael)[2].

Det kirkelige M. S.'s første Møde med dette Folk var med Chipewyans, der besøgte Lac la Ronge (1845), ligesom ogsaa Missionæren fra York Factory (1854) arbeidede blandt Chipewyans, naar han besøgte Fort Churchill. Særligt arbeides blandt dem fra Fort Chipewyan (1869), hvor der ved Udgangen af 1882 arbeidede 2 Missionærer[3].

Yellowknife besøgtes fra 1858 af af *Romerkirkens* Missionærer i Fond du lac[4].

Det kirkelige M. S. arbeider blandt dette Folk fra Fort Simpson[5].

Slave besøgtes fra 1852 af af *Romerkirkens* Udsendinge fra Fort Chipewyan. 1856 anlagdes en Station paa Orignal (St. Josef) tæt ved Fort Resolution. I Fort Providence boer Biskoppen. Ogsaa

---

[1] Richardson 1, 211. 306. 2, 1 ff. Mackenzie, Reisen von Montreal durch Nordwestamerika. Berlin u. Hamb. 1802, 80. 82. 121 ff. 148. 165. 210. 252. 364. 504. Schoolcr. 2, 27. 5, 172. C. M. Int. 1859, 280 ff. Ann. 1864, 386. 1865, 378. Jahrb. 1877, I, 56. Net 1873, 57. Miss. cath. 1881, 480. Rep. Ind. aff. 1883, 257. Jefferys, The natural and civil history of the french dominions in N. S. America. London 1761, 44. Potherie, Hist. de l'Amèrique sept. Paris 1722, 1, 177. Mission leaves 1872, 181. Petitot 260 f. (efter hvem Folketalsangivelserne ere). Jahrb. 1852, V, 6 ff.

[2] Taché, 21. 23. 27. 34. 58. 65. 155. Ann. 1864, 381. Miss. cath. 1881, 134. C. M. int. 1853, 39. Jahrb. 1852, III, 56 ff.

[3] Rep. 1882—83, XXIII. Dayspring 210 ff. C. M. int. 1853, 39. 1860, 115. 1872, 10 ff. 1876, 44. C. M. atlas 132.

[4] Taché 100. 114. Jahrb. 1875, VI, 37 f.

[5] Dayspring 207 ff.

fra Fort Liard, Fort Nelson (St. Paul) (fra 1868) og Fort Simpson (siden 1856) (Jesu hellige Hjerte) arbeides der blandt dem. De to sidste Stationer have ikke fastboende Missionærer[1].

Det kirkelige M. S. arbeidede blandt dette Folk fra Fort Simpson (1858). 1881 oprettedes en af en Kateket besat Station i Fort Resolution. Ved Udgangen af 1881 var her 1 Missionær og 1 Lægmand. Størstedelen af Slaverne have erklæret sig for Christne[2].

Dogrib besøgtes af *Romerkirkens* Missionærer, der efter 1859 besøgte Fort Rae (St. Mikael), hvor der siden oprettedes en Station[3].

Det kirkelige M. S. anlagde en Station i Fort Rae 1875, der for Tiden er ubesat. Ogsaa er der fra Fort Chipewyan (1869) arbeidet blandt dette Folk[4].

Blandt **Hare Indianerne** anlagde *Romerkirken* 1859 en Station i Fort Good Hope (Notre dame de bonne esperance), efter at Stedet var besøgt 1857. Fort Norman (St. Therese) besøgtes fra 1860, men her er ingen Missionær[5].

Den anglikanske Kirke arbeider blandt dette Folk fra Fort Norman, hvor Biskoppen af Athabaska boer[6].

Det britiske B. S. har støttet Missionen ved at udgive de 4 Evangelier i Chipewyan og Slave Dialekterne og det N. T. i de andre Dialekter[7].

Naar Abbed Petitot[8] siger, at alle Athabaska-Folkene have antaget den romerske Tro paa 60 Sjæle ved Fort Simpson og et Hundrede ved Fort Peele nær, og ere blevne ved denne Tro, er det aabenbart aldeles urigtigt.

II. Algonkinfolket.

Algonkinfolket (Eythinyuwuck) er nogle Aarhundreder før det 15de Aarhundrede indvandret fra Nordvest over Mississippi og

---

[1] Taché 50. 75. Ann. 1864, 384. 1865, 367 f. Jahrb. 1877, I, 55. 57.

[2] Rep. 1882—83, XXIII. C. M. Int. 1880, 543 f. 1881, 228. Dayspring 207 ff. Mission leaves 1872, 157 f.

[3] Taché 113. Ann. 1864, 385. Jahrb. 1877, I, 50.

[4] C. M. int. 1875, 63. 1880, 543. 1881, 228. C. M. gleaner 1874, 130.

[5] Taché 124. Ann. 1864, 385.

[6] Rep. C. M. S. 1881—82, XXIII.

[7] Rep. 1869, 323. 1881, 268.

[8] Petitot 263.

uddrev Alligewi'erne (Talliger, Talligewi), efter hvem Alleghanybjergene og -floden har sit Navn. Endel af Stammen blev Vest for Mississippi, en anden Del af den vandrede mod Øst og nedsatte sig ved Atlanterhavet, hvorfra den udbredte sig mod Nordost (Delawarerne, (se disse). Da Irokeserne overvandt Ativandaronk'erne nogen Tid før de Franskes Ankomst, dreves Algonkin'erne, der havde staaet i Forbund med disse, dels mod Nord, dels mod Vest. Deres Boliger strakte sig ved denne Tid fra Missinippifloden (Churchillfloden) i dens hele Løb og tværs over Hudsonsbugten til Eskimoerne mod Øst og maaske ligetil Klippebjergene (i Hudsonia) mod Vest, derpaa langs Atlanterhavet fra Belleislestrædet til Pimlikosund og mod Vest ligetil Ohios Udløb i Mississippi, til Vestkystlandet ved Michigan og længere mod Nord til Klippebjergene, idet dog Huron-Irokeserne boede, som nedenfor vist, i en Landstrækning fra Nord for St. Laurensfloden langt ned mod Syd, omgivet af Algonkinerne[1].

A. Satsika eller Blackfoot.

1. Det mægtige **Blakfoot**folk (Satsiaqua d. e. Sortfod, Sixikake) boer fra Klippebjergene mod Øst til omtrent 110°. Det har Sagn om, at det langt tilbage i Tiden er steget over de vestlige Bjerge. Endel af denne Stamme er vandret Syd paa til Missouris Bredder, dog ikke østligere end Milkriver. En Stamme af disse (Atsina, Fall Ind.)[2] kaldes Gros Ventres of the Prairies. Antallet af Blackfoot angaves 1833 til 18—20,000, Blackfoot i de forenede Stater angaves 1855 til 2375. (1841: 4500 Blackfoot, 4300 Gros Ventres, 2500 Small robes). I de senere Aar ere de blevne samlede paa Reservationer, i Fristaterne paa den store Blackfoot-Blood-Piegan Reserve mellem Missouri og

---

[1] Richardson 2, 33. Heckewelder, Nachr. v. d. Sitten u. Gebräuchen d. ind. Völkersch. Göttingen 1821, 28 ff. 58 ff. Hale, Tutelo 21, (som mener, at „den store Flod“ „Massusipu“, Leni Lenaperne gik over, var St. Laurens, og i Indian migr. 24 forsvarer den Antagelse, at de ere komne fra Landene ved Hudsonsbugten). Colden, Hist. of the five nations. London 1755. 1, 22 ff. Shea 22. Schoolcraft 6, 31. Schoolcraft, The Indian in his Wigwam. Buffalo 1848, 254. Gallatin, Synopsis of the Indian tribes (i Archæologia americana. Cambridge, 1836, Vol) 2. 21.

[2] If. Buschmann 662 tale de deres eget Sprog og ere identiske med Arapaho.

Britisk Nordamerika, i sidstnævnte Stat paa St. Marks Reserven ved Fort Macleod, i hvis nordostlige Del boer 1500 Blackfoot. Ialt findes i britisk Nordamerika 1882 2255 Blackfoot, 849 Piegan, 3542 Blood[1].

Det wesleyanske M. S. anlagde efter 1838 Stationerne Edmonton og Victoria. Før 1861 gik Missionen over til *Methodistkirken i Canadas M. S.*, der 1869 anlagde en Station i Elk River (flyttet 1873) til Morley og senere i Fort Macleod. Ved Udgangen af 1879 arbeidede her 2 Missionærer[2].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. gjorde 1856 Skridt til at oprette en Station for Blackfoot ved Fort Benton, men det blev til Intet[3].

Evangelieudbredelsesselskabet oprettede 1878 en Station i Fort Macleod, der har en Missionær[4].

Det kirkelige M. S. oprettede 1880 en Station i Fort Macleod, der har en Missionær[5].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. udnævner Agenten paa Blackfoot Reservationen, men har ikke nogen særlig Missionsgjerning der[6].

Romerkirkens Udsendinge besøgte fra 1860 af Blackfootstammen fra St. Anna. 1865 anlagdes Stationen St. Paul, hvorfra dog først 1870 Arbeidet blandt Blackfoot begyndte. Ogsaa arbeides blandt dem fra St. Ignace de Callispels[7].

2. **Blood** (Kena) er egenlig kun en Afdeling af Blackfoot.

---

[1] Boller, Among the Indians. Philad. 1868, 134. 385. Schoolcr. 5, 179. 6, 698, jfr. 688 ff. Mackenzie 80. Rep. Ind. aff. 1883, 202. Domenech 2, 54 f. (der regner Sussi (rim. de samme som Sarcee) til Blackfoot). Buschmann 662 ff. Petitot 10. Catlin 1, 52 (der anfører en 4de Stamme, small robes, paa 2500). C. M. int. 1853, 33. 1854, 280. 1861, 104. 1873, 113. 1881, 748. Max zu Wied, Reise in das Innere von N. Amerika. Coblenz 1840—41. 1, 458. Butler, Great lone land. London 1872, 265 ff. 375.

[2] Rep. Wesl. M. S. 1861, 140. 1870, 114 f. Rep. Canad. M. 1879—80, XVII f. Grundem. 1, II, 221.

[3] Rep. 1857, 26.

[4] Missf. 1881, 107. Miss. field 1881, 357. 1882, 345. C. M. int. 1881, 565. 746 ff.

[5] Rep. 1882—83, XXIII. 1881—82, 216.

[6] Rep. 1877, 133. 1881, 240. Reid 1, 123.

[7] Taché 131. 225. Ann. 1871, 342. Jahrb. 1858, V, 55. 1872, IV, 55. Butler 288.

Paa St. Mark Reserven er der 3300 af dem samlede i den sydostlige Del. De nordamerikanske ere samlede paa den ovenfor omtalte Reservation (1856: 2400, 1841: 4500, hvori maaske baade de nord og syd for Grænsen ere medregnede). Af de forskjellige under Blackfoot nævnte Selskaber arbeides ogsaa blandt Blood, dog i mindre Grad[1].

3. **Piegan** (Fasaner) eller Pecaneux. Paa den sydlige Del af St. Mark's Reservation bo 900 Piegans; i Fristaterne bo de i den østlige Del af Blackfoot Reservationen. 1841 angives deres Antal til 5000[2].

Evangelieudbredelsesselskabets Missionær i Fort Macleod arbeider meget blandt Piegans[3].

B. Odjibvæ.

Denne, den største af alle Indianerstammer, boer fra Athabaska Søen og Churchill Floden til ned i Wisconsin og Øst for Øvre Huron Søerne og har tidligere boet længere mod Øst.

1. **Muskigon** (Thick Woodmen) eller Cree (Nathewywithinyu, Hawoyzark, Musquash, Ininiwok) deles i Swampy Cree eller Muskigon, Moosonee og egenlige Cree[4].

Deres Antal kan kun tilnærmelsesvis angives. 1882 var Antallet af Odjibvæ'er, Cree'er (Slette- og Skovcre'er), Saulteaux i Manitoba og Nordvestterritoriet 26,402[5], af Skovcree'er i Athabaska Distrikt 809, af Indianere i Rupertsland (med Undtagelse af de senere anførte Montagnais) 2650[6].

a) **Swampy Cree** (Maskegonhyrinis) bo fra Churchillfloden til Albanyfloden. De la Potherie (1722) anfører dem ikke alene boende ved Churchill, men ogsaa Syd for Moosonee og Knisteneaux;

---

[1] Mackenzie 80. Peterm. 1864, 231. Catlin 1, 52. Missionfield 1881, 358.

[2] Mackenzie 80. Catlin 1, 52. U. S. Senate 283, 31.

[3] Missionfield 1880, 328. 1881, 359 f. 1882, 345. 1883, 367. Church bells 1883, 974.

[4] Richardson 1, 71. Forster 3, 144. Petitot 10. Butler 374.

[5] I Nordvestterritoriet 1882 11,035 Cree (Rep. Ind. aff. 1883, 261 ff.)

[6] Rep. Ind. aff. 1883, 257. Schoolcr. 6, 33. Potherie 1, 117. 168. 174. Waitz 3, 12. Mission leaves 1873, 203. Inf. resp. the aborigines in the brit. col. London 1838, 6 (det hedder her, at Antallet af Cree'er i de sidste 40 Aar er aftaget fra 8 à 10,000 til 2 à 300 ved Krige, som engelske Handelsselskaber have ført med hinanden, og hvori Cree'er have deltaget, men det er vist en Overdrivelse).

Ouenebigonhelini (Winipeg'er, Søkystfolk), som 1694 boede ved Fort Churchill, var vist en Underafdeling af dem[1].

Det kirkelige M. S. anlagde 1854 en Station i York Factory og havde en kort Tid en Missionær i Fort Churchill (1862—63). Fra York Factory strakte Reiserne sig til Trout lake. 1876 døbtes de sidste Hedninger ved York Factory. Ogsaa i Nelson (Split lake) arbeides blandt Swampy[2].

1694 overvintrede en af *Romerkirkens* Missionærer (en fransk Jesuit) i Fort Nelson (Fort Churchill) og prædikede for de derboende Ouenebigonhelini'er. 1661 sendte de Indfødte ved Hudsonsbugten Gesandter til Guvernøren i Quebek for at bede om Missionærer; der sendtes en dertil, men han naaede ei derhen; derimod ledsagede 1686 en Jesuitermissionær de Franske til Monsipi[3].

b) **Moosonee** (Monsaunee, Makegone) bo fra Albanyfloden til henad St. Laurensfloden. Til dem maa regnes Mistasinee, Kinogumisse, Kisakumme, der vist snarest er geografiske Betegnelser[4].

Det kirkelige M. S. anlagde 1851 en Station i Fort Moose (ord. Miss. 1858), 1852 i Fort George (opg. 1857), 1860 i St. Albany, 1876 i Matawakgume, og ved Besøg i Rupert House naaedes østligere Afdelinger af dette Folk. Her arbeidede ved Udgangen af 1882 1 Missionær og 2 indfødte Præster under Biskoppen af Moosonee[5].

Det religiøse Traktatselskab har støttet Missionen ved Udgivelse af Skrifter[6].

Romerkirken kom allerede i det 17de Aarhundrede i Forbindelse med dette Folk, idet en fransk Missionær, der af Regeringen i politiske Anliggender sendtes til Hudsonsbugten, knyttede Forbindelser med Mistassin'erne, der derpaa bade om Missionærer. Ogsaa i dette Aarhundrede (1849) ere de blevne besøgte af Missionærer fra Canada[7].

---

[1] Se under S. 54 Anm. [6].

[2] Dayspring 16 ff. Se under [5] og S. 56 Anm. [1].

[3] Potherie 1, 111. 114. 147.

[4] Schoolcr. 6, 23. De la Potherie 174. Waitz, 3, 12. C. M. Int. 1869, 89. C. M. Rep. 1858—59, 204. 1861—62, 226. 1870—71, 237.

[5] Rep. 1858—59, 204. 1861—62, 226. 1870—71, 237. 1881—82, XXIII. 1882—83, XXIII. C. M. Int. 1869, 89. 1873, 147 f. Dayspring 204.

[6] Rep. 1883, 262.

[7] Charlevoix 1, 477. Jahrb. 1851, II, 44 ff. III, 36 ff.

c) **Cree** (Iyiniwok, d. e. Mænd, Plain Cree)[1] bo Øst for Swampy Cree til Athabaskafloden. De have fra umindelige Tider vandret om i hine Egne og have drevet Blackfoot og Assiniboine fra Red River mod Vest. Ogsaa have de trængt længere frem og adskilt Chipewyan og Bæverne, der tidligere naaede hinanden ved Portage la Loche[2—3].

1811 anlagdes Red River Settlement, men først 1820 ansatte Hudsonsbugtselskabet en anglikansk Præst her, hvem det blev paalagt at tage sig af Missionen. Han oprettede en Station ved Red River, der 1829 forlagdes til Grand Rapids (fornyet 1882). 1822 overtog *det kirkelige M. S.* Missionen. Senere anlagdes Stationer i Cumberland (1840, Missionær 1844—66), Islington eller White Dog (?—1844. 1851), Lac la Ronge (Udpost 1845, flyttet 1853 til English River eller Stanley), Moose Lake (1850), Nepowewin (1852), Fort Pelly (1851, Missionær 1852—69), Prairie la Portage (1851—81), Quiappelle (1857), Westbourne eller White Mud River (1859), Scanterbury eller Broken Head River (1852), Fort Alexander eller Landsdowne (1855), Turtle lake (flyttet 1876 til Fort Pitt), Pas eller Devon (1866—81), Asissippi (Shell River eller Whitefishlake 1875)[4], Touchwood (1874), ligesom der ogsaa arbeides blandt dem i Fort Vermillion. St. Peter, St. Clemens (Mapleton, Sugar Point 1832), St. John (Øvre Kirke), St. Paul (Midt. Kirke), St. Andrews (Nedre Kirke), Grand Rapids) ere Sogne i Red River Settlement. Alle disse Missioner staa siden 1849 under Biskoppen af Rupertsland. De stode tidligere under Biskoppen af Montreal, der 1844 besøgte Red River, og paa hans indstændige Begjæring og ved Understøttelse af Hudsonsbugtselskabet og andetsteds fra oprettedes Rupertsland til et eget Stift, hvorfra 1872

---

[1] Cree er Forkortelse af det franske Cristineaux. Pr. Rog. g. soc. 1883, 649. Butler 375.

[2] Hale, Indian perigrination 16. Petitot 10. Stöcklein, Allerhand. Briefschriften und Reisbeschreibungen, welche von d. Missionarien d. Gesellschaft Jesu . . in Europa angelangt sind. Augsburg u. Grätz 1728 N. 54.

[3] Mukke eller Fox, der besøgte Nepowewin, ere rimeligvis en Klan af Cree'erne. C. M. Int. 1854, 120. Mission life 1876, 74.

[4] Denne Station siges at være hos Wood Crees, og at de ere forskjellige fra Plain Crees, samt at der hidtil næsten Intet var gjort for dem. C. M. Int. 1876, 372. Maaske det er dem, der kaldes Wulluk eller Skovindianere. Burkh. 1, II, 211.

udskiltes Athabaska og 1874 Saskatchewan og Moosonee som særegne Stifter. I Saskatchewan Stift er der Stationer i Prince Albert (1879), Battleford (1876) og det ovenfor nævnte Stanley. Ved Udgangen af 1881 arbeidede her 8 Missionærer og 6 indfødte Præster[1].

Meget ere Missionerne i Hudsonia blevne støttede ved Hudsonsbugtselskabets strænge Forbud mod at sælge de Indfødte Brændevin, ligesom dette ogsaa paa hele sit Omraade har holdt Skoler for de Indfødte og støttet de forskjellige Selskabers Missionærer[2].

Evangelieudbredelsesselskabet sendte 1850 en Missionær til Red River, der begyndte en Station i Assiniboia (Fort Garry), der blev opgivet 1871[3]. Senere ere Stationer anlagte i Duck lake 1875. Ogsaa fra Fort Macleod (1878) arbeides blandt Cree'er. I de sidste Aar er der en hel Del nye Stationer oprettede, der iøvrigt mest ere beregnede paa hvide Indvandrede, nemlig Westbourne (1862), Winipeg (1872—74), St. Johns (1872), St. Paul (1872), Edmonton (1874), Emerson (1876), Victoria (1876), Pembina (1878), Saddle Lake (1880), Morris (1880), Rapid City (1880), Nelsonville (1881). Ialt var der ved Udgangen af 1881 paa disse Stationer 15 Præster. Selskabet har ogsaa hjulpet til Saskatchewan Stifts Dotation[4].

Den anglikanske Kirke har Præster i Dynevor og Byrne, der vist mest arbeide for de Hvide[5].

For Cree'erne paa Maple Cree Reservation drager Biskoppen af Saskatchewan Omhu[6].

Selskabet for Christenkundskabs Fremme gav 18,000 Kr. til Saskatchewan Stifts Dotation[7].

---

[1] Rep. 1861—62, XV. 1862—63, 212. 1867—68, XV. 1869—70, XX. 1873—74, XVII. 1881—82, XXIII. 1882—83, XXIII. Burkh. 1, II, 199 ff. Grundem. 1, II, 215 ff. C. M. Int. 1851, 254 ff. 1861, 104. 1867, 109. 1876, 112. 240. 365. 1878, 106 f. 246. 1881, 103. M. R. S. P. G. 1855, 2 ff. C. M. gleaner 1877, 33. Dayspring 14, 203 ff.

[2] Greenhow 398.

[3] Maaske det er den, der nu kaldes Manitoba eller St. James (1851).

[4] Rep. 1872, 20. 1875, 98 f. 1876, 96. 1877, 70. 1878, 90. 1881, 107. 137. Clergy list 594 f. M. R. S. P. G. 1855, 13 ff. Missionfield 1876, 203. 1881, 357. Col. ch. chr. 1851—52, 213 ff.

[5] Clergy list. 594.

[6] Missionfield 1881, 354 ff.

[7] Miss. life 1873, 347.

Det wesleyanske M. S. anlagde Stationer i Norwayhouse (1840), Edmonton (1843), Oxfordhouse (1858), Whitefishlake (1862), Rossville (1863—79), Victoria (1863), Woodville (1871), Berenshouse (1873). Stationen i Winipeg eller Red River (1870) er nærmest beregnet paa Hvide, hvilket ogsaa er Tilfældet med Stationerne i High Bluff (1870), Headingly (1873), Palestine (1873), Point Douglas, Prairie Grove, Selkirk, Rockwood, Meadow Lea, Nelsonville, Rock Lake, Morris, Rousseau Crossing, Portage la Prairie, Salisbury, Little Saskatchewan, som vi derfor udelade paa Kortet. Paa de egenlige Missionsstationer arbeidede ved Udgangen af 1879 6 Missionærer; i Winipeg Distriktet (de østlige Stationer) var der 650 Medlemmer. Missionerne gik før 1860 over til *Methodistkirken i Canadas M. S.*[1].

Det britiske B. S. har støttet Missionen ved at udgive hele Bibelen i den østlige, Dele af N. T. i den vestlige Mundart[2].

Romerkirken anlagde 1818 en Station i St. Boniface, hvorfra Missionen udvidedes, navnlig efter at Hudsonsbugtlandene 1844 havde faaet deres egen apostoliske Vikar. 1863 deltes dette Stift i St. Boniface, Red River og Athabaska. I Nærheden af St. Boniface (Bispesædet) ligge St. Xavier, St. Charles (1861), St. Norbert. 1841 anlagdes en Station i Bai aux Canards (St. Edouard), forlagt 1848 til Manitoba (Notre Dame du Lac) (opg. 1850, gjenoptaget 1861). 1846 oprettedes en Station i Isle la Crosse (Krumstavøen, St. John Baptist), der Aaret forud var bleven besøgt, 1852 i Fort Edmonton (St. Joachim), hvorhen allerede 1842 Reiserne vare udstrakte; den forlagdes 1861 til St. Albert, der 1871 blev Sæde for en Biskop. 1861 var Fort Carlton en kort Tid besat (Stat. 1865, Batleford), ligeledes er der Stationer i Green Lake (St. Julien 1861), St. Anna, Fort Pitt (St. Frans Regis), Duck Lake (Sacré Cæur) 1876). Nogle Udposter have til enkelte Tider havt fastboende Missionærer. Portage la Loche (Mission de

[1] Rep. Canad. Meth. ch. 1879—80, XVIII ff. XLV. Rep. Wesl. M. S. 1861, 150 f. 1864, 229. 1870, 115. 1871, 143. 1872, 140. 1874, 113. Burkh. 1, II, 215. Grundem. 1, II, 220.

[2] Rep. 1854, CXXXVII. 1855, CXL. 1863, 262. 1869, 322. 1875, 219. 1881, 268.

la Nativité) er Udpost til La Crosse. Blandt Skovcree'erne arbeides fra St. Paul (1865)[1].

2. **Saulteau** (Solto) bo fra Red River til Saskatchewans sydlige Gren, dog boer der ogsaa mange af dem lige til Øvresøen. I Nordvestdistriktet boede 1882 2511[2].

Det wesleyanske M. S. anlagde 1839 en Station ved Rainy Lake[3].

Det kirkelige M. S. arbeider blandt dette Folk paa St. Frances eller Alberton (1874) og Fort Pelly (1851). Rainy Lake er Udpost. Ogsaa i Nepowewin (1852) er man kommen i Berørelse med Saulteaux. Egenlig Saulteaustation er Fairford eller Manitoba (Partridge Crop, Swan Lake) (1842) og Lac Seul (1881). Ved Udgangen af 1882 arbeidede her 1 Missionær og 1 indfødt Præst[4].

Evangelieudbredelsesselskabet anlagde 1861 en Station i Fort Ellice (Beaver Creek). Ogsaa i Fort Macleod (1878) arbeides iblandt dem[5].

Romerkirken arbeider blandt Saulteaux paa Stationen Manitoba (1848—50. 1861) og paa Stationen Crow Wing i Minnesota. Stationen i Wabesamung blev opgiven 1847[6].

3. **Knisteneaux** (d. e. Drabsmænd, Killistini, Kinistinuwok, Kilistenon, Kristeneaux, eller som de selv kalde sig Ayis-iyiniwok, Iyiniwok, d. e. Mænd) bo Øst for Rainy Lake og Winipeg. Deres Antal ansloges 1769 til 3000 Krigere (altsaa 15,000), men Cree og Moosonee ere rimeligvis deri indbefattde[7].

Blandt de Stammer, der kom til Sault, var ogsaa Knisteneaux, og de bleve der Æmne for *Romerkirkens* Missionsgjerning[8]. Iøvrigt

---

[1] Taché 2, 13. 15. 26. 35. 63. 143. 151 ff. 155. 163. 240. Mission life 1872, 195. Ann. 1863, 344. 1864, 381. 1865, 366. Jahrb. 1872, IV. 34. 36. 1876, VI. 49 ff. 1881, V. 65. Miss. cath. 1880, 470. 1881, 134.

[2] Rep. Ind. aff. 201 f. Butler 374.

[3] Hoole 263.

[4] Rep. 1881—82, XXIII. 1882—83, XXIII, 202. Dayspring 24. 40. 210. C. M. int. 1878, 175. 1881, 103. 503. Hoole 265.

[5] Work in the col. 82. Missionfield 1869, 255. 1881, 357.

[6] Taché 26. 33. 35. 155. Ann. 1863, 243. Kane 338.

[7] Mackenzie 73 ff. (hvor de anføres boende, hvor nu Cree bo. Rimeligvis ere de mente dermed). Heckewelder 103. Bouquet, Rel. hist. de l'exped. contre les Indiens de l'Ohio. Amsterdam 1869, 145. Schoolcr. 5, 144. 6, 33. Galatin, 23 ff. Jefferys, The natural and civil hist. of N. and S. Amer. London 1761, 47. Pr. roy. g. soc. 1883, 649.

[8] Shea 362.

nævnes de ikke meget som Æmne for saadan, men ere rimeligvis medregnede i Arbeidet blandt Saulteaux og de nærboende Odjibvæ'er.

4. **Odjibvæer** (Chippewæ, Ouchipawah, Outchibouec, Outchipoue, Sauteur, Leaper) have tidligere boet Nord for St. Laurensfloden ud til Havet, men vare allerede, før Europæerne kom (1620), af Irokeserne trængte tilbage fra St. Laurensdalen mod Vest og toge noget før 1630 Bolig ved Øvresøen indtil Michillimackinaw, hvor de uddreve en kraftig Stamme, Mundua, og ved Aaret 1600 begyndte at feide paa Sioux'erne. Her boede de, da Europæerne traf dem. Her have ogsaa adskillige af de ovenfor nævnte Stammer skilt sig fra Hovedstammen. Nu bo de over en stor Landstrækning. De naa mod Øst Rice Lake, bo ved Colborne, Walpole Ø (der kun beboes af Indianere, ialt 900), paa Sarnia og nogle andre Reserver (Kettle Point, Sauble), paa Nordkysten af Simco og Huronsøerne og Nord for denne til Høilandet ved Hudsonsbugten, paa Nord- og Sydkysten af Huronsøen[1] og Øvresøen, derfra til Red River og Winipeg og 100—150 Mil mod Vest ved alle de Floder, der staa i Forbindelse med Øvresøen. Gjentagne Gange (1821. 1836. 1837 o. s. v.) har man i Fristaterne kjøbt Landstrækninger af dem og indskrænket dem til Reservationer (White Earth Lake, Leech Lake, Red Lake, Gull Lake, Mille Lake). Endel ere udvandrede til Kansas sammen med Ottawaerne (1856: 230). 1778 ansloges Antallet af dem i Fristaterne til 25,000, 1806 til 11,174, 1825 af dem og Ottawaerne til 18,473, 1847 af Odjibvæ'er alene til 9008, 1856 til 12,500, 1864 14,215. I Canada var Odjibvæernes Antal 1882 8022 samt 2913, hvori endel Munseer, Ottawaer og Pottawotamier ere medregnede, altsaa ialt 9—10,000. Altsaa er der 23,000 Odjibvæ'er foruden dem, der bo i britisk Nordamerika udenfor Canadas Grænser[2].

---

[1] Saganaw ved Saginawbugten ere Odjibvæer (Schoolcr. 5, 145).

[2] Schoolcr. 1, 306. 458. 2, 136 ff. 3, 563. 583. 4, 609. 5, 143 ff. 495. 6, 393. 464. 483. 686. Beaven 130. Jameson, Sketches in Canada. London 1852, 137. Net 1870, 118. Missionfield, 1872, 366 ff. 401. C. M. Int. 1853, 133. Rep. of Indian affairs. 1883, 5 f. 255. Bouquet 144. Shea 348. Rep. and coll. of the state hist. soc. of Wisconsin. Madison 1859, 231. 247. Brasseur de Bourbourg 1, 254. 319. Petermann 1864, 231. Jefferys 19. Grundemann M. A. IV, ad 2. Lahontan, Voyage dans l'Am. sept. Amst. 1705, 1, 152.

Allerede 1641 besøgte *Romerkirkens* Missionærer Odjibvæerne og andre af de vestlige Algonkinstammer, der begjærede Missionærer, men man havde ingen at undvære. 1648 begyndte Missionen paa Manitulin (Ekaentouton), 1665 (1660) anlagdes Chegoimegon (La Pointe du St. Esprit), der 1670 for en Tid forstyrredes af Siouxerne, 1669 (1668) Sault St. Marie. Den første ophørte inden 1721, den anden senere hen i Aarhundredet under de stedfindende Uroligheder. 1818 anlagdes en Station i Pembina (St. Josef), der bestod til 1823, men gjenoptoges 1835, 1831 gjenoptoges Sault St. Marie, ligeledes 1818 St. Boniface (først 1833 egenlig Missionsgjerning), 1833 anlagdes Grandriver og 1845 gjenoptoges Missionen paa Manitulin i Wequamekoong (St. Croix), hvorfra arbeidedes i vid Udstrækning paa Fastlandet, og 1843 anlagdes en Station i Anse, 1850 Immaculate Conception ved Fort William. Ogsaa er der Jesuitstationer i Sandwich, Walpole Ø, St. Clair, Sarnia, Maidstone, Rochester, Crow Wing (omtr. 1852). Paa White earth Reservation er der en Station, og Halvdelen af Reservationens Befolkning, altsaa 750, hører til Romerkirken[1].

Brødremenigheden, der fra Ny Gnadenhütten (1782) havde arbeidet blandt Odjibvæerne, anlagde 1802 en Station paa Øen St. Clair, der 1803 flyttedes til Jonquakamik; men 1806 flyttedes hele Gjerningen til Fairfield[2].

Det nordlige M. S. anlagde 1821 en Station i Fort Gratiot, der 1823 overdroges til det forenede ydre M. S.[3].

Det vestlige M. S. (Synoden Pittsburg), ansatte 1823 en Missionær i Sault St. Marie[4].

Det forenede ydre M. S. overtog 1823 Stationen Fort Gratiot og kort efter Stationen i Sault (Mackinaw). 1825 overdroges Stationerne til *det amerikanske M. S.* Dette anlagde La Pointe 1831 og

---

[1] Shea 349. 358. 362. 377. 389 ff. Jahrb. 1840, V, 16 ff. 1846, V, 18. 40. 1850, V, 16. 1854, IV, 3 ff. M. R. S. P. G. 1857, 245. Schoolcr. 6, 735. Taché 165. Kane 19. Rep. H. S. Wisc. 1859, 226. Mission cath. 1881, 521. Brasseur 1, 275. Church bells 1884, 295. Hahn 5, 629. 631.

[2] Loskiel, Gesch. d. Mission d. evang. Brüder unter den Indianern in Nordamerika. Barby 1789, 736. Burkh. I, II, 193.

[3] Williams 239.

[4] Williams 429.

kort efter (1831, flyttet 1852 til Crow Wing (oph. 1854), Yellow Lake (flyttet 1836 til Pockeguma, oph. 1846), Sandy Lake (flyttet 1834 til Fond du Lac, oph. 1840, gjenoprettet 1843, oph. samme Aar), Leech Lake (1833—38), Red Lake (1843—48), Bad River eller Odanah (1845). Mackinaw ophævedes 1836. 1870 overdroges Selskabets eneste Station til den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.[1].

Den anglikanske Kirke (i Canada) arbeider blandt Odjibvæ'erne paa flere Steder, saaledes ved Rama, ved Thamesfloden ved Præsten i Caradoc, siden i Delaware, nu i Munseetown, hvor saa vel som i Babys Point Missionærerne lønnes af *Regeringen*. I Sault St. Marie var der en Station fra 1831—36, da den flyttedes til Manetuahneng paa Manitulin, hvorfra den omtrent 1869 flyttedes til Shequaindah paa samme Ø. 1841 anlagdes en Station paa Walpole Ø (Babys Point) (1870 var der af de 850 Beboere 400 Christne, 40 Nadvergjæster), 1868 i Sarnia (Ahmujewunoong), som var *det kirkelige M. S.'s* Station fra 1868—71, da den flyttedes til Garden River, men beholdt dog sin Præst. Samme Selskab opgav 1872 Garden River, der ogsaa beholdt sin Præst. 1873 anlagdes Shingwauk industrial home, der kort efter brændte, og Aaret efter flyttedes til det 1 Mil derfra liggende Sault St. Marie. Her boer Biskoppen i det 1872 oprettede Algomastift (Canada Vest for Frenchriver). Han har endnu ikke kunnet oprette en Station ved Nipigon Sø, hvor Beboerne allerede omtr. 1845 forlangte det[2].

Blandt de nordlige Odjibvæer arbeider *det kirkelige M. S.* i Mattawakumi (1876), Fort Francis eller Alberton (1874) og tildels

---

[1] Rep. 1834, 123 ff. 1835, 102. 1838, 130. 1840, 182. 1842, 198. 1843, 177. 1846, 199. 1847, 195. 1849, 218. 1853, 166. 1855, 137. 1857, 153. 1870, 105. Rep. Presb. ch. 1871, 11. Miss. Reg. 1826, 181. 1827, 143. Schoolcr. 1, 463. Newcomb 618 ff.

[2] Hawkins, Hist. not. of the missions of the Ch. of Engl. in the N. Am. col. London 1845, 103. 160. M. R. S. P. G. 1855, 279 ff. Beaven 130. Missionfield 1857, 144 ff. 1858, 160. 1870, 116 f. 1873, 91. 1878, 79. 82. 1880, 114. Net 1870, 118 ff. 129 ff. 1873, 11. 13. Mission life 1872, 364. 536. 700 f. 1873, 299 ff. 1875, 73. Dayspring 166 ff. C. M. glean. 1875, 51. Rep. C. M. S. 1872—73, 147. Rep. Ind. aff. 1883, 230 ff. II, 5. Gospel, miss. mag. 1851, 30. Mission leaves 1872, 45 ff. 67 ff. 91 ff. 1873, 24 ff. 123 ff. 236 ff.

i Lac Seul (1881). Paa de to første Stationer arbeidede ved Udgangen af 1882 1 Missionær og 1 indfødt Præst[1].

Evangelieudbredelsesselskabet støttede indtil 1868 Missionsgjerningen paa Manitulin. 1841 anlagdes en Station paa Walpole Ø, 1881 en paa St. Josef Ø ved Garden River[2].

Af de Missionærer, *det koloniale og kontinentale Kirkeselskab* har, arbeide navnlig de i Shingwauk, Sault, Munseetown, Bothwell og Sarnia blandt Indianerne[3].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. (Canada Conferens) begyndte 1827 sin Missionsgjerning blandt Odjibvæerne i Canada ved Rice Lake. 1833 overdroges Missionen til *det wesleyanske M. S.* 1855 anlagdes en Station i Point Iroquois, hvortil deres Virksomhed fra Sault St. Marie blev dragen. Paa endel af Selskabets Stationer blandt Ottawaerne arbeidedes ogsaa blandt Odjibvæerne[4]. Nu har *Methodistkirken i Canadas M. S.*, til hvilken Missionen er gaaet over, Stationer i Rama, Scugog, Alderville, Hiawatha, St. Clair, Saugeen, Cap Crocker, Walpole Ø, Christian Ø, Parry Sound (oph. mellem 1873 og 1879), Garden River (ligel.), ligesom ogsaa Præsterne i Sutton, Lakefield, Ravenswood antage sig Indianerne. Paa alle disse Stationer, der hovedsagelig ere Odjibvæstationer, var der ved Udgangen af 1879 9 Missionærer og 848 Medlemmer[5].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. anlagde 1838 Stationer i Grand Traverse (Grove hill), og senere i Little Traverse (Bear river 1852) og Middle Village (1853—58). 1870 overtoges Odanah, og 1871 opgaves de to første Stationer, da Folkets Omvendelse maatte ansees for fuldbyrdet. I Odanah var der ved Udgangen af 1882 79 Medl., 1 Missionær og 2 indfødte Præster, hvoraf den ene boede i Lac court d'oreilles[6].

---

[1] Rep. 1881—82, XXIII. 1882—83, XXIII. C. M. int. 1876, 296. 638. 1878, 102. 1881, 103. 503. Dayspring 214. Miss. life 1879, 155. Miss. leaves 1873, 24 ff. 123 ff. 236 ff.

[2] Rep. 1863, 18. 1868, 18. 1872, 12. Missionfield 1882, 88.

[3] Rep. 1880, XIII, 36 ff. 60 ff.

[4] Rep. 1856, 66. Schoolcr. 6, 738 f. Wesl. Meth. Mag. 1830, 263 f. Rep. Wesl. M. S. 1834, 86 ff. 1837, 57.

[5] Rep. 1873, XX ff. 1880, XXI ff.

[6] Rep. 1855, 6 ff. 1856, 6. 1859, 7. 1863, 7. 1867, 7. 1871, 11. 1872, 10. 1883, 7 f. Lowrie, Manual of the foreign missions of the presb. ch. of U. S. Am. N. York. 1868. 40 f.

Den presbyterianske Kirkes Hedninge Kvinde M. S. havde ved Udgangen af 1880 en kvindelig Arbeider blandt Odjibvæ'erne[1].

Det presbyterianske Kirkes Kvinde M. S. for Nordvest havde ved Udgangen af 1880 2 kvindelige Arbeidere i Odanah[2].

Den amerikanske Baptistmissionsforening anlagde 1828 en Station i Sault St. Marie, hvortil 1838 kom Tikuamina, der endnu bestod 1842. Den havde 1858 en Station i Nayahmikaung, der ophævedes 1863. 1872 var der Stationer i Sault St. Marie og Michipicoton[3].

Den amerikanske Missionsforening begyndte 1843 en Mission blandt Odjibvæerne, der 1857 havde 4 Stationer, 2 Missionærer, 12 Christne. 1868 havde den en Station i Northport[4].

1851 begyndte *den amerikanske protestantisk biskoppelige Kirke* sin Virksomhed blandt Odjibvæerne, idet Dr. Breck i den indre Missionsanstalt, han 1850 havde begyndt i St. Paul, af og til besøgte Odjibvæerne ved Gull Sø fra 1851 af. 1852 aabnede han en Missionsgjerning i Kahgeeash Koonsikag (Kesahgah) ved Gull Lake (St. Columba) og 1856 i Leech Lake, men Brændevinshandlerne fik 1857 de Indfødte til at fordrive Missionærerne. 1859 blev en Høvdingsøn, der var optagen paa den 1857 oprettede Præsteskole i Faribault, ordineret, og han begyndte en Missionsvirksomhed ved Crow Wing. Da Regeringen samlede endel Odjibvæer paa White Earth Reservationen, drog han med dertil. 1876 oprettedes en Station ved Red Lake, 1878 i Wild Rice River, 1879 i Leech Lake, 1880 i Lake Winnibigashish. Ogsaa til Pembina, hvor en Kirke byggedes 1879, udstraktes Virksomheden. Ved Udgangen af 1881 arbeidede her 1 Missionær og 7 indfødte Præster. Missionen styres af Biskoppen af Minnesota og har været i høi Grad velsignet[5].

---

[1] Rep. 1881, 45.

[2] Rep. 1881, 73.

[3] Rep. 1858, 80. 1863, 98. Am. Bapt. reg. 377. Burkh. 1, II, 160. Grundem. 1, II, 139. Newcomb 587. Miss. reg. 1844, 237.

[4] Schoolcr. 6, 740.

[5] Spirit. of miss. 1869, 440 ff. 1870, 335. 1871, 167. 1872, 29. 616 ff. 1873, 303 f. 1876, 443. 1877, 139 f. 346 ff. 1878, 409. 1880, 269 ff. 337 ff. 1881, 452. Col. ch. chr. 1848—49, 448 ff. 1849—50, 14. 1850—51, 446 ff. 1858, 26. 301. 1863, 213 ff. Breck, Life of J. L. Breck. N. York 1883, 181 ff.

Det amerikanske Baptist Indre M. S. havde 1853—54 en Mission blandt Odjibvæerne[1].

1857 anlagde *(den lutherske) Synode for Missouri, Ohio o. fl. Stater* en Station i Gabitawigama, der 1862 blev flyttet til Crow Wing[2].

Det britiske B. S. har støttet Missionen ved Udgivelse af Dele af den hellige Skrift. Et *Chippevæ Hjælpebibelselskab* dannedes i Credit 1839, det første indianske H. B. S.[3].

Det religiøse Traktatselskab har udgivet Skrifter paa Odjibvæ[4].

Det amerikanske B. S. har udgivet det N. T. paa Odjibvæ[5].

5. **Mukkundva** (Plyndrere, pillagers) ere en Klan af Odjibvæ, der have skilt sig fra de andre og ere dragne til Leech Lake og i den senere Tid have strakt sig til Ottertaillake. De ere 1200 i Tallet (1856: 2031) og ere de mest krigerske af Odjibvæerne[6].

Det amerikanske M. S. anlagde en Station blandt dem, men de Indfødte fortrædigede i den Grad Missionæren, at han opgav det[7]. Ligesaa gik det med *det vestlige evangeliske M. S.'s* Station[8].

Blandt denne Stamme var det egenlig, at *den protestantisk biskoppelige Kirkes* Station Kesahgah ved Leech Lake (1856—57) laa[9].

6. **Menomoni** (Vildrisstammen, folle avoine, Moomalve, Malomini, Malhomme) boede i Michigan Vest for Michigan Søen. 1848 afstode de deres Land til Regeringen og 1852 flyttede de sidste af dem til deres nuværende Boliger ved Oconto. 1778 ansloges deres Antal (rimeligvis meget for høit) til 10,000, 1806 til 1350, 1825 til 3900 foruden 270 i Illinois, 1856 til 2215[10].

Romerkirkens Missionærer blandt Ottawaerne besøgte 1669 (ikke 1663) dette Folk, og de vare ogsaa senere Æmne for hine Missio-

---

[1] Schoolcr. 6, 740.

[2] Ev. luth. Mbl. 1861, 27. Burkh. suppl. 2, 47. Grundem. 1, II, 186.

[3] Rep. 1832, LXXXIV. 1833, LXXXV. 1834, CII. 1840, LXXVI. 1875, 219. 1881, 268.

[4] Rep. 1883, 262.

[5] Rep. Brit. B. S. 1879, 251.

[6] Schoolcr. 5, 184 f. 6, 707. Shoolcraft, Indian wigwam. 250 f. Breck 326.

[7] Schoolcr. 5, 188.

[8] Schoolcr. 5, 188.

[9] Breck 326.

[10] Schoolcr. 1, 488. 3, 562. 5, 144. 6, 275. 687. Shea 348. 393. Bouquet 144. Bancroft, History of the Un. states. London 1856, 2, 871. Jefferys 48.

nærers Arbeide. Da den romerskkatholske Mission i dette Aarhundrede gjenoptoges, begyndtes med Regeringens Understøttelse en Mission blandt Menomoni'erne ved Greenbay 1830, der Aaret efter overtoges af Redemptoristerne. 1840 bade Menomoni'erne Biskoppen om at besøge dem. De boede dengang næsten alle i Coquelain ved Foxfloden. 1843 anlagdes St. Frances ved Wolfefloden eller Powahegansøen, der var en særlig Menomonistation og 1852 flyttedes med Stammen til Ocontofloden[1].

Fra *den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerikas indre og ydre M. S.'s* Station ved Greenbay (1825—39) arbeidedes ogsaa blandt dette Folk[2].

Fra *den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.'s* Station ved Greenbay arbeidedes ogsaa blandt Mesomoni'erne[3].

7. **Pottawotami** (Ildmagere ɔ: Folk, der tænde en særlig (Stamme-)Ild, Poux) ere en Afdeling af Odjibwæerne, der have dannet et særligt Folk. De boede ved Greenbay, og havde med Odjibwæer og Ottawaer deres Samlingsplads i Chicago. 1821 afstode de deres Land i det sydlige Michigan, og 1836 flyttede Regeringen dem til Councill Bluffs (Missouri) og siden til Kansas, dog bleve endel af dem tilbage. Nogle have boet adspredt mellem Odjibwæer og Ottawaer Syd om Michigan og Huron Sø ind i Canada. Nu bo de sammen med disse Folk paa Walpole Ø (af alle 3 784). I Fristaterne er deres Antal 3440 foruden 281 i Michigan; deres Antal, der 1778 ansloges til 2250, 1847 til 1797 mod Vest, 63 i Michigan, 1864 til 2378, er altsaa tiltaget, med mindre Levninger af andre Stammer ere medregnede deri[4].

Romerkirkens Missionærer blandt Ottawaerne besøgte fra 1663 af denne Stamme, og 1671 (1669?) anlagdes en Station ved Greenbay (St. Frans Xaver), og ved Slutningen af det 17de Aarhundrede en mere særlig Pottawotamistation ved St. Josef, der begge endnu bestode 1721, da det hed, at Folket næsten var ganske omvendt,

---

[1] Shea 363. 367 f. 392 f. Schoolcr. 1, 488. Jahrb. 1841, II, 45. Wis. hist. soc. 1859, 246.

[2] Williams 255. Schoolcr. 6, 737.

[3] Newcomb 595.

[4] Schoolcr. 1, 488. 3, 584. 5, 41. 145. 191. 6, 275. 393. 688. 705. Ann. Rep. Ind. aff. 255. Bouquet 144. Shea 361. 397 f. Williams 403. Bancroft, Hist. 2, 871. Lapham 11. 19. Peterm. 1864, 231.

men manglede Missionærer. 1833 fornyedes St. Josef, og 1836 anlagde Jesuiterne Stationen St. Stanislaus. Da Stammen flyttedes, overtoges Missionen af andre romerskkatholske Missionærer, og St. Maria anlagdes. Blandt dem, der bo i Michigan, arbeides fra Fort Detroit[1].

Den amerikanske Baptist ydre M. S. anlagde 1818 en Station ved Wabashfloden, hvor der dog ogsaa arbeidedes blandt dette Folk. Det Samme var Tilfældet med den 1820 til Fort Wayne fra St. Louis (1817) flyttede Station, der 1822 (opg. 1831) flyttedes til Carey, som ogsaa Regeringen understøttede. 1827 anlagdes Thomas, der 1836 flyttedes til Richland (opg. 1853)[2].

Brødremenigheden har fra Ny Fairfield (1821) arbeidet blandt Pottawotamierne, navnlig i Kanada[3].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. arbeidede blandt dette Folk fra 1823—46 fra Fort Clark ved Foxriver[4].

Evangelieudbredelsesselskabet anlagde 1841 en Station paa Walpole Ø, hvorfra der ogsaa arbeides blandt dette Folk[5].

Den amerikanske indianske Missionsforening havde 1843—55 en Station i Pottawotami[6].

Den sydlige Baptistconventions indre M. S. overtog 1855 den am.-ind. Missionsforenings Mission blandt dette Folk[7].

Methodistkirken i Canadas M. S. arbeider paa sin Station paa Christian Ø blandt dette Folk[8].

Da Kirkemedlemmernes Antal blandt Pottawotamierne 1847 ansloges til 1356, maa de vist næsten alle ansees for at være Christne[9].

8. **Ottawa** (Handelsmænd, the traders, Odawa, Otawawa,

---

[1] Shea 361. 375. 377. 393 ff. 461 ff. Jahrb. 1841, I, 53. 1843, I, 38 ff. 1852, III, 62. VI, 26. 1853, V, 29 ff. 1859, VI, 32. Ann. 1863, 237 ff. Schoolcr. 1, 497. Wis. Coll. 3, 95. Charlev. 1, 312. Evêque de Quebec, Estat. pres. de l'église de la colonie franc. dans la Nouv. France. Paris 1686, 186 ff.

[2] Schoolcr. 6, 738. Williams 153. Mc. Koy, Hist. of Bapt. ind. miss. Wash. 1840, 71. 113. Newcomb 585 f.

[3] Burkh. 1, II, 194.

[4] Schoolcr. 6, 738. Newcomb 595.

[5] M. R. S. P. G. 1855, 287.

[6] Am. Bapt. Reg. 377. Schoolcr. 6, 740.

[7] Schoolcr. 6, 740. Grundem. 1, II, 183.

[8] Rep. 1860, XXVII.

[9] Schoolcr. 1, 488.

Outaouais, Courterielles o: Courtes oreilles, Cheveux relevés[1]) er den Gren af Odjibwæerne, der har boet længst mod Øst. I det 16de Aarhundrede boede de ved Bredden af St. Laurens, men bleve indviklede i Algonkinernes Nederlag og trak sig tilbage til Manitulin, hvor de boede 1640, og derfra mod V. og S., til de naaede Arbre Croche og Grand river, deres nuværende Hovedsæde. Fra Odjibwæerne udskilte de sig som et særegent Folk omtrent 1613. Nu bo de sammen med Odjibwæ'er og Pottawotami'er paa Walpole Ø (alle 3 Folk 784) og med de første paa Manitulin og Cockburn Øer (begge 1517). I Fristaterne bo de i Michigan og have naaet ned i Ohio. Deres Antal ansloges 1763 til 4500, 1847 var det 1942, hvoraf 236 boede i Indianerterritoriet (1856: 1667)[2].

Romerkirkens Missionærer (Jesuiter), der 1656 paa Ottawaernes Begjæring droge ud med dem, naaede ikke deres Bestemmelsessted paa Grund af Førernes Troløshed. Derimod anlagde en anden Missionær 1660 en Station iblandt dem, sandsynligvis ved Keweenawbugten, der dog ved Missionærens Død Aaret efter ophørte. 1665 ankom en anden Missionær, der anlagde Stationen La Pointe Chegoimegon, hvor der dels arbeidedes blandt Kiskagon'er, Sinagon'er, Keinouche'er, 3 Klaner af Ottawa'er, dels blandt Tionontat'er, der vare flygtede derhen. 1670 anlagdes Stationen St. Simon paa Manitulin og 1671 Michilimackinaw (St. Ignatius), der 1677 var befolket af 1300 Ottawa'er og 500 Huron'er. Mod Slutningen af det 17de Aarhundrede bragte Krigsuroligheder der stor Forstyrrelse i Missionen. Ottawaerne flygtede til det franske Fort Port Detroit, der betjentes af Recollekter. 1706 opgaves Mackinaw, men fornyedes kort efter, da Ottawaerne flyttede tilbage dertil fra Detroit. Iøvrigt vides ikke meget om denne Mission i det 18de Aarhundrede, hvor de stadig usikre politiske Forhold i høi Grad skadede Arbeidets rolige Gang. Endel af de christnede Ottawa'er og beslægtede Stammer udvandrede mod Øst til Sulpitianernes Reduction paa Isle aux Tourtes, der ved 1730 flyttedes til Montreal Øen. 1799 besøgte en romersk-katholsk Præst i Detroit Ottawa'erne i Arbre Croche (St. Ignatius), der den-

---

[1] Andatahouat eller Cheveux relevés, der af Theodat (1, 99) nævnes som boende paa Veien til Huronlandet, ere rimeligvis en Ottawaklan.

[2] Schoolcr. 1, 478. 4, 244. 5, 145. 6, 272. 688. Schoolcr. Ind. Wigw. 253. Bouquet 144. Shea 348. Waitz 3, 13. Assall 99. Rep. Ind. Aff. 1883, 255. Transactions and coll. of the amer. antiq. soc. Worcester 1820. 1, 270. Lapham 15. Forster 3, 91. Wied 2, 133.

gang alle (1300) paa en nær vare døbte, men først 1821 saa han sig istand til atter at komme derhen, og skjøndt de gjentagne Gange begjærede Missionærer, ogsaa af Præsidenten for Fristaterne, blev der først 1829 oprettet en Station, der strax slog saaledes an, at allerede 1830 vare 600 optagne i Kirken. Regeringen understøttede denne Mission. Nye Stationer anlagdes i Sheboygan, Manistee, Castor Ø (Bæver Ø), Grand Traverse (1845) og Arbre Croche (1845) med dens Aflæggere Middletown og La Croix[1].

Det vestlige Hedninge M. S. anlagde 1822 en Station i Maumee (1826 ?) og 1823 i Mackinaw[2]. 1827 overdroges Stationerne til *det amerikanske M. S.*, men de ophævedes o. 1833 og 1837, da Befolkningen udvandrede[3].

Fra *det amerikanske Baptist ydre M. S.'s* Stationer Carey (1822—31), Thomas Grand river (1827), Sault St. Marie (1828—?) arbeidedes ogsaa blandt dette Folk. 1836 flyttedes Missionsgjerningen i Thomas til Richland og opgaves 1853, da Folket udvandrede[4].

Den amerikanske Baptist Missionsforening, til hvilken Stationen i Richland var gaaet over, anlagde efter at denne var opgivet, en Station i Ottawa for de vestlige Ottawaer[5].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. begyndte sit Arbeide her 1833 ved Ottawa Sø (Chippewæ Kod), anlagde før 1838 Stationer i Point Iroquois og Kewawenon eller l'Anse og før 1866 Isabella Couwnty, Oceana og Pineriver. Senere er der anlagt flere, for hvilke vi dog ikke kunne angive Anlæggelsesaaret paa Grund af mangelfulde Opgivelser i Aarsberetningerne; ved Udgangen af 1881 var der Stationer i Bridgeport, Penconning, Kewawenon, Hannahville, Port Iroquois, l'Anse, Oscoda, Isabella, Riverton, Charlevoix, Elk Rapids, Northport, Petoskey med 13 Missionærer,

---

[1] Shea 333. 350 ff. Charlevoix 1, 324 ff. 393 ff. Bancroft 2, 803 ff. Morse 25.

[2] Williams 388. Burkh. 1, II, 160 f. Miss. reg. 1827, 143.

[3] Rep. 1834, 126. 1835, 107. Burkh. 1, II, 160 f.

[4] Williams 153. 388. Mc. Coy 192 ff. 258. 292. 311. 330. 403. Newcomb 586.

[5] Rep. 1858, 81. 1863, 100. Am. Bapt. Reg. 1852, 377. Burkh. 1, II, 161 (hvor den kaldes Richmond). Schoolcr. 6, 738 (angiver 1824—1853 for Missionen i Michigan).

697 Medlemmer, 198 paa Prøve. Selskabet udnævner Agenterne paa Mackinaw, Ontonagon, l'Anse og Isabella Reservationerne[1].

Evangelieudbredelsesselskabet arbeider blandt Ottawaerne paa Mahnetuahneng (1836, flyttet o. 1869 til Shequaindah) og Walpole Ø (1841)[2].

Paa *den presbyterianske Kirkes Hedningemissionsselskabs* Stationer blandt Odjibwæerne, navnlig Grand Traverse (1838—1871), Lille Traverse (1852—1871) er der ogsaa arbeidet blandt Ottawaerne[3].

Den lutherske Synode i Michigan anlagde 1845 ved en tysk Missionskoloni fra Franken Nybygden Frankenmuth, hvorfra der prædikedes for Ottawaerne ved Pine River. 1847 sendte *det lutherske M. S.* dem en Medhjælper, der 1848 anlagde en Station i Bethanien. 1845 anlagdes Stationen i Sibiwaing, og noget senere Shibojang, der 1854 forenedes med Bethanien. 1849 overdroges Missionen til *Synoden for Missouri,* Ohio o. fl. Stater. 1861 forlagdes hele Gjerningen til Mount Pleasant[4].

Blandt Ottawaerne i Michigan arbeidedes i nogle Aar ved 1850 *den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerika*[5].

Da de christne Ottawaers Antal 1847 angaves i Fristaterne til 1406, Hedningernes til 71, maa Folket ansees for at være christnet[6].

C. Algonkvin.

1. **Nipissing** (Nipercineau, Nipisserin) boede ved Søen Nipissing henimod Ottawaflodens Kilder. Tidligere boede de ned til St. Laurensfloden, men bleve i det 16de Aarhundrede drevne tilbage af Irokeserne. 1769 ansloges deres Antal til omtr. 2000 (o. 400 Krigere)[7].

Romerkirkens Missionærer blandt Huronerne arbeidede ogsaa blandt dem i de nærmeste Aar efter 1640. 1667 besøgte Missio-

---

[1] Rep. 1856, 66 f. 1857, 86. 1858, 74 ff. 1866, 117 ff. 1876, 154. 1880, 199. 1881, 242. Schoolcr. 6, 739. Lapham 25. Ev. luth. Mbl. 1861, 308: Reid 1, 123.

[2] M. R. S. P. G. 1855, 284. Missionfield 1880, 115.

[3] Rep. 1855, 6.

[4] Burkh. 1, II, 161 ff. Ev. Luth. Missionsbl. 1850, 305 ff. 1855, 20 ff. 33 ff. 1861, 325 ff. Allg. Missz. 1878, 368 ff.

[5] Breck 257. Burkh. 1, II, 161 ff.

[6] Schoolcr. 1, 482.

[7] Schoolcr. 5, 144 ff. Schoolcr. Ind. W. 253. Shea 23. Bouquet 144.

næren i Chegoimegon Nipissingerne ved Søen Alimpegon, der ingen Præst havde havt i 20 Aar. Paa St. Frans Xaver des Prés (1669) boede ogsaa endel Nipissinger. En Mission, som Sulpitianerne havde begyndt paa Isle aux Tourtes for Nipissinger og Algonkiner, flyttedes kort efter Anlæggelsen af Lake of two Mountains paa Montreal Øen (1720) derhen. Ebicerinys, blandt hvilke Recollekterne arbeidede fra St. Gabriel, vare rimeligvis Nipissinger. Nu have Jesuiterne en Station i St. Philomène du lac Nipissing[1].

2. **Mississagua** (Missisagies) boede tidligere noget Vest for Georgian Bay, men vare derfra vandrede ned mod Ontariosøen, hvor de boede Nord og Vest for den. 1653 omtales de af de franske Missionærer som boende mellem Genessee og Niagara, hvilket næppe kan være rigtigt; noget senere finde vi dem (Indiens des rivières) boende i Wyandotternes forrige Land, hvor de endnu bo. Omtrent 1825 indbød Mohawkerne ved Brantford dem til at tage Bolig der, hvilket de for endel have gjort (1882: 217). Deres Antal ansloges 1769 til omtr. 10,000 (2000 Krigere), 1778 til til 1250 (hvilket vist er rigtigere); 1882 vare de 725 i Tallet. I det 18de Aarhundrede bleve de optagne som N. 8 i det irokesiske Forbund, skjøndt hørende til en anden Folkestamme[2].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. anlagde 1827 (1822 ?) en Station for Missisaguaerne ved Creditfloden og Rice Lake, hvortil siden kom Grape Island og Wilberforce. 1833 gik disse Stationer over fra den kanadiske Conferens af ovennævnte Kirkesamfund til *det wesleyanske M. S.*[3]. Senere gik Missionen over til *Methodistkirken i Canadas M. S.*, der paa de ovenfor anførte Odjibwæstationer, Alderville og Hiawatha, Scugog, Rama, arbeider blandt dette Folk[4].

3. **Algonkvin** (Oskquisaguamais, Odishkuagama ɔ: Folket ved Enden af Vandene). Da de Franske kom til Kanada, boede

---

[1] Shea 182. 296. 333. 356. 359. Charlevoix 1, 39 f. Brasseur 1, 275. Theodot 1, 193.

[2] Schoolcr. 1, 306. 3, 199. 291. 4, 198. 5, 144. 6, 275. Hawkins (map). D'Anville (map sur) l'Amerique sept. 1746. Galatin 30. Morse Rep. to the scir. of war on indian affairs. Newhaven 1822, 327. Bouquet 144. Burkh. 1, II, 197. Janson 267. Rep. Ind. Aff. 1, 255.

[3] Schoolcr. 6, 838 f. Burkh. 1, II, 196 f. Miss. Reg. 1827, 144. Rep. Ind. aff. 1883, 239. 244 f. 255. Wesl. meth. mag. 1826, 424. 1829, 64 f. 136 f. Bas. M. M. 1866, 456 ff.

[4] Rep. 1880, XXI ff. Rep. of ind. aff. 1883, 255.

de paa Nordbredden af St. Laurens mellem Ottawa og Quebek. I det 17de Aarhundrede tilintetgjorde Irokeserne dem som Folk. Resten af dem samledes af Missionærerne ved Lake of two Mountains og paa Sillery og Montreal. 1769 ansloges deres Antal til 1500 (300 Krigere). 1882 angaves officielt deres Antal til 2315, boende paa 31 forskjellige Steder fra Temiskameng Søen til Syd for Ottawa og til Quebek. Af Algonkin'erne vare Amaliste (1769 2700) og Chola (1769 600) ved St. Laurens rimeligvis Afdelinger[1].

I de nærmeste Aar efter 1640 arbeidede Jesuiterne *(Romerkirken)* en Tid blandt dette Folk, og baade paa Sillery (1637) og Montreal (1641) samledes endel af dem. Sulpitianerne anlagde en Station for dem og Nipissinger paa Isle aux Tourtes, men da Stationen Lake of two mountains eller Canasadago (Rondaxe) var anlagt 1720, flyttedes hele Gjerningen derhen, og denne Mission bestaaer endnu som halv algonkinsk, halv irokesisk. Fra Bytown (1841) arbeide Oblaterne nu blandt dette Folk[2].

4. **Attikameg** boede fra St. Mauricefloden til henad Temiskamangsøen. 1652 bleve de næsten ganske tilintetgjorde af Irokeserne, og 1670 tilintetgjorte en stor Sygdom Resten[3].

Ved 1640 drev *Romerkirken* Mission blandt de Attikameg, som besøgte Three rivers, og det lykkedes saa godt, at da de første Gang besøgtes af en Misionær 1651, vare de næsten alle Christne eller Katechumener. Paa Resten af Stammens Begjæring drog en Missionær til dem 1652, men underveis dræbtes han af Irokeserne[4].

D. Montagnais.

Under dette Navn indbefattes de Stammer, der, da Europæerne kom til Landet, beboede Anticosti og Landet Nord for St. Laurens-

---

[1] Schoolcr. 5, 144. Schoolcr. Ind. W. 253 f. 257 (hvor det siges, at de af Irokeserne kaldtes Adirondack). Shea 23. Bouquet 144. Rep. Ind. Aff. 256 f. d'Anville (her anføres de boende (1755) paa Nordkysten af Huron Søen, og Egnen Øst for Georgiabugten til henimod Montreal anføres som deres tidligere Boliger. Men det gjælder vist Odjibwæerne, mellem hvem og de algonkinske Stammer det ei altid er let at skjælne). Potherie 1, 176. Bouquet 144.

[2] Shea 182. 333. 346. 356. Potherie 1, 283. Brasseur 1, 247. Charlevoix 1, 205. 227. 252 ff. Forster 3, 106 ff. (hvor det siges, at det er Odjibwæerne, der drog til Lake of two mount.)

[3] Charlevoix 1, 220. 310. 397. 428. Shea 23.

[4] Charlevoix 1, 220. 310 ff.

flodens Udløb fra Saguenayfloden mod Nord henad Hudsonsbugten. Dertil høre **Betsiamite** (Oumaniouk) længt mod Vest, **Papinachi** Nord for dem. Mistassin N. V. for Checoutimien, Tadousacien, Piekonagamien ere vist kun geografiske Betegnelser. Flere andre Folk vare allerede i Midten af forrige Aarhundrede udryddede. Derimod maa de Indianere, der bo lige hen til Belleisle Strædet, vist ansees for at være Montagnais. Antallet af Montagnais var 1882 4745, af Mistassiner 350[1].

Blandt Montagnais ved Saguenayfloden arbeidede *Romerkirken* ved franske Recollektmissionærer, der, indkaldte af Champlain, ankom 1615 og i Forbindelse med Jesuiterne 1615 anlagde en Station i Quebek, der blev Hovedsædet for deres Missioner. De naaede Betsiamiterne og Papinachi'erne, men fordreves af Englænderne 1629. 1633 kom Jesuiterne tilbage og forestode siden Missionen, der havde to Stationer, Checoutimi og Metabetchouan (St. Jean), men hovedsagelig dreves fra Quebek. En christelig Nybygd af Montagnais og Algonkviner (senere Abnaki) anlagdes 1637 i St. Josef eller Sillery. I St. Frans Xaver de Prés fandtes ogsaa Montagnais. Missionæren i Tadoussac arbeidede fra 1640 blandt de Stammer, der besøgte dette Sted (Betsiamite, Papinachi, Porcepi), og de fulgte dem stundom paa deres Vandringer, men Drukkenskab hæmmede Fremgangen, og fra 1670 ophørte Indianerne at besøge dette Sted. I Tadoussac arbeidedes blandt Montagnais og Algonkviner, hvilke havde sluttet sig til dem. Ved Aarhundredets Begyndelse hed det sig, at Montagnais i Labrador i det Udvortes vare Christne, men det synes, som der ingen Missionær var der. Siden have Oblaterne gjenoptaget Missionen og arbeide ved Eskimauxbugten (allerede før 1852) og blandt Papinachi ved Amnishtagan-, Papimuagan- og Pirritibisøerne. I Nataskovan boer Missionæren (1882, før Grand Romain), mulig er der ogsaa Missionærer i Mingan, Seven Islands, Godbout, Escoumans, Notre Dame de Betsiamites[2].

---

[1] Shea 23. Potherie 1, 111. d'Anville. Jefferys 18. 46. Rep. Ind. Aff. 1883, 17. 256 f. Charlevoix 1, 438 (map). Moll, Kort (hvor Betsiamite anføres Øst for Papinachi). New map of the domn. of Gr. Br. in America 1. Jahrb. 1854, IV, 40.

[2] Jefferys 18. Shea 124 f. 135 f. 296. d'Anville (hvor der foruden Checoutimi anføres en Station ved Piekugami Sø (St. John Sø) og en mod Øst ved St. Laurensfloden). Sagard Theodat, Histoire de Canada. Paris 1686, 23 ff. 292 ff. Potherie 1, 111. Charlevoix 1, 155. 221. 307. 428. 3, 114.

Evangelieudbredelsesselskabets Missionærer i St. Clemens (ogsaa kaldet Labrador, og hvortil det senere nævnte St. Augustine hører) arbeide blandt Indianerne[1].

Nopeming (Indlandsboere, gens de terre, têtes de boules, Rundhoveder) bo Øst for Abitibbi henimod Mistassin Søen. Enkelte af dem have faaet særlige Navne efter de Steder, de bo, saaledes Chomonchouaniste'r, Nekonbaviste'r, Temiscameng'er. Antallet af têtes de boules angives 1769 til 12,500 (2500 Krigere), men det er vist meget for stort eller gjælder maaske Odjibwæer. Antallet af Abbitibbi var 1882 450 og af nærboende Indianere 320[2].

Romerkirken, der allerede tidligere havde arbeidet blandt dette Folk, fornyede i dette Aarhundrede ved Oblaternes Indkaldelse 1841 Missionen. De oprettede Stationer i Longueil fra Three Rivers, Bytown og Saguenay, og opad St. Mauricefloden trængte de frem til Wamantasching (Kuglehovederne) og til Kikendate, hvor der var et Kapel, der blot ventede paa en Præst, og længere mod Vest naaede de Abitibbi og Temiskameng. I Temiskameng er der en Præst[3].

E. Scoffy og fl.

Shestapoosh, Ouckestigoueck og **Scoffy** (Nascopy) bo i Labrador. De første kaldes ogsaa Mountaineers, men ere forskjellige fra Montagnais. Shestapoosh bleve trufne 1534 ved Bay of Chaleurs, men de vare maaske ikke fastboende der[4]. Herhen høre ogsaa Weniskasepi (1863 600) i det Indre af Labrador. Beslægtet med dem have rimeligvis Indianerne paa Nyfoundland været. De boede der temmelig talrigt, da Øen blev opdaget 1497, især mellem Kap

---

Leclercq, Premier établissement de la foy dans la Nouv. France. Paris 1691, 1, 69 ff. 236 ff. Jahrb. 1845, III, 41. 59 ff. 1846, V, 53 ff. 1854, IV, 37 ff. Rep. Ind. Aff. 1, 21 ff. Evêque de Quebec, 68. 182. 199 ff.

[1] Missionfield 1874, 243.

[2] Schoolcr. 5, 41. 145. Jefferys 47. Bouquet 144. Rep. Ind. Aff. 257. Charlevoix 1, 438 (map).

[3] Jahrb. 1845, III, 41. 59 ff. 71. 1846, V, 53 f. 1851, II, 37 ff.. 1852, I, 56 ff. 1854, IV, 37 ff. Brasseur 1, 245 ff. 256. Mission leaves 1876, 258.

[4] Schoolcr. 6, 52. Collections of the Mass. hist. soc. Boston, 1799, 16. Thompson, Moravian missions. N. York 1883, 219. Colonial church atlas. London 1853, N. 2. Petermann 1863, 126.

St. John og Kap Freels, men de bleve ødelagte dels af Micmac'er fra Kap Breton, dels, trods Regeringens Forbud, af de Hvide og trak sig mere tilbage til det Indre. 1810 fandtes endnu 4 à 500 ved Great Lake, 1819 traf man nogle ved Bathurst Sø, men nu synes de ganske at være tilintetgjorte; de sidste dræbtes vist 1823[1].

Shestapoosh og Scoffy omtales allerede ved forrige Aarhundredes Slutning som christnede af *Romerkirkens* Missionærer, men kun ganske udvortes, og de synes dengang ikke at have havt Missionærer, men stode i Forbindelse med Missionen i Quebek[2].

Evangelieudbredelsesselskabets Missionær i St. Augustine (1867) (eller Labrador) arbeidede blandt de derboende Indianere[3].

For Indianerne paa Nyfoundland synes Intetsomhelst at være gjort. De Missionærer, *Evangelieudbredelsesselskabet* i det 18de Aarhundrede sendte dertil, havde alene de Hvide for Øie[4].

F. Micmac.

1. **Gaspésier** boede paa Halvøen Gaspé. Ifølge Charlevoix vare de samme Folk som Beboerne af Ny Skotland, ifølge Leclercq var deres Sprog forskjelligt fra Montagnais', Abnakiers, Algonkviners, Huroners, Irokesers. Nu maa de betragtes som uddøde, thi de faa Indianere, der bo der, ere rimeligvis Micmac[5].

Romerkirken arbeidede ved Recollectmissionærer blandt dette Folk paa Øen Miscou (1620) og Nipisiguit (1620) og rimeligvis ogsaa et Par andre Steder, men deres omvandrende Levevis gjorde Arbeidet meget vanskeligt[6].

2. **Micmac** eller Souriquois boede i Ny Brunsvig, Ny Skotland, Kap Breton, Prins Edvards Ø og ere fra Kap Breton vandrede over til Nyfoundland, hvor de bo ved Seal Rock, men ere her af blandet Oprindelse (fransk). Efterhaanden som Indvandringen af de Hvide er

---

[1] Cartwright 1, 5 ff. Anspach 205. 456 ff.

[2] Cartwright 3, 229. 231. Thompson 219.

[3] Rep. 1867, 19. Missionfield 1870, 43.

[4] Anspach 111. M. R. S. P. G. 1851, 31.

[5] Cartwright 3, 229. 231. Thompson 219. Information resp. the aborigines in the brit. col. London 1838, 3 f.

[6] Charlevoix 1, 222 f. Leclercq 1, 242. Le Clercqy, la Gaspesie 198. 204. 245.

tiltaget, ere de blevne mere og mere trængte tilbage og bo nu paa flere Reservationer fra Gaspé Basin over Ristigouche langs ned ad Østkysten af Ny Brunsvig, paa Ny Skotland (2228), Kap Breton og Prins Edvards Ø. Ialt udgjorde de (1882) 4075 og have næppe nogensinde været talrigere. Om dem, der bo ved Sammenløbet af St. John og Madawaska hedder det, at de ere af blandet eskimoisk Blod[1].

Det blev af den franske Regering paalagt de Monts, der stiftede den franske Koloni Acadien, at drage Omsorg for Indianernes Omvendelse. 1604 anlagde han en Koloni paa Boon Ø ved Udløbet af St. Croixfloden, der 1605 flyttedes over til den ligeoverfor liggende Kyst og blev kaldt Port Royal, nu Annapolis. Her begyndte *Romerkirkens* Missionærer (Jesuiterne) 1611 en Mission, der 1613 flyttedes til Abnaki'erne. 1619 begyndte Recollecterne en Mission ved St. Johnsfloden, der endnu bestod 1633. Ved Croixfloden ved Miramichi, der kaldtes saaledes, fordi de derboende Indfødte holdt Korset i Ære, anlagdes omtr. 1685 en Station; ogsaa ved Kap St. Ignace, der formodenlig har ligget i Ny Brunsvig, anlagdes en Station. Gjerningen har næppe været af lang Varighed, thi det hedder, at Biskoppen af Quebek 1702 forgjæves forsøgte at faa Benedictinerne og Præmonstratenserne til at begynde en Mission her. Senere maa det dog være sket, maaske tildels ved Præsterne for Kolonisterne; saaledes var der Missionærer i Halifax, Louisbourg, Chiegneto, Achwach og flere Steder, og 1751 hed det, at næsten alle Micmac bleve underviste i Christendommen. Nu ere Micmac'erne omtrent alle at anse for Christne, og der er Præster i Gaspé og rimeligvis ogsaa flere andre Steder. *Regeringen* har nogle Skoler for de Indfødte, og de 12 Præster, som den lønner som Agenter (i Chester, Prospect ved Halifax, Antigonish, River Inhabitants ved Inverness, Jona Grand Narrows, Christmas Ø, Caledonia, Bedford, Pictou, Red Island (Kap Breton) samt Newcastle og Oak Point i Ny Brunsvig) ere rimeligvis romersk katholske[2].

---

[1] Charlevoix 1, 124. Account of the customs of the Mickmacks. London 1788, II, 1. Bancroft 2, 868. Rep. Ind. aff. 1883, 18 ff. 30. 33. 256 f. Bouquet 144. Schoolcraft 5, 676 ff. Shea 23. M. R. S. P. G. 1852, 75. Missionfield 1858, 43. Miss. life 1883, 474. Mass. hist. coll. 1805, 115. Morse 64.

[2] Shea 123 f. 130 f. Charlevoix 1, 121. 123. 128. 132. 2, 286. Leclercq 1, 242. Haliburton, Hist. acc. of N. Scotia. Halifax 1829, 1, 12 ff. 30 ff. 2, 249 ff. Rep. Ind. affairs 24 ff. II, 5. 7. 102 ff. Brasseur 1, 89. Clergy

Evangelieudbredelsesselskabet arbeidede allerede i forrige Aarhundrede blandt Micmac'erne, baade ved en Missionær ved St. Johnsfloden (1769) og ved Missionæren i Annapolis (1778), der begge lærte deres Sprog, og den sidste udarbeidede Skrifter i det. Senere har det ved den anglikanske Præst i St. Georges Bay taget sig af Micmac'erne ved Seal Rocks, der forøvrigt synes at have været romerskkatholske[1].

Micmac M. S. i Ny Skotland arbeidede ved en Missionær i Halifax fra 1846 blandt Micmac'erne. Endnu 1874 fortsattes denne Gjerning[2].

Det britiske B. S. har støttet Missionen ved at udgive Dele af den hellige Skrift paa Micmac[3].

Det religiøse Traktatselskab har udgivet Skrifter paa Micmac[4].

G. Abnaki.

Abnaki eller Waubanakkie (Nordlysfolket) boede hovedsagelig i Maine[5].

1. **Milicite** (Amalicite, Etchemin, Canomænd) boede fra Saguenay til St. Johnsfloden og til hinsides Passamaquoddyfloden henad Quebek til. De have i Ny Brunsvig trængt Micmac'erne tilbage. Allerede mod Slutningen af det 17de Aarhundrede vare de i deres nordligste Boliger næsten ganske blevne tilintetgjorte af Canadierne. Rimeligvis ere de de samme som Marcheet, der boede ved St. Johns. Nu bo de paa flere Reservationer i det vestlige Ny Brunsvig, ialt (1882) 542, samt ved Temiscoata og Viger i Canada (1882: 406), hvorhen de udvandrede 1828, men de have endnu vanskeligt ved at tage fast Bolig[6].

---

list 1882, 589 ff. Ev. de Quebec, 34 ff. 41 ff. 75. 85 ff. Morris, Haandskr. Kort over brit. Col. Boston 1748.

[1] Missionfield 1858, 43. Statistics of prot. miss. societies 1872—73. London 1874, 151. Gospel Miss. 1855, 139.

[2] Stat. 151. Schoolcr. 5, 691. Gospel Miss. 1852, 65. Burkh, 1, II, 199.

[3] Rep. 1856, CCXIII. 1858, CCXI. 1863, 259. 1864, 262. 1871, 340. 1881, 268.

[4] Rep. 1883, 262.

[5] The Abnaki Indians. Portland 1859, 4.

[6] Schoolcr. 5, 38. 319. 227. 674 ff. Galatin 31 f. Acc. of Micmacs IV, 80. Charlev. 1, 132. 279. Rep. Ind. aff. 1883, 256 f. XXXIII. Miss. life 1883, 473. Abnaki 8. Jefferys 46. Wilkinson, Map of ancient Nov. Scotia. Fredericton 1783. Theodat 152. Bancroft 2, 868. Schoolcr. I. W. 336 f.

Det britiske B. S. har paa Foranledning af Micmac M. S.'s Missionær udgivet et Evangelium paa Milicitesproget[1].

2. **Pasamaquoddi** (Sybayk, Scootuck) bo i det nordostligste Hjørne af Maine ved St. Croixfloden og Passamaquoddibugten. 1825 var der 679 tilbage af dem, 1856 379[2].

Romerkirkens Abnakimissionærer arbeidede blandt dem, og nu kalde de sig saagodtsom alle Romerskkatholske[3].

Selskabet for Evangeliets Udbredelse blandt Indianerne i Nordamerika anlagde i Forening med Regeringen og Kommunen Perry en Skole for dem i Perry[4].

Methodisterne havde 1826 en Skole i Passamaquoddi[5].

Kvækerne (i «Ny Englands Mission til Passamaquoddi'erne») arbeidede blandt dette Folk fra 1842—43[6].

3. **Penobscot** eller Tarratin boede talrigst (1616: 1300) paa begge Sider af Penobscot Floden og Bugten (endnu (1859) er der 500 af dem).

4. **Wawenock** boede ved Kysten Vest for de forrige. 1747 vare kun faa tilbage, og 1750 udvandrede de til Canada.

5. **Assagunticook** (Amasaguntacook, Androscoggin) boede Vesten for de forrige i Androscoggindalen og udvandrede 1750 til St. Francis i Canada.

6. **Norridgewolk** (Canibas) boede mere inde i Landet (1616 600).

7. **Sokoki** boede ved Sokofloden og henad Connecticutfloden (1616 400) (1616 1000 tilligemed Newichwannuck). Pegwaket og Ossipee vare Grene af dem. Disse Folk (navnlig N. 3—6) benævnes i Almindelighed Abnaki'er. Da Englænderne 1713 kom i Besiddelse af Landet, maatte de paa Grund af deres Forkjærlighed for de Franske lide meget af Englænderne, og gjentagne Gange (1685. 1700. 1701. 1704. 1724) udvandrede Dele af Folket til Canada (1704 fik de Bolig i Becancour), hvorhen allerede o. 1640 en stor Del af Sokokierne vare udvandrede, saa at de 1754 alle

---

[1] Rep. 1869, 320. 1881, 268.

[2] Abnaki 4. 6. Schoolcr. 3, 583. 5, 219. 6, 688. Williams 396.

[3] Abnaki 6. Morse 65.

[4] Morse 392. Williams 396.

[5] Miss. reg. 1827, 144.

[6] Schoolcr. 6, 737.

vare udvandrede paa Passamaquoddi'erne og Penobscot'erne nær. 1882 var Antallet af Abnaki'er i Canada 313[1].

Romerkirkens Missionærer (Jesuiter) besøgte 1612 Egnen om Quebek og flyttede Aaret efter hertil fra Akadien. De anlagde Stationen St. Sauveur (holy Saviour) paa Mount. Desert Ø ved Mundingen af Floden Penobscot (Pentaguet, Norimbegue). Men samme Aar fordreves de af Englænderne. 1646 anlagde Jesuiterne paa Abnakiernes Begjæring, der bleve tilskyndede dertil af Abnakierne paa Sillery, Stationen Assumption ved Kenebecfloden; dog var denne Station kun af og til besat. Efterhaanden droges flere og flere Abnakier til Sillery, der blev en Abnakistation, men 1683 (1685) flyttedes den til Sault de la Chaudière (St. Frans Sales)[2]. Ogsaa paa Reduktionen St. Frans Xaver de Prés (1669) fandtes Abnakier. 1687 anlagdes Stationen Panawaniske ved Penobscot, 1688 fornyedes Assumption, og snart efter anlagdes Medoktek og Norridgewolk (Nanrantsowack, nu Indian old Point), paa hvilket sidste Sted ogsaa arbeides blandt Amalingan'erne, der synes at være smeltede sammen med Abnaki'erne. 1703 overtoge Jesuiterne Recollectstationen Penobscot og havde nu hele Missionen. 1700 flyttedes Stationen fra Chaudière til det nuværende St. Frans Sales. 1722 hed det sig, at alle Abnakier vare Christne. Under Krigen mellem Frankrig og England led Missionen meget; thi Jesuiterne blandede sig i Politiken. 1723 tilintetgjordes Missionen i Norridgewolk, og ved 1760 var kun en Missionær tilbage, der boede i St. Anna (ved Frederikton), men snart trak sig tilbage til St. Francis, hvor saavelsom i Becancour Missionen fortsattes, da Regeringen ingen franske Missionærer vilde taale i Maine. Men da Abnaki'erne i Uafhængighedskrigen sluttede sig til Amerikanerne, vandt de disses Venskab, og 1784 anlagdes en Station i Oldtown (Passamaquoddi), 1794 i Tobique med St. Anna til Udpost. Missionen er bleven fortsat

---

[1] Schoolcr. 3, 583. 5, 218 f. (det er urigtigt, at det var Micmac'er, der hed Tarratine'r). 6, 688. Schoolcr. Ind. W. 235. 260. Abnaki 4 ff. Williams 397. Charlevoix 1, 130 ff. 279. Bancroft 1, 33. 2, 868. Shea 23. 129. 145 ff. 162. Bouquet 144. Coll. of Mass. hist. soc. Boston 1804, 208. 211. Rep. Ind. aff. 1883, XXXIV. Jefferys 9. 11. Morse 67. Morse, American geogr. London 1792, 164.

[2] Lahontan (1703) omtaler dog begge Stationerne, og siger, at de vare beboede af 300 christne Abnakifamilier.

under forskjellige Ordener, siden 1848 under Jesuiterne, ligesom ogsaa Præsten i Eastport har taget sig af Missionen. 1855 var her to Stationer, Indian Oldtown (Penobscot), Pleasant Point med Louis Ø i St. Croixfloden (Passamaquoddi). Missionen i Canada er iøvrigt gaaet meget tilbage. 1857 angaves Abnaki Mission (hvori Passamaquoddimissionen og maaske mere er indbefattet) at have 5 Stationer med 22 Missionærer samt 3 Stationer i Canada (Pierreville, Becancour, St. Irene). De to romersk katholske Missionærer, som Regeringen lønner i Frederikton og Tobique, arbeide rimeligvis blandt dette Folk. Alle Abnakier ere nu Christne[1].

En protestantisk (congregationalistisk) *Præst* fra Boston begyndte 1712 og en anden Præst fra Portsmouth begyndte 1717 en Missionsgjerning, begge i Norridgewolk, men opgave den efter nogle Maaneders Forløb[2].

Evangelieudbredelsesselskabet i Skotland underholdt, støttet af Raadet i Massachusetts en Mission for Penobscotterne fra 1730—1737[3].

1823 dannede et Selskab sig i Bangor for at ophjælpe Penobscotterne, og en Skole anlagdes i Oldtown, som endnu bestod 1828[4].

Det amerikanske M. S. anlagde ved en indfødt Abnaki en Station i St. Francis 1834, der bestod til 1858[5].

Kvækerne (i Ny Englands Mission til Penobscot) anlagde en Station blandt dette Folk 1822[6].

1847 hedder det, at *Regeringen* nogle Aar tidligere havde sendt Præsten Baxter af Medfield til Abnaki'erne for at oprette en Skole blandt dem, men at det allerede igjen var opgivet[7].

---

[1] Shea 124. 132 ff. 136. 296. Bancroft 1, 22. 2, 793. 939 ff. Charlevoix 1, 130 ff. 279 f. 310 f. 3, 109 ff. 121. Potherie 1, 309. Galatin 32. Kip, The early Jes. missions in N. Am. London 1847, 1, 2. 6. 45. Abnaki 10 ff. Schoolcr. 6, 735. Jahrb. 1834, III, 46 f Jefferys 9 f. Rep. of Ind. aff. 1883, V, 8. Ev. de Quebec 125 ff. 182. Lahontan 1, 24.

[2] Shea 147. Charlevoix 2, 374 f.

[3] Williams 397.

[4] Williams 397.

[5] Rep. 1835, 109. 1858, 139. Burkh. 1, II, 180.

[6] Schoolcr. 6, 737.

[7] Kip 1, 7 ff.

En protestantisk Præst i Pierreville lønnet af *Regeringen*, arbeider blandt Abnaki'erne i St. Francis[1].

Den anglikanske Præst i St. Francis arbeider, støttet af *det koloniale og kontinentale Kirkeselskab* blandt de derboende Indianere[2].

8. **Pennacook** (Penagwok, Wampanoag eller Nipmuck (Ferskvandsindianerne) boede i Merrimacdalen og var Hovedstammen for en Mængde mindre Stammer mellem Concord- og Connectikutfloderne og fra Høilandet mellem Merrimack og Connectikut til Quebek. Til dem hørte Agawam, Winnepecaukee, Amoskeag, Souhegan (Natacook), Nashua, Wamesit, hvilke alle boede opad Merrimack, samt de egenlige Nipmuck'er: Wachusett, Coosuck, Pequaquanke, Squamscott, Winnecowett, Newichewannock, Saco, Amariscoggin (1616: 500). Englændernes Indvandringer indskrænkede disse Stammer mere og mere, og Levningerne af dem trak sig tilbage til St. Francis, hvor de med Levningerne af andre Stammer dannede en ny, for Englænderne farlig Stamme. Ved Aarhundredets Udgang vare ingen Indianere tilbage i Ny Hampshire[3].

Pennacook'ernes Høvding indbød *Eliot* omtr. 1650 til sin Hovedplads Namoskeag (Namaske, Naamckeke), nu Manchester, og fandt han end ikke Leilighed til at bosætte sig der, har han dog uden Tvivl arbeidet der, ligesom han allerede 1647 besøgte Pawtucket (Panatuket) og arbeidede der og i Magunkukquok[4].

Pennacook'erne paa St. Francis komme under *Romerkirkens* derværende Mission.

H. Lenni Lenape.

Denne Stamme er Hovedfolket af de Algonkvin'er, som udvandrede mod Øst. Da de havde naaet Atlanterhavet, udskilte efterhaanden enkelte Klaner sig fra Hovedstammen, der beholdt Navnet Lenni Lenape (oprindelige, ublandede eller rettere mandige Mænd) eller Woaponacky (Solopgangsmænd), senere kaldte Delawarer. Disse Klaner droge mod Øst og bleve selvstændige Folk, men om

---

[1] Rep. Ind. Aff. 1883, II, 5.
[2] Rep. 1880, 21 f.
[3] Thatcher 1, 316 ff. Mass. hist. coll. 1792, 210. Schoolcr. 5, 220 ff.
[4] Schoolcr. 5, 525. Schoolcr. Ind. wigw. 248. Eliot, A brief narrative of the prop. of the gospel am. Am. Ind. in N. Engl. Boston 1868, 30 f.

Folkets Enhed vidner dels deres Ærbødighed for Hovedstammen, dels Sproget, der var det samme over hele Ny England[1].

1. **Pawtucket** var den Stamme, der boede længst mod Nord og Nordost. Den talte ved Koloniens Begyndelse omtr. 15,000 Mennesker[2].

Hvad Missionen her angaaer, henvises til det under den næste Stamme anførte.

2. **Natick** (Maswilusets, Massachusetts) boede omkring den Bugt, hvori Carlsfloden løber ud, og hvor Boston ligger. Da de vare saa nær beslægtede med de andre Stammer, kaldes de stundom Pekvoder, stundom Mohikaner. Ved Europæernes Ankomst (1620) talte de (eller Pawtucket) omtrent 15,000[3].

De første (congregationalistiske) Indbyggere forsømte ganske Indianernes Omvendelse, tildels af religiøse Grunde, idet de ansaa sig for Guds udvalgte Folk og Hedningerne for Kananiter, der skulde udryddes. Dog viste der sig hos enkelte af disse Attraa efter at lære de Christnes Tro at kjende. En Indianer ved Plymouth sluttede sig allerede 1622 til de Christne af den Grund, dog blev han næppe døbt. Efterhaanden begyndte det dog at gaa op for disse, hvor uforsvarligt det var, og 1646 udstedte Raadet i Massachusetts en Akt, der opmuntrede til Hedningernes Omvendelse og opfordrede Præsterne til at hjælpe med i denne Retning. Præsten Eliot i Roxbury, der længe havde forberedet sig hertil, begyndte da samme Aar en Mission blandt de omboende Indianere, og hans Ord vandt saadan Indgang, at mange af dem omvendtes, og Byer af omvendte Indianere anlagdes, først Nonanetum (1746), flyttet 1651 til Natick (blandt Sowahegerne), derefter Concord (1648), Pakeunit (Pakemit, Punkapaog, nu Stoughton), Hassuninaset (Hassanemisco, nu Grafton), Neponsitt, Mashippaug (1666), Ogguonikongquamesit (Okkomakamesit, Okkonimesit) Nashope (Nashobah), Makunkukquog (Magunkook, nu Hopkinton), Manihage, Chabanakongkumun (Chachaubunkkakowok), Maanexit, Quanatusset, Wabquisset,

---

[1] Heckewelder 28 ff. 85 ff. (se iøvrigt under Delaware). Schoolcr. 6, 116 ff. 177.

[2] Collect. of the Mass. hist. soc. Boston 1792, 147 ff.

[3] Schoolcr. 3, 583. 5, 145. Williams 326. Hubbard, History of New England. Boston 1848, 7. Morse 68 ff. Büsching 11. 92. Yonge, Pioneers and founders. London 1871. 13. 23. Mass. hist. coll. 1792, 147 f.

Pakachoog, Woluntug[1]. Ialt var der 1660 bygget 10 Byer (1674 14) med christne eller rettere (1100) christeligsindede Indianere. Missionen støttedes af det ved Parlamentsakt 1649 oprettede *Selskab til Christendommens Udbredelse i Ny England*, der ogsaa udgav hele Bibelen paa Indianernes Tungemaal. Ogsaa andre Præster stode Eliot bi, deriblandt hans Søn i Cambridge (nu Newton), Thatcher i Milton, Gookin i Sherborne, Rawson i Mendon. Alt tegnede godt, da udbrød en Krig mellem Kolonisterne og Pekvoderne 1674, 10 af Byerne ødelagdes, og Gjerningen blev næsten ganske tilintetgjort. De christne Indianere bleve midlertidig anbragte paa Deer Island. Efter Krigens Ophør fortsatte Eliot sin Gjerning til sin Død 1690, men den naaede aldrig sit gamle Omfang. Der var Prædikepladse efter Krigen i Natick, Pakeunit, Wamaset, Chabanakongkumun, og i Natick var der efter Eliots Død stadig en indfødt Præst (1687 ialt 24 indfødte Prædikanter og 1439 bedende Indianere foruden Børn under 12 Aar i hele Missionen i Massachusetts), men de Christnes Antal var aftaget, og Natick, der 1670 havde 45 Nadvergjæster, havde 1698 kun 10, 1751 ingen, men da gjenoplivedes Gjerningen, saa at 199 bleve døbte, 35 bleve Medlemmer, men atter 1798 var kun 2 eller 3 Medlemmer (Nadvergjæster) tilbage[2].

3. **Pawkunnawkut** (Pokanoket, Wampanoag) var Hovedstammen i det østlige Massachusetts (deres Hovedsæde var Mount Hope), og under dem hørte Stammerne paa Marthas Vingaard og Nantucket, saavelsom Nipnet (ved Oxford) og Nansit paa Kap Cod, der ei vare Wampanoag. Deres Hovedsæde var Montaup (feilagtig

---

[1] Mulig nogle af disse Bynavne ere Navne paa samme By, eller nogle af dem vare afløste af andre; thi intetsteds findes de alle 14 opregnede samlede.

[2] Hubbard 650. Anderson, The hist of the church of England in the colonies and for. dep. London 1845, 2, 374 ff. Vormbaum, Ev. Missionsg. in Biographien. Düsseldorf 1849, I, I, 28 ff. 68. Burkh. 1, II, 53 ff. Williams 362. Yonge 13. Millar, Hist. of the propag. of christianity. London 1731, 2, 300 ff. Hassell, From pole to pole. London 1866, 115 ff. Hutchinson, Hist. of the col. of Mass. Bay. Boston 1764, 1, 161 ff. 349. Gallatin 485. Mather, Magnalia Christi Americana. London 1702, 1, 27. 3, 195. 200. Coll. of Mass. hist. soc. Boston 1792, 168 ff. 171. 180. 184 ff. (ɔ: Gookin, hist. coll. of the Indians in N. England) 1798, 43. 1802, 21 f. Eliot, brief narrative 20 ff. Eliot 1, 325. Gallatin 435. 519 (der nævner som Prædikepladse, forsynede med Lærere efter 1676 Nonatum, Natick, Pakeunit, Cowate eller Charles river fall, Medfield, Concord, Namkeake eller Wamesit (nu Chelmsford).

kaldet Mount Hope), $1/4$ Mil Øst for Bristol. Før Englændernes Komme 1620 vare de 1612 og 1613 blevne i overmaade høi Grad hjemsøgte af dødelige Sygdomme, men de vare dog siden istand til under den berømte Kong Filip (Metakom) at paaføre Kolonisterne en farlig Krig, under hvilken de 1676 tilintetgjordes som Folk. Men Levninger af dem ere vedblevne til vor Tid. Ialt boede der 1825 750 (1849 847) Indianere i Massachusetts, spredte paa forskjellige Steder, mest i Nærheden af Marshpee (320) og paa Marthas Vingaard (340), men kun et Par var af rent Blod, Resten blandede med Negre[1].

Filips Fader, Massasoit, havde forlangt det optaget i den Traktat, han sluttede med Nybyggerne, at de ei maatte forsøge at gjøre hans Folk til Christne, og Filip gjorde bestandig Christendommen og de bedende Indianere Modstand, saa at Missionen først efter Folkets Tilintetgjørelse kunde faa Indpas navnlig blandt Hovedstammen. Eliots Exempel havde dog fremkaldt Efterlignere, og navnlig havde Præsterne Bourne (1670—85) og Tupper i Sandwich arbeidet blandt Indianerne ved Herring River og Marshpee; paa sidstnævnte Sted ansattes 1670 en indfødt Præst for Indianerne, og saadanne bleve ved endnu langt ned i Tiden. Indianerne havde her bedre Vilkaar, idet ovenanførte Past. Bourne havde kjøbt et Stykke Land og testamenteret det til dem 1660, og den her 1666 stiftede Menighed havde saaledes i timelig Henseende fast Grund. Gjerningen støttedes i Slutningen af forrige Aarhundrede af en *Korporation i London til Udbredelse af Evangeliet i Ny England,* siden af *Selskabet for Evangeliets Udbredelse blandt Indianerne i Nordamerika.* Men efter Krigen toges der end mere fat paa Gjerningen. Præsterne Treat (o. 1680—1717) i Eastham, Cotton (1664—97) i Plymouth, Williams i Providence (1682) arbeidede blandt Indianerne, den første ved Kap Cod, hvor der var Byer af christne Indianere (Nausit'er), den sidste paa Plymouthegnen, hvor der var 10 Prædikepladse og flere Byer af christne Indianere (Saconet, Pawmet (ved Eastham), Sackatucket (ved Harwich), Nobscussit (ved Yarmouth), Monamet,

---

[1] Schoolcr. 1, 287. 3, 583. 5, 583. Mass. hist. coll. 1792, 147 f. Bancroft, 2, 868. Hubbard 17 ff. 58. Schoolcr. I. W. 156. Anderson 2, 346. 664 ff. 3, 406. Yonge 30. Updike, Hist. of the ep. ch. i Narranganset. N. York 1847, 14. Hutchinson 1, 459. Thatcher 1, 117. Morse, Geogr. 159. Allg. Missz. 1878, 312 ff.

Cooxit, Manamoyet, Mashippang o. fl.). I Nukkehkummees var der 1698 en indfødt Præst, ialt var der ved Sandwich og Plymouth 13 Stationer med indfødte Præster. Gjerningen her er bleven fortsat med de Indianere, der endnu ere tilbage, dels af *Selskabet for Evangeliets Udbredelse blandt Indianerne i N. Amerika* i Boston, dels af *Harvard College* (i Cambridge), der har Midler til Indianernes Omvendelse. Det første havde fra 1812—54 en Missionær i Marshpee, der ogsaa tog sig af Indianerne i Herring Pond[1].

Paa Marthas Vingaard, hvor allerede før Englændernes Ankomst en Indianerkvinde (1638) havde følt Længsel efter den sande Gud, begyndte den fromme Lægmand Th. Mayhew Aaret efter sin Ankomst 1641 at prædike for Indianerne (1642), og 1650 anlagde han den første By for de christne Indianere, hvortil senere kom flere (Nashamoiess med indfødt Præst, Sengekontakit, Nunnepoag, Toikiming eller Taakame, Nashuakemming, Talhannis). 1705 vare alle Indianerne paa 2 nær blevne Christne. 10 Prædikepladse fandtes her ved det 17de Aarhundredes Slutning, 5 paa Nantucket, hvor de Indfødte ogsaa vare blevne Christne fra Marthas Vingaard af, ligesaa paa Chappaquidgick, som havde en indfødt Præst; ialt var her i denne Mission 18 indfødte Præster. Indtil 1803 fortsattes Gjerningen af Mayhews Efterkommere, støttet siden 1790 af *Selskabet for Evangeliets Udbredelse blandt Indianerne i Nordamerika,* der ligetil 1828 havde en Missionær her, der ogsaa besøgte Indianerne paa Fastlandet (Troy). Men de Christnes Antal var meget aftaget, ved Aarhundredets Slutning var kun 20 Voxne tilbage paa Nantucket[2].

Baptisterne have ogsaa arbeidet paa Nantucket, hvor de i forrige Aarhundrede havde en Menighed[3].

4. **Naragansett.** Denne Stamme boede i Rhode Island fra Naragansettbugten til Grænsen af Rhode Island. Endel af Long Island anerkjendte dens Overherredømme. I sine Velmagtsdage talte Stammen omtr. 25,000 Mennesker. Men i Krigen mellem Kolonisterne og Kong Filip holdt de med denne og bleve 1675 til-

---

[1] Anderson 2, 388. Bancroft 1, 422 f. 2, 235. Mass. hist. coll. 1792, 89. 210. 1805, 130. Mather 1, 27. 3, 199 f. 6, 63. Vormbaum 1, I, 68. Millar 300 f. Hutchinson 1, 161. 349. Morse 68 ff. Williams 344. Schoolcr. 6, 736 f.

[2] Burkh. 1, II, 72 ff. Hawkins 260. Mass. hist. coll. 1792, 202. 1794, 185. 1805, 15. 21. 129 ff. Schoolcr. 6, 736 f.

[3] Mass. hist. coll. 1792, 207.

intetgjorde som Folk. En Afdeling af dem (Nyantick, de vestlige Naragansett'er), havde holdt sig neutrale og bleve tilbage. Deres Antal var 1825 420 (ved Charleston) foruden de i Brotherton-stammen optagne[1].

Før 1675 havde Naragansett'erne været ganske upaavirkede af Christendommen, skjøndt de havde staaet i et venligt Forhold til Englænderne. 1717 udnævnte *Evangelieudbredelsesselskabet* sin første Missionær i Naragansett Sogn (Newport), og disse Missionærer, hvis Hovedgjerning faldt blandt de Hvide, antoge sig ogsaa Indianerne[2].

Commissærerne for de indianske Anliggender sendte 1733 en Præst til Naragansetterne, der arbeidede med meget Held iblandt dem, og den baptistiske Menighed af dem i Charleston, der endnu fandtes 1828, var en Frugt deraf[3].

Under den Opvækkelse, der skete 1744 ved Præsten i Westerby bleve endel Naragansetter omvendte[4].

Om *Skolen i Libanon* se S. 88.

Selskabet for Evangeliets Udbredelse blandt Indianerne i Nordamerika ansatte 1812 en Lærer for Naragansetterne i Charleston, hvilken endnu bestod 1828[5].

5. **Pekvod.** Denne kraftige Stamme, der nærmest kan ansees for en Gren af Mohegan'erne, boede paa begge Sider af Thamesfloden, hvor dens Hovedstad var Pekvod (Ny London); de beherskede ogsaa endel af Long Island. De talte 20,000 Mennesker. Men i en Krig med Kolonisterne 1637 bleve de ganske tilintetgjorde som Folk, og de forholdsvis faa, der bleve tilbage, bleve Slaver for Kolonisterne eller bleve optagne blandt Naragansett'er eller Mohegan'er. En Levning af Pekvoder, Naragansetter, Moheganer, Nanticocker, Montauk og Farmington Indianere (hvis indianske Navn er ubekjendt) udvandrede efter Uafhængighedskrigen til Oneida'erne og forenede sig under Navnet **Brotherton** (Brødrene), bosatte sig

---

[1] Schoolcr. 3, 583. 5, 218. Bancroft, 2, 869. Morse 74. Hubbard 17 f. 67 postscr. Updike 9 ff. 222 ff. Anderson 2, 346. 3, 406 f. Williams 362. Mass. hist. coll. 1799, 147 f.

[2] Updike 39. 176. 451.

[3] Williams 362. Morse 74.

[4] Morse 73.

[5] Williams 158. 362. Hubbard 8. Morse 73.

i Brotherton (N. York) og antoge det engelske Sprog. 1831 begyndte de at udvandre til Wisconsin (1825: 360. 1847: 600), hvor de have bosat sig ved Østsiden af Winnebago Sø og faaet Borgerret og ikke mere tælles særskilt[1].

Kvækerne arbeidede blandt Brotherton, medens de boede i Ny York, fra 1807 af[2].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. anlagde 1838 en Station blandt Brotherton, som blev ophævet efter 1856[3].

6. **Mohegan.** Denne Stamme havde, da den skilte sig fra Delawarerne, sat over Hudsonsfloden og udbredte sig derfra videre mod Øst, hvor den delte sig i flere Stammer. Under Navnet Mohegan'er indbefattedes de Klaner, der boede Øst for Hudson mod Nord, til de stødte til Mohawkerne, og mod Øst, til de naaede Pekvoderne, der stundom ogsaa kaldtes Moheganer. Den Klan, der boede nordligst ved Albany, kaldtes Mahikander (Manhikan, Flodindianere), Syd for dem boede Wapping paa begge Sider af Floden, derpaa Pachamin, (egenlig to Klaner, Waroanekin og Waranancongyn), Singsing, Manhattan eller Monaton (paa Øen M.), Metoak paa Manhattan og Longisland; de egenlige Mohegan'er boede Øst for disse ind i Connecticut. I det 18de Aarhundrede udvandrede endel (romerskkatholske) Moheganer til Canada, hvor de optoges blandt Irokeserne og med dem dannede Blandingsfolket **Caughnewaga,** (Conawagbruna) ved St. Louis Vandfaldene (1769 anslaaet til 1000), endel til Ohio, endel (mell. 1742 og 1760) til Pennsylvanien, hvor de optoges blandt Delawarerne, endel (Moheganer af Houssatonieklanen, Wappinger, Mahikander) 1734 til Stockbridge (Mass.), hvorfra de 1787 (**Stockbridge** Ind., Moheakunnuk d. e. gode Kanomænd) nedsatte sig blandt Oneida'erne (Ny Stockbridge). Mod Slutningen af Aarhundredet var Folket saagodtsom ganske gaaet til Grunde. En Levning af Stockbridgerne (1825: 273, 1856: 400, 1864 (St. og Munsee) 323) var dog tilbage og udvandrede 1821 til Foxflodens

---

[1] Bancroft 2, 298 ff. 869. Hubbard, the present state of N. England. London 1677, 5. 39. 116 ff. Schoolcr. 1, 488. 5, 41. 6, 686. Williams 100. Thatcher 1, 250. Anderson 2, 355 f. Mass. hist. coll. 1804, 80. Rep. and coll. of the state hist. soc. of Wisconsin. Madison 1859, 293 ff.

[2] Miss. Reg. 1816, 342. Schoolcr. 6, 737. Mc. Koy 64.

[3] Rep. 1856, 66. Schoolcr. 6, 739.

Udløb i Greenbay (Wis.) og 1834 derfra til Winnebagosøen. Endel af dem udvandrede til Kansas (1856: 207). En anden Levning (1825: 400) boer i det østlige Connecticut ved Ny London og Nabobyer[1].

Blandt Mohegan'erne arbeidede Past. Pierson i Branford en kort Tid, til han blev forflyttet (o. 1664), og Past. Fitch i Norwich (mell. 1664 og 1674), men hverken Eliots eller deres Arbeide vare Moheganerne villige til at modtage[2].

Selskabet for Evangeliets Udbredelse blandt Indianerne i Nordamerika udsendte i det 17de Aarhundrede Missionærer til Mahikanderne, der samlede en Menighed paa 500 Sjæle[3].

Romerkirken arbeidede tilfældigt blandt Mohegan, og paa Stationen St. Frans Xaver des près fandtes allerede i det 17de Aarhundrede Moheganer[4].

Brødremenigheden anlagde 1740 en Station i Shekomeko og 1743 i Pachgatgoch (Scatticoke), hvorfra de udstrakte deres Reiser baade mod Nord ind i Massachusetts og mod Syd ned i Connecticut (blandt Mohegan, Naragansett, Wampanoag). Men paa Grund af de Hvides Chikanerier forlagdes den første 1746 til Friedenshütten, til Bethlehem og til Gnadenhütten, hvorhen de christnede Moheganer udvandrede, og hvor et blomstrende Menighedsliv udviklede sig. I Pachgatgoch blev der endnu en Tid en Missionær, der senere af og til boede i Wechquatnach. 1754 flyttedes Gnadenhütten — dog ikke langt — til Ny Gnadenhütten, der ødelagdes af Indianerne 1755, og istedetfor anlagdes 1757 Nain, hvorfra 1760 Wechquatnach (Wechquetank) anlagdes. Ogsaa her lede de Christne ved Krigsuroligheder, og paa Regeringens Befaling udvandrede de 1765 til Machwihilusing, hvor allerede 1763 en Missionær havde nedsat sig, og hvor de anlagde Stationen Friedenshütten. Fra denne

---

[1] Schoolcr. 1, 488. 3, 583. 5, 38. 495. 6, 100. 689. Bancroft 2, 869. Heckewelder, Nachr. v. d. Sitten u. Gebräuchen der ind. Völkersch. Göttingen 1821, 37. 99 f. Loskiel 304 ff. 391. Burkh. 1, II, 169 f. Shea 23. Williams 354. 372. Hubbard 110. Schoolcr. I. W. 386. Gallatin 34. Morse 74 f. Mass. hist. coll. 1804, 76. Catlin, Illustr. of the manners and customs of N. Am. Ind. London 1876, 2, 103. Proceed. of the N. York hist soc. 1844, 84. Lapham. 17. Peterm. 1864, 231. Bouquet 144. Forster 3, 91 f.

[2] Mass. hist. coll. 1792, 207 f.

[3] Burkh. 1, II, 75.

[4] Shea 296.

anlagdes 1769 Sheshequon (Tschechshequannink), men 1772 maatte disse Stationer opgives, og Befolkningen flyttede til det nyanlagte Gnadenhütten (forladt fra 1778—79), der maatte opgives 1782, hvorpaa hele Befolkningen udvandrede sammen med de christne Delawarer[1].

Det skotske Selskab til Christenkundskabs Fremme, der 1741 oprettede et Udvalg i Ny York, udsendte 1743 den bekjendte Brainerd (Presbyterianer), der først arbeidede i Kannaumeek. Her havde siden 1734 Præsterne i Springfield og Westfield arbeidet blandt Moheganerne, og samme Aar ansattes J. Sargeant som Missionær iblandt dem. Han synes først at have boet i Houssatonick, siden i Stockbridge, hvorhen Indianerne fra Kannaumeek flyttede 1744, og hvor Missionen fortsattes, til Missionæren 1784 udvandrede til Ny Stockbridge, hvor han blev støttet af *Selskabet for Evangeliets Udbredelse blandt Indianerne i Nordamerika*, af *Harward College* og af ovenanførte Selskab. 1822 udvandrede de fleste af dem til White River (Ind.), hvor de ingen Missionær havde. Endel af dem vendte tilbage til Staten Ny York, de andre udvandrede til Fox River ved Green Bay (Mich.), hvor de andre fra Ny York udvandrede 1830. Den Præst, der arbeidede blandt dem, tog det amerikanske M. S. i sin Tjeneste 1827[2].

1754 anlagde Dr. Wheelock en *Skole i Libanon* (Moor's indian school), der ved Oprettelsen af Dartmouth College i Hannover (N. H.) blev flyttet dertil 1770. 1820 var den midlertidig ophævet. Baade Moheganer, Delawarer, Naragansetter og Mohawker undervistes der[3].

Kvækerne (Pennsylvanian miss.) arbeidede 1796—99 blandt Stockbridgerne og Oneidaerne og atter fra 1809 blandt de første[4].

Det amerikanske M. S. anlagde 1827 en Station i Kawkawlin

---

[1] Burkh. 1, II, 97 ff. 122 ff. Loskiel 216 ff. 358. 366. 384. 409 ff. Thompson, 278 ff.

[2] Edwards, The life of D. Brainerd. N. York. 61. 89. 92. 192. Bock, Kurzgef. Miss. gesch. Königsberg, 1743, 229 ff. Vormbaum 2, I, 16. Burkh. 1, II, 75 ff. Vahl, Miss. 42. Rep. A. B. C. 1848, 272. Williams 372. Morse 85 f. Rep. A. B. C. 1848, 271. Bas. M. M. 1834, 553 ff.

[3] Morse 392. 398.

[4] Acc. of two attempts towards the civilis. of some ind. nations in N. Am. London 1806, 10 f. Miss. Reg. 1816, 7. Schoolcr. 6, 737. Montresor, Map of Prov. of N. York.

ved Green Bay blandt Stockbridgeindianerne, efter at de vare udvandrede til Michigan; 1848 opgaves denne Mission. Der var da 51 Medl.[1].

7. **Montauk** boede paa den østlige Ende af Longisland. De vare nær beslægtede med Meilowack, Shinicook (1848 260, 1856 160), Unchagog o. fl. smaa Folk paa Longisland. Af Montaukerne var der 1805 162 tilbage[2].

Allerede før 1670 arbeidede Pastor Bourne blandt Indianerne paa Longisland. 1741 sendte *det skotske Selskab til Christenkundskabs Fremme* en Missionær til Longisland, og samme Aar opgave alle Montauk'erne Hedenskabet, og en af dem, opdraget paa Skolen i Libanon, blev 1765 Lærer for Oneida'erne. Ogsaa *Brødremenigheden* arbeidede fra sine Stationer paa Fastlandet blandt Indianerne paa Longisland[3].

8. **Delaware** (Lenni Lenape, Wooponacky, Chinoki eller Chihokocki) blev boende mellem Hudson- og Potomackfloderne. De vare delte i 3 Klaner, Minsi (Monsey d. e. Ulve), hvoraf igjen Sanhikan (ved Amboy) og Raritan og Minnisinsk vare Underafdelinger, Unalachtgo (Kalkuner), Unami (Skildpadder). Den første Klan, der beboede Ny Jersey, nævnes ofte som et særegent Folk, men det er ikke rigtigt. Trængte af Europæerne og Irokeserne udvandrede Delawarerne omtr. 1700 til Alleghanyflodens Kilder — romerskkatholske Munsey til St. Francis — og ved 1750 fulgte Resten efter; først droge de til Wyalusing og Shamokin, hvor de boede til 1751, dernæst længere mod Vest, og da Irokeserne 1773 solgte en stor Landstrækning paa Østsiden af Ohio til Europæerne, nødsagedes de til at drage mod Muskingum. 1782 anrettede andre Indianere et stort Blodbad paa dem. Resten udvandrede og boede først ved Whitefloden (Ind.), dernæst ved Sandusky (Ohio), til de før 1825 udvandrede til Missouri (1825 1800) og derfra til Kansas, hvor de nu bo (1840 830, 1856 1750, 1864 1161), men ere nu meget faa. I det indianske Territorium boer en lille Afdeling (Delawarer og Munsier) under Navnet christne Indianere

---

[1] Rep. 1834, 125. 1848, 271 f. Burkh. 1, II, 169. jfr. Hist. soc. Wis. 1859, 301.

[2] Mass. hist. coll. 1805, 110. Wis. hist. coll. 1859, 292. Schoolcr. 6, 688. Morse 361. Waitz 3, 15. Gallatin 42. Bas. M. M. 1838, 182.

[3] Wis. hist. coll. 1859, 292.

(1847 132), en anden boer ved Fort Arbuckle (600). I Canada bo endel Munsey'er ved Thamesfloden (1846 230). I deres Velmagtsdage vare de 15,000; 1766 ansloges deres Antal til 3000[1].

Brødremenigheden anlagde 1738, efter at den havde maattet opgive Missionen blandt Creek'erne, Stationen Nazareth, 1741 Bethlehem, 1752 Menialagomekah, hvis Beboere 1754 flyttede til Gnadenhütten, med hvis Beboere de saa siden delte Skjæbne. 1768 anlagdes en Station blandt Delawarerne ved Ohio i Goshgoshynk, som Missionærerne med deres Tilhængere Aaret efter maatte forlade, hvorpaa en Station anlagdes i Lawunakhanneck, som 1770 forlagdes til Friedensstadt (Langutoutemnynk). 1772 anlagdes paa Høvdingens Begjæring en anden Station i Schønbrunn, hvorhen Befolkningen fra Friedensstadt flyttede 1773. 1776 anlagdes en Station i Lichtenau. Men under Uafhængighedskrigen og de deraf følgende Uroligheder maatte Schønbrunn opgives 1777, hvorpaa Størstedelen af Befolkningen udvandrede til Lichtenau. 1779 gjenoptoges Schønbrunn, og Salem anlagdes. Men 1781 fordreves de og maatte flygte til Sanduskyfloden, hvorfra de 1782 atter fordreves, og et tredie Gnadenhütten blev anlagt i Odjibwæernes Land. Men her var ikke Plads til de talrig sammenstrømmende Folk; man udvandrede derfor 1785 og opholdt sig i Pilgerruh til 1786, da Ny Salem anlagdes. Atter fordreves de af Krigsurologheder, og 1792 anlagdes Fairfield og 1798 derfra Gosen. Under Krigen 1813 maatte Fairfield opgives, men 1815 anlagdes Ny Fairfield paa den ligeoverfor liggende Flodbred, og 1838 anlagdes derfra Westfield blandt Delawarerne i Missouri, der 1853 flyttedes til New Westfield, hvor der 1880 arbeidede 1 Missionær[2].

---

[1] Heckewelder 28 ff. 56. 85 ff. Shea 23. Schoolcr. 1, 488. 3, 583. 5, 136 ff. 495 f. 506. 583. 585. 6, 147. 272. 316 f. 687. Bancroft 2, 869. Loskiel 1, 164. Assall, Nachr. über d. früh. Einw. v. N. Amerika. Heidelb. 1827, 86. 99. Hawkins 196. Beaven 37. 81. Schoolcr. I. W. 258. 386. Gallatin 44 ff. Morse 90. Catlin, Illustr. of the manners and customs of N. Am. Ind. London 1876. 1, 102 f. 2, 102. Peterm. 1864, 231. Forster 3, 94. Jefferys 11. Coll. am. ant. soc. 1820, 271. N. Y. hist. soc. 1844, 90. 108. Möllhausen, Tagebuch einer Reise von Mississippi nach den Küsten der Südsee. Leipzig 1858, 57 f. Burkh. 1, II, 189. Miss. bl. aus d. Brüdergem. 1872, 83.

[2] Jahresb. 1880, 34. Reichel 17 f. Loskiel 214. 218. 384. 396. 527 ff. 571 ff. Burkh. 1, II, 111. 117 ff. 193 f. Thompson 278 ff. Miss. bl. a. d. Brüderg. 1864, 78 f. 1872, 82 f.

Det skotske Selskab til Christenkundskabs Fremme anlagde ved Miss. Brainerd 1744 Stationen Sakhauwotung, hvortil 1745 kom Crosweeksung og 1746 Cranberry, til hvilket alle Indianerne fra sidstnævnte Sted flyttede. Gjerningen forsattes til 1780, hvorpaa Menigheden smeltede sammen, og 1802 flyttede Resten af den til Ny Stockbridge[1].

Om *Skolen i Libanon* (1754) se S. 88.

Kvækerne (Baltimore Mission) arbeidede blandt Delawarerne fra 1804—1809[2].

Paa *det vestlige M. S.'s* Station Maumee (1822—?) arbeidedes ogsaa blandt Delawarerne[3].

Den anglikanske Kirke i Canada arbeider siden 1835 ved Præsten i Caradoc, senere ved Præsten i Delaware blandt Delawarerne (Munsey'er) i Canada. 1846 vare de næsten alle Christne[4].

Methodistkirken i Canadas M. S. har Stationer i New Credit og Munseytown, ligesom ogsaa Præsten i Bothwell tager sig af Indianerne. Disse Stationer ere hovedsagelig Delawarestationer. Ved Udgangen af 1879 var her 4 Missionærer med 273 Medl.[5].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. anlagde 1833 en Station blandt Delawarerne i Kansas, som siden er ophørt[6].

Den amerikanske Baptist Missionsforening anlagde 1831 en Station for Delawarer og Ottawa'er i Delaware, som 1866 overdroges til *det amerikanske Baptist Indre M. S.*[7].

Den methodistiske biskoppelige Kirke i Sydstaterne begyndte 1844 en Mission blandt Delawarerne i Kansas[8].

Skjøndt Missionen har været drevet saa længe blandt Delawarerne, ere de endnu langtfra Christne. 1847 angives saaledes Antallet af de christne Delawarer i Missouri til 120 (af 903); tvertimod synes det, som om den skammelige Behandling, de have

---

[1] Burkh. 1, II, 84 ff. Edwards 92. 133. 192. 195. Williams 202. 207.
[2] Schoolcr. 6, 737. Mac Koy 64.
[3] Williams 388.
[4] Hawkins, Annals of the diocese of Toronto. London 1848, 103. 196. 243. Beaven 37. 81. M. R. S. P. G. 1855. 286.
[5] Rep. 1880, XXI ff.
[6] Rep. 1856, 66. Schoolcr. 6, 739.
[7] Rep. 1856, 81. 1864, 92. Schoolcr. 6, 738.
[8] Schoolcr. 6, 740.

lidt af de Hvide, har gjort disses Tro forhadt for dem. Dette er navnlig Tilfældet med dem, der bo ved Arbuckle[1].

9. **Nanticocke.** Denne Stamme, hvis egenlige Navn var Nentego eller Unechtego (Vandmændene, Kystfolkene) og ogsaa kaldtes Otayachgo, Tayachquano eller Tawachguano (Tockwock), Sgantateratichrohne, Conoy (Canai, Canaway, Conhawa, Canwese, Canagesse), skilte sig fra Delawarerne og bosatte sig længere Syd paa i Maryland og ned i Virginien. Hovedmassen boede paa Vestsiden af Chesapeakbugten, og til dem hørte Ozinie, Atquinachunk, Wycomess, Kuskarawaock. Det synes, som om de Susquehannocks, der boede ned til Nordenden af Chesapeakbugten, vare Nanticocker, skjøndt Navnet ellers mest bruges om Costenogerne. Da Europæerne toge til, udvandrede de og bosatte sig dels ved Wyoming, dels o. 1750 længere op ad Susquehannafloden til Ohio, ved Chemenk (Shenango) og Shummunk. Men de smeltede saaledes sammen, at der 1785 kun var 50 tilbage; de udvandrede da for med Shavano at bosætte sig blandt Miami. Levninger af dem findes iblandede andre Stammer, navnlig blandt Munsee i Canada og blandt Brotherton[2].

Brødremenigheden arbeidede fra Friedenshütten (1763) ogsaa blandt dette Folk, der 1752 formelig sluttede Forbund med dem[3].

10. **Pamliko** boede Syd for Powhattan og Nottoway ned til Neusefloden og synes at have staaet Nanticocke nærmest. 1695 bragte en stor Dødelighed dem til at aftage meget, og 1708 var der kun 15 Krigere tilbage. Til dem hørte rimeligvis Hatteras'er, Paspatauk'er o. fl., hvilket maaske kun ere geografiske Betegnelser[4].

Hvad Missionsbestræbelser angaaer, maa de vist henregnes under de blandt Powhattan'er anstillede.

H. Powhattan.

Powhattan udgjorde et Forbund paa 34 Stammer, navnlig paa Vestsiden af Chesapeakbugten. Til dem hørte Chikahomone (nævnes sidste Gang 1705), Pamunkee, Mattapony, Nottoway (af hvilke kun

---

[1] Schoolcr. 1, 488. 497. Möllhausen, Tageb. 57 f.

[2] Smith 41 (map). Schoolcr. I. W. 241. Heckewelder 37. 85. 94 ff. Shea 486. Bancroft 2, 869. Gallatin 52 ff. Schoolcr. 6, 131 ff.

[3] Schoolcr. 3, 522. Loskiel 371.

[4] Gallatin 59 f.

27 vare tilbage 1822), Accohanock (1607 kun 40), Acomac (1607 kun 80) o. fl. I Begyndelsen af det 17de Aarhundrede vare de endnu 10,000, nu synes de ganske at være uddøde eller optagne i andre Stammer[1].

Den engelske Kirke gjorde sine første svage Missionsforsøg i Amerika blandt dette Folk, idet den Præst, der ledsagede Raleigh 1585, drog om og prædikede for de Indfødte, og en Indianer, der var draget med til England, døbtes 1587, da han var vendt tilbage til Roanoak. Da Kolonisationsforsøgene gjenoptoges 1603, rettedes atter Blikket paa Indianernes Omvendelse, og her maa navnlig nævnes Past. Whitacker, der 1611 blev Præst i Henrico og anlagde 1622 en Skole for indfødte Børn, men Indianernes Troløshed bragte Gjerningen til at gaa istaa for lange Tider. Vel befaledes det 1654 eller 1655, at indianske Børn, der vare i Kolonisternes Tjeneste, skulde opdrages i Christendommen, men videre skete ikke, og i et Skrift fra 1680 klages over, at Kolonisterne ansaa Missionsgjerningen for unyttig og latterlig[2].

I. Vestlige Stammer.

1. **Shavano** (Oshavano, Shavanose, les chats, Shawnee, af Irokeserne kaldte Ontonagounha, d. e. de, der ei forstaa at tale) skilte sig rimeligvis allerede tidlig fra Sauk'er og Fox'er og bosatte sig Syd for Ohio i Cumberlandflodens Dalføre (Kentucky). Fordrevne derfra bosatte de sig i Begyndelsen af det 17de Aarhundrede indtil Delaware, Hovedmassen gik, indbudne af Miami'erne og Costenogerne, over Ohio og boede ved Scioto. Efter Costenogernes Undertvingelse af Irokeserne 1672 eller noget før bleve de adspredte, nogle bleve optagne blandt Seneka'erne, andre droge mod Syd ned i Carolina, og, fordrevne af Catawbaerne, bosatte de sig blandt Creek'erne i Georgien og blandt Alibamon'erne og naaede ved Mobile (hvor de boede 1714) den mexikanske Bugt, derimod er det uvist, om de have boet paa Halvøen Florida (Suwaneefloden)[3]. En

---

[1] Smith, General history of Virginia. London 1627, 41 (map). Thatcher 10 f. Schoolcraft 5, 361. Schoolcraft I. W. 241. Bancroft 2, 869. Gallatin 51 ff. Shea 23. Morse 31.

[2] Hawkins 2 ff. M. R. S. P. G. 1, 6 ff. Anderson 1, 93 ff. 195. 220. 294 ff. 319 f. 337 ff. 2, 157. 561. Bancroft 1, 73 ff.

[3] Suwanee skal maaske være S. Juan (Zeitschr. f. Ethnol. Berlin 1877, 245.)

anden Del af dem sluttede sig til de i Pennsylvanien bosatte, hvor de boede fra Pittsburg af mod Øst, saa at de enkeltvis naaede Filadelfia. Endel optoges her i Mahikanderfolket. Det var Folkets Hovedmasse, som her boede, og med Delawarerne vandrede de omtrent 1750 mod Vest og boede atter ved Scioto og indtil Sandusky, hvor de trak deres sydlige Forgreninger til sig. 1780 dreves de vesterpaa af Regeringen, dog boede endnu 1825 800 af dem ved Piqua (delte i Piqua, Mequachaque, Kiskapokoke, Chillicote), nogle (110) i Louisiana, men Hovedmængden (1383) i Missouri. Her boede de først ved Osagefloden, men bo nu ved Canadian (1856: 1600, 1864: 830) paa dem nær, der forenede med Seneka'erne (ialt 1852: 320, 1864: 159) bo ved Neosho[1].

Brødremenighedens Udsendinge besøgte 1742 Shavanoerne i Wajomick, hvilket Sted de 1745 forlode for at drage mod Vest, og atter 1751. 1752 sluttedes formelig Forbund med dem og Nanticocke'rne, og 1754 droge endel af de christne Indianere, egenlig mod Missionærernes Ønske, til Wajomick. Fra Gnadenhütten af holdtes Forbindelsen vedlige (1772)[2].

Kvækerne havde 1809—1833 en Station blandt Shavanoerne i Ohio, der 1833 blev flyttet til Kansas. Den var nærmest af civilisatorisk Art. Endnu arbeides af de orthodoxe Kvækere i Shawneetown blandt Shawneerne[3].

Selskabet for Evangeliets Udbredelse blandt Indianerne i Nordamerika udsendte 1762 Missionærer til Ohonoquagie, men de bleve der ikke længe, da de ikke arbeidede med Held[4].

Den amerikanske Baptist Missionsforening begyndte sit Arbeide blandt dette Folk 1822 og havde 1852 Stationer i Shavano, Delaware og Ottawa, men opgav det 1855[5].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. arbeidede blandt Shavanoerne fra deres Wyandotstation ved Sandusky (1816), til de

---

[1] Schoolcraft 1, 305. 3, 583. 585. 4, 402. 5, 41. 495. 6, 688. Bancroft 2, 870. 946. Heckewelder 89 f. Shea 23. Bouquet 146. Assall 87 ff. 99. Loskiel 164 f. Charlevoix 1, 443. Am. ant. soc. 1, 273. Gallatin 65 ff. Morse 97. Peterm. 1864, 231. Catlin 2, 115. Force, Some early notices of the Indians of Ohio. Cincin. 1879, 11. 17 ff. 26 ff.

[2] Loskiel 247. 301. 368. 371. 395. 601. 612. Burkh. 1, II, 111.

[3] Schoolcr. 6, 737. Morse 92 f. Mac Koy 51. Rep. Ind. board 1880, 77.

[4] Williams 385. Newcomb 587.

[5] Schoolcr. 6, 738. Am. bapt. reg. 377

udvandrede til Kansas, hvorpaa de 1830 anlagde en Station blandt dem der, som ophævedes 1846, men blev fornyet 1850[1].

Den methodistisk biskoppelige Kirke i Sydstaterne overtog 1846 ovenanførte Mission blandt Shavanoerne. 1856 var her 4 Stationer, 3 Missionærer, 122 Medlemmer[2].

Den amerikanske indianske Missionsforening har havt en Mission blandt Shavanoerne[3].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. arbeidede fra Stationen i Oakridge (1849) blandt Shavano'erne[4].

1847 vare ialt 408 af Shavanoerne Kirkens Medlemmer[5].

2. **Miami**[6] (Omamee, Oumamee, Twee, Twightwee, Twightee) boede langs Sydkysten af Michigansøen henimod Erie til Sciotofloden. 1680 bosatte de sig ved Chicago. De bestaa af Klanerne Wea (Ouyatanous, Wawiachtano, Newcalenou), Piankeshaw, Pepikokia, Kilatak, af hvilke de to første hyppigt nævnes som selvstændige. 1766 ansloges deres Antal til 5000. Endnu 1825 boede Størstedelen af dem (1073) i Indiana, hvorimod endel allerede vare flyttede til Missouri og Arkansas (327 Wea i M., 207 Piankeshaw, foruden 27 af de sidste i Louisiana). Senere flyttede de til det indianske Territorium (1847: 550, 1856: 529, 1864: 384), (Wea, Kaskaskia, Peoria, Piankeshaw)[7].

Romerkirken arbeidede blandt Miamierne ved Jesuitermissionærerne fra 1663 af og senere fra St. Frans Xaver (1670), St. James (Maskuten) 1672, og omtr. 1710 anlagdes St. Josef, hvor der arbeidedes blandt Miami'er og Pottawotami'er, og det hed sig 1721, at de næsten alle vare Christne, men manglede Missionærer. Omtr. 1750 anlagdes en Station blandt Wea'erne ved det nuværende

---

[1] Schoolcr. 6, 739. Burkh. 1, II, 168. Newcomb 594 f.

[2] Schoolcr. 6, 740. Newcomb 596.

[3] Schoolcr. 6, 734.

[4] Rep. 1856, 18.

[5] Schoolcr. 1, 497.

[6] Franskmændene indbefattede under Navnet Michigan Maskutin'er, Illinois'er, Pottawotami'er, Miami'er (Schoolcr. 5, 191). M'Kenney 1, 26. Lahoutan 1, 115.

[7] Schoolcr. 1, 488. 3, 585. 5, 41. 495. 6, 272. 687 ff. Shea 348. 404. 434. Loskiel 4. 8. 737. Bouquet 145. Potherie 2, 261 (Klanerne kaldes Tchiduakouingoue, Ouaouiartanon, Pepikoki, Mangakeki, Pouankikia, Kilatak). Jefferys 48. Gallatin 22. 62 ff. Peterm. 1864, 231. Catlin 1, 99. 101.

Fort Lafayette. 1834 og 1836 besøgte atter en Jesuitermissionær Wea'erne og Piankeshaw'erne i Missouri, og omtr. 1846 anlagdes Stationen Marais des Cygnes, som dog opgaves 1849, men fra St. François blandt Osagerne arbeides der blandt dem[1].

Det amerikanske Baptist ydre Missionsselskab anlagde 1817 en Station for de vestlige Stammer i St. Louis, der flyttedes 1820 til Fort Wayne, og der arbeidedes blandt Miamierne. 1822 flyttedes den til Carey[2].

Det vestlige Hedninge M. S. anlagte 1833 en Station blandt Wea, som senere blev opgivet[3].

Den amerikanske indianske Missionsforening arbeidede blandt Miamierne fra 1850—51, og blandt Wea og Piankeshaw 1843—55, og havde blandt disse 5 Stationer[4].

Den sydlige Baptist Conventions indre M. S. overtog 1855 fornævnte Selskabs Mission blandt Wea og Piankeshaw med 2 Stationer, men 1857 opgaves den[5].

1847 var Kirkemedlemmernes Antal 35 Wea, 26 Piankeshaw, 12 Miami[6].

3. **Illinois** (Illiniwek, Chictagik, Kightage) boede Vest for Miami. De vare delte i 5 Klaner: (Peoria (Øst for Mississippi og nordligst), Cahokia (Syd for Peoria), Kaskaskia (Syd for Cahokia)[7], Tamaroa (Syd for Kaskaskia), Moingwena (Vest for Mississippi). Mitchigami'erne bleve senere optagne i Stammen og fik Bolig hos Tamaroa. I det 18de Aarhundrede bleve de afhængige af de Franske i Louisiana, og de vare da 40,000 i Tallet, men Brændevin og Krige affolkede Stammen. Omtrent 1830 flyttedes Resten af Stammen Vest for Mississippi, og 1845 angaves den til 84 (Kaskaskia og Peoria), 1856 til 312[8].

---

[1] Shea 365. 367. 377. 423 ff. 432. 461. 465. Charlevoix 1, 438. 3, 312. Wis. hist. coll. 3, 68. 71. 95. Mc. Koy 43 f.

[2] Morse 96. Newcomb 585 f.

[3] Newcomb 582.

[4] Schoolcr. 6, 741. Am. bapt. reg. 377.

[5] Schoolcr. 6, 741. Grundem. 1, II, 183.

[6] Schoolcr. 1, 497.

[7] = Caski, som de Soto naaede 1540 (Schoolcr. 6, 66).

[8] Schoolcr. 1, 488. 3, 584. 5, 495. 6, 687 ff. Charlevoix 1, 296. Gallatin 62 ff. Jahrb. 1844, VI, 7. Shea 348. 404. 428 ff. Bouquet 146 (her nævnes Pianria med 800 Krigere, hvilket vist skal være Peoria). Catlin 1, 100 f. (angiver deres Antal til 200 à 241). Force 25.

Allerede 1652 anlagde en af *Romerkirkens* Missionærer (Jesuit) en Station blandt dette Folk, rimeligvis St. Louis (nu Peoria). 1661 blev han dræbt, men 1670 anlagde en anden Missionær en Station blandt Cahokia'erne, der bestod i det Mindste til 1727. 1684 gjenoptoges St. Louis. 1673 besøgte en Missionær Peoria, Moingwena og Kaskaskia, og 1674 og atter 1677 opholdt en Missionær sig en Tid i Kaskaskia. 1680—82 opholdt Recollektmissionærer, der vare komne med den bekjendte Opdager la Salle, sig ved Peoria Sø, hvor Missionsgjerningen atter som ovenfor bemærket gjenoptoges 1684. Her arbeidedes navnlig blandt Peoria og Kaskaskia, og især blandt de sidste vandt man Indgang. Omtrent 1700 anlagdes en Station i Tamaroa og lidt senere i Cahokia[1]. I Aarhundredets første Fjerdedel vare næsten alle Illinois'er blevne Christne. Men de politiske Forhold, der bragte Stammen i Tilbagegang, skadede ogsaa Missionen, og 1750 vare kun 2 Stationer tilbage, og da Jesuiterordenen undertrykkedes 1764, og Louisiana afstodes til Fristaterne, gik efterhaanden Missionen ganske til Grunde. 1778 døde den sidste Missionær i Prairie de Roche. 1834 og 1836 besøgte en Jesuitermissionær Illinois'erne i deres nye Boliger. Fra Trappistklosteret i Cahokia arbeidedes der blandt dette Folk ved 1825. Da Folkets Antal 1647 angives til 84, Kirkemedlemmernes til 65, maa de vel ansees for Christne[2].

Den amerikanske Baptist M. F. anlagde 1817 en Station i St. Louis for de vestlige Stammer, der 1820 flyttedes til Fort Wayne[3].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. arbeidede blandt Peoria fra 1833—55[4].

Den sydlige Baptist Conventions indre M. S. arbeidede 1855 blandt Wea og Piankeshaw[5].

---

[1] I Miss. hist. sur la Louisiana (Paris 1753) 2, 71 f. siges der, at Jesuiterne i Fort des Illinois arbeide blandt Illinois'erne, og paa Kortet lægges dette Fort Nord for Sammenløbet af Illinois og Mississippi. Men paa d'Anvilles Kort fra 1755 lægges det Syd for Sammenløbet af Mississippi og Cahokia, en lille Flod, der lidt Syd for Missouri fra Øst falder i Mississippi.

[2] Shea 362. 404 f. 459. Charlevoix 1, 396. 3, 392 ff. Wis. hist. soc. 3, 95 ff. jfr. 111 ff. Bancroft 2, 809 ff. 838 ff. Schoolcr. 1, 488. 497. Morse 144. Kip 2, 211. 315 ff. Recueil des lettres des évêques. Louvain 1825, 370 ff.

[3] Mc. Koy 43 f. 71.

[4] Schoolcr. 6, 739.

[5] Schoolcr. 6, 754.

4. **Kikapu** boede Nord for de forrige i Wisconsin op til Green Bay. I Begyndelsen af dette Aarhundrede udvandrede de til Missouri, hvor de nu bo i Indianerterritoriet. 1769 angives deres Antal til 1500 (300 Krigere), 1825 til 2200, 1856 til 650, 1864 til 340[1].

Fra Maskutenstationen St. James (1672) arbeidede *Romerkirkens* Missionærer blandt Kikapu'erne. 1834 besøgte en Jesuitmissionær de udvandrede Kikapuer, og 1836 eller 1837 anlagdes en Station ved Salt Creeks Udløb i Missouri[2].

Fra *den amerikanske Baptistmissionsforenings* Stationer St. Louis (1817—20) og Fort Wayne arbeidedes ogsaa blandt Kikapu[3].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. anlagde 1856 en Station, der blev opgivet 1860[4].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. arbeidede blandt dette Folk fra 1834—40[5].

Den methodistisk biskoppelige Kirke i Sydstaterne anlagde 1844 en Station blandt dette Folk, hvor det 1857 havde 1 Missionær og 48 Nadvergjæster[6].

Antallet af Kirkemedlemmer angaves 1847 til 63[7].

5. **Maskuten** (Assistagueronon eller Ontuagamha (Ildfolk), Assistaqueronon, Assistaeronon, Meadow Indians). Om dette Folk svæver der en vis Dunkelhed. Nogle anse dem for at være Mushkodain'erne eller lille Prairieindianerne, som Odjibwæerne uddreve, da de kom østerfra. Paa d'Anvilles Kort (1755) kaldes de Maskutener eller gens de feu, hvilket Navn ellers bruges om Pottawotamierne. I Almindelighed nævnes Maskuten'er i Forbindelse med Fox eller Kikapu, og maaske de aldrig udgjorde en selvstændig Stamme. De boede i det nordlige Wisconsin og skilte Odjibwæerne og Ottawaerne fra Pottawotamierne (1670). Maaske det er dem,

---

[1] Schoolcr. 1, 488. 3, 585. 5, 495. 6, 687. Bancroft 2, 871. Shea 348. 381. 385. Bouquet 146. Peterm. 1859, 40. 1864, 231. Stieler Handatlas 85. Catlin 1, 97.

[2] Shea 367. 395. 460 f. 464. Charlev. 1, 463.

[3] Newcomb 585.

[4] Rep. 1856, 14. 1857, 24. 1860, 16. Lowrie 53 f.

[5] Schoolcr. 6, 739. Catlin 1, 98 (hvor det hedder, at en christen Kikapu prædiker for sine Landsmænd).

[6] Schoolcr. 6, 740. Newcomb 596.

[7] Schoolcr. 1, 488.

der nu kaldes Prairie Pottawotamier eller Vermillionindianere, der 1830 boede ved Vermillionfloden (Ill.) og snarest bestaa af en Blanding af Pottawotamier, Sak'er, Fox'er, Odjibwæ'er, Ottawa'er, Menomoni'er, Kikapu'er, Winnebago'er og nu ikke optælles særskilt. 1769 vare de 2500 (500 Krigere)[1].

Romerkirkens Missionærer blandt Ottawaerne besøgte fra 1670 Maskuten'erne, og der arbeidedes blandt dem i Green Bay, fra St. Mark (1670) og St. James (1672), hvilken sidste var en særlig Maskutenstation, men var ophørt 1721. Blandt de Maskuten'er, der havde bosat sig ved Udløbet af Wabash i Mississippi, arbeidedes uden Resultat 1700. Ogsaa paa Stationen St. Frans Xaver des près fandtes Maskutener. Blandt Prairiepottawotamierne anlagdes 1836 Stationen St. Josef[2].

6. **Fox** (Outagami, Odugameeg, les renards, Misquekee, Musquakkink (d. e. rødt Ler) boede i det nuværende Wisconsin, noget Syd for Lapointe, da Odjibwæerne i det 17de Aarhundredes Begyndelse kom dertil. De modtoge dem vel, og endnu 1766 boede Fox og Sak fra Green Bay til Øvre Sø og Øvre Mississippi, men kort efter uddreve Odjibwæerne dem og Sak, hvorpaa Winnebagoerne gave dem Bolig hos sig noget sydligere. Nu bo de sammen med Sak'erne, hvilke de staa meget nær. 1806 var Fox'ernes Antal 1750, 1825 Fox og Sak 6400 (1847: 1725, 1856: 2089, 1864: 1374). De bo nu paa begge Bredder af Mississippi Nord for des Moinesfloden[3].

Romerkirkens Missionærer besøgte dette Folk, der 1668 kom til Stationen Chegoimegon, fra 1669 af, og de vare Æmne for Missionsgjerningen i Green Bay og St. Mark. 1847 var der ingen Christne blandt dem[4].

Kvækerne arbeide paa Great Nemaha Agency blandt dette Folk[5].

---

[1] Schoolcr. 1, 307 f. 4, 244 ff. Bouquet 144. Shea 348. 380. 462. d'Anville. Lapham 8. 15.

[2] Shea 296. 363. 462. Charlv. 1, 448. 2, 266.

[3] Schoolcr. 1, 488. 2, 136. 141. 3, 278. 562. 583. 5, 41. 495 (hvor Antallet 1856 angives til 3400). 6, 687. Shea 348. 361. Jamieson 243. Gallatin 60 f. Pike, App. 57. 66. Peterm. 1864, 231. Lapham 8. 15. M. Kenney, Mem. with. sketches of travels am. the northern and southern Ind. N. York 1846, 1, 85 (hvor det siges, at Fox af Irokeserne bleve drevne tilbage ned ad Desmoinesfloden). Wied 1, 240 (hvor Fox Antal angives til 5000).

[4] Shea 361. 363 ff. Charlev. 1, 396. 449. Schoolcr. 1, 497. Jefferys 19.

[5] Rep. Ind. board 1880, 74 f.

7. **Sak** (Saque, Sauk, Osawkee, Saky d. e. de Stærke) boede ogsaa ved Greenbay, men synes endnu tidligere at have boet ved Eriesøen ved Saguenaw. 1769 ansloges de til 400, 1806 til 2850. I Forening med Foxerne vare de 1825 6400, 1847 1725, 1856 2089, 1864 1374. Som ovenfor anført bo de paa begge Bredder af Mississippi Nord for des Moinesfloden[1].

Dette Folk var Æmne for *Romerkirkens* Missionsgjerning i Chegoimegon (fra 1668 af), St. Mark (1670), Greenbay (1671). Nu arbeides blandt dem paa Stationen Crowwing. 1847 var der ingen Christne[2].

Paa *den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.'s* Station Highland (1835—67. 1881) arbeides ogsaa blandt dette Folk[3].

Kvækerne arbeidede paa Great Nemaha Agency blandt Sak og Fox[4].

8. **Saulteur** (Pahwitingdachirini, Pauwirigoueiouhak) var en meget lille Stamme, der var kommen fra Sydkysten af Øvresøen og boede ved Sault St. Marie, men allerede i det 17de Aarhundrede var forsvunden[5].

Her anlagdes *Romerkirkens* Station Sault St. Marie 1669, der omtales ovenfor[6].

9. **Nouquet** var en lille Stamme, der boede ved Michigan, nær ved Sault St. Marie. Maaske de vare en Klan af Odjibwæerne[7].

Ogsaa blandt dem arbeidedes fra *Romerkirkens* Station Sault St. Marie (1669)[8].

10. **Marameg,**

11. **Achirigouen,**

12. **Kichaoueiak,**

13. **Amicoué** (Amicway, Amicawae, Bæverindianere) vare

---

[1] Schoolcr. 1, 488. 3, 562. 4, 278. 5, 41. Shea 361. 370. Bouquet 144. Gallatin 60 ff. M'Kenney 1, 28. Pike, App. 56. 66. Peterm. 1864, 231. Petitot 10. Lahontan 1, 175.

[2] Shea 366. 392. Schoolcr. 1, 497. Charlev. 1, 396. Jefferys 19.

[3] Rep. 1855, 9 ff. 1858, 19. 1864, 7. 1883, 7 f.

[4] Rep. Ind. board 1880, 74 f.

[5] Charlev. 1, 232. Jefferys 47. Shea 362.

[6] Charlev. 1, 232 f. 405. Shea 302. 377.

[7] Shea 362. d'Anville, Canada etc. 1755. Lapham, A paper on the Indians of Wisconsin. Milwaukee 1870, 4.

[8] Shea 362.

smaa Folk, der boede paa Øerne ved Sault St. Marie, det sidste ogsaa længere mod Øst paa Nordsiden af Huron Søen, men trak sig tilbage til Manitulin[1].

Disse Stammer, navnlig den sidste, vare Æmne for *Romerkirkens* Missionsgjerning i Sault St. Marie[2].

III. Huron-Irokeserne.

Denne Folkestamme boede bag Algonkvinerne fra Huron- og Ontariosøernes Nordkyst og Nord for St. Laurensfloden ned til Nord Carolina. De ere komne over Mississippi, hvor de i deres Fremrykken traf Lenni Lenaperne, med hvem de forenede sig og uddrev Alligewi'erne. Af deres Boliger synes det klart, at Delawarernes Sagn, at Irokeserne lode dem gaa foran, er rigtigt. Rimeligvis have de først efter Indvandringen delt sig i forskjellige Stammer[3].

A. Wyandot.

1. **Wyandot** (Wendat, Yendat, Onenda, Ahouondate, Quatoghi, Huron d. e. de som have stride Haar (hures de cheveux) boede først ved Laurensfloden, men bleve indviklede i Atiwandaronk'ernes Nederlag, drevne mod Vest og toge Bolig paa en Halvø ved den sydlige Ende af Georgianbugten (Huronsøens østlige Ende), og skjøndt de boede paa et meget lille Omraade (15 Mil langt, 5 Mil bredt) vare de 30,000 i Tallet, delte i 4 Klaner. De vare driftige Handelsmænd og kom vidt om, hvoraf det kan forklares, at da Cartier opdagede St. Laurensfloden 1534, fandt han dem ved Udløbet af denne, paa Anticosti. I det 16de Aarhundrede bleve de af Irokeserne drevne tilbage fra St. Laurensfloden, og i det følgende Aarhundrede blev hele Folket af disse deres Fjender tilintetgjort som Folk (1649. 1650), Resten adsplittedes. Endel bleve optagne af Seneka'erne i deres Folk, endel i andre Folk. Atter andre udvandrede; nogle af disse droge først til Manitulin, derpaa til Quebek, af hvilke nogle 1656 sluttede sig til Mohawkerne, andre til Onon-

---

[1] Shea 362. 368. 370. Schoolcr. I. W. 258. Jefferys 43.
[2] Shea 362. 368.
[3] Heckewelder 28 ff. Schoolcr. 1, 441. 3, 291. 583 f. Shea 22. Assall 86. 99. Burkh. 1, II, 197. Jamieson 138.

daga'erne, andre bleve for sig og havde forskjellige Boliger (se nedenfor), nu bo de (meget blandede) i Jeune Lorette. En anden Del af Stammen flygtede mod Vest, blev 1671 dreven tilbage af Siouxerne, boede forskjellige Steder (se nedenfor), men da de efter 1688 kom i god Forstaaelse med Irokeserne, der tilmed dengang vare blevne svækkede af de Franske, boede de i Ro ved Detroit, hvorfra de bredte sig om til Sandusky Bugten, hvorfra endel flyttede til Canarifloden i Canada (Anderdon) (1883: 88). 1769 vare Huronerne ved Eriesøen 1500, 1825 579. Senere ere de udvandrede først til Greenbay (Wis.), senere til Kansas, hvor de 1843 kjøbte Jord af Delawarerne, og hvor deres Antal er 435 (1864), (689 i 1856)[1].

Allerede 1615 begyndte *Romerkirkens* Mission blandt Wyandotterne, idet en Recollektmissionær opholdt sig nogen Tid blandt dem i Carragouha og Tequeunonkioye (— iay, Quieuindohian, La Rochelle) og efterat de vare komne tilbage dertil, anlagdes en Station det første Sted (St. Gabriel) 1623, der 1626 overtoges af Jesuiterne. Da Englænderne erobrede Quebek, gik Missionen til Grunde. 1634 gjenoptoges den i Ihonatiria (St. Josef), 1636 anlagdes et Seminarium for Hurondrenge i Quebek og en Station i Ossosane (Immaculée Conception), 1639 forlagdes den første Station til Teananstayae, og samme Aar anlagdes Stationer i Scanonaenrat (St. Mikael) og Taehatentaron (St. Ignatius) og 1639 Matshedash (St. Marie) ved Floden Wye (forener Simcoe Sø med Huron Sø), hvorhen samme Aar Ossosane og Aaret efter Taehatentaron og rimeligvis ogsaa de andre Stationer forlagdes. 1640 anlagdes St. Jean blandt Arendaklanen, og 1644 gjenoptoges Ossosane, Taehatentaron og Scanonaenrat. Men 1648 ødelagdes Teananstayae (St. Josef), 1649 Taehatentaron af Irokeserne, og Folket adsplittedes. Blandt de Wyandotter, der bleve Slaver blandt eller optoges blandt Irokeserne, vedbleve Missionærerne blandt disse at arbeide med Iver. En Levning af Folket flyttede til Christian Ø, hvorhen St. Josef forlagdes 1649, men Aaret efter flyttedes Stationen til Beauport ved Quebek, 1651 til

---

[1] Schoolcr. 5, 495. 6, 54. Schoolcr. I. W. 246. 249. 253. 302. Shea 160. 192 ff. Charlevoix 1, 187 f. 230. 257 ff. 284 ff. 302. Bancroft 2, 784 ff. 873. Bouquet 144. Brasseur 1, 15. Gallatin 69 ff. Waitz 3, 16 f. M. Kenney 1, 20. Colden 1, 28 f. Rep. Ind. aff. 1883, 255. Rep. ep. meth. m. s. 1857, 89. Peterm. 1864, 231. Petitot 10.

Isle Orleans, 1657 til Quebek, nogle Aar efter til Notre Dame de Foye (1 Mil fra Quebek), 1693 til Lorette og siden til Jeune Lorette, hvor den endnu er. Missionen, der havde staaet under Biskopper i Frankrig, hvilket medførte mange Ulemper, blev fra 1658 styret af den apostoliske Vikar (1670 Biskop) af Quebek. En anden Del af Stammen — alle Christne — flygtede mod Vest; blandt dem anlagdes Chegoimegon 1665, der 1671 flyttedes med Huronerne til Michillimackinaw (store Skildpadde, Tiedonderoga, Point St. Ignace), derpaa til den 1702 anlagte By Detroit (Assumption), hvor den vedblev til 1781, hvorimod den 1751 i Sandusky anlagte Station ei bestod saalænge[1].

Den presbyterianske Kirke havde en Station ved Øvre Sandusky fra 1803—10, men de Omvendte dræbtes af deres romerskkatholske Landsmænd, og Missionen blev opgivet[2].

Synoden i Pittsburg ansatte 1806 en Missionær i Nedre Sandusky, der siden støttedes af *Selskabet til Christendommens Udbredelse blandt Indianerne i Nordamerika*, men 1871 opgaves Gjerningen[3].

Kvækerne (Baltimore) anlagde 1804 en Station blandt Wyandotterne, men den opgaves 1809[4].

1816 bosatte en methodistisk Neger sig blandt Wyandotterne ved øvre Sandusky. 1821 overtog *den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.* (Methodist Conferensen i Ohio) denne Mission og ansatte en Præst i Camp Meigs (Øvre Sandusky), men da Stammen udvandrede 1832, ophørte Missionen, om end indfødte Lærere droge med Folket mod Vest. Maaske Missionen under denne Form vedblev til 1843. 1849 gjenoptoges Gjerningen i Kansas af *den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.*, der ogsaa fra 1834—40 havde arbeidet blandt Wyandotterne ved Detroit. 1857 havde de 104 Medlemmer[5].

---

[1] Charlevoix 1, 187 ff. 230. 257 ff. 284 ff. 316 f. Shea 166 ff. 279. 287. 290. Bancroft 2, 807 f. Leclercq 1, 74 ff. 245 ff. Theodat 205 ff. 860 ff. Brasseur 1, 46. 80 ff. 2, 317. Jefferys 20. Schoolcr. 6, 201. Forster 3, 231. Ev. de Quebek 68. 177 ff.

[2] Williams 423. Coll. am. antiq. soc. 1, 272.

[3] Williams 423.

[4] Rep. 1880, 34. Schoolcr. 6, 737.

[5] Burkh. 1, II, 166 ff. 197. Schoolcr. 6, 737. Williams 423. Morse 92. Reid 1, 14 ff. 94 ff. Newcomb 592 ff.

Den amerikanske Baptist Missionsforening havde 1818—19 en Station for Wyandot'erne i Sandusky[1].

Den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerika har ikke havt en særlig Mission blandt Wyandot'erne, men ved 1825 antog den daværende Biskop af Ohio (Dr. Chase) endel unge Wyandot'er til Opdragelse[2].

Den methodistisk biskoppelige Kirke i Sydstaterne anlagde 1844 en Station blandt Wyandot'erne i Kansas. 1882 var her 1 Missionær, 24 Medlemmer, 6 paa Prøve[3].

Alle Wyandot'erne i Kansas og rimeligvis ogsaa andetsteds ere Christne[4].

2. **Tionontate** (Petun) var egenlig den femte Klan af Wyandot'erne og boede V. S. V. for de andre. 1649 gjorde Irokeserne Ende paa dem som Folk; Resten udvandrede med de andre Wyandot'er, og navnlig synes de Wyandot'er, der boede ved Detroit, at have været Tionontate'r[5].

1616 besøgte en af *Romerkirkens* Missionærer (Recollekt) fra Carraguha dette Folk, og 1639 overvintrede 2 Jesuiter hos dem; 1640 anlagdes en Station i Etharita (St. Jean), men 1649 ødelagdes den. Siden vare de Æmne for Missionsgjerning i Chegoimegon, i St. Frans Xaver de Près og andetsteds sammen med Wyandot'erne[6].

B. Neutrale.

1. **Atiwandaronk** (Attianondaron, Andirondack, Acirhagenret, les neutres) boede delt i talrige Underafdelinger ved St. Laurensfloden, 60 Mil ovenfor Three rivers. Nedenfor dem boede Irokeserne ved det nuværende Montreal; disse bleve først drevne tilbage af Atiwandaronk'erne, men fik atter Magten baade med dem og deres Forbundsfæller Wyandot'erne og Algonkvinerne. Senere boede de Syd og Øst for Tionontate'rne til hinsides Niagara og paa begge Sider af denne Flod. De skilte Wyandot'erne fra Erierne og Irokeserne. 1649 (1655) tilintetgjordes de af Irokeserne og

---

[1] Schoolcr. 6, 737.

[2] Miss. reg. 1827, 143.

[3] Rep. 1882, 80. Schoolcr. 6, 740. Newcomb 596.

[4] Schoolcr. 1, 449.

[5] Shea 24. 163. 192 ff. 358. Lafitau, Moeurs des sauvages americains. Paris 1724, 2, 477. Schoolcr. 4, 204. Charlevoix 1, 440.

[6] Shea 166. 179. 182. 192. 296. 358. Leclercq 1, 87. Theodat 29.

adspredtes. En stor Del blev Slaver eller indlemmedes især blandt Seneka'erne, Resten flygtede til Erierne og delte Skjæbne med dem. Rimeligvis af den Grund og det nære Slægtskab sammenblandes de ofte med dem[1].

1626 besøgte en af *Romerkirkens* Missionærer (Recollékt) en kort Tid dette Folk, og 1640—41 samt 1643 fornyede Jesuiterne denne Mission. Paa Grund af Folkets Lidenhed toge de ikke fast Bolig her, men bleve i Missionsgjerningen hjulpne af omvendte Wyandot'er. Senere da Missionen begyndtes blandt Irokeserne, arbeidedes der blandt de Atiwandaronk'er, der boede blandt dem. Endel af Befolkningen i St. Frans Xaver des près hørte til dette Folk[2].

2. **Erie** (Gwagesneh, les chats, Rique) boede paa Sydsiden af Eriesøen, hvor deres Hovedstad var Gentaieton. Nærved dem boede **Wenro** og nogle flere Stammer, der formodenlig vare Klaner af dem. De vare et mægtigt Folk, men tilskyndede af flygtede Huroner paaførte de Irokeserne Krig, men bleve (1656—58) tilintetgjorte af dem, navnlig af Connewango'erne, en Klan af Seneka'erne, mange bleve optagne af Irokeserne, andre flygtede mod Syd til beslægtede Folk. Man har ment, at de i Carolina Nord for Catawbaflod boende **Catawba** (Cattawa) vare Efterkommere af disse Eriere. De optoge i Slutningen af det 17de Aarhundrede Cheraw'erne iblandt sig. I Syd Carolinas første Tid ansloges de (maaske vel høit) til 9000—7500, senere 1743 til 2000. 1769 ansloges Catawba'ernes Antal til 750, 1825 til 450, 1856 til 200. Rimeligvis ere de de samme, som Irokeserne kaldte Atationoni (vore Sprogfæller), Franskmændene Almouchiquois. Ved Eriernes og de andre Folks Underkuelse blev hele Landet om Erie- og Huronsøerne menneskétomt[3].

Særegen Missionsgjerning blev ikke drevet mellem Erierne, men blandt dem, der bleve optagne mellem Irokeserne, arbeidede

---

[1] Schoolcr. 3, 290. 4, 199 ff. 204. 207. Shea 24. 170. 218. 296. Colden, hist. of the five nations. London 1755, 1, 22 f. Charlev. 1, 443.

[2] Charlevoix 1, 243. 252. Shea 170. 182. Schoolcr. 4, 205 ff. Theodat 881.

[3] Schoolcr. 3, 288 ff. 583. 4, 197 ff. 6, 686. Shea 24. 220. 403. Lafitau 2, 477 f. Bancroft 2, 874 (der anfører Catawba som særegent Folk). Gallatin 85 ff. Bouquet 146. Adair, History of the american Indians. London 1775, 224. Force 5. 11 (hvor det menes, at Tuckanbatchi'erne, et Folk i Creekconfederationen, var en Levning af Erierne).

Romerkirkens Missionærer, og paa St. Frans Xaver des Prés (1669) fandtes ogsaa Eriere[1].

Blandt Catawba'erne synes ingen Mission at være drevet.

3. Foruden **Cheraw,** der boede paa Grænsen af Nord og Syd Carolina, bleve flere Folk optagne i Catawba (Wataru, Eeno, Charawah eller Chowan, Westo, Steno, Sewee, Santee, Nachee, Yamasee, Coosa), der snarere høre til Muskolgeefolket. Det hedder, at de 2000 Catawbas (1743) (1680 9000) talte 20 Dialekter, saa at de rimeligvis bestode af Levninger af mange forskjellige Folk[2].

C. Irokeserne.

Irokeser (Aquanushioni eller Acquinoshioni eller Angonnossionni, d. e. Forbundsfolk, Onguehonwe, d. e. de Fremragende, Hotimonchiendi eller Hottinonsionni, Massawomek) dannede et Forbund, der oprindelig bestod af 5 Folk (de 5 Nationer), af hvilke Mohawkerne vare de ældste, Onondaga'erne de ledende, Senekaerne de talrigste; de to andre vare Oneida'erne og Cayuga'erne. 1712 optoge de som det sjette Folk Tuscarora'erne, 1723 Necariage, siden som det ottende Mississagua (Algonkviner) og derefter Meherrin, Tutelo o. fl. De boede først i St. Laurensdalen, hvorfra de (rimeligvis Mohawkerne) dreves tilbage af Atiwandaronk'erne, men de trængte atter disse tilbage, saa at da de Franske 1535 kom til Canada, traf de dem boende ved Hochelaga (Montreal), dog vare deres egenlige Boliger Syd for Ontariosøen. Det var rimeligvis i det 15de Aarhundrede, at de dannede deres berømte Forbund, hvorved de bleve de kraftigste af alle Indianerfolkeslagene, og de strakte deres Krigstog langt baade mod Nord og Syd (Virginien), medens deres egenlige Boliger efter Atiwandaronkernes (1655) og Eriernes Undertvingelse (1656—58) udvidedes langs Eriesøen til Sandusky og Nord for Søerne. Østligst boede **Mohawk** (Mohakva eller Maquaa, det algonkinske Ord for Bjørn, som paa Mohawk hedder Ganniegehage, Ganingehaga, Kajingahaga, Koningione, hvoraf Ganniegeronon, Agnier; ogsaa kaldtes de Sanhicani, det ildslaaende Folk, Geværfolket). De boede Øst for Hudsonfloden, men udstrakte deres Herredømme videre, og Halvdelen af

---

[1] Shea 296.

[2] Se S. 105 Not. [3]. Schoolcr. 6, 179. Adair 225.

Longisland betalte dem Skat. Under Uafhængighedskrigen udvandrede Hovedmassen af Mohawkerne med den engelske Hær til Canada 1777, og de bosatte sig dels først i Nærheden af Montreal, hvor de bleve i 7 Aar og bleve saa flyttede til Quinté Bugten (Tyendinaga), dels navnlig ikke langt fra den vestlige Ende af Ontariosø. Deres Antal var 1883 o. 3000 (1846 700) (938 ved Quintébugten, 3195 af alle 6 Folk ved Grand River). Af **Oneidaerne** (Onyutke, Onnoyoute) boer der endnu en lille Levning (1847: 153, 1856: 249) i deres gamle Egn ved Oneida Castle (N. York), 1821 udvandrede endel af dem (o. 1000) først til Sandusky, dernæst til Duckfloden i Wisconsin, men da de atter 1830 nødtes til at flytte, udvandrede endel af dem til Canada og bosatte sig ved Munseytown (Delaware) (1846: 600, 1883: 702), andre (omtr. 100) bo sammen med Mohawkerne ved Brantford, og der er endnu (1856) 978 ved Green Bay. **Onondaga** (Ohondago, Onnontagshronnon, Onontague, Nundageke) bo endnu for største Delen paa deres gamle Bopæle i Onondaga og Cataraugus (N. York) (1856: 407, 1864: 422), omtr. 280 (1846) bo hos Mohawkerne i Brantford. Af **Cayuga** (Goyagouin, Queugue, Guengwehano, Senande-Wanendune) bo nogle faa endnu i Cataraugus (1864 147 Cayuga og Seneca), Størstedelen bo hos Mohawkerne ved Brantford (1846 550). Af **Seneka** (Tsonnontouan, Ontouaronnon, Sinondowan, Nundawaono, Maechachtinni, Bjergfolket), boer Hovedmassen endnu paa sine gamle Bopæle i Ny York (Buffalo, Cataraugus, Tonavanda, Alleghany (1856 2542, 1864 2988), som dog siden 1844 ere blevne indskrænkede til ovenanførte Reservationer. I Conewanga (Penn.) boer der en lille Gren af Stammen (1847: 55), en større Afdeling er udvandret til Neoshofloden i Indianerterritoriet, hvor de dels bo alene, dels sammen med Shavanoerne (1852: 497, 1856: 450, 1864: 159). I Canada hos Mohawkerne bo 100 (1846). Antallet af de forskjellige Stammer i Fristaterne angives saaledes: Oneida 1778: 1000, 1825 1096, 1845 157, 1852 133, Onondaga 1150, 446, 368, 361, Cayuga 1100, 90, 114, 133, Seneka 3250, 2876, 2542, 2580. Endvidere boer der endel Irokesere spredt mellem de vestlige Folk. Som nedenfor anført flyttede endel af christnede Irokesere til de romerskkatholske Stationer i Canada, og der bo endnu deres Efterkommere; i Fristaterne boer en lille Afdeling: **St. Regis Indianerne,** der 1825 talte 300, 1845 260; Antallet af de i Canada boende var 1883

lidt over 2500. Ialt er Irokesernes Antal nu omtr. 11,000 (1769 7750)[1].

1625 tilsigtede *Romerkirken* en Mission blandt Seneka'erne og atter 1627 blandt Mohawkerne, men den kom ikke til Udførelse. En af Jesuitermissionærerne, der 1642 blev tagen til Fange af Mohawkerne, arbeidede blandt dem i Gandavague, til han Aaret efter flygtede. 1646 vendte han tilbage, men blev dræbt. Efter Krigen med Erierne ytrede baade Onondaga'erne og Mohawk'erne Ønske om Missionærer, og 1655 aabnedes en Station blandt Onondaga'erne ved Udløbet af Oswego eller Otihatangue, hvor der ogsaa arbeidedes blandt de meget talrige fangne Wyandot'er. Aaret efter toge Missionærerne Bolig ved Ganentaa (d. e. Onondaga Sø) (Vor Frue), hvor der ogsaa arbeidedes blandt de talrige Wyandot'er og Atiwandaronk'er. 1656 anlagdes Stationer blandt Cayuga'er og blandt de hos Mohawk'erne boende Wyandot'er og 1657 i Gandagara (Seneka), men Aaret efter bleve Missionærerne nødte til at flygte paa Grund af Indianernes Troløshed. 1660—61 opholdt atter en Missionær sig paa Indianernes Begjæring i Onondago, og 1667 oprettedes en Mission blandt Cayuga'erne, der havde bosat sig ved Quintébugten, og 1667 og 1668 oprettedes Stationer blandt Mohawk'erne i Tionnontoguen eller Tinniontoguen (St. Mary), blandt Oneida'erne i Onneiout (St. Frans Xaver), blandt Onondaga'erne i Annontague (St. Marie), blandt Cayuga'erne (St. Josef) og blandt Seneka'erne i Tsonnantouan 1668, Gandachiragu (Concepcion 1669), St. James 1673. Blandt Mohawkerne anlagdes desuden 1668 en Station i Gandewague (Goiogoen, Caughnawaga) og 1669 i Laprairie (St. Frans Xaver des près). Missionen gjorde god Fremgang, men snart gjorde Krigsuroligheder en Ende paa det Hele. Omtr. 1681

---

[1] Schoolcr. 1, 441 (hvor St. Regis Ind. angives til 450). 2, 538 ff. 3, 185 ff. 291 f. 583. 4, 590. 603 f. (Folketalsangivelser passe ikke med 1, 441). 5, 152 ff. 495. 668. 6, 688. Shea 24. 205. 208. 347. Bouquet 144. Heckewelder 42. 103 ff. Assall 88. 99. Loskiel 2. Burkh. 1, II, 170 ff. 196. Hawkins 8 ff. 48 f. 143. Beaven 36 ff. 72 ff. M. R. S. P. G. 1855, 274. Potherie 3, 3. Schoolcr. I. W. 243. 302. Rep. A. B. C. 1845, 203. Rep. Ep. Meth. Ch. M. S. 1856, 95. Rep. Ind. Aff. 1883, 255 f. Bancroft 2, 657. Smith 33. Gallatin 53. 74 ff. Waitz 3, 16. Colden 22 ff. Hale, Indian migrations. Chicago 1883, 6. Peterm. 1864, 231 (Oneida i Ny York 160, forenede O. og Onondoga i Ny York 70, forenede O. og Stockbridge 323). Col. ch. chr. 1852—53, 274. Petitot 10. Force 8. 15.

ophørte Mohawkmissionen, 1683 Senekamissionen, 1684 opgaves den temmelig ufrugtbare Oneidamission, samme Aar Cayugamissionen og 1687 ogsaa Onondagamissionen. 1702—1708 blev Missionen fornyet blandt Onondagaer og Senekaer, men den 1708 udbrudte Krig bragte den til at ophøre. Man havde imidlertid begyndt at anlægge Nybygder af christne Indianere, hvorhen disse kunde trække sig tilbage og leve i Fred. Vi have omtalt saadanne blandt Wyandot'erne. En kort Tid bleve Irokeserne optagne paa Lorette, til Laprairie blev anlagt 1669. Allerede 1668 var Quinté bleven anlagt af Sulpitianerne, den blev 1676 overdragen til Recollekterne, men opgaves 1687, rimeligvis fordi Indianerne flyttede til Mountain. 1669 anlagdes St. Frans Xaver des prés (Laprairie), hvor først Oneida'er, senere navnlig Mohawker indvandrede, men hvor der desuden fandtes Indianere af mange forskjellige Stammer. 1676 flyttedes den til Portagefloden (St. Frans Xaver de Sault), og Indianerne kaldte den Caughnawaga (Sault), efter hvilken hele Stammen, hvortil ogsaa andre christnede Indianere sluttede sig, kaldtes Caughnawaga'er. De flyttede 1720 til Lake of two mountains (de to Bjerges Sø), og o. 1755 deltes den, og en ny Station Aquasasne (St. Frans Regis) anlagdes. Alle disse Reductioner hørte Jesuiterne til. Endnu bestaaer Sault St. Louis eller Caughnawaga (1883: 1485), St. Regis, hvoraf endel ligger paa engelsk (1883: 1095 Indb.), endel paa amerikansk Grund, og Canasadaga eller Lake of two mountains (1883: 360 irokesiske og algonkinske Beboere). Sulpitianerne anlagde 1676 Lake of two mountains for Seneka'er og Onondaga'er; den flyttedes 1704 til den 1701 anlagte Sault au Recollet paa Bredden af Desprairiesfloden (Annunciation). 1748 anlagdes en Reduction ved Fort Presentation (nu Ogdensburg) ved Mundingen af Soegatchy- eller Oswegatchiefloden for Onondaga'er og Cayuga'er. Den flyttedes først til Johnstown, derpaa til Indian Point, Lisbon, men 1806 og 1807 flyttedes Indianerne til St. Regis og Onondaga. De romerskkatholske Irokesers Antal maa vist anslaaes til 2000; stundom have de, brugte i Handelens Tjeneste, skaffet romerskkatholske Missionærer Adgang til fjerne Stammer[1].

En hollandsk Præst i Albany (o. 1700) og en reformert Præst

---

[1] Shea 206—347. Charlevoix 1, 316 ff. 402 f. 434 ff. 3, 141. 178 ff. Bancroft 2, 798 ff. Potherie 3, 36. Brasseur 1, 74 ff. Ev. de Quebec 68. 215.

i Shenectady arbeidede i det 17de Aarhundredes sidste Halvdel blandt Irokeserne, og den sidstnævnte oversatte endel af den hellige Skrift paa deres Sprog. Da den engelske Statholder af politiske Grunde forlangte af *Evangelieudbredelsesselskabet*, at de skulde begynde en Mission blandt Irokeserne, og det ikke kunde faa hine to Mænd i sin Tjeneste, sendte det 1704 en Missionær til Albany, der dog allerede Aaret efter opgav Gjerningen. 1709 kom nogle Høvdinger til England for at stadfæste Freden og udbede sig Missionærer, og 1709 udsendtes en saadan til Albany for at arbeide blandt Mohawkerne. 1712 bosatte han sig i Fort Mohawk, hvorfra han ogsaa arbeidede blandt Oneidaerne, men paa Grund af Jesuiternes Rænker saa han sig foranlediget til efter nogle Aars Forløb at opgive Gjerningen. Dog fortsattes Arbeidet i Albany, og 1735 ansattes en Kateket og senere Missionærer for at arbeide blandt Mohawkerne ved Fort Hunter, og Gjerningen bar rigelig Frugt. Den vedblev her til 1775, da Mohawkerne 1777 udvandrede til Canada og bosatte sig 1784 ved Quinté Bugten (Tyonderoga) og Grandriver (nærved Brantford), hvorfra der arbeidedes blandt dem ved Præsten i Cataraqui (Kingston). 1792 ansattes en Pæst i Niagara, som tog sig af Indianerne i Brantford. 1818 gik Gjerningen over til Præsten i Ancaster, indtil der (før 1830) ansattes en særegen Præst for dem i Caradoc, der lønnedes af *Selskabet for Udbredelse af Evangeliet blandt Indianerne i Ny England* og støttedes af det 1830 stiftede *Selskab for at omvende og civilisere Indianerne i Øvre Canada.* Omsorgen for Indianerne i Tyonderoga tilfaldt navnlig Præsten i Belleville eller Millpoint. Nu lønne de selv Præsten i Tyonderoga (Tyendinaga). Allerede 1846 vare baade Mohawk'erne, Tuskarora'erne og Oneida'erne alle Christne[1].

De Missionærer, *Selskabet til Evangeliets Udbredelse blandt Indi-*

---

[1] Hawkins 263 ff. 283 ff. 320. 339. Charlev. 1, 428. 2, 248. Anderson 2, 763. 3, 417 ff. M. R. S. P. G. 1855, 271. 274. Schoolcr. 6, 736. Loskiel 271 (hvor en engelsk Missionær i Jemtasogo omtales). Hawkins, Annals of the diocese of Toronto. London 1848, 6 ff. 47 ff. 68 f. 75. 79 f. 103. 111. 188. 230 f. 243. Beaven 35 ff. Williams 59. Rep. of Ind. aff. 1883, II, 5. Clergy list 1882, 585. Mass. hist. coll. 1795, 51. Burkh. 1, II, 75. Col. ch. chr. 1847—48, 61 ff. 298 ff. 333 ff. Dobbs, Acc. of the countries adj. to Hudson Bay. London 1744, 28.

anerne i Nordamerika havde i Stockbridge (1734—84), arbeidede ogsaa blandt Mohawkerne[1].

Brødremenigheden, der allerede 1742 havde knyttet Forbindelser med Irokeserne (Onondaga, Cayuga), og af hvis Missionærer en 1743 havde opholdt sig i Juntaroga og Canatshokary for at lære Sproget, anlagde 1747 en Station i Shamokin. 1752 opholdt en Missionær sig i nogle Maaneder i Onondago, og 1753 tog han fast Bolig der, men Gjerningen blev snart opgivet. Ogsaa fra andre Stationer arbeides blandt dem, saaledes fra Friedenshütten (1763) og Goshgoshynk (1768), fra begge blandt Cayuga'er og Seneka'er, fra den første ogsaa blandt Mohawker og Tuscarora'er[2].

Om *Skolen i Libanon* (1754) se S. 88.

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. (Genessee Methodist Conferensen) anlagde 1820 en Station i Grandriver. 1833 gik den over til *det wesleyanske M. S.* og siden til *Methodistkirken i Canadas M. S.*, der ved Udgangen af 1879 havde 1 Missionær og 64 Medl.[3].

Det britiske B. S. har udgivet Dele af den hellige Skrift paa Mohawksproget[4].

Det religiøse Traktatselskab har udgivet Skrifter paa Mohawksproget[5].

Støttet først af *Corporationen for Harvard Collegiet*, fra 1773 af *det skotske Selskab til Christenkundskabs Udbredelse* havde Pastor Kirkland begyndt en Mission (1766—1808) blandt **Oneida'erne.** Under Uafhængighedskrigen var Gjerningen en Tid standset. Fra 1792 støttedes den af *Selskabet til Evangeliets Udbredelse blandt Indianerne i Nordamerika* indtil 1808. Samme Selskab støttede ogsaa en 1765 som Lærer for Oneida'erne ansat Montauk-Indianer, der havde besøgt dem fra 1761 af og var uddannet i Libanon. Ligeledes støttede det 1846—49 Oneidamissionen ved Duckcreek. Dets Missionærer i Stockbridge havde allerede i forrige Aarhundrede (1734—84) arbeidet blandt Oneida'erne[6].

---

[1] Mass. hist. coll. 1795, 51.

[2] Loskiel 241. 271. 273. 329 ff. 504. 522. 535. Burkh. 1, II, 111. Bas. M. M. 1828, IV, 643. Williams 386.

[3] Rep. 1880, XXI f. Wesl. Meth. Mag. 1825, 281. 710. 1826, 780 f. Burkh. 1, II, 196 f. Williams 255. Schoolcr. 6, 738 f. Newcomb 598.

[4] Rep. 1881, 268.

[5] Rep. 1883, 262.

[6] Mass. hist. coll. 1795, 51. Schoolcr. 6, 736 f. Williams 385.

Den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerika (Biskoppen af Ny York) begyndte 1815 en Mission blandt Oneida'erne i Oneida Castle ved en Indfødt. 1820 og 1821 flyttedes den med Stammen til Duckcreek (Kakalin), hvor han formelig toges i Kirkesamfundets Tjeneste. 1846—49 var Missionen ikke støttet af dette, men kom saa atter i Forbindelse med det. Ved Udgangen af 1881 arbeidede her 2 Missionærer. Missionen var i god Tilstand[1].

Kvækerne (Philadelphia Missionen) anlagde 1796 en Station blandt Oneida'erne, hvor der arbeidedes til 1799. 1809 anlagdes atter (Ny York Missionen) en Station, der senere ophævedes[2].

Det nordlige M. S. anlagde 1798 en Station i Fort Gratiot, hvor der arbeidedes blandt Oneida'erne[3].

Hamilton M. S. anlagde 1820 en Skole i Oneida Castle, der 1821 overtoges af *den amerikanske Baptist Missionsforening*. Den ophørte før 1858[4].

Blandt Oneida'erne, der bo sammen med Mohawker, arbeider *den anglikanske Kirke* dels fra Brantford, dels fra Munseytown *(det koloniale og kontinentale Kirkeselskab)*. De første vare allerede 1846 alle Christne[5].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. anlagde 1828 en Station for Oneidaerne i Ny York. Ved Udgangen af 1882 var her 1 Missionær, 50 Medlemmer, 10 paa Prøve. 1832 anlagdes en Station i Green Bay, men den var ophævet før 1857[6].

Methodistkirken i Canadas M. S. har en Station i Oneida 1829, hvor der ved Udgangen af 1879 var 2 Missionærer, 55 Medlemmer[7].

Onondaga. *Kvækerne* (Ny York Mission) begyndte omtrent 1822 en Mission blandt Onondaga'erne, som siden er ophørt[8].

---

[1] Burkh. 1, II, 170 ff. M'Vicar, Life of Bp. Hobart. Oxford 1838, 371. 426. 474. 498. Denison, Hist. of the foreign miss. work of the prot. ep. church. N. York 1871, 53 ff. 67. 87. Spir. of missions 1872, 27 (Flytningsaaret angives til 1823). 158. 1880, 269 (Flytningen 1825). 1881, 452. Breck 82. 281.

[2] Schoolcr. 6, 737. Acc. of atl. 10.

[3] Burkh. 1, II, 170.

[4] Williams 386. Morse 393. Newcomb 587. Schoolcr. 5, 698.

[5] Rep. 1880, 59 f. Beaven 37. 81.

[6] Rep. 1857, 93 f. 1882, 242. Schoolcr. 6, 740. Newcomb 595. 597.

[7] Rep. 1880, XXI ff. Lapham 24.

[8] Schoolcr. 6, 737.

Ny York M. S. havde 1820 en Lærer blandt Onondaga'erne[1].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. begyndte før 1857 en Mission blandt Onondaga'erne. Ved Udgangen af 1882 var her 1 Missionær, 55 Medl., 54 paa Prøve[2].

Selskabet til Christendommens Udbredelse blandt Indianerne i Nordamerika oprettede 1848 en Station for Onondaga'erne i Ny York[3].

Blandt Onondaga'erne i Canada arbeider *den anglikanske Kirke* ved de ovenfor omtalte Præster. 1846 vare de alle Christne[4].

Det methodistiske nye Connexions M. S. for Irland og Canada udtalte 1848 sin Hensigt at arbeide blandt Onondaga'er og Seneka'er, men endnu 1858 var det ei sket[5].

Blandt Cayuga'erne i Canada arbeider *den anglikanske Kirke* ved de ovenfor omtalte Præster, men endnu 1847 uden synderlig Resultat[6].

Seneka. Miss. Brainerd *(det skotske Selskab til Christenkundskabs Fremme)* søgte 1745 forgjæves at vinde Indgang i Shamokin, hvor $^1/_3$ af Befolkningen vare Seneka'er[7].

Blandt Seneka'erne arbeidede *Kvækerne* (Philadelphia Mission) i Genesangotha ved Alleghany, der maaske er den samme Station, der 1821 omtales (en Skole) ved Cold Spring ved Alleghany. Samtidig anlagde de en Skole ved Wabashfloden, 8 Mil S. V. for Ft. Wayne. Senere arbeidede de ved Sandusky. En Kvæker Fællesmission arbeidede fra 1819—33 i Lewiston[8].

Ny York M. S. arbeidede fra 1796 blandt Seneka'erne; 1811 anlagdes en Station i Seneka (Lewistown), 1820 var der en Lærer i Buffalo. 1821 overdroges Missionen til *det forenede M. S.*[9]. Dette anlagde desuden 1822 en Station Cataraugus[10]. 1827 overdroges

---

[1] Morse 87.

[2] Rep. 1857, 931. 1882, 242.

[3] Schoolcr. 6, 737.

[4] Beaven 37.

[5] Rep. 1846, 113. 1858, 11.

[6] Hawkins 49. Beaven 37.

[7] Burkh. 1, II, 89.

[8] Schoolcr. 6, 737 (der har 1798 som Begyndelsesaaret for den førstnævnte Mission). Williams 185. 433. Burkh. 1, II, 172. Acc. of atl. 16. 18. II, 34.

[9] Burkh. I, II, 172 f. Williams 433. Morse 87.

[10] Burkh. 1, II, 175. 179. Williams 154. 433. Morse 394.

den sidste Station til *det amerikanske M. S.,* der før 1833 anlagde Stationerne Alleghany og Seneka, hvilken sidste 1845 flyttedes til Oldtown (fra 1846—51 og 1852—56 en kvindelig Station og derefter Udpost). 1846 deltes Cataraugus i to Stationer, Øvre og Nedre Cataraugus (ophævet 1860—63). 1850 deltes Alleghany i Øvre og Nedre Alleghany, hvilken sidste 1857 ophævedes, og 1859 gjenoprettedes istedetfor Oldtown, hvorhen Stationen i Øvre Alleghany forlagdes 1854. 1870 overdroges Missionen til[1]

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. Det har Stationer i Øvre Cataraugus, Nedre Cataraugus og Alleghany med 2 Missionærer, 2 indfødte Præster og 223 Medl. (Mai 1883)[2].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge Kvinde M. S. havde ved Udgangen af 1880 en kvindelig Arbeider blandt Seneka'erne[3].

Den amerikanske Baptist Missionsforening havde 1843 en Station i Tonawanda, der rimeligvis er den samme som den 1821 overtagne, der var begyndt af *Hamilton M. S.* 1858 var den ophørt[4].

Dut vestlige M. S. oprettede 1815 en Skole i Cornplanters village, der endnu bestod 1828[5].

Presbyteriet for Ontario ansatte før 1828 en Lærer i Squakie Hill[6].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. anlagde en Station i Buffalo, som Stammen forlod 1842. Derpaa anlagdes en Station i Cataraugus, siden i Gowanda (rim. = Tonawanda). Ved Udgangen af 1881 var her 1 Missionær, 65 Medlemmmer, 5 paa Prøve[7].

Blandt Seneka'erne i Canada arbeider *den anglikanske Kirke* ved de ovenfor omtalte Præster. 1846 var omtrent Halvdelen Christne[8].

---

[1] Rep. 1834, 127. 1845, 204. 1846, 198. 1847, 198. 1851, 160. 1852, 155. 1853, 168. 1857, 155. 1858, 133. 1859, 153. 1860, 149. 1861, 125. 1863, 155. 1864, 148. 1866, 158. 1867, 133. 1870, 106. Burkh. 1, II, 179.

[2] Rep. 1883, 7 f.

[3] Rep. 1881, 45.

[4] Miss. Reg. 1844, 237. Newcomb 587.

[5] Williams 196.

[6] Williams 446.

[7] Rep. 1856, 67. 1857, 92. 1866, 116. 125. 1882, 242. Burkh. I, II, 180.

[8] Beaven 37. Hawkins 143.

St. Regis. *Selskabet til Christendommens Udbredelse blandt Indianerne i Nordamerika* anlagde 1851 en Station i St. Regis[1].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. anlagde en Station her (Hogansburg) før 1856. Ved Udgangen af 1881 var her 1 Missionær, 75 Medl.[2].

De sex Nationer. Baptistmenigheden i Brantford har 1880 anerkjendt en kort iforveien ankommen Missionær, der arbeider paa Oshweken Reserven 2 Mil fra Brantfort, som sin[3].

Methodistkirken i Canadas M. S. havde ved Udgangen af 1879 Stationer i Lake of two mountains (Oka 1869) og Caughnawaga med 2 Missionærer og henved 200 Medl.[4].

Selskabet til Christendommens Udbredelse blandt Indianerne i Nordamerika oprettede 1853 en Station i Caughnawaga, hvor der 1857 arbeidede en indfødt Præst[5].

Det britiske B. S. har udgivet de 4 Evangelier paa Irokesisk[6].

2. **Tuscarora** (Monacan, Choway) boede i Virginien og Nord-Carolina ved Floderne Neuse og Tar. 1712 (1713) fordreves de paa nogle faa nær af Englænderne og optoges af Irokeserne i deres Forbund. De fik Bolig hos Oneida'erne imellem disse og Onondaga'erne. 1856 angives deres Antal til 285 (1864 305), som boede i Nærheden af Niagara[7].

1762 bosatte en af *Brødremenighedens* Missionærer sig i Tuscarora, men rimeligvis opgaves denne Station snart[8].

Ny York M. S. anlagde 1800 en Station i Tuscarora[9], som 1821 overlodes til *det forenede M. S.*[10] og 1827 til *det amerikanske M. S.*, der 1857—58 havde en kvindelig Arbeider i Mount Hope. Da hele Folket var christnet, ophævedes Missionen 1860[11].

---

1 Schoolcr. 6, 737.
2 Rep. 1856, 67. 1866, 113 f. 1882, 242.
3 Regions beyond 1880, 72. 103.
4 Rep. 1880, XXI. XXVII ff. Gundert 295.
5 Schoolcr. 6, 737.
6 Rep. 1881, 197. 268.
7 Schoolcr. 2, 540. 4, 606. 5, 37. 42. 6, 689. Shea 24. Bancroft 2, 874. Gallatin 80 ff. Peterm. 1864, 231.
8 Loskiel 458. Burkh. 1, II, 113.
9 Burkh. 1, II, 178. Williams 478.
10 Burkh. 1, II, 178. Williams 478.
11 Rep. 1834, 127. 1851, 157. 1858, 136. 1861, 128.

Den amerikanske Baptist Missionsforening overtog 1821 en Station blandt Tuscarora'erne, som *Hamilton M. S.* havde anlagt. Før 1858 var den ophørt. 1844 anlagdes en Station for Tuscarora'erne i Canada[1].

Den anglikanske Kirke ansatte før 1838 en Præst i Tuscarora, 2 Mil fra Brantford for de Tuscarora'er, der havde nedsat sig der. Han lønnedes af *Selskabet til Christendommens Udbredelse blandt Indianerne i Nordamerika*, hvis Missionærer i Stockbridge (1734—84) allerede i forrige Aarhundrede arbeidede blandt dette Folk. 1846 vare de alle Christne[2].

Hele Folket er altsaa christnet.

3. **Meherrin** boede mellem Powhatta'erne. I Midten af det 18de Aarhundrede bleve de optagne i Irokesernes Forbund og fik Bolig blandt Cayuga'erne. De ere nu gaaede op i disse og nævnes ikke særskilt[3].

4. **Tutelo** (Mangoag) stode Meherrin meget nær og vare deres Naboer. Ifølge Hale vare Tutelo (Tolera ɔ: Totera) ifølge deres Sprog en Dakotastamme. De bleve tilligemed de dem nærstaaende mindre Stammer Sapony, Ackineche (Aconecho, Patchemin, Botchemin), Stenkenoak, Meipontsky kaldte Christanna efter Fortet Christanna, der laa i deres Nabolag. Irokeserne kaldte dem Todirichrones. I det 18de Aarhundrede optoges de i Irokesernes Forbund og fik Bolig hos Cayuga'erne. Efter Uafhængighedskrigen fulgte de med de udvandrende Cayuga'er til Canada og boede ved Brantford. Der er nu ingen fuldblods Tutelo tllbage[4].

Miss. Brainerd (*det skotske Selskab til Christenkundskabs Fremme*) søgte 1745 at vinde Indgang blandt Befolkningen i Shamokin, hvoraf 1/3 var Tutelo'er, men det lykkedes ikke[5].

Brødremenigheden arbeidede fra Friedenshütten (1763) ogsaa blandt dette Folk[6].

Iøvrigt henvises til Cayuga.

---

[1] Burkh. 1, II, 180. 197.

[2] Hawkins 70. 102. 143. 167. Beaven 35 ff. Mass. hist. coll. 1795, 51.

[3] Schoolcr. 3, 292. Shea 24.

[4] Hale, the Tutelo tribe and language (i Proceed. of the amer. philol. soc. Philad. 1883, N. 14) 1 ff. Schoolcr. 3, 292. 5, 37. Gallatin 56. 81. Smith 40.

[5] Burkh. 1, II, 84. Edwards 167.

[6] Loskiel 522.

5. **Necariage** boede ved Indløbet til Michigan Søen. De vare kun et lille Folk og bleve 1723 optagne i Forbundet.

6. **Nottaway** (Chawanock) boede i Virginien. I det 18de Aarhundrede bleve de optagne i det irokesiske Forbund, men vedbleve dog at bo i Virginien, hvor der 1825 var 47 tilbage af dem[1].

D. Andaste.

Andaste (Andastoge, Gandastoge, Kahqua, Conestoge), af de Svenske kaldet Minkva (Minkvessa, Minesinku) boede ved Alleghanyfloden og derfra mod Vest til Ohio. De ere rimeligvis de samme som Susquehannok, der naaede den nordlige Ende af Chesapeakbugten, og som af Seneka'erne bleve drevne ned mod Piskawayerne 1674. Efter Eriernes Undertvingelse vendte Irokeserne sig mod dem og tilintetgjorde dem som Folk 1672. Endel af dem optoges blandt Seneka'erne[2].

Svenskerne sluttede 1638 deres første Traktat med Indianerne og anlagde Skansen Christina (hvor nu Wilmington ligger). Den svenske Præst Campanius drev 1642 Mission blandt Indianerne, oversatte Luthers Catechismus paa deres Sprog, men omvendte dog ingen af dem[3].

Romerkirken øvede ikke synderlig Missionsgjerning blandt dette Folk. Den romersk katholske Missionær blandt Senekaerne (efter 1669) arbeidede blandt de dødsdømte fangne Andaster. Endel af Folket fandtes siden paa St. Frans Xaver de près[4].

E. Stammer i Maryland.

Den vestlige Side af Chesapeakbugten var beboet af irokesiske Stammer. Ved Patuxentfloden boede **Patuxent** med **Mattapanient**

---

[1] Schoolcr. 3, 292. 583. Smith 40. Shea 24. Gallatin 56. 81 f.

[2] Schoolcr. 3, 290. 6, 138. Smith 41 (map). Akrelius, Beskr. öfver de svenska förs. i N. Sverige. Stokh. 1759, 40. Shea 24. 249. Bancroft 2, 508. 873. Charlevoix 1, 443. Gallatin 73. Schoolcr. I. W. 260. Mortier, Kort over Am. Amsterd. 1722. Popple, map of the brit. emp. in America. Amsterd.

[3] Silfverstolpe, Hist. Bibl. Stockh. 1879. Vol. 5, 172 f. Col. ch. chr. 1861, 365. 1862, 2 f.

[4] Shea 291. 296.

(Mattapany) og **Acquintanacksuah.** Nord for dem boede **Yaocomico, Anacostan** og **Piskataway.** Alle disse Stammer synes temmelig tidlig at være gaaede til Grunde som selvstændige Folk; rimeligvis ere de ogsaa opslugte af Irokeserne[1].

Romerkirken begyndte 1634 sin Missionsgjerning her ved de samme Aar ankomne engelske Jesuiter. Paa Clemensøen anlagdes Stationen St. Mary (Yaocomico), og derfra besøgtes allerede samme Aar Piskataway'erne. 1636 anlagdes en Station i Mattapany (Patuxent), derefter en paa Kent Ø, 1639 en i Kittamaquindi (nu Piskataway), der omtrent 1642 flyttedes til Port Tabacco (Patapaco), endvidere Patowecktown ved Potomackfloden. Ialt blev der anlagt 6 Stationer, og Missionærerne bleve indbudne af Anacostan og Mosorcoque, men Borgerkrigene i England udbrød og forplantede sig hertil. Allerede 1645 bortførte Oprørerne nogle af Præsterne, og 1649 gik hele Missionen til Grunde[2].

IV. Cherokee.

Cherokee (Tsalaki, Chelaquee, Achalaque, eg. Cheeratahge, d. e. Mænd, der besidde den guddommelige Ild) er en enestaaende Folkestamme. De boede i den øvre Tennessee Dal og i Høilandet i Carolina, Georgien og Alabama og synes at have boet der i den forhistoriske Tid. Det var et talrigt Folk (12,500 i 1769). Strax efter Uafhængighedskrigen udvandrede endel af Folket til Arkansas, andre fulgte efter, navnlig 1817, saa at 1825 over $1/3$ vare vandrede ud. 1838 fulgte Resten af Folket paa meget faa nær efter. Deres Land ligger mellem Osagernes og Creek'ernes Land. Deres Antal angives 1730 til 30,000, 1825 til 15,000 (deraf 6000 i Arkansas), 1852 til 18,300 (deraf 770 i Nord Carolina), 1856 til 21,709, 1864 til 17,530[3].

---

[1] Shea 486.

[2] Campbell, Historical sketch of the early christian missions among the Indians of Maryland (i the Western Continent. Baltimore 1846, N. 13). Shea 485 ff. Sherry, Essays and lectures. Baltimore 1869, 12. Oliver, Collect. towards illustr. the biogr. of scotch. engl. and ir. members of the society of Jesus. London 1845, 222.

[3] Schoolcr. 3, 41. 584 f. 4, 197. 5, 498. 6, 32. 688. Bouquet 146. Bancroft, 2, 874. Shea 24. Burkh. 1, II, 140. 142. Schoolcr. I. W. 382 f. Gallatin 89 ff. Peterm. 1864, 231. M. Kenney 1, 256 ff. Adair 226.

1566 og atter 1567 drog en *romerskkatholsk* Missionær (spansk Jesuit) fra St. Helena eller Ousta ind i Landet for at arbeide blandt de Indfødte, rimeligvis Cherokee'erne, men han udrettede intet. 1643 anlagde spanske Jesuiter en Station i Achalaque, der nød god Fremgang[1].

Brødremenighedens Missionærer kom ogsaa til at berøre Cherokee'erne, og 1773 døbtes i Schönbrunn den første Cherokee. Efter forgjæves at have forsøgt derpaa 1799, anlagde det nordamerikanske Missionssocietet (Brødremenigheden i Salem) 1801 en Station i Springplace, hvortil 1821 kom Oochgeelogy. 1838 udvandrede Missionærerne med Folket, og Stationer anlagdes i Beatties Prairie (senere opg.), Barren Fork (flyttet siden til Kanaan), Spring Fork eller New Springplace og Wood Mount (Tahlequa). Under Krigsurolighederne maatte 1862 begge de sidste Stationer opgives. Ved Udgangen af 1879 var her paa de 2 Stationer 2 Missionærer[2].

1804 anlagde *den presbyterianske Kirkes Generalforsamling* en Station i Marysville, som siden er ophævet[3].

Det amerikanske M. S. anlagde 1817 Stationen Brainerd (Chickamaugha), hvortil siden kom Valleystown (1818), Talony eller Carmel (1819—35), Chatooga (1820, oph. før 1833), Creekpath (1820—35), Willstown (1823), Haweis (1823 — før 1833), Hightower (1823 — før 1833), Candyscreek (1825), Ny Echota (før 1828 — før 1833), Red Clay (1835). Paa Grund af Regeringens Bestræbelser for at faa Indianerne til at udvandre, maatte Missionærernes Arbeide lide meget, indtil de 1838 droge bort med Folket. Blandt de tidligere udvandrede var der anlagt Stationer i Dwight (1820, flyttet 1828), Mulberry (1829, flyttet samme Aar til Fairfield), Forks of Illinois (før 1833, flyttet 1836 til Park Hill), nu anlagdes 1838 Honey Creek (oph. 1858), Mount Zion (1840—47), Lee's Creek (1840). 1860 sluttede Selskabet sin Mission, da Cherokee'erne vare at betragte som et christnet Folk[4].

---

[1] Shea 58 f. 72.

[2] Jahresb. 1880, 34. Loskiel 611. Burkh. 1, II, 138. 142 f. suppl. II, 41 f. Williams 160. Morse 153 ff.

[3] Burkh. 1, II, 139. Williams 160. Morse 159 ff.

[4] Rep. 1834, 102 ff. 1836, 85. 1837, 102 ff. 1839, 135 ff. 1841, 176. 1847, 191. 1848, 255. 1849, 209. 1859, 146. 1860, 142. Burkh. 1, II, 139 ff. Miss. Reg. 1826, 181. 1827, 143. 1829, 139. Morse 159 ff. 214 ff. Newcomb 601 ff.

Den amerikanske Baptist Missionsforening begyndte 1817 sin Missionsgjerning blandt Cherokee'erne og anlagde 1820 Cherokee eller Valleytown, hvortil siden kom Tinsawattee 1821, hvor der allerede boede en Missionær, støttet af *Sarepta Missionsforening i* Georgien[1], og Nottle (før 1825). 1836 blev Missionen for en Tid opgivet, men gjenoptoges senere, og Stationer anlagdes i Cherokee, Taquohee, Dsiyohee, Delaware, Verdigris (før 1852—1858), Flint (anl. mellem 1852 og 1858). 1821 (?) anlagdes en Uddannelsesskole for indianske Ynglinge i Great Crossings (Kentucky), der 1821 flyttedes til Rogersville (Mississippi). 1857 var her 3 Missionærer, 3 indfødte Præster, 1450 Christne. Under Borgerkrigen ophørte omtrent al Missionsgjerning (1861), dens Hovedsæde var Lawrence. 1866 overdroges Missionen til *det amerikanske Baptist indre M. S.* Dette havde 1880 9 Missionærer og 5500 Medlemmer i hele Indianerterritoriet[1].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. anlagde 1823 Stationer i Gunter og Newtown. 1832 fulgte Missionærerne med Folket mod Vest. 1846 overdroges Missionen til den meth. bisk. Kirke i Sydstaterne, men fornyedes fra 1854—55[2].

Den amerikanske indianske Missionsforening havde 1844—51 en Mission her med 3 Stationer (en i Webbers Fall)[3].

Den methodistisk biskoppelige Kirke i Sydstaterne begyndte en Mission her 1846. 1857 var her 8 Stationer med 5 Missionærer, 6 indfødte Præster og 1359 Medlemmer[4]. Echotamissionen, der 1857 havde 1 Missionær, 158 Christne, maa vist ogsaa regnes hertil[5].

Som ovenfor anført maa Folket ansees for christent.

V. Muskolgee.

Muskolgeefolket boede Syd for Algonkviner, Irokeser og Cherokee'er i Syd Carolina, Florida, Alabama, Mississippi, Louisiana og

---

[1] Rep. 1858, 82. 1863, 98 ff. 1864, 92. 1865, 78. 102. 1866, 125. Burkh. 1, II, 143. Am. Bapt. Reg. 1852, 377. Schoolcr. 6, 738. Miss. Reg. 1826, 181. 1827, 143. Morse 395. Rep. Ind. board 1880, 93. Newcomb 587 f. 590 f.

[2] Burkh. 1, II, 143. Miss. Reg. 1826, 181. 1827, 143. Schoolcr. 6, 738. Newcomb 594 f. 596.

[3] Schoolcr. 6, 740. Amer. Bapt. Reg. 1852, 377.

[4] Schoolcr. 6, 740. Newcomb 596 f.

[5] Schoolcr. 6, 740.

stødte mod Nordvest til de vestlige algonkvinske Stammer. De vare komne fra Vest og havde uddrevet de oprindelige Folk[1].

A. Creek.

1. **Creek** (Muskolgee) boede i Østflorida, Alabama og Georgien fra Mobile til Apalachicola og mod Nord til Savanna. For at kunne bestaa mod Choktaw'erne dannede de et Forbund af de beslægtede Stammer, til hvilke foruden de nedenanførte hørte Abeca, Cawittaw, Conshack, Checsihooma, Oakmulgee, Oconee, Okohoy, Pokana, Weektum o. fl., foruden Natchez og Taenza, der ikke hørte til dette Folk. Hitchitee ved Chattahoochee og Flintfloderne var et selvstændigt, men nærbeslægtet Folk, der maaske hørte til Forbundet. 1786 udgjorde Forbundet 17,280 Mennesker. 1828—1837 drog Hovedmassen af Creek'erne mod Vest og bosatte sig i Indianerterritoriet, nogle faa bleve tilbage, der stadig aftoge. Deres nye Land begrændses mod Syd af Canadianflodens sydlige Arm, mod Nord af Arkansas og gaaer derfra i lige Linie til Neosho. Creek'erne ere et talrigt Folk og ere i Tiltagende, 1790 vare de 17,280, 1825 20,000, 1848 27,207, 1856 25,757 (deraf 800 Negerslaver), 1864 25,000[2].

Romerkirken begyndte 1559 ved spanske Jesuiter en aldeles foreløbig Mission, heller ikke var den et Par Aar senere anlagte Station i Tequesta af Varighed. Fra Guale af arbeidedes der 1615 blandt dette Folk[3].

Brødremenigheden begyndte 1735 sin Missionsvirksomhed i Amerika paa Øen Irene i Savannafloden, men fordreves 1740 af Europæerne[4]. 1807 nedsatte to Lægmænd af Brødremenigheden sig ved Flintriver ikke langt fra Milledgeville for at drive Mission blandt Creek'erne, men maatte opgive det 1813[5].

---

[1] Shea 22. Schoolcr. I. W. 265. Schoolcr. 6, 32.

[2] Schoolcr. 1, 267. 522. 3, 40. 584. 5, 498. 6, 32. 686. Schoolcr. Ind. W. 380. Morse 146. Peterm. 1864, 231. d'Anville, Am. sept. 1746. Adair 257.. Jones, Antiquities of the southern Indians. N. York 1873, 3 f. Morse, Geogr. 453.

[3] Shea 50. 57. 72.

[4] Loskiel 211 ff. Burkh. 1, II, 96.

[5] Burkh. 1, II, 143. Williams 203.

1736 gav en Høvding (rimeligvis en Creek) *Methodisterne* i Savanna sin Søn til Undervisning[1].

Methodist Syd Carolina Conferensen (rimeligvis hørende til *den meth. bisk. Kirkes M. S.*), anlagde 1821 en Station i Asbury, der vist vedblev til 1844[2].

Den amerikanske Baptist Missionsforening anlagde 1822 en Station i Withington. Da Folket udvandrede 1829, opgaves Missionen, men Aaret efter gjenoptoges den blandt de Udvandrede, og Stationer anlagdes i Ebenezer og ved Canadianfloden (1838). 1840 opgaves Missionen, men gjenoptoges 1843—45[3].

1832 anlagde *det amerikanske M. S.* en Station blandt de udvandrede Creek'er, men 1836 forviste Regeringen paa Folkets Begjæring Missionærerne[4].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. begyndte 1842 en Mission blandt dette Folk og anlagde Stationer i Tallahassee (1842) og Cowetah (1843). Paa Grund af Borgerkrigen ophævedes Stationerne 1861, men 1866 gjenoptoges Tallahassee, 1878 anlagdes Eufaula, 1880 Wealaka. Ved Udgangen af 1882 var her 3 Missionærer, 1 indfødt Præst, 111 Medlemmer[5].

Den presbyterianske Kirkes Kvinde M. S. for N. V. havde ved Udgangen af 1880 2 kvindelige Missionærer i Tallahassee[6].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge Kvinde M. S. havde ved Udgangen af 1880 1 kvindelig Missionær blandt Creek'erne[7].

Den amerikanske indianske Missionsforening begyndte 1844 en Missionsgjerning her og havde 1852 Stationerne Port Oak, Tuckabuchee, Deep Fork, Arkansas River, Elk Creek, Broken Arrow, Big Spring, Appletown, Choseka, North Fork. 1852 overdroges Missionen til det sydlige Baptistconventions indre M. S.[8].

Den methodistisk biskoppelige Kirke i Sydstaternes indre M. S. begyndte 1844 sin Missionsgjerning blandt Creek'erne. Her er en

---

[1] Bock 241.

[2] Burkh. 1, II, 143. Williams 32. Schoolcr. 6, 738. Newcomb 594.

[3] Williams 203. Schoolcr. 6, 738. Burkh. 1, II, 144. Newcomb 587 ff.

[4] Rep. 1834, 116. 1837, 110. Burkh. 1, II, 143 f. Newcomb 617.

[5] Rep. 1855, 13. 1863, 10. 1867, 10. 1879, 7. 1881, 7. 1883, 7 f. Schoolcr. 6, 737. Lawrie 44 f.

[6] Rep. 1881, 73.

[7] Rep. 1881, 45.

[8] Schoolcr. 6, 740. Am. bapt. reg. 377. Grundem. 1, II, 183.

Station i Echota. Ved Udgangen af 1879 var Antallet af christne Creek'er, Choktaw'er, Cherokee'er, Chickasaw'er i denne Mission 4785[1].

Det sydlige Baptistconventions indre M.. S. begyndte 1855 en Mission her og havde 1857 2 Missionærer, 13 indfødte Præster, 1880 1 Missionær, 4 indfødte Præster[2].

2. **Apalache** boede i Florida ved Apalachicolefloden og helt hen til Mobile og Suwaneefloden og ned til Tampa Bay. Det var en stærk og kraftig Stamme, men den blev næsten ganske tilintetgjort af Englænderne 1704. Resten af dem findes blandt Creek'er og Seminoler[3].

Under Kong Karl den 9de anlagde de Franske en Koloni i Carolina (mellem 31° og Kap Fear). Med dem var der 2 Præster, rimeligvis protestantiske, der lærte de Indfødtes Sprog og bleve vel modtagne. 1565 blev Kolonien ødelagt af Spanierne, men fire Franskmænd bleve tilbage, der efterlode Apalacherne nogen Kundskab om Christus. 1621 kom nogle engelske Familier fra Virginien til Provinsen Bemarin, hvor de bosatte sig. Det hedder sig i det Skrift, hvori dette meddeles, at de trak mange Præster dertil, og at mange Apalacher omvendte sig. Hvorvidt dette er rigtigt, er uvist, men naar det fortælles, at de havde en Biskop, er det urigtigt[4].

Nærmest blandt dette Folk arbeidede *Romerkirken*. Allerede med den første spanske Expedition til Florida 1526 fulgte Missionærer, men den mislykkedes; ligeledes med de Sotos Expedition ind i det indre af Landet. 1547 begyndte en Dominikaner en Missionsgjerning, men han dræbtes. 1561 anlagdes den spanske Koloni Santa Cruz ved Pensacolabugten, hvor Missionærer arbeidede, men den opgaves kort efter igjen. I Begyndelsen af næste Aarhundrede udvidede Missionen (spanske Franciskanere) sig fra det østlige Florida til Apalacherne, og Anlæggelsen af Pensacola (1693) gav et nyt Stød til Missionens Fremgang, saa at Byer af Christne fandtes opad Apalachicole, Flint og flere Floder, men 1704 ødelagde Englænderne St. Marks, Missionens Hovedsæde.

---

[1] Rep. 1880, 27ff. Schoolcr. 6, 740. Newcomb 596 f.
[2] Schoolcr. 6, 740. Rep. dom. miss. board south bapt. conv. 1880, 93.
[3] Shea 74 f. d'Anville, carte de Louisiana 1752. Z. f. Ethnol. 1877, 245.
[4] Davies, hist. of the Caribby isl. London 1666, 241 f. Charlevoix 1, 24.

Derved og ved de følgende Krige tilintetgjordes Missionen. 1718 anlagdes vel Our lady of Loneliness og St. Louis, men de opgaves snart igjen. Da Florida 1763 afstodes til England, forlode Missionærerne Landet[1].

3. **Coosa** (Cusada eller Quesada) boede nærved Floden Tallapoosa[2].

4. **Alibamon** (Alibami, Alabama) stode Coosa nærmest. De boede ved Alabamafloden. 1769 vare de 3000. De droge siden vesterpaa, levede 1790 ved Mississippi, senere ved Red River. 1840 boede de sammen med Coshatta ved Trinityfloden i Texas (1000)[3].

Romerkirken (Jesuiterne) arbeidede blandt dette Folk (1727—1730) eller maaske senere[4].

5. **Coosacte** (Coshatta) bo som ovenfor anført sammen med Alibamon i Texas og ere rimeligvis udvandrede sammen med dem, rimeligvis fra Coosahattieflodens Omegn. 1825 boede de ved Red River, 180 i Tallet[5].

6. **Tallapoosa** boede mellem Coosa og Alibamon.

En Høvding fra en Klan af dette Folk, Talisi'erne, nævnes 1715 som døbt i Mexiko[6].

7. **Seminole** (Istysemole, d. e. vilde Mennesker), ere Flygtninger af forskjellige Folk, der have hørt til Forbundet, og først da de forenede Stater særligt underhandlede med dem, betragtedes de som et særegent Folk. De bestaa af 7 Stammer, Latchione, Okleovaha, Chokechaitta, Pyaclekaha, Fatehonyaha, Topkelake, til hvilke saa Levninger af andre Stammer have sluttet sig. De levede i de utilgængeligste Egne i Florida, da Regeringen 1835 paaførte dem Krig, men 1842 maatte den slutte Fred uden at have kunnet undertvinge dem. 1857 fornyedes Krigen, og det lykkedes at be-

---

[1] Shea 40 ff. 50 ff. 72 ff. Bancroft, 1, 46 f.

[2] Gallatin 96. Waitz 3, 43 (der antager dem for samme Folk som Alibamon).

[3] Schoolcr. I. W. 252. Gallatin 96. Shea 450. Bouquet 145. Buschmann 430.

[4] Shea 450. 502.

[5] Schoolcr. 5, 585.

[6] Shea 75.

væge Seminolerne til at udvandre til en Landstrækning, som Creekerne afstode dem. 1820 vare be 5000, 1873 kun 2398[1].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. anlagde 1849 en Station i Oakridge. 1860 anlagdes Prairiestation. Under Borgerkrigen ophævedes Stationen, men gjenoptoges 1867 i Wanuko (siden 1878 kaldet Wewoka), hvor der ved Udgangen af 1882 var 2 Missionærer, 1 indfødt Præst, 60 Medlemmer[2].

Den presbyterianske Kirkes indre M. S. havde ved Udgangen af 1880 en kvindelig Arbeider blandt Seminolerne[3].

Romerkirken knyttede 1871 Forbindelse med Indianerne i Everglades, hvor der altsaa endnu maa findes Seminoler[4].

Den protestantiske biskoppelige Kirke i Amerika arbeider i Anadarko ogsaa blandt Seminolerne[5].

B. Yamassee m. fl.

1. **Yamassee** (af Spanierne kaldte Chicoreans) boede i Carolina. De ere rimeligvis de samme som Yamicraw, hvilke de første Nybyggere i Georgia traf ved Savannafloden, og som endnu boede der 1773, og som Savanna'er, der omtales, da Englænderne begyndte at kolonisere Syd Carolina, og som tilintetgjorde Westo med disses Underafdelinger Stone og Edisto, der boede mellem Savanna og Ashley. 1715 samlede Yamassee'erne alle Indianerne fra Florida til Kap Fear til et Angreb paa Englænderne, anrettede en stor Ødelæggelse, men bleve nødte til at flygte til Florida. Deres Efterkommere findes blandt Seminolerne[6].

Det er vel nærmest blandt dette Folk, at *Romerkirkens* Missionsgjerning i det østlige Florida var. Omtr. 1560 anlagdes St. Augustin, hvor Jesuiterne arbeidede, ligeledes i Tocobaga, paa Øen Guale (rim. Amelia Ø), (opg. 1570), og efter 1592 Fran-

---

[1] Rep. Presb. ch. 1857, 12. 1859, 22. 1873, 14. Jahrb. 1859, VI, 25 ff. Gallatin 94 f. Morse 149. 364 (hvor der nævnes 21 Stammer og 6380 Mennesker). Schoolcr. 6, 688.

[2] Se Not. [1]. Rep. 1883, 7 f. Lawrie 52 f.

[3] Rep. 1881, 45.

[4] Jahrb. 1872., VI, 36.

[5] Spir. of miss. 1883, 80.

[6] Schoolcr. 3, 584. 5, 498. 6, 31 f. Schoolcr. I. W. 382. Anderson 3, 442 f. Shea 24. 74 f. Gallatin 84 f. Bancroft 2, 1003. Jones, 2 ff.

ciskanerne i Tolemato, Guale, Asao, Ospa, St. Peters Ø, Topoqui (de to sidste rimeligvis paa Guale). Men 1597 dræbtes Missionærerne. 1601 gjenoptoges Gjerningen, 1605 gjenoptoges Guale, og kort efter (1613) var der 20 Stationer i Florida. 1684 ødelagde Yamasseerne Stationen St. Catharina. 1690 anlagdes San Salvador de Macoca. Men i Krigene kort efter 1700 ødelagdes Missionen[1].

Evangelieudbredelsesselskabet sendte mellem 1701 og 1703 en Missionær til dette Folk, men han fandt, at det var en uheldig Tid til begynde en Mission her, og den opsattes; men 1717 sendtes atter en Missionær ud til Øen St. Helena. Den blodige Krig 1715 tilintetgjorde al Udsigt for Missionsgjerningen[2].

2. **Cheraw, Congaree, Woccon,** der sluttede sig til Catawba'erne, hørte alle til Chicorean, saavelsom Steno, Westo, Coosaw, Sewee, Santee[3] (se S. 106).

3. **Tegesta** boede i den sydostlige Del af Florida, **Calos** (Callos, Calusas) i den sydvestlige Del[4].

C. Sydlige Stammer.

1. **Thomez** boede ved Tomigbyfloden, der falder i Arkansas[5].

2. **Chatot** boede Syd for dem[6].

I Midten af forrige Aarhundrede vare begge Folk blevne christnede af *Romerkirkens* Missionærer[7].

3. **Mowill** boede Syd for de forrige ved Mobilebugten[8].

4. **Pachaogloua** (Pascagula) boede Vest for de forrige[9].

5. **Biloxi** boede atter Vest for disse hen til Mississippis Udløb. En lille Levning (55) omtales endnu 1825 som boende i Louisiana[10].

De Franske anlagde Fort Biloxi, og det synes, at *romersk-katholske* Missionærer have boet der, ligesom der ogsaa stadig boede Præster i Ny Orleans[11].

---

[1] Shea 55 ff.

[2] Anderson 2, 765. 3, 442 ff. M. R. S. P. G. 1852, 19. 1855, 269. Updike 39 f.

[3] Schoolcr. 5, 42. 6, 185.

[4] Z. f. Ethnol. 1877, 246.

[5—9] Jefferys 162.

[10] Jefferys 162. Schoolcr. 3, 585. Benckmann 426.

[11] Shea 420. 442. 445.

6. **Chawacha** (Tchaouacha) boede ved Mississippis Udløb nedenfor Ny Orleans. Endnu 1760 vare de ikke uddøde[1].

7. **Onacha**, et meget lille Folk, boede Vest for de forrige[2].

8. **Kolapissa** (Agueloupissa, d. e. de som baade høre og se) vare endnu i Midten af forrige Aarhundrede et kraftigt Folk (1000 Mennesker). De boede Nord for de forrige[3].

9. **Ouma** (Houma, det røde Folk), boede Nord for de forrige, Øst for Mississippi[4].

Omtrent 1700 anlagde *Romerkirkens* Missionærer fra Canada (Jesuiter) en Station blandt dette Folk, der bestod nogle Aar, og sandsynligvis arbeidedes der ogsaa blandt de andre Folk fra Ny Orleans af[5].

10. **Bayagula** boede Nord for det forrige Folk ved Red Rivers Udløb i Mississippi. I Midten af det 18de Aarhundrede var det gaaet til Grunde[6].

Blandt dette Folk arbeidede fra 1700 en af *Romerkirkens* Missionærer (Jesuit) fra Biloxi Fort[7].

11. **Atimuka**'ernes (Timukua) Hovedsæde var ved Ayavalla ved Apalachicola, som blev ødelagt af Englænderne 1706, og ned til Tampa. Efter 1706 flyttede endel af dem til Østsiden af St. Johnsfloden, hvor de anlagde Pueblo de Antimukós. Siden delte de Skjæbne med de andre Stammer i Florida[8].

Ogsaa blandt dem arbeidede *Romerkirkens* Missionærer. De anlagde Klostret St. Helena Nord for St. Augustin og udgave et Skrift paa deres Sprog[9].

D. Choktaw, Chickasaw m. fl.

1. **Choktaw** (Chatkaw, Chahtah, têtes plats (Fladhoveder) have ifølge deres Sagn boet langt borte mod Vest bag Snebjerge. I den historiske Tid have de boet mellem Mississippi og Tomigby.

---

[1] Jefferys 450. Mortier
[2] Jefferys 163.
[3] Jefferys 147. Gallatin 115.
[4] Jefferys 147. Shea 442. Gallatin 115.
[5] Shea 442.
[6] Jefferys 147.
[7] Shea 441 f. 502.
[8] Shea 74. Z. f. Ethnol. 1877, 249 f. 1881, 193 f.
[9] Shea 74. Z. f. Ethnol. 1877, 247.

Ifølge Traktat af 1830 udvandrede de til Indianerterritoriet og bo der mellem Red River mod Syd og Arkansas og Canadian mod Nord. De ere et talrigt Folk. 1769 ansloges de til 22,500, 1790 til 12,123, 1825 til 21,000, 1856 til 22,207, 1864 til 16,000[1].

Omtrent 1700 tog en af *Romerkirkens* Missionærer (Jesuit) fra Canada Bolig blandt dette Folk, men forlod det 1709. Maaske arbeidede en anden Jesuit her 1703—1718. 1727 anlagde atter Jesuiterne en Station iblandt dem, men den opgaves 1748, uden at der var udrettet noget[2].

1818 anlagde *det amerikanske M. S.* Stationen Elliott (Yalu Buscha), 1820 Mayhew (ved Uktibbehasø), 1822 Bethel (French camps, Newell), der blev opgivet 1827, og Emmaus (Longprairie), 1823 Gosen (Yoknokchaya), 1824 Aiikhunauh. Da Folket udvandrede (1830—1833) fulgte Missionærerne med, og 1833 vare Stationer anlagte i Wheelock, Bethabara (Eagletown, oph. 1839), Clear Creek (1836, flyttet til Good Water, oph. 1854), Bok Tuklo (oph. 1835), Kedron (Lukfoata), hvortil siden kom Stationer i Bethel (1835), Pine Ridge (1835), Stockbridge (1836), Mountain Fork (1836—40), Greenfield (1836—?), Norwalk (1841—53), Mount Pleasant (1842—56), Washita (1847—47), Good Land (1851), Bennington (1853), Lenox (1853), Yazoo Creek (1854—55), Living Land eller Yokni Okchaga (1856), Mount Zion (1857). 1859 ophævede Selskabet denne Mission, nærmest fordi Choktawerne holdt Negerslaver. Efter Borgerkrigen optoges den igjen paa Choktawernes Begjæring 1872, og en Station anlagdes i Greenhill, men 1875 opgaves Missionen[3].

Den amerikanske Baptist Missionsforening havde 1819—33 Missioner blandt dette Folk. Endnu 1845 var her Missioner, men Missionen ophørte vist snart efter[4].

---

[1] Schoolcr. 3, 26. 584. 4, 582. 5, 498. 6, 686. Bouquet 146. Schoolcr. I. W. 378. Jefferys 162. Bancroft 2, 877. Gallatin 100. Rep. A. B. C. 1834, 112. Petermann 1864, 231. Möllhausen 23. Adair 282 ff. Morse, Geogr. 453.

[2] Shea 441. 450. 502.

[3] Rep. 1834, 112 ff. 1835, 93. 1836, 91 f. 1837, 106. 1841, 173. 1842, 187. 1843, 164. 1847, 187. 1848, 245. 1851, 149. 1853, 155. 1854, 163. 1855, 128. 1856, 193. 1857, 145. 1859, 143 ff. 1873, 86 ff. 1876, 92 f. Miss. Reg. 1826, 181. Burkh. 1, II, 145 ff. Morse 182 ff. Newcomb 601 ff.

[4] Schoolcr. 6, 738. M. Reg. 1845, 230. 1847, 26.

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. arbeidede blandt Choktawerne, før de vandrede mod Vest og fulgte dem derhen. Der var Stationer i Fort Coffee Academy, Nunnaway Academy o. fl. Steder[1]. 1846 gik Missionen over til *den methodistisk biskoppelige Kirke i Sydstaterne.* 1857 var her 10 Stationer med 10 Missionærer og 1206 Medlemmer. Antallet af Choktawer, Chickasawer, Creeker og Cherokee'er, der høre til denne Mission, er 4785 (Udg. af 1879)[2].

Den amerikanske indianske Missionsforening anlagde 1844 en Station i Providence (opg. 1845), og senere i Red River, Pleasant Bluff, Canadian river, Porteau, James Fork, Dog Creek. 1855 overdroges Missionen til *den sydlige Baptistconventions indre M. S.*[3], der 1857 havde 11 Stationer, 2 Missionærer, 6 indfødte Præster[4].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. begyndte sin Missionsgjerning blandt Choktaw'erne 1846. Stationer anlagdes i Goodwater, Six Tower (oph. 1856), Spencer Academy. 1859 toges det amerikanske M. S.'s hidtilværende Missionærer i dets Tjeneste, og Stationer anlagdes 1860 i Pine Ridge, Wheelock, Stockbridge, Good Land, Living Land, Bennington, Lennox, Mount Zion, men da Borgerkrigen udbrød, ophævedes hele Missionen. 1881 optoges Gjerningen igjen paa Spencer Academy, og her arbeide 2 Missionærer[5].

Den presbyterianske Kirke i Sydstaterne optog efter Krigen det amerikanske M. S.'s tidligere Gjerning. Det har Stationer i Spencer Academy, Bennington, Doalesville, Hackett city, Eagletown, Lukfata, Good Land med 5 Missionærer, 2 indfødte Præster (Udg. af 1879)[6].

Romerkirken anlagde 1875 en Station i Atoka[7].

2. **Chickasaw** (Chicachat). Dette Folk er kommet fra Vest,

---

[1] Schoolcr. 6, 739. Newcomb 595.

[2] Rep. 1881, 27 ff. Schoolcr. 6, 740.

[3] Am. Bapt. reg. 377. Schoolcr. 6, 740. Burkh. 1, II, 152. Grundem. 1, II, 183.

[4] Schoolcr. 6, 740. Rep. Ind. board 1878, 72.

[5] Rep. 1855, 20 f. 1856, 24. 1857, 15. 1860, 25. 1861, 18. 1863, 10. 1883, 7 f. Lowrie 47 ff.

[6] Rep. 1880, 21. Grundem. 1, II, 186. Rep. Ind. board 1878, 90. Jfr. Allg. Missz. 1883, 566.

[7] Kath. Miss. 1876, 218.

efter deres Traditioner sammen med Choktaw og Chokehooma, alleialt dengang 60,000, er draget over Mississippi og bosatte sig mellem denne Flod og Ohio. 1837 og 1838 udvandrede de til Arkansas og bo sammen med Choktaw'erne, mest dog i den vestlige Del af deres Land. 1769 ansloges de til 3750, 1790 til 1725, 1825 til 3625, 1856 til 5822, 1864 til 4787, 1873 til 6000. De ere altsaa i Tiltagende[1].

1699 besøgte *Romerkirkens* Missionærer blandt Tonica'erne dette Folk[2].

1820 anlagde *Syd Carolina og Georgiens Synodes indre og ydre M. S.* eller maaske rettere *Cumberland Presbyterium* Stationen Monro, hvortil siden kom Tokshish, Martyn (1825), Caney Creek (1826). 1827 overdroges de til *det amerikanske M. S.* 1833 vare de tre sidste Stationer ophævede, de to sidste vare flyttede til Tipton county. 1834 opgaves imidlertid hele Missionen[3].

Chikasaw'erne anmodede Regeringen om at tillade *den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerika* at oprette Skoler og Kirker blandt dem og dertil anvende endel af deres Aarpenge. Regeringen gik ind derpaa, men da det viste sig, at den stillede Fordringer, Kirken ei kunde indrømme, sendtes 1850 Bud til Høvdingerne med Forslag om at begynde efter en anden Plan. Kirken kom dog ikke til at begynde en Mission her[4].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. anlagde 1852 Stationer i Wapamucka og Boggy Depot. Ved Borgerkrigen 1861 ophørte denne Mission[5].

Den presbyterianske Kirke i Sydstaterne havde 1879 en Station i Boggy Depot med 1 indfødt Præst[6].

Den methodistisk biskoppelige Kirke i Sydstaterne har en Mission blandt Chickasawerne. Antallet af christne Chickasawer, Choktawer, Creeker og Cherokee'er var ved Udgangen af 1879 4785[7].

---

[1] Schoolcr. 1, 309. 508. 3, 584. 4, 582. 5, 498. 6, 686. Schoolcr. I. W. 379. Bouquet 146. Bancroft, 2, 876 f. Morse 200. Kip 2, 318. Peterm. 1864, 231. Adair 352. Morse Geogr. 453. Newcomb 616. Rep. Ind. board 1873, 60.

[2] Shea 441.

[3] Rep. A. B. C. 1834, 110 f. 1835, 92. Miss. reg. 1826, 81. 1827, 143. 1828, 144. 1829, 138. 1831, 197. Burkh. 1, II, 150. Morse 395. Newcomb 616.

[4] Col. ch. chr. 1850—51, 73 f.

[5] Rep. 1855, 18. 1861, 17. 1863, 10. Lowrie 53.

[6] Rep. 1880, 21.

[7] Rep. 1880, 27 ff.

Det sydlige Baptistconventions indre M. S. havde 1880 1 Missionær blandt Chickasawerne[1].

3. **Yazu**,
4. **Koroa** (Courona),
5. **Ofagula** (Hundefolket) boede sammen ved Yazufloden[2].

1727 anlagde *Romerkirken* ved en Kapuciner en Station blandt Yazuerne, hvorfra han tilsigtede at arbeide blandt Koroa'er, Ofagula'er og Tonica'er. Men 1729 dræbtes han[3].

6. **Tonica** boede ved Yazufloden tæt ved de forrige[4].

Romerkirken (Jesuiter fra Canada) anlagde 1698 en Station her, der opgaves 1720. 1727—1729 fornyedes Missionen af ovenanførte Kapuciner. Ifølge andre Angivelser bestod Missionen blandt disse Stammer til 1764 og havde 9 Stationer[5].

7. **Mitchigami** boede 1673, da man først traf dem, ved Arkansas' Udløb i Mississippi. Ved 1700 vare de dragne Nord paa og bleve optagne i Illinois'erne, hvor de bleve Æmne for *Romerkirkens* Missionsgjerning i Kaskaskia[6].

VI. Natchez.

1. **Natchez** boede ved Mississippi. Det er urigtigt, at de strakte sig helt op til Wabash. Efter at de havde anrettet et Blodbad paa de Franske, der boede blandt dem, udryddede de Franske 1730 næsten hele Folket. Levninger af dem bleve optagne blandt Creek'er og Chickasaw'er. 1769 angaves deres Antal til 750[7].

Blandt Natchez, der allerede 1682 besøgtes af *Romerkirkens* Missionærer (Recollekt) i Følge med Lasalle, tog en fransk Jesuitmissionær fra Canada Bolig 1698 eller 1699. Men da han blev

[1] Rep. Ind. board 1880, 93.

[2] Shea 447. 449. Jefferys 144. Charlev. 3, 413.

[3] Shea 447. Kip 2, 290 ff. Gallatin 117.

[4] Shea 440. 447.

[5] Shea 440—44. 447 f. Kip 2, 246. Schoolcr. 6, 735. Jefferys 145 f.

[6] Shea 426. 436.

[7] Shea 449. Bouquet 146. Bancroft 2, 875, cf. 957 ff. Kip 2, 267 ff. 312. Jefferys 162 (hvor det hedder, at Natchez med de to Muskolgifolk (Grigras og Thiour), som stode under deres Skyts nu (d. e. 1761) udgjorde 1200 Krigere, d. e. 6000 Mennesker, hvilket næppe er rigtigt). Jones 5.

dræbt 1707, hørte Missionen op. Atter begyndte en Kapuciner en Mission blandt dem, men han dræbtes 1729[1].

2. **Taenza** (Tenisaw) boede Nord for Natchez (1682). De have ogsaa boet længere mod Syd ved Mississippis Udløb Syd for Kolapissa'erne. I den sidste Halvdel af det 18de Aarhundrede havde de af Frygt for Choktaw'erne trukket sig henad Mobile[2].

Romerkirkens Missionærer besøgte 1682 (Recollekter) og atter 1698 (Jesuiter) dette Folk[3].

3. **Sitimacha** (Tchtimacha, Tchitimacha) boede Vest for Mississippis Hovedarm ved Havet, Syd for Ouma. 1707 bleve de næsten ganske udryddede af de Franske, Resten blev deres Slaver[4].

En af *Romerkirkens* Missionærer blev før 1727 dræbt af dem[5].

4. **Uchee** (Euchee) hørte maaske til denne Folkestamme. De talte ikke Creeksproget og levede stadig i Krig med deres Naboer. Da Spanierne kom her 1515 eller 1516, boede de i Syd Carolina og Georgien, og bleve af dem drevne tilbage. Resterne optoges blandt Creekerne eller Seminolerne[6], og 1736 gjorde de Fordring paa Landet ovenfor og nedenfor Augusta og synes især at have boet i The Everglades.

VII. Dakota.

Dette Folk er af tatarisk Oprindelse og indvandret fra Vest. De have trængt sig frem til Mississippi og mod Nordost ogsaa over denne. Skulde Tutelo og Catawba, som nogle af de nyeste Forfattere ifølge Sprogprøver have paastaaet, høre til dem, have de tidligere naaet Atlanterhavet. Af Algonkvinerne, med hvem de stadig have ligget i Feide, kaldes de Natowewsiw eller Nadowessiouex (de Grusomme)[7].

---

[1] Shea 438. 444. Kip 2, 286 f. Bancroft 2, 875. 959 f.

[2] Shea 437. Jefferys 147. 162. Bushmann 436.

[3] Shea 437. 440.

[4] Shea 444. Jefferys 147. 163.

[5] Kip 2, 243.

[6] Schoolcr. 3, 26. 6, 32. Bancroft 2, 815. Gallatin 95. M. Kenney 2, 75 f. Catlin 2, 218. Jones 3 (hvor det siges, at Handlende sagde, at deres og Shavano'ernes Sprog var det samme).

[7] Shea 348. Congreso international de Americanistas. Madrid 1883, 1, 283. Hale, Tutelo. Hale ind. migr. 24. Petitot 11 (han siger, at N. betyder „de smaa Irokeser", og finder deri et Bevis for deres Slægtskab med Irokeserne).

A. Hotcangara.

1. **Winnebago** (Saltvandsfolket, eller maaske snarere det plumrede Vands Folk) er det algonkinske Navn paa Hotcangara (Hochungara, Ochungaraw, Ørredfolket) eller Horoji (Fiskespisere), Otondah), som af de Franske kaldtes Les puants. De ere det østligste Dakotafolk, og allerede i det 17de Aarhundrede vare de naaede Greenbay ved Michigansøen, hvor de første Gang omtales 1669. De vege noget tilbage mod Vest og boede 1766 ved Foxfloden. Efter 1837 ere de flere Gange flyttede lidt vestligere, 1850 til Long Prairie, og efter Krigen 1863 flyttedes 1800 af dem 20 Mil hinsides Fort Randall. Deres Antal ansloges 1769 til 3500, 1804 til 2256, 1806 til 1950, 1848 til 2531, af hvilke 400 boede spredt mellem andre Stammer. 1873 boede 1500 Winnebagoer paa W. Reservationen, 30 paa Sac og Fox Reservationen[1].

Romerkirkens Missionærer besøgte 1635 «Søstammen ved Greenbay», hvilket uden al Tvivl er Winnebagoerne. Senere bleve de Æmne for Missionsarbeide, dels fra Sault St. Mary (1669), dels fra Greenbay og St. Mark, og mange omvendtes. Men da Missionen i det 18de Aarhundrede og navnlig efter Jesuiterordenens Ophævelse gik til Grunde, sank de igjen tilbage i Hedenskabet. Da Greenbay fornyedes i dette Aarhundrede (1831), arbeidedes derfra blandt Winnebagoerne. Paa deres Begjæring anlagdes 1840 en Station iblandt dem, men Regeringens Embedsmænd fordreve Missionærerne. 1850 anlagdes en Station i Long Prairie[2].

Den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerikas indre og ydre M. S. arbeidede paa sin Station i Greenbay (1824—39) ogsaa blandt Winnebagoerne[3].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. arbeidede fra Stationen Winnebago (1868) blandt de Winnebagoer, som 1865 toge Bolig der i Nærheden, men Aaret efter opgaves Gjerningen. 1881 gjenoptoges Gjerningen, og ved Udgangen af 1882 var her 1 Missionær, men ingen Medlemmer[4].

---

[1] Schoolcr. 3, 277 ff. 584. 4, 227. Shea 348. 399. Bouquet 144. C. M. int. 1883, 219. Congreso d. am. 1, 283. Peterm. 1864, 231. Rep. Ind. board 1873, 60. 65.

[2] Shea 349. 361. 366. 388. 398 ff. Jahrb. 1852, VI, 29 f.

[3] Miss. reg. 1827, 143.

[4] Rep. 1866, 10. 1869, 8. 1883, 7 f.

Den reformerte Kirke i Amerikas ydre M. S. anlagde 1878 en Skole i Winnebago[1].

Omsorgen for Winnebagoerne var fra 1869—80 overdraget *Kvækerne*[2].

B Dakota.

1. **Dakota** (Bevanac, Aboinug, Sioux, d. e. den sidste Stavelse af Natowewsiw) betyder forenet, og Folket bestaaer af 7 Stammer: Mdewakan Ton'wan (Mendawakanton, people of the lakes), Wahkpekute (people of the leaves), Wahpekute, Sissitonwan, Thanktonwan, Thanktomwanna, Titonwan, der atter deles i 7 Stammer. Ifølge andre deles de i Sissiton, Warpeton (begge tilsammen kaldte Santee), Yankton, Teton[3]. De boede tidligere Syd for Odjibwæ'erne i Minnesota Vest for Mississippi, men efter den Krig, de paaførte Regeringen 1882, ere de blevne tvungne til at drage længere mod Vest og ere samlede paa 11 Reservationer, der saagodtsom ganske ligge paa den vestre Bred af Missouri. Endel Dakota'er flygtede ind paa britisk Omraade, og 1878 vandrede Titonwan'erne under deres Høvding derind. Dakota'erne vare en stor Stamme og talte endnu 1847 21,600; nu ere de betydelig formindskede. Paa britisk Omraade ere de (1882) 1000. 1856 angives deres Antal saaledes: Yankton 3000, Yanktonais (mest paa den østlige Del af Blackfoot Res.) 3300, Brulé 4000, Blackfoot Sioux (ved Plattefloden) 4500, Teton: Minikonga 1000, Onkpapah 3000 (1879—80 flyttede 1800 af Ind. (mest Onkpapah) til den østlige Del af Blackfoot Res.), Ogelala 3200, Sansari 600, ialt 22,600, hvilket Tal skal ifølge Smiths. Rep. 1876, 471, være meget for lavt. Der angives det til 49,537, saaledes fordelte: Cheyenne River Agency 1586 (Two Kettle, Sans Arc, Minnecoujou, Blackfeet Sioux), Crow Creek 3000 (Lower Yanktonnais 1200,

---

[1] Bas. M. M. 1883, 221.

[2] Rep. Ind. board 1878, 100. 1880, 74.

[3] Ifølge Pike (App. to 1, 59 ff. og table F) deles de saaledes (1805) Mendowakanton (2105), der bo fra Prarie des Chiens til Prairie de Francois, Washpetoug (gens des feuilles 1060), derfra til Roche Blanche ved St. Peterflod, Sissiton (2000), derfra til Lac de Grosse Roche ved St. Peter, Yankton (4300) fra Montaignes de la Prairie (fra St. Peter til Missouri) til Desmoinesflod, Titon (6000) paa begge Sider af Missouri, Washpekut (450) Vest for Mississippi mellem denne Flod og Missouri.

L. Brulé 1800), Devil Lake 800 (Sisseton, Warpeton, Cut Head), Flandreau 350 (Santee), Red Cloud 9136 (Ogelala), Sisseton 1807 (S. og Warpeton), Spotted Tail 9610 (Upper og Lower Brulé, N. Brulé, Minneconjou), Stand Rock 7322 (Upp. og Low. Yanktonnais, Onkpapah, Blackfeet Sioux), Yankton 5000 (Yankton 2000, Sioux 3000), Fort Peck 4216 (Yanktonnais, Santee, Sisseton, Teton), Santee 800 (Santee)[1].

Lausanne M. S. anlagde omtr. 1840 en Station i Red Wing, der rimeligvis ophørte omtr. 10 Aar senere[2].

Det amerikanske M. S. udsendte 1833 Missionærer for at begynde en Mission blandt Sioux'erne, og de anlagde 1835 Stationer i Lac qui parle (oph. 1853) og Lake Harriet, hvilken sidste flyttedes 1839 til Nabolaget af Fort Snelling (1843 St. Peter, flyttet 1846 til Xapedan, 1847 til Prairiesville). Stationer anlagdes fremdeles i Traverse des Sioux (1843—52), Kaposia (1846—52), Oak Grove (1846—52), Red Wing (Remnica 1848—53), Yellow Medicine (1852), New Hope (Hazelwood 1853), Sioux Agency (Lower Agency 1860). Under Krigen 1862 maatte Yellow Medicine og New Hope forlades, kun i Sioux Agency kunde Missionærerne blive, og da endel af Stammen flyttedes, anlagdes 1863 en Station i Fort Thompson, hvorhen hele Missionsgjerningen forlagdes. Stammen bosattes nu (1866) i Niobrara, hvor en Station anlagdes 1866, men flyttedes samme Aar til Bazille Creek (oph. 1868), hvorpaa Breckenridge (Santee Agency), Red Wood (1867), Long Hollow (1868) anlagdes. 1869 anlagdes Yellow Agency (oph. 1871), 1870 Good Will (Sissiton ell. Lake Traverse Agency). 1871 nævnes Ascension istedetfor Redwood. 1872 anlagdes en Station i Fort Sully (Peoria Bottom) (1874—79 var den i Bogue), 1876 i Fort Berthold. De indfødte Præster vare ikke altid ansatte samme Sted; foruden enkelte af ovennævnte Stationer nævnes som besatte af indfødte Præster Long Hollow (1868), Fort Wadsworth (1871—74), Kettle Lakes (1872—74. 76), Bazille Creek (1873—75),

---

[1] Schoolcr. 1, 498. 2, 136. 3, 563. 5, 494. 6, 688 f. Boller 150. Missionfield 1869, 255. 1870, 60. 1880, 329 ff. C. M. int. 1865, 219. 1883, 616. Congreso d. am. 1, 283. Lapham 15. Rep. of ind. Aff. 1883, 203. Miss. herald 1882, 462 (hvor Antallet angives til 32,000). Peterm. 1864, 231 (der har 20,926 samt 2680 Uncopapa). Petitot 10. Rep. Ind. board 1880, 55.

[2] Burkh. 1, II, 158 f. Grundemann I, 2, 138.

Mayasan (1874), Buffalo Lake (1874—76), Brown Earth (1876); nu ere de rimeligvis ansatte i Cheyenne River, Chantier Bottom, Brown Earth, Buffalo Lake, Long Hollow, Yellow Banks, Ascension. Ved Udgangen af 1881 var her 4 Missionærer, 10 indfødte Præster, 620 Medlemmer. Den første Januar 1883 overdroges Missionen til *den amerikanske Missionsforening*[1].

Kvinde M. S. havde ved Udgangen af 1880 Stationer i Santee agency og Fort Berthold med 4 kvindelige Arbeidere[2].

Kvinde M. S. for det Indre havde ved Udgangen af 1879 4 kvindelige Arbeidere i Fort Sully, Sissiton og Fort Berthold[3].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. begyndte 1835 en Missionsgjerning blandt Dakota'erne[4].

Romerkirkens Biskop i Dubuque besøgte 1839 Dakotaerne. Der arbeides blandt dem fra Stationen St. Josef de Pembina (1861), paa Devillake Res. (Sisiton, Warpeton) og paa Reserven nærved Wood mountains (Brit. N. Am.). I 1878 arbeidede ialt her 22 Missionærere og Lærere[5].

Den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerika begyndte 1860 en Mission blandt Santee Sioux'erne ved Redwood, idet Biskoppen af Minnesota udsendte en Præst at arbeide blandt dem. Ved Krigen 1862 ødelagdes Missionen, og Missionæren begav sig samme Aar til de Sioux'er, der bleve samlede ved Fort Snelling. 1863 fulgte han dem til Crow Creek og 1866 til Fort Randall, hvor de anbragtes paa en Reservation (Santee Agency). 1868 begyndtes en Mission blandt Yankton'erne paa Yankton Agency, og samme Aar overtog *Kirkens indre Missionsudvalg* Missionen, der 1871 gik over til dens *indianske Udvalg* og atter 1879 til dens *indre Missions Udvalg*. 1872 fik den sin egen Biskop (af Niobrara) (ordin. 1873),

---

[1] Rep. 1834, 122. 1835, 101. 1836, 100. 1837, 120. 1840, 179. 1843, 175. 1844, 221. 1847, 192 f. 1848, 264. 1853, 163. 1854, 173. 1857, 150. 1861, 122. 1862, 166 ff. 1863, 141 ff. 1864, 142. 1866, 155. 1867, 130 f. 1868, 105. 1869, 79. 1870, 101. 1871, 185. 1872, 79. 1873, 80. 1874, 40. 1875, 68. 1876, 88. 1877, 73. 1879, 87. 1882, 74. 78. Miss. herald 1882, 462 ff. 1883, 91. Rep. Ind. board 1872, 29.

[2] Rep. 1881, 149.

[3] Rep. 1880, 37.

[4] Schoolcr. 6, 739.

[5] Jahrb. 1840, V, 5 f. Taché 185. C. M. int 1883, 619. Rep. Ind. board 1872, 33. 1878, 110. 112.

der boer i Yankton. 1870 anlagdes en Station i Choteau Creek, 1871 paa Ponka Reservationen (oph. 1873—75), 1872 i White Swan, Crow Creek (Yanktonnais) og Cheyenne Agency (midlertidig i Fort Sully), Timber Point (Botin), 1873 i Mendota (blandt de Siouxer, der vare blevne tilbage i Minnesota), Bazille River, Wapashaw, 1874 deltes Yanktonnais Missionen i Upper Camp (Lead city) og Lower Camp, og en Station oprettedes i Lower Brulé og Mackenzie Point (Cheyenne Reservation). 1875 anlagdes Upper Brulé (Spotted Tail Agency, flyttet 1878 til Rosebud Agency), 1877 Red Cloud (Flandreau) samt Little Pheasant og Standing Cloud (begge i Lower Brulé), Striped Cloud (Deadwood, Black Hills), Burnt Faces Camp og Swans Camp (disse 3 i Cheyenne Agency), 1879 Deloria, Moreau, (Cheyenne) og Ogalala eller Pine Ridge med Ogalala Agency, High Wolfs Camp, Red Dogs Camp, Philip Wounds Camp, 1880 Sisseton. For bedre Oversigts Skyld anføre vi Missionens Bestand ved Udgangen af 1881: 1) Santee Agency: 1060 Sjæle, 1 Missionær, 2) Yankton Agency: 2200 Sjæle, 1 Missionær (Yankton), 1 indfødt Præst (Choteau Creek), 3) Yanktonnais (Crow Creek) Agency: 900 Sjæle, 1 Missionær, 4) Lower Brulé: 1200 Sjæle, 1 Missionær, 5) Cheyenne Agency: 1950 Sjæle, 1 Missionær, 6) Upper Brulé (Rosebud): 6700 Sjæle, 1 Missionær, 7) Ogalala (Pine Ridge): 7250 Sjæle, 1 Missionær, 1 indfødt Præst (St. Andrews), 8) Sisseton: 1500 Sjæle, 1 Præst, desuden er der 2 kvindelige Arbeidere i Ogalala (i Little Wounds Camp og Red Dog), altsaa ialt 8 Missionærer[1], 2 indfødte Præster, 744 Nadvergjæster. Nogle af de ovenanførte mindre Poster ere besatte af Katecheter. Missionen er i god Fremgang[2].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. arbeidede i de senere Aar fra sin Station Highland (1835—67) blandt Ponka'er og andre Sioux'er. 1871 overtog den fra det amerikanske M. S. Stationerne St. Peter (oph. 1879), Yankton (1869), Flandreau (1869) og Poplar

---

[1] I den statist. Oversigt Spir. of miss. 1882, 443 anføres Præsternes Antal til 12.

[2] Spirit of miss. 1869, 3. 73. 1871, 167. 307. 1872, 25. 27 f. 98. 535. 1873, 750. 1874, 291 f. 353. 489. 551. 745. 1875, 23. 296. 300. 494. 561. 1876, 23. 1877, 659. 1878, 21. 146. 1879, 70. 133. 150. 264. 370. 1880, 269 ff. 419 ff. 1881, 336 f. 452. 468 ff. 1882, 62. 436. 443. Breck 376. Col. ch. chr. 1869, 132.

Creek (1880), hvor der ved Udgangen af 1882 var 3 Missionærer, 2 indfødte Præster og 228 Medlemmer[1].

Det amerikanske Baptist indre M. S. havde omtr. 1850 en Station i Pembina for Sioux'erne. 1882 ansattes en Præst i Fort Wadsworth, der tillige skulde arbeide paa de nærliggende Reservationer[2].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge Kvinde M. S. havde ved Udgangen af 1880 3 Arbeidere blandt Dakota'erne[3].

Evangelieudbredelsesselskabet har arbeidet blandt de i britisk Nordamerika indvandrede Dakota'er, dels fra Fort Ellice (1861), dels fra Fort Albert[4].

Det koloniale og kontinentale Kirkeselskab har arbeidet ved sin Missionær i Prince Albert blandt Dakota'erne[5].

Den anglikanske Kirke i Rupertsland Stift arbeider ved Præsten i Oakriver (1880) paa den i Nærheden liggende Reservation for Sioux'erne[6].

Den amerikanske indianske Missionsforening arbeider blandt Dakota'erne paa Stationerne Lac court d'Oreilles, Sisseton, Fort Berthold, hvor der ved Udgangen af 1879 var 4 Missionærer[7].

En *presbyteriansk* Præst fra Canada arbeider i Fort Ellice blandt Sioux'erne[8].

Omsorgen for Santee'erne er af Regeringen overdraget *Kvækerne*[9].

2. **Assiniboine** (Stone, Stoney, eg. = Stone boiler, Assinibonel ell. Klippemænd) er den nordligste Stamme af Dakota'erne, egenlig en oprørsk Stamme af dem, og bo fra Missouri ind i britisk Nordamerika langs den nordlige Gren af Saskatchewan til Edmonton. En Afdeling af dem, Issati, boede ved Spidsen af Øvresøen, da de Franske naaede herhen i Beg. af det 17de Aarh. 1832 angives hele deres Antal

---

[1] Rep. 1856, 11. 1859, 19. 1872, 113. 1880, 7. 1883, 7 f. Rep. Ind. board 1882, 37.

[2] Schoolcr. 5, 698.

[3] Rep. 1881, 45.

[4] Missionfield 1869, 255. 1870, 60.

[5] Rep. 1880, XV, 96 f.

[6] C. M. Rep. 1881—82, 211. Miss. life 1881, 32. C. M. int. 1883, 619.

[7] Rep. 1880, 78 f. Rep. Ind. board 1880, 83. 1882, 93 ff.

[8] C. M. int. 1883, 619.

[9] Rep. Ind. board 1878, 103. 1880, 74.

til 28,000, 1856 deres Antal i de forenede Stater til 8900, hvilket rimeligvis nu er mindre (1864 3280). I de forenede Stater boer der nu 1500 i den østlige Del af Blackfoot Reserven. I britisk Nordamerika angives 1882 Antallet af Sioux'er og Assiniboin'er til 1398, af de sidste bo 600 paa St. Marks Reserven ved Fort Macleod[1].

Det wesleyanske M. S. har arbeidet blandt dette Folk fra Stationen Edmonton (1843), men kun i ringe Grad. Nu arbeides der blandt dem i Pigeon Lake[2].

Det kirkelige M. S. har arbeidet blandt dette Folk fra Nepowewin (1852), hvortil endel kom, men endnu 1876 maatte Biskoppen klage over, at der næsten Intet var gjort for dem[3], og endnu arbeides kun delvis blandt dem fra *Evangelieudbredelsesselskabets* Stationer Battleford, Halcrow og Fort Macleod (1878)[4].

C. Cegcha.

1. **Omaha** (Omawhaw, Maha), der deles i Hongashano og Ishtcasunda, af hvilke den første atter deltes i 8, den anden i 5 Klaner, boede Syd for Dakota'erne mellem Missouri og Plattefloderne. Nu ere de indskrænkede til Reservationerne i samme Egn. 1848 var deres Antal 1349, 1856 1506, 1864 953[5].

1837 anlagde *den amerikanske Baptist Missionsforening* en Station blandt Omaha'erne, der dog kun bestod nogle Maaneder[6].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. anlagde 1846 en Station i Bellevue nærved Council Blufs, der 1855 flyttedes til

---

[1] Schoolcr. 6, 34. 688. C. M. int. 1851, 255. Mackenzie 73 f. 80 f. Rep. Ind. aff. 1883, 202. 203. 257. Pike App. to I, 65. Peterm. 1860 Kort 1. 1864, 231. Rep. board Ind. com. f. 1880, 55. Catlin 53 f. Wied 1439. Dobbs, Acc. of the countries, adj. to Hudson's Bay. London 1744, 24 (hvor som deres Nærbeslægtede anføres Migichikilinouis, d. e. Ørneøine, og hvor (s. 35) de deles i Slette- og Skov Ass.).

[2] Burkh. 1, II, 315. Rep. Ind. aff. 1883, 199.

[3] Burkh. 1, II, 211. C. M. Int. 1854, 115. 1876, 372. C. M. glean. 1883, 110.

[4] Missionfield 1881, 309. 357.

[5] Long, Acc. of an exped. to the Rocky mountains. Philad. 1823. 1, 200 ff. 324. 2, 363. Schoolcr. 1, 498. 6, 688. Peterm. 1864, 231.

[6] Mac Koy 561.

deres Reservation paa Blackbird Hill. Ved Udgangen af 1882 var her 2 Missionærer, 61 Medlemmer[1].

Den presbyterianske Kirkes Kvinde M. S. for Nordvest havde ved Udgangen af 1880 3 kvindelige Arbeidere i Omaha Agency[2].

Omsorgen for Omaha'erne var fra 1869—80 af Regeringen overdraget til *Kvækerne*[3].

2. **Ponka** (Pons) (1847 1000, tidligere langt flere, men da næsten tilintetgjorte af Kopper, 1857 800, 1864 864) boede paa den sydlige Side af Missouri ved Udløbet af L'eau, qui court. Nu ere de samlede paa en Reservation (1873 730). 530 af dem, der ere uretmæssig blevne fjernede derfra, bosatte sig 1877 i Indianerterritoriet[4].

Fra *den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.'s* Station paa Highland (1835—67) blev der i de senere Aar ogsaa arbeidet blandt Ponka'erne[5].

En af *Romerkirkens* Missionærer besøgte Ponka'erne 1849, men det blev ikke til en blivende Mission[6].

Den protestantisk biskoppelige Kirkes indianske Udvalg anlagde 1871 en Station paa Ponka Reservationen (oph. 1873—75), som var bleven henvist til det[7].

Medens Omaha og Ponka ere nærmest beslægtede, staa de 3 følgende hverandre nærmest[8].

3. **Kansas** (Konza, Kaw) boede endnu i Midten af forrige Aarhundrede i det nuværende Kansas ovenfor Missourierne. Nu bo de hovedsagelig paa deres egen Reservation, endel (1880: 365) paa Osage Reservationen. Bowwood er en Gren af Kansas. 1856 var deres Antal 1457, 1864 741, 1882 365[9].

---

[1] Rep. 1855, 11. 1857, 11. 1864, 9. 1883, 7. Lowrie 50.

[2] Rep. 1881, 73.

[3] Rep. Ind. board 1878, 100. 1880, 74.

[4] Schoolcr. 6, 688. 695. Peterm. 1864, 231. Rep. Ind. board 1872, 170. 1873, 65. 1880, 4. Catlin 2, 25. Wied 2, 632.

[5] Rep. 1856, 11. 1858, 19.

[6] Jahrb. 1850, IV, 11 ff.

[7] Spir. of miss. 1872 f. Rep. Ind. board 1873, 65.

[8] Congreso de am. 1, 283.

[9] Schoolcr. 4, 562. 6, 687. Long 1, 342. Mem. of the Ind. y. u. of friends. Richmond 1880, 35. Pike, App. to Part 2, 53. Jefferys 139. Peterm. 1864, 231. Catlin 2, 22. Rep. Ind. board 1880, 78. Jahrb. 1843, III, 83 f. IV, 3 f.

Den amerikanske Baptist Missionsforening arbeidede blandt dette Folk fra sine Stationer Shawano, Stockbridge, Illowa og Delaware [1].

Paa *Kvækernes* Station i Osage Agency arbeides ogsaa blandt Kaw'erne. 1874 havde de en særegen Lærer og 40 Medl. [2].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. begyndte 1830 en Mission blandt dette Folk, der 1844 gik over til *den methodistisk biskoppelige Kirke i Sydstaterne* [3].

4. **Osage** (saaledes kaldte af de Franske, rimeligvis det samme som Ossigunaigo, Benfolket, Wasaji). Allerede i forrige Aarhundrede boede de langs Osagefloden. 1820 vare de delte i 3 Afdelinger: Chanee ved Verdigrisfloden, Store Osage ved Osageflodens øvre Løb, Lille Osage ved Neosho. De bo endnu paa deres gamle Egn, men indskrænkede til en Reservation. Deres Antal var 1825 5200, 1856 4500, 1864 4098; i Osage Agency boede 1880 2040 Osager [4].

Det forenede ydre M. S. anlagde 1820 en Station i Union, 1821 i Harmony (Grand Osage), 1823 i Hopefield, 1823 (?) i Neosho (Boudinot), 1826 blev Missionen overgivet til det amerikanske M. S. [5].

Det amerikanske M. S. overtog hine ovenanførte Stationer. 1836 opgaves de 3 første, 1837 den sidste Station [6].

1824 bade Osagerne *Romerkirken* (Biskoppen af Ny Orleans) om Missionærer. Lidt tidligere havde den romerskkatholske Missionær i Florissant ved St. Louis besøgt Osagerne og døbt flere. Efterat det amerikanske M. S. havde opgivet sin Mission, bade atter Osagerne om romerskkatholske Missionærer, og 1847 anlagdes

---

[1] Burkh. 1, II, 158.

[2] Mem. 1880, 35 f. Rep. Ind. board 1873, 72. 1874, 104.

[3] Schoolcr. 6, 740. Mac Koy 565. Newcomb 595 f.

[4] Schoolcr. 4, 592. 5, 585. 6, 203 (hvor det hedder, at de boede ved Huronsøens øvre Vande og bleve tilligemed Maskutin'er fordrevne derfra af Ottawa'erne før 1680). 688. Hist. de la tribe des Osages. Paris 1827. Mem. 1880, 35 f. Long 1, 342. 2, 244 ff. 366. Pike, App. to Part 2, 10 ff. 53. Jefferys 139. Peterm. 1864, 231. Wied 1, 637.

[5] Miss. Reg. 1826, 181. 1827, 143. Williams 263. Morse 217 ff. Bas. M. M. 1825, 171. 258 ff. Newcomb 615.

[6] Rep. 1834, 117. 1836, 94 ff. 1837, 111 f. Williams 30. Burkh. 1, II, 154 f. Newcomb 615.

en Station i Neosho (St. Franciscus & Hieronymus). Senere er anlagt St. Mary, og her arbeidede 1878 2 Miss. eller Lærere[1].

Kvækerne (de orthodoxe Kv.), til hvem Osage Agency var overdraget, have en Station her[2].

5. **Quappaw** (Ouguapa, Kapaba, Kappa), hvilke de Franske, der først besøgte dem Nord fra 1673, kaldte Arkansas, bestaa af forskjellige Klaner (Kappa, Toriman, Doginga, Sauthois). De boede ved Arkansas, men bleve omtr. 1830 af Regeringen nødte til at udvandre videre mod Vest; nu bo de paa Quappaw Agency i i Indianerterritoriet (1880 147). Deres Antal var 1769 2000, 1825 700, 1856 357, 1864 314, 1873 235, 1880 147[3].

Romerkirkens Missionærer besøgte dem første Gang 1540, idet spanske Munke fulgte de Soto paa hans Tog, hvor han omkom nærved Arkansas Udløb i Mississippi. Nogen Mission blev dog ikke begyndt. 1673 besøgte Jesuitmissionærer fra Canada, 1682 Recollektmissionærer dem, og 1690 anlagde Jesuiterne en Station ved Arkansasfloden, som dog snart ophørte. 1727 fornyedes den af Kapucinerne; men 1729 dræbtes Missionæren (blandt Yazuerne). Omtrent 1825 besøgtes de atter af en Lazaristmissionær, og nu arbeides der blandt dem fra Osagestationen St. Franciscus[4].

Quapaw Agency er overdraget til *Kvækerne* (de orthodoxe), og de have her en Missionsskole[5].

En *methodistisk* Wyandot arbeider paa Quapaw Agency[6].

1847 vare alle Quapaw Hedninger, nu synes endel af dem at være Christne[7].

D. Tciwere.

Denne Afdeling deles i Tciwere (Oto, Missouri) og Tcekwere (Jowa)[8].

---

[1] Recueil des lettres des évêques. Louvain 1825, 390. 438. 449. Jahrb. 1852, III, 45 ff. Rep. Ind. board 1878, 112.

[2] Mem. 1880, 33. Rep. Ind. board 1873, 60. 1880, 77.

[3] Schoolcr. 1, 498. 3, 585. 4, 590. 6, 34. 688. Mem. 1880, 35. Bouquet 145. Shea 436. 449. Peterm. 1864, 231. Bas. M. M. 1834, 585. Rep. Ind. board 1873, 61.

[4] Shea 43 ff. 436. 439. 446 ff. 455. 465. Kip 2, 257 ff. Jahrb. 1853, V, 40.

[5] Mem. 1880, 33. Rep. Ind. board 1872, 35. 1880, 78.

[6] Rep. Ind. board 1872, 36.

[7] Schoolcr. 1, 503. Rep. Ind. board 1872, 36.

[8] Congreso de Am. 1, 283. Long 1, 342.

1. **Jowa** (Ihoway, Ayoua, Ajoue, eg. Acowais eller Nez percés, hvilket Navn bruges om en langt vestligere Stamme) kalde sig selv Pahucha eller Pahoja (dusty noses, støvede Næser). De boede først fra Rockflodens Udløb i Missouri til Desmoines, mod N. V. til Fishcreek (Fredspibeleerstedet), mod S. O. til Plattefloden, idet de hele Tiden vandrede om mellem Mississippi og Missouri. 1854 afstode de $^3/_4$ af deres Land til Regeringen, og omtr. 1867 flyttedes de til deres Reservation (Nemaha Agency). 1806 ansloges deres Antal til 1400, 1825 til 1100, 1864 til 291, 1880 til 176[1].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. (det vestlige presb. M. S.) anlagde 1835 en Station ved Highland. 1867 ophævedes den tildels paa Grund af Stammens Flytning, men gjenoptoges 1881 med 1 Arbeider. Medlemmer er der ikke[2].

Omsorgen for Jowa'erne er overdraget *Kvækerne* af Regeringen, og der arbeides blandt dem paa Nemaha Agency[3].

2. **Missouri** (Neogehe) boede ved Grand Rivers Udløb i Osagefloden Vest for Missouri imellem Osagerne og Kansas (1780). Omtrent 1800 bleve de adspredte af Sauk, Fox og andre Stammer, og Hovedmassen forenede sig med Oto. 1856 angaves deres Antal til 550[4].

Omsorgen for Missourierne (Oto Agency) var fra 1869—80 overdraget til *Kvækerne*[5].

3. **Oto** (Wahtohtana, Mactota) boede i forrige Aarhundredes Midte mellem Kansas og Jowa. Siden 1856 bo de i den sydligste Del af Nebraska. 1848 angaves deres Antal til 903, 1856 til 750[6], 1864 i Forening med Missouri'erne til 470.

Den amerikanske Baptist Missionsforening anlagde omtr. 1835 en Station blandt Oto'erne, der dog ei var af lang Varighed[7].

---

[1] Schoolcr. 1, 498. 3, 256 ff. 278. 562. 585. 6, 687. Rep. presb. ch. 1855, 9. Long 1, 339. Peterm. 1864, 231. Rep. Ind. board 1880, 75.

[2] Rep. 1855, 9 ff. 1864, 7. 1883, 7 f. Lowrie 38 ff. Mac Koy 564. Rep. Ind. board 1872, 33.

[3] Rep. Ind. board 1872, 133. 1878, 103. 1880, 74.

[4] Long 1, 339 f. Schoolcr. 6, 687. Jefferys 139.

[5] Rep. Ind. board 1873, 60. 1880, 74.

[6] Schoolcr. 1, 498. 6, 688. Long 1, 342. Peterm. 1864, 231. Rep. Presb. ch. 1856, 13. 1857, 26. Jefferys 139.

[7] Newcomb 587. 591.

1856 anlagde *den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.*, der iøvrigt havde arbeidet blandt dem fra sine Stationer blandt Jowa og Omaha, en Station, der ophørte 1860[1].

Omsorgen for Otoerne var fra 1869—80 af Regeringen overdraget til *Kvækerne*, men her er ingen Missionær[2].

E. Mandan.

Mandan (Numankaki, d. e. Mennesker, Arabucku)[3] boede, da de opdagedes 1772, paa begge Sider af Missouri, men synes endnu tidligere at have boet længere mod Øst ved Cincinnati. Siden ere de af Sioux'erne og Assiniboin'erne trængte tilbage og bo nu længere mod Nordvest sammen med Arickaree og Minnitaree paa Fort Berthold Agency. 1836 angives deres Antal til 3200, men Sygdomme ødelagde dem i den Grad, at 1858 angives deres Antal til 300 (1864: 120, 1873: 400, 1879: 450). En beslægtet Stamme, Wattason (souliers noirs) boede nærved dem. Mandan skal have boet saa langt ned ad Mississippi som til Ohios Munding, og det er en Klan af dette Folk (Fasanfolket, Seepohskamematikakee), som man har antaget for at være et blandet Afkom af indvandrede Walisere[4].

1871 bade Mandan'erne *den protestantisk biskoppelige Kirkes* Biskop om Lærere, men det er endnu ikke sket[5].

Omsorgen for dem er overdraget til *den amerikanske Missionsforening*[6].

F. Hidatsa.

1. **Minnitaree** (eg. Mønnitarri, d. e. de, som ere komne over Vandet, efter andre Vidiefolket, Hidatsa, Belantsa Ete, Gros Ventres, Beg Bellies, Pouch Indians, Powkie, Fall Indians). De kalde sig selv Biddahatsi-Awatiss og have oprindelig været et Folk med

---

[1] Rep. 1856, 13. 1857, 26. 1860, 15. Burkh. 1, II, 152. Lowrie 50 f. Newcomb 583.

[2] Rep. Ind. board 1872, 35. 1878, 101. 1880, 74.

[3] Maaske de ere de Blanc barbus (1769 7500), som de Franske, da de naaede dem, ansaae for Spaniere (Bouquet 145).

[4] Schoolcr. 2, 239. 3, 248. 6, 556. 687. Domenech 2, 36 ff. Peterm. 1864, 231. Catlin 1, 80. 184. 2, 257 ff. Malheur, Ethnol. and philol. of the Hidatsa Ind. Wash. 1877, 13. 17. Wied 2, 103. 211. Rep. Ind. board 1873, 63.

[5] Spirit of miss. 1872, 280.

[6] Rep. Ind. board 1873, 63.

Crow og have boet paa britisk Omraade, hvorhen endnu endel (Fall Indians) bo, men ere vandrede ud derfra og bosatte sig ved Knife river, og de bleve tagne under Beskyttelse af Mandan'erne. Nu bo de med dem paa Berthold Agency. I de forenede Stater var deres Antal 1847 1350, 1856 1212, 1864 1000, 1879 600, i britisk Nordamerika ere de regnede blandt Sioux'erne. En Gren af dem, Ahnahaway (Amahami) boede 1804 ved Knife river (250), men flyttede efter 1837 sammen med de andre[1].

Den lutherske Synode i Jowa i Forbindelse med Pastor Löhe i Neuendettelsau (Baiern) begyndte 1858 en Mission ved Powderriver, der efterat Missionæren var bleven dræbt af Sioux'erne, blev forlagt til Deer Creek[2].

Omsorgen for dem var overdraget til *den amerikanske Missionsforening*[3].

2. **Upsaroka** (Apsaroka, Crow, Hæhderuka, Haiderokka) bo i det nordlige Wyoming og ind i Montana. De deles i Bjerg- og Flod Crow (Mountain og River Crow). De vare 1847 5300, 1856 4650, samt 3780 ved Yellowstonefloden (1864 3900, 1873 4200 paa Crow Res.)[4].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. udnævner Agenten paa Crow Agency og Fort Peck, men endnu 1872 var her ingen Missionær, og det samme synes endnu at være Tilfældet[5].

3. **Arapaho** ere en Gren af Minitari'erne og ere fra Assiniboine og Saskatchewan vandrede mod Syd, hvor de boede ved Platte- og Arkansasflodernes Kilder. Nu bo de dels paa Øvre Arkansas Reservationen, dels paa Red Cloud Reservationen. 1856 vare de 3000, 1882 (paa Cheyenne Ag.) 1947[6].

---

[1] Schoolcr. 1, 199. 3, 251. 4, 559. 6, 687. Domenech 2, 39. Hale, Tutelo 1. Mackenzie 74. 81. Peterm. 1864, 231. Catlin 1, 185. 2, 258 (map.) Malheur 13 ff. Wied 2, 211. Congreso de am. 1, 283.

[2] Burkhardt suppl. 1, 47 f.

[3] Rep. Ind. board 1873, 63.

[4] Schoolcr. 6, 686. Peterm. 1864, 231. Wied 1, 395 f. Rep. Ind. board 1873, 63.

[5] Rep. 1877, 133. Rep. Ind. board 1872, 37.

[6] Schoolcr. 1, 259. 6, 686. Mem. 1880, 36. Buschmann 666 (ifølge hvem de ere identiske med Atsina eller Gros Ventres des prairies og altsaa høre til Blackfoot). Rep. Ind. board 1873, 61. 1880, 78.

Kvækerne (de orthodoxe Kv.) arbeide paa deres Station paa Cheyenne Agency blandt dette Folk[1].

Mennoniternes M. S. i Kansas har en Mission blandt dette Folk med 1 Missionær[2].

Den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerikas M. S. arbeider blandt dem paa Red Cloud Agency, og har under Biskoppen af Arkansas en Station i Darlington med 1 indiansk Missionær[3].

4. **Cheyenne** (Chawa, Shawha) boede ved Aaret 1600 ved Cheyenneflodens Kilder. Senere boede de dels ved Øvre Platte-floden, dels ved Øvre Arkansas, og ere nu samlede paa Cheyenne Agency i Indianerterritoriet, hvor der 1882 boede 3645 (1847 2536, 1864 1800 ved Ø. P., 1600 ved Ø. A.). Det meddeles, at 1882 agtede man at sende de nordvestlige Cheyenne tilbage Nord paa, hvilket maaske nu er sket. Sowan er en Afdeling af dem[4].

Den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerikas M. S. arbeider paa Red Cloud Agency blandt dette Folk, Arapaho og Ogalala Sioux. Fremdeles har den en Station i Darlington, hvor der baade arbeides blandt Cheyenner og Arapahoer. Her arbeider 1 Missionær[5].

Kvækerne (de orthodoxe Kv.) have ogsaa en Station for begge disse Folk paa Cheyenne Agency[6].

G. Pawnee.

1. **Pawnee,** hvis Sprog staaer Dakota'erne nær, boede tidligere ved Osagefloden, men ere af Indvandrerne trængte mere opad mod Missouri. Deres Reservation ligger ved Plattefloden. De ere delte i 4 Stammer: P. Republicans, P. Peeks, P. Loups (Pawneemaha) og Grand P., ialt 1832 12,000 (1807 6223), 1839 6244 eller maaske endnu flere; 1864 vare de 3414. 1873 var Befolkningen

---

[1] Mem. 1880, 33. Rep. Ind. board 1880, 77.

[2] Mem. 1880, 37. Spir. of miss. 1882, 60. Miss. review. Princeton 1883, 291.

[3] Spir. of miss. 1881, 452. Rep. Ind. board 1873, 65.

[4] Schoolcr. 1, 198. 2, plate 4. 6, 686. 689. Peterm. 1864, 231. Mem. 1880, 36. Spir. of miss. 1882, 66. Bas. M. M. 1879, 164 ff. Buschmann 610 (ifølge hvem de ere Algonkiner). Long 2, 186. Coll. of the Minnesota hist. soc. St. Paul. 1880, 284. Rep. Ind. board 1873, 60. 65. 1882, 39.

[5] Spir. of Miss. 1881, 452. 1882, 60. Rep. Ind. board 1873, 65.

[6] Mem. 1880, 33. Rep. Ind. board 1872, 36.

paa Reservationen 4847, nemlig 2400 Pawnee, 759 Chowee, 550 Kitkahoet, 630 Sheedee, 508 Petahowerat[1].

Det forenede M. S. gjorde 1823 et Forsøg paa at begynde en Mission blandt Pawnee'erne, men det blev ikke til noget[2].

1834 udsendte *det amerikanske M. S.* Missionærer til dette Folk, som 1835 bosatte sig i Bellevue. 1846 opgaves Missionen[3].

Fra *den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.'s* Station i Highland (1835—67) arbeidedes i de senere Aar ogsaa blandt Pawnee'erne[4].

Pawnee Reservationen er henvist til *Kvækerne*[5].

2. **Arickaree** (Rickaree, Ree, Sahnish, d. e. Mennesker), staa Pawnee'erne nærmest. 1812 flyttede de fra Egnene sydligere ved Missouri op til Fort Clark, hvor de nu bo sammen med Minnetari'er og Mandan'er. De vare 1848 1800, 1864 1060, 1879 1650[6].

Reservationen (Fort Berthold) er henvist til *den amerikanske Missionsforening*[7].

3. **Caddo** (Cadron, Cadadacho) boede tidligere ved Redriver ovenfor Natchitoches, men vandrede efter 1819 ind i Texas. Senere boede Caddo, Ionee og Anadakka i Nærheden af hverandre ikke langt fra Fort Bellnap ved Brazos Floden. Nu bo de (1873) paa Witchita Reservationen[8].

Beslægtet med dem ere Whaco[9] (1856 300), der bo tæt ved Witchita'erne, Towacani (1859 160), (rim. = Pani,

---

[1] Pike, App. to Part 2, 14 ff. 53. Schoolcr. 5, 495. 6, 688 (1847 17,000). Long 1, 159. 2, 364. Rep. A. B. C. 1834, 119. 1840, 176. Burkh. 1, II, 156. Peterm. 1864, 234. Buschmann 669. Catlin 2, 24. 27. Rep. Ind. board 1873, 60.

[2] Burkh. 1, II, 156 f.

[3] Rep. 1834, 119. 1836, 97. 1847, 187. Rep. Ind. board 1872, 34.

[4] Rep. 1856, 11.

[5] Rep. Ind. board 1873, 60.

[6] Schoolcr. 3, 402. 494. 6, 34. 686 ff. Peterm. 1864, 231. Buschmann 668. Malheur 13. 17. Wied 2, 236. Müller, Ethnol. 259.

[7] Rep. Ind. board 1873, 63.

[8] Schoolcr. 1, 240. 2, 518. 6, 34. 686. Buschmann 430 f. Peterm. 1859, 40. Rep. Ind. board 1873, 44. 60.

[9] Hueco eller Whaco, rimeligv. = Kiote (Domenech 2, 33. Möllhausen 73).

Pani Pict, feilagtig kaldte Pawnee, Towiack, Tow-e-ash)[1], Aynie, (Ceni, Assinie, S. Pedro, Inie, Tachie ɔ: Texas), Nabaducho, Nacadocheet (Nacogdoche) (alle 1500), Keechie (1856 300, 1873 106)[2], Andacco (Anadakka, Nandaco) (1851 202), Adee[3] (Adaes, Adaizi) S. V. for Natchitoches (1856 250), Aes og Bedie ved Trinityfloden (1805 100, nu vist uddøde)[4].

Disse Folk ere nu samlede paa Witchita Reservationen (1873 401 Caddo, 50 Ionee, 106 Keechie, 140 Whaco, 125 Towacani[5].

1690 anlagde *Romerkirkens* Missionærer (Franciskanere) den første Missionsstation i Texas, San Francisco nacion de los Asinais. 1691 kom Befaling fra Regeringen at forlægge den til San Antoniofloden, og her anlagdes San Antonio de Bexar 1692, Nuestra Señora de la Concepcion, San Juan Capistrano og San Francisco. De bleve anlagte blandt Texasfolket; fire andre anlagdes blandt Cadodachos og en ved Guadelupefloden. Men paa Grund af Indianernes Uvillie opgaves Missionen ikke lang Tid efter. For at sikre Landet mod Franskmændene lod Regeringen Missionen forny blandt Adaes og Texas, og mellem 1715 og 1746 anlagdes Missioner i Bahia del Espiritu Santo (1716), Concepcion (1731), San Francisco, San Jose de los Nazones, Nuestra Señora de Guadelupe (Nacogdoches 1715), Nuetra Señora de Pilar (Asinae og Ae). 1812 undertrykkede Regeringen Missionen. 1832 sendtes en Missionær til Nacogdoches, men han blev dræbt af omstreifende Indianere, og dermed ophørte Missionsgjerningen[6].

De franske Missionærer i Louisiana besøgte ogsaa Cenis[7].

Det sydlige Baptist indre M. S. arbeider paa Caddo (ved en

---

[1] Maaske = Towacarro (1851 141). Schoolcr. 3, 402. 6, 686. 699. Buschmann 437. Bouquet 144. Peterm. 1859, 40.

[2] De boede ved Trinityfloden ved Witchitali, ifølge andre (ogsaa ?) ved Canadianfloden. De ere nærbeslægtede med Pawnee. Buschmann 432. Möllhausen 74. Rep. Ind. board 1873, 61.

[3] Ifølge Buschmann 424 (Lewis travels from St. Louis to the Pacif. London 1809) havde Adaes et særegent eiendommeligt Sprog, men forstode alle Caddo. Det samme siges om Bedie (s. 426).

[4] Schoolcr. 1, 239 f. 4, 458. 6, 686 ff. 699. Schoolcr. I. W. 238 (hvor det feilagtig hedder, at Adee er uddød). Buschmann 424 ff. 436 ff. 452 ff. Charlevoix 2, 11 ff. (hvor Clamcoets nævnes som Naboer til Ayennis).

[5] Rep. Ind. board 1873, 44. 61. 1880, 94.

[6] Buschmann 409. 428. 438. Shea 84 ff.

[7] Shea 441. Rep. Ind. board 1873, 44.

indfødt Creek) paa Witchita Reservationerne blandt Towacani'er, Whaco'er og Caddo'er[1].

4. **Witchita** (Hichee) (1856 300, 1873 300) staa Caddo nærmest. De boede navnlig i det nuværende Indianerterritorium, men ogsaa et Par Steder i Texas og ere nu samlede paa Witchita Reservationen[2].

Det sydlige Baptist indre M. S. har paa Witchita Reservationen en indfødt Seminol Missionær[3].

Witchita Reservationen var *Kvækerne* overdraget, og de havde her 1874 en Lærer[4].

5. **Tonkawa** (Toncahua, Tancard, Tank) ere et Folk, der streifede om ved Colorados og de østligere Floders nedre Løb. I Begyndelsen af Aarhundredet vare de omtr. 3600 (1856 650), Men siden Texas løsrev sig fra Mexico og kom under Fristaterne, ere de blevne haardt behandlede, saa at de 1856 vare 650, 1877 kun 170, der boede paa en Reservation tæt ved Fort Griffin, hvor ogsaa nogle Lipan bo. Det er tvivlsomt, om de ere beslægtede med Caddo, maaske ere de snarere en enestaaende Folkestamme. Beslægtede med dem er **Caree** (1820 2600) paa Kysten mellem Nuece og Nortefloderne, der maaske ere de samme som det tidligere meget talrige Folk Cances, der boede langt længere mod Syd, **Coronkawa** (Carancahua), der boede ved Kysten af Texas og vare Menneskeædere og vare nærbeslægtede med de menneskeædende **Attacapa**, der boede længere mod N. O. **Accosesaw**, der boede først ved den mexikanske Bugt, siden Vest for Colorado (40 Mil fra Nacogdoches), hørte maaske ogsaa herhen[5].

Blandt Accosesaw anlagde *Romerkirken* en Mission omtr. 1750, der omtr. 1821 forlagdes til Nacogdoches[6].

VIII. Den sonoriske Sprogstamme.

Buschmann deler denne i A. Shoshone, B. Comanche m. fl., C. Kechi m. fl., D. Pima, E. Yuma, F. Endeve, Opata,

---

[1] Rep. Ind. board 1878, 92. 1879, 72. 1880, 94.

[2] Schoolcr. 2, 518. 6, 34. 300. 735. Buschmann 442 f. Möllhausen 73.

[3] Rep. Ind. board 1872, 36. 1873, 61. 1880, 94. Spir. of Miss. 1882, 60.

[4] Rep. Ind. board 1874, 104.

[5] Buschmann 438 f. 426. 428. Schoolcr. 6, 689. Pike, App. to 3, 33. Z. f. Ethnol. 1877, 64 f. 74. Buschmann 424. Jefferys 163 f. Schoolcr. I. W. 241.

[6] Buschmann 424. Schoolcr. I. W. 241. Humboldt vol. 4 Atlas.

Hiaqui, Tubar, hvilke Sprog tales i Sonora, G. Cahita, Tarahumara, Tepeguana, Cora i det nordvestlige Mexico[1].

A. Shoshone.

Om Pajute hedder det, at det er beslægtet med Japanesisk[2].

1. **Shoshone** (Alietan) eller Snake (Slange) bo i Klippebjergene, hvor de have boet, saa langt man kan gaa tilbage i Tiden, Vest for Dakotafolkene, Syd for Blackfoot og Blood, i Oregon, Nebraska og Utah. Tidligere have de boet hen ved Missouris Kilder, men ere blevne uddrevne af Blackfoot og ere efterhaanden dragne mere mod Syd. Shoshone og Bonnack streife iøvrigt vidt om i alle de vestligste Stater; de Modoc, der 1873 anrettede det blodige Overfald, vare for en Del Shoshoner. Nu bo de hovedsagelig paa Malheur, Duck Valley, (3800), Wind River (2063), Fort Hall (1500) og Lemhi (712) Reservationerne. Deres Antal er, rimeligvis med megen Overdrivelse, sat til 80,000, senere (1847) til 4000, 1856 til 3600. Ere alle de paa hine Reservationer anførte Beboere Shoshoner, Wihinasht og Bonnack, tælle de 8075[3].

Romerkirkens Missionærer til Fladhovederne kom 1840 ogsaa i Berørelse med dette Folk. Blandt de Omvendte, der omtales hos Fladhovederne, er mulig ogsaa Medlemmer af dette Folk[4].

Den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerika arbeider under Biskoppen af Wyoming paa Shoshone og Bannock (Wind River) Agency, der vist oprindelig havde været den tiltænkt[5].

Den methodistisk biskoppelige Kirke udnævner Agenten i Fort Hall og paa Lemhi Reservationen[6].

Malheur Agency for Snake er henvist til det Kirkesamfund, der kaldes *Christian*[7].

---

[1] Buschmann 656.

[2] Peterm. 1877, 139. 1879, 246.

[3] Schoolcr. 1, 198 ff. 206 ff. 5, 199 ff. 493 ff. 6, 34. 688. 697 f. Schoolcr. I. W. 256. Grundem. M. A. IV ad 1. Buschmann 633 ff. Bancroft, Pacif. 1, 460 ff. Rep. Ind. board 1873, 63 ff. (hvor Malheur, Duck Valley og Lemhi ei omtales). 1880 (map). Smiths. Rep 1879, 328.

[4] Jahrb. 1841, VI, 39.

[5] Spir. of miss. 1872, 30. 1879, 151. 1883, 172.

[6] Rep. 1873, 63. 1877, 132 f.

[7] Rep. Ind. board 1873, 63.

2. **Wihinasht** eller vestlige Snake boede ved Fort Boise og vare ved Bonnack skilte fra den østlige Hovedstamme. Nu bo de paa Duck Valley Reservationen[1].

3. **Bonnack** (Pannaquee, Shoshoky, Yamptickara, Rootdigger, Radigeur, Rodgravere, Maradiços, gens de pitié) bo mellem Wihinasht og Shoshone. Deres Antal er 1000 og de bo paa Lemhi og Fort Hall Reservationen[2]. Om Missionen se under Shoshone.

4. **Utefolket** boer i næsten hele Utah og Nevada og strækker sig ned i Arizona og Californien paa begge Sider af Nevada. Til det hører Utah (en stor Del af Utah og det østlige Nevada), Washo (langs Vestsiden af Nevada, nu 289 paa Warm Spring Res., hvor der ogsaa anføres 288 Warm Spring og 49 Teninoe), Pahute eller Piute, (Pewee, Pihoui, 2000 paa Walker River og Pyramid Lake og 2500 (Pai Ute) paa Pai Ute Res.) af hvilke Chemehuevi (Chimehwhuebi, Chimawawe, Chemeguabe er en Underafdeling), Monaki (vestlige Nevada ned i Californien og Arizona), Pah Vant, Pi Ede, Goshute eller Goshaute (Goship) (blandet af Ute og Shoshone, paa Walker River Res., Toquima, Temoksee, Sampitche, Uinta Ute, Yampah Ute, Elk Mountain Ute, Tosawee (Hvide Knive), Weber Ute, Cum Umbah, Wimmenuche (Weminutche) (1870 485, 1873 200 paa Los Pinos Res.), Capote Ute (1870 365, 1873 200 paa Los Pinos), Sheberetche, Fish Ute, Tash Ute, Tabechya (Timpenaguchya, Timpana Ute, Tenpenny Ute, Timapoge), Maquache Ute (Mohuache) (450 paa Los Pinos Agency). Deres Antal var 1850 20,000 (1856 angaves det til 7000, hvilket vist er for lavt), nu er det paa Grund af Sygdomme sunket ned til 6 à 7000 (1874)[3].

Uintah Agency, hvor der 1871 boede 1500 Utes, blev henvist til *den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.* Forbindelsen vedligeholdes endnu, men egenlig Missionsgjerning drives ikke. Blandt Maquache Utes arbeides paa Selskabets Station Cimarron Agency (1870), men da Fordelingen af Reservationerne skete, gik Gjerningen

---

[1] Buschmann 635. Rep. Ind. board 1880 (Kort). Schoolcr. 3, 402.

[2] Se Not. [3] S. 150. Buschmann 634 f. Bancroft, Pacif. 1, 402. Smithson. Rep. 1879, 329. Wied 2, 636.

[3] Bancroft, Pacif. 1, 422. 463 ff. Grundem. IV ad N. 2. Schoolcr. 2, 518. 4, 596. 5, 197 ff. 498. 6, 689. 697 f. Buschmann 348 ff. 405. Peterm. 1879, 245. Möllhausen, Reise 1, 220. 277. Möllhausen 384. Rep. Ind. board 1870, 105. 1872, 31. 40. 108. 1873, 64 f. Revue de la soc. de geogr. Paris 1835, 189. Z. f. Ethnol. 1877, 346 (hvor Chemehuevi regnes til Yuma).

mere over til at være rent civilisatorisk, og 1876 ophørte Forbindelsen[1].

Warm Spring Agency var henvist til *Methodisterne*, Walker River og Pyramid Lake til *det amerikanske baptistiske indre M. S.* Paa den første var der 1873 ingen Missionær, men Agenten holdt Gudstjeneste. Chemehuevi vare henviste til *den hollandsk ref. Kirke*[2].

White River (1873 881 Ute) og Los Pinos Agency er henvist til Unitarierne, men da disse staa udenfor den christne Kirke, vedkomme de os ikke[3].

5. **Pitannisuh.** Under dette Navn indbefattes endel Smaastammer Syd for Tulare Sø, hvis Rester nu leve paa Tula Reservationen[4].

B. Comanche.

1. **Comanche** (Na-w-ni, Naratah, Tahwaccarro, Sowatu, Ietan, Tetan, Partooku, Padouca[5]) ere den talrigste Indianerstamme i Texas. De deles i Comanche, Yamparack, Tenawa, efter andre i Yampatickara (Rodædere), Cooliontickara (Bøffelædere), Penoiintickara (Honningædere). Comancherne boede Nord for Colorado og Red River, Yamparack N. og V. for dem, Tenawa indenfor dem igjen. De mene, at de ere komne fra Nord (Vest). 1819 ansloges de til 10—12,000, 1856 til 15,375, i hvilket Tal ere medtagne de nærbeslægtede Niuna. I de senere Aar har man søgt at samle dem paa Reservationer i den sydlige Del af Indianerterritoriet (Witchita Res. 345, Kiowa 2198, begge 1873)[6].

---

[1] Rep. 1871, 19. 1875, 10. 1877, 9. 1881, 11.

[2] Rep. Ind. board 1872, 38. 1873, 50. 65. 75 (hvor der angives en presbyteriansk Mission paa Warm Spring med 340 Medl.).

[3] Rep. Ind. board 1873, 64.

[4] Peterm. 1879, 245.

[5] Padouca ere maaske de samme som Kaskaia eller Bald hearts, der tidligere boede ved Arkansas, men droge helt hen til Platte og Rio del norte (Long 2, 60. 65. 112).

[6] Schoolcr. 1, 230 ff. 260. 519. 2, 125 ff. 6, 686. 688. 708. Long 2, 208. Pike 272 (omtaler ved Red River Taucan, der rimeligvis ere Comancher). App. to Part. 2, 17. 53. Buschmann 361 ff. Möllhausen 115. Smiths. Rep. 1879, 329. Rep. Ind. board 1873, 61. 65.

Fra *Romerkirkens* Station San Antonio arbeidedes i forrige Aarhundrede blandt Comancherne[1].

Den protestantisk biskoppelige Kirke i Nordamerika har under Biskoppen af Arkansas en indiansk Missionær i Anadarke, der arbeider blandt Comancherne[2].

Det sydlige Baptist M. S.'s Missionær paa Witchita Reservationen arbeider ogsaa blandt Comancherne[3].

Begge de ovenanførte Reservationer vare *Kvækerne* overdragne[4].

2. **Kiowa** (Kyawa, Caihua, Kaygua) boede tidligere ved Platteflodens og Red Rivers Kilder i Kansas. Deres Antal ansloges 1850 til 1500—2000, 1864 til 1800. Nu bo de paa Kiowa Reservationen i Indianerterritoriet (1873 1650)[5].

Den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerika arbeider blandt dem fra ovennævnte Station i Anadarke[6].

Det sydlige Baptist M. S.'s Missionær paa Witchita Reservationen arbeider ogsaa blandt Kiowa'erne[7].

Reservationen var *Kvækerne* overdraget, og de havde her 1874 en Lærer[8].

C. Kechi m. fl.

Kechi tales paa Missionen S. Luis del Rey, **Netela** paa S. Juan de Capistrano, **Kish** paa San Gabriel, **S. Fernando** paa San Fernando, **Coahuillo** mellem S. Ana og S. Gabriels Kilder[9].

D. Pima.

1. **Pima** hører til den sonoriske Sprogstamme og staaer Tepeguana nærmest. De deles i Pima baxos i det sydlige og det midterste Sonora fra Rio Hiaqui mod Nord, samt Pima altos Nord

---

[1] Buschmann 306.

[2] Spir. of miss. 1881, 411. 452.

[3] Rep. Ind. board 1880, 94.

[4] Rep. Ind. board 1873, 61, 65.

[5] Schoolcr. 1, 245. 518. 2, 519. 6, 687. Peterm. 1864, 231. Pike, App. to 3, 9. Buschmann 431 f. Möllhausen 137. Rep. Ind. board 1873, 65.

[6] Spir. of miss. 1881, 411. 1882, 60 f.

[7] Rep. Ind. board 1880, 94.

[8] Rep. Ind. board 1873, 65. 1874, 104.

[9] Buschmann 656 f. Peterm. 1879, 245. Rep. Ind. board 1873, 65 (Coahuilla, Diegones og San Louis Rey Ind. 7000).

for Ascensionfloden langt ind i Landet. 1860 angaves Antallet af Pima i de forenede Stater til 2500, 1873 til 4000 paa Pima-Maricopa Res.[1].

Romerkirkens Mission i Sonora gjaldt ogsaa Pima. Missionen dreves navnlig fra Dolores og Concepcion de Caborca (1694). 1750 anlagdes Sarico og Sonoitac. 1751 gjorde endel af Pima'erne Oprør, og to Missionærer bleve Martyrer, Caborca og de fleste andre Stationer ødelagdes, men Stationerne S. Ignacio de la Pimeria og Yecora vedbleve. Aaret efter gjenoptoges Missionsgjerningen, og 1768 havde Jesuiterne Beboerne af 97 Landsbyer i Sonora i aandelig Pleie, og de havde 23 Missionærer. Blandt disse var Ures, Oquitoa, Guebavi, Suamca, Caborca, S. Pedro de la Conquista, Tibutama, Sarico (1750), S. Ignacio, Aribechi, Soquaripa eller Sahuaripa, Bacadeguachi, San Thomas (den nordligste), S. Frans Borgia, Yecora, Soania, Ati, Comoripa. Da Jesuiterne bleve fordrevne, gik Missionerne for en stor Del til Grunde. 1865 fornyedes Stationen St. Frans Xaver (maaske en af de ovenfor nævnte), og der regnedes da at være 4000 Christne her, hvis Christendom dog vist var meget tvivlsom[2].

Pima'ernes Reservation er henvist til *den reformerte Kirke.* 1874 var her en Skole[3].

2. **Papagos** (Papajos, Papawar, Pagabota, Papabi-votam, nærmest en Gren af Pima altos, hvis Sprog de tale) boede Øst for Coloradoflodens Munding ned til Sonora. Deres Antal angives til 4000 (1873 6000). Nu bo de paa Papagos Reservationen[4].

Romerkirkens Missionærer blandt Pima'erne arbeidede ogsaa blandt dette Folk i forrige Aarhundrede. Papagos Reserven er henvist til den og her boer en Missionær. Omtrent $1/5$ af Beboerne er Medlemmer af Kirken[5].

---

[1] Bancroft 3, 695. Abhandl. d. Acad. d. W. z. Berlin 1856, 349 f. 371. Schoolcr. 6, 687. Ann. 1866, 322. Domenech 2, 18. 50. Peterm. 1864, 231. Smiths. Rep. 1871, 406 ff. Rep. Ind. board 1873, 65.

[2] Buschmann 201 ff. Ann. 1866, 322. Abh. d. Ac. z. Berlin 1856, 349. Mühlenpfordt, Versuch einer Schild. d. R. Mejico. Hannover 1844, 2, 422 f. 433 f. 449. Venegas 1, 283. 297. 300. 2, 176. Pfefferkorn 1, 14 ff.

[3] Rep. Ind. board 1873, 65. 1874, 105.

[4] Buschmann 236 f. Domenech 2, 51. Abh. d. A. z. Berlin 1856, 349. Pfefferkorn 1, 10. Revue geogr. 1835, 187. Rep. Ind. board 1873, 65.

[5] Buschmann 236. Spir. of miss. 1874, 620 (map). Pfefferkorn 1, 11. Rep. Ind. board 1873, 37.

3. **Pima gileños** boede paa begge Sider af Gila og ere sandsynligvis en Gren af Pima altos[1].

1697 udbade Pima gileños sig Missionærer af *Romerkirken*[2].

E. Yuma.

1. **Yampai** (Hualapai, Wallpay, Wallapai, Wailopaya, Wailopai). Nu bo de tildels paa Coloradoreservationen. De ere omtr. 1000 i Tallet[3].

Reservationen var henvist til *den reformerte Kirke*. En Skole, den havde her, var ophævet 1874[4].

2. **Conino** (Cosnino, Cochnichos) er en lille Stamme Øst for Colorado. Den er tidligere bleven regnet til Apacherne, men hører til Yuma'erne. Den er omtr. 500 Mennesker[5].

3. **Maricopa** (Cocomaricopa, Mariposa). 1856 vare de 3407, 1873 350. De boede Nord og Syd for Gila og Rio de la Assuncion og have sluttet sig til Pima, med hvem de kun stode i fjernere Slægtskab. De bo nu sammen med dem paa Pima-Maricopa Res.[6].

Romerkirkens Missionærer besøgte dette Folk 1742, og 1774 anlagdes Stationen S. Frans Xaver de Bac. Maaske Stationerne St. Paulus (1699), St. Dionysius, St. Petrus nærmest maa anføres her[7].

Reservationen var henvist til *den reformerte Kirke*. 1874 var her en Skole[8].

4. **Tonto** er en Yumastamme, der ved at bo sammen med Apacherne feilagtig er bleven regnet til disse. Endel af dem bo paa Rio Verde Reservationen, og 1875 flyttedes de til S. Carlos Reservationen (1873 200). En Afdeling af dem er rimeligvis

---

[1] Abh. d. A. z. Berlin 1856, 350. Pfefferkorn 1, 6.

[2] Abh. d. A. z. Berlin 1856, 350.

[3] Zeitschr. f. Ethnol. Berlin 1877, 346. 377. Peterm. 1876, 420. 1877, 139. Möllhausen, Reise 2, 35 f. Bancroft 3, 684. Rep. Ind. board 1873, 63 (Antallet angives til 300).

[4] Rep. Ind. board 1873, 63. 1874, 105.

[5] Zeitschr. f. Ethnol. 1877, 372. 1883, 127.

[6] Zeitschr. f. Ethnol. 1877, 375. Buschm. 264 ff. Abh. d. Acad. z. Berlin 1856, 325. Schoolcr. 6, 687. Domenech 2, 18. 50. Venegas 1, 185. Smiths. Rep. 1871, 411. Pfefferkorn 1, 6 f. Rep. Ind. board 1873, 65.

[7] Z. f. Ethnol. 1877, 376. Stöcklein 53 (Kort).

[8] Rep. Ind. board 1873, 65. 1874, 105.

Nifora (Nijora), der i forrige Aarhundrede boede Nord for Cocomaricopa og levede i stadig Krig med dem[1].

Paa S. Carlos havde *den reformerte Kirke* 1874 en Skole[2].

5. **Kutchan** (Cutgane, Yuma-Cutchen, Yuma Apache, Yuma). Deres Antal angives til 5000. Til dem hører M'Mat, en Stamme, der 1876 blev truffen paa begge Bredder af nedre Colorado. Et nyt Blandingsfolk af dem og Mohave er Tulkepaya eller Apache Yuma, der navnlig bo paa San Carlos Reserven (1873 angives 650 Yuma paa Camp Verde Res., 1200 paa Colorado River Res.). Om Yumasproget er beslægtet med Eskimoisk, som nylig er paastaaet, lade vi staa hen[3].

Paa dette Folks Begjæring anlagde *Romerkirkens* Missionærer 1780 4 Stationer blandt dem, men endnu før Aarets Udgang dræbtes alle Missionærerne. Allerede tidligere havde Kino, der 1701 opdagede, at Californien var en Halvø, prædiket for Cetguane eller Cutgane, Bagiopa, Quinquima, Coanopa eller Hoabonoma, der allesammen boede ved den øverste Ende af og Vest for den californiske Bugt[4].

Colorado Res. var henvist til *den hollandsk reformerte Kirke*, Camp Verde Res. til *den reformerte Kirke*. En Skole, denne sidste havde havt, var ophævet 1874[5].

6. **Mohave** (Mojave, Amuchuba, Hammukhahoe, Hamukhabi, d. e. to Bjerge, Jamajab, Yavapai), boede ved Coloradofloden, nu paa Colorado Res. (1873 600) og Camp Verde Res. (1873 500) (Apache Mohave). 1874 vare de 3000, senere (1877) angives Antallet til 1877[6].

Colorado Res. var henvist til *den hollandsk reformerte Kirke*, Camp Verde Res. til *den reformerte Kirke*[7].

---

[1] Z. f. Ethnol. 1877, 378. 389. 1883, 125. 127. Bancroft, Pacif. 3, 594. Domenech 2, 7. Pfefferkorn 1, 7. Rep. Ind. board 1873, 63.

[2] Rep. Ind. board 1874, 105.

[3] Z. f. Ethnol. 1877, 381. 1878, 449 ff. 1883, 124 ff. Rep. Ind. board 1873, 63. Schoolcr. 1, 519. 2, 115. Buschmann 267 ff. Möllhausen Reise 1, 123 ff. Pfefferkorn 1, 8 f. Revue geogr. 1835, 188.

[4] Z. f. Ethnol. 1877, 382. Venegas 1, 283. Stöcklein 53 (Kort).

[5] Rep. Ind. board 1873, 63.

[6] Z. f. Ethnol. 1877, 346. 378. 1883, 124. Peterm. 1876, 212. Domenech 2, 40. Grundem. IV, ad N. 2. Möllhausen 388 ff. Peterm. 1876, 331. Rep. Ind. board 1874, 42.

[7] Rep. Ind. board 1873, 63.

7. **Cocopa** bo ved Mundingen af Colorado og ved Purpurhavet. Maaske det er den samme Stamme, som hos spanske Forfattere (Venegas) kaldes Bagiopa[1]. Her boede ogsaa **Quiquima** og **Hoabonoma** i forrige Aarhundredes sidste Halvdel[2].

8. **Comoyei** (Quemeya, Yuma) bo mellem Colorados nedre Løb og Stillehavet. De deles i egenlige Comoyei ved Kysten og i det Indre, Diegueño (ei Diegeño) ved Stationen S. Diego, Hta-am, Levning af en Stamme nærved S. Tomas, S. Tomaseño ved S. Tomas, Kikiwi i Nærheden deraf[3].

Blandt dette Folk anlagde *Romerkirken* 1769 Stationen S. Diego, angaaende hvilken vi henvise til hvad nedenfor er anført om Romerkirkens Mission i Californien[4].

9. **Cochimi** (Colimi) bo paa Halvøen Californien indtil lidt ovenfor Loretto, derfra boede 10. **Laymones** eller Monqui, hvilke atter deltes i Guaycura og Uchiti. Begge disse Folk ere Yuma'er, og de Syd derfor boende 11. **Pericu** (Edue) rimeligvis ogsaa. Sidste Stamme var delt i flere andre, af hvilke Cora var den talrigste. 1868 havde Halvøen en Befolkning af 21,645 Indianere og Hvide. Hvad Indianerbefolkningen angaaer, da gives der næppe nu saadanne af rent Blod, navnlig af den sidste Stamme[5].

Romerkirken arbeidede paa Halvøen Californien ved Jesuiterne, der 1642 anlagde den første Station St. Josef, der dog vist meget snart ophørte. 1683 anlagdes S. Bruno, der opgaves 1685. Først 1697 toges der med Alvor fat paa Missionsgjerningen; i det Aar anlagdes Loretto, hvortil siden kom S. Xavier de Viaundo eller Viggo (Biaundo) (1699), S. Juan Baptista Malibat eller Ligui (1705), S. Rosalia Mulege (1705), S. Josef de Comondu 1708, La Purissima Concepcion 1717, El Pilar de la Paz 1718, N. Señora de Guadelupe 1718, N. Señora de los Dolores del Sur (Tamsetia) 1721, S. Luis Gonzaga 1721 (1737), Palmas Bay 1721,

---

[1] Z. f. Ethnol. 1877, 382 f. Schoolcr. 3, Plate 21. Pfefferkorn 1, 8 f.

[2] Pfefferkorn 1, 8 f. Cocomacaletzer hos Stöcklein 53 ere vist samme Folk. Rep. Ind. board 1872, 42.

[3] Z. f. Ethnol. 1877, 383 ff.

[4] Z. f. Ethnol. 1877, 383.

[5] Venegas 1, 53 ff. Z. f. Ethnol. 1877, 385 ff. Mühlenpfordt 1, 212. 2, 443. Duflot de Mofras 1, 228. 238 (hvor den indfødte Befolkning angives til 5994 i 1844. Revue d'ethnographie. Paris 1883, 321.

flyttet 1723 til S. Jago (blandt Cora'erne), S. Ignacio (1728), S. Jose del Cabo de S. Lucas 1730 (Cora), S. Rosa 1731 (Cora). 1734 ødelagdes S. Jago, S. Josef, S. Rosa og La Paz af Indianerne, og af Frygt for lignende Skjæbne trak alle Missionærerne sig tilbage til Loretto, men de sydlige fornyedes kort efter igjen, og de nordlige ikke længe efter; og derefter anlagdes Nuestro Señora de los Dolores del Norte (inden 1745), S. Gertrude (1751), S. Estivan, S. Isidoro, S. Antonio, S. Maria eller Cabujakaamany. Missionærerne samlede Indianerne paa Reductionerne. Men 1768 fordreves Jesuiterne af Regeringen. Franciskanerne og siden Dominikanerne optoge deres Gjerning, men 1833 ophævede Regeringen Missionerne, der for Fremtiden skulde være Sognekald[1].

12. **Cajuenche** bo ved Østbreden af Colorado Syd for Gila (3000)[2].

Andre mindre betydende Yumafolk ere Jalchedum ved Colorado Nord for Gila, Cuñeil (Quemeya, Comoyei), Noches, Cawina, Beneme (Panamint), Cuabajai (Kanvuja)[3].

13. **Seri** (Ceri, Seres) bo i det nordvestlige Sonora, paa Kysten fra Yaquifloden mod Nord. De have i det Mindste til langt ned i dette Aarhundrede bevaret deres Uafhængighed[4].

Romerkirkens Missionærer i Sonora arbeidede blandt dem navnlig fra Los Angelos og Santa Maria del Populo, hvilken sidste Station anlagdes for dem 1679. Omtr. 1690 anlagdes S. Thaddæus og S. Eustachius (strax opg.). I Begyndelsen af forrige Aarhundrede var her 4 Byer under 2 Missionærer, men paa Grund af Spaniernes Undertrykkelse gjorde Sererne Oprør 1748 og flygtede ind i Bjergene, og Missionen gik til Grunde[5].

F. Stammer i Sonora.

1. **Endeve** (Udebe) bo i den nordvestlige Del af Sonora. Maaske det er dem, Spanierne kaldte Humanos, der boede paa Østkysten af den californiske Havbugt[6].

---

[1] Venegas 1, 215 ff. 2, 22 ff. Büsching 11, 219. Shea 89 f. Wise, los Gringos. Paris 1850, 29. Buschmann 458 f. Z. f. Ethnol. 1877, 387. Brasseur, Mexique 4, 724 ff. Stöcklein 71 f, 171. 172. 173.

[2] Z. f. Ethnol. 1877, 389. Schoolcr. 1, 519. 2, 115.

[3] Z. f. Ethnol. 1877, 389.

[4] Z. f. Ethnol. 1883, 129. Pfefferkorn 1, 404. Stöcklein 53.

[5] Z. f. Ethnol. 1883, 129. Pfefferkorn 1, 404 ff. Stöcklein 53.

[6] Buschmann 222. Schoolcr. 2, 28. Pfefferkorn 1, 13. Stöcklein 53.

Indianerne i Sonora bade 1638 om Missionærer, og Jesuiterne bosatte sig iblandt dem. De havde 27 Missioner i Sonora (se Pima), af hvilke Cucurpe rimeligvis laa blandt dette Folk[1].

2. **Opata** bo Øst for Endeve ved Sonorafloden. Til dem høre rimeligvis Missionerne Cuquiarachi, Babispe, Arispe, Opodepe, Aconche eller Acotze, Oposura, Guasavas, Banamichi, Batuco[2].

3. **Hiaqui** (Yaqui) bo i den sydlige Del af Sonora indtil Rio Fuerte. 1842 ansloges deres Antal til 40,000. Deres Sprog var det herskende i de fleste af Jesuiternes Missioner i Cinaloa, om end Folkene vist kun vare beslægtede med Hiaqui[3].

Til Missionerne i Sonora af dette Sprog hørte rimeligvis Ures, Molape, Tecoripa, Onabas[4]. I de 20 Missioner i Cinaloa taltes Hiaqui. Disse vare ved Hiaquifloden Bahcon, Thorim, Rahum, Guirivis, Mobas, Belem (i hvilke sidste Guaymas[5] boede), ved Cinaloafloden Cinaloa, Chicorato, Nio, Guayabe, Mocorito, Ocoroni, ved Fuertefloden Baca Toro, Tehueco, Mochicahni, ved Mayafloden Conicari, Caamoa, Navahoa, Santa Cruz, Tepahue[6].

4. **Tubar** boede i Øvre Cinaloa og ind i Chihuahua[7]. Af de 11 jesuitiske Missioner i Provinsen Chinipas eller Nedre Tarahumara (en Del af Chihuahua) hørte to, S. Ignacio og S. Miguel til dette Folk[8].

G. Stammer i det nordvestlige Mexiko.

1. **Cahita** (Chaita) boede i det nordvestlige Cinaloa, og Sproget taltes almindeligt af Folkene ved Floderne Hiaqui og Mayo, af hvilken Grund nogle have antaget disse 3 Folk (Chaita, Mayo, Hiaqui) for det samme[9].

---

[1] Buschmann 18 f. 201.

[2] Buschmann 229. Pfefferkorn 1, 13.

[3] Buschmann 156 ff. 201 ff. 211.

[4] Hvorhen Missionerne Baresaca, Guebabi, Matape, Mobas skulle henregnes, vide vi ikke.

[5] Buschmann 218 f.

[6] Buschmann 19. 156. 201 f. Stieler Atlas 86.

[7] Buschmann 163.

[8] Buschmann 163.

[9] Buschmann 16.

2. **Tarahumara** bo i den vestlige Del af Chihuahua. Deres Antal ansloges 1821 til 40,000[1].

Romerkirkens Missioner vare dels betroede Jesuiterne, dels Franciskanerne. De første deltes i Chiripas (Chinipas) eller Nedre Tarahumara (T. baxa), hvilke vare 7 i Tallet (S. Teresa, Guaspares, Chinipas, S. Ana, Batopilillas, Moris, Satebot) og Øvre Tarahumara, der vare 17 (Coyachic, Temeichic, Papigochic, S. Tomas, Matachich, Temotzachich, Tutuaca, Temochic, Sisoguichic eller Sisokitschik, Carichic, Nararachic, Nenoaba, Norogachic, Quegochic, Tonachic, S. Borja, Chinarras), i hvilke der 1686 taltes 16,000, 1767 12,000 Christne[2].

3. **Tepeguane** boer Syd for forrige i Chihuahua og Durango. De ere ikke talrige[3].

Romerkirkens Missionær, Jesuiten Ramirez omvendte dem til Christendommen, men de gjorde tilligemed andre Stammer Oprør 1616 og faldt af fra Christendommen. Men efter at de vare blevne overvundne, modtoge de atter Missionærer. To Stationer, Baborigame og Nabogame, henhørende til Provinsen Chinipas, laa her, ligeledes S. Jago de Papaskiaro[4].

4. **Cora** bo fra den sydlige Del af Cinaloa ned mod Rio Grande[5].

Romerkirken (Jesuiterne) begyndte paa de Indfødtes Begjæring en Mission i Cinaloa 1590. Lidt sydligere havde de en Mission (Nayarit Mission efter N. Bjergene Nord for Rio Grande) med 7 Stationer: S. Trinita eller Alesa (d. e. Mesa) del Tonati, S. Rita eller Peyotan, Jesus Maria, S. Ignacio de Guainamota, S. Pedro, S. Teresa, El Rosario (1767 3860 Sjæle)[6].

IX. Californiske Folk.

Disse Folk danne en Enhed, om de end ifølge Sprogene falde i forskjellige Grupper. Mod Nord bo de smaa Stammer Yurok, Karok, Chimariko, Syd for dem Wishask, Syd for Hupa, der

[1] Buschmann 20. 161 f. Stöcklein 29.
[2] Buschmann 20 f. Stöcklein 32. 55.
[3] Buschmann 23 f.
[4] Buschmann 24. Stöcklein 29.
[5] Buschmann 14.
[6] Buschmann 13. 15. 54.

bo Syd for sidstnævnte Stamme, boer Yuki, og Syd for dem Poma ned til San Francisko. Øst for disse Folk, Syd for Shasta, boer Wintun, hvis sydlige Del kaldes Patwin. Øst for dem først Achomawi og derpaa Maidu. Øst for de sidste Washo, hvilken sidste snarest henhører til Utes. Syd for disse Folk, fra det Stille Hav til Klippebjergene, boer Mutsun og Syd for dem mod Øst Yokuts og mod Vest først Indianerne paa San Antonio Missionen, derpaa Indianerne paa Santa Barbara Missionen. De paa Tulare Reserven samlede Folk kaldes Tejon Indianere. Ialt anslaaes Befolkningen nu til 15,000 (deri de andre Stammer medregnede); i Spaniernes Tid angaves den til 40,000, hvilket rimeligvis var for høit. De spanske Munke tvang Indianerne til at bo i deres Missioner, hvor alle deres Eiendommeligheder udslettedes, og de blandedes med hverandre[1].

Romerkirken. Allerede 1601 holdt en spansk Carmelit Gudstjeneste i Monterey. 1683 tog Spanierne Californien i Besiddelse, og med dem fulgte Jesuiterne, dog naaede de ikke Californien. Da de fordreves 1767, fulgte Franciskanere og Dominikanere efter, og de anlagde Stationer i Øvre Californien, Dominikanerne 18 Syd for S. Diego, Franciskanerne 13 Nord for S. Diego. Stationer anlagdes i S. Diego (1769), San Luiz Rey de France (1798), S. Juan Capistrano (1776), S. Gabriel (1771), S. Fernando (1797), S. Bonaventura (1782), Santa Barbara (1786), La Purissima Concepcion (1787), San Luis Obispo 1772, S. Miguel 1797, Nuestra Señora de Soledad 1793 (1791), San Antonio de Padua 1771, San Carlos de Monterey 1770, S. Juan Bautista 1797, S. Cruz 1798 (1794), S. Clara 1777, S. Jose 1797, S. Francisco eller S. Dolores 1776, S. Rafael 1817, S. Francisco Solano 1823, S. Ines 1804, Rosario (1776), S. Domingo (1774), i hvilke Missioner 1802 taltes 14,931. Men mexikanske Statholdere lagde efter 1824 Hindringer i Veien for Missionærernes Virksomhed og fordrev mange af dem. 1833 ophævedes Missionerne, og de forvandledes til Sognekald. Ved den Tid talte Missionerne 30,650 Indianere (1798 5143).

---

[1] Petermann 1879, 241 (efter Powell contrib. to N. Am. ethnol. 3, 1 ff. Schoolcr. 6, 710 (hvor Ind. i Sacramentodalen (Maidu) anslaaes til 1190). Langsdorff 2, 140 ff. Lapeyrouse 2, 323 ff. Möllhausen, Reise 1, 83. Jfr. Chamisso's Werke, Berlin 1864. 4, 27 ff.

Det gik saaledes tilbage, at 1842 vare de fleste Missioner ophørte, dog var endnu 13 Missioner tilbage, saa udbrød Borgerkrig, derpaa den amerikanske Krig, og 1856 var kun S. Barbara, S. Juan Baptista, Los Angelos, S. Ines og S. Fernando tilbage[1].

X. Pueblos.

1. **Pueblos** kaldes de Indianere, der ere Efterkommere af de Indianere, der allerede før Spaniernes Komme boede i Byer og havde en vis Civilisation. De ere ikke Azteker, men Aztekerne have rimeligvis draget der igjennem og stærkt paavirket og blandet sig med den derboende tidligere Befolkning. Der tales i dem fire Hovedsprog: Quere, Tequa, Picoris, Jemez. Quere (Keres) med Dialekterne Kiwomi, Cochitemi og Acoma tales i den sydlige Del (i S. Domingo, S. Felipe, Silla, Laguna, Pojuate, Acoma, Cochiti), Tegua (Tejua) i den nordvestlige Del (S. Juan, S. Clara, S. Ildefonso, Pojuaque, Nanibe, Tezuque) og i en af Moqui Byerne, Picoris dels mod Nord (Taos, Picoris), dels mod Syd (Sadia, Isleta) Jemez mod Nord (Jemez og Pecos). 1850 ansloges deres Antal til 8195, 1873 til 7648 i 19 Byer, deraf 1530 Zuñi, 1879 til 9000[2].

Romerkirkens Missionærer begyndte 1597 paa Missionsgjerningen i Ny Mexiko, og endel af Pueblos ere blevne christnede, men deres Christendom er en Blanding af romerskkatholske og hedenske Skikke. En stor Del af dem ere endnu Hedninger. Siden 1856 er der en Biskop i Santa Fe. Stationer ere anlagte i Isleta, Tucson (efter 1761), San Domingo, San Juan, Albuquerque, og der er indfødte Præster; sandsynligvis have alle Byerne deres Præster eller Missio-

---

[1] Domenech 1, 229 ff. Schoolcr. 1, 520. Shea 88 ff. Petermann 1876, 216. 231. Jahrb. 1858, I, 51. Buschmann 514. 524 ff. Möllhausen Reise 1, 34. Duflot de M. 1, 255 ff. 2, 5 ff. Vancouver, 1, 141 ff. 2, 34 ff. Langsdorff 2, 136. 163. Kotzebue 2, 7 f. Lapeyrouse 2, 279 ff. Wise 29. 38. Rep. Ind board 1872, 37 f.

[2] Domenech 2, 52 f. 62. Schoolcr. 1, 519. 4, 216. 6, 709. Pike, App. 3, 13. Bancroft 3, 681. Peterm. 1864, 231. Möllhausen 219. 274. D'Anville, Am. sept. 1746. Hayden, 10 ann. Rep. of U. S. geol. and. geogr. survey. Wash. 1848, 476. Peschel 467. Pike 220. Revue d'ethnogr. 1882, 442. Rep. Ind. board 1873, 61. 1879, 56.

nærer (1878 19 Miss. og Lærere; der var kun Skoler i Jesnis, Laguna, Isleta, Zuñi)[1].

Det amerikanske Baptist indre M. S. anlagde 1852 en Station blandt Pueblos (i Santa Fe eller Laguna), hvor der 1857 var 1 Missionær og 1 Omvendt[2].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. oprettede 1872 en Station i Taos, der dog nærmest var beregnet paa de mexikanske Papister. I nogle Aar udnævnte det Regeringens Agenter blandt Pueblos[3].

Den presbyterianske Kirkes Dame indre M. S. lader 3 Pueblos Ynglinge opdrage paa Missionsskolen i Carlisle (Pa)[4].

2. **Zuñi.** Dette Folk, der rimeligvis er det, de gamle Spaniere kaldte Cibola, boer Vesten for de egenlige Pueblos og er ogsaa civiliserede Indianere. Deres Antal ansloges 1850 til 2985, 1856 til 1500, 1873 til 1530[5].

1539 drog en af *Romerkirkens* Missionærer til Cibola, men naaede ei derhen, 1540 besøgte en anden Cibola, og atter omtr. 1583 gjæstedes den. Zuñierne bleve christnede, men for Tiden er der ingen Præster blandt dem; kun af og til besøges de af Præster[6].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. sendte 1870 en Missionær til Zuñierne, der modtoge ham vel, men han blev der ikke og flyttede til Navajoerne[7]. 1878 havde *den presbyterianske Kirkes indre M. S.* Skoler blandt Zuñierne[8].

3. **Moqui** bo Vest for Zuñi henimod Colorado. Deres Antal ansloges 1850 til 10,950 i Moqui pueblos, 2400 andre Moqui, 1856 til 2450, hvilken Angivelse rimeligvis gjælder de sidste.

---

[1] Domenech 2, 53. Ann. 1866, 317. 321. 326. 1871, 268. Möllhausen 218. Spirit. of miss. 1869, 380. Schoolcr. 6, 735. Pike 211. 222. Rep. Ind. board 1872, 33. 1879, 56.

[2] Schoolcr. 5, 213. 6, 740. Möllhausen Reise 2, 255.

[3] Rep. 1873, 17. 1875, 10. 1881, 11.

[4] Ev. chrdm. 1883, 12.

[5] Schoolcr. 1, 519 (hvor der omtales Pueblos de Zuñi 2985, Cibolos 20,000). 6, 689. Peterm. 1876, 212. Rep. Presb. b. of m. 1871, 19. Rep. Ind. board 1873, 61.

[6] Möllhausen 2, 201. 211 f. 403.

[7] Rep. 1871, 19.

[8] Rep. Ind. board 1878, 87.

1880 angives Moqui pueblos til 1790. I en af disse Byer tales Tegua[1].

En af *Romerkirkens* Missionærer naaede omtr. 1583 Moqui, men der blev ingen Missionsgjerning af; 1743 forsøgtes en saadan, men det mislykkedes. Ingen Mission findes her[2].

Moqui Agency stod 1874—1881 i Forbindelse med *den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.*[3].

XI. Thlinkit.

Denne Folkestamme boer fra Eliasbjerget mod Syd gjennem Aljaska ind i britisk Columbien og paa Dronning Charlottes Øer[4].

A. Yakutat.

Denne lille Folkestamme boer ved Yakutat- eller Beringsbugten. De ere kun 300 (1879 250) i Tallet[5].

Hvad Missionsgjerningen blandt dette Folk angaaer, vide vi ikke noget bestemt. I de russiske Beretninger skjælnes ikke mellem dem og de andre Thlinkit'er, og rimeligvis ere de ogsaa blevne christnede ligesom disse.

B. Thlinkit.

1. **Thlinkit** (d. e. Mennesker, Kolosher) (1846 4500) bo fra Beringsbugten til den sydlige Del af Prindsen af Wales Ø. De deles i **Chilkahtkwan,** der bo ved Floden Chilkaht (1879 1300), og **Sitkakwan** (1879 2200), der bo paa Øerne langs Kysten. De sige, at de ere indvandrede fra Fastlandet indenfor ved Floden Naas' Kilder. I de senere Aar har Drukkenskab bragt deres Antal i stærkt Aftagende[6].

Den russiske Kirkes Mission begyndte senest blandt dette Folk. Endnu 1827 var der ingen Christne her, skjøndt russiske Præster

---

[1] Bancroft 3, 671. Schoolcr. 1, 519. 6, 687. Peterm. 1877, 139. Col. ch. chr. 1854—55, 10 f. Möllhausen 2, 238. Rep. Ind. board 1880 (map).

[2] Möllhausen Reise 2, 403. Venegas 1, 176 ff. Rep. Ind. board 1874, 40.

[3] Rep. 1875, 10. 1877, 9. 1881, 11. 1882, 13.

[4] Vahl 8. N. Am. Ethnol. 1, 36.

[5] Vahl 8. 21. N. Am. Ethnol. 1, 36 f. 40. Lapeyrouse 2, 223 ff.

[6] N. Am. Ethnol. 1, 37 f. Vahl 8 ff. 14. 23. Bancroft, Pacif. 1, 96. 143 (regner Ugalenser med til dem). I den officielle Indberetning deles de i Chilkat (2000), Hoodnid (1000), Kuiw (800), Sundow og Takoo (500), Hoodsinoo (1000), Kutzness (800), Auk (800), Kaka (1200), Sitka (1200), Stikin (1000),

i Sitka (Ny Archangelsk 1816) rimeligvis havde bestræbt sig derfor, men da den berømte Venjaminoff (død som Metropolit i Moskva) havde bosat sig der 1834, lykkedes det at omvende Thlinkiter, og det synes, som om næsten alle Thlinkiter ere blevne døbte. Der var ikke andre Missionsstationer end Sitka. Efter Afstaaelsen til Amerika blev der vel udnævnt en Biskop af Alaska, men han bosatte sig i det Mindste for en Tid i San Francisko, og det synes, som om Missionsgjerningen ganske er gaaet istaa[1].

Den presbyterianske Kirke i Amerikas indre M. S. anlagde 1877 en Station i Fort Wrangel med en kvindelig, 1878 med en mandlig Missionær, og 1878 i Sitka. Her var der ved Udgangen af 1878 2 Missionærer, og der arbeides navnlig blandt Toungass, Hoodsinoo, Chilkat[2].

Romerkirken oprettede 1879 en Station i Fort Wrangel[3].

2. **Stakhinkwan** bo ved Mundingen af Stakhinfloden (Stikine) og lidt ind i Landet, og langs Kysten fra Lynn til Portland Channel. Deres Antal er (1879) 1500[4].

1876 besøgte *Methodistkirken i Canadas* Missionær i Fort Simpson Fort Wrangel og samlede der en Del christne Tshimse Indianere fra Fort Simpson, til hvilke endel Stikin'er sluttede sig[5].

C. Hydah.

Hydah eller Kygahni (Kaigani) have deres Hovedsæde paa Dronning Charlottes Øer (Hydah-koe-a). De deles i flere Stammer (Klue, Skiddan, Ninstence eller Cap St. James, Skid-a-gate, Skid-a-gate-tee, Goldharbour, Cumshewas og fire andre), ialt 4000 (5000 1872). For 150 Aar siden indvandrede de til Prindsen af Wales' Ø, hvor de (300) bebo den sydlige Del[6].

Toungass (500), ialt 11,000). Chwostow og Dawydow 181 ff. Lisiansky 155 ff. Jackson 64 ff. Lapeyrouse 233 ff. Langsdorff 2, 95 ff.

[1] Vahl 86 ff.

[2] Rep. 1879, 2. 84. 100. Jackson 132 ff. Rep. Ind. board 1878, 87.

[3] Jackson 227.

[4] N. Am. Ethnol. 1, 39 f.

[5] Jackson 260. 324.

[6] Dall 39 f. Poole, Queen Charlotte Islands. London 1872, 309. Jackson 65 (hvor de ifølge den officielle Indberetning 1869 deles i Hydah eller Kygahni eller Kliawakan (600), Hennega (500), Chatsina (500). Peterm. 1881, 343 f. Bancroft 1, 155 ff.

Hydah'erne kom i Berørelse med *Evangelieudbredelsesselskabets* Missionærer i Victoria og Nanaimo, men der udrettedes ikke synderligt blandt dem[1].

Det kirkelige M. S. anlagde en Station iblandt dem 1876 i Massett, hvorfra der arbeides ogsaa Syd for Skidagate. 1882 var her 1 Missionær[2].

Baade med Missionærer i Fort Wrangel og Sitka og med *Methodistkirken i Canadas M. S.'s* Missionærer i Fort Simpson ere Hydah'erne komne i Berørelse[3].

D. Tsimshean.

Tsimshean (Chimpsean, Chimsean) boer omkring Fort Simpson og i det nordvestlige Kysthjørne af britisk Columbien. Folket deles i endel Stammer, af hvilke 6 (1876 2300) bo omkring Fort Simpson (**Kithkatla** (Kithsatla) ved Methlakatla, **Kitsahlass** ved Fort Simpson, **Nishkah** ved Naasfloden og 3 andre[4]), 5 ved Naasfloden (**Naas** (1603) fra Mundingen af Naas opad), 8 ved Skeenafloden (**Kilsalah** 40 Mil opad Skeenafloden, **Skeena** (334 ved den nedre Del af Skeena), **Kishpiyoux, Kitikshean**), 5 langs Kysten 20—30 Mil Syd for Fort Simpson (**Sabassas** (1318) ved Gardner River, **Kitloab** længst mod Syd, der tildels tale Quoquolt)[5].

Blandt dette Folk begyndte *det kirkelige M. S.* 1857 en Mission i Fort Simpson, der 1862 blev flyttet til Methlakatla. Senere anlagdes Stationer i Kinkolith (blandt Nishkah) (1864), Ankihtlast (blandt Kishpiyoux) (1880—81), Hazelton (1882) (Kitikshean). Ved Udgangen af 1882 var her 4 Missionærer. I alle Selskabets Missioner i Britisk Columbien og paa Vancouvers Ø var her 1882 320 Christne. 1881 var her 1080 Christne, men siden er Missionæren i Methlakatla med de fleste Christne traadt ud af Forbindelsen med

---

[1] Missionfield 1862, 89. 1864, 6.

[2] Rep. 1882—83, XXIII. C. M. Int. 1877, 374. 1879, 561 ff.

[3] Jackson 260. 324.

[4] Tongass høre til Thlinkit og tale Kleenekate (Schoolcr. 5, 489).

[5] C. M. Int. 1863, 204. 1865, 19. 1876, 253. 1879, 494. 558. Missionfield 1859, 177. 1862, 195. Dayspring 119. 9 Rep. of Columbia miss. 50. C. M. Rep. 1881—82, 206. Schoolcr. 5, 487. Bancroft, Pacif. 1, 155 (som regner Hailtza og Bellacoola hertil).

Selskabet og have sluttet sig til *den separerede anglikanske Kirke i britisk Columbien*[1].

Methodistkirken i Canadas M. S. anlagde 1874 en Station i Fort Simpson, hvortil Veien var banet af en i Victoria omvendt Tsimshean. Ogsaa har det en Station ved Naasfloden. Ved Udgangen af 1879 arbeidede her 2 Missionærer, og her var 439 Medlemmer[2].

Blandinger.

Foruden de ægte Indianere er der talrige Blandinger, navnlig fra tidligere Tid af med de Franske. Disse findes navnlig i Canada, men ogsaa mod Vest er der af de nordlige Stammer næppe nogen, hvor der ei findes saadanne. Deres Antal er ikke nøie opgivet, kun for nogle Egnes Vedkommende vides det bestemt. 1879 angives saaledes 16,400 Blandinger i Michigan, 1450 i Wisconsin, 780 i Minnesota, 1280 i Dakota, 1008 i Montana, 25 i Iowa, 130 i Nebraska, 15 i Wyoming, 23 i Idaho, 300 i Oregon, 250 i Washington, ialt 21,691 i hine Stater. I Manitoba angives Antallet til 6500, ved Winipeg, Manitoba og Rainy Søerne 500, ved Missionerne St. Albert og St. Anna 2500, ved lille Slave Sø 500, la Biche Søen 500, Peace River 300, ialt 10,800, i Britisk Columbia 230. Længere mod Syd levede der 150—200 Blandinger mellem Oto'erne, Omaha'erne, Iowa'erne, Yankton'erne, hvilke Oto'erne gave Land omtr. 1830[3].

Vi slutte med omstaaende Oversigt fra 1873 over de indianske Reservationer og deres Beboeres Antal af de forskjellige Folk[4]:

---

[1] Rep. 1879—80, 157. 1881—82, XV, 224. 1882—83, XV. XXIII, 215 f. C. M. int. 1869, 149. 1871, 211 ff. 1880, 513. 1883, 167. C. M. gleaner 1881, 109 ff. 119. 1882, 119 ff. Mission life 1872, 477 ff. Dayspring 128 ff. 207 ff. Macfie 476 ff. Mission leaves 1873, 164 ff.

[2] Rep. 1879—80, XI ff. Jackson 304 ff.

[3] Ann. Rep. Smiths. 1879, 314 ff. Wied 1, 283.

[4] Rep. Ind. board 1873, 60 ff.

gency.	Kirkesamfundet, til hvilket de ere henviste.	Folketal.	De enkelte Folk.	Antal Missionærer.	Antal Kirkemedl.
e	Kvækerne	4,847	Pawnee 2,400	1	
			Chowee 759		
			Kitkahoet 550		
			Sheedee 630		
			Petahowerat 508		
	ligel.	452	Otoe og Missouria 452	„	
Nemaha	ligel.	322	Iowa 226	„	
			Sac og Fox 96		
	ligel.	1,000	Santee Sioux 1,000	2	421 [1]
bago	ligel.	1,500	Winnebago 1,500	8	
	Baptist	12,295	Creek 12,295	5	2,000 [2]
kee	ligel.	15,000		4	3,800 [3]
aw	Presbyteriansk	22,000	Choktaw 16,000	8	3,000 [4]
			Chickasaw 6,000		
s	Kvæker	501	Kansas 500	4	40
poo	ligel.	280	Kickapoo 190		
			Pottawatomie 90		
	OrthodoxeKvæker	3,000	Store og Smaa Osage 3,000		
g Fox	Kvæker	1,257	Pottawatomie 150	4	15
			Sac og Fox fra Mississippi 426		
			Shawnee 4,000		
ole	Presbyteriansk	2,450	Seminole 2,450	2	100
nee	Kvæker	500	Shawnee 500	„	
watomie	ligel.	650	Pottawatomie 650	„	75
aw	ligel.	485	Quapaw 235	7	50
			ForenedePeoria,Miami osv. 250		
			Ottawa 150		
			Shawnee 90		
			Wyandot 250		
			Seneca 210		
Arkansas	ligel.	3,970	Cheyenne 2,200		
			Arrapaho 1,650		
			Apache 120		
ta	ligel.	1,528	Caddo 401		2
			Ionie 50		
			Comanche 345		
			Keechie 106		
			Tawacanie 125		
			Wacoe 140		
			Wichita 300		
			Delaware 61		
lero	Presbyteriansk	2,000	Mescalero Apache 2,000		
. Pueblo	ligel.	1,600	Moqui Pueblo		
o	ligel.	9,114	Navajo 9,114		
o	ligel.	7,648	(19 Byer, deribl. Zuñi 1,530)		
osa	ligel.	700	Sydlige Apache 700		

223 Congr., 298 Prot. bisk.
Meth.
Bapt. og Herrnhut.
Meth. Bapt.

Agency.	Kirkesamfundet, til hvilket de ere henviste.	Folketal.	De enkelte Folk.	Antal Missionærer.	Antal Kirkemedl.
Colville	Rom. kath.	5,189	Colville 960	3	4,450
			Shenile 232		
			Snaichisty 368		
			Okinakein 950		
			Kallispelm 475		
			Skalzitleni 145		
			Sinstoli 120		
			Zekzeken 136		
			Simpoilsi 700		
			Sinkaevy 430		
			Wespelm 200		
			Spokane og Sinkumeni 473		
Neah Bay	Christne Kirke	602	Neah Bay 212	1	
			Wyatch 75		
			Sovez 90		
			Hosett 225		
S'Kokomish	Am. Miss. Foren.	875	Twana 250	1	
			S'Klallam 50		
Quinault	Meth. bisk. Kirke	510	Quinaelt 104		
			Queet 93		
			Hoh 120		
			Quillehute 193		
Tulalip	Rom. kath.	830	Dwamish 10		2,500
			Etakmurh 50		
			Kikialoo 15[1]		
			Kwazakmurh 5		
			Kwethemamish 10[2]		
			Lummi 10		
			Makleshoot 30		
			Mxekwegroelish 6		
			Nerrompam 10		
			Nooksac 7[3]		
			Lacmurh 4		
			Samsh 5[4]		
			Sbalur 10		
			Scadget 20		
			Scodammishe 8		
			Sclodohomish 30		
			Skewamish 100[5]		
			Skopeamish 50[6]		
			Snohomish 250[6]		
			Snoqualmurh 20		
			Stologwamish 10[7]		
			Sticksamsh 40		
			Swonomish 40[8]		

[1] Hører til Skagit (N. Am. ethn. 1, 180).
[2] Hører til Snohomish (N. Am. ethn. 1, 179).
[3] Hører til Lummi (N. Am. ethn. 1, 180).
[4] Hører til Lummi (N. Am. ethn. 1, 241).
[5] Hører til Snohomish (N. Am. ethn. 1, 179).
[6] Hører til Dwamish (N. Am. ethn. 1, 241).
[7] Hører til Snohomish (N. Am. ethn. 1, 179).
[8] Hører til Dwamish (N. Am. ethn. 1, 241).

Agency.	Kirkesamfundet, til hvilket de ere henviste.	Folketal.	De enkelte Folk.	Antal Missionærer.	Antal Kirkemedl
Alsea	Methodist	335	Coose 123		
			Umpqua 44		
			Sinseslaw 68		
Blackfoot	Methodist	7,500	Blackfoot 3,000		
			Blood 1,750		
			Piegan 2,750		
Cheyenne Flod ..	Biskoppelig	6,550	Blackfoot 250	2	11
			Two Kettle 2,500		
			Samare 2,000		
			Minnecoujoux 1,800		
Camp Grant	....	1,400	Pinal Apache 900		
			Aravaipa Apache 300		
			Tonto 200		
Chippewa	Am. Miss. Foren.	3,500	Chippewa og Lake Superiors		
Camp Verde	Reformert Kirke.	2,050	Apache 900		
			Apache Mohave 500		
			Apache Yuma 650		
Colorado River ..	Holl. ref.	3,700	Mojove 1,600		
			Wallopai 300		
			Chimeknevi 400		
			Yuma 1,200		
			New River 200		
Crow	....	4,200	Mountain og River Crow		
Devil's Lake ...	Rom. kath.	1,000	Cuthead o. fl.	1	
Fort Hall	Meth. biskoppel ..	1,250	Bannock og Shoshone		
Fort Berthold ...	Am. Miss. Foren.	2,200	Arickaree 1,200		10
			Gros Ventre 600		
			Mandan 400		
Flathead	Rom. kath.	1,816	Flathead 476	5	
			Pend d'Orilles 1,020		
			Kootenay 320		
Grand River	ligel.	6,339	Upper Yanktonais Sioux 1,386		
			Lower Yanktonais Sioux 2,534		
			Unkpapa Sioux 1,512		
			Blackfeet Sioux 847		
Green Bay	Am. Miss. Foren.	3,000	Oneida 1,300	4	474[1]
			Stockbridge og Munsee 250		
			Menomonee		
Grande Ronde ..	Rom. kath.	664	Molel 60	1	600
			Clackama 61		
			Oregon city 46		
			Wappatotake 63		
			Yamhill 34		
			Luckamute 25		
			Mary's River 35		
			Santiam 75		
			Calapooia 30		
			Cow Creek 30		
			Rogue River 85		
			Shasta Umpqua 135		
			Salmon River 45		

[1] 24 Presb., 250 Prot. bisk., 200 Meth.

Agency.	Kirkesamfundet, til hvilket de ere henviste.	Folketal.	De enkelte Folk.	Antal Missionærer.	Antal Kirkemedl.
[H]oopa Valley...	Methodist	848	Honsolton 55		
			Miscott 82		
			Soctish 40		
			Hostler 123		
			Cernalton 45		
			Matilden 180		
			Kentuck 66		
			Tish-Tang-a-Tang 48		
			Red Wood 103		
			Humboldt 126		
[K]lamath	Meth. bisk.	1,248	Klamath 700	1	36
			Modock 400		
			Yahooskin Snake 120		
			Wal-pah-pe Snake 128		
[L]os Pinos	Unitarier	850	Muache 450		
			Capote 200		
			Weeminuche 200		
[M]ichigan	Meth. bisk.	7,960	Ottawa og Odjibvæ 5,200 ..	3	1,805 [1]
			Odjibwæ 1,500		
			do. 1,200		
			Pottawatomie 60		
[M]ilk River	Methodist	13,800	Gros Ventres 1'300		
			Assinaboine 5,000		
			Sioux Teton 7,500		
[Ne]z Percé	Presb. K. M. S. ..	2,807	Nez Percés 1,500..........	3	825 [2]
			Ved Snake og Salmon Riv.		
[Ne]w York......	....	5,084	Seneca 3,076.............	10	295 [3]
			Tuscarora 386		
			Cayuga 168		
			Onondaga 484		
			Oneida 277		
			Saint Regis 693		
[P]onca	Biskoppel. K....	730	Ponca 730	1	28
[R]ound Valley...	Meth. bisk. K. ..	1,112	Potter Valley 348		
			Concow 159		
			Wylackie 33		
			Ukie 241		
			Red Wood 101		
			Little Lake 152		
			Pitt River 78		
[R]ed Cloud	Biskoppel. K. ...	7,000	Ogalala Sioux		
			Northern Cheyenne		
			do. Arapaho		
[S]isseton	Am. Miss. Foren.	1,067	Sisseton og Wahpeton.....	2	60 [4]

[1] Rom. kath.
[2] 787 Presb., 65 Rom. kath.
[3] 90 Presb., 145 Bapt., 60 Meth., samt 137 Meth., Presb. og Bapt. paa [Ton]awanda, 85 Presb. og Kvækere paa Alleghany, 40 Meth. og 230 Meth. og [P]rot. bisk. paa Oneida, 50 Meth. paa Onandago, 65 Meth. paa Tonawanda, [.]5 Meth. paa S. Regis, 135 Presb. paa Cattaraugus.
[4] Presb.

Agency.	Kirkesamfundet, til hvilket de ere henviste.	Folketal.	De enkelte Folk.	Antal Missionærer.	Antal Kirkemedl.
Sac og Fox	....	398	Sac og Fox 328	2	
			Winnebago 30		
			Pottawatomie 40		
Shoshone og Bannock	Biskoppel. K....	1,850	Shoshone		
Pima og Maricopa	Reformert K....	4,500	Pima 4,000		
			Maricopa 350		
Tulé River	Meth. bisk. K...	375	Tulé 240		4,450
			Tejon 135		
Upper Missouri..	Biskoppel. K....	3,000	Lower Yanktonais Sioux 1,200	2	
			Lower Brulé 1,800		
Umatilla	Rom. kath......	1,184	Walla Walla 400	1	200
			Cayuse 334		
			Umatilla 450		
Uintah Valley ..	Presbyteriansk ..	......	Uintah Ute		
White River	Unitarisk.......	881	Ute 881		
Warm Spring ...	Methodist	626	Wasco 289...............		340
			Warm Spring 288		
			Tenino 49		
Walker River og Pyramid Lake.	Am. Bapt. Indre M. S.	2,000	Pah Ute 1,500		
			do. 500		
Whetstone	Biskoppelig....	......	Brulé Sioux		
Yankton	ligel.	2,500	Yankton Sioux 2,500	3	450
Syd Californien..	....	7,000	Coahuilla, Deagena, San Luiz Rey		
Pai Ute	Baptist.........	2,500	Pai Ute 2,500		
Kiowa	Kvæker	4,395	Kiowa 1,650	1	
			Comanche 2,198		
			Apache 517		
			Delaware 30		
Papago	Rom. kath......	6,000	....	1	45

Ialt 225,923 foruden Beboerne af Uintah Valley og Whetstone[3].

---

[1] Rom. kath.
[2] Presb.
[3] Desuden 100 Lutheran. paa Siletz, 34 Presb. paa Omaha.

Kinesere.

Kineserne ere siden Guldets Opdagelse i Californien indvandrede i Amerika, og deres Antal er blevet større og større. I Fristaterne er det størst i de vestlige Stater, men ogsaa i de østlige Stater findes hist og her mange. Ialt er der omtrent 160,000 i de forenede Stater (deraf kun 6000 Kvinder). I Britisk Columbien ere ogsaa mange tusinde Kinesere indvandrede; de findes navnlig der i

Viktoria, Ny Westminster og i Guldegnene ved Cariboo, Lytton og Yale[1].

Presbyterianerne oprettede 1852 en Station i St. Francisko[2].

Den presbyterianske Kirkes Hedninge Kvinde M. S. har Stationer i St. Francisko og Oakland[3].

Den vestlige Gren af den presbyterianske Kirke paa Stillehavskystens Kvinde M. S. arbeider blandt Kineserne i San Francisko[4].

Den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerika anlagde 1854 en Station i San Francisko ved en Missionær fra Kina[5].

Baptisterne anlagde en Station i Sacramento 1854[6].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. anlagde 1871 en Station i San Francisko, 1878 i Portland, 1880 i Sacramento[7].

I britisk Columbien er saagodtsom intet gjort for Kineserne. I Viktoria blev der i Vinteren 1876—77 gjort Forsøg af *den anglikanske Kirke i britisk Columbien* paa at paavirke dem ved Aftenskoler, men det førte ikke til noget. Præsten i Cariboo (1862) arbeider navnlig blandt de Hvide[8].

Methodistkirken i Canadas M. S. anlagde 1869 en Station i Cariboo, hvor den navnlig arbeider blandt Hvide. I Viktoria arbeides ogsaa blandt Kineserne[9].

Japanesere.

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. arbeider blandt de i San Francisko temmelig talrige Japanesere[10].

Mormoner.

Denne nye Hedningesekt har som bekjendt sin Hovedplads i Utah. Paa Indbydelse af en litterær Forening i Saltsøstaden besøgte en *congregationalistisk* Præst fra Denver Byen 1865 og begyndte en

---

[1] Gundert 309. Mission life 1882, 472.
[2] Gundert 309.
[3] Rep. 1881, 46.
[4] Rep. 1881, 49.
[5] Gundert 309. Col. ch. chr. 1854—55, 221.
[6] Gundert 309.
[7] Rep. 1870, 127. 1879, 175. 1880, 207. 1881, 251. 257.
[8] Miss. life 1882, 472. 537. Net 1868, 73. 1869, 170 ff. Macfie 384.
[9] Rep. 1879—80, XI. Rep. Wesl. M. S. 1870, 116.
[10] Rep. 1879, 181.

Missionsgjerning der. Aaret efter blev han af Regeringen kaldt til Washington, og under hans Fraværelse blev Bestyreren af Søndagsskolen og nogle andre, der havde sluttet sig til ham, dræbte af Mormonerne. Først 1872 vendte han tilbage. Nu er der 180 Medlemmer og 7 Præster[1].

Den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerika begyndte 1867 sin Missionsgjerning i Saltsøstaden, 1870 i Ogden, 1873 i Logan. Nu er der 7 Præster, 395 Nadvergjæster. Missionen bestyres af Biskoppen[2].

Den presbyterianske Kirke i de forenede Staters indre M. S. har Stationer i Corinna (1869, nu Udpost til Brigham City), Saltsøstaden (1871), Mount Pleasant (1875), American Fork, Manti, Ogden, Springville, Logan. Ialt arbeidede her ved Udgangen af 1878 8 Præster, og her var 310 Medlemmer[3].

Baptisterne have en Station i Ogden[4].

Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. anlagde 1870 en Station i Ogden, hvortil senere er kommet Saltsøstaden, Provo, Tooele, Beaver, Bingham (oph. 1880), Blackfoot (oph. 1880), Spanish Fork (1881—81), Frisko (1881—81)[5].

Augustanasynoden oprettede 1882 en Station i Saltsøstaden[6].

Romerkirken begyndte 1870 under Erkebiskoppen af San Francisko en Mission i Saltsøstaden, hvor allerede 1866 en romersk katholsk Præst havde kjøbt Eiendom og lagt Grundsten til en Kirke. 1871 byggedes en Kirke her, senere er der bygget en en Kirke i Ogden[7].

Negre.

Arbeidet blandt Negre i Amerika er vanskeligt at efterspore, da det ikke har været drevet som synlig Missionsgjerning. Det begyndte dog tidligt, thi allerede Eliot arbeidede blandt Negerslaverne[8].

---

[1] Miss. life 1883, 481 ff.
[2] Miss. life 1883, 481 ff.
[3] Rep. 1879, 2. 83 ff. Miss. life 1883, 482 (angiver 19 Præster).
[4] Miss. life 1883, 482.
[5] Rep. 1872, 152. 1880, 230. 1881, 280. 1882, 204.
[6] Miss. life 1883, 482. Dansk luthersk Kirkeblad. Councill Bluffs. 1882, 286.
[7] Jahrb. 1877, IV, 55 ff. Miss. life 1883, 481.
[8] Burkh. 1, II, 67.

Da Slavespørgsmaalet i dette Aarhundrede blev et brændende Spørgsmaal, blev Missionsgjerningen vanskeligere, og mange Steder blev det ligefrem forbudt, medens det uhindret dreves blandt de Negere, der vare Slaver hos Indianere (Choktaw, Chichasaw)[1].

Evangelieudbredelsesselskabet ansatte i det 17de Aarhundrede en Kateket i Ny York til at arbeide blandt Negrene[2].

Brødremenigheden gjorde 1775 et Missionsforsøg blandt Negrene i Georgien, der dog snart blev opgivet; senere anlagdes særegne Menigheder for Negrene i Bethanien, Friedberg, Hope, og en Station anlagdes i Quarter, og 1847 i Florida[3].

Det var især Methodister og Baptister, der arbeidede iblandt dem. Efter Sydstaternes Undertvingelse faldt alle Hindringer for Missionen blandt Negrene bort, og baade de tidligere Kirkesamfund og den protestantisk biskoppelige Kirke og Romerkirken have med stor Kraft taget fat paa denne Gjerning, der dog nu nærmest maa betragtes som en indre Mission.

---

[1] Burkh. 1, II, 150.
[2] Burkh. 1, III, 241.
[3] Burkh. 1, III, 242. Ev. luth. Mbl. 1850, 272.

Kortet Nr. 14.

Sydamerika.

A.

1. Cariber.

Cariber (Calina, Carina, Callinago, Galibi, Caribisca) synes at have havt deres oprindelige Hjem mellem Caripe og Maturin og derfra at have udbredt sig baade mod Vest lige til Bugten ved Darien og mod Øst til Marañonflodens Munding samt over de smaa Antiller og Haiti. Under ovenanførte Navne have de boet ved Bugten ved Darien og længere mod N. O. samt Øst for Maracaïbosøen, nu bo de navnlig i Provinsen Barcelona og mellem Floderne Caroni, Cuyuni og Pomeroon (if. Humboldt 35,000) samt ind i det franske Guiana. Ved Marañon og Madeira kaldes de Caripuna. Nærbeslægtede med Cariberne ere en Mængde andre Stammer, der bo paa samme Landomraade. Længst mod Vest boede Caramares ved Darienbugten, Quiriquiri (Quiquiripas), Chacaragotto, Cumanagotto (i dette Aarhundredes Begyndelse 26,000, siden meget aftagne), Tomuza, Guarive, Palenque, Guyaqueri (Guaikeri) (paa Margaritaøen og Fastlandet Syd derfor, iøvrigt lidet talrige), Topocuare, Pariagotto, Chaymas (i Aarhundredets Begyndelse 15,000 og endnu et af de talrigste Folk), Barinagotto, Guayca, Guarauno (Guaraon, et talrigt og uafhængigt Folk ved Orinocoflodens Munding; de synes at staa Guayaqueri nærmest), Warau (omtr. 700), Akawai (Akawoio, Assaouai), Waika[1], Arikaret m. fl. (i fransk Guiana), Yao (Ouayes, der

[1] Akawoio, Waika o. ff. sammenfattes under Benævnelsen Kapunfolk (Bas. M. M. 1869, 455).

bo ned til Marañon), Pianagotto, Drio, Macusi (1500 i Britisk Guiana, flere længere inde i Landet), Arekuna, Arinagotto, Tamanaca (forhen mægtig, nu uddød), Maquiritare (Maionkong), Zapara, der maaske er samme Stamme som de, der findes af dette Navn ved Maracaïbo og ved Quito, og som ere beslægtede med Iquito, Angutero og Putumayo.

Columbus opdagede Orinocoflodens Munding 1498, og ikke længe efter begyndte Spanierne at sætte sig fast i det nuværende Venezuela. De romerskkatholske Missionærer samlede den indfødte Befolkning, som var villig dertil, paa Reduktioner, hvor de sammenblandedes og for en Del denationaliseredes. I Begyndelsen af dette Aarhundrede var endnu kun Halvdelen af Befolkningen i det østlige Venezuela, Nord for Orinoco (d. e. over 60,000) Indianere, og Humboldt mener endog at kunne fastsætte det som en Regel, at de Folk, der ved Landets Opdagelse vare uciviliserede, ere tiltagne i Antal. Det er dog imidlertid ikke Tilfældet med alle Stammerne, nogle ere gaaede til Grunde eller blandede med og gaaede op i andre, og i det indre Venezuela ere de i stadig Aftagen. Britisk Guiana koloniseredes først af Hollænderne 1580, siden besattes det af de Franske, derpaa af Englænderne, 1666 af Hollænderne, 1803 bemægtigede Englænderne sig det, og 1813 afstodes det nuværende Britisk Guiana formelig til dem. 1851 var Antallet af Indfødte omtr. 20,000; det tiltog noget ved Indvandring paa Grund af Uroligheder i Venezuela[1]. Hollandsk Guiana afstodes af Englænderne til Hollænderne 1674. Fransk Guiana blev besat af de Franske 1624, men endnu 100 Aar efter var det høist ubetydeligt (90 Kolonister, 125 Indfødte, 1500 Negre), nu regner man 12—15,000 Indianere her[2].

---

[1] I Venezuela 200,000 Hvide (1839 260,000), 406,000 Blandinger og civiliserede Indianere (1839 569,000), Indianere under christelig Indflydelse 62,000 (14,000), uafhængige Indianere 83,000 (53,000), Slaver 62,000 (50,000) (Dance, Recollections of four years in Venezuela. London 1876, 87).

[2] Humboldt et Bonpland Voyage. 1ère partie. Paris 1819, 1, 458 ff. 480 ff. 492 ff. Macgillivray, travels of Humboldt. N. York 1833, 102 f. 250. Rojas, Estudios indigenos. Caracas 1878, 46 ff. (hvor flere Folk nævnes). 49. 158. 166 ff. 169 ff. 178. 181. Waitz 3, 357 ff. M. R. S. P. G. 1853, 50 f. Gumilla 1, 224 ff. 247 f. Reise nach Guiana 43. 50. 76. 134. 139. 161 f. 201. 248. 301 ff. Bernau 31. 33 ff. 403. Mission life 1874, 656 ff. Veness, 10 years of mission life in British Guiana. London. Henrion 2, 631. Missionfield

Romerkirkens Missionærer begyndte tidlig at arbeide blandt denne Folkestamme. De Franciskanere, der 1508 nedsatte sig i Cumana, arbeidede vel fornemmelig blandt de Hvide, men 1512 landede Dominikanere fra Haiti nærved det Sted, hvor siden Coro (Venezuela) blev bygget, for at arbeide blandt Indianerne; dog Spaniernes skændige Menneskehandel foranledigede, at de Indfødte dræbte og fortærede dem. 3 Dominikanere, der 1516 kom over fra Øen Cuagua, havde samme Skjæbne, ligeledes 2 andre 1519 i Maracapane, og ligesaa gik det Franciskanerne et andet Sted paa Nordkysten, og kort efter maatte de af samme Grund flygte bort fra det Kloster, de havde bygget ved Cumana. Men Missionærer vedbleve at komme til Landet, alt eftersom Spanierne bemægtigede sig det, og ofte kom de foran dem eller trængte længere ind i Landet, ligesom de ogsaa stræbte at beskytte de Indfødte mod deres Grusomhed. De Bispesæder, der oprettedes i Santa Martha 1531, i Coro 1532 (flyttet til Caracas 1636, siden Erkesæde), i Carthagena 1534 og senere i Menda og S. Thome de Guiana, fremmede Missionsgjerningen. Forskjellige Munkeordener arbeidede her. 1654 sendtes Franciskanere fra Spanien (ialt 166 fra 1654—1755), der 1656 anlagde La Concepcion de Piritu (for Cumanagotto, Guayquir, Palenque), derefter S. Clara de Zapata (1660), S. Antonio de Munareyma (1660), S. Miguel de Araveneymar (1661), S. Jose de Caygua (1666 for Cumanagotto og Topocuare), S. Antonio de Clarines (1668), N. Señora del Pilar de Guaymacuar (1674 for Cumanagotto), S. Pablo Apostolo de Huere (1678), S. Josef de Curataquiche (1679), S. Juan Evangelista del Tucuyo (1681 for Guarive og Tomuza), S. Juan Capistrano del Puruey (for Guarive)[1], S. Buenaventura del Roldanillo (1687), Pozuelos, S. Diego (1688), Araguita (1690), S. Pedro Alcantare de Chupaquire (1699 for Tomuza o. fl.), S. Mateo (1705 for Cumanagotto, Chaymas, Palenque), S. Buenaventura de Panapotar (1721 for Cariber), Margarita (1738

1868, 107. Bas. Miss. Mag. 1869, 449 f. 452. 455. 464. Neue Reisen nach Guiana, Peru u. d. südl. Amerika. Göttingen 1751, 24. 91 ff. Sachs, aus den Llanos. Leipzig 1879, 317. 333 ff. 352 ff. Z. f. Ethnol. 1872, 293. Schomburgk, Reisen in Guiana u. am. Orinoko. Leipzig 1841, 102 ff. 411. 424 f. 430. 450. Anderson 1, 459. 461. 2, 234 ff. Gilius, Nachr. v. Lande Guiana. Hamb. 1785, 84. Martin, Brit. colonial library. London 1877, 5, 2 ff. 124 ff.

[1] Maaske = S. Juan del Guarive, anl. 1678.

for Cariber og Palenque), S. Anna (1734), S. Barbara (1734), S. Joaquim de Pariri (for Cariber), S. Rosa de Ocopi (1724 for Chaymas), Mamo (1735, ødelagt 1735), N. Señora de Belem de Aragua, Hospitiet i Barcelona (1739), N. Señora de Chamariapa (1740), Santissimo Christo de Pariaguan (1741), los Dolores de Quiamare, S. Cruz de Cachipo, S. Antonio de Guazaipura, Mucura (1749), Atapiriri (1749), S. Luis de Aribi, S. Clara de Aribi (1755 for Cariber)[1], S. Pedro Regalada de la Candelaria (for Palenque og Cumanagotto). De aragonske Capucinere begyndte deres Gjerning 1658, deres Hovedstation var S. Maria, desuden havde de Stationer i S. Antonio, S. Fernando, S. Lorenzo, S. Felix, S. Juan de Cotua, S. Ana, Catuaro, S. Cruz, Cosanay, Guaypanacuar, S. Jose, el Rincou, Pilar, S. Francisco de Chacaracuar, Cocuizas, Caripe (Hovedpladsen for Chaymasmissionen), Guanaguana, Caycara, Guayuta, Punseres, Teresen, Coyquar, Iropa, Soro, Amacuro, S. Barbara, Maturin, Cutaquar, Maracapana, Marigitar, Aricagua, Arenas og rimeligvis ogsaa i Vera Cruz og Cariaco. Paa de fleste af disse Stationer arbeidedes der blandt Chaymas, desuden blandt Corer, Taxares, Uriaparias. De cataloniske Capucinere (beg. 1660) havde Stationer i Suay, Amaruca, Caroni, Alta gracia, Cupapuy, la divina pastora (alle for Pariagotto og nogle Panacayo), Palmar, Miamo, Murucuri, Aguacagua (for Cariber og nogle Arawaker), Yuruaria (for Guayca og Barinagotto), S. Maria og San Antonio (for Pariagotto), Guasipati, Caruasi, Cumamo, Topequen (disse 4 for Cariber), Ayma, Puedpa, Aguri (disse 3 for Guayca), S. Ana og M. Calvaria (for Cariber og Guarauno), S. Pedro (for Barinagotto). S. Antonio de Upata var vel nærmest anlagt for Spanierne, men Missionsgjerning blev dog ogsaa drevet her. Jesuiterne begyndte deres Gjerning i Venezuela 1576 ved Anlæggelsen af Angostura, hvilket dog nærmest var beregnet paa de Hvide, men de havde ogsaa talrige Missionsstationer i Caracas, Barcelona, Cumana, Guiana, S. Antonio, Tanu, Mataguano, S. Ignacio de los Betoyos o. fl. De Reduktioner, Regeringen stiftede i Maruanta (for Guarauno), Panapana (for Cariber), S. Josef (for Arinagotto), S. Barbara, S. Rosa, S. Juan Baptista (for Ipurucoto og Zapara), havde rimeligvis ogsaa Missionærer. Andre Stationer fandtes i S. Juan Evangelista og

[1] Næppe de samme som den langt vestligere beliggende Station i Arribe. I Nærheden laa Abaxo (Sachs (Kort) 202).

S. Lorenzo de Aguaritacuar (1675) (for Chararacuare, Topocuare, Cumanagotto), S. Buenaventura og S. Diego de Chacopata (1675—84) (for Characuare og Cumanagotto), Turrucar eller Hozes (1675—80), St. Francisco og S. Bernardino 1675 (for Cumanagotto). Missionerne havde ofte vanskelige Dage, saaledes led Chaymasmissionen meget af gjentagne Overfald af Cariberne (1681. 1697. 1720), samt hærgedes af Sygdomme (1730—36), ligeledes lede Missionerne ved Orinoko af Caribernes Anfald (1733—50), men det lykkedes Missionærerne at samle de Indfødte paa Reduktioner, hvor ofte Folk af flere forskjellige Stammer samledes. Ved Slutningen af forrige Aarhundrede var der saaledes i Provinsen Barcelona 38 Landsbyer (25,000 Indianere), i Provinsen Cunama 19 (6433 Ind.), og der var 16 Landsbyer med Sognepræster (8170 Ind.)[1]. Men allerede da var Alt begyndt at gaa tilbage. Da Gjerningen ophørte at være farefuld, og da Missionærgjerningen gik mere over til at blive Sognepræstegjerning, bleve Missionærerne dovne og spillede Herrer ligeoverfor de Indfødte, og kom der end stadig nye, ivrigere Missionærer fra Spanien, varede det dog ikke længe, inden de bleve ligesaa dovne som de tidligere. Indtil 1791 lønnedes de af Regeringen, men da erklærede den, at Missionærerne vare ved de Indfødtes Arbeide blevne rige nok, saa de kunde ernære sig selv. Da saa Landet løsrev sig fra Moderlandet, bleve Missionærerne som indfødte Spaniere fordrevne eller udvandrede, og det Hele kom i Forfald.

Men uden Frugt har deres Gjerning ikke været, og navnlig synes Chaymas'erne at kunne betragtes som Christne, og der findes ogsaa indfødte Præster blandt dem (i Pun Ceres ikke langt fra Maturin o. fl.). Derimod er der ikke udrettet meget blandt Guaurauno, der ofte ere blevne samlede paa Reduktioner, men stadig flygtede tilbage til deres Sumpe og ved Aarhundredets Begyndelse vare Hedninger, hvilket de rimeligvis endnu ere[2].

---

[1] Büsching 11, 473 angiver i spansk Guiana: Jesuiterne: 5 Byer 1426 Indianere, Franciskanere (Cordeliers) 11 med 1934, de aragonske Kapucinere 11 med 2211, de andre Kapucinere 22 med 6830, ialt 16,620. Antallet af Hvide og Negre 4219.

[2] Henrion 1, 355 ff. 424 ff. 2, 573. Hahn 4, 321. 355. 5, 113. 213. Caulin, Hist. corograph. de la Nueva Andalucia. 1779, 7 ff. 214 ff. Gumilla 1 (Kort), 248. Depons, Reise in d. östl. Theilen v. Terrafirma in S. Amerika.

Mere vestligt arbeidede Jesuiterne i Carthagena, Santa Martha, Beles, Coro, Maracaïbo, Carora, Barinas. Dominikanerne arbeidede siden 1562 mellem Maracaibo og S. Martha, og 1694 begyndte spanske Munke Arbeidet i Maracaïbo, Rio de Hache og S. Martha [1].

I det franske Guiana begyndte de franske Capucinere deres Gjerning 1643 (1635? 1685), men de Hvides Undertrykkelse mod de Indfødte foranledigede en Krig, der bragte hele Gjerningen til at gaa til Grunde. 1651 begyndte Jesuiterne deres Gjerning blandt Galibi i det Indre og anlagde ogsaa en Station i Cayenne, der flere Gange ødelagdes i Krige med Hollændere og Englændere, men stadig gjenoptoges. 1714 anlagdes en Station i Kuru (blandt Galibi, Cussari, Maraoner, Arua), og andre Stationer anlagdes i Ouanari (blandt Tokogener, Maourioux, Maraoner), St. Paul ved Oyopok (1730), Notre Dame de la Sainte Foi (omtr. 1744), St. Pirioux, Aprouage, St. Josef. 1764 ophævedes Jesuiterordenen, og dels derved, dels ved de 1763 udsendte talrige Kolonister gik Missionen til Grunde. 1777 forsøgtes den gjenoprettet ved forhenværende Jesuiter, og Macuri og Conani anlagdes, men Missionærerne døde, og de christne Indianere udvandrede til Egnene Syd for Amazonfloden [2].

Blandt nogle af de sydligere Stammer arbeidedes der paa senere anførte Stationer, saaledes paa Esmeralda blandt Maquiritani, paa Encaramada blandt Tamanoca.

1839 nedsatte en romerskkatholsk Præst fra Brasilien sig i Pinara (blandt Macusi), men om Gjerningen er fortsat, vide vi ikke [3].

Blandt Indianerne, der ere flygtede fra Venezuela ind paa britisk Omraade, anlagdes Stationen S. Rosa ved Moruka Creek før 1847; den var 1868 i yderlig Forfald [4].

En Englænder, til hvem Jakob den første udstedte et Patent

Berlin 1808, 201. 206 ff. 285. Rojas 158 ff. Humboldt 1, 395. 413. 462. 465. 2, 234. 307. 397. 669 ff. Waitz 3, 360. 399 ff. Dance 63. 87 ff. Macgillivray 100.

[1] Gumilla 1 (Kort). Hahn 4, 394. Rojas 159.

[2] Stöcklein, N. 229. Hahn 2, 265 ff. 4, 297 ff. 416. 449 ff. 545. Neue Reisen nach Guiana 16. 27. Henrion 2, 631. Reisen in Guiana 245. Rojas 159.

[3] Bernau 120 ff.

[4] Col. ch. chr. 1847—48, 75. Missionfield 1868, 262.

om at kolonisere hele Landet mellem Amazon- og Essequebofloderne, havde udtrykkelig til Hensigt at drive Mission, men hele Foretagendet mislykkedes. Da en Koloni 1634 anlagdes, havde man samme Hensigt, en Indfødt blev døbt, og flere begjærede Præster, men snart efter opgaves Kolonien[1]. 1813 afstodes det nuværende britisk Guiana til England, men *den engelske Regering* gjorde Intet for de Indfødte, først 1831 gav den *det kirkelige M. S.* et Stykke Jord ved Point Bartica[2]. Denne Mission ville vi siden nærmere komme til at omtale. 1832 besøgte dens derboende Missionær Macusierne, og 1837 anlagde han en Station blandt dem i Pirara, men Brasilianerne fordreve 1839 Missionæren af Frygt for, at hans Gjerning skulde hindre deres Slavehandel. Han bosatte sig samme Aar ved Urwa Faldene og 1840 i Waraputa, hvor han mindre arbeidede blandt Macusier end blandt Cariber og Acawoio, men Missionæren blev forgivet, og hans Eftermand maatte paa Grund af Sygelighed opgive Gjerningen 1841, der endnu nogle Aar fortsattes af nogle Kateketer[3].

Paa Begjæring af Biskoppen af Antigua, til hvis Stift britisk Guiana hørte indtil 1842, og som 1839 besøgte Landet, udsendte *Evangelieudbredelsesselskabet* 1839 en Kateket til Guiana (ordin. 1843), der bosatte sig ved Pomeroonfloden, 9 Mil fra dens Munding, og arbeidede først blandt Warau, men snart efter hovedsagelig blandt Arowak'er, men dog ogsaa blandt Cariber og Acawoio. Paa Caledonia droges ogsaa Omsorg navnlig for Warau, for hvem Waramuri (ell. Morucca) anlagdes omtr. 1845, men 1845 maatte Gjerningen opgives paa Grund af Missionærens Sygdom. 1849—51 var Waramuri besat, og 1849 gjenoptoges Pomeroon. Før 1856 anlagdes en Station paa Arampa Hill, hvorfra der arbeidedes i en vid Omkreds. Kateketen i Muritaro arbeider blandt Acawoio, Macusi og Paramura, blandt hvilken sidste Stamme ikke før er bleven arbeidet. Ogsaa arbeides der blandt de Indfødte paa nogle af de Stationer, der nærmest maa ansees for Sognekald, saaledes fra St. Peter, St. John's ved Essequebo (Cariber). Paa Udposten Great Falls ved

---

[1] M. R. S. P. G. 1853, 59 ff.

[2] Inf. resp. the aborigines in the brit. col. London 1838, 7.

[3] Rep. 1841—42, 99. 1842—43, 101. Bernau 114 ff. Grundemann 1, II, 242 ff. Veness 58 ff. 97 ff. Missionfield 1868, 107 ff. Schomburgk 321. 326. 363. 366.

Demerara (1869) arbeides navnlig blandt Acawoio. Paa Waramuri arbeidedes ogsaa blandt Arecuna og Maionkong. De nærmere statistiske Opgivelser findes anførte senere[1].

Guiana Stifts Kirkeselskab, der blev stiftet 1852 med det Formaal at støtte Arbeidet blandt Indianere, Kulier og Hedninger i Kolonien, har støttet Missionsgjerningen[2].

Selskabet til Christenkundskabs Fremme har gjentagne Gange støttet den anglikanske Missionsvirksomhed i britisk Guiana og har udgivet Smaaskrifter paa Caribi, Acawoio og Warau[3].

2. Arowak'er.

Dette Folk, rimeligvis det samme, som Ludwig kalder Bokke, boer i Guiana, hvor de ved 4° og 5° støde til Cariberne, og henad Kystlandet til Orinokoflodens Munding, hvor de naa 20 Mil ind i Landet. Ved Orinoco ere de blandede med Warau'er. Af Cariberne ere de trængte meget tilbage. Tidligere have de boet langt vestligere, endog Vest for Maracaïbo, og maaske de Aruaca, der boede i Bjergene Øst for Magdalenefloden, og af hvilke endnu endel ere tilbage, høre til dem. Iøvrigt staa de ikke Cariberne fjernt, og ifølge Rojas er deres Sprog beslægtet. I britisk Guiana anslaaes deres Antal til 1500[4].

Aruaca'erne mod Vest ere Christne. Der er Kirker i Sebastian, Antanquez, S. Miguel, Santa Rosa, Santa Cruz, S. Antonio, Marocoso. Blandt Arowak'erne i Guiana dreves Mission af *Romerkirken,* men Gumilla, der selv arbeidede blandt dem (1731), siger, at de vare uimodtagelige for Christendommen[5].

---

[1] Rep. 1864, 65. 1869, 53 ff. 1871, 38. 1872, 367 ff. M. R. S. P. G. 1853, 63 ff. 75 ff. 87 ff. Missionfield 1857, 180 ff. 1858, 91. 274. 1859, 100. 1860, 10. 1863, 225 f. 1868, 259 ff. 164. 1869, 63. 362 ff. 1876, 181 f. 1881, 13 ff. 135. 238 f. Mission life 1869, 65 ff. Col. ch. chr. 1854—55, 318. 1866, 378. Veness 9.

[2] Col. ch. chr. 1851—52, 333. Gospel Miss. 1862, 98.

[3] Rep. 1865, 78 ff. 1866, 98 ff. og Catal. D. 1. 3. 11. 1867, 78 f. 1868, 60. 1881, 53.

[4] Waitz 3, 358. 364 f. Gumilla 1, 241 ff. Ludwig, Neueste Nachr. v. Surinam. Jena 1789, 6 ff. Col. ch. chr. 1850—51, 79. 117 f. Z. f. Ethnol. 1872, 190. Bernau 29. Rojas 158.

[5] Z. f. Ethnol. 1872, 190. Gumilla 1, 241. Proceed. R. geogr. S. 1881, 706 ff. (map).

1735 udsendte *Brødremenigheden* Missionærer til Surinam for at anstille Undersøgelser om, hvorvidt det var tjenligt at anlægge en Station der, ikke alene for Negre, men ogsaa for Arowak'er. 1738 anlagdes Stationen Pilgerhut (oph. 1763), hvortil 1757 kom Saron (oph. 1779) og Efrem (opg. 1764), 1764 Hoop. Men Krigsuroligheder og andre Omstændigheder bragte det til at gaa tilbage, og 1815 blev Missionen opgivet. Der var her arbeidet blandt Arowak'er og Warau'er[1].

Det nederlandske M. S. anlagde 1823 en Station i Nijkerie (oph. 1840), hvor der arbeidedes blandt Arowak'er og Negere[2].

Det londonske M. S. anlagde 1828 en Station i Caria Caria og derefter i Henrietta. I Beretningen for 1833 omtales de ikke. Forøvrigt henvise vi angaaende dette Selskabs Missioner til, hvad der senere anføres under «Negre», blandt hvilke det især arbeider[3].

1829 anlagde en Katekist, udsendt af *det kirkelige M. S.*, en Station i Bartica Point (for Cariber, Acawoio, Arowaker og Boviander, en Blanding af Negre og Indianere) (opg. 1836), hvortil 1834 kom Bartica Grove (B. Cove) (Missionæren ordineret 1836), 1853 overdroges Missionen til Biskoppen[4].

Evangelieudbredelsesselskabet, der arbeidede blandt Arowak'erne paa Stationen ved Pomeroon (1839)[5], overtog 1857 Bartica Grove, og nye Stationer anlagdes i Ituribisi (omtr. 1839), Kibleri eller Mahaicony Creek (1844), Dalgin, Akayma, Malali, Arampa (før 1856), Sand Hills, Cumaha, Orealla (1869, nærved Ny Hope), Potaro, Cabacaburi, Hackney (havde Missionær 1878). Nogle af disse vare dog kun Udposter under Kateketer. Som Stationer anføres ogsaa St. Saviour ved Capone Creek (omtr. 1848), Enmore, St. John Baptist, Port Moraut (1859), Sheldon, Lodge District, All Saints, St. Mary (1863), West Coast, Marys Hope (1879),

---

[1] Burkh. 1, II, 226 ff. Bernau 63 ff.

[2] Williams 378. Maandb. 1816, 151. 1821, 223 ff. 1822, 195. 1823, 133. 1827, 95 ff. 1841, 140.

[3] Missionfield 1868, 263.

[4] Burkh. 1, II, 245 ff. Grundem. 1, II, 247 f. Bernau 76 ff. 99 ff. 128 ff. 192. Veness 10. 14 ff. Missionfield 1857, 89 ff. 121 ff. 1868, 108 ff. 259 ff. Mission life 1875, 129. Pomeroon, der angives at være oprettet 1840 og Waramuri (1845 for Warau) vare ei Stationer og nævnes ei i Selskabets Aarsberetninger.

[5] Anlægsaaret angives ogsaa til 1843.

Bel Air (1880), La Penitence (1880), men hvilke af disse der ere Stationer for Europæere eller Kreoler, hvilke for Indianere, er ikke let at angive. 1881 angives Stationerne at være Corentijn (St. Mary), Cabacaburi, Non Pareil med 4 Missionærer, 2103 Christne, 574 Nadvergjæster[1].

Den skotske Statskirke havde allerede 1841 en Missionær ved Supenaam Creek, hvilken Gjerning siden er ophørt[2].

En *Plymouthbrødre*-Missionsstation anlagdes 1843 i Taboth manor (opgivet samme Aar), hvor der arbeidedes blandt Arowaker. Istedetfor den anlagdes en Station i Kumake, der omtrent 1850 flyttedes til Mataro[3].

Det amerikanske B. S. har udgivet Ap. Gj. paa Arowakisk[4].

3.

Andre Stammer, der bebo de samme Egne som Cariber og Arowaker, men i hvert Fald staa dem fjernere, ere Guajiro (Goagiro) (100,000 i 12 Stammer, der have afvist alt Samkvem med Europæerne), Tayrona (tidligere mægtige, men nu uddøde), Chimila (tidligere mægtige, nu kun 1000), Motilones, Chiriguane, Tupe (angives, rimeligvis for høit, 1721 til 21,000 Familier, altsaa 100,000), Caquetios, Yarure, hvortil høre Betoi, Ciricoi (1780 5000) og Guaivi, Otomaker, et kraftigt Folk, med hvilket Guamo er beslægtet, Guahybo, Cabres (eller Caberre), Pao, Saliva, hvortil høre Atures, Piaroa, Quaqua (eller Mapoje) og Macu, Cavere, hvortil høre Poreni, Maypure og Guaipunabe (eller Guipunavi), Waipisiana (rimeligvis de samme som Wajusiana), de Folk, der tale Marivita, Uaupe, Fællesnavn for en Mængde Stammer ved Ucaiari[5], Wayaway

---

[1] Rep. 1860, 19. 1867, 73. 1868, 50. 1869, 55. 1874, 117. 1878, 97. 1879, 99. 1880, 106. 1881, 141. M. R. S. P. G. 1853, 65 ff. 80 ff. 90 ff. Gospel miss. 1861, 161. Missionfield 1857, 89 ff. 121 ff. 221 ff. 1858, 274. 1860, 10. 1868, 162 ff. 261. 1869, 63. 363 ff. 1870, 52 ff. 1873, 176 ff. 1874, 82 ff. 278 ff. Col. ch. chr. 1847—48, 75 f. 1849—50, 162 ff. 263 ff. 1863, 263. Grundem. 1, II, 248 f. Bas. M. M. 1869, 468 ff. Schomburgk 152. 202.

[2] Col. ch. chr. 1849—50, 168. Missionfield 1868, 263.

[3] Bas. M. M. 1859, 348. 353. 364. 572. Missionfield 1868, 263.

[4] Rep. 1879, 22.

[5] Se Wallace, A narrative of travèls on the Amazon and Rio Negro. London 1853, 477 ff. 506 ff.

(der ere ved at uddø), Paravilhano, Maopityana, Oyampi, hvoraf Coussari og Tamocome ere Underafdelinger. De fleste ere lidet talrige, og de Folk, der bo i britisk Guiana, ere ved at uddø paa Grund af Brændevin og Europæernes Laster. Et fælles Sprog have disse forskjellige Folk ikke[1].

Blandt Guajiro har der før 1783 været gjort nogle mislykkede Omvendelsesforsøg (maaske Dominikanermissionen i Mompos hører herhen); siden 1833 arbeide spanske Kapucinere iblandt dem, men endnu 1870 uden Resultat[2].

Af Yarure vare endel ved Aarhundredets Begyndelse døbte, andre boede paa Missionsstationen Achaguas[3].

Blandt Guaivi havde Jesuiterne Stationen St. Theresa de Guayvas, 1749 samledes omtrent 1000 af dem ved Floden Cravo, men da de havde faaet de dem bestemte Gaver, flygtede de bort[4]. Blandt Betoi havde Jesuiterne S. Trinita de Betojas og paa samme Egn S. Jose de Cuvita[5].

Blandt Otomaker arbeidede i forrige Aarhundrede Missionærer, men der klagedes over, at de vare meget uimodtagelige. Stationen Uruana (1748) hørte navnlig til dette Folk[6].

Blandt Guamo arbeidedes paa Stationerne S. Barbara de Arichuna, Uruana, Cabruta (1740)[7].

Blandt Guahybo anlagdes omtr. 1790 S. Borja; ogsaa arbeidedes blandt dem paa Atures, Maypures, hvor der var samlet

---

[1] Waitz 3, 365 ff. Humboldt 2, 220. 278 f. 298. 365. 370 ff. 476 ff. Macgillivray 103. 207. Gilius 39. 90. 431. 433. Rojas 158. 184 f. Hamilton, Travels through the interior provinces of Columbia. London 1827, 27. Depons 156 ff. Zeitschrift für Ethnologie 1870, 328 ff. 394 ff. 1872, 190. 1876, 327. Reise nach Guiana 131. 142. Gumilla 1, 250 ff. 292 ff. 296. 380. Bernau 36 f. 226 ff. Zeitschr. f. Erdkunde 1880, 44. 52. Bull. de la soc. de geogr. Paris 1834, 105 ff. 224. Neue Reise nach Guiana 240 ff. Federmann 36 ff. 70 ff. Schomburgk 82 ff. 306. Bas. M. M. 1869, 451 ff. Orton, The Andes and the Amazon. N. York 1870, 318.

[2] Zeitschr. f. Erdk. 1880, 34. Z. f. Ethnol. 1870, 398. 1872, 192. Hahn 5, 64.

[3] Humboldt 2, 211.

[4] Stöcklein N. 230 $_2$. 324. Gilius 316 f.

[5] Stöcklein 230 $_2$.

[6] Gumilla 1, 288 ff. Humboldt 2, 609. Macgillivray 244.

[7] Humboldt 2, 219. 240.

600 Indianere af flere Stammer, men ved Aarhundredets Begyndelse var kun 1/10 af dem tilbage. Kapucinerne, der kom efter Jesuiterne, havde i Sinde at anlægge en Station i S. Carlos, hvilket aldrig skete, skjøndt dens Navn findes anført paa Kortene. Nu gjøres der Intet for Guahybo'erne ved Metafloden, og de ere Hedninger[1].

Blandt Cabres arbeidedes paa Cabruta[2].

Blandt Saliva arbeidedes paa Pararuma (1733), der blev opgivet paa Grund af Koppesygdomme, og paa Carichana, med hvilken Castillo (Marumarutu) smeltede sammen. 1759 var der 400 Saliver samlede, af hvilke 1800 næppe 150 vare tilbage. Missionen har dog udrettet saameget, at Saliva ere saa temmelig civiliserede[3].

Augustinerne fra Santa Fe anlagde ved Metafloden S. Augustin af Guanapolo, S. Paul de Guacacia (1784), S. Josef de Caviuna (1793), S. Rosa de Cabapune (1794), S. Nikolas de Buenavista (1794), S. Vilhelm de Arimuna (1805), rimeligvis alle blandt Saliva[4].

Blandt Atures arbeidedes paa S. Juan Nepomuceno de Atures (1748), hvor flere Stammer samledes[5].

Blnndt Piaroa arbeidedes navnlig paa Stationen Patrua[6].

Blandt Maco arbeidedes paa Atures, Maypures[7].

Blandt Caveri arbeidedes paa Cabruta (1740)[8].

Blandt Pareni arbeidedes paa Maypure og S. Luis de Encaramada[9].

Blandt Maypures arbeidedes paa S. Jose de Maipure og Encaramada. Fra 1731—36 samledes de og Paos tre Gange uden andet Resultat, end at Børn og Døende døbtes. Maaske Araura

---

[1] Macgillivray 205. 207. 217. Humb. 2, 287. 369. Zeitschr. f. Erdk. 32. 40.

[2] Humb. 2, 397.

[3] Gilius 37 ff. 317. 500 (disse Angivelser gjælde ogsaa flere af de andre Stationer). Macgillivray 201. Humb. 2, 271. 277. Z. f. Ethnol. 1876, 327. Gumilla 1, 294. 334.

[4] Tschudi, S. Amer. 5, 80.

[5] Humb. 2, 234. 295. Macgillivray 207.

[6] Gilius.

[7] Macgillivray 207. 217. Humb. 2, 365.

[8] Gilius.

[9] Humb. 2, 234. 365. Gilius.

og S. Juan Baptista del Pao have været Stationer blandt de sidste[1].

Motilones ere saagodtsom alle vilde Hedninger, skjøndt endel have ladet sig døbe i S. Miguel. Der er Kirker for disse i Espiritu Santo, Jobo og Palmira[2].

Det var navnlig Jesuiterne, der arbeidede blandt disse Folk, og foruden de allerede anførte Stationer havde de en Række Stationer langs Orinoco (S. Fernando de Atabipo, anlagt i Slutningen af 17de Aarhundrede, Esmeralda, hvis Missionær i det Mindste senere boede i S. Barbara), Rio Atabapo (S. Balthasar, S. Antonio de Zavita), Rio Negro (Maroa, S. Miguel de Davipe (1775), Tomo, S. Miguel de la Tortuga, Nossa Senhora de Caldas) og Cassiguare (S. Francisco Solano og Mandavaca). Jesuiterne havde en Række Stationer dels Øst for Orinoco (Notre Dame des Anges, S. Xaver), dels mellem Orinoco og Meta (S. Borja, S. Ignacio, S. Joakim, S. Therese), dels ved Meta og Nord for denne (S. Jago, S. Jean, Concepcion, S. Michel, S. Regis, S. Rosalia de Cabapuna, N. Señora del Pilar, Assumption, S. Xaver, S. Ignacio, S. Salvador, Macuco, Zurimena, Casimena, Cabullara). I Merida havde de et Kloster[3]. I Almindelighed samledes 3 til 4 Stammer paa en Station, hvilke ikke forstode hinandens Sprog. De jesuitiske Missioner deltes i Missionerne ved Nedre Orinoco (Nord og Øst for Atures) og Øvre Orinoco. For at befolke Reduktionerne lode Jesuiterne Soldaterne gjøre Røvertog, hvorved mange dræbtes, de, der bleve i Behold, bragtes til Reduktionerne og fordeltes mellem dem, helst saa fjernt fra deres oprindelige Hjem som muligt, og for at faa dem befolkede, indrømmede Regeringen dem Skattefrihed, hvilket nærmest kom Jesuiterne tilgode. Ved Jesuiternes Fordrivelse gik det tilbage, og da Spaniernes Herredømme hørte op, forsvandt de fleste Munke. Til at forestaa Reduktionerne i verdslig Henseende udnævnedes Regeringskommissærer, der plagede de Indianere, som ikke allerede vare vendte tilbage til Skovene, med haardt Trællearbeide, saa at de fleste af dem flygtede bort. I Esmeralda

[1] Humb. 2, 234. Gumilla 1, 248. Depons 322.

[2] Z. f. Ethnol. 1872, 190. Z. f. Erd. 1880, 46. Proceed. R. G. S. 1881, 706 ff. (map).

[3] Maaske de sidste ere de samme som nogle af de med Helgennavne benævnte.

var 1835 kun 1 Familie tilbage, og 1850 var der kun af alle Stationerne tilbage: Cabruta, Caycara, Uruana, Cariben, Atures, Maipure, Atabapo, af hvilke kun Caycara havde nogen Betydning; i Atabapo var der kun 7, i Maipure 4 arbeidsdygtige Indianere tilbage. I S. Carlos er der endnu Christne, men ingen Missionær, derimod komme Indianerne til Præsten i Guia for at faa deres Børn døbte[1].

B.

Brasilianske Folk.

Brasilien, hvor den første Landgang skete af Spaniere ved Floden S. Cruz ved Porto Seguro 1500, opdagedes helt af Portugiserne, der kom dertil samme Aar. 1555—67 satte Franskmændene sig fast ved Rio, og da de bleve fordrevne derfra, ved Parahyba, hvorfra de fordreves 1585. 1594 gjorde de Forsøg paa at sætte sig fast paa Maranhao, hvilket ikke lykkedes; først 1612 lykkedes det dem, men 1614 fordreves de af Portugiserne. 1624 satte Hollænderne sig fast i Bahia, men fordreves Aaret efter af de med Portugiserne forbundne Spaniere. Siden forblev det ved Portugal, til det 1822 gjorde sig uafhængigt[2].

1. Tupi.

Tupi og Guarani ere i Grunden samme Folk, kun kaldes de nordlige Stammer Tupi, de sydlige Guarani. De udgjøre Hovedbefolkningen i Brasilien og Paraguay og have naaet helt ned til Buenos Ayres[3].

a. Tupi.

Til Tupi[4] hørte Tupinamba (eg. Tupin-Imbas, Tupinikkim Topinambaza, Tupinambault) paa Øen Maranhao og Kystlandet op

---

[1] Humboldt 2, 274. 286. 293. 295. 365. 400. 417. 469. 479. 493. Gilius 451. Macgillivray 220 ff. Sachs 306 ff. Schomburgk 465. Wallace 228. 234. 253.

[2] Hazart 2, 361. Henrion 1, 536 ff. 2, 141 ff. Büsching 12, 51. Max Wied-Neuwied, Reise nach Brasilien. Frankf. 1820. 1, 307.

[3] Waitz 3, 405.

[4] Tupi er ikke det samme som Tapuya (Apuje, Indios bravos, Bugers, Gentios), hvilket er Benævnelse paa de vilde Indianere. Tupierne høre der-

til Para, saavelsom ved Bahia, ved Rio (hvor endnu Tupinaquim bo, saavelsom ved Mucury), ja ved Sydsiden af Uruguay (endnu 1785). Tupinamba'erne dreve Tamoyos, der vare de oprindelige Beboere ved Rio, tilbage, siden sluttede de sig sammen med de Franske; men 1567 fordreves disse af Portugiserne, og de Indfødte, der havde sluttet sig til hine, bleve tildels udryddede. De Tupinamba'er, der bo paa Øen Topinambazana i Marañon, skulle da være flygtede dertil tvers igjennem Landet. Af Tupinamba'erne var Tupajaros en Underafdeling. Den Underafdeling, der særlig kaldtes Tupinaquini, var fra det Indre vandret ned ad mod Havet til Egnen om Pernambuco. Tamoyos boede ved Rio og nordefter og ved Bahia (navnlig Cariri eller Kiriri, en Gren af dem). Paraibe og Petiuare (Petiguare) boede Nord for Pernambuco. Ved Marañons Udløb paa Øen Marajo boede Nengahyba. Ved Tapajosflodens øvre Løb bo Cabahyba, Apiaca (30,000), Nambiguara (Nabicuara) og Tapanhuna (begge 20,000), Bacchayri (5000), Bororo (10—12,000), Oropia og nogle mindre Tupifolk. I Provinsen Bahia boede endel Folk, af hvilke man ikke véd de flestes Boliger: Aracuya, Opacatiara, Choca (Chucuri) o. fl., rimeligvis Klaner af større Stammer. Overhovedet var der flere mindre betydelige Tupifolk, der her forbigaaes som uvæsenlige. Under Portugisernes Herredømme er en Mængde af de Indfødte bleven udryddet i Krige og ved Trællearbeide, og deres Antal er stærkt aftaget. Paa Reduktionerne (Aldea) samledes de forskjellige Stammer, og Jesuiterne gjorde Tupiernes Sprog eller rettere det lingoa geral (Fællessprog), som de deraf dannede, til Hovedsproget, der saaledes blev udbredt over hele det Indre af Brasilien ind i Peru, Bolivia og Paraguay. Ved Para og nedre Marañon og flere andre Steder have de civiliserede Indianere ombyttet deres Sprog med Portugisisk[1].

---

imod til Indios manos (tamme Indianere) (Wied 1, 35. Waitz 3, 412). Avé Lallemant, Reise durch Nordbrasilien. Leipzig 1860. 1, 283. Pohl, Reisen im Inneren v. Brasilien. Wien 1832. 1, 66.

[1] Waitz 3, 404 f. 410. Henrion 1, 366. Avé Lallemant, H. Staden v. Homburg bei den brasil. Wilden. Hamburg 1871, 38. Wied 1, 34 (hvor flere Folk nævnes). Pohl 1, 45. Scheibler, Gesch. derer v. d. Evang. in Frankreich unterg. Seereisen u. Colonienanstalten in S. Amer. Dessau 1783. 33 ff. 48. 85 ff. Federmann u. Stade, Reisen in S. Amer. Stuttg. 1859. 134 ff. 171 ff. Markham, Exped. into the valleys of the Amaz. 1539. 1540. 1639.

Da Kongen af Portugal 1500 udsendte Cabral til Indien, i Stedet for hvilket Land han naaede Brasilien, var det med den bestemte Hensigt at omvende de Indfødte, og de Præster, som fulgte ham, søgte at gjøre disse bekjendte med Christendommen. Budskabet om Brasiliens Opdagelse kaldte endel Franciskanere derover, men de dræbtes af de Indfødte tilligemed de fleste af Portugiserne. 1549 sendtes atter en Expedition til Brasilien, der landede tæt ved det Sted, hvor den forrige havde landet (ved Bahia). Paa Kongens Begjæring vare endel Jesuiter fulgte med, og de anlagde 1549 et Collegium i S. Salvador de Bahia (Bispesæde 1552, ifølge andre Angivelser 1566), prædikede for Tupinamba'erne og droge op til Pernambuco mod Nord, til St. Vincent mod Syd (Tamoyos). Stationer anlagdes i Espiritu Santo, Porto Seguro, St. Vincent, Manicoba, Piratininga (1554), og Collegier anlagdes i Rio (1560) og Pernambuco, der bleve Planteskoler for Missionen. Man begyndte nu at samle de Indfødte i Byer (Aldea) for saaledes at bringe dem under aandelig Paavirkning, og 1560 anlagdes 4 saasanne (Espiritu Santo, S. Joao, S. Paul, S. Antonio) ved Bahia, og allerede 1564 var deres Antal steget til 11, 1 anlagdes paa Øen Itaparica, og der arbeidedes med saadant Held, at man allerede 1586 regnede 10,000 christnede Indfødte i Brasilien. En i Lissabon 1568 stiftet Forening til de Indfødtes Omvendelse støttede Missionen. Foruden Espiritu Santo var Santos et Knudepunkt for Missionen mod Syd; mod Nord arbeidedes fra Pernambuco blandt Parahyba'er og Petiuares, efterat de Franske vare fordrevne 1585, og allerede 1591 vare 1100 døbte af de sidste, af hvilke 16 Aldeas efterhaanden bleve dannede. Men den Iver, hvormed Jesuiterne toge sig af de Indfødte ligeoverfor de hvide Voldsmænd, bevirkede, at Magthaverne overdroge Missionen her til Franciskanerne og Benedik-

---

London 1869. 117 f. Reise nach Guiana 13. Erbauliche und ang. Gesch. d. Chiquitos u. a. Wien 1729, 694 ff. Spix u. Martens, Reise in Brasilien. München 1823. 741 f. 821. 1051. Proceed. royal geogr. soc. 1862, 268 (map). Azara, Voyage dans l'Amérique mérid. Paris 1809. 2, 70 ff. Busching 12, 29 (hvor endel flere Folk nævnes). Wallace, narrative of travels on the Amazon and Rio Negro. London 1853, 477. 479. Lery, Hist. d'un voyage fait à la terre de Brasil. 4ed. 1600. 107 ff. 226. Tschudi, Reisen durch S. Amer. Leipzig 1866. 2, 256 f. Castelnau, Exped. dans les parties centrales de l'Amérique de Sud. Paris 1850. 2, 306 f. Hahn 4, 287. Petermann 1862, 437. Stöcklein N. 49.

tinerne. Missionen strakte sig langs hele Kysten, dog var den ikke naaet Marañon. 1607 droge Missionærer derop for at paabegynde en Mission der, men de vilde Tapoyas hindrede det. Senere lykkedes det dog Jesuiterne at vinde Indgang, og opad Marañon trængte de ligetil den spanske Grænse, saa at de mod Slutningen af det 17de Aarhundrede naaede de spanske Missioner. Deres Missioner i Nordbrasilien deltes i 4 Afdelinger (1659): Ceara, Maranhao, Para og Amazones. 1659 modtoge Nengahyba Missionærer. Paa Øen Maranhao fik en Franskmand, der var bleven tilbage der 1594, de Indfødte stemte for Christendommen, vendte tilbage til Frankrig og kom atter tilbage til Øen 1612 med franske Kapucinere, der arbeidede med særdeles Fremgang, men deres Gjerning ophørte snart. Allerede 1616 overtoges den af Jesuiterne, og vel gik den til Grunde, da Hollænderne erobrede Øen 1641, men 1644 fordreves disse, og den blev atter gjenoptaget. 1755 var her 60 Aldea'er, af hvilke de 28 vare jesuitiske. Ved Olinda nedsatte franske Kapucinere sig 1634 og dreve Mission. Men i det Hele taget hindredes hele Missionsgjerningen ved Portugisernes Menneskejagter og Slavehandel, der trods Jesuiternes Modstand blev almindelig tilladt 1611. 1605 erklæredes alle Menneskeædere, og det var de fleste Stammer, for Slaver, og Pavens Forbud mod Slavehandel 1537, 1649, 1741 bleve upaaagtede. Alene fra 1628—30 solgtes 60,000 Indianere som Slaver i Rio. Missionærerne vedbleve dog under de uheldige Forhold at arbeide videre, og 1609 lykkedes det dem at faa Regeringen til at forbyde at holde de Indfødte som Slaver i Sydbrasilien og 1652 i Nordbrasilien, dog 1684 bleve Jesuiterne fordrevne af Slavepartiet. 1688 vendte de tilbage, men Slavehandelen blev tilladt, dog med Indskrænkninger. Da Jesuiterne fordreves 1759, brød Uvillien mod dem løs, og deres Missioner gik for en stor Del til Grunde, thi vel bestemtes der, at Missionerne, der stilledes under den verdslige Øvrighed, skulde have Sognepræster, men Indianerne vilde ingen taale i Jesuiternes Sted og begave sig for en stor Del ud i Skovene igjen, da Loven, der ophævede al Missionstvang, udstedtes. Det var som ovenfor anført ikke alene Jesuiterne, der arbeidede i Missionsgjerningen. Ved Rio S. Francisco anlagde Franciskanerne, der 1624 kom til Brasilien, 1700 flere Stationer: Joazeiro (for Ponta og Masacara), V. Real de S. Maria samt V. de N. S. de Assunçao og Quebrobro (ligel.), Sahy Ororoba (for Chucuri), af hvilke den sidste navnlig blomstrede.

Nu ere Indianerne blevne Blandinger eller næsten uddøde. For Bororo anlagdes 1750 en Station i Rio das Velhas, der siden flyttedes til Lanhozo. Nu er dette Folk christnet. For de Indianere, der stode paa Portugisernes Parti, anlagdes 1567 S. Lourenzo, hvor der senere navnlig arbeidedes blandt Goaytacase. I de senere Aar have Jesuiterne anlagt en Station paa Maranhao i S. Luiz, en anden i Dos Krakos, Franciskanerne ved Rio Machado (1869), Rio Waupes i Taraqua og St. Josef de Maracaju. Hvad de brasilianske Præster angaaer, der jo ere nærmest til nu at drive Missionsgjerningen, da synes de at være af meget ringe Beskaffenhed[1].

Apiaca ere Hedninger[2], Nambiquarra og Tapanhuna ligesaa og vilde[3], Cariri ere alle Christne[4].

Et protestantisk Missionsforsøg gjordes allerede i det 16de Aarhundrede, idet den franske Protestant, Villegagnon, der gjorde Forsøg paa at anlægge en fransk Koloni i Sydbrasilien, medtog 1556 14 Missionærer fra Genf, der ankom dertil Aaret efter og fra det 1557 anlagte Fort Coligny arbeidede blandt Tupinamba'erne. Men Villegagnon behandlede Indianerne haardt og undertrykkede Missionærerne, som 1558 forlode Landet[5].

De forskjellige Selskaber, som senere have arbeidet i Brasilien: *den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.*[6], *den presbyterianske Kirkes Kvinde M. S. for Nordvest*[7], *den presbyterianske Kirkes Hedninge Kvinde M. S.*[8], *den forenede presbyterianske Kirke i Amerika*[9], *den methodistisk biskoppelige Kirke i Sydstaterne*[10] og *det sydamerikanske M. S.*[11] have

---

[1] Hazart 2, 368 ff. 598 ff. Henrion 1, 532 ff. 542 ff. 2, 136 ff. Hahn 2, 270 ff. 383 f. 4, 284 ff. Büsching 12, 55. Waitz 3, 449 f. Spix, 212 f. 741. Rojas 159. Pohl 1, 385. Wied 1, 37. Alm. Kt. 1868, 232. Peterm. 1862, 437. Robertson, letters on Paraguay. London 1838. 2, 41. 60 f. Miss. cath. 1881, 97. 249. 497.

[2] Castelnau 2, 307. 314 ff.

[3] Peterm. 1862, 437.

[4] Wied 2, 263.

[5] Scheibler 12 ff. 28. 61 ff. 128 ff. Lery 7 ff. 63 ff. 122 ff.

[6] Rep. 1866, 21. 1882, 26.

[7] Rep. 1881, 73.

[8] Rep. 1881, 44.

[9] Rep. 1880, 52.

[10] Rep. 1880, 8.

[11] Rep. 1879, 47. Marsh 20.

alene Romerkirkens Medlemmer for Øie og vedkomme derfor ikke dette Arbeide. Dog ere Missionærerne paa en Udpost Lemoes (1881) til det første Selskabs Station Botucatu komne i Berørelse med Indianerne[1].

b. Guarani.

De egenlige Guarani (rimeligvis = Guanjanga) boede fra S. Catharina til Parana, ja have naaet Buenos Ayres, mod Nord til Assuncion, ja rimeligvis langt nordligere, mod Syd omtrent til Brasiliens Sydgrænse. Til dem hørte Cario (Gorio, Carijo, Carige, Caribe (?), Canoeiro), der boede ned ad mod Havet, af hvilke Patos (Bates) var en Underafdeling, saavelsom Guarũ (Guarulho), af hvilke Sacuru ere en Levning, endvidere Bugres, Chovara, Munno, Chova, Arachane, Timbu, Caracara, Mbgua, Gualache, Guana (Guayane, Huana, Guanjange, Apiane, Sologua, Chane), hvilke deles i Guana eller Chuala, Tereno, Lacano, Quiniquinas[2], Itatine (Tobatines mellem 19^0 og 22^0), Guirapore, Guato (5 à 6000), Cayua (Caigua), (10 à 15,000). Til Guarani hørte endvidere Chiriguana, der i det 16de Aarhundrede vandrede mod Vest, og i det 18de Aarhundrede indvandrede i Peru, Guaraye og Chaneses, der ere Afdelinger af Chiriguanaerne. Ogsaa Siriono tale Guarani. I Missionerne i Paraguay brugte Jesuiterne Guaranisproget, som derved blev end mere udbredt og endnu tales i stor Udstrækning ved Bredderne af Uruguay, Paraguay og Parana[3].

---

[1] Rep. 1882, 26.

[2] Peterm. 1862, 437, hvor Qũiniquinao (16—20,000), Lagana, Terena regnes til Guaycuru; Guana anslaaes der til 5 à 6000).

[3] Waitz 3, 405 ff. 411. Mave, Reiser til det Indre af Brasilien. Kbhvn. 1819. 1, 95. Avé L. 102. Avé Lallemant, Reise durch Südbrasilien. Lpz. 1859. 1, 325. 2, 58. G. G. zu Wien 1874, 281. Zeitsch. f. Ethnologie 1869, 125. Azara 2, 52 ff. 75 ff. 81. 85 ff. Charlevoix, Gesch. v. Paraguay. Nürnberg 1768. 1, 237 ff. 268 ff. 2, 54. 76. 136 f. Verh. d. Berliner Ges. f. Anthropol. Berlin 1881, 171. Chiquitos 10 f. 16 ff. 39. Wied 1, 35. 102. Hazart 2, 410. Büshing 12. 62. Graty, La republ. de Paraguay. Bruxelles, 1862, 203 f. 208. Spix 196. 204. Castelnau, Exp. dans les parties centrales de l'Amérique du Sud. Paris 1850. 2, 396. 399. 405. 446 ff. 469 ff. 480. 6, 55 ff. 241. Tschudi, S. Amer. 3, 389 ff. Peterm. 1876, 79. Stephens 2, 184. Petermann 1862, 437. Revue de deux mondes. Paris 1851, 10. 134. 137. Stöcklein 530.

Romerkirkens Mission blandt Guarani'erne og de dem nærstaaende Tapes eller Tupi[1] var en af dens mest blomstrende Missioner. I det 16de Aarhundredes første Halvdel havde Spanierne samlet endel Guaranier i Byer, der imidlertid senere næsten alle bleve ødelagte af Portugiserne, navnlig af de saakaldte Mameluker eller Paulister, en Blanding af Portugisere og Indianere i den brasilianske Provins S. Paulo, dannet i det 16de Aarhundredes anden Halvdel, der fra 1629 foretog Menneskejagter langt ind i det Indre, hvilket først ophørte ved Negerhandelens Tiltagen. Derved ødelagdes mange Missionsstationer, og af hine Reduktioner var 1780 kun 4 tilbage, nemlig Yta (anl. 1536), Coazapa (1607), Yuty (1610), Ytope (1673). Paa Regeringens Opfordring begyndte Franciskanerne 1541 at arbeide først i Assuncion (anl. 1538 (1536 ?), Bispesæde 1547), derefter i hine spanske Reduktioner og havde hine 4 Pladse besatte 1780. Da Jesuiterne 1615 anlagde en Station i St. Anna, gjorde hine Fordring paa den som deres, og den blev dem overladt. Ligeledes blev Itati (1588), hvorfra Guarani'erne havde fordrevet Franciskanerne og indkaldt Jesuiterne, givet dem tilbage 1616 (ødelagt 1648). Iøvrigt synes det ikke, at Franciskanerne havde udrettet meget, thi da Jesuiterne kom 1589, traf de efter deres Sigende Guaranierne meget uvidende. Først arbeidede de fra Assuncion (hvorfra Biskoppen fordrev dem 1644) og anlagde 1590 en Station i Villarica, 1592 i S. Juan de Corrientes. De maatte døie megen Modstand af Spanierne, fordi de toge de Indfødte i Forsvar, men de støttedes kraftigt af Kongen, der tilstod dem store Friheder, saa at de endog havde Lov til at holde Hær, og da Guaranierne tilbøde at ville give sig under Spanien, hvis der blev anlagt Reduktioner for dem, anlagdes Loreto (omtr. 1609), S. Ignaz Guazco (1609), Ytapua (1614), St. Anna (1615—1615), Concepcion (Ibitaragua) (1620), Corpus Christi (1622), S. Maria mayor (1626), Yapeyu eller Hellig 3 Konger (1626), Incarnacion (1626) (for Coroados), Candelaria (1627) (Hovedsædet for Missionen), S. Nicolas (1627), Assuncion (1628), S. Anton (1628) (for Coroados), S. Thomas (1628), S. Mikael (for Coroados), S. Xaver (1629), La Cruz (1629). 1628 tillod en spansk Guvernør Mamelukerne at indfange Indianerne, og 1629 og 1630 ødelagde de 11 Guaranibyer, deriblandt

[1] Charlevoix 2, 42. Z. f. Ethnol. 1870, 125.

S. Josef, S. Xaver, Jesus Maria, S. Paolo, Incarnacion, S. Miguel, S. Antonio, S. Tome, Archangelos (Station for Tayoba, en Gren af Guarani), Tambo, N. Señora de la Pacavana, samt Byerne Villa Rica og Ciudad Real, der egenlig ikke vare Missionsstationer. Paa dette Røvertog gjordes 60,000 Indianere til Fanger, hvilke solgtes i Rio, og andre Indianere fulgte Mamelukernes Exempel. Da de nu truede med at ødelægge Loreto og S. Ignaz, opgave Jesuiterne Arbeidet ovenfor de 7 Vandfald og udvandrede med de christnede (12,000) Guarani'er (1631 ell. 1632), hvorpaa Loreto (1631) og S. Ignaz (1631) anlagdes, og andre Stationer anlagdes i Carlos (1631), Apostolos (1631), St. Mikael (1632), St. Thomas (1632), St. Josef (1633), S. Anna (1633), Theresia (1635), (de 5 sidste for Tapes), St. Joakim (1635); men under Anfald af Mameluker 1637 ødelagdes St. Mikael, St. Thomas, St. Josef og kort efter S. Theresia, S. Joakim og S. Anna samt Jesus Maria, St. Christoval, St. Cosmo. 1638 nødte Mamelukernes Røvertog Jesuiterne til at opgive Apostolos og S. Carlos og kort efter S. Nicolaus, hvilke dog senere maa være gjenoptagne, og hele Landet mellem Uruguay og Piratinim. Allerede forinden vare flere Stationer anlagte, nemlig S. Luiz (Aloys) Gonzaga (1632), Martires (1633), S. Cosmo Damiano (1634), og senere anlagdes Jesus (1685), St. Francisco de Borja (1690), S. Lorenzo (1691), S. Rosa (1698), S. Juan Bautista (1698), Trinidad (1706), S. Angelo (S. Anjo) (1707). 1732 var her ialt i denne Mission 31 Landsbyer med 141,182 Christne (Abiponer og Chiquitos ikke medregnede). De Indfødte paa Stationerne vare aldeles afhængige af Missionærerne, arbeidede for dem og lønnedes af en fælles Kasse. Men allerede kort efter begyndte det at gaa tilbage; 1744 var Antallet af Christne aftaget til 84,606, thi mange vare flygtede til Skovene, 1751 var det 97,582[1].

1750 afstodes den østlige Del af Uruguay med 7 Missionsstationer til Portugal, men Jesuiterne lode de Indfødte gribe til Vaaben herimod, thi under Portugals Herredømme vilde de miste mange af deres Friheder, men de fordreves 1759, og de Indfødte forlode Stationerne. 1767 fordrev Spanien Jesuiterne fra sine Besiddelser, og dermed gik det Hele tilbage. Endnu 1801 var der

[1] Dobrizhoffer (Gesch. d. Abiponer. Wien 1783) 1, 17 angiver Antallet 1762 til 141,252, men siger, at snart efter bortrev Kopper 30,000 af dem.

45,639 Indianere tilbage paa 30 Stationer (paa 7 af dem endel Charrua'er), men nu ere alle Stationer paa Østsiden af Uruguay gaaede til Grunde og 1835 var der kun 377 Indianere tilbage i de derværende Missioner. I Borja var der dengang en Præst[1].

Blandt Cario paabegyndtes en Mission 1554, men Missionærerne dræbtes. 1596 paabegyndtes den atter, men først i det 17de Aarhundrede blev Missionsgjerningen af Varighed. Ved den bleve Cario'erne christnede. Stationerne Ayuruoca og S. Francisco de Salles (nu 3000 Ind.) maa vist nærmest henregnes herhen. Efterkommere af dem, rimeligvis blandede med Folk af andre Stammer, maa vist de saakaldte Coroados (ɔ: Kronragede) ansees, der ere christne civiliserede Indianere, men i det Mindste de sydlige af dem leve alligevel i Flerkoneri[2]. Mod Nord er deres Hovedsæde ved Rio Pomba; endel af dem bo i Aldea de Valencia. Lidt længere mod Syd ligger Aldea de Escoda, en Kapucinerstation, hvor der arbeides blandt Carios, af hvilke endel ere tilbage her og i Nabosognene, medens de ellers ere gaaede til Grunde paa Grund af ødelæggende Sygdomme. I den allerseneste Tid har en Kapuciner faaet 2000 Coroados til at bosætte sig ved Parana og blive Christne, og omtr. 1857 anlagde en anden Kapuciner S. Pedro de Alcantara, hvor der nu er 600 christne Indianere[3].

Bugres ere endnu vilde Hedninger[4].

Guana ere næsten alle Christne. 1730 begyndte Jesuiterne at drive Missionsgjerning blandt dem[5].

---

[1] Escandon u. Nusdorfer, Gesch. v. Paraguay. Frankfurt u. Leipzig 1769, 19 ff. Beyträge z. Gesch. v. Parag. Frankf. u. Lpz. 1768, 8 ff. Waitz 3, 450. 455 ff. Henrion 2, 92 ff. 97 ff. 580. Chiquitos 2 ff. Charlevoix 1, 209. 267 ff. 334 ff. 2, 3 ff. 16 ff. 46. Azara 2, 222. 226. 232 ff. 260. Avé Lallemant, S. Brasil. 1, 281 ff. 325. 334. Dobrizhoffer 1, 72. Col. ch. chr. 1850—51, 321 ff. Hahn 5, 22 ff. 40 ff. 151 ff. d'Orbigny, Voyage dans l'Amérique merid. Paris 1835. 1, 196 f. 271 ff. Robertson 2, 60 ff. 331 ff. Graty 48 ff. Petermann 1876, 348. Henrion 2, 567 ff. Stöcklein N. 48 (Kortene til Vol. 16 (hvor Stationerne Ytati, Homo, S. Jago de Santsches og S. Lucia anføres) og 28. Revue de deux mondes. Paris 1851, 10. 136 ff.

[2] I Peterm. 1862, 437 henregnes Coroados i Matto Grosso (50,000) til de bosiddende hedenske Indianere.

[3] Spix 196. 213. 277. Wied 1, 35. Church bells 1882, 205. Hahn 2, 273. 281. Tschudi, die brasil. Prov. Minas Geraes. Gotha 1862, 38 f. Z. f. Ethnol. 1869, 126 ff.

[4] Avé Lallemant, S. Brasil. 2, 58.

[5] Waitz 3, 410. Castelnau 2, 396. Stöcklein 530.

Til Itatine sendtes Jesuit-Missionærer omtr. 1630. De mødte i Begyndelsen Vanskeligheder, fordi en portugisisk Præst havde samlet endel af dem paa en Reduktion, som det viste sig for at sælge dem som Slaver til Brasilianerne. Jesuiterne vandt dog deres Tillid, og Stationer anlagdes i S. Josef, Angelos, S. Paul og S. Peter. De maatte døie meget af Mamelukernes Anfald, men det lykkedes dog at bevare dem. Dog, da Biskoppen af Assuncion berøvede Jesuiterne denne Mission omtr. 1646 og overdrog den til andre Munkeordner, forlode Itatinerne Stationerne. Senere arbeidede Jesuiterne iblandt dem i S. Fé, og da de Indfødte forlode denne, anlagdes Taruma, hvor 1723 mere end 300 døbtes; de flyttedes til S. Fé, men flygtede derfra 1734, hvorpaa Tapebi (St. Joakim) anlagdes 1746, der 1753 flyttedes. 1749 anlagdes St. Estanislao. 1767 var her 4300 Christne. Missionen gik her ligesom andetsteds til Grunde ved Jesuiterordenens Fordrivelse[1].

Guato ere Hedninger[2].

Caiagua ere Hedninger. De ere de eneste vilde Guarani, der nu findes i Paraguay. Blandt dem (Caaigua) forsøgte Jesuiterne at drive Mission omtr. 1630, men det mislykkedes[3].

Til Guiarapore kom Jesuiterne 1645, og det gik ret godt, men Missionærerne bleve dræbte[4].

Blandt Chiriguana havde Franciskanerne begyndt før 1600 og havde havt nogen Fremgang, men det mislykkedes. 1592, 1601, 1607—1609 gjorde Jesuiterne Missionsforsøg, men uden Held. Omtr. 1635 bade Chiriguana'erne selv om Missionærer, men da disse kom, bleve de ikke modtagne. Først 1686, da to Missionærer fra Paraguay begyndte at arbeide i Nærheden af Tarija, lykkedes det. 1690 anlagdes et Collegium i Tarija, og Stationer anlagdes i Purificatio Mariæ (1690) (maaske = la Presentation de N. Señora), Salinas (1690), S. Ignaz (1691), men da Mamelukerne 1696 gjorde Indfald i Landet, bleve Jesuiterne fordrevne, fordi man frygtede for, at de vare Speidere. 1709 anlagdes N. Señora de Candelaria de Iti for Chaneses, og blandt de egenlige Chiriguana'er gjenoptoges

---

[1] Charlevoix 1, 238 f. 2, 73. 77. 79. 125. 130. 145. 298. Hazart 2, 310. Dobrizhoffer 1, 73 ff. Henrion 2, 581.

[2] Castelnau 2, 378 f.

[3] Graty 204. Charlev. 2, 69.

[4] Charlev. 2, 126 f.

Arbeidet 1715 paa de Indfødtes Begjæring, og 1718 blev en Station anlagt i Concepcion; men 1727 gjorde Chiriguana'erne Oprør mod Missionærerne og fordreve dem, dog de kom tilbage, Concepcion gjenoprettedes paa et andet Sted 1732 og deltes i Concepcion (S. Anna) og S. Rosario, og Stationer anlagdes i Piray eller Potrero (gjenopr. 1768), Salinas (gjenopr. 1737), Santissima Trinidad de Azero (1757 for Chaneses). Da Jesuiterne fordreves, overtoge Franciskanerne Gjerningen 1769 og udvidede den. Nye Reduktioner anlagdes i N. Señora del Carmen de Cabezos (1769), N. Señora del Pilar de la Florida (1781), S. Rafael Archangelo de Mazavi (1788), N. Señora de Guadelupe de Igruiri (omtr. 1788), Patrocinio de San Jose de Tacuru (1786), S. Antonio de Patna de Zaypuru (1788), S. Domingo de Tapuita (1795), S. Francisco de Solano de Ibirapucuti (1790), S. Buenaventura de Tacuarembo (1791), S. Geronimo Piriti (1792), S. Diego de Ubay eller Obaig (1793), Parabiti (1795), S. Pedro Alicante de Tayarenda, S. Miguel de Itau (1791), Ap. S. Pablo de la Tapera. Ialt var der paa disse Stationer omtr. 14,000 Chiriguana'er og 1500 Chaneses samlede samt i Bibosi 800. 1800 bestode 21 Reduktioner, deriblandt Vejoses. Nord for Parapiti er Christendommen ganske forsvunden blandt Chiriguana'erne[1].

Sirione ere endnu vilde[2].

c. Omagua o. fl.

Omagua (Guaype, Guayupe, Campeva d. e. Fladhoved) tale vel ikke Tupi, men ere dog nærbeslægtede med dette Folk. De ægte Omagua hedde Omaguasete og bo længst mod Nord i Ecuador. Til dem høre Agua, der ere fundne spredte i Ny Granada, Venezuela og paa Orinocosletten, endvidere Achagua (Axagua), Enagua, Payagua, Capanagua (Busquipanes), Maragua. Nær dem staa Cocama (Ucayale) og Cocamilla. Endvidere høre til denne Folkeafdeling Yurimagua, der i det 16de Aarhundrede af Portugiserne fordreves fra Madeiraflodens Munding, og Tocantins,

---

[1] Charlevoix 1, 313. 2, 81. 198 ff. 270. 287. Dobrizhoffer 1, 66. Hazart 2, 310. Waitz 3, 412. 466 f. Henrion 2, 87. 576. 581. Muratori, il christianismo felice. Torino 1824, 150 ff. Stephens 2, 183. Chiquitos 11. Hahn 5, 17. 169 ff. Castelnau 6, 143. 148 ff. Markham, Amaz. XV. d'Orbigny 2, 541. Proc. R. G. S. 1881, 417. Stöcklein 90.

[2] Waitz 3, 412. d'Orbigny 2, 543 ff.

Omaguaca (Amajuaca, Amahuaca), Juri, Diagita, der ere beslægtede med hverandre og bo i Tucuman, høre efter al Sandsynlighed ogsaa herhen[1].

Mellem 1683—1727 fandt Missionen Indgang mellem Omagua, Maragua (nu Christne) og Payagua. Paa St. Joakim, der var Missionens Hovedsæde, arbeidedes blandt de første, paa Peras blandt dem og flere andre, og ialt anlagdes 40 Reduktioner. Omagua vare alle omvendte, men Missionerne ere ganske gaaede til Grunde, dels ved Koppesygdomme, dels ved Jesuiternes Fordrivelse. Af deres Levninger ere Stationerne St. Paul, Yviratuha, Traquatuha, Paraguari, Tefe, Coari, alle Carmeliterstationer, dannede. Blandt de vestligere Omagua arbeides paa Sarayacu[2].

Blandt Cocama arbeidede Missionærer i det 17de Aarhundrede, men 1660 dræbte de deres Missionær. Nu arbeider Sognepræsten i Nauta blandt dem[3].

Blandt Cocamilla arbeides fra Laguna.

Blandt Yurimagua arbeidedes paa Stationen Yurimagua ved Huallaga[4].

1586 kom Jesuiterne fra Peru, Dominikaner, Mercenarier og Franciskaner til Tucuman; andre Missionærer havde tidligere været der, men de fleste vare udøbte, og de Døbte vare aldeles uvidende. De ved Vermejofloden og i Tucuman 1591 anlagte Stationer blandt Omacagua havde ikke Fremgang paa Grund af Krigsuroligheder, men senere lykkedes Missionsgjerningen blandt dem[5].

Missionen blandt Lule'rne foranledigede Diaguites til at bede om Missionærer omtr. 1600, hvilken Begjæring opfyldtes, og mange bleve døbte[6].

---

[1] Waitz 3, 425 ff. 432 f. Rojas 158. 184 f. (der regner Achagua til Cavere). Reise nach Guiana 11. 27. 184. Chiquito 657 ff. Markham, Amaz. 96 f. 176. Pöppig 2, 432.

[2] Waitz 3, 428. 540. 547. Reise nach Guiana 26. 29. 240. 250. Markham, Amaz. XXXVI, 175. Stöcklein 26. 51. Hahn 5, 209.

[3] Castelnau 4, 455 f. Markham, Amaz. XXXIV.

[4] Waitz 3, 429.

[5] Waitz 3, 480. Henrion 2, 85. Charlevoix 1, 290. 294. Hazart 2, 327. Hahn 4, 418 f. 5, 112.

[6] Hazart 2, 310. Henrion 2, 86. 91. Charlevoix 1, 301 ff. 2, 8. Hahn 5, 17. 19.

d. Andre brasilianske Folk.

Paa Tupifolkenes Omraade boede mange andre Stammer, — der angives 387 Folk i Brasilien — som ikke vare beslægtede med dem. Ved Paraguayflodens øvre Løb boede Guaxarapo (Guache), Sococie, Xaquete, Chanese (hvilke 3 Stammer, der næsten ere uddøde paa Grund af Barnemord, kaldtes Orejone), Samocosi (Sambicosi)[1].

Derpaa boede Nuara, der alle førtes som Slaver til Brasilien (5—6000), Paresi (Parexi), Parahabitata, Jahuariti (I-Tapuyos, Moriego)[2].

Nord for Rio Janeiro boede Goaytacase (Uetaca), der atter deltes i G. Assu, G. Jacorito, G. Mopi, hvilke for endel bleve udryddede af Portugiserne; Resterne samledes paa S. Lourenzo; fremdeles Choropo, Puri og nogle af de Folk, hvis Efterkommere kaldes Coroados (se ovenfor), hvilke Folk af Botokud'erne vare trængte ned mod Kysten. Disse trak sig i det 16de Aarhundrede mere ind i det Indre, men boede dog i Begyndelsen af dette Aarhundrede navnlig ved 18° nærved Kystlandet. Deres Hovedsæde var i Skovene ved Belmonte. Til dem hørte Guerens, der nu ere gaaede til Grunde, og Camacan (Mongoyoz, Monxocos, omtr. 2000). Botokuderne kalde sig selv Engeræckmung og gaa ellers under mange andre Navne (Arari, Nakemiuk, Frexos, Mones, Guaymures, Aymoros, Aimbores)[3].

Botokuderne have drevet Øster paa Capoxo (Caposch), Cumanachos (Comanoxos), Machaculi (Machacara, Maxacali), Panhami, der have forenet sig mod dem med Patachos, med hvem de ere nærbeslægtede. Fjernere staa Maconi (Macuani) (1820 omtr. 300), der have trukket sig ned til Havet, og de med dem beslægtede faa Malali (ved Rio Doce). Miramonini hørte vist ogsaa herhen[4].

---

[1] Waitz 3, 434. 439. Castelnau 2, 467. Azara 2, 78 ff.

[2] Waitz 3, 442. R. G. S. Proceed. 1862, 268 (map). Castelnau 2, 307 f. 3, 221. Peterm. 1862, 437. Azara 2, 77.

[3] Waitz 3, 438 ff. 445 ff. Mave 2, 328. Alm. Kt. 1868, 229 ff. Wied 1, 37. 119 f. 128 ff. 198 ff. 234 f. 284 ff. 315. 331 ff. 2, 1 ff. (Kort). Avé Lallemant, Nordbrasilien 1, 283 ff. 2, 116. Spix 369 ff. 481 f. 493. 692 ff. Tschudi, S. Amer. 2, 264 ff.

[4] Spix 491 f. Hazart 2, 378.

Mellem Paranahyba og Tocantins bo Gez, der deles i Angez, Mannacobgez (Cannacatagez), Piacobgez (Paycogez), Crangez, Poncatagez, Coicatagez (Gaviao, Gribbe Indianere), langs Tocantins bo Jacunda, Bus, til hvilke Temembo og Acobo høre, Gavioes, Caracati, Jundiahi, Apinage og de med dem beslægtede, nu lidet talrige, Crahao (Caraho, Gradaus, Mecamecran[1]), Gogues (Gueges), Timbira, fremdeles Cherentes (Xerentes), et talrigt Folk, Chavantes (Aculi), Poxotis, Noroquages, Cortis, Caraja (et lille Folk, delt i Carajahi, Canoeiras, Chambioa, Javahai) (disse 5 sidste Folk bo paa Øen Bananal eller N. Beira (Ilha gr. de S. Anna), Cayapo (Caipo), det mægtigste Folk i Provinsen Goyaz, men nu i Aftagende (4 à 5000). De staa Crahao meget nær[2].

Vestligere bo Camicanz (de Dannede i Modsætning til Yapyruara, Ørkenfolk), hvorunder indbefattes en Blanding af talrige Stammer: Jacipuija, Juruna, Cariberi, Curiare (Curiveri), Cuzari, Guaruara, Maranho, Miranha, Passes, Juri, Uainuma (de 3 sidste kaldes under et Juripixuna[3]).

Vest for Tapajoz bo Mauhe (Mave) og de med dem beslægtede Mundrucu, der feilagtig af Nogle regnes til Tupi. De sidste ere et mægtigt Folk, som i første Halvdel af forrige Aarhundrede kunde stille 15—20,000 Krigere i Marken. Derpaa følge mod Syd Tapajoz, Parentitin, Cabixi (15—20,000) og Cajabis (10—15,000) ved Pamatinga[4].

Ved Madeira bo Arara, Caripuna, Manoa, Mura, Pama (der skal være ødelagt af Caripuna), Catauxi, Pamouri (Pamari, Purupuru), Jamamari (Jamamady), Jubiri, Ipurina, Ajurure, (Majuru), Cantario (Crutrio) (4 à 5000), Lambi, Tamarari, Pucanora, Nawa, Culino, Arana, der næsten have tilintetgjort

---

[1] Rimeligvis de samme som Acroa og Chacriabu (Pohl 1, 337). Acroa deles i Acroa Assu, Acroa Mirim (Spix 807). Afdelinger af dem ere ifølge Spix (822) Aponegicran, Ponicran, Paracamecran, Macamecran.

[2] Spix 267. 573 ff. 823 f. Geogr. Mitth. 1862, 437. 1876, 222. Pohl 1, 319. 325. (hvor flere Folk nævnes). 385. 400 ff. Waitz 3, 440 f. Castelnau 1, 372. 383. 436 ff. 442. 2, 11. 26 ff. 41. 47. 79. 115 ff.

[3] Spix 807. 1033. 1184. 1203 ff. 1220 f. 1236 f. 1242 ff. Wallace 509. Azara 2, 167 f. Hazart 2, 378.

[4] Waitz 3, 442. Chiquitos 704. Proceed. R. Geogr. S. 1862, 268 (map.) 276. Spix 1051. 1309 ff. 1337 ff. Petermann 1862, 437.

Canamari, endvidere Ticuña og de med dem beslægtede Oreiones (deles i Aones, Aouero, Ayowa) og Jumanha[1].

Endel af disse Folk har været Æmne for *Romerkirkens* Arbeide blandt Tupier og Guaranier.

Blandt Pareci arbeides i St. Anna[2].

Cajabis og Parahibitata ere Hedninger[3].

Levningerne af Goaytacase bleve samlede paa San Lourenzo (1567) og bleve omvendte af Jesuiterne mod Slutningen af det 16de Aarhundrede[4].

Omtrent 1780 anlagde Capucinerne S. Fidelis ved Parahyba (Coroado, Coropo) og lidt høiere oppe Aldea da Pedro. Ligeledes arbeidedes blandt dem fra S. Joao Bautista, men selv de mere dannede iblandt dem havde kun lidet Begreb om Christendom, og de, der boede høiere oppe i Landet, vare 1815 uciviliserede[5].

Puri vare 1815 vilde. Maaske det var blandt dem, at Jesuiterne samlede 6000 Indianere paa Villa Nova de Benevente ved Iritiba, men paa Grund af det indførte Hoveri flygtede de bort[6].

Botokuderne ere Hedninger, om end endel af dem ere blevne døbte og i Navnet christnede. Siden 1840 have Kapucinere nedsat sig mellem Rio Pardo og Taype for at arbeide blandt dem, Patachos, Mongoios og Camacan, og Regeringen har ogsaa taget sig af Missionsgjerningen. 1861 befalede den saaledes, at en Kapucinermissionær skulde sendes til dem, men 1863 var det endnu ikke sket; han foretrak at arbeide blandt de evangeliske Tydskere[7].

Af Camacan ere de, der bo ved Belmonte, christnede ved

---

[1] Waitz 3, 443 f. Spix 1185. 1206 ff. Smithson rep. 1879, 61. S. Am. M. Mag 1880, 175 ff. 1882, 158. Avé Lallemant, N. Brasil. 2, 222. Pöppig, Reise i Chili og Peru og paa Amazonfloden. Kbhvn. 1842. 2, 451. Wallace 515 f. Castelnau 1, 153. 3, 150 ff. 5, 8. Markham 183. Petermann 1862, 437. Wallace 517.

[2] Castelnau 3, 222.

[3] Castelnau 2, 307.

[4] Wied 1, 36 f. Hahn 2, 282.

[5] Wied 1, 128 f. Spix 391.

[6] Wied 1, 128. 175.

[7] Alm. Kt. 1868, 232. Tschudi, S. Amerika 2, 296 f. Hahn 4, 294. Henrion 2, 668.

Kapucinerne, audetsteds ere de Hedninger. I S. Pedro de Alcantara er der ogsaa arbeidet blandt dem. I Olivença anlagdes en Jesuitstation omtr. 1710[1].

Machaculi og Maconi ere i Navnet Christne. Af de sidste døbtes mange omtr. 1795[2].

I Trancoso arbeidede Jesuiterne, rimeligvis blandt Patachos[3].

Blandt Miramonini arbeidedes fra Piratininga[4].

Gavioes ere vilde[5].

Cherentes vare Hedninger ved 1820[6].

Caracati, Jacunda og Jundiahi ere Hedninger[7].

Paa Missionsstationen Boavista er der samlet 1500 Indfødte, som det synes navnlig Apinages[8].

Blandt Chavantes er der blevet arbeidet i Carretão de Pedro Terceira og Salinas, hvor de bleve samlede i Aldeer, men paa Grund af troløs Behandling løb mange af dem bort, og efter Missionernes Ophør ere de sunkne tilbage i Hedenskab. Dog findes endnu paa Aldea Estiva ved Salinas christne Chavantes og Carajas, og en anden Aldea findes ved Rio da Somno[9].

I San Jose de Mossamedes (1755) arbeidedes først for Javaes og Acroa, og da de uddøde, for Cayapo; alle Indianere paa Stationen ere døbte, men have ei Begreb om Christendommen; paa S. Gonzalo de Amarante og S. Joao de Sende arbeidedes blandt Gogues og Acroa, af hvilke paa den sidste allerede 1764 400 vare samlede, paa Maria (1780) arbeides blandt Cayapo, paa Duro og Formigo (1751) blandt Acroa og Chacriaba, paa Nova Beira (1778), rimeligvis blandt samme Folk. Aldeer har der været i Pissarao, der snart blev opløst, og Rio das Pedras (1741). Cayapo ere Christne[10].

---

[1] Wied 1, 317. 2, 111 ff. 2, 83. Spix 691. Henrion 2, 668.

[2] Waitz 3, 448. Wied 1, 234.

[3] Wied 1, 299.

[4] Hazart 2, 378.

[5] Castelnau 2, 11.

[6] Spix 574.

[7] Castelnau 2, 117. Kort 3.

[8] Castelnau 2, 23. 25 f. 67.

[9] Waitz 3, 440. Castelnau 1, 372. 2, 78 f. Pohl 1, 385. Petermann 1876, 222.

[10] Pohl 1, 385. 399 f. 408. Spix 806 f. Petermann 1862, 437.

Cantario og Cabixi ere vilde Hedninger[1].

For Mundrucu anlagdes 1811 af en Carmeliter Stationen Nova Monte Carmel de Caruma, hvor der boede omtr. 1000, ligeledes Juruty, Provoçao dos Manhes, S. Cruz, Guri, men meget er der næppe udrettet, thi 1850 omtales Folket som et hedensk[2].

Parentitini vare endnu 1850 Hedninger[3].

Blandt Mura er der anlagt en Station i S. Jose de Amatory. Ved Purus har der været en Station[4].

Caripuna ere Hedninger[5].

Manao ere civiliserede[6].

Arara ere endnu Menneskeædere[7].

Cantario, Ticuña og Oreiones ere Hedninger[8].

Det sydamerikanske M. S. har anlagt S. Pedro de Caxoeira ved Rio Purus, hvor der navnlig arbeidedes blandt Ipurina, Jamamady, Canamari og Pamouri. Ved Udgangen af 1879 arbeidede her 1 Missionær og 2 Lægmænd; i Moro Velho en en Lægmand[9].

C.

1. Chiquitos.

Chiquitos er en Fællesbenævnelse, Spanierne gave endel Folk, der boede i det nuværende Bolivia. Dertil hørte Chiquitos, hvis Sprog, Moncoca, Missionærerne stræbte at gjøre til Fællessproget, og til hvilket Panoqui og Mannacica (Manjancica, Izu) hørte. Guarañoca, Zamuca (Samucu), Morotoco (Coroinos), Travasicosi, Saraveca, Otuke (Otuque), af hvilke nu kun en lille Levning er tilbage paa Stationen St. Corazon, foruden endel Folk, der nu ganske ere smeltede sammen med Chiquito, nemlig Curu-

---

[1] Petermann 1862, 437.
[2] Castelnau 2, 307. Spix 1051. 1309. 1316. 1338.
[3] Castelnau 2, 307.
[4] Ave Lallemant, Nordbrasil. 2, 116. Stieler Atlas N. 90.
[5] Castelnau Atl. 74.
[6] Wallace 517.
[7] Ave Lallemant, Nordbrasil. 2, 116. Petermann 1862, 437.
[8] Pöppig 2, 451 f. 459. Castelnau 3, 151.
[9] Rep. 1879, 56. 61. 74. S. Am. M. Mag. 1880, 1 ff. 175 ff. 1882, 87. 91. 158.

minaca, Covareca, Curave, Tapii, Curucaneco, Corabeca, Paiconeca. I Missionerne blandedes de forskjellige Folk sammen og mistede deres Folkeeiendommelighed. Sygdomme have bragt dem til at aftage, og efter Jesuiternes Fordrivelse ere de i mange Maader blevne undertrykte[1].

Til Chiquitos høre ogsaa Tapacura (Chapacura) (nu 1500) og Yuracara (omtr. 1300), der synes at have talt Manazi, en Mundart af Chiquito, men ere flyttede af Jesuiterne til Egne, hvor Mundarten Tao tales. Om Chues høre til Yuracara er uvist[2].

1557 anlagde Spanierne Byen S. Cruz de la Sierra, og endel Chiquitos (Panoqui) omvendtes. Men da S. Cruz 1575 flyttedes mod N. V., hvor hidtil S. Lorenzo havde ligget, forstyrredes Gjerningen; Spaniernes Rovbegjærlighed æggede Chiquitos til Oprør, og de christnede Chiquitos bleve Hedninger. Efter mange Aars Fjendtligheder sluttedes Fred 1690, og da Chiquitos bade om Missionærer, sendtes saadanne til dem 1691, der anlagde Reduktioner i St. Xaver (1691) og St. Rafael[3] (Capoco) (1694 eller 1696), hvor ogsaa Tubitao og Taus samledes. Et Indfald af Mamelukerne 1698, der iøvrigt blev afslaaet, foranledigede, at St. Xaver (hvorhen ogsaa Pinnocos og Xamaros samledes) blev flyttet 1701, og nu anlagdes S. Josef (1702) for Boxos, Taotos, Penotos, Pinnocos, Xamaros og S. Juan Bautista 1699 for Xamaros, Suberecas, Petos, hvorfra Arbeidet strakte sig til Morotoco, Cucarates, Quies. Istedetfor S. Juan Bautista, der var bleven opgivet, anlagdes 1715 en anden Station af samme Navn for Morotoco, Penoto, Taus, Boros (ei = Baures), og fra de forskjellige Stationer drog man Folk af andre Stammer hid. 1704 begyndte Arbeidet blandt Puraxi, samme Aar og atter Aaret efter besøgtes Mannacica, blandt hvilke Concepcion anlagdes 1707, og der arbeidedes blandt Quiriquica, Sibaca, Zirituca, Jumare, Jutucare, Cozoca (Cazoquia), Subareca, Tapacura, Paunaca. 1716 begyndte Arbeidet blandt Jamuco,

---

[1] Waitz 3, 527 ff. Back, das Land der Otuquis in Bolivia. Frankf. 1838, 25 ff. Charlevoix 2, 224. Chiquito 66. 220. 222. 286 ff. d'Orbigny 2, 636.

[2] Waitz 3, 533. Z. f. Ethnol. 1877, 108 ff. Annuaire des voyages. Paris 1845, 71.

[3] Ifølge Charlev. 1, 191 ff. 261 anlagdes St. Rafael blandt Ojate 1683, men Missionærerne dræbtes. 1710 forlangte Folket atter Missionærer.

blandt hvilke S. Ignacio de Zamucos forsøgtes anlagt 1720, men de Christne dræbtes, og det opgaves; dog gjenoptoges Arbeidet 1726, men Missionærerne bleve ilde modtagne. Endel af de Christne flyttedes til S. Juan Bautista og derpaa til en Reduktion S. Ignacio, der atter anlagdes i deres Land. Andre Stationer blandt Chiquitos fandtes i Jesus Maria, Villa Maria, Buenavista, S. Corazon de Jesus, Paunaca, Napeca (for Otuke), S. Anna (1750—77). De Indfødte holdtes her ligesom i Guaranimissionerne i stræng Afhængighed af Missionærerne. 1767 var her 23,788 Christne paa 10 Stationer. Da Jesuiterne fordreves, forandredes Reduktionerne til Sognekald, men de gik i Forfald, og end mere da 1789 Civilforvaltningen af dem overdroges til Civile, der udsugede de Indfødte. I S. Miguel (1825 2500 Indv.), S. Ignacio (1830 3299 Indv.), S. Xaver (1825 2000 Indv.), S. Corazon (1825 805 Indv.), S. Jose (før 5000 Indv., 1825 1810) tales Moncoca, i S. Anna desuden Saraveca, i S. Jago (1825 1234 Indv) (flyttet 1740 fra Guarañoca), i S. Juan Morotoca (flyttet 1780 fra Tapera de S. Juan), desuden er der endnu Reduktioner i S. Rafael (1825 1059), Concepcion (1825 3000)[1].

Blandt Yuracare arbeidedes i S. Carlos og rimeligvis ogsaa i S. Francisco de Mamore (1793—1805), S. Rosa, Bibose, S. Francisco, Asuncion, S. Antonio ved Chapari, Chimore. De ere Christne i Navnet, men ogsaa kun i Navnet[2].

2. Moxos.

Til Moxos (Mojos), hvis Sprog Jesuiterne stræbte at gjøre til det herskende paa disse Egne, hvor der taltes 30 Sprog, høre Baures, Herisebocano, Itonama, Caricana, efter hvem Provinsen Moxos synes at være kaldet Canisie af de Indfødte, Movima, Cayutava, Ite (Itene, stundom kaldet Guarajo, men forskjelligt fra Guaranifolket Guaraye), Pacaguara (Pacavara). De sidste bo

[1] Chiquitos 66 ff. Muratori 2, 161 ff. Henrion 2, 576 ff. Charlevoix 2, 223 ff. 249 ff. 268. 273. 292 ff. Hahn 5, 135 ff. 191 ff. 202 ff. Waitz 3, 528. 532. Stephens 1, 79. Castelnau 3, 211 ff. Bach 25 ff. d'Orbigny 2, 572. 590. Hahn 5, 194 f. d'Orbigny 2, 561. Dobrizhoffer 1, 179. 203 ff. Stöcklein 90.

[2] Waitz 3, 534. d'Orbigny 2, 572. Zeitschr. f. Ethnol. 1877, 111. Castelnau Atlas 7. 25.

Syd for Sammenløbet af Beni og Mamere, ja synes at strække sig ned til 16° [1].

Til Moxos kom Jesuiterne fra S. Cruz de la Sierra 1675 og anlagde Stationer i Maria Loreto og S. Frans Xaver (for Coseromeni); 1698 ankom andre Jesuiter fra Peru og anlagde St. Pedro Reyes, St. Pablo, S. Aloysius eller Luiz, S. Borgia (Movima), Trinidad, St. Paulo (Movima), St. Joakim, St. Nikolaus (1730) (Carichana), Concepcion (1718 for Guarajo), St. Anna (Pacaguara), Covendo (ligel.). Blandt Itatine begyndtes Missionsgjerningen 1718, og samme Aar gjenoptoges den 1701 blandt Baures begyndte, men ved Missionærens Drab afbrudte Gjerning. Blandt Itonoma anlagdes St. Joakim. Ialt anlagdes 15 Stationer for 39 Folk (foruden de ovenanførte St. Pablo, Lauretto, S. Ignatio, S. Xaver, Carmen (flyttet lidt længere mod Nord), Conceiçao de Baures, St. Martinho, S. Simao, S. Miguel, S. Ramon, Exaltacion, S. Anna), men Jesuiterne brugte ogsaa her den Fremgangsmaade at tvinge ved Vold de Indfødte til at tage Bolig paa Stationerne, men naar de vare komne der, forstode de at gjøre deres Indflydelse paa dem gjældende, og saare mange bleve døbte. Ialt regnede man 22,000 Christne. Men da Jesuiterne fordreves, gik det Hele i Forfald [2].

Af Junca bleve mange omvendte af Jesuiterne [3].

3. Antisane.

Under Fællesbenævnelsen Antisane indbefattes Mocetene (Chuncho), Tacane, Maropa, Apolista [4].

---

[1] Waitz 3, 535 f. Proceed. R. G. S. 1883, 329. June (map, hvor Junca og Ayopoya anføres Syd for Moxos, til hvilke de maaske høre). Muratori 2, 191. Stöcklein 114. 170. 544.

[2] Hahn 5, 124 ff. 134. 207 f. Stöcklein 50. 112. 165. 167. 170. 441. 443. 446 Kort 2 til Vol 16. Henrion 3, 584 ff. Muratori 192. Waitz 3, 536. Proceed. R. G. S. 1883, 329. Schoolcr. 4, 557. Frezier, Reise nach d. Südsee. Hamb. 1778, 347. Markham XXXIX f. Castelnau Atlas 5. Chiquitos 25. 42.

[3] Frezier 347.

[4] Waitz 3, 538. Proceed. R. G. S. 1883. June (map, hvor Caupolicon anføres Nord for Chuncho, Caravaya, Muneca, Larecaia Syd for dem, Øst for Titicaca).

Chuncho ere endnu vilde. Stationer blandt dem findes i Muchana og Cavinas[1].

4. Chuncho.

Campas (Chuncho) og Antis (Andes) bo N. V. for Antisane. Under Benævnelsen Chuncho indbefattes ogsaa flere andre Stammer, navnlig de, der høre til Manoas[2].

1635 anlagde Franciskanerne Stationen Ante, men Missionæren dræbtes af Encabellados. 1637 blev der prædiket for Campas, men Missionæren dræbtes. Der kom andre istedet, og 1640 var der anlagt 7 Landsbyer af omvendte Campas, men faa Aar efter bleve alle Missionærerne dræbte og Stationerne ødelagte. 1671 begyndte Franciskanerne atter Missionsgjerningen i Cerro de Sal (ophørt siden 1641), og andre Stationer anlagdes i S. Rosa de Quimiri nær ved det ødelagte Buenaventura, S. Cruz de Sonomoro (1673), men Spaniernes Undertrykkelse foranledigede et Oprør 1674, de Hvide dræbtes, og Missionen forstyrredes[3]. Allerede 1681 gjenoptoges Sonomoro, og S. Buenaventura de Chavini (Savini) blev anlagt; Vitoc anlagdes 1709, og i de næste 20 Aar Quimiri, Nijandarii, Cerro de la Sal, Pozuzu (1712), Jesus Maria de Pangoa, Catalipango, Eneno, Pichana, San Tadeo de los Antes, alle blandt Chunchos. Til samme Tid opdagedes det store Pajonal, og der anlagdes Tampianiqui og Aporoquiaqui (blandt Chunchos). I de 10 Landsbyer var der 1739 3000 døbte Indianere. Men 3 Aar senere udbrød den store Indianeropstand, og alle Missionerne gik til Grunde. De dreves af Franciskanerne, af hvilken Orden 129 Munke foruden et langt større Antal af Lægbrødre bleve dræbte i Nord- og Midtperu. Franciskanerne gik i Modsætning til Dominikanerne, der fore frem med Ild og Sværd, frem med stor Mildhed. Opstanden underkuedes, og Munkene fra Santa Rosa de Santa Maria de Ocopa (1725), til hvem de 12 Apostles Orden overgav Missionen 1754, anlagde

---

[1] Proceed. R. G. S. 1883, 324 (June, map).

[2] Waitz 3, 539. Z. f. Ethnol. 1878, 139 f. Tschudi 2, 319 ff. Markham 272. Grandidier, voyage dans l'Amérique du Sud, Perou & Bolivie. Paris 1881, 127. 136 ff.

[3] Pöppig 2, 258 angiver, at Missionen ved Perene og Pangoa (1657—85) forstyrredes af Calliseca'erne.

1781 Mantaro (blandt Anti), men det usunde Klima nødte dem til at forlade det, og ligesaa gik det, da Gjerningen optoges samme Sted 1786. 1784 anlagdes l'Assuncion de Simariba og ved samme Tid Pajaten, Valle, Sion, Pampa Hermosa, Muña, Pozuzu, Pueblo Nuevo og Chagla, 1787 S. Antonio de Intata, 1789 gjenoptoges det 1744 ødelagte Monobamba, 1789 anlagdes S. Luiz de Mancroata, 1790 S. Buenaventura de Quimperie, samt ved samme Tid S. Teodoro de Colla, S. Anna de Pucura, S. Francisco de Monzon, el Infante de Iucusbamba, Tarapoto, Cumbara, og ialt var der ved 1790 92 Stationer anlagte fra Ocopa med 26,000 Indianere. Men Spaniernes Undertrykkelser foranledigede Oprør; Missionsgjerningen gik til Grunde, ved Perus Uafhængighedskrig fordreves Missionærerne, og hvert Spor af Christendom er gaaet til Grunde; Campas og Antes ere ganske vilde. Det synes, som om der nu er en Station i Chavini. I San Miguel boer der en Carmelit[1].

5. Panos.

Til Panos hørte mange Folk, deriblandt Amahuaca, (Amoaca), Conibo (Manoa), Cachibo (Casivo, Carapacho), Tapanoana, Pitsobu, Jawabu, Sipibo (Sepivo, Chipibo, Schipio), Setevo, Pinaco (Puynagua), Calliseca, Capanava, Mayoruna, til hvilke Cochiquina hørte[2].

1631 begyndte Missionærerne deres Gjerning ved øvre Huallaga. Det var dem, der banede Veien for Spaniernes Herredømme. Det er navnlig Franciskanerne, som have arbeidet her; de anlagde Sarayacu, hvor Medlemmer af de forskjellige Folk samledes. Denne Station bestaaer endnu (gjenoprettet 1792). Her arbeidedes ogsaa blandt Setevo; men mange Missionærer ere blevne dræbte her, tildels af andre Folkestammer, hvilket ogsaa var Tilfældet med de Jesuiter, der 1651 droge til Setevo og Calliseca. Ogsaa paa St. Domingo arbeidedes blandt Setevo. Nu hedder det, at de ere Hedninger[3].

---

[1] Tschudi 2, 190. 195 ff. 222. 322 ff. Castelnau 4, 378. 394. 417 f. 428 f. Waitz 3, 539. Stöcklein 26. Markham, Amaz. XXII. XXVII. 270.

[2] Waitz 3, 540 f. Tschudi 2, 222. Markham, Amaz. 153. Castelnau 4, 358 ff. 361 f. 377. 381. 387. Grandidier 128.

[3] Waitz 3, 540 f. 545 f. Castelnau 4, 370. 375. 398 ff. 425 f. 433. Markham, Amaz. 181. Tschudi 2, 224 f. Pöppig 2, 256 ff. Grandidier 119. 127.

Amahuaca ere ofte blevne christnede, men mere end en Gang have de dræbt Præsterne og ere blevne Hedninger[1].

Conibo besøgtes først af Missionærerne mellem 1683 og 1727. Blandt dem anlagdes 1685 St. Michael, og det begyndte at gaa godt, men Klimaet og de Vildes Anfald nødte Missionærerne til at opgive Gjerningen. Ogsaa S. Jose ved Camarinigua (anl. 1686) maatte paa Grund af de Vildes Anfald opgives, og ved Slutningen af Aarhundredet vare de fleste Missioner i disse Egne opgivne. Endnu 1725 hedder det, at Simirenchi, Conibo og Jivaro ikke have havt Missionærer i 30 Aar. 1792 anlagdes S. Antonio de Chanchaguya, 1799 N. Señora del Pilar de Bapuano (maaske for Piro), 1809 S. Luiz de Charamana (maaske for Piro), 1811 S. Buenaventura de Cuntamana. Ogsaa fra Pachamachapa (1792), Tierra blanca, Catalina og St. Domingo arbeides blandt dem. Nu ere de fleste Christne[2].

Blandt Cachibo boede en Missionær en Tid ved 1651, men han blev dræbt 1661. 1704 drog en anden Missionær til dem, men han blev dræbt og fortæret. Nu ere de vilde Menneskeædere[3].

Jawabu, Pitsobu og Pinaco ere Hedninger[4].

Sipibo besøgtes af Franciskanerne fra 1651 af. 1764 samledes de i en Landsby ved Pisqui, men 1767 blev Missionæren dræbt. 1790 besøgtes de atter, og fra Pachamachapa (1792) bleve mange døbte; ogsaa fra Charamana arbeides der blandt dem. Ogsaa var der arbeidet blandt dem (Schipito) fra Jesuitstationen Laguna. Det synes, som om de nu ere Hedninger[5].

Blandt Calliseca arbeidedes 1651, men Missionæren dræbtes; 1704 gjenoptoges Gjerningen, men Missionæren blev dræbt og spist. Muligvis er det Cachibo, det gjælder, hvilke af nogle regnes for samme Folk som Calliseca[6].

---

[1] Markham 149. Grandidier 127.

[2] Markham, Amaz. 159. 257. Castelnau 4, 396. 420 ff. 425 f. 434. Stöcklein 282. Peterm. 1879 (Kort 5).

[3] Markham, Amaz. 153 f. Tschudi 2, 222. Castelnau 4, 378. Grandidier 128.

[4] Castelnau 4, 377. 480.

[5] Castelnau 4, 396. 425 f. Markham, Amaz. 181. 396. Stöcklein 21. 26. Grandidier 128.

[6] Castelnau 4, 418 f. Markham, Amaz. 153.

Ved Perus Løsrivelse fra Spanien ophørte Missionsgjerningen, og derved ophørte Forbindelsen med Indianerne ved Brasiliens Grænse[1].

Blandt Mayoruna arbeides paa Laguna[2].

D.

Nogle Folk i Nordperu og Ecuador.

1.

Ved Ucayale bo Simirenchi (Chuntaquiro, Piro[3]), Simigae, Senci, der ere beslægtede med Remo (Rimbo), ved Huallaga Hibito (Xibito), Cholone (1830 omtr. 1000, tale et aldeles forskjelligt Sprog fra de forrige), Aguano, ved Marañon Yaguarzongo, Pacamore (Bracamoro), Pebos (deles i Cauman og Cauwachi), ved dens nordlige Bifloder Jivaros (Xibaro, Givari, Jebero[4]), Itucali, Yagua, Pacaya (rim. = Pegua), Yameo (1830 omtr. 100), Iquiavate, Cofane, Yumbo, Pinchez (en Gren af Andoa), Pao, Roamayna (maaske = Roumina), Maynas. Ved Missionærernes Omflytning ere Cholone, Xibito og Lamista blandede mellem hverandre[5].

1608 naaede en Jesuit fra Peru Marañon, men blev dræbt af Cofane. Kort efter begyndte Franciskanerne og trængte fra Huanuco ned mellem Huallaga og Ucayale, og 1631 anlagdes 6 Landsbyer i en Strækning af 10 Mil i lige Retning (rimeligvis Tonua, Jauprat, Chuzco, Tulumajo, S. Felipe de Tinganeze), der med Undtagelse af Cuchero snart gik til Grunde. 1644 trængte andre Munke langt mod Nord, maaske til Marañons Nærhed; de anlagde 1650 4 Byer, rimeligvis ved Rio de Manoa, der alle ere

---

[1] Tschudi 2, 190. 195 ff. 220.

[2] Stöcklein 21. 26.

[3] Castelnau (4, 232) bemærker, at det medfører endel Vanskelighed, at samme Folk har forskjellige Navne hos de forskjellige Nabofolk.

[4] Orton 171. 322 skjælner mellem Jivaro, der aldrig ere blevne undertvungne af Inkaerne eller Spanierne, og Xibaro, der ere blandede med Negre (¼ N. ¾ Indian).

[5] Waitz 3, 542 ff. Pöppig 2, 300 ff. 362 ff. 376. 404 ff. 438. Tschudi 2, 222. 226. Castelnau 4, 332. 364. 5, 9 ff. Annales 1871, 353. Markham, Amaz. 162. 166 f. 178. Neue Reisen nach Guiana 277 ff.

gaaede til Grunde. Paa de samme Egne anlagdes 1641 Trinidad de los Tipquis, Magdalene de las Quidquidiana og 1644 Trinidad, Concepcion, S. Luiz, S. Francisco de Payanso. 1651 naaede Jesuiterne Ucayale, men dræbtes der af Setevo. 1661 gjorde de atter et mislykket Forsøg paa at udbrede sig ved Ucayale og atter 1662 og 1667, men Kopper nødte dem til næsten ganske at opgive hele Missionen i Panataguas, d. e. Landet ligeoverfor Cuchero. 1704 forstyrredes de ganske af Casivo'erne. Fra Missionsskolen i Ocopa bleve stadig nye Missionærer udsendte, og Arbeidet gjenoptoges igjen, saa at der 1720—30 bestod over 20 Missioner fra Jauja til Ucayale. Men i det store Oprør 1743—51 tilintetgjordes de. Atter gjenoptoges de, men da Peru løsrev sig, fordreves Missionærerne, fordi de vare Spaniere, og de Sognepræster, der skulde erstatte dem, ere daarlige Mennesker, som udsuge de Indfødte, og Alt er gaaet til Grunde[1].

Af Simirenchi omvendtes mange fra 1683—1727; nu hedder det, at de ere Hedninger. Paa Stationen Tierra blanca boer der dog endel af dem. I Santa Rosa, Pilar og Ciapa (1805) har der været arbeidet blandt dem af Franciskanerne. Nu ere de opgivne[2].

Af Simigae bleve endel christnede mellem 1683 og 1768[3].

Blandt Senci arbeidede Franciskanerne paa Stationen S. Francisco, der siden blev opgivet. Senere have Missionærerne i Sarayacu trængt frem til dem og døbt mange[4].

Remo ere Hedninger[5].

Blandt Xibito anlagde 1676 Brødrene af de 12 Apostles Orden Stationer i St. Buenaventura de Apisoucho og Jesus de Ochanache, hvor ogsaa Cholone bosatte sig, og da Folkene adskiltes, anlagdes Stationer for Xibito i Jesus de Pajaten og Jesus de Mont Sion; disse Stationer stode under en Missionær, der boede i Caxamarquilla. I Hailillas o. fl. Steder anlagdes Hospitier, hvorfra Omvendelsesværket dreves. Da Indianerne frigaves, spredte de

---

[1] Pöppig 2, 256 ff. 362 f. 413. 419. Markham, Amaz. XXI.

[2] Tschudi 2, 222. Waitz 3, 542. Markham 178. Peterm. 1879 (Kort 5). Grandidier 119. Castelnau 4, 396. 435.

[3] Waitz 3, 542. 547. Markham 181 f.

[4] Castelnau 4, 377. 396. Grandidier 126.

[5] Castelnau 4, 377. Grandidier 126.

sig for Størstedelen i Skovene. Nu (1830) har Mont Sion ingen Missionær, men Befolkningen er af Navn Christne[1].

Blandt Cholone begyndte Missionen samtidig med hos Xibito. Da Befolkningen paa de ovenanførte to Stationer skiltes, bosatte Cholone sig paa Hermosa og Buenaventura del Valle; andre Missionslandsbyer for dem var Embarcadero de Monzon, hvorhen Cuchero flyttedes 1783, Uchiza (1790), Tocache, Pachiza, Balsayaco. 1830 var Uchiza den eneste Station. Cholones ere Christne, men i høi Grad drikfældige[2].

Aguana vare med Pano, Cocoma og Cocomilla forenede paa Stationen S. Antonio de Laguna (1670). Nu arbeides der blandt dem paa S. Cruz[3].

1638 begyndte Missionen blandt Jivaros, og 1640 anlagdes Concepcion de N. Señora de Jeberos, ligesom der ogsaa fra Laguna arbeidedes blandt dem. Stationen S. Mikael de Ibara laa vist ogsaa her. Endel af Folket bleve Christne. Atter 1727—68 bleve endel af Jivaros christnede, men de faldt igjen tilbage i Hedenskabet. Omtr. 1870 anlagdes en Station for dem i Gualaquiza[4].

Blandt Itucali anlagdes Reduktioner mellem 1708 og 1730, og der arbeidedes med god Fremgang[5].

Blandt Yagua, Pebo og Pacaya arbeides paa Pebos, for de første ogsaa paa S. Jose, nu kaldet S. Marie de los Yaguas. De to første ere alle Christne[6].

Gaes dræbte 1707 en Missionær. Der arbeidedes blandt dem i Laguna[7].

Blandt Yameo anlagdes Reduktioner mellem 1708 og 1730, og der arbeidedes blandt dem paa St. Regis og Napeanos, saavelsom paa Sarayacu. Endnu 1830 bestod den første (Franciskan.)[8].

---

[1] Pöppig 2, 341 f. 362 f. Castelnau 4, 419 ff.

[2] Castelnau 4, 419 ff. Waitz 3, 542. Markham 156. Pöppig 2, 256 ff. 320 ff. 333 ff.

[3] Pöppig 2, 431 ff. Castelnau 4, 455. Markh. XXXV. Stöcklein 21. 22. 26.

[4] Waitz 3, 545. 547. Annales 1871, 353. Markham XIX. XXVII. Stöcklein 51.

[5] Hahn 5, 209 f.

[6] Castelnau 5. 8. 9. 12. 25.

[7] Markham 162. Stöcklein 51.

[8] Pöppig 2, 438. Waitz 3, 540. Hahn 5, 209.

1602 kom Jesuitermissionærer til Cofane, og de arbeidede med god Virkning, men de første Missionærer bleve dræbte, og siden har det ei villet lykkes[1].

Blandt Pinchez arbeidede Missionærer mellem 1683—87 og atter senere (se under Maynas)[2].

Navnlig siden 1638 udbredte Jesuiternes Virksomhed sig over Maynas, d. e. Landet ved Pastaza, Huallaga og Ucayale. 1663 bestode Missioner ved Pastaza, hvor Borja var Hovedsædet, Huallaga, Ucayale og i Gran Cocama, snart kom ogsaa Øvre Napo til, og man talte da 100,000 Christne i hine Egne. 2/3 af dem bortreves 1680 af Pest, Mamelukernes Anfald naaede ogsaa herhen, og ved Oprør af Cocama 1660, Piro og Cuniva 1695 mod Missionærerne gik en stor Del af Missionen til Grunde. 1727 toges atter fat paa Missionen, og indtil 1768 anlagdes 45 Byer, deriblandt St. Josef (for Pinches, Roamaynas, Paos), St. Thomas de Andoa; Hovedsædet flyttedes nu til S. Jago de Laguna. I Andoa arbeidedes blandt Simigaes, Andoas, Pinches, Roamaynas, Paos, Gaes o. fl. Ved Jesuiternes Fordrivelse talte Maynasmissionen kun 22 Landsbyer med 8895 Christne. Derpaa styredes de af forskjellige Ordener, til Munkene ved Uafhængighedskrigen fordreves med de andre Spaniere; nu (1824) styres de af Sognepræster (i Moyamba, Lamas, Tarapota, Sapasoa), og der er (1824) Missionærer i Yurimagua, Jeberos, Chaya vitos, Andea, S. Regis, ialt med 20,310 Indianere. Nu er der en Station i Paranapura, hvor de Indfødte kalde sig Christne, men ei have meget Begreb om Christendom. 1841 forsøgte Biskoppen af Maynas, der i det Mindste tidligere boede i Chayavitos, forgjæves at oprette et Missionsudvalg i Mansa[3].

3.

Iquito (en stor Stamme med mange Grene mellem Tigre og Nanay), Huambisa, Putumayo, Napo, Encabellado (ɔ: de Haarfagre, mellem Napo og Putumayo), Zapara (der have kinesiske Træk), Mazane, Angutera bo Nord for de forrige[4].

---

[1] Markham 52. Waitz 3, 545. Hahn 5, 63.

[2] Markham, Amaz. 178.

[3] Castelnau 4, 431. 435. 438. Muratori 2, 194. Waitz 3, 545 f. Chiquitos 576. Markham XXXV f. Hahn 5, 116 f. 120 f. Stöcklein 332. Z. d. Gesellsch. f. Erdk. Berlin 1880, 214 ff. Stöcklein 389. 390.

[4] Waitz 4 (Kort). Markham 161. 165. Orton 170.

1727—1768 bleve endel af Aguarico, Napo (Quijo), Encabellado, Putumajo christnede[1].

Blandt Zapara anlagdes Archidona 1560[2].

For Iquito blev der prædiket mellem 1727 og 1768. Nu arbeides der blandt dem i Nauta[3].

Napo ere Halvchristne[4]. Huambisa ere vilde[5].

E.

Pampas.

Guaycuru (Uaicuru, Quaicuru, Caveilleros) bo paa begge Sider af Paraguay og ere det mægtigste Folk paa den Egn[6]. De deles i Lingoa[7] (Lengua, Iuima, Enimanga, Guentusa), Camba og Xiriquanho, og mange af de omboende Folk (Guano, Bororo, Cayapo, Chiquitos m. fl.) have givet sig i Livegenskab hos dem. Ouaitiadeho (Uatadeo), Cadieho, Apacatchudeco, Echocudeho (Cotogeho), Edjieho, Beaquiecho ere Afdelinger af Guaycuru. Mbaya (Eyiquayegi, Quaycuni) staa dem meget nær. Guarannoca, og Potero (Ninaquigila) høre rimeligvis til dem[8].

Abipone (Callagaic, Callagaes, Comidi, Lukuanit, Frontones), af hvilke Nakaiketergehes og Matara (Matarana) ere Klaner, ere beslægtede med Toba (Natocoec, Caliazec), Pitilaga og Mbocobi (Mocoly, Amocovit), de sidste ere nu lidet talrige[9].

Mataco tale samme Sprog som Toba. Nær dem staa Bejosos, Chunipi, Ocole (Ocloia) og maaske Malbalae (Malbala)

---

[1] Waitz 3, 547. Markham, Amaz. 164.

[2] Markham, Amaz. (Kort). Orton 193.

[3] Markham 165. Castelnau 4, 456.

[4] Orton 1870, 165 ff.

[5] Markham, Amaz. 164.

[6] If. Castelnau 4, 478 ere de beslægtede med Guano.

[7] If. Chiquitos 178 ere Lingoa'ernes Sprog beslægtet med Chiquitoernes.

[8] Waitz 3, 468 ff. Bach 25. Spix 267 ff. Charlevoix 1, 101 ff. Castelnau 2, 392 ff. 405. 479. Azara 2, 83 ff. 100 ff. 157 ff. Dobrizhoffer 1, 123. d'Orbigny 1, 294. Graty 206 f.

[9] Dobrizhoffer 2, 1 ff. 15. 201. Charlevoix 1, 288. 2, 106 f. Hazart 2, 325 f. Azava 2, 161 ff. Verhandl. der Berliner Ges. f. Anthropol. 1881, 171. Waitz 3, 473 ff. Beck Bernard Le Rio Parana. Paris 1864, 268. d'Orbigny 1, 290 ff. 298. Castelnau 6, 143.

og Lule samt Mataguyos, til hvilke høre Chanese, Velelae, Yoes o. fl.[1].

Payagua boede i det nordlige Paraguay, men da de 1778 skilte sig fra deres Forbundsfæller, Guaycuruerne, droge de mere Syd paa til Egnen om Assuncion. Nu ere de lidet talrige. Agaces ere rimeligvis en Gren af dem[2].

Om Calchaquie i den sydlige Del af Chaco hedder det vel, at de allerede ved det 18de Aarhundredes Begyndelse tilintetgjortes eller adspredtes af Spanierne; men i Provinsen Catamarca boer der 80,000 Blandinger af Spaniere og Calchaquier, der tale dels Spansk, dels noget Quechua[3].

Saagodtsom alle disse Folk bevarede sig uafhængige af Spanierne, men en stor Del af dem ere paa smaa Levninger nær blevne udryddede af disse eller ved Sygdomme. Jesuiterne have omflyttet og sammenblandet dem; saaledes ere Quilmes komne til Buenos Ayres, Calchaquie til Sante Fé, Abipone til Corrientes, endel af Mbaya til Belen, andre have Spanierne anvist Bolig, f. Ex. Vilela ved Salado, Mbaya hinsides Paraguay, Malbalae i Valbuena og Miraflores[4].

Quenoa boede mellem La Plata, Uruguay og Havet. Til dem høre Charrua, der boede ved Udløb af La Plata og en Tid med Held modsatte sig Spanierne. Deres Sprog er forskjelligt fra de andres. Efter Montivideos Anlæggelse 1724 ere de trængte endel tilbage; endel af dem ere flyttede til Buenos Ayres og Santa Fé, endel bosatte i de sydligste Jesuitmissioner i Uruguay, men Hovedmassen har bevaret sin Uafhængighed. Endvidere Minuane, der have sluttet sig til de forrige, Yaro (Goro, Joro) og Bohane, hvilke Charrua have tilintetgjort, samt Costero. Af Chana have Spanierne dannet Byen St. Domingo Soriano. Querandie boede paa Vestsiden af La Plata[5].

---

[1] Castelnau 6, 300 ff. 328. Verh. Anthr. Ges. 1881, 170 f. Despard, Hope deferred not lost. London 1854, 90. Waitz 3, 477 ff.

[2] Waitz 3, 468 ff. Spix 271. Chiquitos 426. Azara 2, 119 ff. Boll. della soc. geogr. ital. Roma 1880, 716 ff.

[3] Waitz 3, 480. Chiquitos 426. Tschudi, Reise durch die Andes. Gotha 1860, 10.

[4] Waitz 3, 480 f.

[5] Waitz 3, 482 f. Azara 2, 6 ff. 28 ff. 35. Z. f. Ethnol. 1869, 125. 2, 30. 32 ff. Dobrizhoffer 1, 163. Bladh, Resa till Montivedeo og Buenos Ayres. Stokh. 1839, 392. 395. 398. d'Orbigny 1, 33.

Allerede 1549 prædikede Munke af Barmhjertigheds Ordenen for Guaycuru, Dominikanere ligesaa, og Stationer anlagdes i St. Mikael, St. Jago del Estero, Cordoba, og 1570 oprettedes Bispedømmet St. Mikael. Omtr. 1610, 1620, 1623 og 1630 søgte Jesuiterne at arbeide blandt dem, og 1630 anlagdes Reduktioner. 1673 anlagdes Stationen St. Xaver, hvor snart 1800 Mennesker samledes, men paa Grund af Undertrykkelse fra Regeringens Side adspredtes de snart. Fra Stationerne blandt Chiquito er der rimeligvis arbeidet blandt dem. Af Ouaitidadeho ere de fleste, af Cadieho endel Christne, og i det Hele taget ere Guaycuru christnede[1].

For Mbaya anlagde Jesuiterne 1760 Stationen Belen[2].

Blandt Guarannoca og Potorero arbeidedes fra S. Jago del Estero, og der var et Bispesæde, hvilket Innocens den 12te forlagde til Cordoba. Paa deres Ruiner ligger nu Florida[3].

Blandt Abipone begyndte Jesuiterne 1592, men maatte strax opgive det paa Grund af Krigsuroligheder. 1641 toge de atter fat paa Gjerningen, men paa Grund af Mangel paa Missionærer maatte det opgives. Fra Santa Fé arbeidedes blandt dem, og faa Mil derfra opførtes saa St. Xaver. 1748 anlagdes S. Geronimo (for Klanen Rukahes), senere St. Fernando og St. Francisco Regis (for Yaankaniga), og 1763 St. Rosario og St. Carlos. Med Jesuiternes Fordrivelse gik Missionen til Grunde[4].

Blandt Toba anlagde Jesuiterne 1741 St. Frans Xaver, hvor der arbeidedes blandt dem og Abiponerne. Ogsaa paa Santa Fé arbeidedes blandt dem[5].

For Mocoly arbeidedes paa Santa Fé, St. Frans Xaver og St. Peter (1763). Ved Jesuiternes Fordrivelse 1766 forlode Indianerne den sidste Station; paa St. Xaver fortsattes Gjerningen, og der er en Franciskanerstation i St. Xaver (tidligere i Estancia grande), som paa Regeringens Befaling er flyttet til Callista. Præsten boer i S. Carlos[6].

---

[1] Charlevoix 2, 9. 18 f. 30 f. 35 f. 68. Chiquitos 425 ff. Castelnau 2, 392 f. 479. Peterm. 1862, 437.

[2] Dobrizhoffer 1, 123. Azara 2, 260.

[3] Bach 27. Dobrizhoffer 1, 55.

[4] Dobrizhoffer 2, 126. 135. 149 ff. 327 ff. 354 ff. 467 ff. Charlevoix 1, 287. 2, 102 ff. 148 f. Waitz 3, 470. Hahn 2, 38.

[5] Charlevoix 2, 295. Hahn 4, 168. 179. Dobrizhoffer 1, 179.

[6] Pauke, Reise in d. Missionen nach Paraguay. Wien 1829, 45 ff. Dobrizhoffer 2, 135. 141 ff. 179. Hahn 4, 168. 179. Bernard 269. 287 ff.

Det lille Ocloiafolk besøgtes 1638 af Jesuiter fra Salta, og en Reduktion anlagdes i Salta, men da Franciskanerne tidligere havde besøgt dem og gjorde Fordring paa det, afstodes Gjerningen til dem[1].

Blandt Malbalae arbeidedes i Valbueno (St. Anton), der flyttedes 1716 til Miraflores (St. Stefan), og senere omtr. 1725 til St. Mikael[2].

Blandt Lule begyndte Missionen 1589, navnlig fra S. Jago, og gjorde god Fremgang, men de afkastede Spaniernes Aag og bleve Hedninger igjen. 1616 og 1620 gjordes forgjæves Missionsforsøg; senere anlagdes 2 Reduktioner, som bleve ødelagte. Nye Forsøg gjordes 1640, og 1641 anlagdes S. Carlos. 1677 og 1678 gjordes atter nye Forsøg, men først efter Fredslutningen 1710 kom rolige Tider, og Stationer anlagdes i St. Stefan (1710) for Lule, Toquistine, Ixistine og Oristine, samt i Valbueno (St. Anton), flyttet 1716 til Miraflores (St. Stefan), der omtr. 1725 flyttedes til St. Mikael. Med Held arbeidedes nu blandt Lule[3].

Blandt Mataguyo gjordes der Forsøg af Jesuiterne omtr. 1645. 1690 anlagdes Salinas, men den blev ødelagt 1700 tilligemed Stationerne Rosario, S. Miguel, S. Rosa. Hundrede Aar efter bade de om Missionærer. En Jesuit sendtes til dem 1744, han dræbtes, en anden blev sendt, og en Station anlagdes 1745. Nu er der Stationer i Salinas og Centa, hvor der 1850 var 895 Christne. Paa den sidste Station var endel af Befolkningen Bejoses[4].

Blandt Velela gjorde Jesuiterne et forgjæves Forsøg 1710. Senere lykkedes det at anbringe dem og nogle andre mindre Folk paa Reduktionerne blandt Lule[5].

Af Payagua bosatte endel sig omtr. 1640 ved St. Peter, men de forlode snart Stedet; 1715 dræbte de Missionærerne, og de have altid vægret sig ved at antage Christendommen[6].

---

[1] Charlevoix 2, 89 ff. 151 f.
[2] Waitz 3, 480.
[3] Charlevoix 1, 282 ff. 2, 20 f. 68. 101 f. 165 f. 261 f. 271 f. Henrion 2, 91. 97. 100. 571. 579. Hahn 5, 79. 167 f. Waitz 3, 480. Hazart 2, 310. Chiquitos 425 ff. Stephens 1, 114. Markham, Amaz. XIV f.
[4] Charlevoix 2, 149 ff. 246 ff. Castelnau 6, 158 ff.
[5] Charlevoix 2, 299. Dobrizhoffer 1, 179.
[6] Dobrizhoffer 1, 147 f. Waitz 3, 469. Hahn 5, 198 ff.

Calchaquie viste sig modtagelige for Christendommen, men holdt ei Stand. Jesuiterne arbeidede blandt dem fra S. Jago de Estero og Cordova, og da de fordreves derfra, fordi de antoge sig Indianernes Sag, fra S. Mikael de Tukuman, hvor Bispesædet var[1].

Blandt Charrua, blandt hvilke Jesuiterne allerede 1610 havde begyndt at arbeide, arbeidedes i S. Borja[2].

Blandt Guenoa arbeidede Jesuiterne fra St. Thomas 1686, og det lykkedes endog at anlægge en Reduktion af dem, men man hører siden ikke mere derom[3].

For Minuane anlagde Jesuiterne Stationen Jesus Maria nærved Ybicui, men de fleste droge bort; Resten optoges i S. Borja[4].

Blandt Yaro forsøgtes omtr. 1686 Stationen S. Andreas anlagt, men det mislykkedes. Blandt dem laa vist ogsaa S. Sacramento[5].

De Missioner, der drives i Argentina og Uruguay af *den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.*[6], *det kvindelige Hedninge M. S.*, *Ny Englands Gren*[7], *den methodistisk biskoppelige Kirkes Kvinde Hedninge M. S.* angaa kun de Hvide[8].

Det sydamerikanske M. S. lod 1846 Egnen om Tarija undersøge for der at anlægge Missionsstationer, nærmest beregnede paa Chanese og Mataco, men det lykkedes ikke[9].

F.

Alapuche.

De Indfødte i Chile og endel af Argentina samt Patagonien kalde sig Alapuche, d. e. Landets Børn, og deles i Pehuenche, Huilliche og Morache, hvilke dog ogsaa have andre Benævnelser[10].

---

[1] Hahn 5, 19. 37. Henrion 2, 566. Waitz 3, 481. Charlev. 1, 280. 327 ff.
[2] Ave Lallem., Südbrasil. 1, 331 f. Waitz 3, 455 ff.
[3] Charlevoix 2, 185 ff.
[4] Azara 2, 31.
[5] Charlevoix 2, 188. Henrion 2, 574. Stöcklein, Vol 16, Kort.
[6] Rep. 1881, 55.
[7] Rep. 1881—82, 12.
[8] Rep. 1880, 23.
[9] Despard 85.
[10] Smith, The Araucanians N. York 1855, 128.

1. **Puelche** (Penck, Pehuenche, d. e. Østfolk), deles i Taluhet, Dividet og Chechehet (Tchetchehet). De bo Øst for Cordillerne og kaldes ogsaa Pampasindianere. I den senere Tid ere navnlig de nordlige Stammer stærkt aftagne paa Grund af de blodige Krige, som Argentinerne have paaført dem. Den argentinske Regering foretog, efter at have besluttet at drive dem tilbage hinsides Rio Negro, 1879 et Tog mod dem, dræbte 1363 og fangede 12,864, Resten (2 à 3000) udvandrede hinsides Rio Negro, men man har besluttet at drive dem endnu længere mod Syd[1].

Gaucho kaldes Blandingerne af Hvide og Indianere[2].

Romerkirken anlagde 1620 et Bispedømme i Buenos Ayres. Allerede 1537 prædikede Franciskanerne ved Udløbet af La Plata. Jesuiterne prædikede 1690 for Puelche, og Stationerne Poya, Nahceelhuapi (1703), Concepcion de Salado (1740) og Virgen de Pilar anlagdes. Stationerne Jesus Maria, Alta Gracia, St. Catharina, Pitschana og Chumbicha, der bestode i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede, høre rimeligvis herhen. De to sidste opgaves 1767, de andre vare tidligere opgivne. Notre Dame de Carmen, der blev anlagt 1747, blev kort efter opgivet. 1880 anlagdes en Station i Carmen eller Patagones af Salesianerne. La Guardiamitre og St. Xaver ere rimeligvis Udposter. Indianerne paa Nordbredden af Rio Negro (Blandinger) vare i Midten af dette Aarhundrede Christne; iøvrigt ere Puelche Hedninger[3].

Det sydamerikanske M. S.'s første Udsending, Gardiner, kom 1838 til Buenos Ayres og begav sig derfra til Mendoza for at prøve at begynde en Missionsgjerning der, men Veien var ikke aabnet. 1863 gav Regeringen Troesfrihed, og Stationer anlagdes i Fray Bentos (før 1873), Rosario (før 1873), Salto (1874) og Frayle

---

[1] Waitz 3, 485 ff. Guinnard, Three years' slavery am. the Patagonians. London 1871, 66 ff. 82 ff. 133. Smith, 64. Musters, At home with the Patagonians. London 1871, 70. Azara 2, 35 ff. Rep. S. Am. M. S. 1879, 41. S. Am. Miss. Mag. 1880, 104. 1881, 162. Mac Cann, 2000 miles ride through the Argentine prov. London 1863, 124 ff.

[2] Waitz 3, 502.

[3] Charlevoix 2, 30. 307. Hahn 5, 175 ff. Waitz 3, 501. Dobrizh. 2, 252 ff. 307. Henrion 1, 434. 2, 99. 582. Wilkes, Narrat. of U. S. explor. exped. London 1852. 1, 37. Guinnard 160 ff. d'Orbigny 2, 277 f. Miss. cath. 1880, 281. 1881, 28. 1882, 181. Stöcklein, Vol 16, Kort.

Muerto (1876). Arbeidet her falder udelukkende blandt Hvide og forbigaaes derfor her[1].

2. **Tehuelhet** (Tehuelche, Tehuelcunny, Huilliche, d. e. det fjerne Folk, Sydfolket) bo Syd for Rio Negro i Patagonien. Til dem høre Culilaucunny, Sehuaucunny, Yacanacunny (Ona omtr. 2000), hvilke sidste bo paa den nordostlige Del af Ildlandet. De sydlige Tehuelche kalde sig selv Inak (Yakanahtchet)[2].

Omtr. 1844 tog Chile Sydspidsen af Sydamerika i Besiddelse[3].

Omtr. 1685 prædikede Jesuiter fra Chile i Patagonien, og de have nu Stationer i Santa Cruz og Port Famine, anlagt omtr. 1844 ved en indfødt Missionær. Størstedelen af Folket er Hedninger[4].

Det amerikanske M. S. lod 1833 anstille Undersøgelser om en Missions Anlæggelse i Patagonien, men Hensigten blev ikke udført[5].

Det sydamerikanske M. S. anlagde 1864 en Station i Patagones (Carmen). Ved Udgangen af 1879 arbeidede her en Missionær[6].

3. **Araucaner** (Aucae, Aucace, Moluche eller Morache, d. e. Vestfolket) bo i Chile. Da Spanierne kom til Landet 1535, fandt de det indtil Rapelfloden underlagt Inkaerne i Peru (1450). Det vrimlede dengang af Folk, der alle vare beslægtede. Mellem 24^0 og 36^0 boede Copiaper, Coquimber, Quilloter, Mapocher, Promoca'er[7], Curer, Cauquer, Penconer (Picunche), hvilke alle blandedes med Spanierne eller vandrede ud og forenede sig med deres sydlige Landsmænd. De faa Levninger af dem, der ere til-

---

[1] Rep. 1879, 36. 42. 44. Despard 6. Marsh, Narrative of the origin and Progr. of the S. Amer. Miss. London 1883, 18. 23. 82. 90.

[2] Beerbohm, Wanderings in Patagonia. London 1879, 84 ff. Guinnard 41. Musters 33 ff. 70. 157 ff. Waitz 3, 486 f. S. Am. M. M. 1880, 75, jfr. Despard 14, der kalder Stammerne Lullamuch (paa Nordbreden af Rio Negro 4 à 5000), Payniken (1500), Karmus (1200), Harwaneki (2000), Tatchwell (Vest for Cordillera 4 à 5000), og dem alle tilsammen Choanik.

[3] Despard 66.

[4] Charlevoix 2, 199. Despard 28. 65. 67. Musters 45. Guinnard 160 ff.

[5] Burkh. 1, II, 262.

[6] Rep. 1879, 35. A Voice for S. America. London 1860, 216. S. Am. M. Mag. 1867, 43. 1882, 110. Marsh 18.

[7] Rimeligvis de samme som Purumancian, der boede Syd for R. Rapel (Smith 131).

bage, ere ganske afhængige af Spanierne. Efter Picunche, hvis østligste Afdeling var Puelche, kom Pehuenche, derpaa Huilliche (udt. Wiljitsje), til hvilke Moluche, der bo Syd for Biobiofloden, og Manzaneros (Chenna, Krigere) høre. Deres sydlige Afdeling Vuta Huilliche, hvortil høre Chona (Syd for Chiloe, nu uddøde), Poyyu, Kayyu, tale en Blanding af Araukansk og Tehuelhet. Af disse sydlige araukanske Folk, blandt hvilke de Nord for Maule boende, hvilke uddreves af Spanierne, bleve optagne, have de Syd for Biobio bevaret deres Uafhængighed (anerkjendt af Spanierne 1724), og de have senere udbredt sig mod Øst. Til disse Aflæggere af dem høre Ranquele, Aucace, Peguenche med Underafdelingen Malalquino. I de sidste 30 Aar har Indianerbefolkningen, der paa Grund af Drik var meget aftaget, taget til. 1875 angives den til 10,500 (1800 80,000) (Arribanos Araucanos, ved Foden af Andes 3500, Abajinos Ar. ved Kystbjergene 3000, Costinos Ar. 2500, Huilliche, Syd for Arribanas 1500). Paa Grund af de nordlige Araucaneres Uddrivelse er der ikke bleven synderlig mange Blandinger[1].

De første af *Romerkirkens* Missionærer, der kom til Chile, vare Dominikanere (1541), siden Mercenariere, Franciskanere og Jesuiter. 1553 anlagde Franciskanerne et Kloster i Sanjago, og derfra og fra Concepcion, Villarica, Maquehue (1694—1707), S. Barbara (anl. 1758 paa Pehuenchernes Begjæring), Lolco (1766), og flere Steder arbeidedes der. 1561 oprettedes et Bispedømme i Sanjago, 1564 i Imperiale (flyttet til Concepcion). 1593 begyndte Jesuiterne at arbeide ved Coquimbo fra Cuzco og anlagde samme Aar et Kollegium i Concepcion, 1612 begyndte de blandt de uafhængige Araucanere, men endnu 30 Aar efter uden noget Resultat, hvorimod de i den nordlige Del af Landet havde arbeidet med mere Held. Omtr. 1675 anlagde de en Station i Nahuelhuapi, hvor Missionæren arbeidede med Fremgang, men blev

[1] Waitz 3, 491 ff. Pöppig 1, 221 f. 429 ff. Stevenson, Reisen in Arauco, Chile etc. Weimar 1826, 1, 1 ff. Guinnard 40 (hvor Ranquele og 7 andre Klaner kaldes Mamuelche, d. e. Skovboere). 128 ff. Frezier 73 ff. Domeyko, Araucania y sus habitantes. Sanjago 1846, 37 ff. Chamisso Werke. Berlin 1864, 4, 12. Vidaure, Kurzgefaszte Gesch. d. Königr. Chile. Hamb. 1782, 108 ff. Zeitschr. f. Ethnol. 1870, 284. 291. 1877, 162. 329. Verh. d. Ges. f. Anthropol. 1881, 173 ff. Charlevoix 2, 300. Smith 130. 136 ff. Tschudi, S. America 4, 252. d'Orbigny 2, 75 ff. 95. 225 ff. 266 ff.

Martyr; 1703 fornyedes den. 1697 befaledes det, at de Indianere, der omvendtes, skulde i 20 Aar være skattefri, og en Anstalt til Høvdingsønners Opdragelse oprettedes, saavelsom en egen Lærestol til Studiet af det araukanske Sprog. Blandt andre Steder havde Jesuiterne Stationer paa Øen Quinchos (Chonos), S. Christobal (1640), S. Juana (1646), Arauco (1646), Mocha (1687), Imperial (1693), Repocura (1694), Colhue (1696), Santa Fé (1727), Cudico (1758), Maquehue (1764), Angol (1767). De vandt dog ingen Indgang hos Pehuenche og Huilliche, derimod paa Chiloe, hvor der var en Skole i Conchi, og hvorhen endel af Folkene helt ned til Magellamstrædet søgte hen og bosatte sig. I faa Aar bleve Øernes Beboere Christne, men Franciskanerne, der efter Jesuiternes Fordrivelse 1767 overtoge Missionen, fortalte rigtignok, at der ei var nogen Forskjel paa de af hine Omvendte og Hedningerne, og af deres Virksomhed i Araucanien er der nu intet Spor tilbage. Helt ned til Magellanstrædet strakte Missionærernes Reiser sig. Franciskanerne have overtaget Skolen i Chillan (Coll. de prop. fide de S. Ildefonso), hvorfra de stedse have stræbt at holde indfødte Arbeidere ude, hvorved dens Betydning i høi Grad er bleven forringet. I Valdivia, Arauco, Los Angelos findes Franciskanerklostre. I det uafhængige Araucanien bleve gjentagne Gange Missionærerne dræbte (1792 i Riobuena), og da Chile løsrev sig fra Spanien 1820, forlangte Araucanerne, at Missionærerne skulde fordrives. Missionen var imidlertid bleven fortsat og udvidet i Slutningen af forrige Aarhundrede, og 1815 bestod der Stationer i Tucapel (1599. 1691—1723. 1729—66. 1770), St. Barbara Pehuenche (1658), Arauco (1768), Valdivia (1769), Mariquina (1769 for Picunche), Arigue (1776), Niebla (1777), Nanihue (1777), Quinchilca (1778), Rio bueno (1778), Dallipulli (1787), Cudico (1787), Quilacahuin (1794), Cuyunco (1794), Costa (1806), paa hvilke Stationer der var 9644 Christne op 12,400 Hedninger. Stationerne Culaco (rimel. = Cudico (1758—66), Rarinleuvu (1758—66), Lolco (1766—66), Imperial baxo (1786—87), Tolten el baxo (1776—87), af hvilke de tre første vare for Pehuenche, vare af Mangel paa Missionærer opgivne og ikke fornyede, skjøndt Indianerne 1803 bade derom. Nu have Dominikanerne en Station ved Malven, Franciskanerne, hvis Stationer ødelagdes 1859 ved Araucanernes Indfald, i Naciemento (1861), Tucapel (gjenopr. 1862), Mulchen (gjenopr. 1864), Angol. Jesuiterne have en Station i las Manzanas. Men den meste Missionsgjerning udfolder Kapucinerne. 1823 angaves Stationerne til 16, nemlig

Chillan, S. Ambrosio di Tucapel, Christobal, S. Juana Giovanna, Arauco, Mocha, Imperial, Repocura, Maquehue, Colhue, Santa Fé, S. Barbara, Cudico, S. Francisco de Lolco, Angol, N. S. del Pilar (Rarinleuvu). 1865 var der Stationer i Valdivia, S. Jose, Queule, Imperial, Quinchilca, Truman, Quilacanin, S. Juan de Costa, Pilmeiqueu, Rio Bueno (forlagt til Ronca), Dallipulli (forlagt 1860 (1864) til Cudico de Villarica), Cuyunco, Corral (1860), Tolten (1860), Afrique (1861), Naciemento (1861), Tucapel (ødelagt ved Jordskjælv 1835, gjenoprettet paa Indianernes Begjæring 1862). 1859 ødelagdes de nordligste Stationer Nord for Imperial af Indianerne og ere maaske ikke siden gjenoprettede. I Queule, Tolten, Imperial, S. Jose arbeides blandt Picunche, af hvilke de fleste ere Hedninger. 1860 var der 25,658 Christne i disse Missioner, 1865 14 Missionærer. Regeringen støtter Missionen[1].

Det sydamerikanske M. S. anlagde 1860 en Station, der vel nærmest var beregnet paa Englændere, men ogsaa havde Araucanere for Øie. Derfra anlagdes 1866 Lebu (opg. siden), men ogsaa fra Lota arbeidedes blandt Araucanerne. Stationerne i Coquimbo (1867, senere oph.), Sanjago (før 1873, nu uden Missionær) vare for Europæere. 1865 tilstedtes Troesfrihed i Chile[2].

De Missioner, der drives af *den presbyterianske Kirkes Dame M. S.*[3] og *den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.*'s i Chile ere kun beregnede paa de Hvide[4].

G.

Ildlandets Folk.

Paa Ildlandet og Naboøer bo Alikoolip (Alaculoof (omtr. 3000) fra Cap Pilar til Stewart Ø og Yahgan (3000), der boer

---

[1] Hahn 4, 415. 5, 57 f. 186 ff. Henrion 2, 89 f. Vidaure 162. 191. Waitz 3, 492. 522 f. Stevenson 1, 34 f. 52 ff. 126. Smith 182. 275 f. Memoria de justicia, culto et instruccion publ. Sanjago 1860, 15. 23. app. 1862, 31. 1864, 18. 1865, 30 ff. Chamisso 4, 17. 18. Henrion 1, 523. Domeyko 45. 85 ff. Pöppig 1, 393 ff. Frezier 75. Musters 70. Stöcklein N. 70. 249. Sallusti, Storia delle Missioni ap. nello stato del Chile. Roma 1827, 3, 197 ff. Stöcklein 114. 115. d'Orbigny 2, 277.

[2] Rep. 1879, 51. 54. Marsh 17 ff. S. Am. M. M. 1867, 155. Despard 6. A voice f. S. Amer. 1866, 33. 186. 241.

[3] Rep. 1881, 50.

[4] Rep. 1874, 23.

ved Beagle Channel og Øerne Syd derfor og atter deles i Tekeënica og Yopoo. Hvert af de to Folk taler sit Sprog, men ere beslægtede[1].

Efter at have undersøgt Forholdene i Patagonien og paa Ildlandet vendte Kapt. Gardiner tilbage til England og fik stiftet *det patagoniske eller sydamerikanske M. S.*, i hvis Ærinde han og en anden Missionær udsendtes 1842, og toge Bolig 1843 i Gregory Bay, som de dog forlode 1845, da de hørte, at Chile gjorde Fordring paa Egnen, hvilket vilde medføre Missionens Undergang. Efter at have besøgt Sydamerika og derefter Ildlandet, udsendtes han atter med flere Missionærer 1850 og landede samme Aar paa Picton Øen. Men da man 1852 besøgte ham, vare de alle døde af Sult. 1854 udsendtes andre Missionærer, som toge Bolig paa Keppel Ø ved Falklands Øerne, hvor Indfødte fra Ildlandet bragtes over, den første en Mand, der 1830 var bragt med et Skib til England og 1833 kommen tilbage. 1859 forsøgte Missionærerne at lande ved Woollya (Ooshooia), men alle de, der landede, bleve dræbte. Først 1864 gjenoptoges Forsøget, og 1868 anlagdes en Forsøgsstation paa Liwya (Navarin Ø), og det lykkedes 1869 at oprette en Station i Ooshooia paa samme Ø. Ved Begyndelsen af 1879 var der paa Keppel Øen (Cranmer) 2 uordinerede Arbeidere, i Ooshooia 1 ordineret, 2 uordinerede Arbeidere, 132 vare døbte siden Missionens Begyndelse. Hele Selskabets sydamerikanske Mission styres siden 1869 af Biskoppen af Falklands Øerne[2].

Det britiske B. S. har 1880—81 trykt Lukas Ev. paa Yahgan[3].

H.

Incafolkene.

1. **Quechua** (Kechua) var Hovedsproget i Incaernes Rige, hvis Hovedstad var Cuzco, og som strakte sig over det nuværende Peru, den vestlige Del af Ecuador, Bolivia, det nordlige Argentina og den nordligste Del af Chile. Spanierne erobrede det fra 1530—44. Incaerne stræbte at indføre Quechuasproget blandt de under-

---

[1] Waitz 3, 490. S. Am. M. M. 1870, 75. 1884, 187 ff.

[2] Rep. 1879, 27 ff. Despard 8 ff. 11 ff. We have done, what we could. Bristol (1851) 30 f. Marsh 28 ff. 116 ff. Burkh. 1, II, 264 ff. Grundem. M. A. IV, 11.

[3] Rep. 1881, 257.

tvungne Folkefærd, hvilke de iøvrigt flyttede om mellem hverandre, saa at de ethnografiske Forhold ere meget usikre i deres Rige. Befolkningen er aftagen i en utrolig Grad. Spanierne, der her gik frem med en endnu større Grusomhed end andetsteds, have nedsablet dem i Masse. Selvmord, Sygdomme og Brændevin have end yderligere formindsket deres Antal. Quechua tales nu fra Ækvator til 28^0 af $1^1/_2$ Million Mennesker i 5 Dialekter. Ifølge Kranierne deles de i 1) Chincha (Chuncho) eller Yunga, hvis Sprog er Yunga. De boede navnlig i Kystlandet, Syd for Lima. Mod Nord hørte Cara til denne Sprogstamme. 2) Huanca (Guanca) i Jauadalen, hvis Sprog er Chinchaysuo (Chinchasuyca). 3) Aymara, hvis Sprog i Syd var Aymara, mod Nord Quechua. Deres Kranier ligne paafaldende Guaucho'ernes paa de kanariske Øer, der ogsaa havde samme Begravelsesskikke. Aymara tales til Potosi; i La Paz tales det af $^9/_{10}$ af Befolkningen, og i de høiestliggende Dele af Peru har Folket endnu bevaret sig ublandet. Til Aymara hører Canchi, Cana, Colla, Collagua, Lupaca, Pacases, Caranca, Charca. Quechua tales renest i Bolivia, hvor Halvdelen af Befolkningen i Potosi taler dette Sprog, ja længere mod Syd, i S. Jago del Estero taler Hovedmassen af Befolkningen dette Sprog. Man skjælner her mellem hacienda indianos (Landind.) og communidados ind. (Byind.). Quechua tales ogsaa af Størstedelen af de talrige Indianere i Ecuador (600,000 Ind., 100,000 Hvide, 300,000 Blandinger), dog her mindre rent og blandet med Spansk, og det er næppe det oprindelige Sprog for Quitu og de med dem beslægtede Yumbo. Malabas høre til Quechua. Lamana (Lamista) og Calchaqui høre ogsaa herhen; de sidste tale en Dialekt af Aymara[1].

Da Pizarro 1530 forlod Spanien for at foretage sit Tog mod Peru, fulgte endel Dominikanere med ham, og de toge strax fat paa Missionsgjerningen (Quito). Franciskanerne kom til Quito 1534. Bispesæderne i Cuzco (1534), Lima (1539, Erkesæde 1541 (1548),

---

[1] Tschudi 2, 363 ff. 376 f. Pöppig 2, 351. Proceed. R. G. S. 1877, 211. 1883, 353. Pöppig 2, 351. Stevenson 2, 216. 253 ff. A voice f. S. Amer. 1866, 264. Stephens, Travels in various parts of Peru. Philad. 1833, 1, 185. 192. 2, 33 ff. Markham, Cuzco and Lima. London 1856, 164 ff. Waitz 4, 378 ff. 477. 493, Kort 2. Robertson 2, 132. Orton 110. Rev. d. d. mondes 1851, 9, 892 ff.

Quito (1545), Truxillo (1577), Chuquisaca (1609), Arequipa (1611, Bispesæde 1786) og Klostrene i Cuzco, Lima, Cuença og Pasto vare Midtpunkter for Missionsvirksomheden, som meget hæmmedes ved Spaniernes skjændige Grusomhed, hvortil Formanden for de Franciskanere, der havde ledsaget Pizarro, gav Exemplet, saa at det var velfortjent Straf, da han andetsteds blev dræbt og fortæret af Indianerne omtr. 1545. Omtr. 1550 naaede Missionsgjerningen ned mod Syd, hvor 1559 Chuquisaca Bispestol oprettedes (i los Charcas). Blandt Caranque og Cajambe arbeidedes fra Chimbum, hvor mange Tusinder døbtes, ligeledes ved Sulcum, Truxillo, Caxamarca, Chujapa, Guamanga og Arequipa. Omtrent 1550 begyndte Augustinerne deres Arbeide fra Lima, Popayan, Cuzco og Vilcabamba. Jesuiterne begyndte i Peru 1567 (Ordenshuse i Lima og Cuzco), i Quito, 1585 og 1589 blandt Calchaqui (navnlig fra Salta), der hurtig omvendtes, ligesom de ogsaa bragte Aymara'erne, der vare blevne Christne, men vare blevne forsømte og vare faldne tilbage til Hedenskabet, tilbage igjen. De havde i det Hele taget de fleste Christne, idet de snart brugte det Gode, snart det Onde, alt efter Omstændighederne. Desuden arbeidede Mercenarierne her (Quito), og Augustinerne havde ogsaa Kloster i Quito. I Pacata, Nicasio, Colla, Carzolla, Hilana, Juli, Pomana, Zepita, Tiahuanaco, Sicasica, Yacolla, Paria, Tamina, Puna, Pilaya, Cinto, Cotagaita, Socochoa, Toxo, Yavi, Cochinoca, Casabinda, Huma, Huaco var der Stationer i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede. Efterhaanden slappedes Iveren, og mange Sognepræster holdt Kapellaner og lode dem besørge Embedet, medens de selv ikke lærte Sproget. Det blev derfor forbudt 1626 at holde Kapellan. Jesuiternes Fordrivelse ramte Missionen i Peru meget haardt; de erstattedes først af Sognepræster, der sendtes fra Quito, siden af Franciskanerne. Af Indianerne ere iøvrigt mange blevne Præster, og ikke faa have siden Uafhængighedskrigen hævet sig til de høieste Poster i Staten, men sin Grundsætning tro har Romerkirken ikke hævet dem til de høieste Poster i Kirken. Men skjøndt hele Quechua og Aymarafolket maa betragtes som christnet, er deres Christendom af meget overfladisk Art og bestaaer paa mange Steder kun i at have lært nogle Bønner udenad, og der findes hos Indianerne en dyb Uvillie mod de Hvide. Om Munkene i Copacahuana berettes det, at de have liden Indflydelse paa Indianerne,

om Franciskaner Stationen Chassuta (Lamista), at den (1830) ingen Missionær havde. Malabas vare 1820 Hedninger[1].

1846 tillod Præsidenten *det sydamerikanske M. S.* at anlægge en Station i Potosi, men da Præstepartiet Aaret efter fik Magten, og Selskabets Midler vare saa ringe, ophævedes Stationen. De Stationer, der siden ere anlagte i Callao, Chinchas, Arica, Chanaral ere beregnede paa de Hvide, dog have Præsterne i Rosario og Frayle Muerto ved Oversættelsesarbeider havt de Indfødte for Øie[2].

Det britiske B. S. har udgivet Lukas Ev. paa Aymara og Johannes Ev. paa Quechua[3].

I.

Folk mod Vest.

Til de andre Folk i Inkariget, der ikke vare Quechua, hørte Quillacinga, Barbacoa og de med dem forbundne Telembi og Iscuandee, Cañanes, Puruayes (Puruhaes), Mocoa, Maca, Paltas, Cañas, Malacata, Mangaches (et Blandingsfolk), Guaniavilca, Yanyo, Callahuaya, Chanca, Atacama, Chango, Llipi. Atacameno ere ved at uddø[4].

Den første, der prædikede for disse Folk, var en spansk Præst, der fulgte Pizarro til Tumbez (Guayaquil) og blev tilbage der, hvor han rimeligvis er bleven dræbt. Augustinerne fra S. Fé anlagde 1773 Atacama, Changa, og de fleste andre af hine Folk ere Christne[5]. Cobija har rimeligvis været Station blandt Atacama.

K.

Chibcha m. fl.

Chibcha (Muisca, Mozca), der havde naaet en ikke ringe Grad af Civilisation, boede i Ny Granada, hvor der tillige boede

---

[1] Henrion 1, 416 ff. 509 ff. 2, 80. Hahn 4, 351 ff. 399. 5, 212. Prescott, Erobringen af Peru. Kbhvn. 1857, 1, 256. 265. 2, 7 f. 158. 273. Waitz 4, 494. Stevenson 1, 125 f. 2, 253 ff. 257. Tschudi 2, 327 f. Pöppig 2, 160 f. 358 f. Tschudi, S. Amer. 5, 309 f. Markham 238. Hazart 2, 312 f. Proceed. R. G. S. 1877, 212. Stöcklein 282 Kort 2 til vol 16. Grandidier 73.

[2] Rep. 1879, 55. Despard 85. Marsh 18 ff. 91.

[3] Rep. 1881, 256. 268.

[4] Waitz 4, 382 ff. Proceed. R. G. S. 1877, 211. Tschudi, S. Amerika 5, 78.

[5] Tschudi, S. Amer. 5, 80.

endel andre Folk, der næppe vare beslægtede med dem, nemlig Pantagoro, til hvilke Pijao hørte, Panche, med hvilke maaske Muzo og Calima vare beslægtede, Sutagao, Chitarero, Lache, Natagayma, Coyaima og de med dem beslægtede Yalcone, Paeze, Agatae, Guane, Yariquie, Choque. Da Spanierne undertvang Landet (1536—37), gik en stor Del af Befolkningen til Grunde; mange dræbte sig selv, andre flygtede ind i Bjergene, hvor de omkom[1].

Da Spanierne underlagde sig Landet, fulgte Missionærer med, der arbeidede paa Folkets Omvendelse. Dominikanerne trængte i det 16de Aarhundrede frem til Chibcha, men de fleste bleve dræbte; dog flere kom til, og fra Trinidad (omtr. 1550) og Merida arbeidede de blandt dem med megen Kraft; de havde 17 Klostre og 170 Indianermenigheder i Ny Granada. Omtr. 1640 prædikede Erkebiskoppen af S. Fé (Dominikaner) for Panche og Chibcha. 1538 anlagdes S. Fé de Bogota, der blev et Hovedsæde for Missionen (Erkesæde 1556). Franciskanerne prædikede 1540 for Chibca, Panche, Natagayma; Dominikanerne begyndte 1552, de arbeidede blandt Chibca, Sutagao, Pijao (fra Hagua af), Panche, Paeze, og Klostre anlagdes i Tocayma (for Panche), Nueva Pamplona (1563), Mariquita (1565), fra hvilket Sted Franciskanerne noget senere i Aarhundredet arbeidede blandt Pantagore, Tolu, Muso, Toro (1573), og Stationer anlagdes i Tubara og i Dalene ved Guatavita, Ubate, Tocarena o. fl. Hovedsædet for Missionen var Bogota. For Chibcha anlagdes Reduktionen Villa de Trinita dos Muscos, men de havde ikke Held blandt dette Folk, derimod arbeidede de med mere Fremgang blandt Guane, Chauchone, Opone og Chalala. Jesuiterne kom 1590 til Ny Granada, men droge kort efter bort. 1598 ankom andre dertil og begave sig ud blandt Indianerne, 1604 anlagde de et Kollegium i Bogota og senere i Antioquia, Honda, Mompos, Tunja, N. Pampelona, og de havde Missionsstation i Popayan. 1767 fordreves de. Augustinerne havde Klostre i Popayan og Tunja. Nu ere de Indfødte i Ny Granada Christne af Navn. I Tortoro og Purace er der Præster for dem, Biskoppen boer i Popayan[2].

---

[1] Waitz 4, 352 ff. 377. Henrion 1, 127. Hahn 4, 357 ff. 5, 394 f.

[2] Waitz 4, 378. Henrion 1, 427. 431. 523 f. 527. 2, 117 ff. 127 f. Hahn 4, 357 ff. 5, 65 ff. Rojas 158. Hamilton 2, 21. Gumilla 1 (Kort).

Den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S.'s Station i Bogota angaaer kun de Hvide[1].

Negre.

Der er ikke saa nøiagtige statistiske Meddelelser om Negrenes Antal i de forskjellige Stater i Sydamerika, at vi nøiagtig kunne opgive det. Deres Antal har aldrig været saa talrigt her som i Vestindien, i de vestlige og sydlige Dele var det forholdsvis ringe.

1. Maronnegre.

Maronnegrene ere Afkom af Negerslaver, der ere bortløbne fra deres Herrer i Surinam eller paa anden Maade have begivet sig ud i og nedsat sig i Skovegnene fra Slutningen af det 18de Aarh. af. Efter en blodig Krig tilstodes der dem 1761 deres Uafhængighed. De deles i tre Stammer, Ockanegre (efter den Plantage, de vare flygtede fra), Mattawari eller Massinganegre, Saramakkanegre (oprindelig den ældste Afdeling). Ialt angives deres Antal til omtr. 6000[2].

Brødremenigheden anlagde 1766 en Station i Senthea Creek, der 1769 forlagdes til Guama, 1774 til Bambey, 1785 til Ny Bambey. Fra 1813—40 var Pladsen ganske opgivet, men de Indfødte holdt dog Gjerningen i nogenlunde Gang; 1840 ansattes en Missionær i Gingee (Jingjee) tæt ved Bambey, og Stationen benævnedes med dette Navn. 1848 forlagdes den under samme Navn til Gansee. 1853 opgaves den paa Grund af den usunde Beliggenhed[3].

2. Surinam.

I Surinam var der 1800 5000 Hvide, 70,000 Negerslaver[4].

Brødremenigheden sendte 1738 nogle Brødre til Paramaribo, der dog kun tildels arbeidede som Missionærer. Først 1785 an-

---

[1] Rep. 1878, 19.

[2] Burkh. 1, III, 244 f. Riemer, Reise nach Surinam & Berbice. Zittau 1801, 224 ff.

[3] Burkh. 1, III, 249. Teenstra, Bijdrage tot de ware beschouwing van de zoo hoeggeroemde uitbred. d. christend. onder de heidenen in de kol. Suriname. Amsterd. 1844, 44.

[4] Riemer 121.

lagdes en Station i Sommelsdijk. Fra 1828 støttedes Missionen kraftig af *den hollandsk surinamske Forening til Udbredelse af Christenkundskab blandt Negerslaverne* (i Haag). 1835 anlagdes en Station i Charlottenburg, 1837 i Worsteling Jacob's (opg. 1844), 1840 i Salem (Nijkerie), 1844 en Kateketskole i Beekhuizen, fremdeles Stationer i Rust en Werk (1845), Annaszorg ved Warappakreek (1849), Catharina Sofia (1849), Liliendal (1849), Nut en Schadelijk (1855), Herrendijk (1856), Bersheba (1858), Waterloo (1859), Clevia (1859), Berg en Dal, Corube. Ved Udgangen af 1879 var her 34 Missionærer (Mænd og Kvinder) og 21,247 Medlemmer[1].

Det nederlandske M. S. sendte paa Anmodning af den 1816 i Paramaribo ansatte hollandske Præst en Missionær til Nijkerie (1823). Da han døde, gik Gjerningen over til Brødremenigheden. Ogsaa havde det ved 1826 en Station i Paramaribo, der maaske snarere var en Regeringsstation[2].

Romerkirken har en Station i Esthers Rust[3].

Det britiske B. S. har udgivet N. T. og Ps. paa Negerdialekten i Surinam[4].

3. Britisk Guiana.

Negrene bleve her frie 1ste Aug. 1838 efter en Lærlingetid fra 1ste Aug. 1834. 1832 var der her 3500 Hvide, 65,517 Negerslaver[5].

Det londonske M. S. anlagde 1807 en Station paa Plantagen Le Ressouvenir (oph. før 1853) og derefter Georgetown (1809), Berbice eller Hanover chapel (1812), New Amsterdam, Lonsdale (1832), Orangefield (1834 eller 1835), Fern chapel (1834), Montrose (1835), Leguan island (1835), Blijendal (1835), Corentijuweest eller Albion chapel (1835), Canal I. eller Lust en Rust (1835), Orange chapel (før 1843), Brunswick (før 1843), Freedom chapel (omtr.

---

[1] Jahresb. 1880, 37. Burkh. 1, III, 270 ff. Maandb. van het nederl. zg. 1816, 151. Morav alm. 1881, 78. Riemer 123. Reichel N. 12.

[2] Maandb. 1816, 151. 1821, 223 ff. 1822, 195. 1823, 133. 1827, 95 ff. 1841, 140. Miss. reg. 1827, 141. Williams 378.

[3] Reichel N. 12.

[4] Rep. 1881, 268.

[5] M. R. S. P. G. 1853, 53. Martin, Brit. colonial library. London 1837, 5, 116 (map).

1843 — omtr. 1865), Lusignan (omtr. 1843 — omtr. 1865), Smith chapel, Rodborough, Buxton chapel, Ithaca (før 1847), Hopetown (før 1865), Bethel chapel eller Verwachting (1866). 1882 var kun New Amsterdam og Ebenezer tilbage med 2 Missionærer; paa den sidste var der 460 Medlemmer, 1380 Tilhængere[1].

Det wesleyanske M. S. anlagde omtr. 1820 en Station i Georgetown (Trinity), senere i Mahaica, Arabian coast, Werk en Rust (før 1834), Kingston (i Georgetown) (før 1834), Mahaicony (før 1834), Essequebo eller Abraham Zuil (1836), Anna Regina (1836), Berbice, Victoria, Golden Grove (1867), Goed Fortuin (før 1871), Bushlot eller Essequebo II. (1871—79). Ved Udgangen af 1882 var her 10 Missionærer, 3460 Medlemmer, 163 paa Prøve[2].

Den anglikanske Kirke tog efter Negrenes Frigivelse med stor Kraft fat paa Missionsgjerningen blandt Negrene, der før Emancipationen paa ovennævnte Missionsgjerninger nær for en stor Del havde været overladte til sig selv. 1835 sendte *Evangelieudbredelsesselskabet* sin første Missionær til Negrene i Guiana, og som Stationer anføres 1847 St. Luke, Trinity, St. James Wakenaam, Christ church, St. Mary, New Amsterdam. Sognene vare imidlertid blevne delte, Præster ansattes, og 1842 fik Guiana sin egen Biskop. Paa Grund af den stærke Tilstrømning af Hinduer og Kinesere er Missionsarbeidet, navnlig i de senere Aar, blevet fornemmelig rettet paa dem og Indianerne. Foruden de blandt disse anførte Stationer er der saadanne i All Saints, St. Patrick, St. Mikael, St. Mary (Berbice), St. Paul, St. Swithin, St. Augustin, St. Mathews, Georgetown, Enmore (St. Mark), St. John, St. Sidwell, St. John Baptist, St. Saviour, St. Philip, St. Peter, St. James the less, St. Bartholomew. Ialt var her ved Udgangen af 1881 42 Præster. Ogsaa i Port Morant (som dog maaske er indbefattet i en af ovennævnte Stationer) arbeides blandt Negrene[3].

Plymouthbrødrene havde en Mission i Petershall. 1840 an-

---

[1] Rep. 1815, 24. 1833, 100. 1834, 103. 1836, 107 ff. 1837, 113. 1843, 105. 1866, 41 ff. 1880, 65. 1882, 57. Burkh. 1, III, 286. Williams 72 ff. 215 ff. Miss. Reg. 1827, 141. 1834, 129 f. 1835, 251. Hoole 326 f.

[2] Rep. 1834, 69. 1857, 46. 1862, 107. 1864, 173 ff. 1865, 91. 1868, 76. 1871, 168. 1879, 159. 1880, 184. Burkh. 1, III, 292 f. Williams 220 f. Hoole 325 f.

[3] M. S. P. S. G. 1853, 55. Work in the col. 118. Missionfield 1883, 306. Missionlife 1874, 338 ff. Clergy list 1882, 602 f. Hoole 323 ff.

lagdes en Station i Craig, som 1843 blev flyttet til Taboth manor, der blev opgivet samme Aar. Missionen blev derefter en Arawak-mission [1].

Brødremenigheden har Stationer i Cummings lodge (1878) og Reliance med 2 Missionærer (Mand og Kvinde) og 74 Medlemmer (Udg. af 1881) [2].

Dame Neger Skoleselskabet har støttet Missionen i britisk Guiana [3].

Liturgi- og Homilieselskabet har hjulpet den anglikanske Mission [4].

Mico charity har havt Skoler i Georgetown [5].

Det britiske og udenlandske Skoleselskab har støttet Skolerne [6].

Det britiske B. S. [7] og *det religiøse Traktatselskab* [8] har ligeledes hjulpet Missionærerne i deres Virksomhed.

Romerkirken begyndte 1838 en Mission med en apostolisk Vikar i Spidsen, nærmest dog beregnet paa de Hvide [9].

4. Venezuela.

Negrenes Antal her er forholdsvis temmelig ringe; i de 6 Provinser af Venezuela var det 1800 60,000 (paa Cuba var det 212,000), og kun 1/5 af Befolkningen i Prov. Caracas var 1800 Negre [10].

Negerbefolkningen er romerskkatholsk.

5. Columbia.

Blandt Negrene i Carthagena arbeidede i Begyndelsen af det 17de Aarhundrede Jesuitmissionæren Claver († 1654), der i 40 Aar døbte 300,000 Negre [11].

---

[1] Bas. M. M. 1858, 459. 531 f. 1859, 348.
[2] Jahresb. 1880, 36. Murav. Alm. 1881, 78.
[3] Miss. Reg. 1839, 207. 1845, 219.
[4] Miss. Reg. 1838, 171.
[5] Miss. Reg. 1841, 245.
[6] Miss. Reg. 1843, 245. 1849, 225.
[7] Rep. 1881, 268.
[8] Miss. Reg. 1842, 249.
[9] Jahrb. 1841, I, 63.
[10] Mac Gillivray 125.
[11] Hahn 5, 70 ff. Holzwarth, Petrus Claver, Sklave der Negersklaven. Tübingen 1855.

6. Peru.

I Peru var det til omtr. 1840 forbudt Negre og Blandinger med Negre at blive Præster i *Romerkirken*[1].

7. Brasilien.

Her arbeidede *Romerkirkens* Missionærer allerede i det 16de Aarhundrede blandt Negrene. Her som i de andre tidligere spanske Lande ere de i Navnet Christne[2].

Kinesere.

1866 var der 10,000 Kinesere i britisk Guiana, og Antallet tiltager stadig. 1874 var her ialt 70,000 Hedninger[3]. I Peru er der mange tusinde Kinesere[4]; i Brasilien begyndte omtr. 1855 kinesiske Arbeidere at indføres paa Egnen om Philadelphia[5].

1856 stiftedes *Guiana Stifts Kirkeselskab* for at støtte Missionen blandt Indianerne, de indvandrede Arbeidere og den indre Mission[6]. Biskoppen opfordrede *Evangelieudbredelsesselskabet* til at hjælpe denne Kulimission, og dets Missionærer arbeidede i denne Gjerning i St. Margaret (1863), Georgetown, Wakenaam (1870), Hopetown, New Amsterdam, Skeldon. 1874 kom endel kinesiske Christne derover. Alene i Nonpareil var der 1882 68 Nadvergjæster[7].

Selskabet for Christenkundskabs Fremme har dels støttet den anglikanske Kirke i Guiana, dels den anglikanske Præst i Callao i deres Arbeide blandt Kineserne[8].

Hinduer.

I britisk Guiana var der 1868 30,000 Hinduer. 1881 var deres Antal steget til 70,000[9].

---

[1] Tschudi 1, 167.

[2] Hahn 5, 280.

[3] Rep. S. P. G. 1875, 109. Missionfield 1870, 49. 1879, 454.

[4] Missionlife 1868, 250.

[5] Tschudi, S. Amer. 2, 318.

[6] Missionfield 1870, 56.

[7] Rep. 1870, 47. 1871, 40. Missionfield 1870, 55. 1871, 275. 332. 1872, 201 ff. 1874, 86. 272. 348. 1878, 493. 1881, 245 f. 1883, 148. Col. ch. chr. 1874, 479. Missionlife 1868, 327 ff. 1874, 518 ff.

[8] Rep. 1867, 79. 1881, 53.

[9] Missionlife 1868, 466. Missionfield 1881, 136.

Guiana Stifts Kirkeselskab lønnede 1870 3 Kateketer blandt Hinduerne. Baade en indfødt Christen fra Indien og en Missionær derfra (1862) er bleven ansat i Stiftet, lønnet af Regeringen, og Missionen har god Fremgang. Navnlig er Bel air, Non Pareil og La Penitence (East bank), og Kvabanneh ved Waiiniftoden (1881) Stationer for denne Gjerning. Alene i Nonpareil var der 1882 75 Nadvergjæster. 3 Missionærer arbeide i denne Gjerning[1].

Ogsaa *det wesleyanske M. S.* arbeider blandt Hinduerne, og 1863 ansattes en særegen Missionær hertil[2].

En uafhængig *presbyteriansk* Missionær arbeidede blandt Hinduerne 1877[3].

Singalesere.

Singalesere ere indførte som Arbeidere i britisk Guiana. Blandt dem arbeider en af *det wesleyanske M. S.'s* Missionærer i Demarara sammen med sin øvrige Virksomhed[4].

Sydhavsøboere.

Saadanne røves i ikke ganske ringe Tal og slæbes navnlig til Peru. Nogen Missionsgjerning blandt dem synes ikke at øves.

---

[1] Missionfield 1870, 56. 1879, 168 ff. 453 f. 501. 1880, 141 ff. 349 ff. 1881, 167 ff. 241 ff. 407. 558. 1882, 226. 1883, 148. Col. ch. chr. 1863, 264 ff. Missionlife 1868, 466. Clergy list 1882, 602 f.

[2] Rep. 1862, 114. 1871, 108. Missionfield 1877, 354.

[3] Missionfield 1877, 354.

[4] Burkh. 1, III, 294.

Kortet Nr. 16.

Vestindien.

Cuba.

Cuba blev opdaget af Columbus 1492. 1511 foretoges det første Kolonisationsforsøg af Spanierne, hvilke siden have besiddet Øen. Den var stærkt befolket af Indianere (Maya), hvilke dels udryddedes, dels blandedes med de Hvide og antoge deres Sprog.

1820 var her 482,600 Hvide, 1,212,900 frie Farvede og 1,147,500 (1857: 375,000 eller snarere 650,000) Negerslaver; nu angives Befolkningen til 1,414,508 Indvaanere, af hvilke Halvdelen Hvide, 100,000 Kinesere, 199,000 Negerslaver, hvilket altsaa er en betydelig Afgang i Negerbefolkningen[1].

Baade blandt Indianere og Negre har *Romerkirken* drevet Mission, og udvortes bekjender hele Befolkningen sig til den. Men Christendommen staaer meget lavt; Landsbypræsterne ere meget uvidende; af de Farvede ere ³/₄ af Børnene uægte, og Negerslaverne leve ikke i ordenligt Ægteskab; deres Børn døbes kun sjælden, og de faa ingen Undervisning. 1518 oprettedes et Bispedømme i Baracoa, der 1804 blev Erkesæde og 1822 flyttedes til Sanjago; Bispesædet i Havana oprettedes 1788[2].

---

[1] Navarrete, relations des quatre voyages, entrepris par C. Colomb. Paris 1828, 2, 85. Humboldt, essaie polit. sur l'île de Cuba. Paris 1826, 1, 117. Gundert 313. Revue de la soc. d. g. Paris 1836, 91. 93. Rojas 162. Chr. work 1863, 220 f.

[2] Alm. Kirket. 1867, 246. Rojas 99 f. Chr. work 1863, 219.

Jamaika.

Denne Ø blev opdaget af Columbus 1498 og var tæt befolket af en Folkestamme, som Raleigh ansaa for Arowaker (omtr. 2 Mill.). 1509 bemægtigede Spanierne sig Øen og gik frem med saadan Grusomhed, at 1558 vare de Indfødte ganske udryddede; men saamange Negre vare indførte, at deres Antal var næsten ligesaa stort som de Hvides. 1655 erobrede Englænderne Øen. Endel af Spanierne flygtede med deres Negre til Bjergene, og fra dem nedstammede Maronnegrene, af hvike de fleste efter flere Krige med Englænderne 1796 førtes til Ny Skotland og 1800 derfra til Sierra Leone. 1672 var der 3360 Hvide, 514 Negre paa Jamaika, 1746 10,000 og 112,428, 1800 300,000 Slaver, 723 Maroner, 1872 13,101 Hvide, 100,346 Farvede, 392,704 Negre, 11,000 Kulier, af hvilke 4,380 vare fastboende; ialt 506,154[1].

Den anglikanske Kirke blev kort efter Øens Erobring Statskirke, og Øen deltes i Sogne med Præster, men der gjordes lidet eller intet for Negrenes Omvendelse. Lovgivningen og Plantageeierne vare mod Missionen; kun naar Herrerne tillode det, var det tilladt at undervise Slaverne. Den anglikanske Geistlighed arbeidede kun blandt de Hvide, og det var først andre Kirkesamfund, der toge sig af Negrene. 1824 fik Øen sin egen Biskop. Da Negrene bleve frie 1834, viste der sig hos dem Lyst til at lære noget, og *Evangelieudbredelsesselskabet* oprettede et Neger-Undervisnings-Fond, hvortil det bidrog 90,000 Kr. og *Selskabet til Christenkundskabs Fremme* 180,000 Kr. 1840 vedtog Øens Rigsdag en Lov, hvorved Sognepræsternes Antal forøgedes fra 21 til 42. Da man andre Steder trængte til Hjælp, besluttede førstnævnte Selskab at inddrage sin Understøttelse, indtil den 1846 skulde være ganske ophørt; men 1847 havde det endnu Stationer i Ocho Rios, Manchioneal, Good Hope, Darliston, Bluefields, Clifton Mount, Grove, og endnu 1860 havde det dog Stationer i Westmoreland (St. John), St. Alban's, Mount Hermon, Portland, Porus, Keynsham, Pratville, Bluefields. 1869 blev Kirken skilt fra Staten, og denne ophørte med at støtte

---

[1] Martin, History of the West Indies. London 1836. Dallas, Gesch. der Maronneger auf Jamaica. Weimar 1805, 4 ff. 107 ff. 266 ff. 306. Anderson 2, 219. 252. M. R. S. P. G. 1853, 97 ff. Stat. prot. m. 1872—73, 171. Navarrete 3, 83. An account of Jamaica. London 1808, 279 ff.

den. Hidtil havde den lønnet 92 Præster. 1861 var der blevet stiftet et *Jamaika engelsk Kirke indre og ydre M. S.*, hvis Formaal var først og fremmest at støtte Missionen paa Øen og dernæst at arbeide for Missionen ved Rio Pongas og paa Moskitokysten, og nu traadte 1870 Synoden i Kraft, der styrer Kirkens Anliggender. Siden denne Begivenhed har Evangelieudbredelsesselskabet støttet Kirken. Nu er der 69 Præster paa Øen, i St. Catharine, Clarendon, Manchester, St. Mary, St. Ann, Kingston, St. Andrew, St. Thomas, Portland, St. Elisabet, Westmoreland, Hannover, St. James, Trelawny o. fl. Navnlig ved Katekister og Lægforelæsere arbeides der blandt den lavere Befolkning. 1872 var her 40,400, der søgte anglikansk Kirke, 49,430 Baptister, 42,637 wesleyanske Methodister, 10,000 Presbyterianere, 9950 Hernhuter, 6780 londonske M. S., 2100 uafhængige Baptister, 1890 romersk Katholske, 1200 amerikanske og afrikanske Methodister, 350 af den skotske Kirke, 1600 Jøder (altsaa ialt 155,130)[1].

Brødremenigheden anlagde 1754 Stationen Bogue (opg. efter 1800) og derefter Carmel (1755—1824), Mesopotamia (omtr. 1760 —1835), New Eden (1812), Irwinhill (1815), Williamsfield (1815 — omtr. 1830), Fairfield (1823), New Carmel (1827), New Fulneck (1830), New Bethlehem eller Malvern (1833), Beaufort (1834), Bethania (1835), New Nazaret 1838), New Hope (1838), Salem (anl. 1838), Litiz (1839), Bethabara (1840), Springfield (1848), Mizpeh (1866). Ved Udgangen af 1881 var her 13 Missionærer (Mænd og Kvinder) og 15,892 Medlemmer. Det er Brødremenighedens Hensigt med 1890 at lade al Understøttelse til denne Mission ophøre, saa at den kan blive selvstændig[2].

Dr. Coke besøgte Jamaika 1789 og 1791, i hvilket Aar han medbragte en Methodistmissionær, der bosatte sig i Kingston. Andre Stationer anlagdes af *det wesleyanske M. S.* i Montego Bay (1795—95), i Spanishtown, Morant Bay (1802—3. 1815), Grateful

---

[1] Rep. S. P. G. 1860, 19. 1865, 63. M. R. S. P. G. 1853, 109 ff. Missionfield 1870, 174. 1872, 196. Work in the colonies 93 ff. Col. ch. chr. 1854—55, 218 f. 1862, 395. Clergy list 1882, 596 ff. Stat. p. m. 1872—73, 171. Miss. reg. 1846, 217. 1850, 225. Account of Jamaica. 45.

[2] Reichel 24 f. Burkh. 1, III, 59 ff. 148 ff. 221 ff. Morav. Alm. 1881, 77 f. Jahresb. 1880, 35. Gundert 317. Buchner, the Moravians in Jamaica. London 1854, 24 ff.

Hill, Falmouth (1818 ell. 1828), St. Ann's Bay, Port Antonio, Bath, Bellemont (oph. før 1834), Port Royal (oph. før 1834). Alle disse vare anlagte før 1824, og i det næste Tiaar anlagdes Stoney Hill eller St. Andrews, Lucca (Lucea), Guys Hill, flyttet 1863 til Watsonville, Orabesca, Beechamville, Savanna la Mar (1829), Black River og før 1861 Yallas, Mount Ward, Brownstown, Clarendon, Ocho Rios, Duncans, Mount Fletcher, og senere Grand Kaiman, Manchester (1871), Accompong (blandt Maronnegre), York castle (1877), Wesley (1883). Ved Udgangen af 1882 arbeidede her 38 Missionærer, og her var 18,756 Medlemmer og 1158 paa Prøve[1–2].

Det baptistiske M. S. begyndte 1814 sin Gjerning paa Jamaika, efter at nogle Baptister siden 1783 havde prædiket her. Stationer anlagdes i Falmouth (1814), Kingston (1816), Spanishtown (1818), Anotta Bay (St. Mary) (1822), Montego Bay (1824) (rimeligvis = Flamstead), Salters Hill (1824), Old Harbour (1824), Buff Bay (1824), Mount Nebo (1824), St. Ann's Bay (1826), Port Royal (1826), Lucca (1826), Mount Charles (1827), Fullers' Field (1827), Port Maria (1827), Oracabesca (1827), Mount Angus (1828), Savanna la Mar (1828), Green Island (1828), Rio Bueno (1829), Manchioneal (1829—30, gjenopr. 1831), Gurney's Mount (1829), Ocho Rios (1829), Brownstown (1829), Stewart Town (1829), Crooked Spring (1830), Yallahs (1830), Refuge (1831), Jericho (1834), Montagne (1834), Four Paths eller Ebenezer eller Clarendon (1834), Hewett's view (1834), The Alps (1835), Bethephil (1835), Shortwood (1835), Beethany (1836), Waldensia (1836), Mount Carey (1836), Watford Hill (1838), Betheltown (1838), Clarksonville (1839), Fletchers Grove (1839), Mandeville (1840), Hastings (1841), Black river, Vale Lionel, Smyrna, Calabar, Bethsalem, af hvilke maaske nogle vare Udposter. Allerede 1847 var Forbindelsen med Selskabet løst, og Missionen bleven selvstændig; nu har Selskabet en Station i Kingston med 1 Missionær.

---

[1] Rep. 1834, 72. 1861, 100. 1862, 115. 1863, 138. 1871, 42. 1877, 155. 1881, 194. 1882, 231. 1883, 260. Wesl. meth. mag. 1827, 625. 1828, 625. 1829, 626. Burkh. 1, III, 90 f. 94. 97. 105. 108. 125 f. 232 ff. Col. ch. chr. 1871, 273 f. Bas. M. M. 1824, 523. Newcomb 766 ff. Clarke, Mem. of bapt. miss. in Jamaica. London 1869, 35 ff. (Coke og Providence ere Menigheder i Kingston).

[2] De ovenfor angivne Talstørrelser for Medlemmerne af de forskjellige Kirkesamfund angive, som bemærket, Antallet af Folk, der gaa i Kirke

Jamaica Baptist union har Menigheder i Kingston, Green Valley (1872), Morant Bay (1866), Monkland (1866), Yallahs, Stokes Hall (1846), Tabernacle (1863), Bethlehem (1853), Bethabara (1873), Tranquillity (1873), Mount Angus, Spanish Town, Jericho, Ashleyville (1867), Old Harbour, Point Hill, Spring Mount (1870), Ebenezer, Mount Zion (1839), Staceyville (1839), Enon (1850), Jubilee (1844), Maudeville, Mount Libanon (1844), Montague, Waltham (1849), Salem (1843), Brownstown, Clarksonville, Gibraltar (1858), Rio Bueno, Refuge, Hastings, Falmouth, The Alps, Bethephil, Salters Hill, Maldon, Lucea, Watford Hill, Gurney's Mount, Green Island, Savanna la Mar, Fuller's Field, Bethel Town, Sharon (1872), Hewett's view, Wallingford, Kedron (1875), Friendship (1882), hvor der ved Udgangen af 1882 var 56 Præster, 25,900 Medlemmer. 1828 dannedes i Kingston Jamaica Baptist Missionsforening for at hjælpe Moderselskabet[1].

Det kirkelige M. S., der før 1826 havde Skoler paa Jamaika, anlagde 1826 Stationer paa Øen, nemlig i Port Morant, Grove, Rural Hill (før 1848), Port Antonio, Birnamwood (1836), Argyle Pen (omtr. 1837), Woodford, Old England, Church Hill (før 1848), Prattville (før 1848), Siloah (1835), Mount Hermon, Papine ved Kingston (før 1827), Salt Savanna (før 1828), Mooretown eller Maroontown (før 1828), Nain, Chichester (før 1848), Appleton, hvoraf dog nogle kun vare besatte af Kateketer. Da der trængtes til Arbeidere andetsteds, og den anglikanske Geistligheds Antal var blevet saa stærkt forøget, besluttedes det 1839 efterhaanden at opgive Missionen, og 1842 blev kun Rural Hill, Chichester, Mooretown samt Salt Savanna (under en Kateket) tilbage); 1846 opgaves de paa Rural Hill nær, som blev opgivet 1851, efter siden 1849 at have været bestyret af en Kateket, hvorefter Selskabet i nogen Tid ydede et aarligt Pengetilskud[2].

---

[1] Rep. 1880, 113 f. 1883, 116. 146. 153 ff. Miss. Reg. 1827, 140. 1828, 139. Burkh. 1, III, 157 f. 236 f. Williams 287 ff. Newcomb 773. Hinton, Life of W. Knibb. London 1849, 45 ff. Cox 2, 12 ff. Grundem. 1, III, 149 ff. Ch. work 1866, 246. Chr. miss. in the East and West in conn. with the Bapt. M. S. London 1873, 23. 54 ff. Clarke 9 ff. 68 ff.

[2] Rep. 1833—34, 60. 1834—35, 73. 1837—38, 78 f. 1839—40, 105 f. 1842—43, 96. 1844—45, 105 ff. 1846—47, 121. 1849—50, CXCIV. 1851—52, 187. Burkh. 1, III, 212 f. Miss. Reg. 1826, 180. 1827, 141. 1828,

Det skotske M. S. sendte 1799 3 Kateketer til Jamaika. 1802 forbødes det dem at prædike, og først 1824 fornyedes Missionen ved Anlæggelsen af en Station i Trelawney. Andre Stationer anlagdes i Montego Bay, Hampden, Lucea (ell. Lucca), Port Maria, Cinnamon Hill (1831 — før 1834), Green Island (oph. 1840), Cornwall, Carron Hall og senere Brownsville (1845), Rose Hill (1847). 1847 overdroges Missionen (Stationerne vare da Hampden, Lucea, Port Maria, Carron Hall, Cornwall, Green Island og Brownsville) til *den forenede Secessions presb. Kirke*, der 1835 havde sendt Missionær til Jamaika, og som ved sin Forening med Relief body of Presbyterians blev *den forenede presbyterianske Kirke*[1]. 1858 angives dens Stationer at være de samme som 1847 samt Rose Hill. Nu har den Stationerne Hampden, Falmouth, Bellevue, Mount Zion, Montego Bay, Mount Horeb, Grand Cayman, New Broughton, Ebenezer, Mount Olivet, Victoria Town, Kingston, Port Maria, Carronhall, Goshen, Rose Hill, Salem, Chesterfield, Cedar Valley, Mount Carmel, Chapelton, Ewing's Caymanas, Lucea, Riverside, Friendship, Stirling, Brownsville, Green Island med 31 Præster, hvoraf de 12 angives at være indfødte, hvilket dog vist blot betyder, at de ere fødte paa Øen. Medlemsantallet var ved Udgangen af 1883 8405 med 1285 «Kandidater»[2].

Det londonske M. S. begyndte 1834 sin Gjerning paa Jamaika og anlagde Stationer i Mount Moser (1834—35), First Hill eller Trelawney, Clarendon, (1835, oph. før 1848), Dry Harbour eller St. Anne (1835), Four Paths eller Pomo (1835), Morant Bay eller St. Thomas in the East (1835), Kingston eller St. Andrew (før 1848), Shortwood (før 1848), Chapelton (før 1848), Ridgemount (før 1848), Davyton (før 1848), Whitefield (eller Porus) (før 1848), Prospect Penn (før 1848), Mount Zion (før 1848), Brixton Hill. 1880 var der af disse kun Whitefield med 1 Missionær, 2267 Medlemmer, 4610 Tilhængere tilbage[3].

140. Newcomb 775. Buchner 66. Heidenbote 1837, 7. 1839, 47. The jubilee volume of C. M. S. 1848—49. London 1849, 247 f. Hoole 309 f.

[1] Miss. Reg. 1826, 180. 1831, 96. 1834, 129. 1837, 169 f. 1840, 241. 1845, 220. 1847, 226. 1848, 223. 1849, 225. Newcomb 775. Burkh. 1, III, 214. Bas. M. M. 1828, 253 f. Grundem. 1, III, 163 ff. Clarke 226 ff.

[2] U. P. Miss. rec. 1884, 192 ff. Newcomb 775. Hoole 310 f.

[3] Rep. 1836, 107 ff. 1843, 105. 1866, 49 ff. 1880, 65. Hoole 305 ff. Newcomb 775.

1839 droge 5 congregationalistiske Præster fra Amerika til Jamaika for at arbeide blandt de frigivne Negerslaver. De havde tænkt at blive støttede af disse, men da dette slog feil, fik de stiftet *det vestindiske Missionsudvalg* i deres Hjemland, der 1847 overgav det Hele til *den amerikanske Missionsforening*. Den havde Stationer i Brainerd (1839), Oberlin (1839), Union (1839), Devon Pen (1839), Eliot (1842), Providence (1844), Golden Vale (1851); i 1872 var her 3 Stationer med 517 Medlemmer[1].

Det koloniale og kontinentale Kirkeselskab har 5 Missionærer i Malvern, St. David's Snowdon, Hanover, Southfield, St. Peter, samt 2 i Savanna la Mar og Kingston, hvis Løn udredes andetsteds fra[2].

Den skotske Statskirke havde 1872 1 Missionær paa Jamaika[3].

Den forenede methodistiske Frikirke havde 1872 12 Missionærer og 1962 Medlemmer paa Jamaika. Stationerne vare 1873 Kingston, Clarendon, Annotta Bay, St. Ann's Bay, Mizpeh, Providence, Montague[4].

Cubaforeningen, der arbeidede blandt de cubanske Flygtninge, havde 1872 1 Missionær og 400 Tilhørere[5].

Christi Disciple har 6 Stationer paa Jamaika[6].

Negerbørns Skoleselskabet (stiftet 1825) hjalp Missionsgjerningen[7].

Slaveomvendelsesselskabet støttede ligeledes Missionsgjerningen[8].

Mico Barmhjertighedsstiftelse, hvis Formaal oprindelig var at løskjøbe Slaver i Barbariet, blev da dette Slaveri var ophørt, anvendt til at støtte Skoler i britiske Kolonier, hvor Slaveriet var ophørt. Der anlagdes 1837 en Normalskole (Seminarium) i Kingston, samt endel Skoler (1839 15, 1840 17)[9].

Det britiske og udenlandske Skoleselskab[10], *Dameselskabet til Fremme*

---

[1] Stat. 1872—73, 167. Grundem. M. A. IV, N. 9 (Kort). Newcomb 770.

[2] Rep. 1880, 44.

[3] Stat. 1872—73, 167.

[4] Stat. 1872—73, 167. Grundem. M. A. IV, N. 9 (Kort). Grundem. 1, III, 172.

[5] Stat. 1872—73, 167. Gundert 313.

[6] Miss. review 1883, 213.

[7] Miss. Reg. 1826, 600 ff. 1827, 525. 1829, 541.

[8] Miss. Reg. 1826, 217.

[9] Miss. Reg. 1836, 168. 1837, 169. 1839, 207. 1840, 243. 1842, 248. Miss. stat. 1872—73, 171.

[10] Miss. Reg. 1840, 242. 1849, 225.

af Oplysningen i Vestindien[1], *Selskabet til Fremme af den christne Tro*[2], have hjulpet Missionsgjerningen i Skolerne. *Dame Neger Oplysningsselskabet* har havt Skoler paa Jamaika[3]. *Liturgi- og Homilieselskabet*[4], *det britiske B. S.*[5] og *det religiøse Traktatselskab*[6] have ligeledes hjulpet Missionsgjerningen.

Romerkirken har kun liden Indflydelse paa Jamaika; den tiltog, da Øen 1838 fik sin egen apostoliske Vikar[7].

Haiti.

Haiti (St. Domingo, Hispaniola) var den Ø (opd. 1492), hvor Spanierne først satte sig fast, og som de først koloniserede. Deres Undertrykkelse af de Indfødte fremkaldte snart en Krig med disse, i hvilken mange bleve dræbte, andre flygtede ind i Bjergene og omkom, saa at inden 4 Aar efter dens Opdagelse over 300,000 Indfødte vare gaaede til Grunde. Resten underkastede sig og plagedes med strængt Trællearbeide, under hvilket endnu flere gik til Grunde, saa at 1507 kun 60,000 (af 1 Mill.) vare tilbage. Man indførte nu 40,000 Indianere fra Bahamaøerne, men det gik ligesaa, og 1509 udgjorde hele Øens Befolkning kun 50,000. Nu begyndte man (fra 1509) at sende Negerslaver derover. Resten af de Indfødte trak sig tilbage i Bjergene, hvor de opdagedes i det 17de Aarhundrede. Siden have de blandet sig med den øvrige Befolkning. I det 17de Aarhundrede begyndte de Franske at sætte sig fast paa Øen og udvidede stadig deres Besiddelser, saa at Spanien 1776 maatte afstaa dem den vestlige Del af Øen. 1795 toge de den hele. 1804 løsreve Negrene sig fra Frankrig (1789 30,826 Hvide, 27,548 frie Farvede, 465,429 Negerslaver), og 1822 sluttede Negrene paa den østlige Halvdel, der 1814 var bleven af-

---

[1] Rep. 1882, 7. Maaske det samme Selskab, som Ladies ass. for promot. the educ. of the black and coloured inhab. in W. I., som har hjulpet Brødremenighedens Missionær (Buchner 81).

[2] Col. ch. chr. 1866, 472.

[3] Miss. Reg. 1842, 248.

[4] Miss. Reg. 1847, 226.

[5] Miss. Reg. 1840, 241.

[6] Rep. 1881, 90.

[7] Hahn 4, 316.

staaet til Spanien, sig til dem; dog skiltes de ad 1844 i to Fristater, Haiti (den vestlige) med 550,000 Indvaanere (næsten alle Negre) og St. Domingo, der 1861—65 var forenet med Spanien, med 250,000 Indvaanere (næsten alle Mulatter); i den første tales fransk, i den sidste spansk[1].

Det var navnlig Hensyn til Guds Riges Fremme, der havde bevæget den spanske Konge og Dronning til at foretage Opdagelserne i den nye Verden, og Columbus var en from Mand, der attraaede det samme. Spanske Munke (Mercenariere, Franciskanere) vare fulgte med ham, og de begyndte ogsaa strax at arbeide paa de Indfødtes Omvendelse. Men Spaniernes Undertrykkelse, som mange Missionærer iøvrigt med Heltemod under stor Modstand bekæmpede, bevirkede, at de Indfødte ei attraaede at antage deres Religion. Bispesæder anlagdes i St. Domingo og Concepcion de la Vega, og Missionærer vedbleve at arbeide baade blandt de Indfødte og blandt Negrene. Da de Franske havde sat sig fast paa Haiti, arbeidede dels Dominikanere, dels Kapucinere her. 1703 trak de sidste sig tilbage, og Jesuiterne overtoge deres Gjerning (Syd for Antibanitefloden). 1725 havde de 18 Missionærer her, deriblandt i Petite Anse. Efter Negeropstanden faldt Negrene i den franske Del tilbage i Hedenskabet, om de end vedbleve at kalde sig Romerskkatholske[2].

Det nationale Oplysnings Selskab anlagde 1815 en Skole i Kap Haitien[3].

Det wesleyanske M. S. anlagde 1817 Stationer i Port au Prince og Kap Haytien, og der tilstodes det Troesfrihed. Men 1819 fordreves de paa de papistiske Præsters Anstiftelse fra det første Sted og maatte snart efter forlade det andet. 1831 gjenoptoges Port au Prince (oph. 1843. 1849—69), 1837 Kap Haitien (oph. 1842. 1845—65), og Stationer oprettedes i Puerto Plate (1834), Jeremie (1841—64), Fort Republicain (1843—48), Gonaïves (1843—1849), Samana (1843—61) og Aux Cayes (1847—63). 1863

---

[1] Labat, Nouveau voyage aux isles de l'Amérique. Paris 1722, 5, 55 ff. Hahn 4, 242 ff. Rep. Wesl. M. S. 1862, 123. 1865, 115. Alm. Hist. over Reiser til Lands og Vands. Kbhvn. 1762. 17, 240 ff. Ducæur Joly, Manuel des habitans de S. Domingue. Paris 1803. 1, XII ff. CXXIII. 2, tab. 1. Navarrete 2, 172 ff.

[2] Hahn 4, 237 ff. Labat 5, 159. 209 ff. Henrion 2, 615. Stöcklein 320. 452.

[3] Williams 268.

fordreves Missionærerne fra Puerto Plate af den spanske Regering. Paa Grund af de borgerlige Uroligheder i den vestlige Del led Missionen meget og maatte 1869 opgives, men 1871 gjenoptoges Port au Prince, 1878 Kap Haytien, 1881 Puerto Plate. Ved Udgangen af 1881 var her 3 Missionærer, 609 Medlemmer, 20 paa Prøve[1].

Massachusetts Baptist M. S. sendte 1823 en farvet Præst paa en Missionsreise til Haiti[2].

Det amerikanske forenede ydre M. S. begyndte 1824 en Mission paa Haiti for de dertil udvandrede amerikanske Negre[3]. Den overførtes 1826 til *det amerikanske M. S.*[4].

Den amerikanske Baptist M. F. anlagde 1835 en Station i Port au Prince, der bestod endnu 1839[5].

Det baptistiske M. S. anlagde 1843 en Station i Puerto Plate, 1845 i Jacmel, 1872 i St. Marc og i Port de Paix. De to sidste underholdes af *Jamaika Baptist M. S.* Ved Udgangen af 1882 var paa dem alle 3 Missionærer, 5 indfødte Præster (la Grande Rivière, St. Raphael, St. Marc, Port de Paix, Trou) og 354 Medlemmer[6].

Den amerikanske og udenlandske christelige Forening havde 1885 en Station i St. Marks[7].

Det amerikanske baptistiske Fri M. S. havde 1852 7 Missionærer paa Haiti, hvoraf de 3 vare Indfødte, 1869 1 Station med 156 Tilhørere. Der var Menigheder i Port au Prince og St. Martha[8].

Det afrikanske methodistisk biskoppelige M. S. i Amerika havde 1869 4 Missionærer, hvoraf den ene paa St. Domingo. 1883 synes

---

[1] Rep. 1817, 32 ff. 1818, XIV. 1820, LXXXVI, for 1831, XVIII. 1835, XVIII. 1839, XVIII. 1842, XXI. 1843, 118. 1844, 93. 1845, 89. 1850, 90. 1861, 115 ff. 1862, 121 ff. 1864, 203 ff. 1865, 116. 1866, 149. 1870, 104. 1872, 131. 1879, 166. 1882, 238 ff. 245. Wesl. meth. mag. 1825, 183. Burkh. 1, III, 105 f. 113. 126. 233 ff. Bas. M. M. 1822, 93 ff. Hoole 314 ff. Chr. work 1863, 540.

[2] Williams 269.

[3] Miss. Reg. 1826, 180.

[4] Miss. Reg. 1827, 141.

[5] Miss. Reg. 1840, 241.

[6] Rep. 1880, 111 ff. 137. 1882, 115 f. Burkh. 1, III, 238 f. Miss. Reg. 1844, 234. 1847, 224. Chr. Miss. 88 ff.

[7] Am. and. for chr. un. N. York 1850, 517.

[8] Am. bapt. reg. 1852, 454. Stat. 1872—73, 163. Newcomb 775.

den kun at have havt en Arbeider, nemlig den amerikanske Konsul i St. Domingo, der det Aar blev ordineret til Ældste[1].

1862 udsendte *det franske evangeliske M. S.* Missionærer til Haiti, der skulde bosætte sig i Port au Prince, men ødelagt Helbred nødte dem til at drage tilbage, inden de havde naaet til at bosætte sig der[2].

1862 sendte *den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerikas M. S.* paa Begjæring af Beboere i Port au Prince en Negerpræst derover, der 1874 blev udnævnt til Biskop af Hayti. Ved Udgangen af 1880 var her Stationer i Port au Prince, Jeremie, aux Cayes, Torbeck, Gros Morne, Acul, Trianon, Petit Fond, Buteau. Nu er her 1 Biskop, 11 Præster, 40 Agenter[3].

Som ovenfor omtalt er *Romerkirken* den herskende paa Øen. Ved Løsrivelsen fra Moderlandet indtraadte abnorme Forholde, idet Kirken i en Række af Aar var uden Biskop, og Præsterne for en stor Del vare Eventyrere. Omtr. 1865 sluttedes et Concordat med Paven, og bedre Forholde begyndte at indtræde. Men ogsaa her bruger Romerkirken kun lidet de Indfødte; af 93 Præster i Fristaten Haiti ere kun 2 Indfødte[4].

Puerto Rico.

Denne Ø (Boriquen) opdagedes 1493, og 1510 anlagdes den første Stad. 1511 gjorde de Indfødte (Arowak'er, efter andre Maya) Oprør, der hurtig undertrykkedes, hvorpaa de toge hurtigt af i Antal. Meget talrige have de næppe været; thi at de vare 600,000, er vist en Feiltagelse. Nu er der ingen tilbage, kun nogle faa Blandinger af Negre og Indianere, ligesom ogsaa endel have blandet sig med Spanierne. 1866 var Befolkningen 341,649 Hvide, 304,713 Farvede (1794 15,000 Hvide, 103,500 frie Farvede, 17,500 Slaver)[5].

Befolkningen er romerskkatholsk.

---

[1] Stat. 1872—73, 163. de Puy, Meth. centennial yearbook for 1884. N. York, p. 221.

[2] Journal d. m. ev. 1862, 253 f.

[3] Spir. of miss. 1880, 459. Gundert 314. Church bells 1884, 703.

[4] Gundert 314. Henrion 2, 628. Hahn 4, 313. Chr. work 1865, 537 ff.

[5] Z. f. Ethnol. 1872, 36. 41. Knox 17. Rojas 162. Waitz 3, 350. Humboldt, Essai 2, 386. Navarrete 2, 423. A historical acc. of St. Thomas W. I. New York 1852.

Det koloniale og kontinentale Kirkeselskab har en Station med 1 Missionær i Ponce, hvis Gjerning dog navnlig er beregnet paa de Hvide[1].

Dansk Vestindien.

Paa de smaa Antiller indtil Jomfruøerne og St. Croix boede Cariber (Calina, Carina, Galibi), der ifølge nogle Efterretninger vare komne fra Sydamerika og havde fortrængt de oprindelige Beboere (Arowak eller Allouage) og udryddet dem, idet det navnlig gik ud over Mandfolkene, saa at paa Martinique kun Kvinder vare tilbage. Efter andre vare de komne fra Florida, hvor de boede under Navnet Cofachiter. Af dem udvandrede endel til Bahamaøerne og derfra til St. Croix, hvorpaa de udbredte sig over de sydlige Øer og ned i det nordvestlige Sydamerika. Paa St. Thomas boede nogle faa Cariber, da de Danske toge Øen i Besiddelse. De forlode den og droge til St. Jan, som de ogsaa forlode, da de Danske besatte denne Ø. Af de danske Øer opdagedes St. Croix (Ayay) af Columbus 1493, der gav den sit Navn; den var den eneste Ø, Nord for St. Kitts, hvor Cariberne boede i Mængde. Spanierne, Englænderne og de Franske stredes om den, til de sidste beholdt den. 1695 opgave de Franske den og solgte den 1733 til Danmark. Allerede 1600 vare Cariberne forsvundne fra Øen. St. Thomas blev besat af Englænderne 1667, men kort efter opgivet. 1672 tog Danmark den i Besiddelse, og der var dengang (1688) endnu 3 caribiske Kvinder tilbage. St. Jan coloniseredes 1716. Paa St. Croix var der 1797 2223 Hvide, 1164 Farvede, 25,452 Negerslaver, paa St. Thomas 1797 726, 239, 4769, paa St. Jan 1797 113, 15, 1992[2].

Den danske Regering paalagde ved det vestindiske Handelsselskabs Octroi af 1671 dette at ansætte Præster i Vestindien til «Indianernes» Omvendelse og anden Gjerning, og denne Missionsgjerning blandt Negrene er vedbleven til Nutiden. Mange Negre

---

[1] Rep. 1880, XV.

[2] (Rochefort), Hist. nat. et morale des îles Antilles de l'Amerique. Rotterd. 1765. 348 ff. Waitz 3, 349 ff. Knox 14. 18. 21 ff. 78 ff. Høst 1665, 61 ff. 348 ff. 6. 29. Burkh. 1, III, 22. M. R. S. P. G. 1853, 44. Oldendorp, Gesch. d. Miss. d. ev. Brüder auf S. Thomas, S. Croix u. S. Jan. Barby 1777, 13 ff. 21.

ere saaledes blevne døbte og vel ogsaa blevne omvendte. Der er Præster ansatte i Charlotte Amalia, Christiansted, Frederiksted[1].

1732 sendte *Brødremenigheden* sine første Missionærer til Dansk Vestindien, der samme Aar begyndte Gjerningen i Tappus (Charlotte Amalie) paa St. Thomas, der dog snart efter opgaves for den paa St. Croix begyndte Gjerning. 1736 gjenoptoges den og overførtes 1738 til Basunbjerg, senere kaldet Ny Herrnhut. 1771 anlagdes Nisky (Krumbay), 1843 en Station i Charlotte Amalie[2]. Paa St. Jan anlagdes 1754 Bethania (Cruz Bay), 1783 Emmaus (Coralbay)[3]. Paa St. Croix begyndte Gjerningen 1734, men allerede Aaret efter døde Missionærerne, og Gjerningen fortsattes nu fra St. Thomas, til en Station anlagdes 1751 paa Plantagen la Princesse, der 1755 flyttedes til Friedensthal. 1771 anlagdes Friedensberg, 1805 Friedensfield (selvstændig 1819, nu Annex). Paa alle Øerne var der ved Udgangen af 1879 7 Missionærer, 4235 Medl.[4].

Det wesleyanske M. S. (Dr. Coke) anlagde 1789 en Station paa St. Croix, der dog snart maatte ophøre, da Regeringen ei tillod Wesleyanernes Virksomhed. Da Øen var erobret af Englænderne, anlagdes en Station paa St. Thomas 1810, men Missionæren blev strax fordreven[5].

Den anglikanske Kirke har paa St. Croix to Sogne, St. John's (1761), St. Paul's (1819), paa St. Thomas et, All Saints (1820). 1853 var her 6500 Medl. (1617 Nadvergjæster)[6].

Romerkirken arbeidede paa St. Croix, hvorhen Carmeliter kom 1650, til 1696. 1754 tilstedtes den fri Religionsøvelse, men det forbødes den dog (1777) at gjøre Proselyter blandt de Hvide, ja 1830 endog blandt hedenske Negre. 1849 faldt dette Forbud bort[7].

---

[1] Fogtmann, Saml. af Forordn. vedk. Geistl. Kbhvn. 1840. 3, 539 f. Knox 135 f.

[2] Vormbaum, Ev. Missg. in Biogr. Düsseld. 1858, I, 48 ff. Burkh. 1, III, 21 ff. 127 ff. Knox 59. 68 ff. 146 ff. Reichel 31 f. Morav. Alm. 1881, 77 (har 1732 for Ny Hernhut, 1753 for Nisky). Bericht. v. d. Reisen d. Br. Breutel u. Häuser 1841. 49 ff. Oldendorp 448 ff. 716 ff. 899 ff.

[3] Reichel 22. Bericht. v. Breutel 24 ff. Oldendorp 708 ff. 890 ff. 1023 ff.

[4] Burkh. 1, III, 26 ff. 47 ff. 127 ff. Reichel 23. Jahresb. 1880, 34. Bericht. v. Breutel 36 ff. Oldendorp 494 ff. 644 ff. 716 ff. 846 ff. 980 ff.

[5] Rep. 1809, 9. 1811, 6 ff. Burkh. 1, III, 90. 100.

[6] Col. ch. chr. 1847—48, 393. 1853—54, 36 ff.

[7] Labat 1, 234. Henrion 2, 614. Fogtmann 1, 15 ff.

Det danske B. S. støttede Udgivelse af N. T. paa Creolsk, hvilken Regeringen foranstaltede[1].

Af Befolkningen (Hvide og Farvede) paa Øerne var 1880 11,344 Anglikanere, 10,025 Rom. Katholske, 5881 Herrnhuter, 4862 Lutheranere, 577 Methodister, 569 Reformerte[2].

Jomfruøerne.

Til disse Øer (omtr. 100, hvoraf 25 ere beboede), høre foruden St. Thomas og St. Jan Anegada, Tortola og Virgin Gorda, der ere engelske. Columbus opdagede dem 1493 og kaldte dem saaledes, en af dem St. Ursula[3].

1. Tortola.

Denne Ø var besat af hollandske Sørøvere fra 1648 til 1666, omtr. 1666 bemægtigede Englænderne sig den. 1828 var her 1773 Hvide og frie Farvede, 5399 Negerslaver[4].

Troende Negre, der fra de danske Øer vare solgte til Tortola, bade om Missionærer, og en af *Brødremenighedens* Missionærer besøgte dem 1778 og havde i Sinde at anlægge en Station her, hvilket dog hindredes ved hans Død 1780[5].

Dr. Coke besøgte Øen 1789 og ansatte en Missionær paa St. Croix, der skulde besørge Gjerningen her. Før 1804 blev imidlertid Stationen *(wesleyanske M. S.)* forlagt hertil. Ved Udgangen af 1882 var her en Station med 1 Missionær, 1155 Medlemmer, 37 paa Prøve[6].

Den *anglikanske* Præst for Jomfruøerne boede 1860 paa Tortola[7].

Dame Neger Oplysningsselskabet har havt Skoler paa Tortola[8], *Dameselskabet til Fremme af Oplysningen i Vestindien*, der vel er samme Selskab, støtter nu Skolen der[9].

---

[1] Ber. 1816, 9. 1819, 35.

[2] Stat. Medd. 3. Række, 6. Bind. Kbhvn. 1883.

[3] Knox 11. M. R. S. P. G. 1853, 43 ff. Navarrete 2, 423. Oldendorp 1. 9 f.

[4] Martin 1, 290. M. R. S. P. G. 1853, 44 f.

[5] Burkh. 1, III, 53.

[6] Rep. 1861, 87. 1883, 258. Wesl. meth. mag. 1827, 625. Miss. Reg. 1827, 142. Burkh. 1, III, 90. 100. 104. 111. Cole, Acc. of the rise, progr. of the meth. missions. London 1804, 30.

[7] Rep. S. P. G. 1861, 114. 1872, 27.

[8] Miss. Reg. 1839, 201. 1842, 248.

[9] Rep. 1882, 7.

2. Virgin Gorda.

Virgin Gorda eller Spanishtown tilhører Englænderne[1].

Det wesleyanske M. S. ansatte 1802 en Missionær her, men Øen henlagdes vist snart under Tortola[2].

1867 (1863?) ansatte *Evangelieudbredelsesselskabet* en Præst paa denne Ø. Stationen bestaaer der endnu. Der er 819 Kirkemedlemmer, 63 Nadvergjæster paa Jomfruøerne[3].

Dameselskabet til Fremme af Oplysningen i Vestindien støtter Skoler paa Virgin Gorda[4].

Anguilla.

Denne Ø blev opdaget af Englænderne 1650, der siden have besiddet den. 1819 var her 360 Hvide, 320 frie Farvede, 2451 Slaver[5].

Omtrent 1817 fandtes her en Methodistmenighed *(det wesleyanske M. S.)*, der en Tid havde sin egen Præst (1824. 1834), men senere styres fra St. Martin[6].

Evangelieudbredelsesselskabet ansatte 1862 en Præst her[7].

Dameselskabet til Fremme af Oplysningen i Vestindien støtter Skoler paa Anguilla[8].

St. Martin.

Denne Ø (opd. 1493) besad Franskmændene (fra 1637 af) og Hollænderne en Tid i Forening, 1810 toge Englænderne den i Besiddelse, men gave den tilbage 1814. 1820 var her i den franske Del 357 Hvide, 165 Farvede, 2890 Negerslaver, i den hollandske 800, 180, 2700. Endnu 1698 boede der Cariber her[9].

1817 bestod her en Menighed i Forbindelse med *det wesleyanske M. S.* 1818 blev en Missionær ansat her, nu er her ved Udgangen

---

[1] Oldendorp 1, 9 f.

[2] Coke, 19 f.

[3] Rep. 1863—64, 64. 1881, 141.

[4] Rep. 1882, 11.

[5] Martin 2, 339. 341. M. R. S. P. G. 1853, 43.

[6] Rep. 1820, 15. 1834, 62. 1861, 87. Miss. Reg. 1826, 180. Bas. M. M. 1824, 521.

[7] Rep. 1861, 115. M. R. S. P. G. 1853, 43.

[8] Rep. 1882, 11.

[9] Williams 345. Labat 4, 252. 6, 445. Boyer Peyreleau, les Antilles francaises. Paris 1823. 1, 330 ff. Navarrete 2, 418. Rochefort 59.

af 1882 2 Missionærer (Grand Bay, Marigot), 804 Medlemmer, 9 paa Prøve.. En Hjælpemissionsforening stiftedes her 1827[1].

Det franske M. S. oprettede 1851 en Station her, der imidlertid maa være ophørt meget snart[2].

Romerkirken arbeidede her først ved Franciskanere, der før 1694 vare afløste af Capucinere[3].

St. Barthelemy.

Denne Ø tilhørte de Franske fra 1639 ell. 1640, afstodes til Sverig 1784, men vendte atter 1877 tilbage til Frankrig. 1820 var her 8000 Indianere, hvoraf Halvdelen var Negerslaver[4].

Det wesleyanske M. S. begyndte her 1788. Allerede før 1804 anlagdes en selvstændig Station her, der bestod til 1840 og gjenoptoges 1864. Ved Udgangen af 1882 var her 1 Missionær, 77 Medlemmer og 5 paa Prøve[5].

Romerkirken arbeidede her ved Franciskanerne, der før 1694 afløstes af Capucinerne[6].

Saba.

Denne Ø tilhører Hollænderne.

Det wesleyanske M. S. (Dr. Coke) anlagde 1788 en Station her paa Øen, der dog allerede 1811 var opgivet[7].

St. Eustatius.

Denne Ø tilhører Holland, men var i Krigen i Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aarhundrede i kort Tid i Englændernes Besiddelse[8].

Dr. Coke (*wesleyanske M. S.*) besøgte Øen 1786, men det nægtedes ham at anlægge en Station, og da han atter gjæstede den 1788 og prædikede der, nægtedes det ham atter, og ligesaa

---

[1] Rep. 1819, XV. 1834, 62. 1864, 149. 1883, 258. Miss. Reg. 1826, 180. Williams 345. Burkh. 1, III, 103. 111. 124.

[2] Burkh. 1, III, 214.

[3] Labat 1, 234. 4, 252.

[4] Gundert 320. Humboldt, Essai 2, 388. Oldendorp 1, 12.

[5] Rep. 1809, 8. 1811, 6. 1834, 62. 1841, XXII. 1862, 99. 1864, 134. 1866, 95. 1867, 54. 1883, 258. Miss. Reg. 1826, 180. Bas. M. M. 1824, 520. Wesl. meth. mag. 1827, 625. Burkh. 1, III, 100. 103. 110. 123. Coke 20. 30.

[6] Labat 1, 234.

[7] Burkh. 1, III, 90. 100. Coke 30.

[8] Williams 237.

1790 og 1794. Først 1804 tillodes det, dog oprettedes en selvstændig Station først 1811. Ved Udgangen af 1882 var her 1 Missionær med 266 Medlemmer og 2 paa Prøve[1].

Barbuda.

Omtrent 1629 koloniseredes denne Ø fra St. Kitts af Englænderne, men opgaves snart igjen. Den synes dengang at have været ubeboet. Omtrent 1670 toge Englænderne den atter i Besiddelse. Befolkningen (1881 870, 1870 kun 1 Hvid) er saagodtsom udelukkende Negere[2].

1710 testamenterede Eieren af Øen, Oberst Codrington, en stor Del af den til *Evangelieudbredelsesselskabet* for at undervise Negrene der og andetsteds og at anlægge et Collegium paa Barbados. Dette sidste skete, derimod synes man at have forsømt Negrene paa Barbuda, og da den førske Biskop af Antigua første Gang besøgte Øen, omtr. 1843, synes der hverken at have været anglikansk Præst eller Lærer her. Han fik bygget en Kirke og Skole, og 1872 ansatte ovennævnte Selskab en Præst her. Nu er hele Befolkningen anglikansk. 1881 var her 1 Præst, 87 Nadvergjæster[3].

Det wesleyanske M. S.'s Udsendinge besøgte Øen 1812, 1816—17 og atter 1825 (fra Antigua)[4].

St. Kitt's.

Denne Ø blev opdaget af Columbus 1493 og var da tæt befolket af Cariber. 1623 besatte Englænderne den, og det var den første Ø, de besatte. 1625 besluttede Englænderne og de Franske at dele den, de sidste fik hele Øen i deres Magt, men 1667 fik Englænderne deres Del tilbage, 1689 havde de Franske, 1690—1699 Englænderne hele Øen, atter 1702—82 Englænderne, 1782—83 de Franske, hvorefter Englænderne have havt den hele. Cariberne levede først i god Forstaaelse med Englænderne,

---

[1] Rep. 1812, 9. 1816, 5. 1818, XIV. 1834, 62. 1883, 258. Burkh. 1, III, 86. 89. 91. 93 f. 100. 122 f. Williams 237. Bas. M. M. 1824, 520. Miss. Reg. 1826, 181. Coke 4 ff.

[2] M. R. S. P. G. 1853, 33. Anderson 2, 183. Rep. S. P. G. 1870, 47.

[3] Rep. 1870, 47. 1872, 27. 1881, 241. M. R. S. P. G. 1853, 33. Missionfield 1882, 375. Clergy list 1882, 601 f. Williams 48.

[4] Rep. 1813, 4. Burkh. 1, III, 103. 123.

men efter en heftig Kamp, hvor mange dræbtes, fordreves de fra Øen. 1826 var her 1610 Hvide, 1996 frie Farvede, 19,885 Negre[1].

Anglikanske Præster vare allerede tidlig ansatte, men det synes, som om de ikke have bekymret sig om Negrenes Omvendelse. 1876 ansatte *Evangelieudbredelsesselskabet* en Præst i St. Anne (Sandypoint), andre anglikanske Præster findes i St. Thomas, St. John's, St. George's (Basseterre) og St. Peter's[2].

1775 besøgte en af *Brødremenighedens* Visitatorer Øen, og 1777 anlagdes en Station i Basseterre; 1820 anlagdes Bethesda, 1832 Bethel, 1845 Estridge. Ved Udgangen af 1879 var her 4 Missionærer, 3854 Medlemmer[3].

Det wesleyanske M. S. (Dr. Coke) ansatte 1786 en Missionær i Basseterre. 1882 var her 4 Missionærer, 3464 Medlemmer, 172 paa Prøve. Et Hjælpemissionsselskab stiftedes 1820[4].

Negerslaveomvendelsesselskabet støttede Missionen her[5].

Dame Neger Oplysningsselskabet[6] havde, og *Dameselskabet til Fremme af Oplysningen i Vestindien*[7] har Skoler her.

Romerkirken arbeidede her ved Capucinere (fra Normandiet) (fra 1626, fordrevne 1646), Jesuiter (fra 1646), Carmeliter (fra 1650) og Dominikanere (1665). 1698 optoge Carmeliterne den af Englænderne forstyrrede Missionsgjerning[8].

Nevis.

Denne Ø opdagedes af Columbus 1493 og blev 1628 bebygget af Englænderne. Den har siden stadig fulgt St. Kitt's i dens Omskiftelser. 1831 var her 500 Hvide, 2000 frie Farvede og 9142 Negerslaver[9].

---

[1] Martin 2, 322 ff. 331. Anderson 1, 462. Williams 174. M. R. S. P. G. 1853, 37. 39 ff. Henrion 2, 612. Rochefort 45 ff.

[2] Rep. 1876, 110. Clergy list 1882, 601 f. Labat 5, 42 f.

[3] Jahresb. 1880, 35. Reichel 27. Burkh. 1, III, 73 ff. 141 ff. 228 ff. Morav. alm. 1881, 78.

[4] Rep. 1834, 62. 1883, 258. Bas. M. M. 1824, 520. Burkh. 1, III, 87. 91. 100. 102. 110. 121. Williams 176. Miss. Reg. 1826, 180 (hvor Missionens Begyndelse angives til 1774). Coke 30.

[5] Miss. Reg. 1826, 218.

[6] Miss. Reg. 1829, 541. 1839, 207. 1842, 248.

[7] Rep. 1882, 11.

[8] Labat 1, 233. 4, 252. 5, 23. Hahn 4, 259. Henrion 2, 612. Peyreleau 2, 3 ff.

[9] Martin 2, 335. 337. Anderson 2, 183. M. R. S. P. G. 1853, 36.

Øen var delt i 5 *anglikanske* Sogne, der dog ved Biskoppens første Visitats kun havde to Præster, nu er der Præster i St. George's, St. Jame's, St. John's (Charlestown), St. Pauls, foruden den af *Evangelieudbredelsesselskabet* 1877 i St. James ansatte[1].

Dr. Coke (*Wesleyanske M. S.*) besøgte Nevis 1786, og Gjerningen henvistes til Missionæren paa St. Kitt's. Omtr. 1805 ansattes 1 Missionær her; 1882 var her 2 Missionærer (Charlestown), 1874 Medlemmer, 122 paa Prøve[2].

Negerslaveomvendelsesselskabet støttede Missionen her[3].

Dame Neger Oplysningsselskabet har havt[4] og *Dameselskabet til Fremme af Oplysningen i Vestindien* har Skoler her[5].

Antigua.

Denne Ø (Santa Maria la Antigua) opdagedes af Columbus 1493. Englænderne besatte den 1632 (i de Franskes Magt 1666 til 1667). 1/2 Aar før Negrenes Emancipation af den engelske Regering havde Øens Rigsdag erklæret dem for frie. 1821 var her 1980 Hvide, 4066 frie Farvede, 1831 29,537 Negerslaver[6].

1681 deltes Antigua i 5 (siden 6) *anglikanske* Sogne. Allerede 1701 understøttede *Evangelieudbredelsesselskabet* Præsterne. 1842 oprettedes Øen med omgivende Øer til et Stift. Da den anglikanske Kirkes Forbindelse med Staten løsnedes 1868, og den mistede al Statsunderstøttelse, oprettede Selskabet tre Stationer paa Øen (All Saint's, St. Philip (Bridgetown) 1877, St. Mary 1878); desuden er der anglikanske Præster i St. Peter (Parham), St. James, St. John's, St. George's, ialt 8[7].

Brødremenigheden sendte 1756 en Missionær hertil, der 1761 anlagde en Station i St. John's (Springgarden), 1774 anlagdes Bayleyhill, der 1782 flyttedes til Gracehill, 1797 Gracebay, 1817

---

[1] Rep. 1881, 141. M. R. S. P. G. 1853, 36. Clergy list 1882, 601 f.

[2] Rep. 1806, 12. 1834, 62. 1883, 258. Miss. Reg. 1826, 181. Burkh. 1, III, 145.

[3] Miss. Reg. 1826, 218.

[4] Miss. Reg. 1829, 541. 1839, 207.

[5] Rep. 1882, 11.

[6] Martin 2, 298 f. M. R. S. P. G. 1853, 30. 32. Navarrete 2, 418.

[7] Rep. 1868, 63. 1876, 110. 1881, 141. M. R. S. P. G. 1853, 31 f. Clergy list 1882, 601 f. Col. ch. chr. 1868, 301 ff. 375.

Newfield, 1822 Cedarhall, 1838 Libanon, 1840 Gracefield, 1848 Greenbay. Ved Udgangen af 1881 var her 9 Missionærer, 7706 Medlemmer[1].

Allerede ved 1760 havde en Englænder fra Antigua, der med nogle af sine Negre var kommen til England 1758, hvor de bleve døbte af Wesley, efter sin Hjemkomst begyndt en Missionsgjerning, og efter en lang Tids Ophør havde en anden Methodist taget fat paa Missionsgjerningen. 1786 tog Methodistkirken i England Gjerningen op, og Missionærer ansattes i St. John's, English Harbour, Parham. Ved Udgangen af 1882 havde *det wesleyanske M. S.* 3 Missionærer, 1824 Medlemmer, 179 paa Prøve[2].

1809 opfordrede Biskoppen af London de vestindiske Plantere til at lade deres unge Slaver blive oplærte i Christendommen. Som Følge deraf oprettedes en Skole af Negre i English Harbour, og et Medlem af *det kirkelige M. S.'s* Bestyrelse, der flyttede til Antigua, blev udnævnt til Kateket, og en anden Skole oprettedes i St. John's. 1815 begyndtes regelmæssig Missionsgjerning. 1824 havde Selskabet 3 Missionærer her, men allerede 1833 var Arbeidet opgivet[3].

Negerslavcomvendelsesselskabet har havt Stationer paa Antigua, deriblandt Gilbert[4].

Dame Negeroplysningsselskabet har havt Skoler paa Antigua (1839 29)[5]. *Dameselskabet til Fremme af Oplysningen i Vestindien* hjælper ligeledes Missionen[6].

Mico Barmhjertighedsstiftelse har støttet Missionen paa Antigua[7].

Selskabet for Christenkundskabs Fremme har gjentagne Gange hjulpet Biskoppen af Antigua i hans Gjerning i sit Stift[8].

---

[1] Jahresb. 1880, 35. Reichel 26 f. Burkh. 1, III, 62 ff. 136 ff. 227 ff. Morav. Alm. 1881, 78.

[2] Rep. 1834, 62. 1861, 87. 1883, 258. Burkh. 1, III, 84 ff. 91. 109. 118 ff. Bas. M. M. 1824, 550. Miss. Reg. 1826, 180.

[3] Rep. 1833—34, XIII. Miss. Reg. 1816, 146 ff. 1826, 180. 1827, 41. C. M. S. jub. rep. 247 f. Bas. M. M. 1824, 519. Newcomb 774.

[4] Miss. Reg. 1826, 219.

[5] Miss. Reg. 1829, 541. 1839, 207. 1842, 248.

[6] Rep. 1882, 11.

[7] Miss. Reg. 1842, 248.

[8] Miss. Reg. 1844, 235.

Montserrat.

Denne Ø blev opdaget af Columbus 1493. Den blev besat af Englænderne 1632 og blev hos dem, efter en kort Tid at have været i de Franskes Magt (1664—67). 1791 var her 1300 Hvide, 10,000 Negre, 1828 315 Hvide, 818 frie Farvede, 6247 Negerslaver[1].

Allerede tidlig blev Øen delt i to anglikanske Sogne, og allerede 1707 hjalp *Evangelieudbredelsesselskabet* Præsterne. 1860 ansatte det en Præst her (i St. Peter), og desuden er der Præster i St. George's og St. Anthony[2].

Dr. Coke besøgte Montserrat 1790, og 1820 anlagde *det wesleyanske M. S.* en Station i Plymouth. 1882 var her 2 Missionærer, 562 Medlemmer, 27 paa Prøve[3].

Brødremenighedens Missionærer paa Antigua besøgte Montserrat 1790, men en Station blev ikke anlagt[4].

Negerslaveomvendelsesselskabet har havt Arbeidere her[5].

Dame Negeroplysningsselskabet har støttet[6] og *Dameselskabet til Fremme af Oplysningen i Vestindien* hjælper Missionen[7].

Guadeloupe.

Denne Ø (Clarucueira, Gardeloupe) (opd. 1493) blev besat af de Franske 1635. I Krigene med England var den af og til erobret af denne Magt. Øen var en af de Øer, hvor Cariber fandtes i større Mængde. 1820 var her kun 7 til 8 Familier tilbage ved Anse du petit Port Land. 1836 var Befolkningen 127,574, hvoraf 96,322 vare Negerslaver (1820 13,969 Hvide, 3125 frie Farvede, 92,425 Negerslaver)[8].

---

[1] Martin 2, 289. 295. M. R. S. P. G. 1853, 33. Navarrete 2, 418.

[2] Rep. 1871, 35. 1881, 141. M. R. S. P. G. 1853, 35. Clergy list 1882, 601 f.

[3] Rep. 1820, XV. 1834, 62. 1883, 258. Miss. Reg. 1826, 181. Burkh. 1, III, 91. 113. 118. Bas. M. M. 1824, 519.

[4] Burkh. 1, III, 70.

[5] Miss. Reg. 1826, 220.

[6] Miss. Reg. 1829, 54 f. 1839, 207.

[7] Rep. 1882, 11.

[8] Henrion 2, 612. Col. ch. chr. 1859, 339. Rochefort 39. Navarrete 2, 408. Knox 19. Peyreleau 1, 273. 2, tab. 2.

Romerkirken begyndte Missionsgjerningen strax. 1635 kom Dominikanerne hertil, 1645 Jesuiterne, 1646 Capucinerne, 1650 Jesuiterne. Øen var delt i Sogne, som Prædikebrødrene (Jakobiner ɔ: Dominikanere) forestode. Missionærernes Arbeide blandt Indianerne i det 17de Aarhundrede var frugtesløst[1].

Det centrale protestantiske Evangelisationsselskab havde 1872 her 3 Stationer med 3 Missionærer[2].

Marie Galante.

Denne franske Ø (opd. 1493), var ubeboet ved dens Opdagelse, men besøgtes jævnlig af Cariber. Den blev 1648 besat af de Franske og blev under Krigene med England flere Gange erobret af denne Magt. 1820 var her 1625 Hvide, 648 frie Farvede, 9479 Negerslaver[3].

Romerkirken (Carmeliterne) arbeidede paa denne Ø[4].

Désirade.

Paa denne Ø (opd. 1493), der tilhører de Franske, var der 1820 284 Hvide, 31 frie Farvede, 920 Negerslaver[5].

Martinique.

Denne Ø (Madanina) blev besat af de Franske 1640. Her var en talrig Caribbefolkning, der havde udryddet hele den mandlige Del af Øens tidligere Befolkning. 1822 var her 9660 Hvide, 10,173 frie Farvede, 76,914 Negerslaver[6].

1639 kom Jesuiterne, 1654 Dominikanerne hertil. Ved 1694 var Øen delt i *romerskkatholske* Sogne, af hvilke Jesuiterne havde Fort Saint Pierre, Précheur, Carbet, Cave pilote, Capucinerne Fort Royal, Trou au Chat, Cul de sac Marin, Ances

---

[1] Henrion 2, 612. 614 f. Labat 1, 232 f. 2, 27. 268 ff. 417. Peyreleau 2, 3 f.

[2] Stat. 1872—73, 115.

[3] Knox 19 (hvor det hedder, at den var beboet af Cariber). Peyreleau 1, 306. 311. Navarrete 2, 404 ff. Rochefort 37.

[4] Labat 1, 232.

[5] Peyreleau 1, 322. 324.

[6] Labat 2, 8 ff. Henrion 2, 612. Knox 19. Humboldt, Essai 2, 387. Navarrete 2, 278. Rochefort 28 ff.

d'Arlet, Diamant, Cul de sac à vache, Lamcutin, Jacobinerne le Monillage, Macouba, Basse pointe, Grande ance, Marigot, St. Marie, Trinité, Cul de sac Robert, Cul de sac Français, Vauclain. Franciskanernes Arbeide blandt Cariberne (omtr. 1660) var endnu 1694 uden Nytte. Ogsaa Jesuiterne arbeidede blandt Indianerne, og Paven overdrog dem Missionsarbeidet paa denne Ø[1].

Les Saintes.

Disse 4 Øer bleve 1648 besatte af de Franske og have fulgt Guadeloupe i politiske Omskiftelser 1820 var her 356 Hvide, 94 frie Farvede, 709 Negre[2].

Til disse Øer kom *Romerkirken* (Dominikanerne) i det 17de Aarhundredes sidste Halvdel. Ogsaa Carmeliterne arbeidede her. 1823 var her ingen Præst paa Øerne[3].

Dominica.

Denne Ø opdagedes af Colombus 1493. Cariberne fandtes her i Mængde. Baade England, Frankrig (fra 1635) og Spanien gjorde Fordring paa denne Ø, og den blev betragtet som neutral, til England besatte den 1759, og dets Ret anerkjendtes 1763. Efter at være erobret af de Franske 1778—83, blev den ved England. 1692 var her 938 Cariber (if. Labat 4, 309 o. 1722 2000), 349 Hvide, 23 frie Farvede, 338 Negerslaver, 1788 1236 Hvide, 445 frie Farvede, 14,967 Negerslaver, 1832 791, 4075, 14,387. I det Indre findes endnu Cariber, og deres Antal er i Tiltagende[4]

Den anglikanske Kirke var Statskirke her, til Forbindelsen med Staten løsnedes 1871. 1872 ansatte *Evangelieudbredelsesselskabet* en Præst her, men i Beretningerne fra 1874 nævnes han ikke mere. Nu er her 1 anglikansk Præst[5].

Det kirkelige M. S. arbeidede her ved 1825[6].

---

[1] Labat 1, 231 (Kort). 2, 26. Henrion 2, 612. 615. 619. Hahn 2, 261. 4, 258. 313. Peyreleau 2, 4.

[2] Peyreleau 1, 316. 320. Oldendorp 1, 12.

[3] Hahn 4, 258. Labat 1, 232. Peyreleau 1, 321.

[4] Martin 2, 270. 283 f. M. R. S. P. G. 1853, 26 f. Mission life 1875, 123. Col. ch. chr. 1859, 342 ff. Labat 4, 300 ff. 313 ff. Henrion 2, 612. Navarrete 2, 404. Rochefort 36.

[5] Rep. 1871, 37. 1872, 27. 1873, 29. 1874, 116. Clergy list 1882, 601 f.

[6] Burkh. 1, III, 212. Miss. Reg. 1826, 180.

Dr. Coke anlagde en Station her 1783, 1811 havde *det wesleyanske M. S.* Stationer i Roseau og Ruperts Bay (oph. 1814), 1824 desuden i Lassaye. 1882 var her 2 Missionærer, 649 Medlemmer, 25 paa Prøve[1].

Dame Negeroplysningsselskabet har støttet Missionsgjerningen her[2].

Det britiske og udenlandske Skoleselskab ligesaa[3].

Romerkirken arbeidede ved franciskanske Munke (Dominikanere fra 1641) blandt Cariberne, men omtr. 1690 var næsten hvert Spor af Christendom blandt dem forsvundet, og Missionen blev ganske opgivet. Labat mener, at, for at Missionen skulde udrette noget, burde Cariberne flyttes fra deres Fædreneland. 1730 gjenoptoges dog Arbeidet. 1866 var hele Befolkningen (20,000) paa 4000 nær Papister[4].

St. Lucia.

Denne Ø (St. Alousie) opdagedes 1635 af Englænderne, som forsøgte at lande, men hindredes deri af Cariberne. 1639 bosatte de sig her, men dræbtes af de Indfødte. 1650 lykkedes det de Franske at sætte sig fast her. Øen skiftede flere Gange Eiere mellem Frankrig og England, til den siden 1804 blev i dette sidste Lands Besiddelse. 1777 var her 2397 Hvide, 1050 frie Farvede, 10,752 Negerslaver, 1832 866, 2828, 13,348[5].

Den anglikanske Kirke havde 1866 her kun 1000 Tilhængere[6].

Det wesleyanske M. S. havde en Station her 1822—24[7].

Micos Barmhjertighedsstiftelse havde 1866 8 Skoler her[8].

Til *Romerkirken* hørte 1866 hele Befolkningen (27,708) paa 1000 nær[9].

---

[1] Rep. 1811, 8. 1812, 11. 1815, 9. 1834, 62. 1883, 258. Miss. Reg. 1826, 181. Burkh. 1, III, 86. 89. 94. 100. 109. Williams 224 ff. Bas. M. M. 1824, 518. 542.

[2] Miss. Reg. 1839, 207.

[3] Miss. Reg. 1852, 228.

[4] Labat 2, 27 f. 4, 300 ff. 370 ff. Henrion 2, 614. 624. 626. Col. ch. chr. 1859, 342. Hahn 4, 313.

[5] Martin 2, 256. 262 f. Anderson 2, 184. M. R. S. P. G. 1853, 24. Rochefort 27.

[6] Col. ch. chr. 1866, 394.

[7] Bas. M. M. 1824, 518. Rep. 1822, XVI. 1825, XVII.

[8] Col. ch. chr. 1866, 395.

[9] Col. ch. chr. 1866, 394.

St. Vincent.

Denne Ø blev opdaget af Columbus 1498 og var beboet af Cariber. 1714 bosatte de Franske sig her med de Indfødtes Samtykke. Allerede 1660 vare disse (600) ved Traktat mellem England og Frankrig blevne indskrænkede til Dominica og St. Vincent, og ved Blanding med Negre (strandede her omtr. 1675) var der opstaaet et eget Folk, sorte Cariber. Efter flere Gange at have skiftet Eier, afstodes Øen til England 1783. Paa Tilskyndelse af de Franske gjorde Cariberne Oprør, bleve overvundne og flyttede til Ruatan (ialt 5080). Endnu er der paa den nordlige Del af Øen 200 sorte og 500 røde Cariber tilbage. 1735 var her 6000 Negre, 4000 Cariber, 1831 22,997 Negerslaver[1].

Den anglikanske Kirke har været Statskirke her, og til den høre Cariberne, der alle ere Christne under Præsten i Charlotte Point[2].

Dr. Coke besøgte denne Ø 1786 og ansatte en Missionær her. Allerede 1788 stræbte han at vinde Indgang blandt Cariberne. Nu har *det wesleyanske M. S.* 9 Missionærer her, i Kingston, Caliaqua, Georgetown, Mount Coke, Chateaubelair. 1882 var her 3843 Medlemmer, 98 paa Prøve. 1866 angaves fra anglikansk Side, at $^1/_3$ af Befolkningen (31,739) var methodistisk[3].

Det kirkelige M. S. har arbeidet her en kort Tid[4].

Dame Negeroplysningsselskabet har støttet[5] og *Dameselskabet til Fremme af Negeroplysningen i Vestindien* støtter Missionen her[6].

Romerkirken sendte Jesuiter herover 1653, der Aaret efter dræbtes af Cariberne; de kom igjen og vedbleve at arbeide her, selv efter at de fleste andre romerskkatholske Missioner blandt Cariberne vare blevne opgivne som unyttige. Resultat synes deres Mission ei at have baaret[7].

---

[1] Martin 2, 212 ff. 236 ff. 240. M. R. S. P. G. 1853, 23. Labat 4, 443. Mission life 1875, 123. Inf. resp. the abor. 1838, 8. Rochefort 24 f.

[2] Mission life 1875, 123.

[3] Rep. 1811, 9. 1828, XVII (i en Række af Aar herefter nævnes Biabou). 1834, 69. 1876, 124. 1879, 156. 1881, 189. 1883, 259. Bas. M. M. 1824, 518. 532. Burkh. 1, III, 86. 89. 91. 100. 104. 111. 114. Col. ch. chr. 1866, 395. Miss. Reg. 1826, 180.

[4] Burkh. 1, III, 212. Miss. Reg. 1826, 180.

[5] Miss. Reg. 1839, 207.

[6] Rep. 1882, 10.

[7] Labat 2, 28 f. Hahn 4, 262 ff. 373. 448. Henrion 2, 624.

Barbados.

Denne Ø er rimeligvis opdaget før 1536. 1605 landede det første engelske Skib her, men først 1625 bosatte Englænderne sig her, og siden har den stadig tilhørt England. Cariber fandtes her ikke. 1724 var her 18,925 Hvide, 1753 69,870 Sorte, 1829 14,959 Hvide, 5146 frie Farvede, 81,902 sorte Slaver[1].

1621 skjænkedes Barbados og 21 andre Øer til Jarlen af Carlisle blandt andet «for at udbrede den christelige Tro», og Øen deltes i 6, siden (mellem 1641 og 1650) i 11 Sogne, hver med sin *anglikanske* Præst, men alt dette angik kun de Hvide, og Planterne modsatte sig al Missionsgjerning blandt de Sorte. Præster, der ved 1680 talte om de Christnes Forpligtelser og Negrenes aandelige Ret, bleve Æmne for ilde Behandling af Planterne, og endnu 1761 var al Missionsgjerning forbudt. *Evangelieudbredelsesselskabet,* der 1710 blev Værge for de to Godser paa Øen, General Codrington havde testamenteret til Oplysningens Fremme, sendte 1712 en Præst herover, men heller ikke dette vedkom egenlig Missionen. 1743 byggedes Codrington Collegiet, styret af hint Selskab, hvorfra udgik Præster til hele Vestindien; paa Collegiets Plantager fik Negrene christelig Undervisning. 1715 foreslog Selskabet at oprette to vestindiske Stifter, Jamaika og Barbados, men først 1834 oprettedes Øerne Syd for Martinique til et Stift, hvis Indehaver boer paa Barbados. Da Foreningen mellem Stat og Kirke paa Barbados blev hævet 1868, begyndte Selskabet atter at yde Bidrag til Præstegjerningen her[2].

Kvækerne begyndte deres Arbeide paa Barbados i det 17de Aarhundrede, men fordreves omtr. 1681[3].

1765 ankom *Brødremenighedens* første Missionærer til Barbados, men først 1767 begyndtes Missionsgjerningen paa Bunkershill. 1794 flyttedes den til Saron, 1826 anlagdes Mount Tabor, 1836 en

---

[1] Martin 2, 186 ff. 203 f. Anderson 1, 463 f. M. R. S. P. G. 1853, 3 ff. M'Kinner, Reise nach d. brit. Westind. Weimar 1805, 15. Rochefort 55.

[2] Rep. 1871, 37. M. R. S. P. G. 1853, 4 ff. Anderson 2, 203 ff. 494 ff. 694 ff. 3, 164 f. 678 ff. Col. ch. chr. 1866, 392 ff. 1868, 301 ff. 375. Work in the col. 104 ff. Mission life 1874, 206 ff. Burkh. 1, III, 214.

[3] Parry, a charge. London 1861, 39.

Station i Bridgetown, 1841 Cliftonhill. Ved Udgangen af 1879 var her 3 Missionærer med 3089 Medlemmer[1].

Dr. Coke besøgte Barbados 1788 og anlagde en Station her. Den var opgivet i nogle Aar, men gjenoptoges før 1804, og et Hjælpemissionsselskab stiftedes. *Det wesleyanske M. S.* havde 1882 6 Missionærer her (Bridgetown, Bethel (1872), Ebenezer, Speightstown, Providence (1872) med 1979 Medlemmer og 44 paa Prøve[2].

Selskabet for Christenkundskabs Fremme har gjentagne Gange støttet Missionen med betydelige Tilskud. 1832—37 ydede det saaledes til hele Stiftet 270,000 Kr.[3].

Det kirkelige M. S. overgav 1825 sine Skoler til Biskoppen af Jamaika, under hvem Øen hørte[4].

Slaveomvendelsesselskabet (eg. Selskab for Negerslaverne i britisk Vestindiens Omvendelse og religiøse Undervisning og Uddannelse), der havde sin Oprindelse i Rikard Boyles Testamente af 1691, der efterlod Størstedelen af sin Eiendom til Hedningemissionen, og hvis Midler hidtil vare blevne anvendte i Virginien, omdannedes efter Uafhængighedskrigen, og efter 1834 gaves Indtægten til Biskopperne i Vestindien og Mauritius at anvendes af dem. Det arbeidede 1825 paa Barbados[5].

Dame Negeroplysningsselskabet[6] og *Dameselskabet til Fremme af Negeroplysningen i Vestindien*[7] støtte Missionen her.

Grenadillerne.

Disse Øer tilhøre England. 4000 Beboere af Cariacou, Negre og Indianere, der i 60 Aar havde manglet Præster, sluttede sig ved Midten af dette Aarhundrede til *Romerkirken*[8].

---

[1] Jahresb. 1880, 36. Morav. Alm. 1880, 78. Burkh. 1, III, 74 ff. 143 ff. 230 f. Reichel 27 f.

[2] Rep. 1806, 9. 1811, 9. 1834, 69. 1861, 87. 1871, 102. 1872, 109. 1874, 95. 1883, 259. M. Reg. 1826, 181. Bas. M. M. 1824, 518. Burkh. I, III, 91. 100. 102. 112. 115. Coke 30.

[3] M. Reg. 1826, 180. 1835, 157. 1840, 242.

[4] M. Reg. 1826, 180. Bas. M. M. 1824, 518.

[5] Col. ch. chr. 1866, 320 f. M. Reg. 1826, 218.

[6] Miss. Reg. 1842, 248.

[7] Rep. 1882, 11.

[8] Hahn 4, 315.

Grenada.

Denne Ø blev opdaget af Columbus 1498 og var beboet af Cariber. 1650 bosatte nogle Franskmænd fra Martinique sig her og modtoges venligt af de Indfødte, hvilke de udryddede. 1762—1779 besade Englænderne den, til hvilke den afstodes 1783. 1700 var her 151 Hvide, 53 frie Farvede, 525 Negerslaver, 1779 35,000 Negerslaver, 1827 834 Hvide, 3892 frie Farvede, 24,442 Negerslaver[1].

Dr. Coke besøgte Øen 1790 og fandt her en *(anglikansk?)* Præst, der trolig arbeidede blandt Negrene. Øen besøgtes ogsaa senere (1793); en Missionær var ansat her 1804 (i St. George). 1882 havde *det wesleyanske M. S.* her 2 Missionærer, 766 Medlemmer, 44 paa Prøve[2].

Jakobinerne arbeidede her, men fortrængtes 1665 af Statholderen, hvorpaa Capucinerne overtoge Gjerningen. Nu hører $^2/_3$ af Befolkningen til *Romerkirken*[3].

Tabago.

Denne Ø blev opdaget af Columbus 1496 og var beboet af Cariber. Englænderne besøgte den 1580, 1608, 1628 uden at tage den i Besiddelse. 1632 bosatte Hollænderne sig her, efterat Cariberne havde trukket sig tilbage til St. Vincent, de fordreves af Spanierne 1634, toge den tilbage 1654 og fordreve 1659 Kurlænderne, til hvem den engelske Konge havde foræret den, og som havde nedsat sig her 1648. 1677 toge Franskmændene, 1763 Englænderne, 1781 Franskmændene den. 1793 afstodes den til England. 1776 var her 2397 Hvide, 1050 frie Farvede, 10,752 Negerslaver, 1832 450, 1163, 12,091[4].

1787 indbødes en af *Brødremenighedens* Missionærer til at besøge Tabago og anlægge en Station her. 1790 anlagdes en saadan

---

[1] Martin 1, 246 ff. 267. M. R. S. P. G. 1853, 21. Labat 4, 420 f. Rochefort 23.

[2] Rep. 1834, 69. 1883, 259. Burkh. 1, III, 91. 94. 100. 112. Wesl. meth. mag. 1827, 625. Coke 30.

[3] Labat 1, 233. Rep. S. P. G. 1860, 99. Col. ch. chr. 1866, 394. Bas. M. M. 1824, 517.

[4] Martin 1, 232 ff. 242 f. M. R. S. P. G. 1853, 21. Rochefort 7. 15.

paa Signalhill ved Montgomery, der dog opgaves Aaret efter. 1799 gjenoptoges Arbeidet paa Riceland tæt ved, men opgaves 1803, gjenoptoges 1827 og flyttedes 1828 til Montgomery. 1842 anlagdes Moria. Ved Udgangen af 1879 var her 3 Missionærer og 2598 Medlemmer[1].

Det wesleyanske M. S. begyndte 1817 en Mission her, rimeligvis i Scarborough. 1882 var her 3 Missionærer (i Mount St. George og Ebenezer, hvilket sidste maaske ligger i Scarborough) og 1050 Medlemmer, 9 paa Prøve[2].

Det londonske M. S. anlagde 1808 en Station her, der ikke længe efter flyttedes til Demarara[3].

Trinidad.

Trinidad blev opdaget af Columbus 1498 og var dengang meget stærkt befolket af Cariber, der bleve udryddede eller slæbte til Haiti. Den blev koloniseret af Spanierne 1588, erobret af Frankrig 1676, men strax efter tilbagegivet, 1797 af Englænderne. Endnu er der nogle faa Cariber tilbage. Fra omtrent 1860 tog Indvandringen af Hinduer og Kinesere stærkt til. 1797 var her 2151 Hvide, 4474 frie Farvede, 1078 Cariber, 10,009 Negerslaver, 1831 3319, 16,285, 762, 41,675 samt 7 Kinesere (1816 de første 24). 1862 var her 15,000 Hinduer, 1000 Kinesere[4].

Trinidad hørte til Barbados Stift, til det 1872 fik sin egen Biskop. *Anglikanske* Stationer vare Port of Spain (1800), Savanna Grande (1825), Chaguanas (1843), Diego Martin (1845). Paa Grund af den Mængde hedenske Arbeidere, der vare indvandrede, henviste Biskoppen dels hver Sognepræst til at tage sig af dem, der boede i hans Sogn, dels anmodede han *Evangelieudbredelsesselskabet* om Hjælp. Dette støttede da *Trinidad Missionsforening* (1861), der tog sig af denne Missionsgjerning, navnlig i

---

[1] Jahresb. 1880, 36. Reichel 28. Burkh. 1, III, 78 f. 147 ff. 231.

[2] Rep. 1817, 32. 1818, XIV. 1834, 69. 1881, 189. 1883, 259. Bas. M. M. 1824, 517. Wesl. meth. mag. 1825, 347. 1847, 625. Burkh. 1, III, 102. 114. Williams 469.

[3] Rep. 1815, 24. Williams 469.

[4] Martin 1, 171 ff. 214 ff. M. R. S. P. G. 1853, 20. Missionfield 1862, 151.

Sognene Trinity, St. Mary, St. Paul, St. Luke, St. Stephan[1]. I Savanna Grande ansattes en Kateket for Hinduerne, og Skoler for dem oprettedes i Tacarigua, Lothian, Port of Spain. Evangelieudbredelsesselskabet lønner en Kateket for Hinduerne og en for Kineserne[2].

Regeringen støtter et Børnehjem for forældreløse Kulibørn i Tacangan (St. Mary)[3].

Det wesleyanske M. S. anlagde 1788 en Station i Port of Spain, hvortil siden kom San Fernando. 1882 var her 5 Missionærer, 1241 Medlemmer, 72 paa Prøve. Der arbeidedes ogsaa blandt Kulier[4].

Det londonske M. S. havde 1815 en Station i Port of Spain, der var ophørt 1833[5].

Det kirkelige M. S. anlagde 1836 en Station i Naparima (San Fernando), 1837 i Couva, Tacarigua (1838) var kun Udpost. 1844 opgaves Missionen, den havde da 87 Nadvergjæster. Den overgaves da til den *anglikanske* Kirke[6].

Det baptistiske M. S. anlagde 1844 en Station i Port of Spain, senere i St. Fernando (1861). Stationerne Corbeautown, Dry river, Tacarigua, Savanna Grande vare rimeligvis Udposter, i hvert Fald ere de ikke nu Stationer. Ved Udgangen af 1882 var her 2 Missionærer, 626 Medlemmer[7].

Den forenede presbyterianske Kirke har Stationer i Port of Spain (før 1847), Arouca eller Arvicia (før 1847), St. Fer-

---

[1] Der var anglikanske Præster i S. Jose, Manzanilla, Savanna Grande, Petit Bourg (rim. = St. Fernando), Point Piedras, Conoa, Chaguanas, og rimeligvis ere de betegnede med hine ovenanførte Sognenavne (Col. ch. atl. 10).

[2] Rep. 1863—64, 61. 1879, 102. Missionfield 1862, 151. 190. 222 f. 1872, 60. 1875, 106. 1876, 179. 1879, 177. 1880, 133. 1882, 133. Col. ch. chr. 1858, 419. 1872, 25 ff.

[3] Col. ch. chr. 1866, 394.

[4] Rep. 1834, 69. 1866, 103. 1883, 259. M. Reg. 1826, 180. Burkh. 1, III, 100. 114. Bas. M. M. 1824, 517. Wesl. meth. mag. 1867, 825.

[5] Rep. 1815, 24. 1833, 100. Burkh. 1, III, 213. M. Reg. 1826, 180.

[6] Rep. 1836—37, 64. 1837—38, 80. 1838—39, 114. 1841—42, 100 ff. 1843—44, 104 f. 1844—45, 114. Heidenbote 1837, 7. Col. ch. chr. 1858, 419. Burkh. 1, III, 212 f. Chr. miss. 88 f.

[7] Rep. 1880, 108 f. 135. 1882, 108. 1883, 152. Burkh. 1, III, 239. Hoole 322.

nando, St. Josef (1883). Ved Udgangen af 1883 var her 4 Missionærer, 331 Medlemmer. Paa den sidste Station arbeidedes blandt Kulier[1].

Selskabet for Christenkundskabs Fremme har støttet Missionen baade ved at hjælpe til Bispesædets Oprettelse og paa anden Maade[2].

Den kanadiske presbyterianske Kirke har Stationer i Savanna Grande, St. Fernando, Couva, hvor der ved Begyndelsen af 1880 var 3 Missionærer. Der arbeides blandt Kulier[3].

Halifax Kvinde Hedninge M. S. af den presb. K. underholder en høiere Undervisningsanstalt i Princetown[4].

Det presbyterianske Collegium i Halifax anfører i sin Aarsberetning de samme Stationer og Missionærer som den kanadisk presbyterianske Kirke og desuden i Carous (1881). Her er 4 Missionærer og 135 Nadvergjæster[5].

Den skotske Frikirke har en Menighed i Port of Spain, men den bestaaer af Portugisere og vedkommer altsaa ikke dette Arbeide[6].

Det britiske og udenlandske Skoleselskab[7] og *Dame Negeroplysningsselskabet*[8] har støttet, og *Dameselskabet til Fremme af Oplysningen i Vestindien*[9] støtter Missionen paa Trinidad.

Mico Barmhjertighedsstiftelse har havt Skoler paa Trinidad[10].

Romerkirken arbeidede her ved catalonske Capucinere (1680) og har omvendt de fleste Cariber. Af Befolkningen er Flertallet Papister, og Romerkirken har ogsaa i nyere Tider sat Kraft ind paa Gjerningen her; 1837 hedder det saaledes, at 16 Missionærer sendtes hertil[11].

---

[1] U. P. Miss. soc. 1884, 194 ff. Hoole 322.
[2] Monthly Rep. S. P. C. K. CCCLIV, 11.
[3] Rep. 1880, 1. 5.
[4] Rep. Can. presb. ch. 1880, 4.
[5] Rep. 1880—81, 10. 13 f.
[6] M. R. F. C. S. 1871, 222. 1873, 228.
[7] Miss. Reg. 1849, 225.
[8] Miss. Reg. 1839, 207.
[9] Rep. 1882, 10.
[10] M. R. 1841, 445. 1842, 248.
[11] M. R. S. P. G. 1853, 20. Rojas 159. Rep. C. M. S. 1837—38, 80.

Curaçao.

Denne Ø (opd. 1527) tilhører Holland siden 1634, 1800—1 og 1807—16 var den erobret af Englænderne. Den har 23,972 Indv. (1820 11,000), hvoraf 6500 Slaver. Ogsaa Naboøerne Bonair og Amba eies af Holland[1].

Det nederlandske M. S. udsendte en Missionær hertil, der ankom 1804. Det synes, som om Gjerningen snart atter ophørte[2].

Romerkirken har megen Magt og har med Regeringens Samtykke hele Skolevæsenet under sig[3].

Det hollandske B. S. har udgivet Mathæus Evang.[4] og *det amerikanske B. S.* Markus Evang. paa Øens Negerdialekt[5].

Bahama.

Den 14de Oktober 1492 opdagede Columbus Øen Guanahani (San Salvador, Cat Island) og derefter de andre Øer. De vare meget tæt befolkede, men Spanierne huserede saaledes, at da Englænderne 1629 besatte Ny Providence, vare alle de Indfødte paa den udryddede. 1641 fordreves de af Spanierne, 1666 kom de tilbage, fordreves 1703; endelig afstodes Øerne efter forskjellige Omvexlinger til England 1783. 1720 var her 830 Hvide, 310 Negre, 1831 7531 Hvide og frie Farvede, 9557 Negerslaver, 1884 10,000 Negre paa Ny Providence alene[6].

1732 sendte *Evangelieudbredelsesselskabet* en Missionær til Bahamaøerne og vedblev dermed til 1810, dog var her ikke mere end 5 samtidig. 1861 oprettedes Øerne til et eget Stift (Nassau). Dette deltes i 15 Sogne, hvoraf 3 paa Ny Providence, desuden paa Turk's Ø (St. Thomas), Salt Bay (St. George), Eleuthera (St. Patrick), St. Philip Magna (St. Stephen & St. Peter), hvortil siden kom Fortune Island (St. David's). Missions- og Præstegjerningen støttedes af ovennævnte Selskab, der oprettede Stationer

---

[1] Gundert 322. Humboldt, Essai 388. Beschr. v. het island Curaçao. Haarlem 1819, 3 ff. Chr. work 1863, 540.

[2] Maandb. 1804, 89 ff.

[3] Gundert 322.

[4] Rep. Brit. B. S. 1881, 268.

[5] Rep. Brit. B. S. 1881, 268.

[6] Navarrete 2, 42. Martin 1, 274. 282 f. M. R. S. P. G. 1853, 108. Anderson 2, 184. 490 f. Net. 1884, 90.

paa Nassau (før 1847), Crooked Island (St. David's) (før 1847. 1867—69), Harbour Island (før 1847), Cat Isl. eller St. Salvador (—1867), Exuma (St. Paul & St. Andrew) (—1864. 1874), Eleuthera (1849—73. 1879), Inagua (1853—77), St. Peter (—1866), St. Patrick (1865—67), Abaco (St. Peter & St. Stephen (1865—67), St. Andrew (1867—68), Long Island (1868), Fortune Island (1869—70), Andros (1869), Long Cay (1871—73), Grand Turc (1874—77), Caicos (1876—77). Nogle af Pladserne have, som anført, af og til været opgivne. Nu er der foruden en Mængde Kateketer 16 Præster, nemlig paa Long Island, Crooked Island, New Providence (St. Agnes, St. Mathews & St. Anne's, Christ church, St. Mary's), Inagua (St. Philips), St. Salvador, Abaco (St. Peter), Harbor Island (St. John's), Salt Cay (St. John's), Grand Cay (St. Thomas), og Evangelieudbredelsesselskabet har 5 Missionærer (Long Island, Exuma (St. Andrew's), Andros (hvor Præsten er Neger), Inagua. Paa Long Island og Exuma fandtes ved Udgangen af 1881 2175 Medlemmer, 724 Nadvergjæster; 1875 var Antallet af Medlemmer 11,514, af Nadvergjæster 2803, altsaa 1/4 af Befolkningen hørte til den anglikanske Kirke. 1869 skiltes Kirken fra Staten, og den er derved bleven meget forarmet. 1871 holdtes den første *Synode*, der nu styrer Kirkens Anliggender. Den første Neger ordineredes 1869[1].

Det wesleyanske M. S. anlagde 1801 en Station paa Providence. Senere ere Stationer anlagte paa Eleuthera (før 1806; 1848 delt i Rocksound (Wolcksound) og Governor harbour), Harbour Island (før 1817), Abaco (før 1817), Turk's Island (1820), Biminies. Ved Udgangen af 1882 var her 9 Missionærer, 3972 Medlemmer, 57 paa Prøve. Et Hjælpemissionsselskab er oprettet paa Øerne[2].

Det baptistiske M. S. anlagde 1833 en Station i New Provi-

---

[1] Rep. 1860, 19. 1862, 95. 1864, 58. 1865, 67. 1867, 55. 1868, 46. 1869, 49. 1870, 44. 1871, 32. 1874, 113. 1875, 106. 109. 1876, 107. 1877, 80. 1879, 98. 1880, 110. 1882, 140. Missionfield 1862, 29 ff. 1866, 231 ff. 1870, 194 ff. 1871, 139. 237 ff. 1876, 366 ff. 1880, 128 f. 1881, 413. 1883, 245 ff. Mission life 1866, 499. 1869, 326 ff. 332 ff. 1872, 202 ff. 280 ff. 355 ff. o. fl. 1884, 412 ff. Clergy list 1882, 568 f. Col. ch. chr. 1869, 286. 1874, 212. Net 1884, 90 ff. Work in the col. 93. 98 ff.

[2] Rep. 1806, 7. 1811, 12. 1817, 21. 1818, XIV. 1821, XIII. 1822, XVII. 1834, 83. 1835, XVIII. 1849, 81. 1861, 112. 1883, 261. Williams 35 f. Wesl. meth. mag. 1827, 625. Burkh. 1, III, 100. 105. 113. 126.

dence (Nassau), før 1841 i Grand Bahama, Governor harbour, Bluff paa San Salvador, Stevenstone paa Exuma, Crooked Island, Grand Cay, Lorimer's Island, 1853 Inagua. Nu har kun New Providence, Grand Cay og Inagua Missionærer, og her var ved Udgangen af 1879 4 Missionærer, 3683 Medlemmer, af 1882 2 Missionærer, (20 Evangelister), 5586 Medlemmer og paa Caicos 1 Missionær (10 Evangelister), 673 Medlemmer[1].

Det koloniale og kontinentale Kirkeselskab har en Station i St. Patrick med 1 Missionær, foruden endel Lærere[2].

Dame Negeroplysningsselskabet[3] har støttet og *Dameselskabet til Fremme af Oplysningen i Vestindien* støtter Missionsgjerningen[4].

Det britiske udenlandske Skoleselskab[5] og *det religiøse Traktatselskab*[6] har støttet Missionen.

---

[1] Rep. 1880, 109 ff. 136. 1883, 152. Hoole 303 f. Burkh. 1, III, 237 f.
[2] Rep. 1880, XV, 99.
[3] M. R. 1839, 207.
[4] Rep. 1882, 9.
[5] M. R. 1849, 225.
[6] Miss. Reg. 1842, 249.

England.

1. Den engelske Kirke.

2. Presbyterianske.

Korporation i London til Udbredelse af Evangeliet i Ny England (a corporation in London for propagating of the gospel in N. E.) III, 83.
Den forenede Secessions presbyterianske Kirke (United secession presb. ch.) III, 242.
Uafhængig (private) III, 236.

3. Congregationalistisk.

Det londonske M. S. (London M. S.) III, 184. 232. 242. 265.

4. Methodistisk.

Det wesleyanske M. S. (Wesleyan Methodist M. S.) III, 33. 52. 57. 58. 62. 70. 111. 139. 233. 236. 239. 245. 249-257. 260-261. 263-266. 269.
Forenede methodistiske Frikirke (Home and foreign missions of the united methodist free churches) III, 243.
Den methodistiske nye Connexions M. S. for Irland og Canada III, 113.

5. Baptistiske.

Det baptistiske M. S. (Baptist M. S.) III, 240. 246. 266. 269.

6. Kvækere.

Kvækere (Friends) III, 262.

7. Plymouthbrødre.

Plymouthbrødremission III, 185. 233.

8. Ikke confessionelt.

Britiske og udenlandske Skoleselskab (British and foreign shool society) III, 234. 243. 260. 267. 270.
Mico Barmhjertighedsstiftelse (Mico charity) III, 243. 256. 260. 267.
Det britiske Bibelselskab (British and foreign bible society) III, 50. 64. 76. 77. 111. 115. 226. 229. 232. 234. 244.
Det religiøse Traktatselskab (Religious tract society) III, 54. 64. 76. 111. 234. 244. 270.
Negerbørns Skoleselskab (Negro children education society) III, 243.
Dame Neger Oplysningsselskabet (D. N. Skoleselskabet) (Ladies' Negro education society) III, 234. 244. 250. 255-257. 260. 261. 263. 267. 270.
Dameselskabet til Fremme af Oplysningen i Vestindien (Ladies' society for promoting education in W. Ind.) III, 243. 250. 251. 254-257. 261. 263. 267. 270 (rimeligvis = det forrige).
Ladies' ass. for promoting the education of the black and coloured inhab. in W. I. (rimeligvis = det forrige).
Slaveomvendelsesselskabet eller *Negerslaveomvendelsesselskahet* (Slave conversion soc. ell Negro slave c. s.) III, 243. 254. 256. 257. 263.
Nationale Oplysningsselskab (National education soc.) III, 247.

Danmark.

Tydskland.

a. Brødremenigheden.

b. Unerede.

Sveits.

Frankrig.

Holland.

Rusland.

Amerika.

1. Anglikanske.

dence (Nassau), før 1841 i Grand Bahama, Governor harbour, Bluff paa San Salvador, Stevenstone paa Exuma, Crooked Island, Grand Cay, Lorimer's Island, 1853 Inagua. Nu har kun New Providence, Grand Cay og Inagua Missionærer, og her var ved Udgangen af 1879 4 Missionærer, 3683 Medlemmer, af 1882 2 Missionærer, (20 Evangelister), 5586 Medlemmer og paa Caicos 1 Missionær (10 Evangelister), 673 Medlemmer[1].

Det koloniale og kontinentale Kirkeselskab har en Station i St. Patrick med 1 Missionær, foruden endel Lærere[2].

Dame Negeroplysningsselskabet[3] har støttet og *Dameselskabet til Fremme af Oplysningen i Vestindien* støtter Missionsgjerningen[4].

Det britiske udenlandske Skoleselskab[5] og *det religiøse Traktatselskab*[6] har støttet Missionen.

---

1 Rep. 1880, 109 ff. 136. 1883, 152. Hoole 303 f. Burkh. 1, III, 237 f.
2 Rep. 1880, XV, 99.
3 M. R. 1839, 207.
4 Rep. 1882, 9.
5 M. R. 1849, 225.
6 Miss. Reg. 1842, 249.

England.

1. Den engelske Kirke.

Den engelske Kirke eller den anglikanske Kirke (Church of England) III, 50. 56. 61. 68. 91. 93. 112-114. 116. 233. 238. 249. 250. 254. 255. 259-262. 264. 265.

Den engelske Regeriug (The english government) III, 75. 182. 266.

Liturgi- og Homilieselskabet (prayer book and homily society) III, 234. 244. 248.

Selskabet for Christenkundskabs Fremme (Society for promoting christian knowledge) III, 56. 235. 238. 256. 262. 267.

Evangelieudbredelsesselskabet (Society for the propagation of the gospel in foreign parts) III, 52. 53. 56. 58-62. 66. 73. 74. 76. 85. 110. 126. 138. 139. 174. 183. 184. 233. 235. 238. 251. 253-255. 257. 259. 262. 265. 268.

Det kirkelige M. S. (Church M. S.) III, 49. 50 52-55- 58. 61. 138. 139. 166. 182. 184. 241. 256. 259. 261. 263. 266.

Det koloniale og kontinentale Kirkeselskab (Colonial and continental church society) III, 62. 80. 112. 138. 243. 248. 270.

Moslem M. S. III, 234.

Selskabet til Fremme af den christne Tro (Christian faith society) III, 244.

Sydamerikanske M. S. (South american M. S.) III, 193. 205. 220-222. 225. 226. 229.

2. Presbyterianske.

Den skotske Statskirke (Church of Scotland) III, 185. 243.

Den skotske Frikirke (Free church of Scotland) III, 267.

Den forenede presbyterianske Kirke (United presb. ch.) III, 242, 266.

Det skotske M. S. (Scottish M. S.) III, 242.

Evangelieudbredelsesselskabet i Skotland (Soc. for the propagation of the Gospel among the Indians and other in N. Am.) III, 79.

Skotske Selskab til Christenkundskabs Fremme (Society in Scotland for promoting christian knowledge) III, 88. 89. 91. 111-113. 116.

Selskabet til Christendommens Udbredelse i Ny England (S. P. G. in New England) III, 82.

Korporation i London til Udbredelse af Evangeliet i Ny England (a corporation in London for propagating of the gospel in N. E.) III, 83.
Den forenede Secessions presbyterianske Kirke (United secession presb. ch.) III, 242.
Uafhængig (private) III, 236.

3. Congregationalistisk.

Det londonske M. S. (London M. S.) III, 184. 232. 242. 265.

4. Methodistisk.

Det wesleyanske M. S. (Wesleyan Methodist M. S.) III, 33. 52. 57. 58. 62. 70. 111. 139. 233. 236. 239. 245. 249-257. 260-261. 263-266. 269.
Forenede methodistiske Frikirke (Home and foreign missions of the united methodist free churches) III, 243.
Den methodistiske nye Connexions M. S. for Irland og Canada III, 113.

5. Baptistiske.

Det baptistiske M. S. (Baptist M. S.) III, 240. 246. 266. 269.

6. Kvækere.

Kvækere (Friends) III, 262.

7. Plymouthbrødre.

Plymouthbrødremission III, 185. 233.

8. Ikke confessionelt.

Britiske og udenlandske Skoleselskab (British and foreign shool society) III, 234. 243. 260. 267. 270.
Mico Barmhjertighedsstiftelse (Mico charity) III, 243. 256. 260. 267.
Det britiske Bibelselskab (British and foreign bible society) III, 50. 64. 76. 77. 111. 115. 226. 229. 232. 234. 244.
Det religiøse Traktatselskab (Religious tract society) III, 54. 64. 76. 111. 234. 244. 270.
Negerbørns Skoleselskab (Negro children education society) III, 243.
Dame Neger Oplysningsselskabet (D. N. Skoleselskabet) (Ladies' Negro education society) III, 234. 244. 250. 255-257. 260. 261. 263. 267. 270.
Dameselskabet til Fremme af Oplysningen i Vestindien (Ladies' society for promoting education in W. Ind.) III, 243. 250. 251. 254-257. 261. 263. 267. 270 (rimeligvis = det forrige).
Ladies' ass. for promoting the education of the black and coloured inhab. in W. I. (rimeligvis = det forrige).
Slaveomvendelsesselskabet eller *Negerslaveomvendelsesselskahet* (Slave conversion soc. ell Negro slave c. s.) III, 243. 254. 256. 257. 263.
Nationale Oplysningsselskab (National education soc.) III, 247.

Danmark.

Det danske Missionscollegium III, 2. 4.
Det danske M. S. III, 3.
Den danske Regering III, 248.
Det danske Bibelselskab III, 249.
Det slesvigholstenske B. S. III, 3.

Tydskland.

a. Brødremenigheden.

Brødremenigheden (der Missionsdepartement der Unit.-Aelt-Conferenz) III, 3. 4. 8. 18. 60. 66. 87. 89. 90. 92. 94. 111. 115. 116. 119. 121. 175. 184. 231. 234. 239. 250. 255. 257. 262. 264.

b. Unerede.

Gosznerske M. S. (Gosznerische Missionsverein) III, 18.
Berlinske M. S. (Gesellschaft zur Beförderung der evangelischen Missionen unter den Heiden) III, 18.

Sveits.

Lausanne M. S. III, 135.

Frankrig.

Franske evangeliske M. S. (Société des missions évangéliques chez les peuples non chrétiens) III, 246. 251.
Det centrale protestantiske Evangelisationsselskab III, 258.

Holland.

Det nederlandske M. S. (nederlandsche zendeling genootschap) III, 184. 232. 268.
Den hollandske surinamske Forening til Udbredelse af Christenkundskab blandt Negerslaverne III, 232.
Nederlandske B. S. (Nederlandsch Bijbelgenootschap) III, 268.

Rusland.

Den russiske Kirke III, 10. 23. 24. 165.

Amerika.

1. Anglikanske.

Den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerika (protestant-episcopal church in the U. S.) III, 14. 34. 63-65. 69. 104. 112. 125. 130. 136. 144. 173.
Den protestantisk biskoppelige Kirkes indre Missionsudvalg III, 136.
Den protestantisk biskoppelige Kirkes indianske Udvalg III, 136. 140.

Den anglikanske Kirke i Rupertsland Stift III, 138.
Den anglikanske Kirke i britisk Columbia III, 173.
Columbia Stifts Mission III, 31.
Den protestantisk biskoppelige Kirke i Mexiko III, 14.
Jamaika engelske Kirkes indre og ydre M. S. III, 17. 239.
Trinidad Missionsforening (Trinidad miss. ass.) III, 265.
Guiana Stifts Kirkeselskab (Guiana diocese church society) III, 235. 236.

2. Lutherske.

Augustanasynoden III, 174.
(Den lutherske) Synode for Missouri, Ohio o. fl. St. III, 64. 69.
Lutherske Synode i Michigan III, 69.
Lutherske Synode i Iova III, 145.

3. Presbyterianske.

Den presbyterianske Kirke III, 35. 103.
Den presbyterianske Kirkes Generalforsamling III, 119.
Syd Carolinas og Georgiens indre og ydre M. S. III, 130.
Presbyteriet for Ontario III, 114.
Synoden i Pittsburg III, 103.
Det vestlige M. S. III, 62. 96. 114. 143.
Det vestlige Hedninge M. S. (Western foreign M. S.) III, 69. 91. 96.
Den presb. Kirkes Hedninge M. S. (Board of foreign miss. of the presb. ch.) III, 14. 38. 39. 41. 46. 47. 52. 62. 68. 95. 98. 100. 114. 122. 125. 129. 130. 133. 137. 139. 140. 144. 163. 164. 193. 225. 231.
Den presb. Kirkes indre M. S. (Board of home mission of the presb. ch.) III, 125. 163. 165. 174.
Deu presb. Kirkes Hedninge Kvinde M. S. (Woman's foreign M. S. of the presb. ch.) III, 14. 39. 63. 114. 122. 138. 139. 172. 193.
Den presb. Kirkes Dame M. S. (Ladies' board of mission of the presb. ch.) III, 225.
Den presb. Kirkes Dame indre M. S. III, 46. 163.
Den presb. Kirkes Kvinde M. S. for Nordvest (Woman's presb. board of miss. of the Northwest) III, 14. 63. 122. 140. 193.
Den presb. Kirkes Kvinde M. S. for Ny England (New England woman's church foreign M. S.) III, 14. 220.
Den vestlige Gren af den presbyterianske Kirke paa Stillehavskystens indre M. S. III, 172.
Den presbyterianske Kirke i Sydstaterne (Executive committee of foreign missions of the presb. ch. of U. S. (South) III, 129. 130.
Den forenede presb. Kirke i Amerika (Board of missions, United presb. ch.) III, 43. 193.
Den reformerte Kirkes Hedninge M. S. (Board of com. for foreign missions in the ref. ch. in U. S.) III, 134.
Den cumberlandske presb. Kirke (Cumberland presb. ch.) III, 130 (er snarere methodistisk).

4. Congregationalistiske.

5. Methodistiske.

6. Baptistiske.

7. Kvækere.

8. Uconfessionelle.

Romerkirken.

Navnefortegnelse.

	Sidetal.	Kort.	Særkort.	Spalte.		Sidetal.	Kort.	Særkort.	Spalte.
Naragansettbugt	84	13	B	Cd	Nazas	11	11		Fh
Nararachic . . .	160	11	B	Ca	Nazones	11	11		Fh
Naratah = Co-					Nekhaie=Daho-				
manche	152	12		Hh osv.	tena	26	12		Cb
Narogachic . . .	160	11	B	Ca	Neah Bay Res. .				
Nasas, se Nazas	11	11		Fh	= Makah Res.	33. 34. 169	12		De
Nascopy=Scoffy	73	13		Bt	Nebraska	143. 150.	12		Hf
Nashamoiess . .	84	(13	B	Ce)		167			
Nashobah	81	13	B	Bd	Necariage	106. 117	13		Dh
Nashope = Nas-					Nedre Alleghany	114			
hobah	81	13	B	Bd	Nedre Catarau-				
Nashota		13		Ff	gus	114	(13		Fl)
Nashua.	80	13	B	Bd	Nedre Chinook .	41			
Naskotin = Nat-					Nedre Pend Ore-				
chaten	27	12		Cd	illes	36			
Nassau	268. 269	14		Bd	Nedre Sandusky	103	13		Gi
Natacook=Sou-					Nedre Tarahu-				
hegan	80	13	B	Bd	mara	159. 160	11		Fh
Natagayma . . .	230	15		Bb	Negere	174. 231			
Natage, se Lla-									
nero	45. 46	12		Gh	Nehaunee	25. 26	11 12		Bc Bb
Nataskowan. . .	72	13		Bu	Neklakapamuk				
Natchaten	27	12		Cd	= Nitlakapa-				
Natchekutchin=					muk	32	12		Dd
Natsitkutchin .	23	11		Bd	Nekonbaviste . .	73	13		Cn
Natchez	121. 131	13		Le	Nelson = Split-				
Natchitoches . .	147. 148	12		Kh	lake	54	12		Ic
Nathewywithi-					Nelsonville . . .	56. 57	13	A	Bb
nyu=Muskigon	53	13		Ac	Nemaha Res. . .	168	1[illegible]		If
Natick	81	13	B	Bd	Nengahyba . . .	190. 192	[illegible]5		Ce
Natick	81. 82	13	B	Bd	Nenoaba	160			
Natocoec=Toba	216				Nentego = Nan-				
Natowewsiw =					ticocke	92	13		Hn
Sioux	132	12		Hf osv.	Neogehe = Mis-				
Natsitkutchin . .	23	11		Bd	souri	142	12		Kg osv.
Natliautin	27				Neosho	141. 142	11	A	Cb
Naurantsowack .	78	13		Eg	Neoshoflod . . .	94. 107.	11	A	Cb
Nausit.	83					121. 141	12		Ig
Nauta	200. 216	16	B	Ad	Nepisene	2	11		Bn
Navahoa	159	11	B	Bb	Neponsitt	81			
Navahoe = Na-					Nepowewin . . .	55. 58. 139	12		Hd
vajo	46	12		Gg	Nerrompam =				
Navajo Agency .	46. 168	12		Gg	Tulalip.	169	12	A	Cb
Navajo	45. 163.	12		Gg	Nespod	28	12		Cd
	168				Netela	153	12		Eh
Navarin Ø . . .	226	15		Hc	Neuseflod	92. 115	13		Km
Nawa	202				Nevada	151	12		Eg
Na-w-ni = Co-									
manche	152	12		Hh osv.	Nevis	254. 255	14 14	 H	Fl
Nayarit	13. 160				New Amsterdam	232. 233.	16	A	Cf
Nazareth	90	13		Gn		235			
					New Bethlehem.	239	14	A	Bb

Rettelser og Tilføielser.

Side 7 Lin. 3 f. n. tilføies „Missionæren i Peelriver (Ft. Macpherson) arbeider særlig for dem."

— Lin. 3 f. n. (Anm.) efter „301" tilf. „1885, 103 f."

S. 11 Lin. 7 efter „der" tilf. „1824 ankom hertil og"

— Lin. 18 efter „tilbage" tilf. „dog er der endnu en Præst i Nushagakh, som i sine Bøger har 2476 Nadvergjæster."

— Lin. 22 „1829" læs „1879"

— efter Lin. 23 tilf. „*Den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerikas M. S.* (for indre Mission) har i de senere Aar rettet sit Blik paa Alaska og har besluttet iaar at sende en af sine Missionærer derhen paa en Undersøgelsesreise[4]."

„*Brødremenigheden* agter at anlægge en Station i Mumtrekhlagamut ved Kuskokvimfloden. Udgifterne ville væsenlig afholdes af dens amerikanske Guv.[5]."

— Lin. 6 f. n. (Anm.) tilf. „Spir. of miss. 1883, 395 ff.

— Lin. 3 f. n. tilf. „Missionsbote 1884, 84."

— efter Lin. 1 f. n. tilf. „[4] Spir. of miss. 1885, 191."

— — „[5] Allg. Missz. 1885, 94. Miss. herald 1885, 165."

S. 12 Lin. 1 f. n. tilf. „Long, origins and migrations of the Polynesian nations. Sydney 1877, 262 ff."

S. 13 Lin. 4 f. n. efter „Guaraca" tilf. „(Oojaca)"

S. 14 Lin. 1 f. n. tilf. „dog arbeides der dog ogsaa blandt Indianerne. En indiansk Menighed findes i Xochitenco ved Søen Tezcoco og i S. Pedro Martir ved Talpam, og Præsten i S. Jose ved Mexico er Aztek."

— Lin. 7 f. n. efter „Toluca" tilf. „og Guadalajara"

— Anm. 11 tilf. „Miss. herald 1854, 54."

— Anm. 12 efter „576 ff." tilf. „1883, 460 f. 1884, 407."

S. 16 Lin. 4 (Anm.) foran „4, 252 ff." tilf. „3, 354."

— Lin. 3 f. n. tilf. „Dampier, Voyage autour du monde. Rouen 1723, 1, 14 ff. 113."

S. 17 Lin. 3 f. n. tilf. „1883 blev Honduras oprettet til et eget Stift, men det har endnu ikke sin egen Biskop."
— Anm. 5 tilf. „Mission life 1884, 529."
S. 24 Lin 11 „biskoppelige", læs „kirkelige"
— Lin. 20 efter „Macpherson" tilf. „og Missionæren i Rampart House foretager lange Reiser ind i Alaska."
S. 25 Lin. 12 foran „fra" tilf. „Øst for Kobberflodens Munding bo Ugalentzerne (o. 200), der af nogle regnes til Thlinkiterne."
— Anm. Lin 1 efter „55 f." tilf. „1885, 105. Spirit of missions 1885, 28 ff."
S. 26 Anm. 1 tilf. „Butler 376. 387."
— Anm. 3 foran „1882" tilf. „1881, 100."
S. 28 Lin. 8 tilf. „og besøges af indfødte Prædikanter fra Yakima."
— Lin. 1 f. n. tilf. „*Den amerikanske Missionsforening* havde 1873 en Missionær blandt Indianerne i Californien[11]."

„1873 var der paa Siletz Reservationen en uafhængig *luthersk* Præst[12]."

— Lin. 5 Anm. tilf. „Rep. Ind. board 1872, 38. 1873, 51."
— Lin. 1 Anm. f. n. tilf. „[11] Rep. Ind. board 1873, 233."
— — „[12] Rep. Ind. board 1873, 74."
S. 32 Lin. 1 „Milbank" læs „Millbank"
— Lin. 4 f. n. (Anm.) efter „493" tilf. „1884, 91 (Thompsonindianerne angives til 2—2500, 1/4 deraf døbte."
S. 33 Lin. 15 efter „(St. Maria)" tilf. „og Ft. Colville".
— Anm. 5 tilf. „Rep. Ind. board 1872, 187."
— Anm. 8 tilf. „Rep. Ind. board 1872, 38."
S. 34 Lin. 2 og 3 f. n. „Pyallup" læs „Puyallup".
— Lin. 6 f. n. „1874" læs „1872".
— Lin. 1 f. n. foran „til" tilf. „Madison og Mukkleshut (Afd. af Snohomish)".
— Anm. 2 tilf. „Spirit of miss. 1884, 526."
— Anm. 3 tilf. „Rep. Ind. board 1873, 38."
— Anm. 7 foran „1880" tilf. „1873, 233."
— Anm. 8 tilf. „Rep. Ind. borard 1874, 32. 175. 180 f.
S. 35 Lin. 13 efter „Wallawalla" tilf. „Fra Ny Westminster arbeides blandt Clayamine, Skowamish og Sheashel."
— Lin. 9 tilf „og fra Stationen besøges Klamath og Alsea Reservationerne."
— Lin. 5 f. n. „Pyallup" læs „Puyallup".
— Anm. 2 tilf. „Rep. Ind. board 1873, 51."
— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1882, 500."
S. 36 Lin. 6 „Columbia" læs „Washington".
— Anm. 4 Lin. 1 „466" læs „457. 460. 464".
— tilf. „Rep. Ind. board 1873, 37."
S. 37 Lin. 1 „der" tilf. „omtrent 1854 flyttedes til Upper Callispelm og"
— Anm. 1 tilf. „Rep. Ind. board 1872, 187."

S. 37 Anm. 4 tilf. „Rep. Ind. board 1872, 187."
S. 38 Anm. 2 tilf. „Rep. Ind. board 1872, 187."
— Anm. 4 tilf. „Rep. Ind. board 1872, 187."
S. 39 foran Lin. 5 tilf. „*Det amerikanske B. S.* har omtrent 1875 udgivet Mathæus Ev. paa Nez Percés Sproget[7]."
— Lin. 1 f. n. Anm. tilf. „[7] Rep. 1873, 16. 1879, 22."
S. 41 Anm. 4 efter „33" tilf. „1871, 29."
S. 42 Lin. 8 tilf. „Nu bo de paa Grande Ronde Res., hvor alle Indianerne ere civiliserede."
— Lin. 9 og 8 f. n. „Nisqually" læs „Niskwally".
— Anm. 3 tilf. „Rep. Ind. board 1872, 33."
S. 43 Lin. 8 „Tlaskani" læs „Tlatskanai".
— Lin. 13 „Alsaya" læs „Alsea".
S. 44 Lin. 7 f. n. „nogle — Agency" læs „Resten anbragtes paa Quapaw Agency, hvorfra nogle atter 1874 vare vendte tilbage[6]."
— Anm. 6 Lin. 2 efter „board" tilf. „1873, 217 ff. 1874, 11. 89. 150."
— Anm. 8 efter „board" tilf. „1874, 88."
S. 46 Lin. 6 efter „Apacher" tilf. „af hvilke 860 ere ere Mimbreños".
— Lin. 12 efter „8500" tilf. „Navajo".
— Lin. 2 f. n. efter „Mescalero" tilf. „(760)".
— Anm. 2 tilf. „Rep. Ind. board 1871, 106."
— Anm. 3 Lin. 5 „m" læs „board". Efter „109" tilf. „1871, 109."
— Anm. 7 tilf. „Rep. Ind. board 1871, 106".
S. 47 Lin. 11 tilf. „1871 var Antallet af Coyotero og Chilicon 1478. Tilligemed Mimbreño, Mesi, Mogollon og Gileño (230) udgjøre de de sydlige Apacher og bo paa Tulerosa Res., hvor der 1873 ingen Missionær var[4]."
— Anm. 4 tilf. „Rep. Ind. board 1871, 106. 1873, 53."
— Anm. 5 tilf. „Rep. Ind. board 1871, 106."
S. 50 Lin. 5 „Peele" læs „Peel".
S. 52 Lin. 10 efter „Macleod" tilf. „eller maaske snarere paa Blood res. ved Ft. Macleod."
— Lin. 11 tilf. „Ogsaa paa Blackfoot res. og i Gleichen er der anglikanske Missionærer."
— Lin. 2 f. n. tilf. „og paa Blackfoot res. er der en Station".
— Anm. 1 Lin. 1 f. n. efter „375" tilf. „387".
— Anm. 5 tilf. „Missionfield 1885, 40. C. M. Int. 1885, 116."
— Anm. 7 tilf. „C. M. Int. 1885, 117."
S. 53 Lin. 12 f. n. efter „Øvre" tilf. „- og".
— Lin. 11 f. n. efter „Nathewywithinyu" tilf. „d. er fuldstændige Mænd".
— Lin. 7 „Slette- og Skovcreer" læs „Skovcreer og V. for dem Slettecreer".
— Anm. 1 tilf. „Butler 387."
— Anm. 2 tilf. „Butler 387 (Antal 3000—4400)."
— Anm. 4 efter „71" tilf. „2, 36."
— Anm. 6 tilf. „Butler 374 f."

S. 54 Lin. 13 „St." læs „Ft."
S. 57 mellem Lin. 16 og 17 indskydes:

„*Den kanadisk presbyterianske Kirke* (western section) anlagde 1866 en Station i Prince Albert, hvorfra Gjerningen udstraktes til Lake Sturgeon; nu have næsten alle Indianere forladt Egnen, og den er mere at betragte som en indre Missions Station. Desuden er der Stationer paa Mistawassis Reservationen og i Okanae (1873) (ogsaa kaldet Ft. Pelly). I Midten af 1884 var der 3 Missionærer her og 130 Nadvergjæster her og blandt Sioux'erne[3]."

— Lin. 22 „Bai" læs „Bay".
— efter Anm. 2 tilf. „[3] Acts and proceedings of the 10th gen. ass. of the presb. ch. in Canada. Toronto 1884, LXXVIII f. Presb. rec. for the dominion of Canada 1876, 14. 1877, 59. 1878, 71. 204. 1879, 272 f. 1880, 275. 298. 1882, 70. 1884, 254."
S. 60 Lin. 14 f. n. efter „(1852)" tilf. „og La Pointe".
— Anm. 1 tilf. „Rep. Ind. board 1873, 33."
S. 61 Lin. 1 f. n. „Mattawakumi" læs „Mattawakgumi".
S. 63 Lin. 3 f. n. „1881 — 1 og 7" forandres til „1883 — 2 — 8".
— Anm. 5 Lin. 3 efter „452" tilf. „1884, 525."
S. 64 mellem Lin 5 og 6 indskydes:

„*Den amerikanske Missionsforening* (en biskoppelig Forening) havde 1873 en Station ved Red Lake og Agenter ved Øvresøen og Greenbay[11]."

— efter Anm. 10 tilf. „[11] Rep. Ind. board 1873, 177. 232 f."
S. 65 mellem Lin. 13 og 14 indskydes:

„*Den amerikanske Missionsforening* havde 1873 en Station i Keshena[5]."

— efter Anm. 4 tilf. „[5] Rep. Ind. board 1873, 233."
S. 66 før Lin. 1 f. n. tilf. „Kvækerne tilsigtede 1872 at anlægge en Station paa Pottawotami agency[10]."
— Anm. 2 tilf. „Shea 394."
— efter Anm. 9 tilf. „[10] Rep. Ind. board 1872, 35."
S. 68 Lin. 8 efter „La Croix" tilf. „og Keschena".
— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1881, 259."
S. 71 Lin. 11 efter „dem" tilf. „Ogsaa arbeidedes blandt dem i Three rivers, hvilken Station i forrige Aarhundrede forlagdes til Kap Magdalene, men snart ophørte."
— Anm. 2 tilf. „Jefferys 9."
S. 72 Lin. 3 „N. V. for" læs „Vest for dem".
S. 73 Lin. 17 „I — Præst" læs „begge Steder er der Præster (1849)[3]".
— Anm. 3 tilf. „Hahn 5, 641."
S. 74 Lin. 1 efter „de" tilf. „fortrængtes af Englænderne fra deres Fiske- og Jagtpladser og".
— Lin. 13 „i det" læs „i Begyndelsen af det".
— Anm. 1 tilf. „Anderson 1, 412 f."
— Anm. 4 tilf. „Anderson 1, 416."

S. 76 Lin. 1 f. n. tilf. „Maurault skjælner mellem Etemankiak (eller Etchemin) d. e. Sneskoskindlandsfolk og Uarasteguiak (Guldbladelandsfolk), der senere kaldtes Muskuasoak (Vandrottefolket) eller Milicite.“
— Anm. Lin. 2 tilf. „Maurault, Hist. des Abénakis (Quebec) 1866, 88 ff.“
— Anm. 6 tilf. „Maurault 6.“
S. 77 Lin. 14 efter „Tarratin“ tilf. „eller Pentagoet, d. e. Stenlandsfolket“.
— Lin. 20 efter „Canibas“ tilf. „Canibesinnoak, Indsøfolket“.
— Lin. 22 efter „Sokoki“ tilf. „Sydlandsfolket“.
— Lin. 3 f. n. før „1685“ tilf. „1679“.
— Lin. 2 f. n. „hvorhen — udvandrede“ udgaaer.
S. 78 Lin. 7 efter „Englænderne“ tilf. „1641 sluttede Abnaki'erne og Algonkvin'erne paa Sillery et siden den Tid aldrig brudt Forbund med hverandre, og 1643 besøgte en christen Algonkvin dem og blev der hele Vinteren, hvorpaa Aaret eftter endel Abnaki'er droge til Sillery for bedre at lære Christendommen at kjende.“
— Anm. 1 tilf. „Maurault 5 f. 163 ff.“
S. 79 Anm. 1 tilf. „Støcklein 321. Maurault 89 ff. 232 ff. 615 ff.
— Anm. 5 tilf. „Maurault 618 ff.“
S. 80 før Lin. 7 f. n. tilf. „Den o. 1725 af *Evangelieudbredelsesselskabet* i Stratford ansatte Præst for Englænderne arbeidede ogsaa blandt Indianerne[5].“
— tilf. Anm. „[5] Hawkins 187 ff.“
S. 81 Lin. 8 efter „Massachusetts“ tilf. „og Massajosetts, d. e. Storbjergsfolk“.
— Anm. 3 tilf. „Maurault 1 f.“
— Lin. 2 f. n. „Makunkukquog“ læs „Magunkukquog“.
S. 82 Lin. 2 f. n. efter „Nipnet“ tilf. „eg. Nibenet, d. e. Sommerfolket“.
— Lin. 5 efter „Pokanoket“ tilf. „Folket fra det Land, hvor Barken let afskrælles“.
S. 83 Anm. 1 tilf. „Maurault 2.“
S. 84 Lin. 5 f. n. efter „Naragansett“ tilf. „d. e. de Frygtløse“.
S. 85 Lin. 11 f. n. efter „Pekvod“ tilf. „(eg. Pekuatsak, Indlandsfolk“).
— Anm. 1 tilf. „Maurault 2.“
S. 86 Lin. 9 efter „Mohegan“ tilf. „(eg. Mohiganiak, d. e. Ulvefolk). Det af Stammerne N. 2—6 samt af Kinnipiak (Havfolket), der boede ved Newhaven og 1636 solgte Englænderne deres Land, beboede Land kaldtes Alemusiski (Almouchiquois, d. e. de smaa Hundes Land). Moheganstammen“.
— Anm. 1 tilf. „Maurault 3.“
S. 87 Anm. 1 tilf. „Maurault 4.“
S. 92 Lin. 1 f. n. „Mattapony“ læs „Mattapany“.
S. 97 Lin. 7 efter „Kaskaskia“ tilf. „hvor der ogsaa arbeides blandt Mitchigami“.
— Anm. 2 efter „404 f.“ tilf. „426 f.“
— — Lin. 3 tilf. „Jefferys 141.“

S. 98 mellem Lin. 18 og 19 tilf. „Blandt Kikapu arbeidede *Kvækerne* 1872 ved en indfødt Præst."
— Anm. 1 tilf. „Loskiel 176."
— Anm. 6 tilf. „Rep. Ind. board 1872, 37."
S. 99 Anm. 1 efter „380" tilf. „403".
— Anm. 2 efter „363" tilf. „422".
S. 100 mellem Lin. 13 og 14 indskydes „En *luthersk* Præst arbeidede 1873 blandt Sak og Fox[9]."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Rep. Ind. board 1873, 58."
S. 104 Lin. 17 „Carraguha" læs „Carragouba".
S. 105 Lin. 5 f. n. „Franskmændene Almouchiquois" udgaaer.
S. 106 efter Lin. 9 indskydes „*Evangelieudbredelsesselskabet* ansatte 1712 en Missionær i Chowan at arbeide blandt Chowanerne. Det varede vist ei længe[3]."
— efter Anm. 2 tilf. „[3] Hawkins 71."
S. 109 Anm. 1 tilf. „Støcklein 139. 140."
S. 112 Anm. 1 Lin. 4 efter „452" tilf. „1884, 82. 525."
S. 113 Anm. 2 tilf. Rep. Ind. board 1873, 73."
S. 115 efter Lin. 14 tilf. „*Ny Englands Compagniet* arbeider ved Brantford, dog mere for Civilisation end for Christendom[12]."
— Anm. 3 tilf. „1884, 167."
— efter Anm. 11 tilf. „[12] Reg. beyond 1884, 165."
S. 117 Lin. 3 „Nottaway" læs „Nottoway".
— Lin. 12 „Piskawayerne" læs „Piskatawayerne"
S. 118 Anm. 2 tilf. „Shea 489 ff. Henrion 2, 634 ff."
S. 120 Lin. 14 efter „M. S." tilf. „der 1871 havde en Station i Tahlequa, der 1821 var stiftet i Nord Carolina af ovenanførte Selskab."
— Anm. 1 tilf. „Rep. Ind board 1871, 113."
S. 121 Lin. 10 efter „25,000[2]" tilf. „1871 angives Antallet til 13,000 med frie Negere[3]."
— Lin. 3 efter „Europæerne" tilf. „Ved samme Tid opgav en Missionær, der havde arbeidet sammen med Whitefield (Methodisten) denne Gjerning."
— Anm. 2 tilf. „Rep. Ind. board 1871, 134."
— Anm. 4 efter „211 ff." tilf. „215. 227."
S. 123 Lin. 3 efter „4785" tilf. „Missionen lønnes af det nationale Fond[1]."
— Lin. 11 efter „Seminoler" tilf. „1825 boede endel af dem sammen med Pascagula ved Nacogdoches".
— Anm. 1 tilf. „Rep. Ind. board 1873, 72."
— Anm. 3 tilf. efter „74 f." „457."
S. 124 Lin. 4 efter „Landet" tilf. „Ved Nacogdoches havde de næsten ganske glemt Christendommen, da Missionærerne besøgte dem 1825[1]."
— Anm. 1 efter „72 ff." tilf. „457."
S. 125 Lin. 2 efter „dem" tilf. „Dog boer endnu omtr. 400 i Florida i the Everglades."
— Lin. 5 „Franskmændene Almouchiquois" udgaaer.
— Anm. 1 tilf. „Indian river sun. Rock Ledge 1884 N. 15)."
S. 126 Lin. 14 efter „Coosaw" tilf. „Coosa".

S. 126 Anm. 10 „Benckmann“ læs „Buschmann“.
S. 127 Anm. 5 efter „Shea“ tilf. „420.“
S. 129 Lin. 2 f. n. efter „Atoka“ tilf. „Endvidere er der Stationer ved Floden Jordan, aux Perles (hvor der arbeides blandt 100 Choktaw'er, der ere blevne der tilbage, samt blandt andre Indianere), og aux Loups[7].“
— Anm. 7 tilf. „Miss. cath. 1882, 501.“
S. 134 Lin. 14 „1882“ læs „1862“.
— Anm. 3 Lin. 3 „Washpetoug“ læs „Washpetong“.
S. 135 Anm. 1 tilf. „Butler 374.“
S. 136 „Romerkirkens — St. Josef“ forandres til „Siouxerne besøgtes flere Gange efter 1680 af Romerkirkens Missionærer. 1728 begyndtes en Mission blandt dem, men Missionæren blev samme Aar fangen af fjendlige Indianere. Biskoppen af Dubuque besøgte 1839 Dakotaerne. 1847 begyndte et Arbeide blandt dem fra Fort Pierre. Før 1872 blev der gjort et Forsøg paa Grandriver Agency, men det blev opgivet kort efter. Der arbeides blandt dem fra St. Stanislaus, fra St. Josef“.
— Lin. 6 f. n. „1866“ læs „1868“.
— Lin. 5 f. n. „1868“ læs „1869“.
— Anm. 5 tilf. „Shea 379. 401. 463 ff.“
S. 137 Lin. 3 „Crow Creek og Cheyenne Agency oprettedes 1873.“
— Lin. 14 Ogalala oprettedes 1877.
— Lin. 16 Sisseton oprettedes 1881.
— Lin. 17 „1881“ læs „1883“.
— Lin. 18 „2200“ læs „2000“.
— Lin. 19 „1“ læs „2“.
— — efter „Choteau Creek“ tilf. „og White Swan“.
— Lin. 20 „900“ læs „988“.
— — efter „Missionær“ tilf. „1 indfødt Præst (Lower Camp)“.
— Lin. 21 „1200 — 1950“ forandres til „1550 — 3188“.
— — efter „Missionær“ tilf. „og 1 indfødt Præst“.
— Lin. 22 „6700“ læs „7762“.
— Lin. 23 „7250“ læs „8117“.
— Lin. 24 efter „St. Andrews“ tilf. „eller Orphan's Camp“.
— Lin. 26 „744“ læs „853“.
— Lin. 27 efter „Nadvergjæster“ tilf. „dog er det ikke klart, om dette Tal gjælder Nadvergjæsterne eller dem, der i Aarets Løb have været til Alters“.
— Anm. 2 Lin. 2 f. n. efter „443“ tilf. „1883, 527 ff. 1884, 549 f.“
S. 138 Lin. 20—21 forandres til „*Den kanadisk presbyterianske Kirke* (western section), har en indfødt Missionær (ingen Sioux) i Bird Tail Creek, og dets indre Missionær i Ft. Albert (Prince Albert) (1874) arbeider blandt de der boende Sioux'er[8].“
— Anm. 8 tilf. „Acts and prot. 1884, LXXIX. Presb. rec. 1878, 71. 1879, 40. 273. 1882, 70 f.
S. 139 efter Lin. 14 tilf. „*Romerkirken* arbeidede fra St. Stanislaus blandt dette Folk[7].“

S. 139 Anm. 1 tilf. „Støcklein 84. Butler 375 f."
— efter Anm. 6 tilf. „[7] Shea 464."
S. 141 efter Lin. 8 tilf.:
„*Romerkirken* begyndte o. 1827 at arbeide blandt Kansas[7]."
— Lin. 4 f. n. efter „tidligere" tilf. „(1821)".
— Lin. 3 f. n. efter „flere" tilf. „og 1824 anlagde Jesuiterne fra Maryland en Missionsskole her, hvorfra de arbeidede blandt Indianerne ved Missouri. Fra 1830—37 besøgtes Osagerne flittigt."
S. 142 Anm. 1 tilf. „Shea 454 f. 457 ff. 464. Henrion 2, 664."
— Anm. 4 efter „455" tilf. „457".
S. 144 Lin. 8 f. n. efter „sket" tilf. „Dog besøgte Biskoppen 1882 Mandanerne, men da de ei viste ham nogen Sympathi, og da den Præst, der havde lovet at nedsætte sig der, trak sig tilbage, blev det til intet[5]."
— mellem Lin. 10 og 9 f. n. indskydes „1852 anlagde Romerkirken en Station blandt Mandanerne, som dog synes at være mislykket, senere er der arbeidet fra andre Stationer[7]."
— Anm. 5 tilf. „1883, 531."
— efter Anm. 6 tilf. „Shea 391 f. 464."
S. 145 efter Lin. 12 tilf. „*Romerkirken* arbeidede blandt dem fra St. Stanislaus og andre Stationer[7]."
— Anm. 1 tilf. „Butler 266."
— efter Anm. 6 tilf. „[7] Shea 464."
S. 146 Lin. 6 efter „Agency" tilf. „og paa Wind River Agency".
— Anm. 3 efter „452" tilf. „1883, 539. 1884, 526."
— Anm. 4 Lin. 3 efter „hvem" tilf. „og Latham".
— — efter „Algonkiner" tilf. „Richardson 2, 36."
— Lin. 4 tilf. „Mission life 1880, 437 ff."
S. 147 Lin. 2 tilf. „Senere ere de flyttede til Indianerterritoriet."
— mellem Lin. 9 og 8 f. n. tilf. „*Romerkirken* arbeider blandt dem fra de nærliggende Stationer[10]."
— efter Anm. 9 tilf. „[10] Shea 484."
S. 148 Lin. 6 f. n. „Asinai" læs „Assinie". „Nuetra" læs „Nuestra".
— Lin. 5 f. n. efter „Missionen" tilf. „fordi man vilde bemægtige sig Missionens Eiendom, og Missionærerne maatte forlade Landet. Indianerne droge dels til Mexiko, dels bleve de Hedninger. Da Texas 1840 fik en apostolisk Vikar, forsøgte man at knytte Forbindelse med de romerskkatholske Indianere, men det blev ei til videre."
— Anm. 6 tilf. „Hahn 5, 332. 335. Henrion 2, 666."
S. 150 Lin. 6 f. n. før „paa" tilf. „med 1 Missionær blandt Shoshone og nordlige Arapahoer."
— Anm. 5 tilf. „1884, 22. 525."
S. 151 Lin. 11 f. n. efter „Los Pinos" tilf. „eller Abiquiu".
— Lin. 10 f. n. efter „Sherebetche" tilf. „(Asherebetche)".
— Anm. 3 Lin. 2 f. n. efter „1872" tilf. „16."
S. 153 Lin. 5 efter „Comancherne" tilf. „og Kiowa'erne".
— Lin. 5 f. n. „Coahuillà" og „S. Ana" læs „Coahuilla" og „S. Anna".

S. 76 Lin. 1 f. n. tilf. „Maurault skjælner mellem Etemankiak (eller Etchemin) d. e. Sneskoskindlandsfolk og Uarasteguiak (Guldbladelandsfolk), der senere kaldtes Muskuasoak (Vandrottefolket) eller Milicite."

— Anm. Lin. 2 tilf. „Maurault, Hist. des Abénakis (Quebec) 1866, 88 ff."

— Anm. 6 tilf. „Maurault 6."

S. 77 Lin. 14 efter „Tarratin" tilf. „eller Pentagoet, d. e. Stenlandsfolket".

— Lin. 20 efter „Canibas" tilf. „Canibesinnoak, Indsøfolket".

— Lin. 22 efter „Sokoki" tilf. „Sydlandsfolket".

— Lin. 3 f. n. før „1685" tilf. „1679".

— Lin. 2 f. n. „hvorhen — udvandrede" udgaaer.

S. 78 Lin. 7 efter „Englænderne" tilf. „1641 sluttede Abnaki'erne og Algonkvin'erne paa Sillery et siden den Tid aldrig brudt Forbund med hverandre, og 1643 besøgte en christen Algonkvin dem og blev der hele Vinteren, hvorpaa Aaret eftter endel Abnaki'er droge til Sillery for bedre at lære Christendommen at kjende."

— Anm. 1 tilf. „Maurault 5 f. 163 ff."

S. 79 Anm. 1 tilf. „Støcklein 321. Maurault 89 ff. 232 ff. 615 ff.

— Anm. 5 tilf. „Maurault 618 ff."

S. 80 før Lin. 7 f. n. tilf. „Den o. 1725 af *Evangelieudbredelsesselskabet* i Stratford ansatte Præst for Englænderne arbeidede ogsaa blandt Indianerne[5]."

— tilf. Anm. „[5] Hawkins 187 ff."

S. 81 Lin. 8 efter „Massachusetts" tilf. „og Massajosetts, d. e. Storbjergsfolk".

— Anm. 3 tilf. „Maurault 1 f."

— Lin. 2 f. n. „Makunkukquog" læs „Magunkukquog".

S. 82 Lin. 2 f. n. efter „Nipnet" tilf. „eg. Nibenet, d. e. Sommerfolket".

— Lin. 5 efter „Pokanoket" tilf. „Folket fra det Land, hvor Barken let afskrælles".

S. 83 Anm. 1 tilf. „Maurault 2."

S. 84 Lin. 5 f. n. efter „Naragansett" tilf. „d. e. de Frygtløse".

S. 85 Lin. 11 f. n. efter „Pekvod" tilf. „(eg. Pekuatsak, Indlandsfolk").

— Anm. 1 tilf. „Maurault 2."

S. 86 Lin. 9 efter „Mohegan" tilf. „(eg. Mohiganiak, d. e. Ulvefolk). Det af Stammerne N. 2—6 samt af Kinnipiak (Havfolket), der boede ved Newhaven og 1636 solgte Englænderne deres Land, beboede Land kaldtes Alemusiski (Almouchiquois, d. e. de smaa Hundes Land). Moheganstammen".

— Anm. 1 tilf. „Maurault 3."

S. 87 Anm. 1 tilf. „Maurault 4."

S. 92 Lin. 1 f. n. „Mattapony" læs „Mattapany".

S. 97 Lin. 7 efter „Kaskaskia" tilf. „hvor der ogsaa arbeides blandt Mitchigami".

— Anm. 2 efter „404 f." tilf. „426 f."

— — Lin. 3 tilf. „Jefferys 141."

S. 98 mellem Lin. 18 og 19 tilf. „Blandt Kikapu arbeidede *Kvækerne* 1872 ved en indfødt Præst."
— Anm. 1 tilf. „Loskiel 176."
— Anm. 6 tilf. „Rep. Ind. board 1872, 37."
S. 99 Anm. 1 efter „380" tilf. „403".
— Anm. 2 efter „363" tilf. „422".
S. 100 mellem Lin. 13 og 14 indskydes „En *luthersk* Præst arbeidede 1873 blandt Sak og Fox[9]."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Rep. Ind. board 1873, 58."
S. 104 Lin. 17 „Carraguha" læs „Carragouha".
S. 105 Lin. 5 f. n. „Franskmændene Almouchiquois" udgaaer.
S. 106 efter Lin. 9 indskydes „*Evangelieudbredelsesselskabet* ansatte 1712 en Missionær i Chowan at arbeide blandt Chowanerne. Det varede vist ei længe[3]."
— efter Anm. 2 tilf. „[3] Hawkins 71."
S. 109 Anm. 1 tilf. „Støcklein 139. 140."
S. 112 Anm. 1 Lin. 4 efter „452" tilf. „1884, 82. 525."
S. 113 Anm. 2 tilf. Rep. Ind. board 1873, 73."
S. 115 efter Lin. 14 tilf. „*Ny Englands Compagniet* arbeider ved Brantford, dog mere for Civilisation end for Christendom[12]."
— Anm. 3 tilf. „1884, 167."
— efter Anm. 11 tilf. „[12] Reg. beyond 1884, 165."
S. 117 Lin. 3 „Nottaway" læs „Nottoway".
— Lin. 12 „Piskawayerne" læs „Piskatawayerne"
S. 118 Anm. 2 tilf. „Shea 489 ff. Henrion 2, 634 ff."
S. 120 Lin. 14 efter „M. S." tilf. „der 1871 havde en Station i Tahlequa, der 1821 var stiftet i Nord Carolina af ovenanførte Selskab."
— Anm. 1 tilf. „Rep. Ind board 1871, 113."
S. 121 Lin. 10 efter „25,000[2]" tilf. „1871 angives Antallet til 13,000 med frie Negere[3]."
— Lin. 3 efter „Europæerne" tilf. „Ved samme Tid opgav en Missionær, der havde arbeidet sammen med Whitefield (Methodisten) denne Gjerning."
— Anm. 2 tilf. „Rep. Ind. board 1871, 134."
— Anm. 4 efter „211 ff." tilf. „215. 227."
S. 123 Lin. 3 efter „4785" tilf. „Missionen lønnes af det nationale Fond[1]."
— Lin. 11 efter „Seminoler" tilf. „1825 boede endel af dem sammen med Pascagula ved Nacogdoches".
— Anm. 1 tilf. „Rep. Ind. board 1873, 72."
— Anm. 3 tilf. efter „74 f." „457."
S. 124 Lin. 4 efter „Landet" tilf. „Ved Nacogdoches havde de næsten ganske glemt Christendommen, da Missionærerne besøgte dem 1825[1]."
— Anm. 1 efter „72 ff." tilf. „457."
S. 125 Lin. 2 efter „dem" tilf. „Dog boer endnu omtr. 400 i Florida i the Everglades."
— Lin. 5 „Franskmændene Almouchiquois" udgaaer.
— Anm. 1 tilf. „Indian river sun. Rock Ledge 1884 N. 15)."
S. 126 Lin. 14 efter „Coosaw" tilf. „Coosa".

S. 126 Anm. 10 „Benckmann“ læs „Buschmann“.
S. 127 Anm. 5 efter „Shea“ tilf. „420.“
S. 129 Lin. 2 f. n. efter „Atoka“ tilf. „Endvidere er der Stationer ved Floden Jordan, aux Perles (hvor der arbeides blandt 100 Choktaw'er, der ere blevne der tilbage, samt blandt andre Indianere), og aux Loups[7].“
— Anm. 7 tilf. „Miss. cath. 1882, 501.“
S. 134 Lin. 14 „1882“ læs „1862“.
— Anm. 3 Lin. 3 „Washpetoug“ læs „Washpetong“.
S. 135 Anm. 1 tilf. „Butler 374.“
S. 136 „Romerkirkens — St. Josef“ forandres til „Siouxerne besøgtes flere Gange efter 1680 af Romerkirkens Missionærer. 1728 begyndtes en Mission blandt dem, men Missionæren blev samme Aar fangen af fjendlige Indianere. Biskoppen af Dubuque besøgte 1839 Dakotaerne. 1847 begyndte et Arbeide blandt dem fra Fort Pierre. Før 1872 blev der gjort et Forsøg paa Grandriver Agency, men det blev opgivet kort efter. Der arbeides blandt dem fra St. Stanislaus, fra St. Josef“.
— Lin. 6 f. n. „1866“ læs „1868“.
— Lin. 5 f. n. „1868“ læs „1869“.
— Anm. 5 tilf. „Shea 379. 401. 463 ff.“
S. 137 Lin. 3 „Crow Creek og Cheyenne Agency oprettedes 1873.“
— Lin. 14 Ogalala oprettedes 1877.
— Lin. 16 Sisseton oprettedes 1881.
— Lin. 17 „1881“ læs „1883“.
— Lin. 18 „2200“ læs „2000“.
— Lin. 19 „1“ læs „2“.
— — efter „Choteau Creek“ tilf. „og White Swan“.
— Lin. 20 „900“ læs „988“.
— — efter „Missionær“ tilf. „1 indfødt Præst (Lower Camp)“.
— Lin. 21 „1200 — 1950“ forandres til „1550 — 3188“.
— — efter „Missionær“ tilf. „og 1 indfødt Præst“.
— Lin. 22 „6700“ læs „7762“.
— Lin. 23 „7250“ læs „8117“.
— Lin. 24 efter „St. Andrews“ tilf. „eller Orphan's Camp“.
— Lin. 26 „744“ læs „853“.
— Lin. 27 efter „Nadvergjæster“ tilf. „dog er det ikke klart, om dette Tal gjælder Nadvergjæsterne eller dem, der i Aarets Løb have været til Alters“.
— Anm. 2 Lin. 2 f. n. efter „443“ tilf. „1883, 527 ff. 1884, 549 f.“
S. 138 Lin. 20—21 forandres til „*Den kanadisk presbyterianske Kirke* (western section), har en indfødt Missionær (ingen Sioux) i Bird Tail Creek, og dets indre Missionær i Ft. Albert (Prince Albert) (1874) arbeider blandt de der boende Sioux'er[8].“
— Anm. 8 tilf. „Acts and prot. 1884, LXXIX. Presb. rec. 1878, 71. 1879, 40. 273. 1882, 70 f.
S. 139 efter Lin. 14 tilf. „*Romerkirken* arbeidede fra St. Stanislaus blandt dette Folk[7].“

S. 139 Anm. 1 tilf. „Stöcklein 84. Butler 375 f."
— efter Anm. 6 tilf. „[7] Shea 464."
S. 141 efter Lin. 8 tilf.:
„*Romerkirken* begyndte o. 1827 at arbeide blandt Kansas[7]."
— Lin. 4 f. n. efter „tidligere" tilf. „(1821)".
— Lin. 3 f. n. efter „flere" tilf. „og 1824 anlagde Jesuiterne fra Maryland en Missionsskole her, hvorfra de arbeidede blandt Indianerne ved Missouri. Fra 1830—37 besøgtes Osagerne flittigt."
S. 142 Anm. 1 tilf. „Shea 454 f. 457 ff. 464. Henrion 2, 664."
— Anm. 4 efter „455" tilf. „457".
S. 144 Lin. 8 f. n. efter „sket" tilf. „Dog besøgte Biskoppen 1882 Mandanerne, men da de ei viste ham nogen Sympathi, og da den Præst, der havde lovet at nedsætte sig der, trak sig tilbage, blev det til intet[5]."
— mellem Lin. 10 og 9 f. n. indskydes „1852 anlagde Romerkirken en Station blandt Mandanerne, som dog synes at være mislykket, senere er der arbeidet fra andre Stationer[7]."
— Anm. 5 tilf. „1883, 531."
— efter Anm. 6 tilf. „Shea 391 f. 464."
S. 145 efter Lin. 12 tilf. „*Romerkirken* arbeidede blandt dem fra St. Stanislaus og andre Stationer[7]."
— Anm. 1 tilf. „Butler 266."
— efter Anm. 6 tilf. „[7] Shea 464."
S. 146 Lin. 6 efter „Agency" tilf. „og paa Wind River Agency".
— Anm. 3 efter „452" tilf. „1883, 539. 1884, 526."
— Anm. 4 Lin. 3 efter „hvem" tilf. „og Latham".
— — efter „Algonkiner" tilf. „Richardson 2, 36."
— Lin. 4 tilf. „Mission life 1880, 437 ff."
S. 147 Lin. 2 tilf. „Senere ere de flyttede til Indianerterritoriet."
— mellem Lin. 9 og 8 f. n. tilf. „*Romerkirken* arbeider blandt dem fra de nærliggende Stationer[10]."
— efter Anm. 9 tilf. „[10] Shea 484."
S. 148 Lin. 6 f. n. „Asinai" læs „Assinie". „Nuetra" læs „Nuestra".
— Lin. 5 f. n. efter „Missionen" tilf. „fordi man vilde bemægtige sig Missionens Eiendom, og Missionærerne maatte forlade Landet. Indianerne droge dels til Mexiko, dels bleve de Hedninger. Da Texas 1840 fik en apostolisk Vikar, forsøgte man at knytte Forbindelse med de romerskkatholske Indianere, men det blev ei til videre."
— Anm. 6 tilf. „Hahn 5, 332. 335. Henrion 2, 666."
S. 150 Lin. 6 f. n. før „paa" tilf. „med 1 Missionær blandt Shoshone og nordlige Arapahoer."
— Anm. 5 tilf. „1884, 22. 525."
S. 151 Lin. 11 f. n. efter „Los Pinos" tilf. „eller Abiquiu".
— Lin. 10 f. n. efter „Sherebetche" tilf. „(Asherebetche)".
— Anm. 3 Lin. 2 f. n. efter „1872" tilf. „16."
S. 153 Lin. 5 efter „Comancherne" tilf. „og Kiowa'erne".
— Lin. 5 f. n. „Coahuilla" og „S. Ana" læs „Coahuilla" og „S. Anna".

S. 161 Anm. 1 tilf. „Sp. of miss. 1885, 141, hvor det hedder, at Jesuiterne begyndte 1685 en Mission i St. Dionysiusbugten."
S. 165 Lin. 9 f. n. „Tshimse" læs „Tsimshe".
S. 166 Lin. 5 f. n. efter „Kitikshean" tilf. „og Kitwingah (1884 med en Lægmand)".
S. 167 Anm. 1 Lin. 2 efter „167" tilf. „1884, 167."
S. 169 Lin. 17 efter „Twana" tilf. „[9]".
— efter Anm. 8 tilf. „[9] kaldes i Rep. Ind. board 1872, 30 Towanda, desuden Elwah."
S. 170 Lin. 22 f. n. „Orilles" læs „Oreilles".
S. 171 Lin. 9 f. n. „Wylackie" læs „Wailakki".
S. 173 Lin. 9 tilf. „Nu har den en Missionær der."
— Anm. 5 tilf. „Spirit of mission 1884, 525."
S. 174 Lin. 8 „7" læs „6".
— Lin. 4 f. n. før „Arbeidet" indskydes „1620 begyndte Negerslaveriet i Virginien, og ved 1714 var 1/4 af Befolkningen i denne Koloni Negerslaver, 1756 henved Halvdelen."
— Anm. 1 tilf. „Spir. of miss. 1884, 273."
— Anm. 3 tilf. „Spir. of miss. 1884, 524. 542."
— Anm. 8 tilf. „Anderson 1, 326. 3, 226."
S. 175 Lin. 6 efter „Negrene" tilf. „ligeledes 1704 i Ny York (senere en Præst) o. 1730 i Ny Windsor, 1747 i St. Andrews paa Staten Island, 1765 i Dover, i Begyndelsen af 18de Aarhundrede i Tracadie paa Pr. Edvards Ø. Den omtr. 1725 i Stratford ansatte Præst arbeidede ogsaa blandt Negrene, ligeledes Præsten i Albany og mange flere Præster, og flere engelske Biskopper havde stor Iver for Negrenes Omvendelse[2]."
— mellem Lin. 10 og 11 tilf. „1776 sendte Lady Hundington Missionærer til Ny Brunsvig og Ny Skotland[4]."
— Lin. 1 f. n. efter „Mission" tilf. „Det vilde være for vidtløftigt at anføre alle saadanne Stationer, saameget mere, som der er flere Kirkesamfund, der udelukkende bestaa af christne Negre; vi skulle blot anføre den protestantisk biskoppelige Kirkes Stationer, da vi ere istand til at angive dem fuldstændig for 1884, nemlig: Jacksonville, Savannah, Lexington, Ny Orleans, Washington, Aquasca, Baltimore, Kansas City, St. Louis, Omaha, Charlotte, Asheville, Wilmington, Pittsboro, New Berne, Fayetteville, Tarboro, Raleigh, Charleston, Columbia, Eastriver, Edgefield, Georgetown, Albion, Cairo, Atoka, Cumberland furnace, Bolivar, Tallahoma, Petersburg, Richmond, Halifax, Lawrenceville, Sturgeonville, Roanoke, Antriver, Sublett's, Norfolk med ialt 43 Præster, der arbeide blandt Negrene, foruden mange Præster, der have anden Gjerning ved Siden deraf[5]."

Jøder.

Det kirkelige Selskab til Fremme af Christendom blandt Jøderne sluttede sig 1883 til den *protestantisk biskoppelige Kirke* som en

særegen Afdeling af dets Missionsvirksomhed. Det havde Stationer i St. Francisco, Chicago, Louisville, Baltimore, Ny Orleans (1882), St. Louis, Ny York, Cleveland, og siden ere Stationer oprettede i Portland, Hartford (1883), Detroit (1883), Jersey City (1883), Brooklyn (1884), Philadelphia (1884), Milwaukee (1884), ialt med 14 Præster, 6 Læger, 6 Kvinder. Desuden arbeide 270 Sognepræster med i denne Gjerning[6]."

S. 175 Anm. 2 tilf. „Hawkins 187 ff. 271 f. 273 f. 325. Anderson 1, 640. 3, 429. 445 ff. 503. M. S. S. P. G. 1, 85."

— efter Anm. 3 tilf. „[4] Brit. bible soc. rep. 1846, CXII."

— — — „[5] Spir. of miss. 1884, 524."

— — — „[6] Spir. of miss. 1883, 637 ff. 1884, 212 ff. 692."

S. 176 Lin. 5 efter „Carina" tilf. „Carinya".

— Lin. 2 f. n. efter „Akawoio" tilf. „Waccawai".

— Anm. tilf. „Akawai, Macusi (hvoraf Pianagotto og Zurumata ere Afdelinger) og Arekuna staa de egenlige Cariber nærmest. (Thurn, among the Indians of Guiana. London 1883, 158. 163)".

S. 177 Lin. 6 tilf. „Amaripa og de dermed beslægtede Atorai (Daurai, Taurai), Paramuna (Paramura, Partamona) og Wapiana samt Taruma og Wayaway. Cabrungu ere Blandinger af Indianere og Negre, Nikarikaru af Macusi og brasil. Indianere, Engarico af Macusi og Arekuna."

S. 178 Lin. 17 „Menda" læs „Merida".

— Anm. tilf. „Thurn 158 f. 162 ff."

S. 180 Lin. 4 efter „(Cumanagotto)" tilf. „Syd for Orinoko laa Stationerne Tapaquire, S. Rafael de Purney, S. Francisco de Purney, S. Pedro de Alcantara, S. Francisco de Aripas, S. Luis de Urbani, S. Luis de Guaraguaraico, S. Luis de Erevato og paa den nordlige Bred los Frayles."

S. 181 Lin. 6 f. n. „Pinara" læs „Pirara".

S. 182 Lin. 10 „Pirara" læs „Pinara".

S. 183 Lin. 4 f. n. „Antanquez" læs „Atanquez".

S. 185 efter Lin. 12 tilf. „*Dameselskabet til Fremme af Oplysningen i Vestindien* støtter Missionen i britisk Guiana[6]."

— Lin. 4 f. n. „Poreni" læs „Pareni".

— efter Anm. 5 tilf. „[6] Rep. 1882, 7."

S. 186 Lin. 9 efter „Resultat" tilf. „1880 begyndte Missionæren fra „Curaçao og Aruba at drive Mission der i Chipana, der dog paa Grund af deres Sygdom maatte opgives[2]."

— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1881, 266 f."

S. 187 Lin. 13 „Guacacia" læs Guacagua".

— Lin. 7 f. n. „Maco" læs „Macu".

S. 188 Lin. 8 „Atabipo" læs „Atabapo".

S. 193 Lin. 5 f. n. efter „Brasilien:" „*det amerikanske methodistiske M. S.*[12]."

— efter Anm. 11 tilf. „[12] Miss. Reg. 1840, 241."

S. 194 Lin. 2 „Lemoes“ læs „Lençoes“.

— Lin. 9 istedetfor „Til dem“ sættes „De vare meget talrige, da Spanierne kom, saa at der i Omegnen af Ciudad real og Villarica boede alene 300,000. Til Guaranifolket“

— Lin. 1 f. n. tilf. „og f. Ex. i Corrientes er det Hovedsproget.“

— Anm. 3 tilf. „Mulball 164. 249.“

S. 195 Lin. 13 efter „1547),“ tilf. „Yaguaron o. fl. St. (1557 20 Præster)“.

— Lin. 22 før „hvorfra“ tilf. „gjenoptaget 1605“.

— Lin. 24 efter „Spanierne“ tilf. „— og til en Tid maatte hele Gjerningen opgives o. 1600 —“.

— Lin. 9 f. n. „Loreto — S. 196 Lin. 16 1638“ ombyttes med: „Loreto eller Pirapo (1610), S. Ignaz Mini (1610), S. Xaver eller Javier (ødelagt 1630), Incarnacion (ødelagt 1629), S. Jose (ødelagt 1630), S. Pablo (ødel. 1629), S. Mikael (for Coroados) (ødel. 1628), S. Antonio (for Coroados) (ødel. 1628), Archangelos (for Tayoba en Gren af Guaranierne), Concepcion (for Coroados), S. Pedro, S. Tome (1628), Jesus Maria, hvilke alle anlagdes i den anførte Rækkefølge før 1628. Ved den Tid var der i alt siden 1610 døbt 94,990 Guaranier, af hvilke Halvdelen levede. Længere mod Syd ved Tibiguary og Parana var der anlagt S. Ignaz Guazco (1609) (senere flyttet), Candelaria ved Ytagua (1614), Navidad og S. Maria Mayor (1626), hvilke to sidste faa Aar efter flyttedes længere ned ad Parana for at sikres mod Mamelukernes Anfald. I Serra dos Tapes i Provindsen Rio Grande del Sul blev anlagt S. Nicolas (1625), Todos Santos (1628), Asuncion og Martires, og da Guarani'erne maatte flygte S. Carlos (1631), S. Miguel (1632), S. Jose (1632), S. Cosme (1633), Apostoles (1633), S. Tome (1633), St. Anna (1633), hvor der ved Udgangen af 1635 fandtes 30,000 Christne, og kort efter anlagdes S. Teresa (1635) S. Christoval, Navidad og Jesus Maria. Imidlertid var Guaranimissionen ganske gaaet til Grunde. Spanierne havde stadig hadet Missionærerne, fordi de beskyttede de Indfødte mod deres grusomme Plagerier, og 1628 tillod en spansk Guvernør Mamelukerne at indfange Indianerne, hvoraf Følgen blev, at endel af Guaranibyerne samt Villa rica (1635), Ciudad real, der dog ikke vare Missionsstationer, ødelagdes, og 1628—30 solgtes 60,000 Guaranier i Rio. Da de truede med at ødelægge de andre Byer, og de andre Indianere fulgte deres Exempel, besluttede Jesuiterne at opgive Arbeidet ovenfor de 7 Vandfald og udvandrede 1631 eller 1632 med Resten af de christnede Guaranier (12,000), hvorpaa ovenanførte Stationer anlagdes, men 1636—37 nødte Mamelukernes Røvertog Jesuiterne til at opgive Tapesmissionen og dermed hele Landet mellem Uruguay og Piratinim, hvorpaa Missionan forlagdes til Landet mellem Uruguay og Tibiguary, hvilket Land kaldes endnu Missiones, og hvor allerede Guaranierne vare, og nu Tapes flyttedes hen. 1633 maatte Navidad og S. Maria Mayor opgives, og Beboerne flyttedes til et nyt S. Maria Mayor længere mod Syd. 9 nye Reduktioner vare anlagte ved Parana, da Tapes ankom 1637 og anlagde 9

nye mellem Parana og Uruguay, og da Indianerne bevæbnedes, lykkedes det dem 1641 at bibringe Mamelukerne et saadant Nederlag, at de aldrig mere vovede noget Anfald paa Missionen. Missionen blomstrede ret op efter den Tid, og 1732 var der ialt i de jesuitiske Missioner 31 Landsbyer med 141,182 Christne (Abiponer og Chiquitos ikke medregnede), og Missionen strakte sig ogsaa over paa den østlige Bred af Uruguay. Vest for Uruguay laa Martires (1633), S. Cosmo Damiano (1634), S. Rosa (1698), S. Jago, S. Trinidad (1706), Coazapa, Yati, S. Maria de Fe, Jesus Maria, Incarnacion, S. Maria Mayor, Loreto, S. Anna, Candelaria, S. Carlos, Apostolos, Concepcion, S. Xaver, S. Josef, S. Thomas, La Cruz, Øst for Uruguay: S. Luiz (Aloys) Gonzaga (1632), St. Francisco Borja (1690), S. Lorenzo (1691), S. Juan Bautista (1698), St. Angelo (S. Anjo) (1707), S. Nikolaus, S. Mikael. Sygdomme og Krigsuroligheder bragte dog Missionen til at gaa tilbage, saaat 1732 var der 141,242 Sjæle i den, 1736 102,721, 1742 kun 78,929, men 1746 var der atter 87,240 Sjæle. De Indfødte paa Stationerne vare aldeles afhængige af Missionærerne, de arbeidede for dem og lønnedes af en fælles Kasse, men befandt sig iøvrigt vel under dette Formynderskab[1]."

S. 197 Anm. 1 tilf. „Mulhall, between the Amazon and Andes. London 1881, 243—340."

S. 198 Lin. 17 efter „Hedninger" tilf. „om end stundom nogle døbes".

— Lin. 18 „Caaigua" læs „Caiagua".

— Anm. 3 tilf. „S. am. M. M. 1884, 255 f."

S. 199 Lin. 12 „Patna" læs Padua".

S. 200 Lin. 1 „Diagita" læs „Diaguita".

— Lin 6 „Peras" læs „Pebas".

— Lin. 5 f. n. „Omacagua" læs Omaguaca".

S. 202 Lin. 1 „Paranahyba" læs „Parnahyba".

— Anm. 4 tilf. „Biard, deux années en Brésil. Paris 1882, 540 ff.

S. 205 Anm. 2 tilf. „Biard 526."

S. 206 Lin. 1 f. n. „Jamuco" læs „Zamuco".

S. 207 Lin. 2 f. n. „Cayutava" læs „Cayuvava".

S. 208 Lin. 1 „Mameri" læs „Mamore".

S. 210 Anm. 1 tilf. „Markham, Cuzco and Lima. London 1856, 255 f.

S. 214 Lin. 10 „Cocoma og Cocomilla" læs „Cucama og Cocamilla".

S. 215 Lin. 8 efter „Borja" tilf. „(1635)".

— Lin. 12 f. n. „Moyamba" læs „Moyobamba".

— Anm. 3 tilf. „Markham, Cuzco 244 ff.

S. 216 Lin. 2 „Putumajo" læs „Putumayo".

— Anm. 6 tilf. „Mulhall 164. 181 f."

S. 217 Lin. 5 efter „Uafhængighed" tilf. „Deres Antal er dog nu ringe."

— Anm. 5 tilf. „Mulhall 69."

S. 218 efter Lin. 10 indskydes „Blandt Lingoa er det foreslaaet *det sydamerikanske M. S.* at paabegynde en Mission[7]."

— efter Anm. 6 tilf. „[7] S. am. M. M. 1884, 256."

S. 221 Lin. 2 „Dividet" læs „Divihet".
— Lin. 6 f. n. tilf. „*Det amerikanske M. S.* (1824)[4] og *det amerikanske methodistiske M. S.'s* (1836)[5] Virksomhed i Buenos Ayres var kun blandt Hvide."
— efter Anm. 3 tilf. „[4] Miss. Reg. 1826, 178."
— — — „[5] Miss. Reg. 1840, 241."
S. 223 Lin. 16 „Arribanas" læs „Arribanos".
S. 225 Lin. 5 „Quilacanin" læs „Quilacahuin".
— Lin. 7 „Cuyunco" læs „Cayunco".
— Lin. 8 „Afrique" læs „Arique".
— Lin. 7 f. n. efter „der" tilf. „dreves af *det amerikanske M. S.* (oph. 1825)[5] og nu".
— efter Anm. 4 tilf. „[5] Miss. Reg. 1826, 178."
S. 226 Anm. 1 tilf. „Hawkesworth 2, 56 ff."
S. 227 Lin. 17 „Cana" læs „Caña".
— Anm. Lin. 2 f. n. efter „132" tilf. „252 ff."
S. 229 Lin. 2 tilf. „*Det amerikanske M. S.'s* Virksomhed i Peru angik kun de Hvide[6]."
— efter Anm. 5 tilf. „[6] Miss. Reg. 1826, 178."
S. 230 Lin. 5 efter „Choqui" tilf. „og Tulu eller S. Blas Indianerne (8—25,000) i Panamastaten".
— Lin. 1 f. n. tilf. „Tulu ere civiliserede."
— Anm. 1 tilf. „Robertson 2, 284 ff. Z. f. Ethnol. 1873, 311 ff."
— Anm. 2 tilf. „Z. f. Ethnol 1873, 311 ff."
S. 231 Lin. 1 efter „M. S.'s" tilf. „og *den presbyterianske Kirkes Hedninge Kvinde M. S.'s*[5]".
— efter Anm. 4 tilf. „[5] Rep. 1881, 45."
S. 233 Lin. 6 „omtr. 1820" læs „1814".
— Anm. 2 tilf. „Miss. Reg. 1826, 181."
S. 234 Lin. 14 tilf. „I Mana (fransk Guiana) er der en Station[9]."
— Lin. 4 f. n. „Columbia" læs „Colombia".
— Anm. 9 tilf. „Miss. cath. 1881, 361."
S. 236 Lin. 11 tilf. „Maaske hørte han til *det presbyterianske M. S. i Demarara*, som blev stiftet omtr. 1863 og har gjort flere Forsøg paa at arbeide blandt Hedningerne. 1883 henvendte det sig til *den presbyterianske Kirke i Kanada*, hvis Opmærksomhed allerede fra Trinidad var bleven henvendt paa britisk Guiana for at faa en Missionær derfra[3]."
„*Det religiøse Traktatselskab* har støttet Missionen her[5]."
— Anm. 3 tilf. „Presb. rec. 1881, 100. 1883, 244. 272."
— efter Anm. 4 tilf. „[5] Rep. 1883, 221."
S. 237 Lin. 9 f. n. tilf. „Den sidste Dag af 1877 var Befolkningen 988,624 Hvide, 43,811 Asiater, 489,249 Farvede[1]."
— efter Lin. 1 f. n. tilf. „*Cuba kirkelige Missionsgilde* underholder en Præst i Havana, der arbeider blandt Negre og Kinesere[3]."

S. 237 Anm. 1 tilf. „Almanach de Gotha 1884."
— efter Anm. 2 tilf. „[3] Church bells 1881, 604 f."
S. 239 Lin. 10 „Trelawny" læs „Trelawney".
S. 240 Lin. 3 og — Lin. 8 Maronnegre læs „derefter anlagdes Stoney Hill eller St. Andrews (1826), Accompong (blandt Maronnegrene 1827), Savanna la Mar (1829), Lucea eller Lucca (1831), Oracabesca (1831), Clarendon (1838), Black River (1839), Mount Ward (1839), Brownstown (1839), Beechamville (1842), Ocho Rios (1842), Duncans (1843), Mount Fletcher (1844), Guyshill (1845, flyttet 1863 til Watsonville), Manchester 1871."
— Anm. 1 „1834, 72" læs „1824, 106. 1826, 89. 1827, 81. 1830, 70. 1831, 86, 1834, 72. 1838, 80. 1839, 40. 1842, 125. 1843, 131. 1844, 91. 1845, 85. 1846, 105."
S. 242 Lin. 1 efter „Jamaika" tilf. „deriblandt til Kingston".
— Lin. 3 efter „Trelawney" tilf. „den 1819 i Kingston anlagte Station var nemlig rimeligvis for Hvide".
— Lin. 4 efter „Hampden" tilf. „(1824), Falmouth".
— Lin. 6 „1847 — Missionen" forandres til „1843 gik nogle Stationer over til *den skotske Frikirke*, og 1847 overdrog *den skotske Statskirke*, der 1845 havde overtaget Missionen, denne".
— Anm. 2 tilf. „Presb. record 1884, 268."
S. 245 Lin. 7 f. n. efter „Haytien" tilf. „(Cap Henry)".
— Lin. 5 „snart efter" læs „1820".
S. 247 Lin. 11 efter „Torbeck" tilf. „(aux Cayes)".
— — efter „Gros Morne" tilf. „(Gonaives)".
— — efter „Trianon" tilf. „(Mirebalais)".
— — efter „Petit Fond" tilf. „(Lascahobas)".
— Lin. 12 „11—40" læs „14—32".
— — efter „Agenter" tilf. „414 Nadvergjæster".
— Anm. 3 efter „459" tilf. „1884, 612, 633."
S. 248 Lin. 10 efter „tilbage" tilf. „Som den ældste Befolkning nævnes af andre Ygneri, der vare beslægtede med „Maya."
— Lin. 10 „de" læs „Cariberne".
— Lin. 1 f. n. efter „Nutiden" tilf. „Den første Slave døbtes 1713, men først 1756 udsendtes der Missionærer udelukkende med Hensyn til Slaverne."
— Anm. 2 tilf. „Waitz 3, 352."
S. 249 Anm. 1 tilf. „Kirkelig Samler. Cedar Falls 1885, 45."
S. 258 Lin. 3 efter „Sogne" tilf. „Basse Terre, Goayves (to af dette Navn) og La pointe noire, Grand cul de sac, St. François, Cul de sac."
— Lin. 6 før „1822" tilf. „Da nye Colonier anlagdes paa Maria Galante, Grenada og St. Lucia, sluttede Cariberne Forbund med Europæerne og begyndte Krig med Frankrig 1654. 1658 fordreves de fra Martinique, og ved Freden 1660 indskrænkedes de til St. Vincent og Dominica."
— Anm. 6 tilf. „Waitz 3, 353."
S. 260 Anm. 4 tilf. „Jahrb. 1847, I, 51."

S. 261 Lin. 7 efter „Cariber“ tilf. „Disse fordreve de røde til Dominika og Tobago. 1763 var her 3000 sorte, 100 røde Cariber tilbage.“
— Lin. 9 efter „flyttede“ tilf. „1796“.
— Anm. 1 tilf. „Waitz 3, 353.“
S. 263 Lin. 1 f. n. tilf. „der 1840 ansatte en Præst her.“
— Anm. 8 tilf. „Jahrb. 1847, I, 48 ff.“
S. 264 Lin. 16 tilf. „der har Præster i Bai, Santerre, St. George“.
— Lin. 17 „Tabago“ læs „Tobago“.
— Anm. 3 tilf. „Jahrb. 1847, I, 54 f.“
S. 265 Lin. 9 tilf. „1884 var her 60,000 romersk-katholske, 30,000 Anglikanere, 13,000 andre Christne, 40,000 Hinduer, 10,000 Muhamedanere.“
— Anm. 4 tilf. „Presb. rec. 1884, 15.“
S. 267 Lin. 6 „Den“ læs „*Den presbyterianske Kirke i Ny Skotland* begyndte 1867 en Mission her, der 1875 gik over til *Den*“.
— Lin. 6 „Savanna Grande“ læs „Tunapuna (Caroni 1881), Princestown“.
— Lin. 7 „Begyndelsen af — Missionærer“ læs „Midten af 1884 var 4 Missionærer, 215 Nadvergjæster. 1882 ordineredes en Hindu.“
— Lin. 8 efter „Kulier“ tilf. „og Kinesere“.
— Lin. 10 efter „Princetown“ læs „og har havt en Station i Savanna Grande.“
— Lin. 13 „og — Nadvergjæster“ læs „Den er kun en Afdeling af hin.“
— Lin. 1 f. n. tilf. „Der er Stationer i Spanishtown o. fl. St.“
— Anm. 3 tilf. „Acts Gen. ass. pr. ch. Canada 1884, LXXIV ff. Presb. rec. 1876, 209. 1877, 98 f. 153 f. 292 ff. 1878, 97 ff. 1879, 241 ff. 1880, 63. 75. 158 f. 328 ff. 1881, 99. 128. 155. 1882, 102. 327. 1883, 59. 71. 99 f. 155. 214 ff. 1884, 254 f. 301 f.“
— Anm. 4 tilf. „Presb. rec. 1880, 329. 1883, 149.“
— Anm. 11 tilf. „Miss. cath. 1881, 108.“
S. 268 Lin. 4 „Amba“ læs „Aruba“.
— Lin. 8 tilf. „Der er Stationer paa Curaçao og Aruba.“
— Lin. 13 efter „Cat Island“ tilf. „eller snarere Watling Ø“.
— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1881, 266.“
S. 271 Lin. 14 tilf. efter „268“ „356. 357.“
— Lin. 22 tilf. „363.“
— Lin. 24 efter „243“ tilf. “364.“
— Lin. 25 efter „267“ tilf. „364.“
S. 272 Lin. 12 f. n. tilf. „364.“
— Lin. 6 f. n. efter „270“ tilf. „361.“
S. 273 Lin. 3 f. n. tilf. „360“.
S. 274 Lin. 7 tilf. „*Det kirkelige Selskab til Fremme af Christendommen blandt Jøderne* (Church society for promoting christianity among Jews) III, 360.“

„*Den amerikanske Missionsforening* (American missionary association) III, 355.“

„*Cuba kirkelige Missionsgilde* (Cuba church missionary guild) III, 364.“

S. 274 Lin. 12 tilf. „*Uafhængig* III, 357."
— Lin. 18 f. n. efter „193" tilf. „364."
S. 275 Lin. 6 efter „267" tilf. „355. 358. 364."
— Lin. 9 tilf. „*Den presbyterianske Kirke i Ny Skotland* (the presbyterian church of Nova Scotia) III, 366."
„*Det presbyterianske M. S. i Demarara* (the presbyterian m. s. in Demarara) III, 364."
— Lin. 13 efter „222" tilf. „364."
— Lin. 6 f. n. tilf. „*Det amerikanske methodistiske M. S.* (American methodist M. S.) III, 361. 364."
S. 276 Lin. 7 f. n. tilf. „*Ny Englands Compagniet* (New England company) III, 357."
— Lin. 1 f. n. tilf. „358. 359."
S. 277 ved „Abipone" „196" læs „363".
— ved „Abiquiu" „47" tilf. „359".
— ved „Abnaki" „80" tilf. „356".
— ved „Accompong" „240" læs „365".
S. 278 „Alaska 34" tilf. „353".
— „Albany 110" tilf. „360".
— efter „Alberton" tilf. „Albion 360".
— efter „Albuquerque" tilf. „Alemusiski 356".
— „Algonkiner 132" tilf. „356".
— „Almouchiquois o. s. v." læs „Almouchiquois 356".
— „Alsea Res. 170" tilf. „353".
— efter „Amaliste" tilf. „Amaripa 361".
S. 279 efter „Amazones 192" tilf. „(15 — Cd)".
— „Amba o. s. v." udgaaer.
— „Amocovit 216" tilf. „15 — Ec".
— „Andesbjerge 223" tilf. „16 — E — Eb".
— „Angelos 198" tilf. „15 — Ed".
— efter „Antisane" tilf. „Antriver 360".
— „Apostolos 196" læs „363".
— efter „Apostolos" tilf. „Apostolos 362".
S. 280 efter „Aquasasne" tilf. „Aquasca 360".
— „Arapaho 168" tilf. „359".
— „Araukaner 16 o. s. v." tilf. „15 — Hb-Fb".
— „Archangelos 196" læs „362".
— efter „Archangelos" tilf. „Archangelos 362".
— „Arecuna 183" tilf. „361".
— efter „Aruaca" tilf. „Aruba 268. 361".
— „Asherebetche 151" tilf. „359".
— efter „Asherebetche" tilf. „Asheville 360".
— „Assuncion 195" læs „362".
— „Assuncion de Simariba 210" tilf. „16 — B — Db".
S. 281 „Atoka 129" tilf. „360".
— efter „Atoka" tilf. „Atorai 361".
— „Aux Cayes 247" tilf. „365".

S. 281 efter „Aux Cayes" tilf. „Aux Loups 358".
— — „Aux Perles 358".
— „Avoyelle" tilf. „131".
— efter „Bahcon" tilf. „Bai 366".
— efter „Balsayaco" tilf. „Baltimore 360. 361 — 13 — Hm".
S. 282 efter „Barinas" tilf. „Barkafskrællingsfolket = Pokanoket 356 — 13 — Fp o. s. v."
— efter „Basseterre" tilf. „Basseterre 365".
— ved „Beechamville 240" læs 365".
— ved „Bel Air 184" læs „185".
S. 283 efter „Bingham" tilf. „Bird Tail Creek = Pr. Albert 358 — 12 — Gd".
— „Biobio 223" tilf. „16 — E — Ba".
— „Blackfoot Blood o. s. v." tilf. „354".
— ved „Blackriver 240" læs „365".
— efter „Blood" tilf. „Blod res. (ved Fort Macleod) 354 — 12 — Fe".
— efter „Bok Tuklo" tilf. „Bolivar 360".
— „Borja 197" tilf. „16 — D — Db".
— „Brantford 116" tilf. „357".
S. 284 „Britisk Guyana 235" tilf. „364".
— efter „Broken Head River" tilf. „Brooklyn, se Ny York 361 — 13 — Go".
— „Brownstown 240" læs „365".
— „Buenaventura del Valle 214" tilf. „16 — B — Bb".
— „Buenos Ayres 221" tilf. „364".
— efter „Cabres" tilf. „Cabrungu 361".
— „Caiagua 198" tilf. „16 — B — Bb".
— efter „Caipo" tilf. „Cairo 360".
— „Californien 172" tilf. „353".
S. 285 „Canas 229" læs „Cañas 229 — 15 — Cb".
— efter „Canchi" tilf. „Candelaria 362".
— ved „Candelaria 195" læs „363".
— efter „Canibas" tilf. „= Canibesinoack 356 — 13 — Eq".
— ved „Capone Creek 189" læs „184".
S. 286 „Cariber 267" tilf. „361. 365".
— efter „Caroni" tilf. „Caroni 366".
— „Carora 181" tilf. „14 — Kg".
— „Carous 267" udgaaer.
S. 287 „Chane" tilf. „C — Df".
— „Charleston" tilf. „360".
— efter „Charlevoix" tilf. „Charlotte 360".
S. 288 „Chemenk 92" læs „Chemenk = Shenango 92 — 13 — Gl".
— „Chenna" tilf. „15 — Fb".
— „Cheyenne Riv. Ag." tilf. „358".
— „Chicago" tilf. „361".
— efter „Chile" tilf. „Chilicon 354 — 12 — Gh (43)".
— „Chimila" tilf. „14 — If".

S. 289 foran „Chipeveier“ tilf. „Chipana 361“.
— ved „Chiquitos 196“ læs „363“.
— „Choktaw“ tilf. „358“.
— efter „Chovara“ tilf. „Chowan 357“.
— „Chowan 106“ tilf. „357“.
— „Churchill 241“ udgaaer.
— ved „Cindad real 196“ læs „362“.
— ved „Clarendon 240“ læs „365“.
— efter „Claushavn“ tilf. „Clayamine 353“.
— efter „Clemensø“ tilf. „Cleveland 361“.
S. 290 ved „Coazapa 195“ læs „363“ og „Ce“ læs „Ca“.
— „Cobija 229“ tilf. „15 — Eb“.
— „Cochiquina 210“ tilf. „15 — Cb“.
— efter „Colorado Res.“ tilf. „Columbia 360“.
— efter „Concepcion 108“ tilf. „Concepcion 362“.
— ved „Concepcion 195“ læs „363“.
— „Concepcion 199. 208“ tilf. „16 — C — Bc“.
S. 291 ved „Coroados 195“ læs „362“.
— ved „Corpus Christi 195“ udgaaer.
— „Corrientes 217“ tilf. „361“.
S. 292 „Cranmer“ tilf. „(15 — Hd)“.
— „Crow Creek“ tilf. „358“.
— „Cuença“ tilf. „15 — Cb“.
— efter „Culaco“ tilf. „Cul de sac 365“.
— efter „Cumberlandsflod“ tilf. „Cumberland furnace 360“.
— „Cuniva 215“ læs „Cuniva = Conibo 215 — 16 — B — Bc“.
— „Curaçao 268“ tilf. „361. 366“.
— „Cuzco“ tilf. „15 — Db“.
S. 293 „Dakota“ tilf. „358“.
— efter „Dartmouth“ tilf. „Daurai 361“.
— „Detroit“ tilf. „361“.
— „Dividet 221“ læs „Divihet 221 — 15 — Fc“.
— „Dominica“ tilf. „365. 366“.
— „Dubuque“ tilf. „358“.
— ved „Duncans 240“ læs „365“.
S. 294 efter „Eastham“ tilf. „Eastriver 360“.
— efter „Echota“ tilf. „Edgefield 360“.
— efter „El Rosario“ tilf. „Elwah 360 — 12 — De (8)“.
— efter „Enene“ tilf. „Engarico 361“.
— „Etchemin o. s. v.“ tilf. „356“.
— efter „Etharita“ tilf. „Ethemankiak, se Milicite 356 — 13 — Dq“.
S. 295 „Everglades“ tilf. „357“.
— „Falmouth“ tilf. „365“.
— efter „Fatehonyaha“ tilf. „Fayetteville 360“.
— „Florida“ tilf. „357“.
— „Fort Albert“ tilf. „358“.

S. 296 „Fort Colville" tilf. „353".
— „Fort Macleod" tilf. „354".
— „Fort Pelly" tilf. „355".
— efter „Fort Pelly" tilf. „Fort Pierre 358".
— „Fox" tilf. „356".
— „Fransk Guyana" tilf. „364".
S. 297 efter „Frontones" tilf. „Frygtløse = Naragansett 356 — 13 — B — Cd".
— efter „Fuerteflod" tilf. „Fuldstændige Mænd = Muskigon 354 — 13 — Ac".
— efter „Gens de terre" tilf. „Georgetown 360".
— „Gileño" tilf. „354".
— efter „Givari" tilf. „Gleichen 354".
S. 298 foran „Godbout" tilf. „Goayves 365".
— efter „Goiogoen" tilf. „Gonaives 365".
— efter „Grand Cayman" tilf. „Grand cul de sac 365".
— „Grande Ronde" tilf. „354".
— „Grand River Ag." tilf. „358".
— „Greenbay" tilf. „355".
— „Grenada" tilf. „365".
S. 299 „Gualaquiza" tilf. „15 — Cb".
— „Guaniavilca" tilf. „15 — Ca".
— „Guarani" tilf. „361".
— efter „Guirivis" tilf. „Guldbladelandsfolk, se Milicite 356 — 13 — Dq".
— ved „Guys Hill 240" læs „365".
S. 300 efter „Halifax" tilf. „Halifax 360".
— efter „Harmony" tilf. „Hartford 361".
— „Havana" tilf. „364".
— efter „Haweis" tilf. „Havfolk 356".
— „Hellig tre Konger o. s. v." udgaaer.
— efter „Holy Saviour" tilf. „Homa 197 — 15 — Ed".
— „Honduras" tilf. „353".
S. 301 „Hopetown" tilf. „16 — A — Cf".
— „Incarnacion o. s. v." læs „Incarnacion 362 — 16 — D — Ad".
— — „Incarnacion 363 — 16 — D — Cb".
S. 302 „Indianere" tilf. „361".
— „Indian Territory" tilf. „359".
— efter „Indlandsboere" tilf. „Indlandsfolk = Norridgewolk 356 — 13 — Eq".
— — „Indlandsfolk = Pekvod 356 — 13 — Gm o. s. v."
— efter „Izu" tilf. „Jacksonville 360".
S. 303 efter „Jericho" tilf. „Jersey City 361".
— „Jesus Maria 196 o. s. v." læs „Jesus Maria 362 — 16 — D — Ac".
— — „Jesus Maria 363 — 16 — D — Dc".
— ved „Jesus Maria de Pangoa" „Dc" læs „Cb".
— efter „Jonquakamik" tilf. „Jordanflod 358".

S. 303 efter „Kansas“ tilf. „Kansas City 360“.
— „Kansasfolk“ tilf. „359“.
S. 304 efter „Hap Haitien“ tilf. „Kap Henry = Kap Haitien 365 — 14 — Ef“.
— — „Kap Magdalene 355“.
— „Kap Pilar“ tilf. „15 — Hb“.
— efter „Kesahgah“ tilf. „Keshena 355“.
— „Kickapoo“ tilf. „357“.
— „Kingston“ tilf. „365“.
— „Kinesere“ tilf. „364“.
— efter „Kinesere“ tilf. „Kinnipiak 356“.
— „Kiowa“ tilf. „359“.
S. 305 efter „Kitunaha“ tilf. „Kitwingah 360“.
— „Klamath Res.“ tilf. „353“.
— „Kobberflod“ tilf. „353“.
S. 306 ved „La Cruz“ „195“ læs „363“.
— efter „Lake of two mountains“ tilf. „Lake Sturgeon 355“.
— „La Pointe“ tilf. „355“.
— efter „La Pointe du S. E.“ tilf. „La Pointe noire 365“.
— „La Princesse o. s. v.“ læs „La Princesse 249 — 14 — K — Ab“.
S. 307 efter „La Rochelle“ tilf. „Lascahobas 365“.
— efter „Lawrence“ tilf. „Lawrenceville 360“.
— efter „Lewiston“ tilf. „Lexington 360“.
— „Lingoa“ tilf. „363“.
— „Lolco“ tilf. „16 — E — Ca“.
— „Loreto o. s. v.“ læs „Loreto 362 — 16 — D — Ac“.
— — „Loreto 363 — 16 — D — Cb“.
S. 308 ved „Los Angelos“ „162“ udgaaer.
— efter „Los Angelos“ tilf. „Los Angelos 162 — 12 — Eh“.
— efter „Los Dolores“ tilf. „Los Frayles 361“.
— efter „Louisiana“ tilf. „Louisville 361“.
— ved „Lucea“ „240-242“ læs „240. 241. 365“.
— ved „Lucia“ „240-242“ læs „240. 241. 365“.
— ved „Maca“ tilf. „15 — Cb“.
— ved „Macu“ „Ec“ læs „Db“.
— „Macusi“ tilf. „361“.
— efter „Madawaska“ tilf. „Madison = Snohomish 353 — 12 — A — Cb“.
S. 309 ved „Malacata“ tilf. „15 — Cb“.
— efter „Mame“ tilf. „Mameluker 362“.
— efter „Mamo“ tilf. „Mana 364“.
— ved „Manchester“ „240“ læs „365“.
— „Mandan“ tilf. „359“.
S. 310 „Maria“ tilf. „15 — De“.
— „Martinique“ tilf. „365“.
— foran „Martires“ tilf. „Martires 362“.
— ved „Martires“ „192“ læs „363“.
— „Maryland“ tilf. „359“.

S. 310 efter „Massachusetts" tilf. „Massajosetts = Natick 356 — 13 — Fo o. s. v."
— „Mayafolk" tilf. „365".
S. 311 „Mazane" tilf. „15 — Cb".
— efter „Mescalero" tilf. „Mesi 354 — 12 — Gh (43)".
— „Mexiko" tilf. 359".
— efter „Milton" tilf. „Milwaukee 361".
— „Mimbreño" tilf. „354".
S. 312 efter „Miranha" tilf. „Mirebalais 365".
— efter „Misquekee" tilf. „Missiones 362 — 16 — D — Ca".
— „Missouriflod" tilf. „359".
— efter „Mistassinsø" tilf. „Mistawassis 355".
— „Mitchigami" tilf. „356".
— efter „Modok" tilf. „Mogollon 354 — 12 — Gh (43)".
— efter „Mohegan" tilf. „Mohiganiak = Mohegan 356 — 13 — Hg osv."
S. 313 „Montague" tilf. „14 — A — Ac".
— „Moruka Creek" tilf. „16 — A — Cf".
— „Mount Carey" tilf. „14 — A — Ab".
— ved „Mount Fletcher" „240" læs „365".
— „Mount Hermon" tilf. „14 — A — Ab".
— ved „Mount Ward" „240" læs „305".
S. 514 „Moyamba 215" læs „Moyobamba 215 — 16 — B — Bb".
— efter „Muskolgee" tilf. „Muskuasoak, se Milicite 336 — 13 — Dq".
— efter „Nacogdoche" tilf. „Nacogdoches 357".
— efter „Nahuatlfolk" tilf. „Nahuelhuapi 221".
— ved „Nahuelhuapi" „221" udgaaer.
— ved „Naragansett" „Bd" læs „B".
S. 315 „Nathewywithinyu" tilf. „354".
— „Navajo" tilf. „354".
— efter „Nawa" tilf. „Navidad 361 — 16 — D — Cb".
— „Negere" tilf. „361. 364".
— efter „New Amsterdam" tilf. „New Berne 360".
S. 316 „efter „New Fulneck" tilf. „Newhaven 356".
— efter „Niagara" tilf. „Nibenet 356".
— efter „Nijora" tilf. „Nikarikaru 361".
— „Nord Carolina" tilf. „357".
— efter „Nordperu" tilf. „Norfolk".
S. 317 „N. S. de la Pacavana" udgaaer.
— ved „N. S. del Pilar de la Florida" tilf. „16 — C — Dc".
S. 318 „Ny Brunsvig" tilf. „360".
— „Ny Orleans" tilf. „360. 361".
— „Ny Skotland" tilf. „360".
— „Ny Westminster" tilf. „353".
— efter „Ny Westminster" tilf. „Ny Windsor 360".
— „Ny York" tilf. „360. 361".
— ved „Ocho Rios" „240" læs „365".

S. 318 „Ogalala Ag.“ tilf. „358“.
— efter „Okak“ tilf. „Okanae, se Ft. Pelly 355 — 12 — Hd“.
S. 319 „Omaha“ tilf. „360“.
— „Orabesca“ tilf. „365“.
— efter „Orotina“ tilf. „Orphan's Camp 358“.
— „Osage“ tilf. „359“.
S. 321 „Panama“ tilf. „364 — 15 — Ba“.
— „Paraguari“ tilf. „15 — Cc“.
— efter „Paramaribo“ tilf. „Paramuna 361“.
— „Paramura“ tilf. „361“.
— „Parana“ tilf. „362. 363“.
S. 322 efter „Parry Sund“ tilf. „Partamona 361“.
— „Pascagula“ tilf. „357“.
— „Patrocinio o. s. v.“ læs „Patrocinio de S. Jose Tacuru 199 — 16 — C — Dd“.
— efter „Pekvoder“ tilf. „Pekuatsak = Pekvod 356 — 13 — Gm osv“.
S. 323 efter „Pensacolabugt“ tilf. „Pentagoet = Penobscot 356 — 13 — Eq“.
— „Peru“ tilf. „364“.
— efter „Petahowerat“ tilf. „Petersburgh 360“.
— efter „Philadelphia“ tilf. „Philadelphia 361“.
— „Pianagotto“ tilf. „361“.
— efter „Piqua“ tilf. „Pirapo = Loreto 362 — 16 — D — Ac“.
— ved „Piratinim“ „196“ læs „362“.
S. 324 „Pisqui“ tilf. „16 — B — Bc“.
— efter „Pitt River“ tilf. „Pittsboro 360“.
— „Pokanoket“ tilf. „356“.
— „Portland 42. 173“. tilf. „361“.
— „Pottavotami Res.“ tilf. „355“.
S. 325 „Poyyu“ tilf. „15 — Gb“.
— „Prince Albert“ tilf. „354“.
— „Princetown“ tilf. „365“.
— „Prins Edvards Ø“ tilf. „360“.
— „Quapaw Agency“ tilf. „354“.
S. 326 „Quilmes“ tilf. „15 — Fd“.
— „Quinchos“ til „15 — Gb“.
— efter „Rainy Lake“ tilf. „Raleigh 360“.
— „Rampart House“ tilf. „353“.
— efter „Richland“ tilf. „Richmond 360“.
— „Rio“ tilf. „362“.
S. 327 efter „Rio Grande“ tilf. „Rio Grande del Sur 362 — 16 — D — Db“.
— „Rio Machado“ tilf. „15 — Cd“.
— efter „Roanoak“ tilf. „Roanoke 360“.
S. 328 „Sak“ tilf. „356“.
— „Santa Fé 224. 225“ tilf. „16 — E — Ba“.
S. 329 efter „St. Aloysius“ tilf. „St. Aloys Gonzaga = St. Luiz 363 — 16 — D — Db“.
— „St. Ambrosius di Tucapel“ tilf. „16 — E — Ba“.

S. 329 ved „St. Andrew“ „240“ læs „365“.
— efter „St. Andrew“ tilf. „St. Andrews 360“.
— ved „St. Angelo“ „196“ læs „363“.
— ved „St. Anjo“ „196“ læs „363“.
— ved „St. Anna“ „195“ læs „362 — 16 — D — Dc“.
— ved „St. Anna“ „196“ og „Dc“ læs „363“ og „Cb“.
— „St. Anna 179“ tilf. „16 — D — Bd“.
— „St. Anna 208“ tilf. „16 — C — Aa“.
— „St. Anton 195“ læs „St. Antonio 361 — 16 — D — Ad“.
— ved „St. Antonio 179“ „Cd“ læs „Ad“.
— „St. Antonio de Padua de Z.“ tilf. „16 — C — Dd“.
— „St. Antonio de Zavita“ tilf. „=? Yavita“.
— ved „St. Barbara 179“ „Bc“ læs „Bd“.
— „St. Barbara Pehuenche“ tilf. „16 — E — Ba“.
— efter „St. Bernardo“ tilf. „St. Blas Indianere 364“.
S. 330 „St. Borja 220“ tilf. 16 — D — Db“.
— ved „S. Buenaventura de T.“ tilf. „16 — C — Dd“.
— „S. Carlos 196 o. s. v.“ læs „S. Carlos 363 — 16 D — Ca“.
— — „St. Carlos 362“.
— „St. Christobal 224“ tilf. „16 — E — Ba“.
— „St. Christoval“ „196“ læs „362“.
— efter „St. Corazon“ tilf. „St. Cosme 362 — 16 — D — Di“.
— ved „St. Cosmo Damiano“ „196“ og „Dc“ læs „363 — Ca“.
— ved „St. Cruz 179“ „Bc“ læs „Ad“.
— ved „St. Diego 178“ „Bc“ læs „Ac“.
— efter „St. Diego“ tilf. „St. Dionysbugt 360“.
— „St. Domingo Soriano“ tilf. „15 — Fd“.
— „St. Domingo de Tapuita“ tilf. „16 — C — Dd“.
S. 331 „St. Francisco de Lolco“ tilf. „16 — E — Ca“.
— efter „St. Francisco de Monzon“ tilf. „St. Francisco de Purney 361“.
— „St. Francisco de Salles“ tilf. „15 — De“.
— „St. Francisco de Silano de I.“ tilf. „16 — C — Cd“.
— „S. Francisko 20 o. s. v.“ tilf. „361“.
— „St. Francisko de Borja“ læs „St. Francisco de Aripas 361“.
— — „St. Francisco de Borja 363 — 16 — D — Db“.
— „St. Francisco 14 — Fm“ læs „St. Francisco 365 — 14 — Fm“.
— „St. Frans Xaver 218“ tilf. „15 — Fc“.
— „St. Frans Xaver 208“ tilf. „16 — C — Bb“.
— efter „St. George“ tilf. „St. George 365“.
S. 332 ved „S. Ignacio 207“ tilf. „16 — C — Ca“.
— ved „S. Ignaz“ „196“ læs „363“.
— ved „S. Ignaz Guazco“ „196“ læs „362“.
— efter „S. Ignaz Guasco“ tilf. „S. Ignaz Mini 362 — 16 — D — Ac“.
— efter „S. Jago“ tilf. „St. Jago 363 — 16 — D — Ca“.
S. 332 efter „S. Jago de Papaskiaro“ tilf. „S. Jago de Santchez 197 — 15 — Ed“.

S. 332 efter „St. Jan“ tilf. „St. Javier = St. Xaver 362 — 16 — D — Ad“.
— ved „St. Joachim de Pariri“ tilf. „16 — A — Ab“.
— ved „St. Joakim“ „196“ udgaaer.
— ved „S. Jose 207“ tilf. „16 — C — Cd“.
— efter „S. Jose“ tilf. „St. Jose 362 — 16 — D — Ad“.
— — „St. Jose 362 — D — Db“.
S. 333 „St. Josef 196 o. s. v.“ læs „S. Jose 362 — 16 — D — Da“.
— ved „St. Josef 215“ „Ab“ læs „Cb“.
— „St. Josef 65. 66“ „tilf. „358“.
— „S. Juana 224“ tilf. „16 — E — Ba“.
— „S. Juana Giovanna 225“ tilf. „16 — E — Ba“.
— ved „S. Juan Bautista“ „196“ læs „363“.
— „S. Juan Morotoca“ tilf. „16 — C — Ce“.
— „S. Lorenzo 206“ læs „S. Lorenzo, se St. Cruz 206 — 16 — C — Cc“.
— ved „S. Lorenzo“ „196“ læs „363“.
— ved „St. Louis 36“ tilf. „360. 362“.
— ved „St. Lucia“ tilf. „365“.
— efter „St. Lucia“ tilf. „St. Lucia 197 — 15 — Ed“.
— foran „St. Luis del Rey“ tilf. „S. Luis de Erevato 361“.
— efter „St. Luis del Rey“ tilf. „S. Luis de Guararauco 361“.
— efter „St. Luiz Gonzaga“ tilf. „S. Luis de Urbani 361“.
— „S. Luiz 196“ læs „S. Luiz Gonzaga 363“.
S. 334 ved „S. Maria 179“ „Cd“ læs „Ad“.
— før „S. Maria la Antigua“ tilf. „S. Maria de Fé 363 — 16 — D — Ca“.
— „S. Maria Mayor“ læs „S. Maria Mayor 362“.
— — „S. Maria Mayor 362 — 16 — D — Cb“.
— — „S. Maria Mayor 363 — 16 — D — Cb“.
— „S. Miguel 196“ læs „S. Miguel 362 — 16 — D — Ad“.
— — „S. Miguel 362 — 16 — D — Dc“.
— — „S. Miguel 363 — 16 — D — Db“.
— „S. Miguel 210“ tilf. „16 — B — Cb“.
— „St. Miguel 188“ tilf. „16 — A — Ea“.
— ved „S. Miguel de Itau“ „D — Ba“ læs „C — Ec“.
— „S. Mikael 195“ udgaaer.
— „S. Mikael 196“ udgaaer.
— ved „S. Mikael de Tucuman“ „Gb“ læs „Hb“.
— ved „S. Nikolaus“ „196“ læs „363“.
— ved „St. Nikolas“ „195“ læs „362“.
— „S. Paolo o. s. v.“ læs „S. Pablo 362 — 16 — D — Ac“.
S. 335 efter „S. Pedro“ tilf. „St. Pedro 362 — 16 — D — Ad“.
— „St. Pedro Alicante“ tilf. „16 — C — Ic“.
— efter „St. Pedro de Alcantara“ tilf. „St. Pedro de Alcantara 361“.
— „St. Rafael Arch.“ tilf. „16 — C — Dd“.
— før „S. Ramon“ tilf. „S. Rafael de Purney 361“.
— „St. Rosa 181 o. s. v.“ læs „S. Rosa 181“.
— ved „S. Rosa“ „196“ læs „363“.

S. 336 „St. Stanislaus“ tilf. „358. 359“.
— „S. Teodoro“ tilf. „16 — B — Cb“.
— ved „St. Theresia“ „196“ læs „362“.
— „S. Thomas 195 o. s. v.“ læs „S. Thomas 363 — 16 — D — Da“.
— „St. Thomas 196“ udgaaer.
— „S. Tome 196“ læs „S. Tome 362 — 16 — D — Ac“.
— — „S. Tome 362 — 16 — D — Db“.
— — „S. Trinidad 363 — 16 — D — Cb“.
— „St. Vincent 261“ tilf. „365“.
— „St. Xaver 195 o. s. v.“ læs „St. Xaver 362 — 16 — D — Ad“.
— — „St. Xaver 363 — 16 — D — Cb“.
— foran „Santos“ tilf. „Santerre 366“.

S. 321 ff ere nogle Henvisninger til de senere trykte S. 352 ikke rigtige, der da skal lægges 1 til f. Ex. S. 355 skal være S. 356.

FORKLARING

TIL

4DE HEFTE

AF

MISSIONSATLAS.

(AUSTRALIEN.)

UDARBEIDET AF

J. VAHL,

SOGNEPRÆST I N. VEDBY — N. ALSLEV, PROVST,

MEDLEM AF DET FINSKE LITERÆRE SELSKAB I HELSINGFORS.

UDGIVET AF DET DANSKE MISSIONSSELSKAB.

KJØBENHAVN.

I COMMISSION HOS CHR. CHRISTIANSEN.

GRÆBES BOGTRYKKERI.

1886.

S. 329 ved „St. Andrew“ „240“ læs „365“.
— efter „St. Andrew“ tilf. „St. Andrews 360“.
— ved „St. Angelo“ „196“ læs „363“.
— ved „St. Anjo“ „196“ læs „363“.
— ved „St. Anna“ „195“ læs „362 — 16 — D — Dc“.
— ved „St. Anna“ „196“ og „Dc“ læs „363“ og „Cb“.
— „St. Anna 179“ tilf. „16 — D — Bd“.
— „St. Anna 208“ tilf. „16 — C — Aa“.
— „St. Anton 195“ læs „St. Antonio 361 — 16 — D — Ad“.
— ved „St. Antonio 179“ „Cd“ læs „Ad“.
— „St. Antonio de Padua de Z.“ tilf. „16 — C — Dd“.
— „St. Antonio de Zavita“ tilf. „=? Yavita“.
— ved „St. Barbara 179“ „Bc“ læs „Bd“.
— „St. Barbara Pehuenche“ tilf. „16 — E — Ba“.
— efter „St. Bernardo“ tilf. „St. Blas Indianere 364“.
S. 330 „St. Borja 220“ tilf. 16 — D — Db“.
— ved „S. Buenaventura de T.“ tilf. „16 — C — Dd“.
— „S. Carlos 196 o. s. v.“ læs „S. Carlos 363 — 16 D — Ca“.
— — „St. Carlos 362“.
— „St. Christobal 224“ tilf. „16 — E — Ba“.
— „St. Christoval“ „196“ læs „362“.
— efter „St. Corazon“ tilf. „St. Cosme 362 — 16 — D — Di“.
— ved „St. Cosmo Damiano“ „196“ og „Dc“ læs „363 — Ca“.
— ved „St. Cruz 179“ „Bc“ læs „Ad“.
— ved „St. Diego 178“ „Bc“ læs „Ac“.
— efter „St. Diego“ tilf. „St. Dionysbugt 360“.
— „St. Domingo Soriano“ tilf. „15 — Fd“.
— „St. Domingo de Tapuita“ tilf. „16 — C — Dd“.
S. 331 „St. Francisco de Lolco“ tilf. „16 — E — Ca“.
— efter „St. Francisco de Monzon“ tilf. „St. Francisco de Purney 361“.
— „St. Francisco de Salles“ tilf. „15 — De“.
— „St. Francisco de Silano de I.“ tilf. „16 — C — Cd“.
— „S. Francisko 20 o. s. v.“ tilf. „361“.
— „St. Francisko de Borja“ læs „St. Francisco de Aripas 361“.
— — „St. Francisco de Borja 363 — 16 — D — Db“.
— „St. Francisco 14 — Fm“ læs „St. Francisco 365 — 14 — Fm“.
— „St. Frans Xaver 218“ tilf. „15 — Fc“.
— „St. Frans Xaver 208“ tilf. „16 — C — Bb“.
— efter „St. George“ tilf. „St. George 365“.
S. 332 ved „S. Ignacio 207“ tilf. „16 — C — Ca“.
— ved „S. Ignaz“ „196“ læs „363“.
— ved „S. Ignaz Guazco“ „196“ læs „362“.
— efter „S. Ignaz Guasco“ tilf. „S. Ignaz Mini 362 — 16 — D — Ac“.
— efter „S. Jago“ tilf. „St. Jago 363 — 16 — D — Ca“.
S. 332 efter „S. Jago de Papaskiaro“ tilf. „S. Jago de Santchez 197 — 15 — Ed“.

S. 332 efter „St. Jan“ tilf. „St. Javier = St. Xaver 362 — 16 — D — Ad“.
— ved „St. Joachim de Pariri“ tilf. „16 — A — Ab“.
— ved „St. Joakim“ „196“ udgaaer.
— ved „S. Jose 207“ tilf. „16 — C — Cd“.
— efter „S. Jose“ tilf. „St. Jose 362 — 16 — D — Ad“.
— — „St. Jose 362 — D — Db“.
S. 333 „St. Josef 196 o. s. v.“ læs „S. Jose 362 — 16 — D — Da“.
— ved „St. Josef 215“ „Ab“ læs „Cb“.
— „St. Josef 65. 66“ „tilf. „358“.
— „S. Juana 224“ tilf. „16 — E — Ba“.
— „S. Juana Giovanna 225“ tilf. „16 — E — Ba“.
— ved „S. Juan Bautista“ „196“ læs „363“.
— „S. Juan Morotoca“ tilf. „16 — C — Ce“.
— „S. Lorenzo 206“ læs „S. Lorenzo, se St. Cruz 206 — 16 — C — Cc“.
— ved „S. Lorenzo“ „196“ læs „363“.
— ved „St. Louis 36“ tilf. „360. 362“.
— ved „St. Lucia“ tilf. „365“.
— efter „St. Lucia“ tilf. „St. Lucia 197 — 15 — Ed“.
— foran „St. Luis del Rey“ tilf. „S. Luis de Erevato 361“.
— efter „St. Luis del Rey“ tilf. „S. Luis de Guararauco 361“.
— efter „St. Luiz Gonzaga“ tilf. „S. Luis de Urbani 361“.
— „S. Luiz 196“ læs „S. Luiz Gonzaga 363“.
S. 334 ved „S. Maria 179“ „Cd“ læs „Ad“.
— før „S. Maria la Antigua“ tilf. „S. Maria de Fé 363 — 16 — D — Ca“.
— „S. Maria Mayor“ læs „S. Maria Mayor 362“.
— — „S. Maria Mayor 362 — 16 — D — Cb“.
— — „S. Maria Mayor 363 — 16 — D — Cb“.
— „S. Miguel 196“ læs „S. Miguel 362 — 16 — D — Ad“.
— — „S. Miguel 362 — 16 — D — Dc“.
— — „S. Miguel 363 — 16 — D — Db“.
— „S. Miguel 210“ tilf. „16 — B — Cb“.
— „St. Miguel 188“ tilf. „16 — A — Ea“.
— ved „S. Miguel de Itau“ „D — Ba“ læs „C — Ec“.
— „S. Mikael 195“ udgaaer.
— „S. Mikael 196“ udgaaer.
— ved „S. Mikael de Tucuman“ „Gb“ læs „Hb“.
— ved „S. Nikolaus“ „196“ læs „363“.
— ved „St. Nikolas“ „195“ læs „362“.
— „S. Paolo o. s. v.“ læs „S. Pablo 362 — 16 — D — Ac“.
S. 335 efter „S. Pedro“ tilf. „St. Pedro 362 — 16 — D — Ad“.
— „St. Pedro Alicante“ tilf. „16 — C — Ic“.
— efter „St. Pedro de Alcantara“ tilf. „St. Pedro de Alcantara 361“.
— „St. Rafael Arch.“ tilf. „16 — C — Dd“.
— før „S. Ramon“ tilf. „S. Rafael de Purney 361“.
— „St. Rosa 181 o. s. v.“ læs „S. Rosa 181“.
— ved „S. Rosa“ „196“ læs „363“.

S. 336 „St. Stanislaus“ tilf. „358. 359“.
— „S. Teodoro“ tilf. „16 — B — Cb“.
— ved „St. Theresia“ „196“ læs „362“.
— „S. Thomas 195 o. s. v.“ læs „S. Thomas 363 — 16 — D — Da“.
— „St. Thomas 196“ udgaaer.
— „S. Tome 196“ læs „S. Tome 362 — 16 — D — Ac“.
— — „S. Tome 362 — 16 — D — Db“.
— — „S. Trinidad 363 — 16 — D — Cb“.
— „St. Vincent 261“ tilf. „365“.
— „St. Xaver 195 o. s. v.“ læs „St. Xaver 362 — 16 — D — Ad“.
— — „St. Xaver 363 — 16 — D — Cb“.
— foran „Santos“ tilf. „Santerre 366“.

S. 321 ff ere nogle Henvisninger til de senere trykte S. 352 ikke rigtige, der da skal lægges 1 til f. Ex. S. 355 skal være S. 356.

FORKLARING

TIL

4DE HEFTE

AF

MISSIONSATLAS.

(AUSTRALIEN.)

UDARBEIDET AF

J. VAHL,

SOGNEPRÆST I N. VEDBY — N. ALSLEV, PROVST,

MEDLEM AF DET FINSKE LITERÆRE SELSKAB I HELSINGFORS.

UDGIVET AF DET DANSKE MISSIONSSELSKAB.

KJØBENHAVN.

I COMMISSION HOS CHR. CHRISTIANSEN.

GRÆBES BOGTRYKKERI.

1886.

Forord.

Idet jeg nu kan forelægge Offenligheden Slutningen af dette Arbeide, maa jeg næst efter at takke Gud for at have givet mig Kræfter til at fuldende det og udtale det Ønske og Bøn, at det maa bidrage noget om end lidet til hans Æres Fremme, takke de mange, som have gjort det muligt for mig at faa Arbeidet saa fuldstændigt, som det er. Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet skyldes hjertelig Tak, fordi han ved det Statstilskud, som han i de 4 Aar, Udgivelsen har varet, har ydet det Danske Missionsselskab til Udgivelsen, har hjulpet det til at afholde endel af de meget betydelige Udgifter, den har foraarsaget det. Det danske Missionsselskabs Bestyrelse takker jeg hjerteligt for den Velvillie, hvormed det har modtaget mit Arbeide og fundet sig i, at det langt overskred, hvad først var paatænkt. Paa det store kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn, og paa det britiske Museums Bibliothek i London, hvilket sidste jeg destoværre kun saa kort Tid kunde benytte, har jeg mødt al mulig Forekommenhed og Velvillie. Mange ere de, der have hjulpet mig, enten med velvillig Underretning eller nødvendige Bøger eller paa anden Maade; jeg maa navnlig takke Sekretærerne for det britiske Bibelselskab, det londonske og det amerikanske Traktatselskab, det kirkelige, det londonske og det baptistiske M. S., den skotske Statskirkes og den skotske Frikirkes Hedningemissioner, det amerikanske, presbyterianske, methodistisk-biskoppelige, baptistiske M. S.

i Amerika, den havajiske evangeliske Forening i Honolulu, Pastor Fechner i Moskva, Dr. Murray Mitchell i Edinburgh, Pastor Andersen i Ny York, Past. Kurze i Schloeben, Past. Hesse i Basel, Mr. Croil i Montreal og mange flere.

Jeg har stræbt at gjøre mit Arbeide saa fuldstændigt som muligt, men erkjender bedst selv, hvormeget det mangler i Fuldstændighed. De omfattende Tillæg til fjerde Hefte vise bedst, hvorlangt de tidligere vare fra Fuldstændighed, og endnu mangler der meget deri. Missionsvidenskaben er saa omfattende, og Tilgangen til Kilderne ofte saa vanskelig, at kun delvis Fuldstændighed er til at naa for den, der ei har ubegrænset Tid og Penge til sin Raadighed. Navnlig mangle Meddelelserne om Romerkirkens Missioner meget i Fuldstændighed; Studiet af disse maa foretages andetsteds end i Danmark, thi hvad der foreligger derom i den romerskkatholske nyere Litteratur, lader meget tilbage at ønske.

N. Alslev, 11 August 1886.

J. Vahl.

Kortet Nr. 18.

Ny Holland.

Ny Holland (terra australis, Australasia) saaes først 1606 og opdagedes siden efterhaanden mere og mere (1620—75 og efter 1770). Det Indre er endnu for en stor Del ukjendt. Fra 1787 blev Landet (Ny Syd Wales, Vestaustralien) benyttet af Englænderne til Forbryderkoloni, hvilket ophørte for Ny Syd Wales' Vedkommende med 1840, for Vestaustraliens senere. Englænderne have efterhaanden tilegnet sig hele Landet[1].

De Indfødte høre til Negertypen og ere delte i en Mængde forskjellige, med hverandre beslægtede Stammer. Efter at Landet var blevet en Forbryderkoloni, toge de Indfødte paa de Steder, hvor dette var Tilfældet, af med rivende Hurtighed paa Grund af de Hvides Laster og skændige Grusomhed; først 1838 begyndte Regeringen at beskytte dem, og samme Aar stiftedes et «Selskab til de Indfødtes Beskyttelse». 1839 var der i Ny Syd Wales omtrent 5000 Indfødte tilbage, 1845 var der ved Sydney kun 4 tilbage, 1848 ingen; fra 1838—44 aftog de Indfødtes Antal ved Port Philip til det Halve. Hvormange de ere, er ganske usikkert og beroer hovedsagelig paa et Skjøn, de anslaaes 1850 af Salvado til 300,000, ifølge en anden Angivelse (1865) anslaaes de til 10—15,000 i Queensland, 5000 i Syd Australien, 2000 i Vestaustralien, hvortil saa kommer de i det Indre omflakkende[2].

---

[1] Burkh. 4, III, 111. M. R. S. P. G. 1852, 149 ff. 190. 1853, 268.

[2] Dampier, Voyage autour du monde. Rouen 1723, 2. 172. Parkinson, Voyage autour du monde. Paris 1797. 1, 257 ff. Odernheimer, das Fest-

Regeringen anlagde 1796 en Koloni af Indfødte ved Paramatta, og den *anglikanske* Regeringspræst Marsden tog sig af dennes aandelige Vel; men det Hele mislykkedes, saavelsom baade Marsdens og en anden anglikansk Præst' Forsøg. Fra 1831 af støttede Regeringen det londonske M. S.'s Station ved Macquarie Sø (oph. 1842). Ligeledes støttede den en anglikansk Skole for de Indfødte ved King George's Sund (Annesfield), der 1871 flyttedes til Perth, ligesom de forskjellige koloniale Regeringer ogsaa have støttet anden Missions- og Skolevirksomhed[1].

Marsden henvendte sig 1799 til *det kirkelige M. S.* med Begjæring om, at det vilde paabegynde en Mission blandt de Indfødte, men Selskabet manglede Arbeidere. Først 1827 ankom 2 Missionærer, der bosatte sig i Bonbon og Limestone plains for at arbeide blandt Europæerne, men saasnart som muligt flyttede ind i Landet for at tage sig af de Indfødte, men det blev ei til noget med Gjerningen iblandt dem; den ene Missionær blev allerede 1828 af Helbredshensyn kolonial Præst og flyttede siden til Ny Zeland, den anden flyttede 1828 til Tasmanien. 1832 anlagdes en Station i Wellingtondale, men den var ganske ufrugtbar og ophævedes 1843. 1837 anlagdes en Station i Moreton Bay (oph. 1840)[2].

---

land Australien. Wiesbaden 1861, 53 ff. Philip, Reise nach der Botany Bay. Hamb. 1791. 53 ff. 117 ff. 129 ff. 149 ff. Millett, an australian parsonage. London 1872. 70 ff. Wilhelmi, manners and customs of the Austral. natives. Melbourne 1862. 4 ff. Prochnow, Ebenezer. Berlin 1862, 63. Beauvoir, l'Australie. Paris 1869. 171 f. 188 ff. Cook, premier voyage autour de monde. Paris 1804. 4, 42 ff. Martin, Hist. of Australia. London 1839. 141 ff. 400 f. Labillardière, Rel. du voyage à la recherche de Lapeyrouse. Paris an 8. 2, 49 ff. Burkh. 4, III, 158 ff. M. R. S. P. G. 1852, 230 ff. Col. ch. chr. 1851—52, 346 ff. 1862, 155. Hermansb. Mbl. 1880, 202 ff. 1881, 23 ff. 1883, 202 ff. Mission life 1868, 34 f. Gundert 252. Hawkesworth, Gesch. d. Seereisen u. Entdeck. im Südmeer. Berlin 1774. 3, 131 ff. Jacobs, L'Oceanie nouvelle. Paris 1861, 51 ff. St. Martin, l'année geographique. Paris 1866. 4, 281.

[1] Burkhardt 4, III, 161. 164. Millett 130 ff. 414. Prochnow 13. Smythe, ten months in the Fiji islands. Oxford 1854, VII. Berenguer, La Nouvelle Nursie. Paris (1878) 172 ff. Alm. Kt. 1861, 70. Work in the col. 289. M. R. S. P. G. 1853, 235. Miss. life 1883, 84.

[2] Rep. 1833—34, 54. 1835—36, 73 ff. 1838—39, 95. 1839—40, 84. 1840—41, 93. Miss. Reg. 1827, 120. 1828, 127. 1829, 125. 1830, 42. 1831, 118 ff. 1834, 105. 114 ff. 1838, 187. Burkh. 4, III, 162. 165. Miss. life 1868, 37. 1883, 85.

Det wesleyanske M. S. sendte 1815 en Missionær til Australien, der oprettede en Station i Sydney. Allerede tidligere vare Methodister udvandrede til Australien, dels som Nybyggere, dels som Lærere, og de arbeidede vel hovedsagelig blandt de Hvide, men synes ogsaa at have arbeidet blandt de Indfødte. De Missionærer, som sendtes til Australien, arbeidede ogsaa saagodtsom alle blandt de Hvide. Hedningestationer oprettedes i Paramatta (1820)[1], der ophævedes omtr. 1826, men forinden var en Station anlagt i Wellington Valley 1825, der dog ophævedes 1828, i Port Philip (1838), Buntingdale eller Geelong (1838), hvilke efterhaanden bleve indre Missionsstationer, da de Hvides Antal efter Guldets Opdagelse tog saa stærkt til, og de Indfødtes af, endvidere i Perth (1840), der 1850 flyttedes til Gullillilup (nævnes sidste Gang i Beretningen for 1853). I Barlodong var der en Skole, der ophørte omtr. 1853. I Mount Franklin (Victoria) var der 1854 en Skole for de Indfødte, hvis Lærer var Methodist[2].

Det londonske M. S. anlagde 1826 en Station ved Bahtabah (Reids Mistake), Moreton Bay, men 1831 opgaves den. Dog vedblev Missionæren at arbeide her til 1842. Allerede 1813 havde en forhenværende londonsk Missionær (fra Polynesien) henledet Gouvernøren af Ny Syd Wales' Opmærksomhed paa Nødvendigheden af at arbeide blandt de Indfødte[3].

1838 anlagde *det leipzigske M. S.* en Station i Piltawodlinga, en Forstad til Adelaide, 1840 i Port Lincoln (oph. 1846) og Encounter Bay, der støttedes af «*det sydaustraliske M. S. til Under-*

---

[1] Det var den hos Burkh. 4, III, 162 f. omtalte Mission.

[2] Rep. 1815, 19 f. 1822, XLIII. 1823, 24 f. 1825, 31. 1826, 24. 1839, 27 ff. 1840, 29 ff. 1841, 40. 1842, 44 ff. 1843, 40 ff. 1844, 27 ff. 1845, 30 ff. 1846, 28 ff. 1847, 66 f. 1848, 34 ff. 1850, 27. 1851, 30. 1852, 32. 1853, 32. Wesl. mis. mag. 1825, 344 f. 1827, 635. Miss. Reg. 1840, 230. Burkh. 4, III, 162 f. 165. 173. Millett 128 f. Bas. M. M. 1828, 7. 16 f. 103. Mission field 1868, 34. Thompson 435 (at Buntingsdale 1848 forlagdes til Murrayfloden er næppe rigtigt; de i Rep. 1847, 67 omtalte Planer udførtes vist aldrig). Newcomb 166. Young, the southern world. London 1854, 387 ff.

[3] Rep. 1815, 4. Burkh. 4, III, 163 f. Prochnow 15. Montgomery, journal of voyages and travels by Rev. D. Tyermann and G. Bennett. London 1831, 2, 172. 183. Mission life 1883, 85. Alm. Kt. 1861, 70. Williams 372. Miss. Reg. 1826, 157. 1829, 125.

støttelse af den tydske Mission for Urfolket» og af Regeringen. 1842 anlagdes Ebenezer (oph. 1846). 1849 ophævedes hele Missionen[1].

Det gosznerske M. S. anlagde 1838 Zion Hill. Det støttedes en Tid af det 1838 stiftede *Ny Syd Wales Hjælpeselskab for den tydske Mission blandt Urfolket* og *Synoden for de skotske Presbyterianere i Ny Syd Wales*. Men Haabet om de Indfødtes Omvendelse tabte sig i Kolonien, hvorfor Understøttelsen ophørte (omtr. 1849). Brødrene holdt dog ud, foretoge Reiser om i Landet, anlagde 1844 Noongir (oph. 1845) og fandt Understøttelse i Brisbane. 1852 ansattes en af Missionærerne som presbyteriansk Præst i Wide Bay og arbeidede der blandt de Indfødte, men 1853 forflyttedes han, og dermed ophørte denne Mission. Atter 1867 gjordes et Forsøg ved Albert River i Queensland, som dog mislykkedes. Adskillige af de gosznerske Missionærer leve endnu i Australien og arbeide leilighedsvis blandt de Indfødte[2].

Selskabet til Evangeliets Udbredelse anlagde 1841 en Skole for de Indfødte i Freemantle. Det støttede ogsaa den tidligere omtalte Gjerning i Annesfield (Albany) (1857), der 1870 flyttedes til Perth og allerede dengang var i Tilbagegang. Den var ogsaa bleven støttet af den i *Perth* 1865 stiftede *Stifts Missionsforening*. Endnu 1877 bestod Skolen i Perth. Det har ligeledes støttet Missionsgjerningen i Poonindie, hvortil den i Adelaide begyndte Skole for de Indfødte flyttedes 1850, og som siden 1864 paa egen Begjæring ganske underholder sig selv, ja støtter indre Missionsgjerning blandt de Hvide. 1862 anmodede Statholderen i Queensland Selskabet om at tage sig af de derboende Indfødte, men det saa sig ikke istand dertil. Den anglikanske Kirke har i de forskjellige Stifter taget sig af de Indfødte. Præster have arbeidet for de Indfødte i Nærheden af deres Menigheder, saaledes i Barladong, Portland, Hillgrove, Mackay (Queensl.), og Reisepræsten i Adelaide Stift (1865). 1850 anlagdes en Station ved Swanfloden, der senere blev opgivet. 1854 oprettede det anglikanske Udvalg i Melbourne en Station i Yelta, hvor Gjerningen gik godt fremad, til Byen Wentworth anlagdes 1862, hvorefter Alt gik tilbage, og Stationen ophørte. To Missionærer bereiste ved samme Tid, støttede af *Sydney kirkelige Selskab*, Egnen mellem Darling og Cooper Creek

---

[1] Ev. luth. Mbl. 1850, 291. 308. Burkh. 4, III, 167 f.

[2] Burkh. 4, III, 168 f. Prochnow 19 f. Miss. Reg. 1839, 196. 1840, 230. Miss. life 1883, 86. 88. Neueste Nachr. a. d. Reiche Gottes. Berlin 1844, 394 f.

for at finde en passende Plads til en Missionsstation, uden at det dog lykkedes. 1858 anlagdes med Understøttelse af *Selskabet af Indfødtes Venner i Syd Australien* en Station i Point Macleay, der bestaaer endnu. 1862 oprettedes Stationen Carmel ved Tyers Sø, der endnu bestaaer. 1862 anlagdes en Station i Framlingham ved Warnambool, der før 1872 flyttedes til Condah og endnu bestaaer. 1863 paatænktes en Station anlagt ved Sammenløbet af Murray og Murrumbidgeefloderne, men vi vide ikke, om det blev til noget. 1850 stiftedes paa et Bispemøde af samtlige australske Biskopper *det australske M. S.* til at tage sig af Missionen blandt de Indfødte og af Melanesiamissionen. Først 1872 kom dog Selskabet til Kraft, og man paatænkte at begynde ved Port Mackay, hvilket dog blev forhindret af Regeringen i Queensland. Omtr. 1866 anlagdes Stationen Somerset ved Cap York, der blev opgivet 1867 paa Grund af det tiltagende Fjendskab mellem de Hvide og de Sorte, men iøvrigt arbeides ogsaa andetsteds i Nord Queensland Stift for de Indfødte. Omtr. 1870 oprettede Synoden i Adelaide en Skole for Indfødte i Kingston, Lacepede Bugt. Denne er ophørt, derimod er der i Perth et Hjem for indfødte Børn, og i den sydlige Del af Kolonien blev omtr. 1881 oprettet et lignende Hjem, og Stiftssynoden havde ved den Tid samlet 9000 Kr. til at tage kraftigere fat paa Gjerningen. 1880 oprettedes en Station i Warrangesda af Præsten i Jerilderie, der forlagde den Gjerning, han der havde begyndt blandt de Indfødte, derhen. En Station, der 1881 paatænktes oprettet ved Øvre Murchison Flod, synes ikke at være bleven til noget[1].

---

[1] Rep. 1860, 23. 1873, 98. 1877, 64. Millett, 130 ff. 414. Smythe VII. Work in the col. 286. 289. M. R. S. P. G. 1853, 235 ff. 1855, 136. Miss. life 1862, II, 63. 1869, 406 ff. 1870, 430 ff. 1874, 144 ff. 1883, 84 ff. 1884, 368 ff. Gospel Miss. 1852, 161 ff. 1854, 68 ff. 1859, 17 ff. 89 ff. 1863, 9 ff. 177 ff. 1865, 78. Col. ch. chr. 1850—51, 352 ff. 467 ff. 1852—53, 63 ff. 1862, 155. 1864, 27 ff. 1866, 198 ff. 1870, 392 ff. Thompson 436. Clergy list 1882, 608 ff. Western Austral. Ch. of Engl. Mag. Perth 1865. Vol. 3, 9. 10. Burkh. 4, III, 173. Missionfield 1857, 99. 193 ff. 1858, 226. 1860, 97 ff. 250 ff. 1861, 256 ff. 1863, 149. 1864, 57. 1869, 126 ff. 158 ff. 1870, 138. 1872, 8. 1880, 11. 1881, 33. 1882, 288 ff. 1884, 218 ff. The Missionary. Melbourne 1882 (board of miss. chron.). Alm. Kt. 1861, 73 ff. Mbl. d. Brüdergem. 1861, 108. 110. Gundert 253 f. Tucker, Mem. of the life and episcopate of G. A. Selwyn. London 1879. 1, 351. Guardian 1881, p. 1831. Boodle, the life and labours of Bp. Tyrrell. London 1881, 150 ff.

Brødremenighedens Missionærer landede 1849 i Adelaide; de toge 1850 Bolig ved Mount Franklin, og samme Aar anlagde de en Station ved Boga Søen, der blev opgivet 1856. Men 1858 gjenoptoges Missionen ved Wimmerasøen (Ebenezer), hvortil siden 1862 kom Ramahyuck. Denne Station underholdes af *den presbyterianske Synode i Victoria*, der ogsaa støtter Stationen Ebenezer. 1866 bosatte en Missionær, støttet af Beboerne (*Halvøen Yorkes indfødte Mission*) sig i Kadina (Wallaroo) og derpaa 1867 i Goodgutera i Nærheden, hvorfra han er flyttet til Point Pearce. 1867 anlagdes en Station i Kopperamana, hvorfra Missionærerne en Tid af dette Aar maatte flygte, men inden Aarets Udgang vendte tilbage; 1869 ophævedes den. 1867 anlagdes fremdeles Boorkooyanna, der støttes af *Selskabet af Indfødtes Venner i Australien.* Senere anlagdes Stationer i Corarnderck og Framlinghouse, der dog ophævedes omtr. 1879 og i Aarsberetningen for 1880 nævnes kun Ebenezer og Ramahyuck med 3 Missionærer. Der var da 128 Christne[1].

Den presbyterianske Kirke i Ny Syd Wales anlagde omtr. 1850 en Station i Noomi Distrikt, der blev opgiven efter faa Aars Forløb[2].

1865 ankom *det hermansborgske M. S.'s* Udsendinge til Syd Australien, og støttet af de tydske Lutheranere i dette Land anlagde de 1867 en Station i Hermansburg ved Søen Kilalpanina, der opgaves samme Aar, men gjenoptoges 1868 tæt derved og 1871 paa Grund af Vandmangel flyttedes til Mandavanda, men 1873 ganske opgaves. 1875 gav Regeringen Missionen en stor Landstrækning ved Fink Mac Donnell Bjergene, og her anlagdes 1877 et nyt Hermansburg. I Nærheden af Cap Granville har Regeringen givet Lutheranerne i Queensland en stor Landstrækning til en indfødt Koloni, som disse have anmodet det hermansburgske M. S. om at overtage[3].

---

[1] Jahresb. 1880, 20 f. Mbl. d. Brüdergem. 1850, 174. 1851, 23 ff. 109. 1863, 24 ff. 1864, 3 ff. 1867, 242. 1868, 66. 70. 124. 183 f. 230. 1869, 49. 77. Thompson 427 ff. Prochnow 16 ff. Burkh. 4, III, 170 f. 173 f. Mission life 1873, 182 ff. 1883, 86. Morav alm. 1881, 79.

[2] Mission life 1883, 86.

[3] Hmb. Mbl. 1866, 48 f. 172 f. 1867, 48. 221 f. 243. 1868, 82. 1873, 61. 1874, 196 f. 1875, 251. 1876, 218. 1878, 199. 1879, 7. 1880, 172. 1884, 54 ff. Mission life 1883, 88.

Den primitive methodistiske Kirke i Queensland anlagde 1873 en Station paa Frazer Ø, der siden er opgivet[1].

Paa en Station Bethesda arbeider en Udsending fra Neue Dettelsau[2].

Selskabet til Christenkundskabs Fremme har støttet Missionsgjerningen i Condah, Perth o. fl.[3].

Ny Syd Wales Hjælpe B. S. har udgivet et Evangelium paa den Mundart, der tales ved Macquarie Søen[4].

Det britiske B. S. har omtr. 1870 udgivet (eller fremhjulpet Udgivelsen af) Uddrag af den hellige Skrift paa Narrinyeri, det Sprog, der tales ved Point Macleay. Mere forberedes[5].

Romerkirken oprettede 1843 en Station paa Denwich Ø, der dog næppe var af lang Varighed. 1846 oprettedes en Station ved Port Victoria, men da Missionæren døde 1848, opgaves Gjerningen. 1847 anlagdes den blomstrende Station Ny Nurcia. 1881 anlagdes en Station ved Point Darwin[6].

I Victoria var der 1875 311 christne Indfødte (123 Anglikanere, 111 Presbyterianere, 41 Methodister)[7].

Kinesere.

Siden Guldminernes Opdagelse er en Mængde Kinesere indvandret i Australien; deres Antal ansloges 1869 til 30,000 (17,813 i Victoria)[8].

Den anglikanske Kirke har arbeidet blandt Kineserne navnlig i Victoria og Ny Syd Wales, især ved Ansættelsen af indfødte Katecheter, deriblandt i Beechworth (nu ophørt), Yackandandah, Melbourne, St. Arnauld (1866), Blackwood og Daylesford. 1880 tog *det australske M. S.* fat paa Missionsgjerningen blandt Kineserne i Sydney og Brisbane, ligesom der ogsaa senere er begyndt i Nord Queensland. Denne Mission er bleven støttet af *Evangelie-*

---

[1] Mission life 1883, 88.
[2] Bas. M. M. 1884, 220.
[3] Rep. 1881, 53. Mission field 1882, 288 ff.
[4] Thompson 434.
[5] Rep. 1871, B. 74. 1880, 258. 1884, 267. Bible soc. m. rep. 1884, 194.
[6] Berengier 23. 75. 355 ff. Millett 273 ff. Jahrb. 1845, I, 58 ff. 1846, VI, 44 ff. 1850, IV, 52. Miss. cath. 1882, 185.
[7] Gundert 253.
[8] Mission life 1869, 347. Rep. S. P. G. 1871, 130.

udbredelsesselskabet. 1883 opfordrede Biskoppen af Melbourne til at vise større Iver for Missionen blandt Kinesere og de Indfødte[1].

Omtr. 1853 dannedes et *kinesisk Missionsudvalg* i Melbourne, der underholdt en Missionær[2].

Det wesleyanske Methodist M. S. i Australien havde ved Udgangen af 1880 2 Missionærer (1 indfødt) blandt Kineserne i Castlemaine og Melbourne, 102 Medlemmer, 14 paa Prøve. Missionen begyndtes før 1871[3].

Det britiske B. S. har støttet Missionsgjerningen blandt Kineserne[4].

Det religiøse Traktatselskab støtter Missionen blandt Kineserne[5].

Sydhavsøboere.

Et ikke lidet Antal af disse er indført som Arbeidere i Queensland.

Den anglikanske Kirke i Brisbane Stift og i Nord Queensland Stift arbeider iblandt dem. Allerede 1874 tog Præsten i Townsville sig af dem[6].

En christen Sydhavsøboer, der før har arbeidet i Frazer Creek og er *primitiv Methodist*, arbeider i Steward Creek[7].

En *uafhængig* Missionær arbeider i Beenleigh blandt Sydhavsøboere o. fl.[8].

Tasmanien.

Denne Ø (van Diemens Land) opdagedes 1642, gjenopdagedes 1772. 1803 blev den gjort til Forbryderkoloni af Englænderne, der bemægtigede sig den[9].

---

[1] Rep. 1860, 23. 1869, 136. 140. 1872, 90. 1875, 81. 1877, 58. 1881, 85. Miss. life 1869, 351. Mission field 1880, 216. Rep. brit. B. S. 1884, 260. Queensland Guardian. Brisbane 1883, N. 434. 1884, 235. Guardian 1881 p. 1831. Missionary 1882.

[2] Burkh. 4, III, 172.

[3] Rep. 1881, XVI f. Rep. Wesl. M. S. 1871, 146 f. 1876, 149.

[4] Rep. 1879, 168. 1884, 260.

[5] Rep. 1883, 228.

[6] Mission field 1874, 53. 1880, 216. Guardian 1881 p. 1831.

[7] Mission life 1883, 88.

[8] Regions beyond 1880, N. 10 (78).

[9] The New Zealanders. London 1830, 19 f. Martin 310. Dumont d'Urville, Malerisk Reise om Jorden. Kbhvn. 1837, 7. 18 ff. Work in the col. 290. M. R. S. P. G. 1852, 190 ff. M. Reg. 1829, 125. Newcomb 748. Gundert 252. Cook, dritte Entdeckungsreise. Berlin 1787. 1, 73 ff.

Befolkningen, der behandledes med skjændig Grusomhed af den slette hvide Befolkning, svandt hurtig ind, og for at bevare den lod Regeringen Resten af den bringe til Svaneøen og derefter til Flinders Ø (1832). 1827 var Antallet 2000, 1835 210, 1842 71 (eller 54), 1869 døde den sidste Mand, 1876 den sidste Kvinde[1].

Statholderen opfordrede 1827 *det kirkelige M. S.* til at oprette en Mission blandt de Indfødte, men Selskabet turde ei begynde paa nye Foretagender[2].

Paa Flinders Ø bleve de Indfødte godt behandlede og underviste i Christendommen, og dette bar ogsaa Frugter, hvortil en paa *det wesleyanske M. S.'s* Station Port Philip (1835—38) christnet Tasmanier bidrog[3]. Endnu 1841 arbeidede *Kvækerne* blandt dem[4].

---

[1] Burkh. 4, III, 166. Mededel. v. h. nederl. zg. 1870, 32 ff.
[2] Miss. Reg. 1829, 125.
[3] Burkh. 4, III, 166.
[4] Mededel. 1870, 39. 41 ff.

Kort 17—20.

I. Melanesiabefolkningen.

Granøen.

Paa Granøen (Pine island, Kunia) (1861 910 Indv.)[1] ansatte *det londonske M. S.* indfødte Lærere 1840, der dræbtes 1844, og siden synes intet evangelisk Missionsforsøg at være gjort her[2].

Romerkirken anlagde en Station 1848, og den apostoliske Vikar for Ny Caledonien tog, fordreven derfra, Bolig her[3].

Loyalitetsøerne.

Disse Øer bleve opdagede 1795. 1864 bemægtigede Frankrig sig dem. Til dem hører Mare eller Nengone, Lifu og Uea samt nogle mindre, deriblandt Toka (Teka). Øerne have omtrent 13,000 Indvaanere[4].

Det londonske M. S. ansatte 1841 Lærere paa Lifu (oph. 1846, gjenoptaget 1850) og Mare, 1851 paa Toka. De besøgtes stadig af Missionærerne, men først 1854 ansattes en Missionær paa Mare (i Nitschi), 1859 paa Lifu, 1860 paa Uea. Da de Franske 1864

---

[1] Ann. 1862, 398.

[2] Gill, Gems from the coral islands. London 1856. 1, 213 ff. Murray 290 ff. Burkh. 4, III, 297 f.

[3] Burkh. 4, III, 99. Brainne, la Nouv. Caledonie. Paris 1854, 144. Miss. cath. 1882, 228. Jahrb. 1850, II, 41. 1855, II, 20 ff. Ann. 1862, 395 ff.

[4] Burkh. 4, III, 71. Gill 1, 3. 221. Christmann 2, 140. Murray 354. London M. M. 1873, 33. Gundert 264.

toge Øerne i Besiddelse, fordreve de Lærerne (fra Samoa og Rarotonga. 1872 foranstaltede Papisterne en Forfølgelse paa Uea, og først paa den britiske Regerings Begjæring beskyttede den franske Regering de Evangeliske. Men iøvrigt trykker den den evangeliske Mission for at fremme den franske Indflydelse. Ved Udgangen af 1881 var her paa de 3 Øer 3 Missionærer, rimeligvis i Hepenehe og Wahnahnerece, 15 indfødte Præster, 3323 Medlemmer, 9351 Tilhængere. Allerede 1871 var der ingen Hedninger paa Mare[1].

Loyalitetsøerne vare blandt de første, som Biskoppen af Ny Zeland *(Melanesiamissionen)* besøgte, og allerede 1849 bragtes Disciple fra Mare og Lifu tilbage til Ny Zeland, senere fra Uea og Toka. 1852—54 boede en Præst i Nitschi paa Mare, men da det londonske M. S. gjorde Fordring paa Øerne, opgaves Gjerningen her. 1858 holdtes en Vinterskole paa Lifu, men ogsaa her opgaves Gjerningen for det londonske M. S., skjøndt Befolkningen ønskede, at man skulde blive her[2].

Det britiske B. S. har udgivet det N. T. og Dele af det G. T. paa Mare- og paa Lifusprogene, og det N. T. og Davids Psalmer paa Jaian (Sproget paa Uea) og for 2 Stammer i Ny Caledonien[3].

1848 bosatte en af *Romerkirkens* Missionærer sig paa Uea (eller Halgan), men han blev der kun kort Tid og forlod Øen samme Aar. 1858 tiltvang de sig Ophold paa Lifu. 1866 kom en Missionær til Mare og foranledigede en Krig mellem de Evangeliske og Papisterne samt Hedningerne, hvorefter de sidste udvandrede til Granøen. Papismen har trods alle Voldshandlinger ikke kunnet faa Magten paa disse Øer. Paa Mare er der Stationer i la Roche, Penelo og Medon. I Achis, Nachalo, Easho og Gaica har der været og er formodenlig endnu Stationer[4].

---

[1] Rep. 1866, 11 ff. 39. 1882, 59. London M. M. 1871, 254 ff. 1872, 173. 178 ff. 1873, 33. 1874, 222 ff. 1875, 216 f. 1876, 58. Burkh, 4, III, 74. 76. 78. 80 f. Murray 300 ff. A. Kt. 1868. 97 ff. Grundem. M. A. III, N. 4. Bible soc. m. rep. 1884, 210.

[2] Mission life 1866, II, 239. 1867, 67 ff. 119 ff. 194. 196. 1868, 451. 515. 584. 650 f. Gill 1, 31. 45 f. 241. Mission field 1858, 97. 164. Tucker, Life of Bp. Selwyn. London 1879, 2, 8 f. Col. ch. chr. 1852—53. 461. Gospel. miss. 1853, 17 ff. Rep. of the Melanesia miss. Auckland 1862, 4. Yonge, Life of I. C. Patterson. London 1874, 1, 173. 183 ff. 213. 219 ff. 264 ff.

[3] Rep. 1884, 401.

[4] London M. M. 1871, 258. Jahrb. 1850, II, 39 f. Miss. cath. 1880, 544. Grundem. M. A. III, N. 4. Yonge 1, 231 ff.

Ny Caledonien.

Denne Ø (Baladea) blev opdaget 1774. 1853 bemægtigede Frankrig sig den. Beboernes Antal anslaaes til 50,000[1].

Det londonske M. S.'s Missionærer besøgte Øen 1840, og 1841 ansattes indfødte Lærere her, men de forlode den 1845, da de fleste bleve dræbte. 1870 paatænkte man at gjenoptage Arbeidet, men det skete ikke[2].

Med *Melanesiamissionen* kom Øen allerede i Berørelse 1849, da Biskop Selwyn besøgte Øen og fik Disciple med sig, navnlig fra Yehen. Atter 1852 besøgtes Øen, og de Indfødte ønskede da meget en engelsk Missionær[3].

Evangelieudbredelsesselskabet har 1880 anlagt en Station i Numea, nærmest for de Engelske, men Missionæren arbeider ogsaa blandt de Indfødte[4].

Romerkirkens Mission begyndte 1843. Paven ophøiede Øen til et apostolisk Præfektur 1843 og sendte Missionærer dertil, der samme Aar anlagde en Station i Balade (opg. 1847). Missionen gjenoptoges 1850. Stationer anlagdes i Yenguene og Yate, der dog begge maatte opgives samme Aar. 1853 anlagdes Stationer i Tuo, Nagap, Concepcion (1855), Poebo (gjenoptaget 1856) og paa Belep Øerne (1856), senere i St. Louis, Wagap, Bulari Bugt, Uen, Jacho, Nachalo, Numea, hvor den apostoliske Vikar boer[5].

Ny Hebrider.

Ny Hebriderne (Tierra australis del Espiritu santo, Hellig Aands Øgruppen, l'archipel des grandes cyclades) blev opdaget af

---

[1] Brainne 1 ff. 221 ff. Cook voy. 4, 54 ff. Labillardière 2, 185 ff. Christmann 2, 43 ff. 87 ff. Larsen, Erindr. fra en Reise rundt Jorden. Chra. 1871, 45 ff. Burkh. 4, III, 90. 93. Jahrb. 1846, V, 7 ff. Jacobs 144 ff.

[2] Burkh. 4, III, 97. Russell, Polynesia. London 1853, 429 ff. Murray 280 ff. Gill. 1, 203 ff. London M. M. 1871, 61. Yonge 1, 211.

[3] Mission field 1858, 164. Mission life 1866, I, 239. 1868, 591. Gill 1, 211.

[4] Rep. 1881, 97. Mission field 1882, 200. 352 f. 1884, 38 ff.

[5] Jahrb. 1845, I, 34 ff. 1846, V, 7 ff. 1847, V, 40. 70 ff. 1848, III, 9 ff. 1851, V, 46. 1854, II, 42 ff. III, 73 ff. 1856, V, 43 ff. 1857, VI, 23 ff. 1858, IV, 18 ff. 1875, II, 48. 1884, V, 59 ff. Brainne 60 ff. 151 ff. Christmann 2, 46. 102. Burkh. 4, III, 98 f. Miss. cath. 1882, 155 f. Werner, Katholisches Missionsatlas 18. Jacobs 150 ff.

Spanierne 1606 (gjenopdaget 1768). Befolkningen anslaaes til 160,000 (Fotuna 1200 (1855), Aneitjum 4000 (tidligere 10 à 12,000 (1854), 1880 1200, 1884 1000), Niua 4 à 500 (1863), Nguna 1000 (1880). Befolkningen er meget aftaget dels ved Sygdomme, dels ved de peruanske Menneskejagter (siden 1863), dels ved Udvandring som Arbeidere til Queensland og Fijiøerne. Paa Øerne hersker en sand babelsk Sprogforvirring, saa at der endog paa samme Ø f. Ex. Tanna tales grundforskjellige Sprog. Øerne deles i de sydlige, de nordlige og Banksøerne[1].

a. De sydlige Ny Hebrider.

Denne Øgruppe bestaaer af Aneitjum (Aneiteum, Annatom, Futuna, Tanna (Ipara), Aniwa (Immer, Niua), Eromanga, af hvilke den anden og fjerde kun ere smaa[2].

Det londonske M. S.'s Missionær, John Williams, ansatte 1839 Lærere fra Samoa paa Tanna (oph. 1843), men dræbtes paa Eromanga. 1840 ansattes Lærere paa denne Ø (oph. 1841, gjenoptaget 1852, Stationer i Bunkil (Bunkar, Numpun, Urungurung) ved Dillon Bugten, og Elisabet Bugt) og paa Aniwa (opgivet, gjenoptaget af Lærere fra Aneitjum omtr. 1860), 1841 paa Aneitjum (i Ipece) og Futuna (i Erranan, dræbte 1845, gjenoptaget 1853 af Lærere fra Aneitjum). 1842 anlagdes en Station paa Tanna (oph. 1843, gjenoptaget 1845 af indfødte Lærere), 1848 paa Aneitjum (i Anelgauhat, hvor allerede 1845 indfødte Lærere havde nedsat sig). 1849 forlod Missionæren denne Ø efter Bestemmelsen, hvorpaa Missionen overgaves til det følgende Selskab[3].

Secessionskirken paa Ny Skotland eller *den presbyterianske Kirke i Ny Skotland* (forenet 1861 med Frikirken i Ny Skotland og kaldet *det britiske Nordamerikas Søprovinsers Synode*, 1876 med de andre presbyterianske Kirkesamfund i Canada og kaldet *den presbyterianske*

---

[1] Cook, voyage 3, 270 ff. Steel, the New Hebrides and christian missions. London 1880. 1 ff. 118. 147. 157. 242. 263 ff. 287. 340. 385. Murray 9 ff. Turner 76 ff. Patterson, Missionary life am. the cannibals. Life of Rev. I. Geddie. Toronto 1882, 371. Gill. 1, 133. 185. Burkh. 4, III, 64. 66, Acts and proceedings of the 10 gen. ass. of the presb. ch. in Canada. Toronto 1884, LXXII.

[2] Steel 147. 157.

[3] Rep. 1843, 42. Steel 34 ff. Murray 11 ff. 212 f. 233 ff. 432 ff. Gill 1, 50 ff. 103 ff. 143 ff. 185 ff. Burkh. 4, III, 71 ff. London M. M. 1872, 169 ff. Patterson, 134 ff. Grundemann M. A. III, 4.

Kirke i britisk Nordamerikas nedre Provinser) udsendte 1845 en Missionær til Sydhavsøerne, der 1848 bosatte sig paa Aneitjum (i Anelgauhat). 1857 anlagdes Stationen Potnuma i Portinia Bugt paa Eromanga (Missionæren dræbt 1861, gjenoptaget 1864). Denne Mission arbeider i fuldeste Samklang med *den reformerte presbyterianske Kirke i Skotland* (1876 forenet med *den skotske Frikirke*), hvis første Missionær 1852 bosatte sig i Aname paa Aneitjum. 1858 anlagdes en Station paa Tanna i Port Resolution (Samoa) (oph. 1862, gjenoptaget 1868—83), hvortil 1869 kom Kvamera paa samme Ø, 1866 Stationer paa Aniwa og Futuna. Missionerne her og paa de nordlige Ny Hebrider støttes af de forskjellige *presbyterianske Kirkesamfund* i Australien, nemlig i Victoria (Aniwa, Efate), Ny Syd Wales (Ambrym), Tasmania (Api), Queensland, Syd Australien (Tanna), Nord Ny Zeland (Tanna), Otago = Southland (Nguna, Tongoa), ligesom ogsaa *den skotske Statskirke* en Tid (før 1876) støttede den førstnævnte Mission[1].

Alle disse Missioner paa Ny Hebriderne ere organisk forbundne til en Synode. Ved Udgangen af 1874 var hele Befolkningen paa Aneitjum (1488) og Aniwa (192) christnet, paa Eromanga var der 400 Christne (1885 195 Nadvergjæster, 540 Christne, 2040 Mennesker). Ved Udgangen af 1883 var her i hele Missionen 11 Missionærer og 100 indfødte Lærere, af hvilke vist adskillige ere ordinerede, 1000 Nadvergjæster, 4000 Kirkegængere[2].

---

[1] 1876 anføres Aneitjum, Fotuna og Tanna som Stationer for den ref. prot. Kirke i Skotland, Aneitjum, Efate for de nedre Prov. pr. K., Eromanga for Søprov. pr. K., Aniwa, Efate for Victoria pr. K., Nguna for Otago-Southland pr. K., Tanna for Ny Zelands pr. K. 1879 anføres Aname, Ipare, Futuna som Stationer for den skotske Frikirke, den første tillige for Canada, den anden tillige for Ny Zeland, Aniwa og Fate for Victoria, Eromanga og Fate for Canada, Nguna for Otago. 1884 vare Futuna, Aneitjum den skotske Frikirkes, Fate, Aneitjum og Eromanga den presb. K. i Canadas Stationer. Presb. rec. 1876, 18. Rep. Free ch. S. 1879, 54. 1881, 46. Acts and proceed. of the 10 gen. ass. of the presb. ch. in Canada. Toronto 1884, LXXII.

[2] Rep. Free ch. S. 1877, 48 ff. 1879, 54. 1881, 46. 1883, 67. 1884, 57. Steel, The New Hebrides and christian mission. London 1880, 39 ff. 78 ff. 135. 149. 163 ff. 179 ff. 195 ff. 225 ff. 365 ff. 478. Patterson 47. 155 ff. 238. 417. 425. 459. 500. 502. 504. Burkh. 4, III, 85. Murray 33. Wood, a yachting cruise in the South Seas. London 1875, 78 ff. Acts presb. ch. Canada 1884, LXXI ff. Tucker 1, 285 ff. 361 ff. Presb. rec. 1876, 15 f. 69 ff. 1877, 16 ff. 100 f. 296 f. 1878, 14 ff. 74 f. 270 ff. 1879, 40 ff. 96 ff. 128 f. 1880, 101 ff. 327 f. 1881, 46 ff. 126 ff. 320 ff. 1882, 98 f. 1883, 44 ff. 1885, 66.

Melanesiamissionen havde fra først af sit Blik henvendt paa disse Øer, og Biskoppen besøgte 1849 Aneitjum paa sin første Reise, hvor, som ovenfor anført, Missionen var begyndt af Andre; 1851 bragtes Børn til Ny Zeland fra Futuna og Eromanga og Tanna[1].

Romerkirkens Missionærer bosatte sig, fordrevne fra Ny Caledonien, 1847 paa Aneitjum i Anelgauhat, men forlode Øen før 1850. Fra Samoa kom der Missionærer til Tanna, der maatte forlade Øen 1849. Før 1850 bosatte de sig paa Futuna, der blev en Planteskole for deres Mission paa Ny Caledonien og Ny Hebriderne, og som for en stor Del er romerskkatholsk[2].

Det britiske B. S. har udgivet den hellige Skrift paa Aneitjumese, Mathæus Evangelium paa Tannese, Markus Ev. paa Futunese, flere Bøger af den hellige Skrift paa Eromangan og paa Aniwa[3].

b. De nordlige Ny Hebrider.

Til disse høre Vate (Fate, Efate, Sandwich Ø), Api (Tasiko), Ambrym (Lepers Ø), Mallicollo, Pentecost Ø (Pintseø, Whitsuntide, Araga), Aurora (Majero), Espiritu Santo (Santo, Nouwin) foruden en hel Del mindre[4].

Det londonske M. S. ansatte indfødte Lærere 1845 i Pango (Ebag) og Erakor paa Vate, hvor Afgudsdyrkelsen nylig var bleven afskaffet ved Christne fra Samoa, der vare blevne drevne derhen af Storm, 1846 ansattes andre i Lalopa ved Havanna Harbour i Serna, Olotapu og paa Mele, en lille Ø ved Vate, men 1849 opgaves de alle paa Erakor nær. 1854 dræbtes Lærerne, og først 1858 gjenoptoges Missionen. 1861 ansattes Lærere paa Api og Santo (i Popoa). Men allerede før 1866 vare disse Øer opgivne, da Gjerningen var optagen af andre[5].

Melanesiamissionen vendte sig fra først af til disse Øer, og Børn bragtes til Ny Zeland fra Vate og Mallicollo allerede 1851 og ligeledes senere fra Aurora (Maevo), Mai (Three Hills), Ambrym,

---

[1] Gill 1, 120. 137. 195. 264 ff. 276. 287. 298. 301. 304 ff. 309 ff. 337. Tucker 2, 20. 74 f. Patterson 211 ff.

[2] Jahrb. 1850, II, 40. 1851, V, 35 ff. Steel 98. Brainne 139 ff. 164. 174. Mission field 1857, 100. Wood 41. Patterson 156. 203. The Penny Post. London 1851, 164.

[3] Rep. 1884, 401.

[4] Grundem. M. A. III, 4.

[5] Rep. 1866, 32 ff. se S. 12 not. 3.

Aoba (Opa, Lepers Ø), Mau (Hichinbroke), Santo, Araga, hvilken sidste Ø længe var utilgængelig, og hvor der endnu 1873 var liden Fremgang, men hvor der 1880 anlagdes en Skole. 1871 opholdt Missionæren sig nogle Dage paa Aoba, senere oftere, 1875—76 holdtes Skole der, og 1879 tog Missionæren Bolig i Tauala Vgla paa Øen. 1874 blev en Katechet ansat paa Aurora, 1879 en indfødt Præst paa Mae. 1878 boede Biskoppen en Tid paa Aurora, 1882 en Præst[1].

Secessionskirken paa Ny Skotland anlagde 1864 en Station i Erakor, 1866 i Pango, begge paa Vate. Begge Missionærer maatte paa Grund af Helbredshensyn opgive Stationerne, den sidste 1870; 1872 fornyedes Pango, men Gjerningen flyttedes snart til Erakor. 1872 anlagdes en Station ved Havannah Harbour, 1873 Fila Harbour paa Øen Iriniki ved Fate. 1869—69 var der en Station i Nogogu (paa Santo), 1870 anlagde *den reformerte presbyterianske Kirke* en Station paa Santo. 1870 anlagdes en Station i Nguna (Montague Ø), 1871—73 ved Cap Lisburn, 1879 i Tongoa (Shepherd Ø), 1883 anlagdes en Station paa Ambrym og Api, hvor en Missionær arbeidede 1883—84; paa Mctaso (Two Hills) er der en indfødt Lærer. 1885 var der paa Vate 90 Nadvergjæster, 280 Christne[2].

Det britiske B. S. har udgivet to af Evangelierne paa Ngunese, Dele af den hellige Skrift paa Fate[3].

Romerkirken. Da Quiros besøgte Santo 1606, tilsigtede han at faa Mission begyndt der, men det blev ikke til noget[4].

c. Banksøerne.

Disse Øer bleve vel opdagede af Spanierne 1606, men vare saagodtsom ukjendte, til Biskop Selwyns Reiser fra 1856 af. Tæt Nordvest for dem ligge Torresøerne[5].

---

[1] Patterson, a letter. Kohimarama (1862) 5. 7. Missionfield 1857, 100. 104. 122. 124. 147. 170. 1858, 164. 1863, 99. 1872, 131. 1874, 74 f. 78. 174 ff. 1875, 66 f. 202. 1876, 234. 1877, 131. 141. 1880, 36. 350 ff. 1882, 351. Mission life 1866, II, 239. 243 f. 1867, I, 186 ff. 1868, 577. 583. 588. 590. 647. 715. 1872, 233. 1874, 475. 1881, 292. 1882, 282, se iøvrigt not. 3 Side 12. Tucker 1, 362 ff.

[2] Steel 242. 245. 255. 339 ff., se iøvrigt not. 3 Side 12. F. C. S. M. Rec. 1884, 69. Acts and proceed. 1884, LXXI ff. Presb. rec. 1876, 16. 1885, 66. 102.

[3] Rep. 1884, 401.

[4] Steel 337.

[5] Mission life 1868, 583. Gundert 260.

Melanesiamissionen. Biskop Selwyn besøgte 1856 Vanua Lava (Store Banks Ø) og Mota (Sugar loaf Ø), senere de andre: Valua (Saddle Ø), Araa, Motlav (Star Ø), Santa Maria (Gaua), og Banksøerne bleve den vigtigste Virkeplads for denne Mission. 1859 blev en Missionær en Tid paa Mota, ligeledes 1862 (i Alomak), og fra 1869 havde denne Ø en fast Præst (i Kohimarama). 1874 ansattes Kateketer paa Motlav (i Losalav), Santa Maria, Vanua Lava (i Pek og 1875 i Lakona), samt en Præst paa Araa, af hvis 100 Indvaanere de 55 vare døbte. 1878 arbeidede en Præst paa Reef Øerne. 1881 var der 21 Skoler paa disse Øer, deriblandt i Ureparapara (Bligh Ø) og Meralav, Præster i Pek (1879) og Kohimarama; nu er der rimeligvis en Præst paa Motlav[1].

Paa Torres Øerne (Ababa) anlagdes 1877 en Station med en indfødt Præst[2].

Selskabet til Christenkundskabs Fremme har udgivet Dele af den hellige Skrift og Liturgien paa Motasproget[3].

Santa Cruz Øer.

Paa Santa Cruz Øerne eller Dronning Charlottes Øer (opd. 1595) dræbtes Lapeyrouse (1788) paa Vanikoro og Biskop Patterson (1871) paa Nukapu[4].

Melanesiamissionen. 1862 anløbes Santa Cruz, og Disciple medbragtes, men da Øerne 1864 igjen besøgtes, bleve Missionærerne overfaldne, og 1871 gjentog det sig atter, og Biskop Patterson dræbtes. Det varede dog ikke længe, inden Forbindelser knyttedes, og 1878 ansattes en indfødt Missionær paa Nujilali, 1880 en anden i Leluova paa Santa Cruz (Nitendi, Indengi)[5].

Salomonsøer.

Denne Øgruppe opdagedes først 1567 og siden gradevis. Til den hører Rennell (Mongava), Guadalcanar (Gere), San Christoval

---

[1] Mission life 1858, 583. 652. 715 ff. 1872, 223. 1879, 310. 1880, 310. Mission field 1863, 124. 1870, 206. 1871, 162. 1874, 75. 1875, 61. 203 ff. 1876, 9. 235. 324. 1882, 155 ff. 1882, 352 f. Patterson 52. Net 1884, 134. 1885, 103. Yonge 1, 171. 261. 296 ff. 2, 157 ff. 243 ff.

[2] Mission life 1880, 310. Mission field 1878, 323. Gundert 260.

[3] Rep. 1881, 262.

[4] Gundert 260. Christmann 117 f. Hawkesworth 1, 349 ff. Yonge 1, 167.

[5] Mission life 1869, 27. 1881, 324. Mission field 1872, 67. 1879, 321. 1881, 323. Patterson 5. Yonge 2, 379 ff. Net 1885, 105.

(Arossi, Lidia), Isabella (Ysabel, Bogotu), Bougainville Ø, Malanta (Marau), Ny Georgien (Choiseul), Florida (Amodha), Shortland, Bellona o. fl. Befolkningen paa Rennell og Bellona er Maorier[1].

Melanesiamissionen. Øerne bleve tidlig besøgte af Biskop Selwyn, der allerede 1850 hjembragte Disciple fra San Christoval, og forholdsvis mange saadanne modtoges mellem 1851 og 1857 fra denne Ø og Guadalcanar og senere fra Ysabel, Malanta, Florida, Savo og Ulaua, ligesom ogsaa Rennell, Bellona og flere andre Øer besøgtes. Fra 1867 opholdt en af Missionærerne sig endel af Vinteren paa Florida, senere en anden i Wango paa Bauro eller St. Christoval, senere en anden i Boli. 1871 ansatte Biskoppen en Lærer paa Savo for de Christne fra Ysabel, der flyttede derover, men 1874 flyttedes Stationen over til Nuro paa denne Ø, der til 1879 havde en Præst til Forstander. 1878 var her 5 Skoler paa Florida (deriblandt i Gaeta), 2 paa San Christoval (Wango, Haane), 1 i Saa paa Malanta (1873)[2].

Romerkirken sendte 1844 en apostolisk Vikar for Melanesia- og Mikronesiaøerne med Missionærer (Marister) til Salomonsøerne, men han dræbtes paa Ysabel 1845. Stationer anlagdes paa San Christoval (Maquira 1846, Pea 1846 eller 1847), men paa Grund af de Indfødtes fjendlige Holdning opgaves Missionen, og Missionæren drog til Woodlark (Muju) 1847[3].

Luisiaderne.

Ved Begyndelsen af 1885 bemægtigede England sig disse Øer, D'Entrecasteaux Øerne, Woodlark og Huon Bugten[4]. Luisiaderne ere endnu uberørte af Missionen.

---

[1] Grundemann M. A. III, 4. Dumont d'Urville 6, 27 ff. Christmann 2, 116. Wood 104 ff. Jahrb. 1848, VI, 44 ff. Mission field 1857, 102. 1871, 55. Col. ch. chr. 1852—53, 461. Patterson 5. Yonge 1, 164.

[2] Mission field 1857, 102. 1858, 97. 164. 1863, 99. 105. 1868, 153. 1871, 55. 162. 1872, 132 f. 243. 1873, 67. 1875, 68. 206 ff. 1876, 235 ff. 1879, 324. Mission life 1866, 244. 1868, 579 ff. 647. 655. 1869, 146 ff. 1871, 171 ff. 208 ff. 1872, 83 ff. 223. 1873, 269 ff. 601. 1874, 190 ff. 256 ff. 289 ff. 1875, 150 ff. 1880, 170 ff. 1883, 282 ff. Col. ch. chr. 1852—53, 461. Gundert 259. Yonge 1, 163 ff. 193. 2, 129 ff. 173 ff. 240. 300 ff.

[3] Jahrb. 1846, VI, 58 ff. 1847, VI, 41. 1848, V, 50 ff. 1850, II, 14 f. 1873, I, 49.

[4] Guardian 1885, 132.

Ny Guinea.

Denne Ø blev først opdaget 1526 af Portugiserne, imidlertid var det kun et Stykke af den, Resten opdagedes først efterhaanden, det Indre er saagodtsom ukjendt. 1828 anlagde Hollænderne, der i 200 Aar havde gjort Fordring paa Øen, Fort Dubus ved Lobobugten, som de dog atter opgave 1836, og aftraadte 1872 alle deres Fordringer til England. Regeringen i Ny Syd Wales foreslog 1875 den britiske Regering at bemægtige sig Øen, og 1883 erklærede Queensland hele Øen for engelsk Besiddelse, men det anerkjendtes ikke af Moderlandets Regering, og først 1884 har denne overtaget Protektoratet over den sydostlige Del, hvorpaa Tydskland bemægtigede sig den nordostlige Del af Øen[1].

Om Befolkningens Størrelse er man udelukkende henvist til Gisninger. Paa det sydostlige Hjørne er den af polynesisk Herkomst, ellers bestaaer den af Papuas.

Det gosznerske M. S., støttet af Javacommitteen, anlagde 1855 en Station i Dore paa Mansinam Øen. 1862 sluttede sig til dem Missionærer fra det *utrechtske M. S.*; de overtoge Mansinam og anlagde Kwawe (oph. senere), Andai, Monokwari[2].

Det londonske M. S. paatænkte allerede 1864 at ansætte de fra Loyalitetsøerne af de Franske fordrevne Lærere her, men det skete ikke. 1871 sendtes derimod 8 Lærere fra Loyalitetsøerne til Ny Guinea og anlagde Stationer paa Darnley Ø, Tauan, Sabai. 1872 kom 13 andre Lærere til, og Stationer anlagdes i Somerset paa Ny Holland for derfra at drive Missionen, samt paa York Ø (Matik) (opg. 1873, fornyet 1874), Katau, Torotoram eller Turuture, Bampton Ø (Miss. dræbte 1873), Manumame ved Redscar Bay (Miss. fordrevne 1873), Boera, Warner Ø. 1874 anlagdes en Station i Port Moresby (Polynesiermission), Fairfax Harbour, Poigu eller Talbot Ø, Lealea (siden opg.), og Stationen flyttedes fra Badu (Mulgrave Ø) til Mooa (Bank's Ø). Paa Kortet i London M. M.

---

[1] Burkh. 4, III, 106. Lawson, Wanderings in the interior of New Guinea. London 1874, 274 ff. Gill, Life in the southern islands. London 197. Bligh, Reise til Sydhavet. Kbhvn. 1800. 67 ff. Christmann u. Oberländer, Ozeanien, die Inseln d. Südsee. Lpz. 1873. 2, 2. London M. M. 1875, 228 ff. Guardian 1885, 132. Bas. M. M. 1883, 345. Sonnerat, Reise nach Neuguinea. Lpz. 1777, 55 ff.

[2] Mededel. v. het Java Comitèe 1865, 22 ff. Burkh. 4, III, 107 f. Berigten van het Utr. Z. v. Utrecht 1880. 190 og III f. A. Kt. 1873, 379 ff. Gundert 257.

forbigaaes nogle af disse, og der nævnes Delena (1882), Aroma (1882), Maiva (1882), Motumotu (1884), Kapadi (1884), Riga (1884), Saloa (1884), Nara (1884), Kivori, Hula, Cloudy Bay. 1877 flyttedes Hovedsædet for Papuamissionen fra Somerset til Murray Ø, og Stationer anlagdes i Kalo (1876), Kerepuna (1876), Killerton Point (1877), Stacy Ø (1877), Teste 1877, Moresby, Hayter Ø, Heath Ø, Pari, Tupuselai, Kaile, Kapakapa, Dinner Ø, Milne Bay, Ugos ved Torres Stræde (1883), Barabara, Port Spicer (1883). Ved Udgangen af 1882 var her 5 Missionærer og 28 ordinerede Præster fra forskjellige Sydhavsøer, 68 Medlemmer, 30 Kandidater[1].

Evangelieudbredelsesselskabet bestemte 1884 en Pengesum til at paabegynde en Mission paa Ny Guinea eller ved Point Darwin[2].

Romerkirken har 1881 udnævnt en apostolisk Præfekt for Ny Guinea og anlagde 1884 en Station paa Thursday Ø[3].

Det britiske B. S. har udgivet 3 Evangelier paa Motu (1883) (Sproget omkring Port Moresby) og Matthæus Ev. paa Saibai (Sproget paa nogle Øer i Torres Strædet)[4].

Ny Britannien.

Foruden de større Øer Ny Britannien (Birara), Ny Irland (Tombara) (opd. 1767) høre hertil nogle mindre som Rook (opd. 1537, 6 à 7000 Indv., der tale 3 Sprog), Woodlark (omtr. 2200 Indv.). Englænderne toge dem 1767 i Besiddelse, men have dog ikke hævdet denne Besiddelse; først 1885 toge de atter Woodlark i Besiddelse[5].

Romerkirken anlagde 1847 en Station paa Woodlark (Manitu)

---

[1] Rep. 1880, 54 ff. 1881, 39 f. London M. M. 1871, 245 ff. 1873, 33 ff. 62. 149 ff. 172 ff. 217 ff. 1874, 50 ff. 145 ff. 207 ff. 261 ff. 1875, 3 ff. 49 ff. 210 ff. 237. 1876, 102. 1877, 11. 196 ff. 1878, 11. 91 ff. 182. 1879, 81. 1880, 193. 1881, 168. 283. 1882, 227 ff. 1883, 309 ff. 1884. 24. 101. 146. 359. 1885, 17 ff. Gill, Life 199 ff.

[2] Mission field 1884, 188.

[3] Miss. cath. 1881, 281. London M. M. 1885, 74.

[4] Rep. 1884, 276 f. 401.

[5] Jahrb. 1850, II, 26 ff. 1853, V, 52 ff. 1855, V, 29. Gundert 258. Hawkesworth, Gesch. d. Seereisen und Entdeck. im Südmeer. Berlin 1774, 1, 372. 377. Guardian 1885, 132.

i Nativity Harbour i Guosup Bugt og 1848 paa Rook i Isidor Harbour, men 1855 opgaves Missionen[1]. 1882 anlagdes en Station paa Birara i Beridni (Kininiguang), der Aaret efter blev forladt, fordi Bygningerne afbrændte, men rimeligvis senere er gjenoptaget[2].

Den australske wesleyanske Conferens ansatte 1874 Lærere fra Fiji og Tonga paa Birara (Ny Britannien) og Tombara (Ny Irland), og 1876 anlagdes en Station i Hunter (Hertug af Yorks Ø), senere ere Stationer anlagte i Kabakadai, Matupit, Kinikunan, Kalit, Topaia, af hvilke de to sidste kun ere besatte af Lærere, de to næstsidste af Kateketer. Ved Udgangen af 1880 var her 3 Missionærer, 1 indfødt Missionær, 106 Medlemmer, 28 paa Prøve[3].

Admiralitetsøerne.

Paa disse Øer, der opdagedes 1616 (atter 1767), er Missionsvirksomheden endnu ikke begyndt[4].

Fijiøerne.

Fiji (Viti)øerne opdagedes 1773 (1643). De deles i Onogruppen, Lakembagruppen, Opdagelsesøerne (exploring islands), Midtfiji, Vanua Levu (Takanova, Takandrova), Viti Levu (Na Viti Levu, Nawihiliwu) eller Stor Fiji, Jasauva eller Yasawagruppen, Kandavugruppen samt Rotuma (Granville Ø). For at undgaa Papisternes og de Franskes Overgreb gav Kongen af Fijiøerne sig under England 1858. 1880 indlemmedes Rotuma under England. Befolkningen var 1860 omtr. 150,000[5].

Det londonske M. S. sendte 1826 indfødte Lærere fra Tahiti til Lakemba, men de fordreves af Kongen. 1830 besluttedes det at forny Missionen, og Lærere sendtes, der først boede paa Lakemba, siden i Oneata, hvor de dog ikke udrettede synderligt; men 1836

---

[1] Jahrb. 1848, V, 50 f. 1850, II, 14 ff. 1851, II, 20 ff. 1853, V, 59 ff. VI, 24 ff. 1857, I, 37 ff.

[2] Bas. M. M. 1884, 252. Jahrb. 1884, IV, 46 ff.

[3] Rep. 1881, XXXII ff. Whitmee 46.

[4] Christmann 2, 111. Dumont d'Urs. 7, 72 ff. Hawkesworth 1, 385.

[5] Smythe II ff. Pritchard, Polynesian researches. London 1866. 216 ff. Seeman, Viti. Cambridge 1862. Burkh. 4, III, 5. 63. Miss. cath. 1881, 42. 1882, 294. Williams, Fiji and the Fijians. London 1860. 1, 1 ff. 102.

besluttedes det, at Fijimissionen skulde drives af det wesleyanske M. S. 1839 sendtes Lærere fra Samoa til Rotuma, men de trak sig vist snart tilbage[1].

Det wesleyanske M. S. udnævnte 1833 en Missionær for Fijiøerne, der 1835 fra Tonga begyndte en Mission her, hvor allerede omvendte Tonga'ere havde nedsat sig. En Station anlagdes 1835 paa Lakemba, hvortil senere kom Stationer i Rewa (1838), Viwa eller Bau (1839), Somosomo (1839—47. 1861), Mbua (1847), Ono (1847—48), Nandy (1855). 1855 gik Missionen over til den australiske Conferens, der ved Udgangen af 1881 havde Stationer i Lakemba (1835), Viwa (1839), Bau (1839), Rotuma (1858), Muala (1861), Kambara (1861), Gau (1861), Koro (1861), Bua (1861), Town Harbour (Thakaundrovi, Cakandrove) (1861), Bega eller Mbengga eller Bengea (1861), Nakelo (1862), Levuka (1862), Notho (1862), Nacewa eller Nathera (1862), Rakiraki (1863), Thitia eller Cicia (1863), Nairai (1863), Tokatoka (1863), Yasawa (1864), Numena (1865), Nasawu (1865), Drekete (1865), Lekutu (1866), Wairiki (1866), Natewa (1866), Nandronga (1866), Vunda (1866), Wailevu (1866), Lomaloma (1867), Serua (1867), Nakasaleka (1867), Waimaro (1869), Nakoratubu (1870), Ba (1870), Tavuki (1870), Biaugunu (1872), Naduri (1872), Naitasiri (1872), Verata (1873), Nalawa (1873), Namuka (1874), Matailobau (1875), Navaloa, Namosi, Nasancoko, Wainimala, Nadi. Desuden har der været Stationer i Yali (1861), Vanua Balavu (1861), Vatutele (1862), Mathuata (1863), Taviumi (1863), Davuilevu (1866), Muilevu (1866), Nasala (1866), Waikava (1867), Waituimate (1867), Macuata (1867), Taileve (1867), Dravo (1869), Tiliva (1870), Viria (1872), Famena (1874), Bukilevu, Mali, Nakovalevu, Maron, af hvilke de fleste sandsynligvis endnu bestaa med indfødte Lærere. 1859 sendtes en Missionær til Rotuma, men han fik ikke Lov til at lande. Ved Udgangen af 1880 var her 8 Missionærer, 47 indfødte Præster, 24,109 Medlemmer, 5250 paa Prøve[2].

[1] Rep. 1833, 17. 112. 1834, 18. Rep. Wesl. M. S. 1836, 27. Burkh. 4, III, 36. 53. 75. Calvert (Wilson) The Fiji and the Fijians. London 1862, 2, 9.

[2] Rep. 1881, XXII ff. Rep. Wesl. M. S. 1833, 43. 1834, 38. 1837, 25. 1838, 37. 49 ff. 1840, 42. 47. 1849, 38. 1853, 36. 1861, 163 f. 1862, 184 f. 1864, 234. 1865, 145 f. 1866, 181. 1867, 30 f. 1869, 109 f. 1870, 122 f. 1872, 148 f. 1873, 112 f. 1874, 124 f. Burkh. 4, III, 36 ff. Smythe 173. Rowe, Life of John Hunt. London 1861. 68 ff. Calvert 2, 1 ff. Young, The southern world. London 1854, 273 ff.

Evangelieudbredelsesselskabet oprettede 1879 en Station i Rewa (flyttet 1881 til Suva) for Europæere, Blandinger, polynesiske og indiske Arbeidere, men allerede tidligere var her en *anglikansk* af Regeringen ansat Præst i Levuka; 1875 sendte *Melanesiamissionen* en indfødt Præst herover for at hjælpe den anglikanske Præst. En Bispestol vil rimeligvis snart blive oprettet for Fijiøerne, thi en Enkeltmand har dertil lovet 180,000 Kr.[1].

Det britiske B. S. har udgivet hele Bibelen paa Fiji- og det N. T. paa Rotumasproget[2].

Romerkirken (Marister) sendte 1840 Missionærer paa Undersøgelsesreise til Fijiøerne og satte sig 1844 fast paa Namuka, men samme Aar forlagdes Missionen til Lakemba (opg. 1856 uden Resultat). Ligeledes blev det i 1840 besatte Somosomo ei længe efter opgivet uden Resultat. 1852 anlagdes en Station paa Rewa (oph. 1856) og noget senere Totongo paa Ovalau. Først efter 1859 begyndte Missionen, der 1863 fik sin egen apostoliske Vikar, at have Fremgang. 1880 var her Stationer i Levuka, Wairiki, Solevu, Verata, Rewa. Rotuma besøgtes første Gang 1847 fra Futuma, og en Station anlagdes, der 1854 blev opgivet som ufrugtbar. 1863 fornyedes den under en Kateket. 1868 har den vist faaet fast Missionær[3].

II. Taraponfolket.

Dette Folk er omtrent 90,000 og taler flere forskjellige (9) Sprog. Øerne kaldes under et Mikronesien, d. e. Smaaøerne[4].

A. Østmikronesien.

Kingsmilløerne.

Kingsmill-(Gilbert-Taravau-)øerne ere uafhængige baade af Europæerne og indbyrdes. De opdagedes af Englænderne 1788.

---

[1] Rep. 1879, 82. 1881, 97. Missionfield 1876, 242. 1881, 34 ff. 1884, 334.

[2] Rep. 1884, 401.

[3] Jahrb. 1842, III, 34 ff. 1846, I, 34. 1847, VI, 38 f. 51 ff. 1848, V, 35 ff. 1855, V, 47. 1857, III, 62 ff. 1880, II, 50 ff. Ann. 1864, 67. 1867, 141. Burkh. 4, III, 53. 63. Miss. cath. 1880, 263. 1882, 663 ff. Calvert 2, 49 f. 143 f. 181. Young 284 f.

[4] Whitmee 10. Gundert 284 f. West, ten years in South Central Polynesia. London 1865, 249 ff.

1841 havde de 60,000 Indvaanere, men ere affolkede ved Peruanernes Menneskejagter[1].

Det amerikanske M. S. anlagde 1857 en Station paa Apia (Apaiang, Charlotte Ø), 1860 paa Tarawa (Knox Ø), 1865 (66. 67) paa Butaritari, 1868 paa Tapiteua (Drummonds Ø), 1871 paa Nonouti. Fra 1878 var her ingen amerikanske Missionærer[2].

Haand i Haand med det amerikanske M. S. har *den hawajiske evangeliske Forening* arbeidet, og den har nu overtaget hele denne Mission. Juni 1884 havde den Stationer paa Tapiteua, Apaiang (1871), Marakei, Butaritari, Nonouti, Maiana (1871), Tarawa (1860), de 3 sidste dog kun forsynede med Lægmænd; ialt var her 5 Missionærer, 11 Lægmænd, hvoraf de 10 fra Gilbertøerne selv, for de 3 af dem vare Stationerne ikke opgivne[3].

For Gilbertsøboerne, der ere udvandrede til de hawaiiske Øer, arbeidede ovennævnte Forening 1881 ved Præsterne i Anahola og ved forhenværende Præster paa Oahu og Maui, nu i Honolulu og Kilauea[4].

Det londonske M. S. ansatte 1870 samoanske Lærere paa Arorae (Hurdø), Tamana (Rotschø), Onotoa (Clerkø), Peru (Franciso) og paa Nukunau (Byron Ø). 1875 var her 12 samoanske Missionærer, 700 Medlemmer, 6000 Tilhængere[5].

Hele Øgruppen staaer under christelig Indflydelse. Ved Udgangen af 1882 var her 1126 Medlemmer, 13,000 Indvaanere[6].

Det amerikanske B. S. har udgivet N. T. paa Gilbert Ø Sproget[7].

Marshalløerne.

Denne Øgruppe (Kongeøerne) opdagedes af Spanierne 1527 og gjenopdagedes af Russerne 1817. Den deles i Radackøerne og Ralickøerne[8].

---

[1] Burkh. 4, I, 223. Phillip 248 ff. Jenkins, Recent explor. to the Pacific. London 1853, 406 ff.

[2] Rep. 1858, 116 ff. 1861, 119. 1866, 148. 1867, 127. 1868, 102. 1869, 74. 1872, 73. 1879, 83. Burkh. 4, I, 230. Grundem. 4, II, 339 ff.

[3] Rep. 1884, 30. Miss. herald 1866, 133. 1867, 10. 1869, 131. 1873, 9. 1878, 154 f. Rep. ABC. 1872, 73.

[4] Rep. 1881, 8. 1884, 11 f. tab.

[5] Grundem. 4, II, 350 f. London M. M. 1871, 192 ff. 1873, 59 f. 1874, 246. 1875, 149. 1876, 153.

[6] Grundem. 4, II, 352. Rep. ABC. 1882, 70.

[7] Rep. Brit. B. S. 1884, 402.

[8] Burkh. 4, I, 221 ff. Kotzebue, Ny Reise om Jorden. Kbhvn. 1840, 179 f. Kotzebue, Entdeckungsreise in die Südsee und nach der Beringsstrasse. Weimar 1821, 2, 44 ff.

Det amerikanske M. S. anlagde 1857 en Station paa Ebon, 1864 paa Namarik (Toke), 1865 paa Jaluit (Bonham Ø) og derefter paa Majuro (1869), Mille (1876 Mili, Mulgrave Ø), Arno (1877), Molwonlap (Maloelab), Aur, Apemana. Ved Udgangen af 1883 var her 3 amerikanske, 2 indfødte, 1 Kusaimissionær og ved Udgangen af 1882 379 Medlemmer[1].

Den hawajiske evangeliske Forening anfører i Juni 1884 Molwonlap og Ebon som besatte af indfødte Præster, Majuro af indfødte Prædikanter, Namarik af en indfødt Lærer, Mille, Arno, Jaluit som ledige[2].

Det amerikanske B. S. har udgivet Dele af N. T. paa Ebonsproget[3].

B. Vest Mikronesien.

Caroliner.

Denne Øgruppe opdagedes 1525 af Portugiserne, 1528 af Spanierne. Det er en talrig Øgruppe paa 500 Øer i 48 Grupper. Dertil høre Ponape (Bornabi, Ascension Ø) med 5000 Indv., delte i 5 Stammer, Kusaie (Ualan, Strongs Ø) med 1500 Indv.[4].

Det amerikanske M. S. anlagde fra Hawaji Stationer 1852 paa Ponape (Rongkiti blandt Kittistammen) og paa Kusaie (Udpost 1862—66) og 1853 Shalong Point blandt Matalanimstammen paa Ponape (Udpost 1861), 1856 en tredie Station blandt Jokoitistammen (oph. 1857). 1879 var der Stationer, besatte med Amerikanere, paa Ponape i Oua, Kenan og U. Her stiftedes 1873 *Ponape M. S.* med det Formaal at sende Evangelister til Øerne mod Vest, og saaledes ere Stationer anlagte paa Mokil (Wellington Ø 1871), Lukunor (1874), Pingelap (1875), Ta (1875), Oniop (en af Mortlockøerne eller Sotoan) (hvor en amerikansk Missionær boer), Losap, Nama (1878), Ruck (Hogolu). Ved Udgangen af 1882 var her 4 amerikanske Missionærer, 1631 Medlemmer af 18,200 Indvaanere[5].

---

[1] Rep. 1858, 116 ff. 1865, 139. 1866, 148. 1871, 79. 1872, 73. 1876, 81. 1879, 83. 1883, 86. Miss. herald 1866, 102. Burkh. 4, I, 230. Grundem. 4, II, 348.

[2] Rep. 1884, 30. Rep. ABC. 1877, 68. 1878, 93. Miss. herald 1865, 10. 137. 1866, 11. 1867, 10. 1870, 150.

[3] Rep. Brit. B. S. 1884, 302.

[4] Burkh. 4, I, 220 ff. Grundem. 4, II, 335.

[5] Rep. 1853, 133 ff. 1854, 148. 1857, 139. 1858, 116. 1859, 130. 1862, 160. 1863, 136. 1867, 126. 1878, 93. 1879, 82. 1882, 70. 74.

Den hawajiske evangeliske Forening arbeidede fra først af sammen med ovennævnte Selskab og anfører i Juni 1884 5 amerikanske, 1 Ponape Missionær, 1 Kusai Præst paa de østlige Caroliner og Kusaie, nemlig i Ponape, Pingalap (1873), Mokil (1871), 1 Ponape Præst og 2 Ponape Lægmænd paa Mortlock (Midt Carolinerne), nemlig i Lukunor, Nameluk og Losap (Nama ikke besat), 1 Ponapepræst og 1 Ponapelægmand paa Ruck Logunen (Hogolu), nemlig i Uman (1879), Uale (1880), Utet (1880) er ubesat, og den amerikanske Missionær paa Oniop (Fefan) er bortreist. 1880 var her Missionærer paa Sotoan (1875) Kutu[1].

Det amerikanske B. S. har udgivet nogle af Evangelierne paa Kusaiesproget og nogle Bøger af G. T. paa Ponapesproget[2].

Peleweerne.

Pelew- (Palaos)øerne vare temmelig utydelig bekjendte for Spanierne paa Carolinerne i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede. 1783 strandede et engelsk Skib der, og Mandskabet opholdt sig der i nogle Maaneder, hvorved de bleve mere bekjendte[3].

Nogen Mission er ikke begyndt der endnu. 1696 havde *Romerkirken* (Jesuiterne paa Manila) isinde at begynde en Mission der, men først 1710 lykkedes det at lande der, men Skibet seilede bort, og siden lykkedes det ei noget Skib at komme derhen. 1730 landede en Jesuit fra Ladronerne paa Talalap, anlagde en Station der, men blev snart dræbt[4].

C. Nord Mikronesien.

Ladronerne.

Ladronerne eller Marianerne opdagedes af Spanierne 1521 (Guajan eller Guam eller St. John). Den oprindelige Befolkning,

---

1883, 86. Miss. herald 1869, 317. 1872, 208. 1876, 158. 1881, 18. Newcomb 539.

[1] Rep. 1881, 16 f. 1884, 30. Whitmee 31. Wood 151. Rep. ABC. 1853, 133. 1876, 81. Miss. herald 1878, 176. 183. 1879, 107. 217. 1880, 176. 1881, 220. 1883, 146 ff. Newcomb 539.

[2] Rep. 1880, 21, jfr. 125. Rep. Brit. B. S. 1884, 402.

[3] Hockin, Ber. v. d. neuesten Reisen nach den Pelew Inseln. Weimar 1805, 4 ff. Wilson, Relation des îles Pelew. Paris 1793. 2, 188 ff.

[4] Stöcklein N. 218. Zuñiga, Hist. view of the Philippine islands. London 1814. 2, 14 f. 67 f.

der ansloges til 40,000—150,000, smeltede paa Grund af Spaniernes Grusomhed, der bemægtigede sig Øerne, snart sammen; Resterne samledes 1695 paa Saypan og Guajan, og senere paa sidste Ø, hvor der 1876 kun var et Par Familier tilbage. Paa Grund af de Undertrykkelser, de Indfødte led, vilde de ikke forplante sig. De nuværende Indvaanere (1876 5386) ere Blandinger med Kolonister fra Mexiko og Filippinerne[1].

Omtrent 1667 begyndte *Romerkirken* (Jesuiterne) en Mission paa Guam, og der fortælles, at i det tredie Aar var der allerede 30,000 Døbte, 1677 trods Frafald og Krige med Spanierne 50,000, hvori vist er en god Del Overdrivelse. 1683 var der Stationer i Pago, Marasan, Umatag, Agadna (alle paa Guam) Sosan (paa Rota). Nu ere alle Indvaanerne christnede. Kun Guam, Rota og Tinian synes at være beboede[2].

III. Savaiorifolket.[3]

Hawajiøerne.

Hawajiøerne (Sandwichsøerne) opdagedes 1542, besøgtes maaske senere, men vare atter glemte, da de opdagedes 1778. Hovedøerne ere Hawaji, Maui, Molokai, Oahu og Kauai. Øerne have bevaret deres Uafhængighed, om end England 1843 et Par Maaneder bemægtigede sig dem, ligesom ogsaa det Tilbud, Kongen 1851 gjorde de forenede Stater, at overdrage dem Protektoratet over Øerne, for at befri sig for de Franskes Plagerier, ikke blev modtaget. Befolkningen ansloges 1778 — rimeligvis altfor høit — til 400,000, 1832 til 130,315; 1850 var den 84,165, 1860 67,084, 1872 49,044, 1878 44,088, og 3420 Blandinger, 1881 66,895, hvoraf 12,804 vare Kinesere[4].

---

[1] Burkh. 4, I, 220. Russell 292. Anderson 3, 90. Dumont d'Urville 7, 357 ff. Anson, Reise um die Welt. Göttingen 1763. 427 ff. Chamisso 2, 118 f. (Befolkningen opgives officiel 1816 til 5389, hvoraf 2559 Indianere, 1109 Spaniere, 1484 Filippinere). Stöcklein N. 5. 8. Dampier 1, 378. Zuñiga, 1, 64. Le Gentil, Voyage dans les mers de l'Inde. Suisse. 1781. 3, 217.

[2] Hazart 2, 590 ff. Stöcklein N. 5. 6. 218. Chamisso 2, 118. 128.

[3] Om deres Slægtskab med Amerikas Beboere se Lang, Origin and migrations of the Polynesian nation. Sydney 1877. Quatrefages, Polynesierne og deres Vandringer (Tidsskr. for pop. Fremstill. af Naturv. Kbhvn. 1867. Extrahefte).

[4] Ellis, a tour through Hawaii. London 1827. Hopkins, Hawaii. London 1866, 83 ff. 291 ff. 368 ff. Cook 3 voyage 3, 109 ff. 4, 23 ff. Anderson, En

Fra Slutningen af forrige Aarhundrede havde Øernes Konge begyndt at indføre europæisk Kultur, og hans Eftermand havde brudt med Hedenskabet, inden Missionærer ankom. En Indfødt fra disse Øer var kommen til Amerika, var der bleven undervist i den i den Anledning oprettede Hedninge Missionsskole (foreign mission school) i Cornwall, hvor ogsaa flere af hans Landsmænd optoges. Han blev døbt og døde 1818 i Cornwall, men havde indstændig opfordret til at sende Missionærer til hans Hjem, og 1819 udsendte *det amerikanske M. S.* Missionærer dertil, der ankom 1820, hvorpaa Stationer anlagdes i Honolulu (1820), Waimea paa Kauai (1820) og Kairua (Kailua)[1] (1823), Lahaina (1823), Waijakea (1824), der 1830 flyttedes til Hilo, Kaawaroa (Kealakekua, Kuepeha) (1824—47). Missionen havde god Fremgang, og nye Stationer anlagdes i Lahainaluna (1831 eller 1834—1850), Waimea paa Hawaji (1831), Kaalualah (Kaluaha) (1831), Waialua (Waialuku) (1832—50), Haiku (1834—35), Ewa (1834—49), Kaneohe (Kainahe) (1834), Kaloa (1834—50), Waioli (Kapaa) (1834), Hanalei (før 1835, siden oph.), Hana (1837), North Kohala (1838—50), Nawiliwili (1839, siden oph.), Oahu college (1841), Waiohina (1842), Punahou (1842), Kealia (1845), Kaupo (1847—48), Kauweloha (1850) (rim. = Kaawaloa), Waianae (Waenae) (1850), Kaanapali (1851), Lihue (oph. før 1854), Keokea (efter 1845), Hahiiku (efter 1845), hvoraf nogle vare besatte med indfødte Præster, af hvilke den første ordineredes 1849 (i Kahuku). 1845 var der 23 Stationer med 31 Missionærer og 23,804 Medlemmer, 1854 23 Missionærer, 2 indfødte Præster, 22,916 Medlemmer. 1853 (1864) afløstes Missionen, og Kirkesamfundet organiseredes som selvstændigt, og kun et Par Missionærer og indfødte Præster underholdtes helt af det am. M. S., flere delvis, andre slet ikke. Fra 1870 udgaaer Missionen af Selskabets Beretning[2].

---

verldsomsegling. Stokh. 1854. 2, 56 ff. Burkh. 4, I, 174. 185 f. 212. 215. Grundem. 4, II, 146 f. Miss. herald 1882, 92. Cook, dritte Reise 1, 455 ff. 2, 204 ff. Lisiansky, a voyage round the world. London 1874. 115 ff. St. Martin 6, 290.

[1] l og r ombyttes stadig paa dette Sprog.

[2] Rep. 1834, 85. 1835, 77 ff. 1838, 109 f. 1842, 168 f. 1844, 193. 1845, 170. 1847, 173. 1849, 176. 1850, 169. 1851, 130 f. 1853, 138 ff. 1854, 154 f. 1857, 130. 1870, 82 ff. Burkh. 4, I, 191 ff. Anderson, The Hawaian Islands. Boston 1865. 45 ff. 137. 140. 146. 155. 170. 181. 191.

Ved Midten af 1884 havde *den evangeliske Forening* (stiftet 1851) 46 Præster (fra 13 andre Sogne mangle alle Angivelser) paa Hawaji (Hilo, Onomea, Hakalau, Puula, Kalapana, Hamakua Hikina, Hamakua Waena, Ham. Akau, Kohala Komohana, Koh. Hema, Waimea, Kekaha, Kailua, Kona Waena, Kealakekua, Pukaana, Kaohe, Milolii, Waiohina), Maui og Molokai (Makawao, Lahaina, Kaanapali, Honokohau, Waihee, Wailuku, Waikapu, Paia, Haiku, Huelo, Keanae, Hana, Kipahulu, Kaupo, Honuaula, Olowalu, Kaluaaha, Halawa, Pelekunu, Siloama), Oahu (Honolulu, Kawaiahao, Kaumakapili, Kalihi, Ewa, Waianae, Waialua, Kahuku, Hauula, Waikane, Kaneohe, Waimanalo) og Kauai (Waioli, Kilauea, Anahola, Kapaa, Lihue, Kaloa, Waimea) og 5811 Medlemmer (Nadvergjæster)[1-2].

Det londonske M. S., der allerede fra først af havde havt isinde ogsaa at begynde paa de hawajiske Øer, begyndte 1823 en Missionsgjerning paa disse Øer, dels ved Missionærer, der bosatte sig, men atter forlod Øerne, dels ved indfødte Lærere, som arbeidede i Forening med de amerikanske Missionærer, til hvem efterhaanden hele Gjerningen gik over[3].

184? sluttede en af det amerikanske M. S.'s Udsendinge sig til *den amerikanske Missionsforening* og arbeidede i Makawao. 1874 opgaves Missionen[4].

Da Vancouver 1794 besøgte Hawaji, bad Kongen ham om at bede den engelske Konge sende ham Lærere i den sande Religion. Dette skete dog ikke, og Kong Kamehameha den andens (Liholiho) Besøg til England 1823, paa hvilket han døde 1824, bragte ei heller engelske Missionærer hertil. Men paa Kong Kamehameha

---

203 ff. 217. 222. 307 ff. Geschichte der Mission auf den Sandw. Ins. Basel 1872. Kotzebue, Ny Reise. 337 ff. Krohn, das Missionswesen in der Südsee. Hamb. 1833. 77 ff. Meinecke, Die Südseevölker u. d. Christenth. Prenzlau 1844. 239. Montgomery 1, 378 ff. Ellis 30 f. 111 o. fl. Miss. Reg. 1826, 175. Williams, Miss. gaz. 425. Bille, Beretn. om Galatheas Reise omkring Jorden. Kbhvn. 1851. 36 ff. 45 ff.

[1] Rep. 1884, tab. Miss. herald 1863, 7. 1864, 10. 13. 1865, 37. 262. 1866, 10. 107. 1867, 49. 401. 1870, 15. 50. Newcomb 539.

[2] Som ovenfor bemærket ere Angivelserne ikke fuldstændige. Rimeligvis er der ogsaa Menigheder, der ikke høre til Foreningen.

[3] Miss. Reg. 1828, 130. 134. 1831, 94. Williams Miss. gaz. 383. Smith, The history and the origin of the miss. soc. London 1825. 2, 115 ff.

[4] Grundem. 4, II, 171. Newcomb 666.

den fjerdes Begjæring besluttedes det at sende en *anglikansk* Mission dertil, og den afgik 1862 med en Biskop i Spidsen (ord. 1861). Stationer anlagdes i Honolulu (1862), Lahaina (1863, siden oph.), Maui (1866, siden oph.), Wailuku (omtr. 1866, oph. 1869, fornyet 1876), Kona (1867), Waialua (1873, siden oph.), Waitaku. Ved Begyndelsen af 1882 var her 5 Præster, af hvilke de 4 støttedes af *Evangelieudbredelsesselskabet*, hvilket har støttet denne Mission fra Begyndelsen af. I Honolulu og Kona findes 284 Nadvergjæster[1].

Selskabet til Christenkundskabs Fremme har gjentagne Gange støttet denne Mission baade ved Pengemidler og ved at udgive den anglikanske Liturgi i en af Kong Kamehameha den fjerde forfattet Oversættelse[2].

Det amerikanske B. S. har udgivet den hellige Skrift paa Hawajisk[3].

Det amerikanske Traktatselskab har gjentagne Gange støttet Missionen ved hel eller delvis Udgivelse af Skrifter paa Hawajisk[4].

Romerkirken. Allerede 1819 havde en fransk Skibspræst døbt flere Indfødte uden nogensomhelst foregaaende Undervisning. 1825 overdrog Paven Missionen i Østoceanien til Selskabet for Jesu og Maria hellige Hjerte, og 1826 udnævnte han en apostolisk Præfekt for de hawajiske Øer, der landede i Honolulu 1827, men han og hans Ledsagere fordreves 1831. 1836 sendtes atter en Missionær hertil, der vel strax blev forvist, men dog samme Aar fik Tilladelse til at blive mod at afgive Løfte om ikke at udbrede sin Religion. Men han holdt sig ikke dette efterretteligt, Kongen udstedte vel Forordninger mod Papismen, dog Franskmændene tvang ham til at finde sig i de papistiske Missionærers hadefulde Angreb paa de Evangeliske og i al deres Færd. 1839 tilstedtes der Papisterne

---

[1] Rep. 1863—64, 23. 1867, 144. 1868, 114. 1873, 111. 1880, 77. 1881, 97. Bp. of Honolulu, Five years' church work in the kingdom of Hawaii. London 1868. 1 ff. Hopkins 428 ff. Occ. paper of the Hawaian church miss. London 1865. 50 f. Anderson 331 ff. Ellis, The amer. miss. in the Sandw. Isl. London 1866. The kingdom and church of Hawaii. London 1865. 15 ff. Work in the col. 337 ff. Mission field 1870, 168. 1875, 69 f. Mission life 1869, 535 ff. Clergy list 1882, 619. Church bells 1882, 267 („9 Præster").

[2] Rep. 1867, 72. 1869, 27. 1872, 40. 1873, 51. 1881, 54.

[3] Rep. 1880, 21. 124.

[4] Rep. 1842, 97. 1856, 131. 162.

fuldstændig Religionsfrihed. 1840 var der en Station i Honolulu, hvor den apostoliske Vikar boer. 1870 var der desuden Stationer i Lahaina, Wailuku, Kohala, Wailalea, Kailua (1854), kort efter anlagdes en Station paa Molokai. Papisterne angave 1845 deres Troesfæller til 12,500, 1863 til 23,500 («Kjættere» 25,000, Vantro 21,000), hvilket vist er meget overdrevent. Præsternes Antal var 1863 18[1].

Af de Christne ere endel faldne fra og gaaede over til Mormonernes Hedenskab. Deres Antal ansloges 1861 til 4 à 5000[2].

Talrige **Kinesere** ere indvandrede paa Hawajiøerne som Arbeidere. 1867 var her 2 à 3000, senere er Antallet steget, 1881 var det 12,804 (1/5 af Befolkningen). *Den hawajiske evangeliske Forening* ansatte allerede 1867 en indfødt kinesisk Kateket i Lahaina som Reiseagent; nu bestaaer der kinesiske Menigheder i Honolulu og Pahala, og Evangelister arbeidede i Kohala og paa Kauai[3].

Selskabet til Christenkundskabs Fremme støttede 1883 en indfødt Kineser paa Hawajiøerne for at studere til Præst for sine Landsmænd[4], og i Kohala arbeider en Lægmand, støttet af Øens *anglikanske Kirke*[5].

For **Gilbertsøboerne,** der ogsaa ere indvandrede som Arbeidere, arbeider *den hawajiske evangeliske Forening* i Honolulu og Kilauea[6].

Ogsaa blandt Hawajiøboerne i Californien og Oregon har *den hawajiske evangeliske Forening* arbeidet[7].

Marquesasøerne.

Disse Øer (Mendañaøerne) opdagedes 1567 (1595) af Spanierne (den nordvestlige Del af dem, Washingtonøerne), 1797 af Nord-

---

[1] Burkh. 4, I, 203. 210 f. 218. Grundem. 4, II, 169. Miss. cath. 1880, 294. Ann. 1862, 74. 1863, 356. Jahrb. 1840, III, 56 ff. 1843, V, 15 ff. 1845, II, 55. 1847, I, 7 ff. 1855, V, 36 ff. 1857, II, 43 ff. VI, 40 ff. 1872, 50 f. 1873, I, 47. Hopkins 220 ff. 240 ff. Anderson 197. 360 ff. Krohn 85. Werner 18. Bille 5, 60 ff.

[2] Jacobs 200 f.

[3] Rep. 1881, 7. Miss. herald 1867, 212. 372. 1868, 48.

[4] Mission life 1883, 520.

[5] Mission field 1884, 268.

[6] Rep. 1884, 11 f. tab.

[7] Rep. ABC. 1867, 128.

amerikanerne. Den nordvestlige Dels Befolkning anslaaes til 12,000, den anden til 25,000 (1855 11,900, 1872, 6045). 1842 bemægtigede Frankrig sig Øerne, men opgav dem 1861[1].

Det londonske M. S. anlagde 1797 en Station i Santa Christina (Tahuata) ved Resolution Bay, der opgaves 1798. 1821 paatænktes det at gjenoptage Missionen ved Lærere fra Tahiti, men det skete først 1825 i Santa Christina (opg. 1825, atter 1827—28, 1831—32), og 1828 sendtes andre til Uapu (Uapou), 1831 til La Madalena (Fatuhiwa). 1834 anlagdes en Station i Waitahu ved Resolution Bay, der blev opgiven 1841 paa Grund af de ved de Franske vakte Besværligheder[2].

Det amerikanske M. S. anlagde 1833 en Station paa Nukahiwa, der opgaves 1834[3].

Den hawajiske evangeliske Forening anlagde paa de Indfødtes Begjæring 1853 en Station i Fatuiwa og vilde ikke vige, skjøndt de Franske forlangte det. Stationer ere anlagte i Omoa (før 1862), Hananawe (begge paa Fatuhiwa), Puamau, Hanamenu (før 1867), og Atuona (før 1867) paa Hiwaoa, Hakaekau (før 1867) paa Uapu, Uahuka. Ved Midten af 1884 var der Stationer i Uapu, Puamau og Atuona med 3 Missionærer[4].

Det franske M. S. anlagde ved Missionærerne paa Tahiti en fransk Skole paa Hiwaoa[5].

Romerkirken anlagde 1838 en Station ved Resolution Bay (Waitahu) lige opad den evangeliske (opg. 1849), 1839 paa Nukahiva (Sacré Cæur), hvor den apostoliske Vikar (udn. før 1872) tog Sæde, 1840 paa Uapu (Uapu). Senere fornyedes Missionen i Waitahu (før 1863), og andre Stationer anlagdes paa Fatuhiwa (1853,

---

[1] Burkh. 4, II, 119 ff. 130. Grundem. 4, II. 117. 122. Lutteroth 217. Russell 181. Ellis, Polynesian researches 3, 309 ff. Dumont d'Urville 4, 142 ff. Cook, Voy. 2, 382 ff. Christmann 2, 288 ff. Krusenstern, voyage round the world. London 1813, 113 ff. Langsdorff, Bemerkungen auf einer Reise um die Welt. Frankf. 1872, 1, 75 ff. Lisiansky, A voyage round the world. London 1814, 66 ff.

[2] Rep. 1833, 17. 1836, 20. 1843, 35. Russell 186 ff. Ellis P. 2. 3, 319 ff. Burkh. 4, II, 127 ff. Miss. Reg. 1828, 130. 1836, 162. Wilson 158 ff.

[3] Miss. Reg. 1835, 154. Burkh. 4, II, 129.

[4] Rep. 1884, 30. Miss. herald 1862, 63 f. 384. 1864, 153. Burkh. 4, II, 130. Grundem. 4, II, 123 f. Rep. ABC. 1867, 128. 1868, 105.

[5] Journal d. m. ev. 1882, 381.

opg. 1855), Hiwaoa (eller St. Dominique). 1841 var her kun 45 Døbte. 1860 havde næsten hele Befolkningen paa Nukahiva antaget Papismen, da der skete et Frafald, og næsten alle vendte tilbage til Hedenskabet[1].

Det britiske B. S. har udgivet nogle Kapitler af Joh. Ev. paa Markesassproget[2].

Paaske Ø.

Paaske Ø (Wafer Ø, Waihu, Teapi, Rapanui) opdagedes 1662 (1722). Peruanske Menneskejægere og Sydomme have affolket Øen (før 1500, nu 600)[3].

Romerkirken anlagde 1864 en Station her, der opgaves 1865, men gjenoptoges Aaret efter, og det synes, som om hele Befolkningen blev christnet, men omtr. 1875 forlod Missionæren med sine bedste Tilhængere Øen og udvandrede til Mangareva[4].

Tuamotuøerne.

Tuamotuøerne (Paumotuøerne, Palliserøerne) ere en meget talrig Øgruppe, af hvilke allerede Magellan (1520) opdagede endel. Befolkningen er 5—8000[5].

Endel af Øboerne, der vare flygtede til Tahiti, lærte der Christendommen at kjende og vendte 1817 tilbage til Anaa (Aana, Chain Ø) med en af deres Landsmænd som Lærer (*londonske M. S.*), og skjøndt han blev fordreven, fandt han, da han atter vendte tilbage 1822, at Hedenskabet var afskaffet paa flere Øer og navnlig paa Anaa. 1826 vare alle Beboerne Christne og stræbte at paavirke Beboerne af Aurora og andre Øer. Ogsaa Beboerne paa Bowøen (La Harpe) og Byam Martin (Pinaki) ere christnede fra Tahiti. 1864 var der paa Anaa evangeliske Præster i Tuuhora, Otepipi, Putuuhora, Tema-

---

[1] Ann. 1863, 358 ff. Jahrb. 1840, VI, 57 ff. 64. 1841, III, 58. 1842, V, 28. 1843, V, 10 ff. 1847, I, 18 ff. 1872, III, 52. Burkh. 4, II, 129 f. Grundem. 4, II, 122 f. Miss. cath. 1881, 236. Werner 18.

[2] Rep. 1884, 402.

[3] Cook voy. 2, 282 ff. Lapeyrouse, Voyage autour du monde. Paris 1798. 2, 90 ff. Ann. 1866, 44. Christmann 2, 282. Grundem. 4, II, 114.

[4] Ann. 1866, 46 ff. 124 ff. 1867, 250 ff. Christmann 2, 202 f. Grundem. 4, II, 114.

[5] Burkh. 4, II, 116. Arbousset 286.

toa (691 Medl.); 1882 nævnes i det londonske M. S.'s Beretning 1 indfødt Præst i Forbindelse med dette[1].

Romerkirken begyndte sin Gjerning her 1849, men har kun havt Fremgang paa Anaa, hvorfra Missionærerne besøge de andre Øer; ifølge senere Beretninger have de ogsaa Fremgang paa Apataki og Fangatau, der ere helt papistiske, og smaa Menigheder findes paa Rangiva, Rairoa, Raukuaa, Aura (Kaukura), Fakarava, Rotoara, Hao (Bow Ø), Takoto, Takume, Fakahina, Amanu, Vaitahi[2].

Gambierøerne.

Disse Øer (opd. 1797) have 2—4000 Indvaanere. De ere 6 i Tallet; kun Mangareva (1842 1600 Indv.) eller Moe, Taravaï, Akamaru, Akena ere beboede, de to sidste ere meget smaa[3].

Tahitiske Lærere (*londonske M. S.*) besøgte Mangareva (1832), men fordreves, og 1833 besøgte en Lærer fra Rapa Akena og samlede en lille Menighed her, men han forlod Stedet, da de romerskkatholske Missionærer bosatte sig her[4].

Romerkirkens Udsendinge (Picpus) bosatte sig paa Akena 1834, og allerede 1836 fortælles det, at 1100 paa denne og de andre Øer vare christnede, de andre Katekumener, og dog forstode Missionærerne endnu ikke Landets Sprog. Før 1838 anlagdes en Station paa Mangareva, før 1839 en paa Taravaï, begge kaldte «Vor kjære Frue til Freden». 1842 var Mangareva fuldstændig christnet. Den ap. Vikar (for Gambierøerne, Tahiti og Tuamotu) (udn. 1833) bosatte sig 1835 paa Akena[5].

Pitcairn Ø.

Denne Øs Befolkning bestaaer af Blandinger. Den engelske Sømand, der med nogle flere engelske Søfolk og Tahitiere bosatte sig her omtr. 1791 og var Stamfader for hele Befolkningen, prædikede

---

[1] Rep. 1882, 59. Arbousset 228. 308 f. Ellis, P. R. 3, 305 ff. Russell 194 ff. Burkh. 4, II, 117 f.

[2] Jahrb. 1855, VI, 43 ff. 1872, II, 40 ff. 1873, IV, 37 ff. V, 55 ff. 1884, VI, 63 ff. Grundem. 4, II, 111.

[3] Burkh. 4, II, 118. Lutteroth 104. Jahrb. 1842, V, 1 ff. 1845, II, 49.

[4] Burkh. 4, II, 118 f. Lutteroth 104.

[5] Jahrb. 1840, VI, 55 ff. 69. 1841, III, 47 ff. 54 ff. 1842, III, 52. V, 23 ff. 1845, II, 48 ff. 1852, IV, 35 ff. 1859, V, 24 ff. 1873, IV, 37. Lutteroth 104 ff. Burkh. 4, II, 119. Grundem. 4, II, 112 f.

for dem og omvendte dem. 1856 flyttede Befolkningen (194) til Norfolk Øen, men senere ere nogle af dem vendte tilbage igjen, og Øen har nu 100 Indv. 1852 blev en af Beboerne ordineret af Biskoppen af London og vendte tilbage med aarlig Understøttelse af *Evangelieudbredelsesselskabet*[1].

Selskabsøerne.

Disse Øer deles i de georgiske Øer: Tahiti, Morea (Eimeo), Tapuamanu (Maiauti), Maitea og Tetuaroa, og de egenlige Selskabsøer: Raiatea, Tahaa, Huahine, Borabora, Maupiti (Maurua), Tubai. De opdagedes 1606 af Spanierne og besøgtes atter 1767 af Englænderne. Paa Jesuiternes Anstiftelse paatvang Frankrig de georgiske Øer deres Protektorat 1842, hvilket Dronningen maatte anerkjende, hvorimod de Franske, der ogsaa havde stræbt at undertvinge de egenlige Selskabsøer, maatte anerkjende disses Uafhængighed. 1880 optoges Tahaa og Raiatea i det franske Protektorat, og Protektoratet over de andre Øer gik over til faktisk Besiddelse. Om Befolkningens tidligere Størrelse haves meget upaalidelige Angivelse; Cook angav Tahitis Befolkning til 130,000, men den har næppe været høiere end 12,000; 1870 var den paa samtlige Øer 15,800, nu er der paa Tahiti 6820 Indfødte, 982 Indfødte fra andre Øgrupper, 1343 Europæere, 406 Kinesere[2].

Det londonske M. S. sendte sine første Missionærer til disse Øer 1796, hvortil de ankom 1797 og anlagde en Station paa Tahiti i Matavai. 1809 forlode de imidlertid alle paa to nær Øerne, af hvilke den ene bosatte sig paa Huahine, men paa Kongens Begjæring vendte de tilbage 1811 og anlagde 1812 en Station paa Eimeo i Papetoai. 1815 gjenoptoges Missionen paa Tahiti, hvor

---

[1] The home of the mutineers. Philad. 145 ff. Work in the col. 296 ff. Burkh. 4, II, 114 ff. Russell 200 ff. Mission field 1857, 99. Bas. M. M. 1883, 202 ff.

[2] Wegener. Gesch. d. christl. Kirche auf d. Gesellschafts Archip. Berlin 1844, 1, 3 ff. Lutteroth 83 ff. Russell 131 f. 393 ff. Ellis P. R. 1, 102. Arbousset 334. Larsen 64 ff. Kotzebue, Ny Reise 74 ff. Bligh, Reise over Sydhavet. Kbhvn. 1800. 86 ff. Premier voyage de J. Cook. Paris 1804. 2, 46 ff. 204 ff. 3, 1 ff. Cook, Voyage I, 341 ff. Parkinson, Voyage autour du monde. Paris 1797. 1, 25 ff. Wilson 327 ff. Burkh. 4, II, 12 ff. 64. 98 ff. Grundem. M. A., III, N. 8. Journal d. m. ev. 1880, 379. Hawkesworth 1, 193 ff. 2, 79 ff. Cook, Dritte Reise 1, 306 ff. London M. M. 1885, 47 ff.

hele Befolkningen erklærede sig for Christendommen, og den ene Ø efter den anden afskaffede Hedenskabet. 1818 stiftedes et Hjælpemissionsselskab paa Tahiti (te societi Tahiti), og de nyankomne Missionærer fordeltes til Tahiti, hvor Stationer anlagdes i Papaoa (Pare, Hankey city), Papara (Haweistown), Matavaï (Waughtown) og Bunaauia (Punuvia, Burders' Point, Atahuru), Huahine (i Fare Harbour), Eimeo (i Robys Place) og Raiatea (i Vaorra, Vaoara eller Dawidstown). 1820 besattes Borabora (i Beulah), hvor indfødte Lærere vare dragne hen 1816, og der var paa Tahiti 5 Stationer (foruden de 4 ovennævnte Wilk's Harbour). 1822 besattes Vaitoare paa Tahaa (opg., atter besat 1832—33 og omtr. 1845—65); 1823 anlagdes Stationer i Matoai (Matoae eller Boguetown), paa Taiarapu og 1825 Hidia (eller Hitia 1823), 1825 Tiaria (Tiarei), 1840 i Papeuriri, og der boede Missionærer i Mount Hope. Paa Eimeo anlagdes Afareiaïtu (Afareaitu, Griffinstown) (før 1826) og Blesttown eller Papetoai (før 1830), paa Raiatea Utumaoro (før 1834). Franskmændenes Voldshandlinger paa Tahiti 1843—44 forstyrrede ganske Missionen paa denne Ø, derimod vedblev den paa Eimeo (Blesttown og Griffinstown), Huahine (Fare Harbour), Raiatea (Utumaoro), Tahaa (Vaitoare) og Borabora (Beulah). Efter Krigens Ende 1847 gjenoptoges Arbeidet paa Tahiti (Papeete, Bunaauïa (Bunaauia), Papara, Taiarapu (d. e. Matoai), Hidia), men de Franske lagde Missionærerne saamange Hindringer i Veien, at de forlode Øen, og omtr. 1858 var her kun en Missionær tilbage i Papeete, der kun vanskelig fik Lov til at arbeide blandt de Indfødte; i de senere Aar er det blevet bedre. Der er nu (1882) paa Tahiti 1 Missionær og 10 indfødte Præster, paa Huahine og Raiatea 2 Missionærer, 6 indfødte Præster paa Eimeo, Maupiti, Borabora, Maiauti (omtr. 1866). Paa de egenlige Selskabsøer var der 4830 Tilhængere (1883 1700 Medl.), paa Tahiti var der 1866 1000. Hvad de georgiske Øer angaaer, henvise vi iøvrigt til Angivelserne nedenfor[1].

---

[1] Rep. 1833, 5 ff. 1834, 4 ff. 11 ff. 1848, 25 ff. 1866, 33. 1867, 31. 78. 226. 1880, 65. 1882, 58. London M. M. 1871, 59. 1875, 189 ff. 1883, 351. 353. 1885, 50 ff. Miss. Reg. 1826, 167. 1827, 128. 1830, 45. Burkh. 4, II, 68 ff. Grundem. 4, II, 73 ff. 97 ff. Wegener 1, 245 ff. Russell 133 ff. Arbousset 271. Ellis, P. R. 2, 7 ff. 3, 1 ff. Kotzebue, Ny Reise 94 ff. Wilson 84 ff. 219 ff. Krohn 25 ff. Meinicke 238. Montgomery 1, 61 ff. 513 ff. 2, 1 ff. Whitmee 17. Williams, Miss. gaz. 270. Smith 2, 1 ff.

Det gosznerske M. S. anlagde 184? en Station paa Tahaa, hvis Missionær 185? traadte over i det londonske M. S. Tjeneste[1].

Da der lagdes de londonske Missionærer paa Tahiti saamange Vanskeligheder i Veien, ansøgte Øens lovgivende Forsamling den franske Gouvernør 1857 om at maatte faa to franske protestantiske Præster, og da han svarede, at det kunde ikke ske, før deres Livsophold var dem tilsikret, vedtog den lovgivende Forsamling at lønne dem og gjentog 1860 Anmodningen til Dronningen og Gouvernøren. Dette bifaldtes, og et Udvalg i Paris valgte dem 1863, men 1865 gik det Hele over til *det franske M. S.*, og 1864 anlagdes en Station i Papeete, 1867 i Papetoai, 1882 i Taravao. 1873 fik den indfødte Kirke en synodal Forfatning. Der er nu indfødte Pastorater ordnede i Puruvia, Papara, Papeari, Teahupu, Papeete, Paea, Mataoae (Mataeia), Vairao, Tautira, Hidia (Hitiaa), Maahena, Tiarei, Papenao, Faaa, Afeahiti, Pueu, Haapape, Papaoa, Tuahotu (1869), Papeuriri (1869) samt paa Morea, Teavaro, Papetoai, Haapiti, Afareaitu, ialt 1866 med 2153 Nadvergjæster (1864 30 Præster)[2].

Det britiske B. S. har udgivet hele Bibelen paa Tahitisproget[3].

Romerkirken. 1772 sendte Vicekongen af Peru to Skibe til Tahiti, der hjembragte to Indfødte. De bleve døbte og sendte tilbage 1774 med to Missionærer, der bosatte sig ved Vaitapehabugten i den Del af Øen, der kaldes Taiarapu (Lille Tahiti). 1775 forlode de Øen. 1833 overdrog Paven Jesuiterne (Picpusforeningen) at omvende alle Øer i Stillehavet, hvorpaa de 1834 grundlagde et Missionsseminarium i Valparaiso, og efter at have begyndt paa Gambierøerne, ankom de første af deres Missionærer til Tahiti 1836, hvor allerede den romerskkatholske Biskop havde opholdt sig en kort Tid 1835 paa sin Reise til Hawajiøerne. Da de mod Slutningen af Aaret nødtes til at forlade Øen, ophidsede de den franske Regering, der 1838 tvang Dronningen til at tillade Jesuiternes Mission. Dennes Hovedsæde blev i Papeete, men den havde overmaade liden Fremgang, saa at de 1868 havde kun 600 Tilhængere. Der er Stationer i

---

[1] Burkh. 4, II, 107.

[2] Journal d. m. ev. 1863, 321 ff. 1868, 91. 167. 1869, 84. 1874, 121 ff. 1883, 386 ff. Grundem. 4, II, 90 ff. 95 f. Arbousset 182 ff. 229.

[3] Rep. 1884, 402.

Paea (1864), nu Annex til Punuvia, Papeuriri, Papetoai (1873); en apostolisk Vikar og 8 Missionærer (1872) arbeide der[1].

Blandt **Kineserne**, der siden 1876 ere indvandrede som Arbeidere paa Tahiti, arbeides af de indfødte Præster[2].

Australøerne.

Australøerne (Tubuaiøerne) have omtrent 6000 Indv. De opdagedes af Cook 1877. 1851 kom Tubuai og Ravaiwai under fransk Protektorat[3].

Kongen af Tahiti besøgte 1819 Ravaiwai (Vavitoo, High island), bevægede Befolkningen til at bortkaste Afguderne og efterlod en Lærer der. 1822 opholdt en af *det londonske M. S.'s* Missionærer sig her i nogle Uger, hvorpaa Tubuai (Tupuai), der 1817 var besøgt af Missionærerne, og hvorfra man 1822 havde forlangt Lærere fra Tahiti, hurtig christnedes. 1821 sendtes tahitiske Lærere til Rurutu (Ohiteroa), og allerede 1825 vare alle Beboerne Christne. 1822 sendtes Lærere til Rimatara, 1825 til Rapa (Oparo). Missionærerne besøgte kun Øerne, men havde ei fast Bolig her. Her er 4 indfødte Præster, 421 Nadvergjæster, 1340 Tilhængere[4].

Det gosznerske M. S. anlagde 1852 en Station paa Rurutu, men fordreves snart af de Franske[5].

Herveyøerne.

Hervey- (Cooks-, Mangaiaøerne) opdagedes 1773 og 1777. Rarotonga havde 1843 3300, Mangaia 1855 3000, Mauke 1871 240 Indvaanere[6].

---

[1] Jahrb. 1845, II, 40 ff. 59 ff. 1851, V, 54. 1872, III, 50. Miss. cath. 1882, 566. Burkh. 4, II, 96 ff. Grundem. 4, II, 90. 82. Steer 32. Wegener 1, 200. Lutteroth 101 ff. 114 ff. Arbousset 156 ff. 238. Journal d. m. ev. 1865, 59. 205 f. 1866, 53. 420. 1870, 60. 258.

[2] London M. M. 1883, 270. Jacobs 177 ff.

[3] Burkh. 4, II, 108. 113. Grundem. 4, II, 105. Russell 206. Ellis P. R. 3, 379.

[4] Burkh. 4, II, 108 ff. Grundem. 4, II, 103 ff. Russell 208 ff. Ellis, P. R. 3, 305 ff. 362 ff. Montgomery 1, 84. 503 ff. Williams 17 ff.

[5] Burkh. 4, II, 113.

[6] Burkh. 4, II, 131 ff. Gill, Life in the southern isles. London (1876) 2, 13 ff. 72. 131. 240. Cook, Voy. 2, 79 ff. Williams 6 ff. London M. M. 1871, 30. Cook, Dritte Reise 1, 118 f. 138 ff.

Det londonske M. S.'s Missionær Williams besøgte 1821 Aitutaki (Whyloatakie, Wennuaiti, Otakutea) og lod nogle Lærere fra Raiatea blive der. 1824 ansattes nogle Lærere fra Tahaa paa Mangaia, 1822 vare andre ansatte paa Atiu (Watiu), 1823 paa Mitiaro, Mauke og Rarotonga, og Befolkningen paa de fleste af disse Øer gave meget hurtig Slip paa Afguderiet. 1827 bosatte en Missionær sig paa Rarotonga, hvor Stationen Ngatangeia og 1828 Avarua anlagdes. Arorangi (1833 indf. Lærer) fik 1843 Missionær. 1838 fik Aitutaki, 1841 Atiu (oph. før 1866), 1845 Mangaia (i Oneroa og 1852 i Tamarua) Missionærer. Fra Rarotonga udfoldedes en overmaade stor Missionsvirksomhed til de omliggende Øer. Nu er Missionen ganske afsluttet, om der end er 2 Missionærer paa Rarotonga og Mangaia. Ved Udgangen af 1881 var der 5 indfødte Præster paa Rarotonga, 3 paa Mangaia, 2 paa Aitutaki, 9 paa Atiu og de øvrige Øer, 3311 Medlemmer, 9050 Tilhængere[1].

Det gosznerske M. S. havde 1842 en Missionær paa Atiu, der dog Aaret efter paa Grund af Sundhedshensyn forlod Øen[2].

Det britiske B. S. har udgivet hele Bibelen paa Rarotongasproget[3].

Manihikiøerne.

Manihiki- (Perchya)øerne have Navn af den største, der blev opdaget allerede 1606. Beboerne stamme fra Rarotonga; de ere stærkt aftagne i Antal paa Grund af de peruanske Menneskejagter. 1870 var her 460 paa Manihiki, 500 paa Pukapuka, 400 paa Rakaanga[4].

Det londonske M. S. ansatte 1849 indfødte Lærere fra Rarotonga paa Manihiki, hvorhen de bragte nogle af Storm dertil fordrevne Beboere tilbage. Senere ere alle Øerne blevne christnede

---

[1] Rep. 1833, 14. 1843, 31. 1866, 34. 1882, 59. London M. M. 1869, 165 ff. 1871, 30. 1872, 160 ff. Burkh. 4, II, 134 ff. Grundem. 4, II, 177 ff. Gill 2, 20 ff. Russell 225 ff. Ellis. P. R. 3, 300. Gill, Life 90 ff. Meidinger 238. Montgomery 2, 116 ff. Williams 17 ff. 210 ff. Miss. Reg. 1828, 130. 1830, 44.

[2] Burkh. 4, II, 152. Gill 2, 235. London M. M. 1874, 40.

[3] Rep. 1884, 402.

[4] Grundem. 4, II, 192 f. London M. M. 1871, 28 ff. 1872, 80.

ved indfødte Lærere, og der er indfødte Præster paa Rakaanga (før 1870), og der har været og er vel endnu saadanne paa Manihiki, Pukapuka (Drummond's Ø) (før 1870)[1].

Penrhynøer.

Disse Øer opdagedes 1788. Befolkningen stammer fra Rarotonga, men er i den Grad bleven medtaget af peruanske Menneskejægere, at medens Tongareva, Hovedøen, 1855 havde 1300 Indvaanere, havde hele Øgruppen 1871 kun 300[2].

Londonske M. S. 1854 sendtes indfødte Lærere fra Rarotonga til Tongareva. Ogsaa de andre Øer ere christnede. Paa Tongareva er der en indfødt Præst[3].

Tokelauøer.

Befolkningen paa Tokelau- eller Unionøerne staaer Samoaøernes Befolkning meget nær. Oatafu (Atafu, Hertug af Yorks Ø) og Nukunono (Hertug af Clarence Ø) bleve opdagede 1765, Fakaafo (Bowditch Ø) 1841. Peruanernes Menneskejagter have bragt Befolkningen til meget at aftage[4].

Londonske M. S. 1858 bragte en paa Samoa omvendt Indfødt Evangeliet til Oatafu, hvis Befolkning antog det. Indfødte Lærere sendtes hertil og til Fakaafo. 1863 bortslæbte peruanske Menneskejægere 247, d. e. 1/3 af Befolkningen. 1870 ansattes Lærere paa Olosenga (Quiros Ø, Gente hermosa). Der er indfødte Præster paa Fafaafo (162 evangeliske Christne, deraf 44 Nadvergjæster) og Oatafu (167 ev. Christne, d. e. hele Befolkningen, 72 Nadvergjæster). Paa Tokelau-, Ellice- og Gilbertsøerne var der ved Udgangen af 1881 ialt 1774 Nadvergjæster, 9018 Tilhængere i Forbindelse med det londonske M. S.[5].

---

[1] London M. M. 1872, 183 f. 1884, 87. Burkh. 4, II, 155. Grundem. 4, II, 193 ff. Gill 2, 268 ff. Russell 399.

[2] Burkh. 4, II, 155. Grundem. 4, II, 192 ff. Gill 2, 277. London M. M. 1871, 26.

[3] Burkh. 4, II, 156. Grundem. 4, II, 195 ff. Gill 2, 279 ff. London M. M. 1871, 27. 1884, 86.

[4] Grundem. 4, II, 237. Jenkins, Rec. expl. exped. to the Pacific. London 1853, 399. Turner 525.

[5] Rep. 1882, 59. London M. M. 1871, 182. Grundem. 4, II, 237 ff. Whitmee 25. Turner 535.

Romerkirken vandt 1846 Indpas paa Nukonono ved Indfødte, der vare komne til Uvea. Her er hele Befolkningen papistisk. Tokelau besøgtes første Gang 1863, og Kateketer og Lærere sendtes dertil og til Fanafuti 1868. Paa Fakaafo er der 45 Papister, paa alle Øerne ¼ af Befolkningen[1].

Ellice Øerne.

Elliceøerne (Laguneøerne, Depeystergruppen) har 2500 Indv., før Peruanernes Menneskejagter (1863), der paa Nukulaelae har anrettet store Ødelæggelser, langt flere. Befolkningen er beslægtet med Samoanerne, den nordligste Ø (Nui) er befolket fra Gilbertsøerne[2].

1861 bleve nogle Christne fra Manihiki forslaaede derhen og strandede her; de bleve bragte til Nukulaelae, hvor de Indfødte nylig paa en Skibsførers Raad havde brændt deres Guder. 1865 sendte *det londonske M. S.* indfødte Lærere dertil, der ansattes paa Nukulaelae (Mitchell Ø), Funafuti (Ellice Ø), Nukufetau (De Peyster Ø), Nui (Netherland Ø), Waiputu (Waitupu, Tracy Ø), Niutao (Speidan Ø), senere paa Nonumea (St. Augustine 1870) og Nanumanga (Hudson Ø 1875). Paa alle Øerne er Hedenskabet opgivet, og der er 2653 Tilhængere, 945 Medlemmer, 8 indfødte Præster[3].

Samoaøerne.

Samoa- (Skipper-, Baumans-)øerne opdagedes 1595 (1722) og 1788. Beboernes Antal ansloges til 160,000, hvilket er altfor høit; 1853 var det 33,900, 1854 36,800. Befolkningen er i Tilvæxt[4].

Det londonske M. S.'s Missionær Williams besøgte 1830 Samoa og efterlod der Lærere fra Huahine, Borabora og Aitutaki. 1832

---

[1] Grundem. 4, II, 238 f. Whitmee 25. Jahrb. 1848, V, 31. 1879, I, 64 ff. 1883, III, 65 ff. London M. M. 1871, 183.

[2] Grundem. 4, II, 239 f. Jenkins 404 ff. London M. M. 1871, 184.

[3] Grundem. 4, II, 241 ff. Whitmee 25 f. London M. M. 1871, 179 ff. 1872, 181 ff. 185 ff. 1873, 74 ff. 1874, 195 ff. 199 ff. 1876, 152. 154. 1875, 152.

[4] Burkh. 4, II, 160 ff. Russell 267. Dumont d'Urv. 5, 41 ff. Lapeyrouse 3, 232 ff. Christmann 2, 209 ff. Pritchard, Polynes. remin. London 1866. 50 ff. Williams 263 ff. Turner 75 ff.

anbragte han Lærere paa Manono. Kort efter ansattes Missionærer i Pangopango og i Leone, begge paa Tutuila, i Apia og Fasetootai, begge paa Upolu, fremdeles anlagdes Stationer i Safune (1836), (flyttet til Matautu), Sapapalii (1836), Salailua (Saleaula), Palauli (1838), Falealupo (1841—65), Tuasive (1865), alle paa Savaii, Manono (1836), Apia (1836), Sangana (1838), Falelatai (1838, flyttet 1842 til Le Ulumaeya), Lepa (1840), Vaiee (1841), Saluafate (1843), Malua (Lærerseminarium (1844), alle paa Upolu. Ved Udgangen af 1881 var her 6 Missionærer (Tutuila, Falealili, Malua, Faasaleleanga), 155 indfødte Præster (Manua 6, Tutuila 19, Falealili 25, Aana 16, Apia 37, Malua 7, Faasaleleanga 24, Matautu 21), 3735 Medlemmer (1884 ialt 5000, Apia ikke medregnet), 23,318 Nadvergjæster (med Apia rimeligvis 27,021[1].

Det wesleyanske M. S. sendte Lærere fra Tonga 1835 til Savaii og havde en Station i Palauli. Men ifølge et Fordrag med det londonske M. S. trak de sig tilbage fra denne Mission 1839. Ikke destomindre vendte nogle Tongalærere tilbage 1841, og skjøndt det londonske M. S. protesterede derimod, og de af M. S. fik Befaling 1852 til at forlade Øen, bleve dog nogle tilbage (deriblandt paa Tutuila), og 1857 bosatte en Missionær sig i Manono, 1860 én i Satupaitea, senere andre i Falealili (1862), Atua (1866—67), Lufilufi (1867), Gangaemalae (1868), Saleaula (1872—73), og de undskyldte sig med, at Overenskomsten angik det wesleyanske M. S., ikke Conferencen i Australien, til hvilken Missionen var gaaet over 1876[2]. Nu har denne *(det australske wesleyanske Methodist M. S.)* ved Udgangen af 1880 Stationer i Lufilufi, Manono, Satupaitea, Gangaemalae, Saleaula med 2 Missionærer, 3 indfødte Præster, 899 Medlemmer, 165 paa Prøve[3].

Det britiske B. S. har udgivet hele Bibelen paa Samoasproget[4].

Romerkirkens Missionærer bosatte sig 1846 i Apia og anlagde

---

[1] Rep. 1834, 19. 1836, 21. 1843, 35. 1866, 35 ff. 1882, 59. Whitmee 20. Burkh. 4, II, 171 ff. Grundem. 4, II, 220 ff. Meinecke 239. Williams 178 ff. 227 ff. Murray 450 ff. London M. M. 1884, 73. Selwyn, letters on the Melanesia mission. London 1855, 27 ff.

[2] Rep. 1858, 132. 1861, 163. 1862, 183. 1866, 181. 1867, 89. 1868, 107. 1872, 146. 1873, 110. 1876, 148. Grundem. 4, II, 227. Meinecke 239. Selwyn, letters 27 f. Tucker 1, 255 f. West 199 ff.

[3] Rep. 1881, XVIII f.

[4] Rep. 1884, 402.

samme Aar eller Aaret efter to Stationer paa Savaii (maaske Satuala og Safotulafai) og Vailele. 1866 eller maaske Aaret efter anlagdes en Station i Leone. Stationer findes nu i Falealupo, Sataua, Safotu, Lealatele, Safotulafai, Manono, Vaea, Mulinuu, Leolumoenga, Falefa, Lalamo, Lotofanga og Notre Dame du Port ved Pangopangobugten (1881). 1874 var her 13 Missionærer og 4211 Christne, hvilket sidste Antal rimeligvis er for høit angivet. Den ap. Vikar boer paa Upolu[1].

Uea.

Uea (Uvea, Wallis Ø) havde 1844 2600 Indvaanere, med omliggende Smaaøer næppe over 3000 (1847)[2].

Den af *det wesleyanske M. S.* omvendte Konge af Niua Tobutabu drog omtr. 1834 til Uea for at omvende de derboende Hedninger, men han dræbtes. 1837 gjordes et nyt Forsøg, endel omvendtes, men det kom til Krig mellem de Evangeliske og Papisterne, og de første forlode Øen og droge til Vavau. Siden vendte de tilbage og fik en Prædikant fra Tonga, der var her 1852, men siden ikke mere nævnes[3].

1837 begyndte *Romerkirkens* Mission her (Marister), til hvem Paven 1836 overdrog Missionen i Vestoceanien. Allerede 1842 vare de fleste Beboere døbte. Øen er delt i to Sogne (St. Josef, St. Jean Baptist), i Lano findes et Collegium, hvorfra uddannes indfødte Lærere til Missionens Tjeneste med den udtrykkelige Hensigt at fortrænge de evangeliske indfødte Lærere og Præster. Den ap. Vikar for Tongaøerne boer her[4].

Fotuna.

Fotuna (Horn Ø) skal have havt 3000 Indvaanere, men 1842 var her kun 900. Tilsammen med Alofi kaldes den Allufatu[5].

---

[1] Jahrb. 1748, II, 32 f. V, 23 ff. 1850, II, 31 ff. 1854, V, 47. 1875, IV, 42 ff. 1876, III, 59 ff. 1877, III, 55 ff. 1879, I, 44 ff. 1883, VI, 65 ff. Ann. 1867, 130 ff. Miss. cath. 1882, 166. 177 f. 188 f. 200. 225. 537. Whitmee 20. London M. M. 1859, 292 f. Werner 18.

[2] Jahrb. 1846, I, 5. 1847, VI, 37.

[3] Rep. 1838, 42. 1840, 42. 1846, 48 ff. 1852, 40. Burkh. 4, II, 213. Grundem. 4, II, 274. West 220 ff. 237 ff.

[4] Jahrb. 1843, V, 33 ff. 55. 1844, V, 18. 1846, I, 32. 1847, VI, 40. 1857, I, 48. IV, 72. 1873, I, 47. III, 53 ff. Ann. 1862, 413. Miss. cath. 1882, 137. Werner 18. West 225 ff.

[5] Jahrb. 1841, V, 12. 1843, I, 25 ff. 1845, I, 44.

1837 begyndte *Romerkirkens* Mission her, og Øen er christnet. Der er en Station i Poi[1].

Niua Tobutabu.

Niua Tobutobu eller Keppel Ø, af hvis Beboere nogle allerede fra 1829 havde lært Christendommen at kjende paa Tongaøerne, besøgtes 1835 af Missionærer af *det wesleyanske M. S.*, og Missionærerne sendte indfødte Lærere derhen. 1849—54 havde det en indfødt Præst[2]. Nu har *det australske wesleyanske Methodist M. S.* en indfødt Præst der[3].

Inniue.

Inniue (Niue, Savage Ø, de Vildes Ø) opdagedes af Cook 1774. Befolkningen (1880 5331) er nærmest beslægtet med Tongaøernes[4].

Det londonske M. S.'s Missionær Williams besøgte Øen 1830, men først 1846 lykkedes det at ansætte en Indfødt, der var uddannet paa Samoa, her. 1861 bosatte en Missionær sig her i Alofi, 1868 anlagdes en Station i Makefu. Ved Udgangen af 1881 var her 1 Missionær og 7 indfødte Præster, 1747 Nadvergjæster[5].

Det wesleyanske M. S. arbeidede der ved indfødte Lærere 1840—51[6].

Det britiske B. S. har udgivet det N. T. og Dele af G. T. paa Øens Sprog[7].

Tongaøer.

Tonga- (Venskabs-) øerne opdagedes 1643 af Hollænderne, senere 1773 af Cook. De deles i Tonga-, Habai- og Vavau-

---

[1] Jahrb. 1841, V, 12 ff. 1843, V, 54 ff. 1844, V, 5 ff. 1845, I, 15 ff. 1847, VI, 44. 1848, V, 33. 1857, I, 48. IV, 70.

[2] Rep. 1837, 25. 1838, 42. 1849, 38. 1854, 43. 1855, 98. Burkh. 4, II, 213. Grundem. 4, II, 273. Newcomb 717. West 217 ff.

[3] Rep. 1881, XVIII.

[4] Burkh. 4, II, 157. Grundem. 4, II, 197. Gill 2, 286. Anderson 2, 234 ff. Turner 521.

[5] Rep. 1882, 59. Burkh. 4, II, 157 ff. Grundem. 4, II, 198 ff. Gill 2, 286 ff. Whitmee 24. Williams 157. Murray 361 ff. Turner 517 f. London M. M. 1869, 170 f.

[6] Rep. 1840, 42. 1851, 40.

[7] Rep. 1884, 402.

grupperne. Befolkningen ansloges (vist meget for høit) af Cook til 200,000; den er næppe mere end 25,000. Kongen af Habai hersker siden 1845 over alle Øerne[1].

Det londonske M. S. sendte nogle af sin første Sending Missionærer til Tongatabu; de bosatte sig der 1797, men endel af dem dræbtes 1799, de andre forlode Øen 1800. 1823 sendtes nogle indfødte Lærere fra Borabora til Vavau, og 1825 bosatte andre Lærere fra Tahiti sig i Nukualofa, men 1828 overdroges Gjerningen til det wesleyanske M. S.[2].

En af *det wesleyanske M. S.'s* Missionærer bosatte sig 1822 paa Tongatabu, men forlod Øen 1823. 1826 bosatte andre Missionærer sig i Hihifo paa Tonga (oph. 1830, gjenopt. 1843), 1828 anlagdes en Station i Nukualofa, 1830 paa Lefuka, i Neiafu paa Haafuluhao. 1840 maatte Missionen paa Tonga ophæves, men gjenoptoges 1841. Stationer anlagdes i Makanga 1846 (oph. før 1860), Mua (1861), Hihifo (1861), Eua (1861—72), Leimatua (1861—74), Nomuka (1864), Falaleu (1865—66), Uiha (1866 —71), Haalaufuli (1868), Haano (oph. 1871), Haafeva (oph. 1871), Tongaleleka (1871—74), Houma (oph. 1874), Foa (1873), Tuanekivala (1874), Utulau (1874), Otea (1874—75), Kologa (oph. 1875)[3]. *Det australske wesleyanske Methodist M. S.*, til hvilket Missionen er gaaet over, havde ved Udgangen af 1880 Stationer i Nukualofa, Tubou Collegium, Maafaga, Houma, Mua, Hihifo, Nukunuku, Eua, Agaha, Lefuka, Tongaleleka, Uiha, Tugua, Haafeva, Nomuka, Neiafu, Makave, Tuanekivala, Faleona, Tuanuka med 4 Missionærer, 22 indfødte Præster, 7919 Medlemmer, 198 paa Prøve[4].

Det britiske B. S. har udgivet hele Bibelen paa Tongasproget[5].

---

[1] Burkh. 4, II, 190 ff. 217. Grundem. 4, II, 243 ff. Cook, 3 voy. 2, 4 ff. Labillardière 2, 110 ff. Jahrb. 1845, I, 5 ff. Cook, Dritte Reise 1, 155 ff. West 75 ff.

[2] Williams 164 ff. Burkh. 4, II, 205 ff. Russell 245 ff. Wilson 144 ff. 265 ff. Meinecke 239. Smith 2, 94 ff. West 272 ff. 356 ff.

[3] Rep. 1823, 27 f. 1824, 37 ff. 1828, 44. 1829, 25. 1830, 47. 1831, 45. 1834, 34 ff. 1841, 52. 1842, 66. 1843, 58. 1844, 44. 1846, 41. 1861, 163 (hvor Mua o. fl. først nævnes). 1864, 233. 1865, 144 f. 1866, 180 f. 1868, 106. 1871, 147. 1872, 144. 1873, 109. 1874, 122. Burkh. 4, II, 206 ff. Grundemann 4, II, 266 ff. Young 214 ff. West 172 ff. 293 ff. 357 ff.

[4] Rep. 1881, XVII f. XXXIV.

[5] Rep. 1884, 402.

Det protestantiske Læge Missions Hjælpe Selskab har støttet denne Mission saavelsom andre Missioner navnlig i Sydhavet, men ogsaa andetsteds[1].

Romerkirken sendte 1838 en Missionær til Vavau, men der nægtedes ham Tilladelse til at opholde sig der, og et nyt Forsøg, støttet af et fransk Krigsskib 1841, lykkedes ikke. Derimod bosatte Missionærer, ledsagede af flere paa Uvea omvendte Tongaøboere sig 1842 i Bea, og 1858 tvang de Kongen til at lade en Missionær bosætte sig paa Lefuka, ja at bygge ham et Hus. Deres Hovedstationer ere Moafanga (eller Maafoga) (før 1870), Mua, Hihifo (1858), Neiafu (Vavau), Fugamisi (1862); deres Antal er høist 2000[2].

Niuafu.

Paa Niuafu (Good Hope), hvorfra man allerede 1832 var kommen i Berørelse med Evangeliet, arbeidedes siden 1840 og rimeligvis før af *det wesleyanske M. S.* ved indfødte Lærere og ved Besøg af Missionærer. 1852 fik Øen sin egen indfødte Missionær[3]. Nu har *det australske wesl. Meth. M. S.* en Kateket her[4].

Norfolk Ø.

Til denne Ø, som var ubeboet og en Tid brugtes af Englænderne som Forbryderkoloni, udvandrede Pitcairns Befolkning 1856 (ialt 194), hvoraf endel siden vendte tilbage[5].

Evangelieudbredelsesselskabet støttede Præsten, der fulgte de Udvandrede, og 1867 flyttedes Melanesiamissionsskolen fra Kohimarama hertil, efterat Planen at forlægge den til Curtis Ø var bleven opgivet, og Øen blev Sæde for Biskoppen for Melanesiaøerne (1861). 1877 talte Skolen 186 Personer fra 17 Øer. Denne Mission har

---

[1] West 179.

[2] Jahrb. 1843, V, 43 ff. 1845, I, 24 f. 31. 1846, I, 19 ff. V, 30 ff. 1848, V, 46 ff. 1853, II, 61. V, 45 ff. 1855, V, 48 f. 52. 1856, III, 73 ff. 1872, V, 44 ff. Ann. 1870, 56 ff. 1871, 124 ff. Rep. Wesl. M. S. 1843, 58. Burkh. 4, II, 216. 233. Grundem. 4, II. 265 f. 271. Miss. cath. 1881, 396. 1882, 378. 461. Young 262 ff.

[3] Rep. 1840, 45. 1853, 36.

[4] Rep. 1881, XVII. West 221 f.

[5] Work in the col. 296 ff.

hint Selskab stadig støttet siden 1853. I dets Beretninger anføres 4 af Præsterne (3 paa Norfolk, 1 paa Mota) som dets Missionærer[1].

Selskabet til Christenkundskabs Fremme har til forskjellige Tider støttet Melanesiamissionen med betydelige Pengeunderstøttelser og paa anden Maade[2].

Melanesiamissionen støttedes fra først af af *det australske M. S.*, (1850), og Biskopperne af Newcastle og Ny Seland foretoge 1851 en Reise til Melanesiaøerne; Selskabet sygnede hen, men gjenoplivedes 1872. Nu samles der Bidrag til det fra alle australske Stifter, dels ved et indsamlet Fond, dels ved aarlige Bidrag fra England, dels ved Gaver fra Ny Seland og Australien. 1865 stiftedes et *Perth Stifts M. S.* til Støtte af den[3].

Ny Seland.

Ny Seland bestaaer af tre Øer: Nordøen (Eahainomawe, Ikanamaiwo), Midtøen (Tawai-Poenammo, Tawaipunamu), og Sydøen (Stewartø, Rakirura). De opdagedes 1642 (maaske 1503. 1576) og gjenopdagedes 1769. Efter at Missionen havde slaaet Rod i Landet, udvandrede Englænderne dertil, og 1837 dannede et Selskab til Ny Selands Kolonisation sig, som 1839 kjøbte en Landstrækning, hvor Wellington, Plymouth og Nelson anlagdes, og Nybyggere begyndte at strømme ind i Landet. 1840 anerkjendte de Indfødte paa den nordlige Ø Englands Overherredømme. 1860 gjorde de Indfødte (Maori'erne) paa Egnen om Taranaki et Forsøg paa at gjøre sig uafhængige, men nødtes 1864 til at underkaste sig, men i det saakaldte King's county have de dog vidst at bevare en delvis Uafhængighed. De Indfødtes Antal ansloges i Begyndelsen af Aarhundredet til 140—180,000, hvilket vist er for høit regnet, 1840 til 114,000, 1858 til 56,049, 1863 49,155, 1871 37,501, 1875 46,016 (Blandinger iberegnet). $^1/_8$ af dem bo i Provinserne

---

[1] Rep. 1860, 23. 1881, 97. Work in the col. 298. 328. Missionfield 1857, 99. 1868, 152. 315 ff. 1872, 2. 1877, 130. Young 2, 67. 87. 104. 110 ff. 146 ff.

[2] Rep. 1868, 44. 1872, 39.

[3] W. Austral. ch. of Engl. Mag. 1865, Vol 3, 9. Smythe 261 f. Selwyn, Mel. m. 48 ff. Tucker 1, 351. Boodle 107 ff. 166. Guardian 1881, p. 1831. The Pennypost. London 1851, 160 ff. Missionary 1882.

Auckland, Hawkebay, Wellington, 2000 paa Midtøen, 250 paa Stewartsø[1].

Den anglikanske Præst, Samuel Marsden, i Paramatta (1794) nærede megen Interesse for Maorierne og knyttede Forbindelser med dem, og 1807 bevægede han *det kirkelige M. S.* til at sende Missionærer dertil, hvilket skete 1809. 1814 kom de til Ny Seland, og 1815 anlagdes den første Station i Rangihua (1832, forlagt til Tepuna, oph. 1849), hvortil 1819 kom Kerikeri (Kiddikiddi, oph. 1849), 1823 Paihia, 1825 Kauakaua (oph. 182?, fornyet, atter oph. 1847. 1877), 1830 Waimate, 1833 Hauraki (Maraetai), 1834 Kaitaia og Puriri (Hauraei, oph. 1838), 1835 Tauranga, Rotorua, Otawao (Mangapouri, oph. 1865), 1839 Wangaroa (oph. 1848), 183? Waikeri (siden oph.), 1840 Waikato (i Hopuhopu), Turanga eller Gisborne (Poverty Bay), Wanganui, Waikanae (Hapiti, oph. 1854), Opotiki (oph. 1857, fornyet 1880), 1841 Korararika (oph. 1845), 1842 (1835?) Otaki og Waiapu ell. Rangitukia (East Cape)[2] (oph. 1872). 1842 oprettedes Ny Seland, der hidtil havde hørt under Biskoppen af Sydney, til et eget Stift, hvis Biskop først boede i Waimate, fra 1844 i Auckland. Stationer vedbleve at anlægges: 1843 Uawa (oph. 1857), Kaitohehe (oph. 1865), Rangitukia (oph. 1844, fornyet 1877), Nelson (oph. 1846), Taupiri, 1844 i Heretaunga (Napier, oph. 1877, fornyet 1882), Wairoa, 1845 i Ahuriri (oph. 1846), Kaikohe (oph. 1855, fornyet 1861—62. 1877), Auckland (oph. 1880), 1847 i Hicks Bay ell. Kawakawa (oph. 1850, fornyet 1872), 1848 i Waitango (oph. 1850), 1850 i Ahikereru (oph. 1857), 1851 i Pipiriki (oph. 1858), 1855 i Pukawa ved Søen Taupo (oph. 1879), 1856 Papawai (oph. 1874, fornyet 1877), 1860 Wareponga (oph. 1864, fornyet 1877). Krigen 1860—64 gjorde Missionen stort Afbræk, endel Stationer bleve foreløbig op-

---

[1] Polack, New Zealand. London 1838, 1 f. 2 ff. 353 ff. Williams, Christianity am. the N. Zealanders. London 1867, 356 ff. Cruise, Journal of a 10 month's residence in N. Zeal. London 1824, 263 ff. Burkhardt 4, II, 227 ff. 257 ff. 270 f. 285 ff. Grundemann 4, II, 284 f. 312. 315. Tucker 2, 156 ff. The New Zealanders 20 ff. Cook, 1 voy. 3, 192 ff. Cook, Voyage au pole australe et autour du monde. Paris 1778. 1, 286. Christmann 1, 1 ff. 113. Cook, Dritte Reise 1, 90 ff. 102 ff. Monrad, Gamle Ny Zeland. Kbhvn. 1870, 23 ff. Hochstetter, Neu Seeland. Stuttgart 1863, 61 ff. 465 ff. 535 ff. C. M. Int. 1875, 209. Hawkesworth 3, 26 ff. 2, 177 ff.

[2] 1835 i C. M. Atlas 128 næppe rigtig, se Rep. 1859—60, XII.

givne, og hvad værre var, endel Maorier faldt fra Troen og lavede sig en ny Religion (Hauhau'ismen). Vel ere mange af dem vendte tilbage til Troen, men dog langtfra alle. 1862 anlagdes en Station i Waiparera i Hokianga, 1863 Tokamaru, 1864 Table Cape (oph. 1865, fornyet 1877), 1869 Maketu, 1874 Waitara, 1875 Mahurangi, Wangarei, 1877 Manawatu, Wairarapa, Reporua ell. Wharepouga, Kaipara (Te Kopuru, oph. 1881), Hokianga, Parengarenga, Ahipara, Manganui, Turanganui (Whangara), 1878 Mohaka (Te Ante), 1880 Waimamaku, 1882 i Ohinemutu og Moteo. Ved Udgangen af 1882 var her 17 Missionærer, 27 indfødte Præster, der for en Del lønnes af Menighederne selv, samt 31,765 døbte Christne. Resten af de 45,000 Christne høre altsaa til andre Kirkesamfund eller ere Hedninger (Hauhau'er, Te-Kootier. Ved Øvre Waikato (King county) er der 5000 Indf., hvoraf 1000 ere Christne, Resten har aldrig været det eller ere frafaldne[1].

Evangelieudbredelsesselskabet sendte sine første Missionærer hertil 1839, og støttede den Skole, Biskoppen af Ny Seland anlagde 1843 i Waimate, der 1844 flyttedes til St. John ved Auckland og 1860 til Kohimarama (St. Andreas). 1848 havde det Stationer i Auckland, Nelson og Wellington. 1849 anlagdes en høiere Skole i Porirua. Dets Virksomhed gik navnlig ud paa at støtte Biskoppernes Gjerning. Nye Stifter oprettedes: 1856 Christchurch, 1858 Wellington, Nelson, og Selskabets Virksomhed er derved efterhaanden ophørt, da de nye Stifter selv kunne bestride Udgifterne dertil. 1861 ansattes en Præst for de Indfødte i Upper Hutt. Missionsvirksomheden er udført dels ved Sognepræster, dels ved særlige Arbeidere; 1863 og følgende Aar nævnes saaledes en indfødt Maoripræst i Christchurch Stift, og en Skole byggedes for Maoribørn i Canterbury, forestaaet af en Præst. 1864 ansatte Selskabet en Missionær for Maorierne

---

[1] Rep. 1882—83, XV. Yates, An acc. of N. Zealand. London 1835. Williams, N. Zeal. 2 ff. Tucker, The southern cross and southern crown. London 1855, 34 ff. Burkh. 4, II, 261 ff. Meinecke 239. Ross, Entdeckungsreise n. d. Südpolarmeere. Lpz. 1847, 223. Pollack 2, 142 ff. C. M. atlas 128. Hoole 212 ff. Work in the col. 303 ff. M. R. S. P. G. 1855, 75 ff. Missionlife 1866, I, 197 ff. 1871, 171 ff. C. M. Int. 1852, 40 ff. 147 ff. 1860, 4 ff. 217 ff. 229 ff. 1865, 215 ff. 1867, 335 ff. 1868, 353 ff. 1869, 23 ff. 1872, 157 ff. 1873, 97 ff. 1877, 680 ff. 733 ff. 1879, 157 ff. 1882, 33 ff. 246. C. M. Record. 1859, 346 ff. 1860, 337 ff. 1872, 221 ff. 253 ff. 1874, 321 ff. C. M. gleaner 1883, 9 o. s. v. 1884, 9 o. s. v. 132. Smith 2, 430 ff. Nicholas, Reise nach und in Neuseeland. Weimar 1819, 4 ff.

i Nelson Stift (rimeligvis i Pictou), der blev der i det Mindste til 1868. 1861 ydede Selskabet en betydelig aarlig Understøttelse til en Skole for Maorierne i Waiarapa, 1863 ligeledes til en i Papawai. 1859 ansattes en Reisepræst for Maorierne i Nelson Stift, som Præsten i Wairau ikke kunde besørge. I Kaiapoi oprettedes en Station 1860, hvorhen den allerede 1859 begyndte Gjerning blev forlagt. I Otakou var 1862 ansat en Katechist. I Hokitika var der 1870 en Station. Endnu anføres en af Præsterne i Christchurch Stift som Maorimissionær[1].

Det wesleyanske M. S. sendte 1821 en Missionær til Ny Seland, hvortil han ankom 1822, og efter at have opholdt sig i Hododo og Wangaroa anlagde han 1823 Wesleydale ved Wangaroa, der 1827 opgaves paa Grund af Krigsurolígheder, hvorpaa Hokianga (Manegungu) anlagdes 1827 og derefter en Række andre Stationer, nemlig Waikata (1835—36. 1864), Kaipara (1837—42. 1858), Newark i Hokianga (1837—42), Kawia (Entry Island (1838—55), Waima (Hokianga 1838—63), Whaingaroa eller Raglan (1838), Taranaki north (Ngamotou 1840—47), Orongatta (1840—41. 1747), Heads of Kaipara (1840—42), Aotea (Beechamdale 1841), Waikowaite (1841—55), Port Nicholson (1842, flyttet 1851 til Wellington), Wairoa (1842—58), Cloudy Bay (1842—46), Waipa (Honipaka 1842—46. 1850—63), Taranaki (Waimate 1843), Port Nelson (1844—52), Auckland (1844), Pehiakura (1846—50), Plymouth 1847—55), Manukau (1850), Waitotara (1850—55); Wanganui (1850), Canterbury (1855), Mokau (1855), Monganui (1857—62), Otago (1857—59. 1862), Mangatawhiri (1861—63), Napier (1861), Watawata (1862), Karakariki (1862), Whangaroa (1863—64), Taranaki (1865), Christchurch (1865), Dunedin (1865), Marlborough (1865), Invercargill (1865), Oamaru (1865), Wangarei (Wangairi 1866), Timaru (1866), Westland (Hokitika 1866), Wairarapa (1867), Waikato (1867), Greymouth (1867). En hel Del af disse Stationer

---

[1] Rep. 1861, 189. 1863—64, 23. 133. 1864, 154. 1867, 142. 1868, 110. 1877, 65. Missionfield 1877, 149. Missionlife 1870, 347. Church quarterly paper. Christchurch 1861, 6 ff. Work in the col. 305 ff. 315 f. 319. 321 f. 327. M. R. S. P. G. 1855, 121 ff. 126. 1856, 256. Burkh. 4, II, 273. Hoole 216 f. Clergy list 1882, 615. Rep. of the 3 sess. of the 2 syn. of the diocese of Wellington. Wellington 1862, 22. 72. 2 general syn. of the branch of the U. Ch. of Engl. and Irel. in N. Zeal. Nelson 1862, 43 ff. Tucker 1, 116 ff. 205 ff. Yonge 1, 277 ff.

ere uden al Tvivl Stationer for Europæere, og 1869 nævnes kun 4 Maoristationer: Hokianga, Kaipara, Raglan og Taranaki med 4 Missionærer, 895 Medlemmer, 6147 Tilhængere og 1871 kun 275 Medlemmer, 1538 Gudstjenestesøgende, idet Krigen har bragt Missionen til at gaa tilbage. Nu staaer den uden al Tvivl under Conferencen for Ny Zeland, og der angives, at denne har 84 Missionærer og Hjælpere, 5622 Medlemmer, 407 paa Prøve, men i disse Opgivelser ere baade Hvide og Farvede medregnede[1].

1843 anlagde *det nordtydske M. S.* en Station ved Nelson, der dog Aaret efter blev opgivet, da der kun boede faa Indfødte der. 1844 anlagdes Motukaramu (Mutari) samt en Station paa Ruapuki, hvorfra 1855 Stationen Nalepu (Patersons River) anlagdes paa Stewarts Ø, og 1846 Tarakihi (Warea). I Oprøret mod Englænderne ødelagdes Warea og er ikke siden bleven gjenoptaget. Stationen paa Stewartsø blev opgivet 1876, og en Station anlagdes i Morton. Ruapaki er siden 1874 ganske christelig[2].

Den skotske Frikirke udsendte 1868 en Missionær, der i *Synoden i Dunedins* Tjeneste arbeidede blandt Maorierne til 1872, hvorefter Gjerningen fortsattes ved Kateketer[3].

Det hermansborgske M. S. udsendte 1876 Missionærer til Ny Seland, der 1876 anlagde en Station i Reureu, 1877 i Opunaki og Waitotare, 1884 i Maxwelltown[4].

---

[1] Rep. for 1821, LXVII. 1822, XLVII. 1824, 32. 1825, 102. 1826, 30 f. 1827, 29 ff. 1828, 41 f. 1835, 31 f. 1836, 22. 1838, 29. 1839, 30 ff. 1840, 36 ff. 1841, 42 ff. 1842, 54. 1843, 46 ff. 1844, 33 ff. 1845, 35 ff. 1846, 32 ff. 1847, 70 ff. 1848, 40 ff. 1849, 29. 1850, 31. 1851, 33. 1852, 36. 1855, 96 f. 1856, 110 f. 1857, 123. 1858, 131. 1859, 135. 1861, 162 f. 1862, 182. 1863, 191. 1864, 232. 1865, 145. 1869, 104. 1871, 147. 1875, 177. 1885, 222. 240. Jahrb. 1843, I, 5 ff. Burkh. 4, II, 265 f. 268. 274. 276. Meinecke 240. Hoole 213 ff. Smith 2, 738 ff. Young 145 ff.

[2] Ber. 1845, 5. Burkh. 4, II, 275. 282 f. Grundem. 4, II, 312. 325. Dansk Missionsbl. 1851, 22. 1852, 54. 1853, 57. 1855, 3 ff. 1856, 9 ff. 25 ff. 57 ff. 1858, 65 ff. 89. Monatsbl. d. nordd. Mg. Hamb. 1842, 256. 1843, 236 ff. 1844, 165 ff. 194 ff. 268 ff. Graul, die christl. Miss. pl. d. ganzen Erde. Lpz. 1847, 29. Gundert 268. Missionsfreund 1885, 160. Brauer, Die Missionsanstalten und Gesellschaften der ev. Kirche d. eur. Vestlandes. Hamb. 1851, 611 ff. Tiesmeyer, Ein deutsche Missionsarbeit auf Neu Zeeland. Bremen 1875. 47 ff. Wohlers, Erinnerungen aus meinem Leben. Bremen 1883, 48 ff.

[3] M. R. C. F. C. S. 1869, 63. 170. 1872, 112.

[4] Hermansb. Mbl. 1876, 178. 1877, 171 ff. 189. 1878, 7. 1884, 223. Grundem. 4, II, 325 f.

Selskabet til Christenkundskabs Fremme har støttet Missionsgjerningen paa Ny Seland baade ved Udgivelsen af Liturgien paa Maori og paa anden Maade[1].

Det britiske B. S. har udgivet hele Bibelen paa Maori og fra Begyndelsen af støttet Missionsgjerningen[2].

Romerkirken anlagde 1837 en Station ved Hokianga. Af Had til de evangeliske Missionærer støttede Kolonisterne Papisterne. 1840 anlagdes Stationer i Wangaroa og Kaipara, omtr. 1841 i Maketu, omtr. 1842 i Akaroa. 1845 boede den romerske Biskop i Kororareka. Andre Stationer ere Otaki (til omtr. 1854), Pakowai (før 1858). Hovedstationerne i Wellington Stift vare 1862 Wellington, La Hutt, Ahuriri (flyttet til Napier), Whanganui, Whanganui Flod (Kanaeroa), Taranaki (Ny Plymouth 1860), Nelson, Christchurch (1860). I Dunedin og Auckland boer der ogsaa Biskopper[3].

Chatham Øer.

Disse Øer (to, af hvilke den største hedder Warrekauri eller Chatam), opdagedes 1791, og 1840 kjøbte det nyselandske Colonisationsselskab Øerne af Maorierne. Disse vare indvandrede kort iforveien og havde dræbt eller fortæret de Indfødte — Sawaiori — paa 150 nær, hvilke de havde gjort til Slaver. 1870 boede her 178 Blandinger[4].

1842 kom der Udsendinge fra *det gosznerske M. S.* hertil og anlagde Stationerne Hawaruwaru, Wakuru og en tredie, hvis Navn er os ubekjendt. Kort efter 1856 opgaves denne Mission[5].

1856 havde *det wesleyanske M. S.* en Missionær her[6].

Den anglikanske Kirke paa Ny Seland tilsigtede 1863 at sende en Missionær hertil. Om det skete, vide vi ikke. Nu har der ingen været i mange Aar[7].

---

[1] Rep. 1881, 54. 262. Rep. of the third session of the second syn. of the diocese of Wellington. Wellington 1862, 20.

[2] Rep. 1884, 401.

[3] Jahrb. 1841, V, 32 ff. 1842, III, 42 ff. 1843, V, 49 ff. 1844, V, 17 ff. 22 ff. 1845, I, 48. 1846, II, 65. 1858, IV, 47. 1876, IV, 41 ff. 1882, VI, 62 ff. Ann. 1862, 53 ff. Burkh. 4, II, 274. Miss. cath. 1882, 393. Werner 18.

[4] Burkh. 4, II, 289. Christmann 1, 113. Work in the col. 316. Gundert 268. Brauer 714.

[5] Burkh. 4, II, 290 f. Brauer 716.

[6] Rep. 1855, 96 f.

[7] Work in the col. 316. Clergy list 1882, 615. Rep. S. P. G. 1863—64, 133. Church bells 1882, 809.

Kortet Nr. 20.

Europa.

Hedningemissionen i Europa siden Reformationen har samlet sig om tre Egne, den nordligste og sydostlige Del af denne Verdensdel, samt den østlige Del af den. Hvad de sidste angaaer, da have vi behandlet Missionen der i første Hefte (Side 41 flg.) under Rusland og have altsaa kun de to andre at behandle her.

1. Lapperne.

Grænsen mellem Lapperne og Nordmændene var endnu langt ned i den historiske Tid Malangerfjorden, men fra det 14de Aarhundrede af tiltog Nordmændenes Antal i Finmarken meget stærkt, og Lapperne trængtes tilbage fra Kysterne. Forkerte Regeringsforanstaltninger forarmede den norske Befolkning omtrent fra det 17de Aarhundredes Begyndelse, hvorved Lapperne atter fik mere Plads, og det er først i dette Aarhundrede, at den norske Befolkning er stærkt tiltaget, hvorved saavelsom ved Finnernes (Kvænernes) Indvandring de ved Havet boende Lapper atter ere blevne endel trængte tilbage eller forarmede. Imidlertid er deres Antal stadig tiltaget, dels ved Indvandring fra Sverig, dels og hovedsagelig ved Formering ad naturlig Vei. 1724 var Lappernes Antal 7231 (hvori maaske Kvænerne vare medregnede), 1855 15,999 foruden 1280 Blandinger, 1875 15,718 foruden 8396 Bl., altsaa 24,114. De bo, om end enkeltvis, nu helt ned til Røros, først i Ofjorden og Hatfjelddalen optræde de i større Mængde, og det er

kun i Finmarken, at de ere Flertallet (1875: 13,508 og 6550 Bl.), og det kun i Sognene Kistrand, Næsseby, Karasjok og Kautokeino[1].

I Sverig vare ved Reformationen Lapperne trængte tilbage fra den største Del af Kystlandet, og den svenske og finske Indvandring tog stadig til i Jemteland, Norland og Vesterbotn, og Lapperne trængtes systematisk ud. I de egenlige Lapmarker, hvor der 1670 ingen Nybyggere fandtes, opfordrede Regeringen 1673 Folk til at bosætte sig der, og gik det end i Begyndelsen meget langsomt, er Antallet af Nybyggere siden stadig tiltaget, hvoraf Følgen har været, at Lapperne ere blevne trængte ud. 1695 var Folketallet i Lapmarkerne 5824, hvoraf 5334 vare Lapper, 1860 87,486, hvoraf 6647 vare Lapper og kun i Enontekis og Jukkasjærvi vare de Flertallet. Udenfor Lapmarkerne vare deres Antal 1860 kun 601, der boede i Jemteland, samt 130 spredte (1870: 5775—784—143)[2].

I Finland beboede Lapperne ved Reformationens Tid det meste af Østerbotn med Kajana Herred (Uleåborg Len) ja sydligere (til 62^0 N. Br., 43^0 Ø. L.) og endogsaa vestligere, men eftersom Befolkningen tiltog, trængtes de tilbage; i Enontekis og Muonioniska ere de næsten ganske forsvundne i dette Aarhundrede, og ellers findes de kun i de to nordligste Sogne Utsjoki og Enare (1863 1132), og kun i det første Sogn ere de Hovedbefolkningen[3].

I Rusland ere de tidligere blevne drevne tilbage af finske Folk, og deres Antal var 1769 801 Mænd, 1859 2207, der bo i det Indre af den kolske Halvø ned til Sashjeika, hvor de bo sydligst, og op til Ishavet, og fra Hvidehavet til den norske Grænse, idet dog Hovedmassen af Befolkningen her er Kareler (1950) eller Russer (4971). De deles i de murmanske Lapper (til Svjatoinos) og de terskiske Lapper[4].

De norske Lapper vare vel i den romersk katholske Tid blevne Christne i Navnet, men det var ogsaa kun i Navnet, Trolddom og ligefrem Afguderi vedblev stadig at herske iblandt dem.

---

[1] Vahl, Lapperne og den lapske Mission. Kbhvn. 1866. 1, 49 ff. (da alle de benyttede Kilder der ere anførte, udelades de her). Norges off. Statistik. Res. af Folket. 1876. Chra. 1878. C. N. I. 350 ff.

[2] Vahl 1, 58 ff. Väktaren 1884 Nr. 35 (hvor deres Antal angives til 7000). v. Düben, Lappland och Lapparne. Stokh. 1873. 403 ff.

[3] Vahl 1, 69 ff.

[4] Vahl 1, 79. Friis, En Sommer i Finmarken o. s. v. Chra. 1841. 216. 293. 320.

Naar undtages, at Regeringen 1601 lod bygge en Kirke for dem i Tysfjorden, blev der Intet af Betydning gjort, før Biskop Bredal af Throndhjem fra Throndenæs af, hvor han 1658—60 opholdt sig, og senere fra Throndhjem begyndte at arbeide blandt dem. Ved Aarhundredets Slutning toge Præsterne i Kjelvig og Vadsø sig med Iver af Lappernes Omvendelse, og den sidste fik en Lærer ansat for dem i Varanger (1703—17), hvorfra denne drog om ligetil Alten. Da Kongen 1714 havde stiftet Missionscollegiet i Kjøbenhavn, udnævnte han 1716 Thomas v. Westen til Forstander for den lapske Mission, og fra Throndhjem af arbeidede denne dels ved den der i Forbindelse med Latinskolen oprettede Missiosnskole, dels ved idelige Reiser for Lappernes aandelige Vel. Missionærer ansattes i Varanger (1716—32. 1746—1808), Alten (1716—23. 1747), Talvig (1717), Hammerfest (1718), Ibestad (1718—1771), Skjervø (1718—1814), Gildeskaal (1718—71), Porsanger (1719—35. 1750—1781), Snaasen (1719—74), Tromsø (1719—28. 1761—71), Ranen eller Hemnæs (o. 1720—39. 1747—71), Lødingen (o. 1725. 1749—50, Næsne (1726 — o. 1752), Lyngen (1729—80), Ofoten (1729—34. 1762—74), Saltdalen (1740. 1748—79), Tranø (1743—56), Throndenæs (1760—61), Stegen (1763), Hadsel (1763—71), Vefsen, Senjen, Karlsø, Bodø (1747—67), Skjærstad (1758—79), Overhalden, af hvilke endel tillige vare Sognepræster for Nordmænd. Desuden bleve endel Kateketer ansatte og Kirker byggedes. Ved Udgangen af 1721 var der 24 Arbeidere i Gjerningen (Præster og Lærere). 1727 døde v. Westen, og Missionen fortsattes vel, men ikke med samme Kraft som før. Som af det ovenfor anførte sees, bleve enkelte Missionariater ved at bestaa til ned i dette Aarhundrede, endel nye Præsteembeder oprettedes (Kvædfjord 1731, Ibestad 1731, Tranø 1759), nogle Kirker byggedes, men paa den anden Side sammenlagdes enkelte allerede for store Menigheder. Mod Aarhundredets Slutning havde Regeringen iøvrigt tabt al Interesse for Missionen[1].

En ny Tid for Missionen begyndte, da Stockfleth kaldtes til Sognepræst for Vadsø 1825. Han tog sig med Iver af Gjerningen, og ham skyldes det Opsving, der er sket. Det er Regeringen, som har taget sig af Arbeidet blandt Lapperne, dels ved Opførelsen af nye Kirker, dels ved Oprettelsen af Bispeembedet i Tromsø

[1] Vahl 2, 5 ff.

(1803) og af nye Præsteembeder (Næsseby 1846, Vadsø 1846, Vadsø 1849, Kistrand 1852, Karasjok med Kautokeino 1852, Maasø o. 1858, Talvik 1858, Tana 1861, Kjelvik), ved Ansættelse af Stiftscapellaner og ved at forlange, at Præster i de Sogne, hvor der findes Lapper, skulle kunne prædike i deres Sprog[1].

Det norske Bibelselskab har siden dets Stiftelse 1817 støttet Missionen blandt Lapperne[2].

Selskabet til christelige Undervisnings- og Andagtsbøgers Udgivelse støttede Stockfleth ved Pengehjælp og paa anden Maade[3].

Selskabet til christelig Oplysnings Fremme blandt Norges Finner (d. e. Lapper) i Throndhjem hjalp Stockfleth ved Pengeunderstøttelse 1826—35[4].

Romerkirken anlagde 1856 en Station i Alten (senere oph.), hvortil siden er kommet Tromsø og Hammerfest. De ere beregnede paa Nordmænd, men Arbeidet paa Lapperne haves ogsaa for Øie[5].

De svenske Lapper vare sandsynligvis paa Reformationens Tid endnu for en stor Del Hedninger; først 1335 byggedes Kirken i Piteå, Kirkerne i Luleå og Torneå vare byggede før 1374 og først ved 1420 fik Umeå sin egen Præst. Kong Gustav Vasa tog sig af Missionen blandt Lapperne, og 1559 beskikkedes den første Præst for Lapperne (i Torneå Lapmark), men først Gustavs tredie Eftermand fortsatte hans Gjerning. Præster ansattes i Enontekis (1600), Gråtræsk (1602), Jukkasjærvi (1603), Lycksele (1613), Runala, en Skole for unge Lapper oprettedes i Piteå (før 1620), senere (1631) en i Lycksele, og 1640 ansattes Præster i Arvidsjaur, Arjeplog, Jokmok Silbojok (til o. 1658), Nasafjell (til o. 1658), 1648 i Åsele, 1652 i Anundsjø, 1701 i Kautokeino (som dengang hørte til Sverig), ligesom ogsaa flere af de i Norland ansatte Præster (f. Ex. i Umeå, Torneå) toge sig af Lappernes Omvendelse. Ved 1728 var der Præster i Åsele, Lycksele, Sorsele, Silbojok, Arjeplog, Jokmok, Kautokeino, Jukkasjærvi, Enontekis. Senere kom dertil Arvidsjaur (1734), til hvilket Silbojok blev Annex, Gellivare (1742), Følinge (1746), i Storsjø holdtes Gudstjeneste af Præsten i Ljusnedal.

---

[1] Vahl 2, 51 ff.

[2] Vahl 2, 46 ff. 53 f.

[3] Vahl 2, 48.

[4] Vahl 2, 54.

[5] Vahl 2, 78. Kath. Miss. atl. 2. Miss. cath. 1869, 322. 1872, 167. 1880, 62.

1788 ansattes en Præst i Muonioniska, hvorimod Ansættelsen af Præster i Vilhelmina (1783), Viska eller Fredrika (1790), Bergvattnet eller Dorothea (1790), Stensele (1815) nærmest skete for Nybyggernes Skyld. Desuden var der Skoler anlagte for Lapperne, hvori dog 1820 skete den Forandring, at istedetfor 7 blev der kun 3 og 10 Katecheter samt 2 Missionærer (Arjeplog, Jukkasjærvi). 1841 var Kateketernes Antal steget til 24. 1846 skete den Forandring, at Skolernes Antal blev fire (Jokmock, Gellivare, Arjeplog og Lycksele), ved hvilke der ansattes ordinerede Skolelærere, i Sogne, hvor der fandtes lapske Menigheder (ialt 15), skulde Præsterne prædike paa Lapsk. Saadanne Sogne ere Arjeplog, Arvidsjaur, Jokmok, Gellivare, Jukkasjærvi, Karesuando, Stensele, Sorsele, Lycksele, Fredrika, Vilhelmina, Dorothea, Åsele, Frostviken og Følinge, og der er ved disse ansatte 14 Sognepræster samt 4 Kapelprædikanter, der bo i Øhrtrærk, Tärna, Kvikjok og Hotagen, nu Malå.

Det svenske M. S. udsendte 1836 en Kateket til Lapland, og anlagde 1839 Skoler i Knaften (oph. 1848. 1852—1858), Mårdsele (oph. 1843), Badstutræsk (oph. 1875), 1840 i Hornmyra, flyttet til Gafsele 1842 (oph. 1851), Stensund (1841, flyttet 1842 til Wägsele (1845 kaldet Bratfors, oph. 1846), Løida (oph. 1846), 1843—51 i Glommertræsk, 1844 i Arjeplog (oph. 1845), 1846 i Laxsjø (oph. 1874), 1847 i Tansele, 1862 i Vajkejaurs, flyttet 1869 til Mattisudden, og 1865 anlagdes Asylskoler i Bæsksela og Båtsjaur (oph. 1866). Flere Reisekateketer ansattes, der droge stadig om blandt Lapperne. Senere ere Missionsskoler anlagte i Gafsele (1858), Gargnæs og Edsåsen (1878), Børnehjem i Karesuando, Knaften (1867—73), Gellivare (1867—70), Wittangi (1868—74. 1879), Badstutræsk (1868—70), Skarfsjø (1868—70)[1].

1864 stiftedes en *Femøreforening i Stokholm*, der hjalp det svenske M. S. til Anlæggelsen af Asylskoler[2].

Det svenske Missionsforbund har anlagt følgende Stationer i Lapland: Arjeplog (1881), Vilhelmina (1881—82. 83), Karesuando

[1] Årsb. 1865—66, 34. 1866—67, 29 f. Vahl 2, 83 ff. 114 ff. 130. Missionstidning under ins. of sv. Kyrkans Missst. Stokh. 1878, 140 f. 1874, 132. 1880, 238. 1885, 184. Missionsvännen 1875, 168 ff. Westerling, Ecclesiastik Matrikel öfver Sverige. Stokh. 1861, 211 ff.

[2] Vahl 2, 158 f.

(1881—82), Stensele (1881—82), hvor det ved Udgangen af 1884 havde 2 Arbeidere[1].

Foreningen *den lapske Missions Venner* havde i Vinteren 1880—81 en Arbeider i Karesuando[2].

Det britiske B. S. har udgivet Mathæus Ev. paa Lapsk (svensk Dialekt)[3].

De finske Lapper vare ved Reformationens Tid Hedninger. Efter Reformationen paalagdes det Sognepræsten i Kemi at tage sig af Lapperne. 1610 nævnes en Præst i Lapland, og Kirken, der byggedes i Tervola 1627 (Annex til Kemi), byggedes af Hensyn til Lapperne. 1648 ansattes Præster i Enare og Kemitræsk, 1675 ansattes en Præst i Kuusamo, hvortil Enare blev Annex, 1689 en Præst i Sodankyle, 1747 i Utsjoki eller Enare, der om Vinteren var Hovedsognet. Kittilæ fik sin egen Præst 1825, Kuolajærvi 1821, men da var vist allerede Lappebefolkningen her fortrængt. Enontekis fik 1858 sin egen Præst, det havde tidligere været Annex til Muonioniska. Som Lapsogne kunne nu kun Utsjoki, Enare og tildels Enontekis betragtes[4].

Hvad **de russiske Lapper** angaaer, da droge i Begyndelsen af det 16de Aarhundrede flere Munke derop, der droge om i Landet og forkyndte Guds Ord. Klostre anlagdes flere Steder, saaledes ved Kolaflodens Udløb i Ishavet, i Kola, ved Petschengaflodens Munding. Senere da Lapperne vare blevne christnede, synes det, som om Omsorgen for dem paahvilede Præsterne i Kola og Kandalaks. Nu er der i russisk Lapland Præster i Petschenga eller Peisen (efter 1857), Notozero (Nuotjavre) (efter 1857), Kola, Lovozero (efter 1857). Ponoi, Pjalitza, Varsuga, Umba, Kandalaks, Kovda, Keret[5].

Det britiske B. S. har udgivet Mathæus Evang. paa Lapsk (russisk Mundart)[6].

Mission blandt Muhamedanerne
(udenfor Rusland).

I det daværende europæiske Tyrki boede 1877 2,575,550 Bulgarer, 1,920,000 Albanesere, 1,767,500 Tyrker og Tatarer,

---

[1] Årsberätt. 4, 50. 5, 41 ff. 6, 13. 41 ff.

[2] Sv. Miss. förb. årsb. 3, 45.

[3] Rep. 1885, 370.

[4] Vahl 1, 78. 2, 161 ff.

[5] Vahl 2, 184 ff. Friis 178. 215. Boissard, l'église de Russie. Paris 1867, 1, 75 ff.

[6] Rep. 1885, 370.

1,465,000 Græker, 1,272,000 Serber, 104,750 Zigeuner, 189,200 Rumæner og Zinzarier, 112,200 Armeniere, 98,000 Cirkassere, 78,800 Jøder, 27,500 Syrer og Araber, 10,000 Russer. Af disse vare 4,247,000 Muhamedanere (Tyrker, Tatarer, Cirkasser, Syrer, Araber og en Del af Albaneserne[1] og en mindre Del af Bulgarerne (Pomak'er), Zigeunerne vare Hedninger, de andre paa Jøderne nær Christne. I Bosnien (uden Novibazar med 168,000 Indv.) var der 1885 1,336,091 Indv., af hvilke 492,710 vare Muhamedanere; af Resten vare ²/₃ græskkatholske[2].

De forskjellige Missionsselskaber, der arbeide i det nuværende og tidligere europæiske Tyrki, arbeide saagodtsom udelukkende blandt de Christne. Vi forbigaa Missionsgjerningen i Grækenland og Rumænien, hvor ingen Muhamedanere findes. *Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.'s* Mission i Bulgarien er udelukkende blandt Christne[3], ligesaa *Romerkirkens* Missioner blandt Bulgarer og andre Folk[4], skjøndt disse have bestaaet i Aarhundreder og strække sig ud over hele Tyrkiet, har man dog, saavidt os bekjendt, aldrig hørt om, at de arbeidede blandt Muhamedanerne.

Det kirkelige M. S. anlagde en Station i Constantinopel 1819, der dog allerede ophævedes 1821. 1858 fornyedes den med særligt Hensyn paa Muhamedanerne, men da nogle Tyrker bleve døbte, lagde Regeringen Missionen saamange Hindringer i Veien, at den blev ophævet 1877[5].

Det amerikanske M. S. har anlagt Stationer i Constantinopel (1831), Bebek (1840), Adrianopel (1857—69), Philippopolis (1858), Eski Zagra (1859—77), Sofia (1862—68), Samokov (1868), Monastir (1873). Disse have nærmest Hensyn til de Christne, men 1856 ansattes en Missionær i Constantinopel særlig med Tyrkerne for Øie. Her var ved Udgangen af 1884 10 Miss., 5 indfødte Præster, 444 Nadvergjæster[6].

---

[1] Af Albaneserne (Skepitarer) ere Djeger'ne eller Mirditerne romerskkatholske, Tosker'ne græskkatholske, Liaperne og Djamerne navnlig muhamedanske (ialt er omtr. Halvdelen af Albaneserne græskkatholske, omtr. ¹/₃ muhamedanske, omtr. ¹/₃ romerskkatholske). Nationaltid. 1885, 3425.

[2] Behm u. Wagener, Die Bevölkerung der Erde. Gotha 1878, 22. Rep. Rel. Tract. Soc. 1885, 94. Nationaltid. 1885, 3434.

[3] Rep. 1860, 161.

[4] Miss. cath. 1883, 577 ff. 1884, 39.

[5] Gundert 114 ff.

[6] Rep. 1842, 107. 1858, 40. 1859, 49. 1860, 47. 1863, 53. 1869, 18. 1870,

Evangelieudbredelsesselskabet har en Station i Constantinopel (1855). Skjøndt der her arbeides navnlig blandt Englændere, øves der dog ogsaa Missionsgjerning blandt Muhamedanerne, navnlig var dette Tilfældet indtil 1865[1].

Diakonissestiftelsen i Kaiserswerth anlagde 1877 et Hospital i Constantinopel, hvor der ogsaa arbeidedes blandt Muhamedanerne[2].

Kvækernes Lægestation i Konstantinopel (o. 1881) synes at være rettet paa Armenierne alene[3].

Det britiske B. S. kar udgivet den hellige Skrift og Dele deraf paa Tyrkisk og i de to albanske Mundarter (Gheg og Tosk) og arbeider paa at udbrede dem ogsaa ved faste Agenter og Kolportører[4].

Det skotske B. S.'s Kolportører arbeide fra Constantinopel og Saloniki ogsaa blandt Muhamedanerne[5].

Det amerikanske B. S. har i mange Aar støttet de amerikanske Missionærer, hvis Arbeide ogsaa kommer Tyrkerne tilgode, og har udgivet den hellige Skrift paa Tyrkisk[6].

Det religiøse Traktatselskab har støttet Missionen blandt Tyrkerne, ligesom det ogsaa har udgivet Skrifter paa de albanske Sprog[7].

Selskabet til Christenkundskabs Fremme har udgivet Skrifter paa Tyrkisk[8].

Jøderne.

Egenlig Jødemission dreves først i den sidste Halvdel af det 17de Aarhundrede af Lic. th. E. Edzardi i Hamborg, der 1665 oprettede et Proselythjem i denne Stad, der endnu bestaaer og be-

---

17. 1873, 9. 1878, 24. 1885, 25. Hist. Sketch. of the miss. of A. B. C. in Eur. Turkey etc. N. York 1862. 11 ff. Gundert 116 ff. Miss. reg. 1848, 72.

[1] Rep. 1881, 158 ff. Gundert 115.

[2] Jahresb. 1881, 14. Armen u. Krankenfreund 1881, 52. 74.

[3] Reg. beyond 1880, 94. 1883, 50.

[4] Rep. 1867, 163. 1873, 214 f. 1885, 348. 371.

[5] Rep. 1882, 31.

[6] Rep. 1880, 110. 1882, 104. 1883, 102. 1884, 111.

[7] Rep. 1868, 109. 1869, 125. 1883, 104. 1885, 93. Jones, Jubilee mem. of the relig. tract soc. London 1850, 383.

[8] Rep. 1881, D. 290.

styres af Senatet[1], dernæst af Prof. Callenberg i Halle, der 1736 udsendte to og senere andre Reisemissionærer blandt Jøderne i Europa, af hvilke den ene allerede i to Aar forud havde reist af egen Drift. Andre fortsatte efter Callenbergs Død det callenbergske Instituts Gjerning, men 1791 ophørte det med sin Virksomhed, og 1834 har Regeringen i Darmstadt tilegnet sig dets Pengemidler[2].

Selskabet til Christenkundskabs Fremme støttede de Kallenbergske Missionærer[3].

Det londonske Selskab til Fremme af Christendom blandt Jøderne har siden dets Stiftelse 1809 arbeidet i og udenfor England paa Jødernes Omvendelse. Nogle af dets Stationer have været kortvarige, og paa Grund af mangelfulde Kilder har det ikke været os muligt at give en aldeles nøiagtig Oplysning om dets Virksomhed. Det har havt Stationer i London, Liverpool (1838, ophørt o. 1850, senere gjenoptaget), Bristol (1844 opg.), Dublin (1847 — o. 1849), Manchester (1849), Hull, Amsterdam (før 1826 opg. gjenopt. 1844), Rotterdam (før 1826, senere opgivet i endel Aar), Horstgen (o. 1826, opgivet snart efter), Bryssel (1842 oph.), Neuwied (før 1828 opg. atter 1836—43), Frankfurt am Main (før 1828 opg. atter o. 1832, og 1840), Offenbach (1827—41, siden gjenopt.), Düsselthal (før 1828 opg.), Köln (1826—37), Detmold (før 1826— o. 1830), Dresden (1822 — o. 1837), Leipzig, Magdeburg (oph. 1837), Halberstadt (1837 —40), Lippstadt (o. 1832 oph.), Hamburg (før 1828—1837. 1855), Berlin (1830 oph. gjenopt. 1836), Fürth (oph.), Kornthal, Carlsruhe, Stettin (opg.), Königsberg (1827), Danzig (1827), Breslau (før 1828, oph. gjenopt. 1850), Creuznach (1843, oph. efter 1852), Frankfurt am Oder (1843—1850), Fraustadt (o. 1836—42), Posen (før 1828), Thorn (1828—32), Bromberg (1836—37), Lissa (o. 1851 oph.), Gnesen (oph.), Warskau (før 1828), Lublin (o. 1829 — efter 1852), Petrikau (før 1828 oph. gjenopr. o. 1851 oph.), Inowraclou (o. 1835—36), Kielce (o. 1836—36), Krakau (o. 1837, flyttet 1843 til Ratibor, atter tilbage 1849), Kalisch (1840, flyttet 1847 til Zgierz, Suwalki (1847 — efter 1852), Oleczko (oph.), Lemberg

---

[1] Wiggers 1, 38 ff. Kalkar, Israel og Kirken. Kbhvn. 1881, 268 ff. Mbl. for Israel 1885, 137 f. Brauer, Die Missionsanstalten u. Ges. d. ev. Kirche des eur. Vestlandes. Hamburg 1847, 10 ff.

[2] Mbl. for Israel 1885, 135 ff.

[3] Kalkar 270.

(efter 1852), Göteborg (1843—68), Basel (før 1828, oph. før 1832), Strasburg (1828), Metz (o. 1835—42), Mühlhausen (oph.), Paris, Wien, Triest (1848), Cadiz (1843, snart oph.). Rom, Venedig (oph.), Malta (o. 1834, snart oph.), Constantinopel (1835—43. 1851), Saloniki (1850—51), Jassy (1851 oph.), Adrianopel (1851 oph.), Bukarest (1841), Kisjeneff. Paa dets Stationer havde det ved Begyndelsen af 1885 25 ordinerede Missionærer og 25 uordinerede foruden endel Kolportører og Lærere[1].

Selskabet til Fremme af Christendom blandt Jøderne (i Basel) arbeidede for Jødemissionen fra 1820—31 navnlig ad literær Vei[2].

Selskabet til Fremme af Christendom blandt Jøderne (i Berlin) begyndte sin Virksomhed 1822 og arbeidede blandt andet i Preussen (Berlin) og Slesien (Breslau)[3]. I Forbindelse dermed stod et *Jøde M. S. i Detmold*, der en Tid (o. 1825) havde en Station i Detmold[4].

I *Redningsanstalten i Düsselthal* (stiftet 1819) var der 1822—30 et Proselythjem for Jøder[5].

Foreningen til Udbredelse af sand bibelsk Erkjendelse blandt Israels Folk (i Dresden) arbeidede fra 1822 navnlig ved Skrifter. 1822—31 havde den en Opdragelsesanstalt for Jødebørn[6].

Malta Jødeselskab stiftedes 1823. Dets Virksomhed bestod blot i at være et Forbindelsesled mellem de forskjellige Selskaber, der vilde arbeide i hine Egne for Jødemissionen[7].

Det Edinburgske Jøde M. S. arbeidede i Berditsjew (o. 1826 oph.), Odessa (1820 oph.)[8].

---

[1] Rep. 1880, 16 f. 27. Kalkar 277 ff. 304. Williams 21. 221. 228. 239. Meddl. af Dr. Gundert i Calw. Miss. reg. 1828, 194. 1829, 494 ff. 1830, 522. 1831, 481. 1832, 29. 1833, 46. 1835, 79. 1837, 85. 452 f. 1838, 498. 1839, 528. 1841, 408 ff. 1842, 131. 498 ff. 1843, 487 ff. 1844, 472. 518 ff. 1845, 513 ff. 1846, 511. 1847, 419. 513 ff. 1848, 378. 421. 1849, 379. 502 ff. 1850, 82. 460. 503 ff. 1851, 462. 514 ff. 1852, 84. 513.

[2] Wiggers 1, 226. Kalkar 298.

[3] Wiggers 1, 227 f. Kalkar 295. Missionsblad f. Israel 1866, 13 f.

[4] Williams 221. Brauer 20 ff.

[5] Wiggers 1, 228 f. Williams 228.

[6] Wiggers 1, 229. Missionsblad f. Israel 1868, 24 f.

[7] Williams 341.

[8] Williams 75. 385.

Selskabet i Glasgow til Jødernes Omvendelse har blandt andet støttet ovenanførte Selskab i Berlin[1].

Det britiske Selskab til Evangeliets Fremme blandt Jøderne (stiftet 1842), har Stationer i London, Birmingham, Liverpool, Manchester, Nottingham, Adrianopel, Breslau, Hamburg, Königsberg, Lemberg, Nürnberg, Odessa, Prag, Riga, Rom, Wien, Zürich, Stuttgart, hvor det ved Begyndelsen af 1880 havde 10 ordinerede, 10 uordinerede og 2 kvindelige Missionærer. 1850 havde det Stationer i Rotterdam og Frankfurt a. M.[2].

Selskabet til Fremme af Christendom blandt Jøderne (i Frankfurt) arbeidede for Jødemissionen, dog mest sporadisk[3].

Selskabet til Udbredelse af Evangeliet blandt Jøderne (i Straszburg) havde en Reisemissionær i Sydtyskland. Det understøtter den anglikanske Miss. i Straszburg[4].

1830 anlagde *det amerikanske M. S.* en Station for Jøder i Constantinopel og 1849 i Saloniki (oph. 1855)[5].

Foreningen til christelig Omsorg for Proselyter og for Jøder, der forske efter Evangeliets Sandhed (i Berlin) arbeidede fra 1834 for Proselyters Understøttelse. Det støtter ogsaa Missionsgjerningen i Kisjeneff[6].

Selskabet af Israels Venner (i Toulouse) arbeidede fra 1831 ved Skrifter. Det aabnede Skoler for Jødebørn i Lyon, Toulouse og Algier[7].

Det lutherske M. S. tog sig fra 1838 af i endel Aar af Jødemissionen[8].

Foreningen af Israels Venner (i Lehe) udsendte fra 1839 af Missionærer blandt Jøderne[9].

Den skotske Statskirke anlagde 1841 Stationer i Jassy og Pest, men 1843 gik Missionæerne over til den skotske Frikirke, og Stats-

---

[1] Brauer 27 f.

[2] Rep. 1880, V. 16. Kalkar 285. Miss. Reg. 1851, 514. Medd. af Dr. Gundert.

[3] Wiggers 1, 225.

[4] Wiggers 1, 157. Medd. af Dr. Gundert.

[5] Hist. sketch. 31 f.

[6] Wiggers 1, 228. Missionsblad f. Israel 1868, 161. 165.

[7] Wiggers 1, 157.

[8] Brauer 84.

[9] Wiggers 1, 229 f. Brauer 29 ff.

kirken opgav Missionen. 1846 anlagdes en Station i London (oph. 1854), og mellem 1847—56 i Karlsruhe, Darmstadt, Speyer, og Würtzburg, hvilke alle opgaves efter 1856. 1856 anlagdes en Station i Saloniki, 1859 i Haskioi, en Forstad til Constantinopel, o. 1863 i Monastir[1].

Den skotske Frikirke har anlagt Stationer i Budapest (1843—52. 1863), Constantinopel (1843), Prag (1864), Amsterdam (1849—1878. 1884), Breslau (1852), Strasburg (1877—84), Ankona (siden oph.) med 8 Missionærer, foruden endel mandlige og kvindelige Lærere og Kolportører[2].

Selskabet af Israels Venner (i Basel) anlagde o. 1843 et Proselythjem i Basel[3].

Den rhinsk-westfalske Forening for Israel (i Köln) arbeidede (siden 1843) ved Skrifter. Senere har det havt en Missionær i Köln[4].

Den irske presbyterianske Kirke (til 1876 i Forbindelse med *den forenede presbyterianske Kirke* i Amerika) arbeidede i Hamburg, Schwartau (1877), Bonn, Wien (opg. 1883)[5].

Evangelisk Forening af Israels Venner i Kurhessen stiftedes 1844, men har ikke udfoldet megen Virksomhed[6].

Det samme er Tilfældet med *Hamburg-Altonaer Forening for Israel*[7] og *Forening af Israels Venner i Storhertugdømmet Hessen*[8].

Missionsforeningen for Israel (i Stavanger) (1844—63), siden *Norsk Centralcommitté for Israelsmissionen* (1863) har støttet navnlig den tydsk-lutherske Jødemission og Pastor Faltin i Kisjeneff[9].

Den engelske presbyterianske Kirke ansatte o. 1841 en Missionær paa Corfu[10].

---

[1] C. of Sc. Miss. rec. 1885, 234. 255. Kalkar 291 f. Rundschr. an d. Freunden d. Pilgerm. 15, 3.

[2] Rep. 1884, 33 ff. 1885, 3 ff. Medd. af Dr. Gundert.

[3] Wiggers 1, 226. Missionsblad f. Israel 1869, 81 f.

[4] Wiggers 1, 230. Kalkar 296 f. Missionsblad f. Israel 1865, 12. 152. 1869, 27. 34 ff. Brauer 36 ff.

[5] Medd. af Dr. Gundert.

[6] Brauer 44 ff.

[7] Brauer 47.

[8] Brauer 48 ff.

[9] Missionsblad f. Israel 1885, 94. Brauer 35. Medd. af Past. Blom i Chra.

[10] Newcomb 493.

Det skotske Selskab til Jødernes Omvendelse oprettede o. 1845 en Station i Hamburg[1].

Frikirken i Ny Skotland havde 1858—61 en Station i Demirdesh[2].

Den skotske Kirke i Canada havde 1859—62 en Station i Saloniki[3].

Den reformerte presbyterianske Kirke (i Amerika) havde 1854 en Station i Saloniki[4].

Den nederlandske Forening for Israel stiftedes 1861, men arbeider maaske kun i de hollandske Kolonier[5].

I en *anglikansk Haandgjerningsskole*, Mrs. Neumann har i Constantinopel, arbeides ogsaa blandt Jøder[6].

Det svenske Jødemissionsselskab har et Proselythjem i Stokholm[7].

1880 stiftede nogle Studenter i Leipzig et *institutum judaicum*, der nu har Aflæggere paa 9 Universiteter, og som har udsendt to Reiseagenter, der blandt andet have arbeidet i Bessarabien[8].

Det danske Jødemissionsselskab, der stiftedes 1883, støtter navnlig det svenske Jødemissionsselskab[9].

Det britiske B. S. har udgivet den hellige Skrift og Dele af den paa Jødespansk (for Jøderne i Tyrkiet), Jødetydsk, Jødepolsk, Hebraisk, Jødepersisk og har stræbt at udbrede dem iblandt Jøderne ved Kolportører[10].

Det skotske B. S.'s Kolportører arbeide fra Constantinopel og Saloniki ogsaa blandt Jøderne[11].

Det amerikanske B. S. har udgivet den hellige Skrift paa Hebraisk og navnlig i Tyrkiet støtter det Jødemissionen[12].

---

[1] Newcomb 493.
[2] Presb. rec. 1880, 105.
[3] Presb. rec. 1880, 65. 1884, 256.
[4] Newcomb 493.
[5] Kalkar 301 f. Missionsblad f. Israel 1868, 52.
[6] Church bells 1883, 290.
[7] Missionsblad f. Israel 1884, 155.
[8] Mbl. f. Israel 1885, 138.
[9] Alm. Kirket. 1885, 66 ff.
[10] Rep. 1885, 370 ff.
[11] Rep. 1882, 31. 1883, 26 f.
[12] Rep. 1882, 20. 104.

Det religiøse Traktatselskab har støttet Jødemissionen baade i Tyrkiet og andetsteds[1].

Desuden drives der Jødemission af de forskjellige Kirkesamfunds Præster i Forbindelse med deres øvrige Gjerning, og paa denne Maade vindes der mange Jøder for Christendommen (1850 døbtes 1274 Jøder alene i Rusland)[2], ligesom ogsaa som en Regel Jødemissionernes Arbeidsfrugt bliver de forskjellige Kirkesamfund i vedkommende Lande tilgode.

Romerkirken har et i Neapel 1736 oprettet Collegium til Uddannelse af unge Kinesere og Indianere til Missionærer. 1861 var her 6 Kinesere og 2 Grækere[3].

---

[1] Rep. 1869, 125. 1881, 95. 1883, 105. 1884, 107.
[2] Calw. Mbl. 1852, 22.
[3] Prandi, Mem. of father Ripa. London 1861, 149. 159.

Rettelser og Tilføielser.

Første Hefte.

Side 1 Lin. 5 efter „(28,000)“ tilf. „[4]“ og under Texten „I Jerusalem er der 18,800 Jøder, 12,000 Muhamedanere, 12,000 Christne. (F. C. S. Montly rec. 1883, 137).“

— Lin. 3 f. n. efter „Mosul“ tilf. „(15,000 Familier, Efterkommere af de gamle Parther)“.

— Anm. Lin. 1 f. n. efter „340“ tilf. „Chr. work 1864, 117 ff. (om Kurder). Miss. cath. 1875, 315 f. (om Yezider), 1883, 419 f. 428 f. (om Druser). Wagner, Reise nach Persien u. d. Land der Kurden. Lpz. 1852, 2, 217 ff. (om Kurder), 249 ff. (om Yezider).“

Side 3 Lin. 21 „Ramleh“ læs „Ramallah“ og tilf. „Hauran (1880)“.

— Anm. 4 Lin. 1 efter „28“ tilf.. „1880—81, XV.“

Side 4 Lin. 14 f. n. „Aintab — er der“ l. „Aintab (1865), Marasj, Adiaman, Damas (for Jøder), Shefamer ved Nazareth, Jaffa, Ramleh, Gaza, Jerusalem, Nablus, Nazaret, Salt, Hauran (for Druser), Haifa, Bethlehem o. fl. St. 1879 var der“.

— Lin. 12 f. n. tilf. „med 1200 Christne“.

— Lin. 5 f. n. efter „Tjeneste“ tilf. „(navnlig i Jerusalem, Jaffa, Nablus, Ramleh)“.

— mellem Lin. 3 og 2 f. n. tilf. „Den tydske Menighed i Jerusalem, af hvilken 32 Medlemmer ere Arabere, underholder forskjellige Hospitaler i Jerusalem[5].“

— Anm. 1 tilf. „Barclay, a miss. biogr. London 1883, 433 ff.“

— Anm. 2 tilf. „Barclay 485. 493 ff. 526. Clergy list. London 1882, 619 (som vist ikke er fuldstændig). Sam. Gobat, sein Leben u. Wirken. Basel 1884. 279 ff. 461. 476. 482 ff. Mbl. for Palæst. 1885, 12.“

— Anm. 3 tilf. „Missionsblad från Palæstina. Fahlun 1883, 21 ff.“

— Anm. 4 tilf. „Rundschreiben d. Pilgerm. Basel 5, 3. 15, 5. 17, 9. 21, 22 ff.“

— tilf. „[5] Mbl. från Palst. 1883, 50 f. 54 ff. 91.“

Side 5 Lin. 7 efter „Østerland“ tilf. „deriblandt Jerusalem (1821. 1823).“

Side 5 Lin. 16 og 17 „12. 4" og „877" og „1881" læs „14. 3. 1207. 1884".
— Lin. 17 „5779 Christne" udg..
— Anm. 1 tilf. „Mbl. från Pal. 1883, 70 f."
— Anm. 5 efter „34 ff." tilf. „1883, 43. 1885, 145. Williams, Miss. gazetteer. London 1828, 299."
Side 6 Lin. 13 „19 — 16" l. „(Udg. af 1884) 2196 Medl., 21 Missionærer, hvoraf 1 Læge og 19"
— Lin. 20 „(1872) — 1897" l. „Trebizond (1882) med (Udg. af 1884) 14 Miss., hvoraf 1 Læge, 27 indf. Præster, 2219"
— Lin. 8 og 7 f. n. „10 — 2880" l. „(Udg. af 1884) 9 Missionærer, hvoraf 1 Læge, 15 indf. Præster og 3400"
— Lin. 3 f. n. efter „Tarsus" tilf. „Khanoos (1882)".
— Anm. 3 tilf. „1885, 28 f."
— Anm. 4 tilf. „1885, 44."
— Anm. 5 tilf. „1885, 41."
Side 7 Lin. 6 f. n. „1842" l. „1843—48, senere gjenopr., nu oph."
— — „1845" tilf. „flyttet til Jaffa 1846".
— Lin. 5 f. n. efter „ophævede" tilf. „efter 1851".
— Anm. 1 tilf. „Hooker, Mem. of Mrs. S. L. Smith. Boston 1839. 178 ff."
— Anm. 3 tilf. „1882, 27. 1883, 35 ff. Miss. herald 1883, 135."
— Anm. 4 tilf. „Mbl. f. Pal. 1883, 74 ff. Medd. af Dr. Gundert."
Side 9 Lin. 6 f. n. „1881 o. s. v." l. „1884 arbeidede her 1 Missionær (ordineret Læge), de Christnes Antal var 98, hvoraf 37 vare Nadvergjæster[4]."

„*Frikirkens Jødemissionsafdeling* har 1884 udsendt en Missionær til Palæstina, der agter at begynde Arbeidet i Tiberias[6]."
— Anm. 3 tilf. „Mbl. f. Pal. 1883, 65 ff."
— Anm. 4 efter „7 ff." tilf. „1883, 18. 86. 1884, 49. 1885, 57 f."
— tilf. „[6] Rep. 1885, 33."
Side 10 Lin. 6 f. n. „og" l. „men synes at staa i nær Forbindelse med *den skotske Statskirke*. Den".
— Lin. 1 f. n. tilf. „og Damaskus".
— Anm. 3 tilf. „C. of S. M. R. 1885, 284."
— Anm. 5 tilf. „Miss. rev. 1885, 410."
Side 11 Lin. 1 „1866" l. „1864".
— Lin. 2 foran „Her o. s. v." l. „Der er ogsaa her arbeidet for Muhamedanere og for Druser. Her arbeide 2 Missionærer. I Smyrna anlagdes 1856 en Lægemissionsstation, der siden ophørte, men fornyedes 1881[1]".
— Anm. 1 tilf. „C. of Sc. Monthly rec. 1885, 256."
— Anm. 5 tilf. „Rep. 1883, 9 ff."
Side 12 Lin. 5 tilf. „1873 omtaler Biskop Gobat, at dette Selskab har Skoler i Nazaret og Jaffa. Sidstnævnte var den S. 10 L. 7 f. n. omtalte."
— mellem Lin. 10 og 9 f. n. tilf. „*Ermelo M. S.* har en Missionær i Ramleh[9]."

„En *uafhængig* Missionær (en Syrer) har aabnet Skoler i Jtat og Beakleen, Sædet for den drusiske Regering[10]."

„En *uafhængig* Missionær, som underholdes af en engelsk Lord, boer i Damaskus (1877), men arbeider derfra blandt Beduinerne. 1882 omtales, at en Skole vil blive anlagt i Kunawat i Hauran[11]."

„*Den norsk danske Zionsforening* i Amerika sendte 1880 en Missionær til Jerusalem, men er nu ophørt med denne Gjerning[12]."

Side 12 Lin. 9 f. n. efter „Virksomhed" tilf. „(1868)".

— Anm. 2 tilf. „Gobat 501."

— Anm. 8 tilf. „Leben Gobat 433."

— tilf. „[9] Ermel. zbl. 1882, 4."

— — „[10] Reg. beyond 1880, N. 9, 11."

— — „[11] Reg. beyond 1879, N. 7, 51. 1882, 357."

— — „[12] Mbl. fra Palæst. 1885, 12. Mbl. f. Israel 1884, 114."

Side 13 Anm. 2 „18" l. „1879".

— Anm. 3 tilf. „1885, 360."

Side 14 Lin. 6 f. n. efter „dog" tilf. „tildels".

— Lin. 5 tilf. „Som saadanne ville vi nævne Tell Armen, Mersina, Alexandrette, Nablus, Nourchin, Oghanka, Arinthik, Mush, Malatia, Angora, Brusa, Amadia, Smyrna, Trebizond, Antiochia, Harput, Mardin, Diarbekir, Urfa, Edhene, Madaba, Charfet, Bagdad, Jaffa, Tripoli, Becherre, Moallaquat, Abeih, Samsun, Sinope, Skutari, Sert, Amasia, Neocæsarea, Mosul, Deir el Komr, Nazaret, Salt, og de jesuitiske Stationer (beg. 1626) Beirut, Ghazir, Aleppo, Damaskus, Zahleh, Bekfaiah, Latakia, Tapbeh, Gaza (1879), Saïda, Homs (1881), Hauran (1881), Elias Kloster, Ramleh, Kabayat, Dscherreh, Antura, Salima, Akka, Tabor, Marsovan (1881), Tokat, Adana (ialt 172 Missionærer i 1882 der og i Ægypten). I Jerusalem, Damaskus, Amara og muligvis andre Steder arbeides ogsaa blandt ikke Christne. Desuden er der mange Menigheder af latinske Christne. Bispesæderne for dem ere Angora, Brusa, Erzerum, Trebizond, Artwin, Harput, Aleppo, Marash, Malatia, Mardin, Cypern, Adana, Siwas, Diarbekir, Musah, Kaisarie, Bagdad, Damaskus, foruden de unerede Biskopper. Men Missionsgjerning blandt ikke Christne drive de saagodt som ikke."

— Lin. 3 f. n. efter „den" tilf. „siden 1839".

— Anm. 1 tilf. Stöcklein 149. 270—278. 307. Jahrb. 1883, II, 11. Miss. cath. 1870, 95. 230 ff. 1871, 101 f. 1872, 420. 490. 638 f. 695. 1873, 52. 1874, 46. 58. 354. 406 f. 577. 602. 1875, 526 f. 558 ff. 1876, 112. 306. 446 ff. 458 ff. 1877, 109. 1878, 54 f. 1880, 400. 1881, 28. 64. 88. 136. 158 f. 198. 269. 296. 309. 333. 430. 471. 545. 577. 1882, 173. 196. 217. 243. 267. 606 ff. Kath. Missionsatlas N. 4. 5."

Side 15 Lin. 6 efter „Christne" tilf. „(deriblandt Hinduer). Ogsaa arbeides her blandt de fra Afrika indvandrede Somalier, og Aden er Støttepunkt for Gallamissionen, hvorfor Missionen her er betroet til de derfra fordrevne Kapucinere. (l'ordre des frères mineurs capucines)."

— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1868, 191. 1876, 71. 1881, 99. 1883, 49 f."

— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1881, 27."

Side 16 Lin. 3 f. n. „1849" l. „1849—80".
— Lin. 2 f. n. „en — Læge" l. „3 ere ordinerede Læger".
— — „25" l. „33".
— Lin. 1 f. n. „1510" l. „1796".
Side 17 Anm. 1 Lin. 2 efter „42 ff." tilf. „1881, 42. 1882, 58. 1883, 54 ff. 1885, 67. 145. Wagner 2, 124 ff.
Side 18 Lin. 2 tilf. „1884 fordreves han af Regeringen."
— Lin. 12 efter „Hamadan" tilf. „(oph. 1884)".
— efter Lin. 12 tilf. „*Selskabet til Fremme af kvindelig Uddannelse i Østerland* har en Station i Isfahan[5]."

„*Det britiske B. S.* har udgivet Bibelen paa Persisk og udbreder den ved Kolportører[6]."
— Lin. 14 „De første — vare" l. „Allerede før Reformationen havde Dominikanerne en blomstrende Mission blandt Tatarerne i Persien og havde sat sig fast i Sultanie, hvilken By var anlagt 1303. 1318 oprettede Paven denne By til et Metropolitsæde med 6 Suffraganer. Missionen gik rimeligvis senere til Grunde. Da den gjenoptoges, vare de første Missionærer, der sendtes hertil".
— Lin. 17 efter „sig" tilf. „Ogsaa i Tabris var der en Missionsstation."
— Lin. 12 f. n. efter „Øen" tilf. „hvor de arbeidede med Held, men fordreves"
— Lin. 7 f. n. „i — Christne" l. „1840 blev Missionen gjenoptagen. 1874 fraskiltes den Mesopotamien som en apostolisk Delegation med Hovedsæde i Isfahan. Der er Stationer i Urumia (1841), Khosrova (1841), Teheran (1862), Tabris, Salmas, Sina, paa hvilke der udelukkende arbeides blandt nestorianske og andre Christne. 1882 var Papisternes Antal 8000[4]."
— Anm. 1 tilf. „Gundert, die ev. Mission 2 Aufl. Calw. 1886, 195.
— Anm. 3 tilf. „Medd. af Dr. Gundert."
— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1872, 568 ff. 581 ff. 1873, 356. 1874, 199. 219. 1876, 308 f. 1876, 250. 309. 1882, 64. 468. 605. Kath. Miss. atl. 13 (hvor kun de tre første Stationer nævnes) N. 4. Huc, le christianisme en Chine, en Tartarie et en Thibet. Paris 1857, 1, 412 ff. Gusman, Historia de las missiones que han hecho los relig. de la comp. de Jesus para predicar el sancto ev. en la India or. Alcala 1601. 1, 196 ff."
— tilf. „[5] C. M glean. 1883, 94."
— — „[6] Rep. 1885, 163. 366."
Side 19 Lin. 5 „Indien" l. „S. 106[1]".

„*Romerkirken,* der hidtil ikke havde arbeidet i Afghanistan, oprettede 1879 et apostolisk Præfectur her, og Missionen overdroges til engelske Missionærer (society of missionaries of St. Joseph of Mill Hill near London). Nogle Missionærer sendtes ud, men vi vide Intet om deres Virksomhed[5]."
— Lin. 11 „derpaa — det" l. „(1864. 1873), men den britiske Regering hindrede systematisk Forsøgene. Imidlertid lykkedes det dog en af

Selskabets afghanske Katechister 1882 at naa dertil, og han blev vel modtagen[2]".

Side 19 Lin. 15 „endnu — her" l. „paabegyndt her af den anglikanske Kirke, rimeligvis af *det kirkelige M. S.*, i Quetta[3]".

— Lin. 7 f. n. indskydes:

Chagosøerne.

„Paa Diego Garcia, den sydligste af Chagosøerne, der ligge Syd for Malediverne, boer der 431 afrikanske og madagassiske Arbeidere. Der bliver dem ingen religiøs Omhu tildel."

— Anm. 2 efter „436" tilf. „1883, 418 ff."

— Anm. 3 tilf. „Church bells 1885, 1122."

— Anm. 4 tilf. „Recuail des voyages, qui ont servi à l'etablissement et aux progrès de la comp. des Indes or. Amst. 1754, 1, 256.

— efter Anm. 4 tilf. „[5] Miss. cath. 1879, 113. 321. 451."

Side 20 Lin. 8 „Derimod" l. „Allerede 1688 gjorde *Romerkirken* et Missionsforsøg paa Nikobarerne, og de Indfødte syntes modtagelige for Christendommen, men det opgaves snart. 1711 nedsatte andre Missionærer sig paa Schambolam (d. e. Sambelong ell. Stor Nikobar), de bleve der 2½ Aar, derefter en Tid afvexlende paa Nikobar (rim. Lille Nikobar) og paa Sambelong, hvor de strax efter deres Ankomst bleve dræbte. Endel bleve dog omvendte. Senere".

— Lin. 16 „men — sket." l. „Den for nylig af *Evangelieudbredelsesselskabet* ansatte Missionær paa Andamanøerne skal ogsaa antage sig Nikobarerne[2]."

„En engelsk Embedsmand (født Dansk) paa Andamanøerne (fra 1870—84) nærede megen Interesse for Nikobarerne og besøgte dem oftere. Han har udgivet en Ordbog paa deres Sprog, og paa en Reise til Hernhutt fandt han en Oversættelse af næsten hele Math. Evang., hvilken hans Hustru efter hans Drab har udgivet[4]."

— Lin. 8 f. n. „hører til Negritofolkene" l. „er dels Urstammer, af hvilke Jahwa endnu er ganske ukjendt, dels Negrito. Den synes at aftage".

— Lin. 4—1 f. n. „Endnu — dem" tilf. „Han har sendt en Missionær Pengemidler til en Missions Begyndelse var allerede før 1882 skaffede tilveie, og efter at Biskoppen af Rangun, til hvis Stift de høre, havde ladet Forholdene undersøge af en Missionær, har *Evangelieudbredelsesselskabet* 1885 sendt en Missionær dertil[3]."

— Anm. 1 tilf. „Dampier 2, 183 ff. Bille, Galatheas Reise omkring Jorden. Kbhvn. 1849. 1, 268 ff. Stöcklein 122. 180. 299. Lettres cur. et édif. Paris 1713. 10, 67 ff. 13, XVI ff. 17, XXII ff." Rec. de voy. 2, 467.

— Anm. 2 tilf. „1885, 298."

— Anm. 3 tilf. „Bapt. M. Her. 1885, 409. 415. Missionfield 1885, 298."

— tilf. „[4] The Gospel of Mathew in Nicobarese. With notes by F. A. de Roepstorff. Calcutta 1884, III ff."

Side 21 Lin. 9 „hvor dog" l. „Ved Traktat med Frankrig 1685 sikredes Religionsfrihed, men"

Side 21 Lin. 15 foran „Da — Kraft“ l. „Ved dette Anfald forstyrredes Missionen, senere gjenoptoges den, og da Bangkok blev Hovedstaden, forlagdes Missionen derhen, men den dreves med liden Kraft, og Regeringens Modstand hindrede dens Fremgang“.

— Lin. 7 f. n. efter „1840“ tilf. „da Missionen blev fraskilt Malacca og fik sin egen apostoliske Vikar, er Missionen, der er betroet Hedningemissionsselskabet i Paris“

— Lin. 3 f. n. efter „Hatsake“ tilf. „Panbing. Den Skole til Uddannelse af indfødte Præster, der først var i Siam (1665), men efter at være forstyrret ved Birmanernes Anfald 1765 blev flyttet først til Chantabum, siden til Hondat, flyttedes 1807 til Pulopinang.“

— Lin. 2 f. n. efter „Naham“ tilf. „Hubon (1881)“.

— Anm. 2 tilf. „Stöcklein 318. Jahrb. 1883, IV, 6 ff. Miss. cath. 1868, 3 f. 1869, 363. 1872, 435. 1873, 165. 1875, 605. 1878, 383. 1880, 401.“

Side 22 Lin. 9 „inde“ l. „og 1885 Lakon, begge inde“.

— Lin. 8—10 „423 — 1 — 1“ l. „(ved Udg. af 1883) 10 — 2 — 1“.

— Lin. 8—6 f. n. „5 — 168 — 3 — 127“ l. „(ved Udg. af 1882) 4 — 148 — 4 — 144“.

— Anm. 2 efter „56 f.“ tilf. „1884, 96 f.“

— Anm. 5 efter „69 ff.“ tilf. „1883, 83 ff. Gundert 2 Aufl. 288.“

Side 23 Lin. 8 efter „Protektorat“ tilf. „og 1885 ganske under Frankrig“.

— Lin. 9—11 „Allerede — Landet“ l. „I det 17de Aarhundrede arbeidede *romersk katholske Missionærer* her, men paa Begjæring af Japaneserne bleve de fordrevne 1664. De kom dog atter tilbage, men 1718 fordreves de. 1770 kom der atter Missionærer hertil“.

— Lin. 16 efter „Afbræk“ tilf. „1852 (1850) skiltes Kambodja fra Kochinchina og fik sin egen ap. Vikar. Missionen er overdraget til Hedninge M. S. i Paris (Société des miss. étrangères). Der er Stationer i Culaogieng, Cai Quanh, Sadec, Pnompenh, Longxuyen.“

— Lin. 3 f. n. „med — Indvaanere“ l.

„I det 17de Aarhundrede kjøbte Englænderne Pulo Kondor af Kambodja, og nedsatte sig der, men 1702 bleve de overfaldne og dræbte, hvorpaa Kambodja igjen bemægtigede sig Øen. 1883—84 erobrede Frankrig Tunkin, 1874 sluttede Anam et „positivt Forbund“ med Frankrig, hvis Protektorat det anerkjendte 1884.“

— Anm. 3 tilf. „Stöcklein 11. 35. Miss. cath. 1874, 206. 1875, 137. 1883, 152. 303. 613. 1884, 206. 283. Gundert 2 Aufl. 280. Gusman 1, 174.“

Side 24 Lin. 4 efter „intet“ tilf. „1596 ankom en spansk Dominikaner hertil, men han blev fordreven.“

— Lin. 8 efter „65“ tilf. „1668. 1696“.

— Lin. 10 „1660 udnævntes“ l. „1658 udnævntes 2“.

— Lin. 12 efter „Kateketer“ tilf. „og Præster“.

— Lin. 16 efter „Tilhængere“ tilf. „Blandt andre Steder fandtes Stationer i Fenhoe, Kene, Kesat, Heau, Sinoa, Quan-nhia (Guanghia),

Dighat, Niæman, Faifo, Bama, Denmai, Pulicamby, Benda. I Østtonkin arbeidede 1679—1759 Jesuiter, Dominikanere, Augustinere i Forening, siden 1759 Dominikanere alene."

Side 24 Lin. 18 efter „fare" tilf. „1787 fik de en Alliancetraktat sluttet mellem Frankrig og Kochinkina, der afstod Turanbugten og nærliggende Øer. 1801 erobrede Kochinkina Tunkin og stiftede Riget Anam."

— Lin. 20 efter „Krig" tilf. „1858".

— Lin. 6 f. n. efter „Religionsøvelse" tilf. „Som ovenfor bemærket oprettedes 1658 to apostoliske Vikariater Tunkin og Kochinkina. De betroedes til det samme Aar stiftede Hedninge M. S. i Paris. 1679 deltes Tunkin i Øst- og Vesttunkin, og 1693 overdroges det første til de spanske Dominikanere. 1846 deltes Vesttunkin i Vest- og Sydtunkin, 1848 deltes Østtunkin i Øst- og Midttunkin, og fra det første udskiltes 1883 Nordtunkin; i Midttunkin arbeide spanske Dominikanere. Kochinkina, der tillige omfattede Kambodja, deltes 1844 i Vest- og Østkochinkina; det første deltes 1850 i Kambodja og Vestkochinkina, det sidste 1850 i Øst- og Nordkochinkina[4]."

— Lin. 5—2 f. n. „Romerkirken — Saigon" l. „Det apostoliske Vikariat Vest Kochinkina, hvor Missionen drives af Hedningemissionsselskabet i Paris, indbefatter 4 af de 6 franske Provinser. Her bo de vilde Stammer Laos, Moï, Cham, Stieng, Banhar, Jaraï, Hadrong, Sedan o. fl.[5] Her er Stationer i Saigon, Mytho, Vinhlong (1867), Phuenhac, Macbac, Banpeng (Laos), Kaibong, Travinh, Kaimong, Loithui, Thudaumot, Thola, Longha, Kenon, Kimson, Namdinh, Machar, Dacdo, Lachto (vilde St.), Langsong, Baria, Bienhoa, Brelam (bl. Stieng, anl. af en Katechet 1850, fik 1857 Missionær), Quangngai, Hoxam (o. 1846 Banhar), Kon-jeuri-krong ell. Konkoram o. fl. Ved Udgangen af 1882 var her 49 franske Missionærer, 35 indfødte Præster, 47,700 Christne, d. e. 1/24 af Befolkningen[3]".

— Anm. 1 tilf. „Lett. édif 16, 29 f. Miss. cath. 1883, 21."

— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1869, 323. 1872, 307. 1873, 41. 575. 1874, 206. 321. 359 ff. 418 ff. 434 ff. 446 ff. 602. 1876, 502 f. 1878, 289. 1879, 45, 57. 1883, 68. 104 ff. 153. 270. 287. 353. 391. 429 ff. 440 ff. 453. 1884, 133. 290. 361 f. Stöcklein 44. 45. 130. 131. 312—317. Fortale til Vol. 19. Dampier 1, 115 ff. Lettres édif. 3, 4 ff. 18, 128. Rhodes, Rel. des progrez de la foy en roy. de la Cochinchine. Paris 1652, 75."

— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1868, 80. 1869, 364. 1870, 185 ff. 194 f. 1880, 290. 311. 581. 1882, 161. 174 ff. 337. 1883, 10 ff. 68 ff. 81 ff. 90 ff. 196 f. 212. 220 f. 285 f. 1884, 34. 101. 266 ff. 407."

— tilf. „[4] Miss. cath. 1873, 366. 552. 1883, 256. Kath. Miss. atl. Tab. 2."

— — „[5] Miss. cath. 1884, 41. 56. 70."

Side 25 Lin. 2 efter „Christne" tilf. „Biskoppen boer i Bindhinh. Til dette Stift, hvis Mission drives af Hedningemissionsselskabet i Paris, hører Pulo Condor, hvor der findes en indfødt Præst. 1879 besøgtes den første Gang af en Biskop[1]."

Side 25 Lin. 4 tilf. „Her er Stationer i Kinlong, Hue (Bispesædet), Kehac, Kesen, Anninh. Missionen drives af Hedningemissionsselskabet i Paris[2]."

— Lin. 6 „71" l. „76".

— Lin. 7 „saa at Antallet af dræbte Christne i Forfølgelsen 1874 angaves til 26,501, hvilket dog næppe er rigtigt. Som Sognenes Hovedpladser angives Xadoai (Bispesæde), Annien, Bantach, Vansong, Condua, Cualo, Dansa, Dongdung, Dongtrang, Holyen, Huongfuong, Kamtruang, Ketieu, Kedong, Kemat, Lang, Langenh, Langtruong, Midu, Ouihoa, Philoc, Thohoang, Thoky, Thuannghia, Traïle, Troc, Vansong, Vinhfuoc, hvilket ikke stemmer med Angivelsen af Sognenes Navne Cualo, Dongthang, Hungngyuen, Huongson, Holy-en, Kenem, Midu, Namduong, Quanlang, Quinhlau, Thanhxuyen, Thohoang, Thoky, Traïle. I den vestlige Del af Stiftet bo Laos og flere Muong (d. e. Stammer)."

— Lin. 10 „Forfølgelser" tilf. „og Krige".

— Lin. 11 efter „Ninhfa" tilf. „Andre Stationer ere: Baunoi, Dongchiem, Fatdien, Hanoi, Hoangnguyen, Kebang, Keso, Nhanlo, Phucnac, Sokien (Bispesæde), Thanhoa.

— Lin. 13 „blandt Laosfolket" l. „(flyttet 1879 til Naham eller Nahuong) og Chau, begge blandt Laos[4]".

— Lin. 16 efter „Christne" tilf. „Der er Stationer i Bucchu (Bispesæde), Ketrinh, Namdinh, Ngocduong."

— Lin. 17 og 18 „5 — 29 — 50,000" l. „8 — 37 — 52,000".

— Lin. 18 efter „Dominikanere" tilf. „fra Filippinerne".

— Lin. 20 efter „Dickfare" tilf. „Der er Stationer i Kene (Bispesæde), Haiduong, Haidzuong, Haifuong, Kemot. I hele Tunkin fandtes 1873 400,000 Christne med 200 indfødte Præster[6]."

— Anm. 1 tilf. „Kath. Miss. atl. N. 7. Miss. cath. 1869, 364. 1880, 39."

— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1869, 282. 364. 1872, 299. 1877, 450. 1880, 463. Kath. Miss. atl. N. 7."

— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1870, 205. 1874, 367. 1876, 82 (Kort). 1877, 44. 1879, 236 ff. 1881, 147. Kath. Miss. atl. N. 7."

— Anm. 4 tilf. „1884, I, 14. IV, 7 ff. V, 11 ff. VI, 25 ff. Miss. cath. 1868, 44. 171. 1874, 367. 1877, 48 ff. 1881, 14 ff. 1882, 143. 229 ff. 426. 590 f. 1883, 397. 1884, 208. Kath. Miss. atl. N. 7."

— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1868, 44. 77. 1874, 367."

— Anm. 6 tilf. „Miss. cath. 1873, 367. 1874, 210. 1877, 168 ff. 1878, 101. 1881, 185. Kath. Miss. atl. N. 7."

Side 26 Lin. 4 efter „Japaneserne" tilf. „De nordligste og midterste høre siden 1880 til Japan, de sydlige til Kina".

— Lin. 7 efter „Siden" tilf. „1860".

— Lin. 1 f. n. foran „1585" tilf. „Her blev Christendommen prædiket i Rigerne Firando (1549), Bungo (Stationer i Funay, Iu), Omura (Omura, Vocoxiura, Nagasaki, Curi), Tchikugo (Facata), Arima

(Arima, Cochinozu; allerede 1554 var her 1500 Christne), paa Gottoøerne, Amacusaøerne (Amacusa, Fondo), Xequiøerne fremdeles i Riget Tamba, i Miako (d. e. Kioto), Amanguchi (1551; Hovedstad i Naugato), Osaka, Sacay, Bosuqui, Anzuquiama, Tacacuqui, Fachirai, Vozuqui. 1581 var der over 50 Jesuiter (europæiske og japanesiske) i Japan og 150,000 Christne.“

Side 26 Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1872, 582. 1881, 80. Lockhart 352 ff.

— Anm. 3 tilf. „Kreitner, langt mod Øst. Kbhvn. 1882. 253 ff. Bird, unbeaten track in Japan. New York 2, 50 ff.“

Side 27 Lin. 7 efter „Japan“ tilf. „Andre Ordener havde ogsaa begyndt at arbeide. 1593 kom Franciskanerne, 1602 Dominikanerne og Augustinerne fra Manila. De første arbeidede i Miako, Jedo, hvorfra de omtr. 1610 omvendte Riget Voxu, hvis Hovedstad var Fendai (rim. = Sendai) o. fl. St., Dominikanerne i Riget Figen o. fl. St.“

— Anm. 1 tilf. „Hazart 1, 216 ff. Guzman, 1, 413 ff. 2, 1 ff. 261 ff. 312 ff. Rec. de voy. 4, 475. 5, 582 ff. Miss. cath. 1872, 474. 1874, 96. Zuñiga an hist. view of the Phillippine islands. London 1814, 1, 186 ff. 200 ff.

— Anm. 3 tilf. „Rec. de voy. 5, 512 ff.

Side 28 Lin. 13 tilf. „Ved Forordning af 11. Aug. 1884 afskaffedes Shintoismen og Buddhaismen som Statsreligion.“

— Lin. 6 og 7 f. n. „10 — 6 — 968 osv.“ l. „(Udg. 1884) 11 — 10 — 1572 Nadvergjæster. I Yanagawa (1880), Shimonoseki (1881), Toyora (1883) er der indfødte Præster.“

— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1873, 173. 594. 1884, 495“.

— Anm. 4 efter „85 ff“ tilf. „1883, 103. 1885, 124 ff. 145“.

Side 29 Lin. 6 efter „og 98“ l. „(, Riyogoku) og 203 Christne (til Udg. af 1883)“.

— Lin 14 f. n. „1873“ l. „1868“.

— Lin. 12 f. n. „1875“ l. „1874“.

— Lin. 11 f. n. „9 — Nadvergjæster“ l. „7 Missionærer, 2 Læger, 2 indfødte Præster, 101 indfødte Nadvergjæster“.

— Lin. 6 f. n. „9 — 197 — 86“ l. „8 — 304 — 125“.

— Lin. 2 og 1 f. n. „14 — 11 — 735“ l. „17 — 19 — 2856“.

— Anm. 4 efter „520 ff.“ tilf. „1884, 609 f. A hist. sketch of the Japan. miss. of the P. E. Ch. U. N. York 1883. 6 ff.“

— Anm. 5 efter „132“ tilf. „1883—84. XV, XXII“.

Side 30 Lin. 1 „514 Nadverg.“ udg.

— Lin. 2 foran „o. fl.“ tilf. „Annaka, Naniwa, Matsujama, Fukuoka (1885), Nagahama (1885“.

— Lin. 13—14 „12, 447 — 7“ l. „(Udg. af 1884) 13 . . . 907 Medlemmer, 245 paa Prøve og 10“

— Lin. 15 „Nagaya“ l. „Nogoya“. „Tokio, Nisjivo, Matsusjiro“ udg.

— Lin. 16 „Kagosjima“ l. „Tsukiji, Kumamoto, Takato, Hakodati, Yamagata, Yotsuya, Morioka“.

— Anm. 1 efter „80 ff.“ tilf. „1883, 80 ff. 1885, 72. 78.“

Side 30 Anm. 1 efter „Tamon" tilf. „1885, 401."
— — efter „2" tilf. „Bas. M. M. 1885, 214."
— Anm. 3 efter „213" tilf. „1883, 176 ff."
— Anm. 5 efter „213" tilf. „1885, 178 ff."
— Anm. 6 tilf. „Rep. M. ep. ch. 1885, 180."
— Anm. 7 tilf. „Guardian 1885, 649 (Antallet af Døbte af den anglikanske Kirke 730, Nadvergj. 339)."

Side 31 Lin. 1 „182 — Præst" l. „286 Christne, 2 indfødte Præster. (Udg. af 1883)".
— Lin. 6 efter „1873" tilf. „(oph. før 1884)".
— Lin. 7 „4" og 350" l. „9" og — „377".
— Lin. 5 f. n. efter „Arbeidere" tilf. „1883 var her 1 Missionær[9]."
— mellem Lin. 3 og 2 f. n. tilf.:

„*Den reformerte Kirkes M. S. i Amerika* sendte 1879 sin første Missionær til Japan, der 1880 anlagde en Station i Tokio[13]."

„*Den (tydsk) reformerte Kirke i Amerika* sendte 1879 en Missionær til Japan og har nu her 2 Missionærer. Maaske ere disse to Selskaber et og det samme[14]."

„*Christi Disciple* forlagde 1884 deres Station i Yokahama til Kubota, desuden have de en Station i Akita[15]."

„*Den almindelige evangelisk prot. Missionsforening* sendte 1885 en Præst til Tokio for at være Præst der for de Tydske, med Hensigt derfra at have et Udgangspunkt for en Mission blandt Japaneserne[16]."

— Anm. 1 efter „64" tilf. „1883, 109 f. 1884, 128."
— Anm. 3 efter „CXXIII" tilf. „1884, XXXII ff."
— Anm. 4 tilf. „Bird 1, 202 ff."
— Anm. 9 tilf. „Miss. Review. 1884, 216."
— efter Anm. 12 tilf. „[13] Bas. M. M. 1883, 221."
— — — „[14] Miss. rev. 1885, 41."
— — — „[15] Miss. rev. 1884, 332. 1885, 170."
— — — „[16] Missionsfreund 1885, 102."
— Lin. 3. 4. 5. „24 — 88 — 38 — 4412" l. „27 — 127 — 49 — 4852".
— Lin. 9 „o. fl. St." l. „Osaka (1882) o. fl. St. Fra Hakodadi til Tokio findes temmelig mange Menigheder. I Odawara og rimeligvis flere Steder er der indfødte Præster. 1869 stilledes Missionen under Biskoppen af Kamtsjatka."

Side 32 Lin. 13 „Det — uddannede" l. „I Aug. 1882 var her 1 Biskop, 3 Præster, 1 Diakon, 7 indfødte Præster, 1 indfødt Diakon, 7217 Christne[3]".
— Lin. 5 f. n. „I dette Vikariat — Christne" l. „I Begyndelsen af 1882 var her 3 Biskopper, 43 Missionærer, 25,633 Christne. 1879 opdagedes Levninger af gamle Christne i Nærheden af Osaka, og i Urakami fandtes ogsaa saadanne. 1881 ordineredes de første indfødte Præster. Der er Stationer i Yokahama, Nagasaki, Hakodadi (1867), Kobe (Hiogo) 1868, Osaka (1868), Tokio, Okayama, Niigata, Sado (1878), Sendai (1878), Morioka (1879), Imamura (1880), Oita, Tchicougo (1880), Amacusaøerne (1881)[4]".

Side 32 Anm. 3 tilf. „Miss. life 1885, 187 f. Miss. cath. 1873, 124. 1884, 105 f. Bas. M. M. 1883, 345. Medd. af Pastor Fechner i Moskva.

— Anm. 4 Lin. 2 efter „37“ tilf. „1884, II, 38.“

— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1869, 202. 1876, 329. 1881, 8 ff. 30 ff. 50 ff. 248. 1882, 6. 160. 318. 397 ff. Bas. M. M. 1883, 345.

Side 33 Lin. 12 „Disse — Japan“ l. „Japaneserne, der dreve Handel med Beboerne af Kunaschir, Iturup, Urup o. fl. bemægtigede sig de sydlige Kuriler omtrent samtidig med, at Russerne (1713) bemægtigede sig de nordlige. Siden 1875 tilhøre alle Øerne Japan“.

— Lin. 14—16 „Der maa — berømte“ l. „Det var Præsten i Paratunka (Petropaulovsk) paalagt at besøge Kurilerne indtil Uschischir hvert tredie Aar. Befolkningen blev vel døbt, men var dog i Begyndelsen af dette Aarhundrede og vel ogsaa senere i Virkeligheden Hedninger. Til Bedste for dem oversatte den berømte“

— Anm. 2 tilf. „1885, 363.“

— Anm. 7 tilf. „Golownin, Begebenh. in d. Gefang. unter d. Japanen. Leipzig 1818. 2, 142 flg. Cook, dritte Entdeckungsr. Berlin 1788. 2, 463.“

Side 36 Lin. 11—16 „bo Lamuterne“ l. „bo ved Mellemamur og Bifloder til Sofiisk og paa begge Sider af Ussuri og Bifloder (6000), Shamogir bo ved øvre Amgunj; Lamuterne fra Ochotske Hav til lille Anui og mod Vest til Aldan; ved Øvreamur og nedad paa venstre Bred til den tatariske Bugt og ved Sungarifloden nomadisere Orotsjener (Oroncher, Rensdyrtunguser), paa Øvreamurs Sydbred bo Daurierne, ved Midtamur Murtsjener (Manyarger, Hestetunguser). Mod Syd og Øst bo Mantsjuerne. Tunguserne ere dels fastboende, dels nomadiserende, dels vagabonderende.“

— Lin. 9 f. n. efter „1864“ tilf. „Lamuterne ere alle Christne, ligeledes forlængst Tunguserne i Udskoi og Ochotsk Kredsene, hvilke særlig kaldes Tunguser.“

— Anm. 1 tilf. „Lapeyrouse, Voyage autour de monde. Paris 1798. 3, 59 ff. 4, 90 ff.“

Side 37 Lin. 5—7 „Tunguserne — nedre“ l. „Goldierne var der 1879 3 Stationer Doletroizkoje, Sredneamursk og ved Søen Bolan med 4 Missionærer, blandt Shamogir'erne en i Udskoi, endvidere i Blagovertsjensk og ved nedre“.

— Lin. 11 tilf. „Af Mandsjuerne ved Blagovertsjensk have mange begjæret Daaben, men det er blevet dem nægtet, fordi de da maatte blive russiske Undersaatter, og det strider mod Traktaten med Kina[1].“

Side 38 Lin. 3 tilf. „I dette Stift, der omfatter hele Amur- og Kystlandet (Tsjuktsjerne indbefattet) var der 1879 14 Missionærer, og i Marts 1883 var Halvdelen af Befolkningen christnet[1].“

— Lin. 9 efter „Tsjuktsjerne“ tilf. „(af Tsjausj, en Slynge til at fange Rensdyr i)“.

— Lin. 11 efter „talrigere“ tilf. „De deles i Kap-Tsjuktsjer (de østlige), Shelagsk-T., Rensdyr-S. (paa den store og lille Tundra til Indigirka)

og Karga-ıler paa Øerne i Ishavet. De have fortrængt Omoki, der vist nu ere uddøde og have trængt Namollerne tilbage."

Side 38 Lin. 10—9 f. n. „Maaske — thi" udg.

— Lin. 6 f. n. „En anden — Anadyrsk" l. „1880 var der Stationer i Distrikterne Tschaun, Elambala, Alaseja, de to første Steders Missionærer bo i Nishnij Kolymsk, det sidste i Senkel. I Anadyrsk boer der ikke mere nogen Missionær."

— Lin. 1 f. n. „De — Christne" l. „Endel have udvandret til Mundingen af Omolon, store og lille Anui og til den store Tundra i Distriktet Werchojansk (de sidste 1878 over 1000). Jukagirernes Sprog er næsten ganske uddød og ombyttet med Russisk eller Tungusisk. De ere alle Christne[4]."

„7a. Tsjuvanzerne ved Nisjnijkolymsk (250) ere Christne[5]."

„7b. Omok'erne (200) ere ved at gaa op i den russiske Befolkning. De ere Christne[6]."

„7c. Karagaser (600) i Gouv. Jakutsk ere alle Christne[7]."

— Anm. 1 tilf. „Medd. af Pastor Fechner."

— Anm. 2 tilf. „Petermann 1885, 75."

— Anm. 3 tilf. „Richardson, arctic searching expd. London 1841, 1, 372. Medd. af Pastor Fechner."

— Anm. 5—7 „Medd. af Pastor Fechner."

Side 39 Lin. 18 efter „Kina" tilf. „[2]".

— efter Anm. 1 tilf:

„[2] 1865 var der i Gouv. Jakutsk 112,000 Burjæter, 3000 Tunguser, 1500 Jakuter, 600 Karagaser (Medd. af Pastor Fechner."

Side 40 Anm. 1 tilf. „Hansten 56 f."

Side 41 Lin. 4 tilf. „I Kuldsja er der en Missionær, der ogsaa arbeider blandt Kineserne[2]."

— Anm. 2 tilf. „Medd. af Pastor Fechner."

Side 42 Lin. 7 tilf. „*Det britiske B. S.* har udgivet Dele af den hellige Skrift paa Kalmukisk og er ifærd med at udgive N. T. paa dette Sprog[4]."

— efter Lin. 7 tilf.:

„11a. Kinesere. I Kuldsja boer der mange Kinesere."

„*Den russiske Kirke* har som ovenfor anført begyndt en Mission blandt dem."

„*Romerkirken* har fra Kansu begyndt en Mission her 1883[4]."

— Lin. 10 f. n. „oprettet" tilf. „Af St. Gurii Broderskab i Kasan er der 1876 oprettet et særeget Udvalg, der beskjæftiger sig med Oversættelse (Tatarisk, Tungusisk, Tsjuvassisk, Altaisk, Øst-Tsjeremissisk, Mordvinsk, Votjakisk, Burjætisk) i Missionsformaal. Ogsaa udgives Skrifter mod Muhamedanerne. Broderskabet havde 1879 41 Skoler for døbte Tatarer, 9 for Tsjuvasser, 3 for Tsjeremisser, 3 for Votjæker. I Kaukasus arbeider St. Andreas Broderskabet paa de hedenske Kalmukers og de muhamedanske Tatarers og Osseters Omvendelse[3]."

Side 42 Anm. 3 tilf. „Spir. of Miss. 1877, 34. Medd. af Past. Fechner."
— tilf. „[4] Miss. cath. 1884, 65. 390.
Side 44 Lin. 18 tilf. „*Romerkirken* anlagde 1706 en Jesuitstation i Baktsjerai paa Krim[5]."
„*Det britiske B. S.* har udgivet Dele af N. T. paa Kasan-Turki[6]."
„Missionen i Aarhundredets første Fjerdedel blev støttet af *det russiske Bibelselskab* og *Traktatselskabet i St. Petersborg*[7]."
— efter Anm. 4 tilf. „[5] Stöcklein 246—248. 378."
„[6] Rep. 1885, 364."
„[7] Williams 460."
Side 45 Lin. 3 tilf.:
„13a. Juraker bo mellem Tas, Ishavet og Jenisei. Endel ere døbte; Resten er Sjamanister[4]."
— Lin. 5 foran „mellem" tilf. „(9 Stammer)".
— Lin. 8 f. n. efter „Hedenskab" tilf. „Jenisei-Ostjakerne ere alle Christne."
— Anm. 1 tilf. „Rec. de voy. 1, 50 ff. 164 ff."
— Anm. 3 tilf. „Medd. af Pastor Fechner."
„[4] Medd. af Pastor Fechner."
Side 46 Lin. 2 f. n. efter „Station" tilf. „(1881)".
— Lin. 1 f. n. „eller vil blive" udelades.
Side 47 Lin. 1 „Kurmekti" l. „Kurmektiflodens Udløb (Treenighedsklosteret) ved Issyk Kul Søen (1882)".
— Lin. 4 tilf. „*Det britiske B. S.* agter at udgive Mathæus Ev. paa Tekke-Turkomansk (Dschaghatai Turki)[3].
— Lin. 16 tilf. „1883 har den armenisk evangeliske Menighed i Karakala sluttet sig til *den presb. Kirkes ydre M. S.*'s Mission blandt Nestorianerne. Denne Mission har ogsaa en Menighed af Nestorianere i Tiflis[4]."
„I Lenkoran er der en indfødt *baptistisk* Menighed[5]."
„*Det svenske Missionsforbund* tilsigter fra sine Stationer Baku (1882), Lenkoran (1882; flyttet til Sjemaka 1884), Tiflis (1884) at arbeide blandt Armenierne[6]."
— efter Anm. 2 tilf. „[3] Rep. 1885, 363."
„[4] Gundert 2 Aufl. 196."
„[5] Gundert 2 Aufl. 196."
„[6] Årsb. 4, 82 ff. 5, 73 ff. 6, 66 ff."
Side 48 Lin. 1—6 „Syge — Kaukasus" l. „Kapucinerne vare komne 1661 og vare blevne vel modtagne af Theatinerne, og det lykkedes dem at faa Bolig i Tiflis, derefter i Gori og Kutaïs og nogle andre Byer, der vare forladte af Theatinerne, som i Mingrelien kun havde Hospitalet i Sipias tilbage. De øvede ikke liden Indflydelse, men derved fremkaldtes Modstand af den armeniske Geistlighed, der fordrev dem fra Tiflis, men den persiske Shah tilstod dem Frihed. 1728 fordreves de fra Landet, men kom dog siden tilbage. De havde Stationer i Kutais

o. fl. St. og bragte i Aarhundredets Begyndelse mange Mingreliere til Frafald. Efterat Russerne havde erobret Landet, forbødes det dem at arbeide blandt græske Christne og 1844 fordreves de paa den armeniske Geistligheds Begjæring fra Kaukasus. Senere ere Missionærer atter ankomne, og 1880 nævnes en Station i Kutais især for Armeniere. 1682 sendte den franske Konge Jesuitmissionærer til Persien, der med Shahens Tilladelse besatte sig i Erivan og senere ankom der polske Jesuiter, der o. 1687 anlagdes en Station i Shemacha, som efter Missionærernes Død overtoges af franske Jesuiter[1]"

Side 48 Lin. 12 „omtales — 1700" l. „bleve Christne 550. I Slutningen af det 15de Aarh. erobrede Tyrkerne Landet og paatvang Folket Islam, dog omtales de 1700"

— Lin. 18 efter „Præsten" tilf. „*Romerkirken* arbeidede blandt dem ved Theatinerne i Tiflis, men 1845 bleve de romerske Missionærer fordrevne, og de flyttede derpaa til Trebizond.[3]"

— Anm. 1 tilf. „Stöcklein N. 264. 267—269. 384. Revue geogr. Paris 1880. VI, 406. Miss. cath. 1881, 11 ff. 21 f. 45 f. 59 f. 70 ff. 94. 107."

— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1881, 48."

— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1867, 155. 167 f.

Side 52 Lin. 13—14 „De — skete" l. „*Nestorianerne* dreve i den tidlige Middelalder Mission blandt Tatarerne i det nuværende Mongoli. I Begyndelsen af det 11te Aarhundrede blev en Tatarstamme (Keraïterne) christnet, men deres Rige (Præsten Johan) omstyrtes 1203 at Mongolerne. Imidlertid fandtes der mange nestorianske Christne i det mongolske Rige, navnlig i Tatariet, og deres Antal var endnu længe i Tiltagende, men da Mongolerne bleve Muhamedanere, gik de nestorianske Menigheder til Grunde under deres Forfølgelser[6]."

„*Romerkirken* begyndte at arbeide blandt Mongolerne (Tatarerne) i det 13de Aarhundrede. 1246 og 1247 sendte Paven, 1248 og 1250 Kongen af Frankrig Gesandter til Tatarkanen og senere oftere, og Paven stiftede et eget Selskab (société des frères voyageurs pour Jesus Christus) af Franciskanere og Dominikanere til at foretage Reiser med Christendommen som Formaal til Østerlandets Folkeslag. Navnlig Franciskanerne toge sig med Iver af denne Mission; der tilstedtes dem stor Frihed af Tatarkanerne, af hvilke nogle begunstigede Christendommen; men Nestorianerne hindrede dem i at have den Fremgang, de ønskede. I Ilibalik havde Missionen et Hovedsæde og havde stor Fremgang. Dog da Mongolerne bleve Muhamedanere, gik ogsaa denne Mission til Grunde, og dens Spor tabte sig ganske[7]."

„Missionen gjenoptoges"

— efter Anm. 5 tilf. „[6] Huc, chr. en Chine 1, 125 ff. 325. 327 ff."

„[7] Huc, chr. en Chine 1, 181. 200. 222. 227 ff. 325. 333 ff. 342 ff. 366. 412 ff. 443. 458 ff."

Side 52 Lin. 2 „andre Missionspladse ere Vughan" l. „der dreves af Lazaristerne, til den 1865 overdroges til den ved den Tid stiftede Congrégation du cœnr immaculée de Marie. Stationer findes i Porro Palassan (blandt Ortusstammen), Kotjiaindze, Siindze, Yaoschetkheau, Eulschesinhao, Kukuyn, Tatjiopin, Kuikvatscheung eller Kukuotsen, Atjirma (o. 1876), Kulithu, Pieliekheu, Notre Dame des Pins (for Hedninge M. S. i Paris), Laohuku, Chepaeultge, Teghai, Seintaoho (o. 1876), Vughan ell. Vuchan."

— Lin. 4 „Der er — Christne" l. „1875 var her 20 Missionærer og 5 indfødte Præster. 1883 deltes Mongoliet i 3 ap. Vikariater Midt-, Sydvest-, Øst-Mongoliet, og her var da 14,000 Christne."

— Lin. 14—15 „Indien — Landet" l. „Agra ind i Thibet, hvor han blev vel modtagen af Fyrsten af Caparangue, men han vendte strax tilbage, da han havde lovet Stormogulen det. 1625 vendte han paa Fyrstens Begjæring tilbage til Caparangue med 4 andre Missionærer."

— Lin. 17—19 „1715 — en" l. „1706 omtaler en Jesuit, at han staaer i Begreb med at bryde op fra Goa til Thibet, hvis Konge har bedet om Missionærer. Imidlertid synes han og en anden Missionær først at være draget fra Kasjmir 1714. 1716 ankom de til Thibet (Lassa), hvor de bleve vel modtagne og bleve der til 1727. En"

— Lin. 20 „og" udgaaer.

— Lin. 21 foran „1844" tilf. „Ogsaa 1719 og 1738 bleve Kapucinere sendte til Thibet."

— Lin. 4 f. n. efter „fordreves" tilf. „uagtet den kinesiske Regering ifølge Tractaterne beskyttede dem. Missionen forlagdes for en Tid til Tatsienlu (1867)."

— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1870, 158. 1875, 276. 506 ff. 1879, 444. 1883, 2 ff. 14 ff. 28. 41. 592 f.".

Side 54 Lin. 1 efter „1869" tilf. „Padang (1883). hvorfra arbeides i Darsjiling".

— efter Lin. 6 tilf. „*Det britiske M. S.* har udgivet N. T. paa Thibetausk.[4]"

„*Det kirkelige M. S.* anlagde 1816 en Station i Titalaya i Nordindien med særligt Hensyn til Thibet. Men da Missionæren døde 1820, ophørte den.[5]"

— Lin. 6. efter „Vikar" tilf. „Der er Kirker i St. Hubert (Passe des Cerfs), Pakiatse, Barberoi (Uanghutseopang), Sainte Paix (Ngansinthae), des Sables, St. Josef der ours, les Saules, N. D. des neiges (hvor der boer en Missionær), Newchwang ell. Ingtse, An—sin—tai, Sekintse, Siashechau, Chalin."

— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1868, 49 ff. 1869. 93. 1870, 297 f. 1872, 225 f. 1873, 17. 1874, 102. 110 f. 123 f. 258 f. 386. 472. 483. 511. 1875, 37 ff. 260 ff. 354 ff. 582. 1876, 79 f. 92 f. 1877, 106 ff. 1882, 61 ff. 517. 1883, 25 ff. 1884, 451. 515. Kreyher 687 f. Stöcklein 117. 175. Huc, chr. en Chine, 3, 278 ff. 296 ff. 4, 4 ff. Hist. de ce qui s'est passé en roy. de Thibet. Paris 1629. 1 ff. 38 ff."

Side 54 Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1869, 322. 423. 1872, 154 f. 326. 1877, 450. 587. 1881, 424. 1822, 493 ff. 1884, 457."
— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1875, 206."
„ 4 Rep. 1885, 367."
„ 5 Williams 467 f."
Side 56 Lin. 12 tilf. „1865 et Stykke af Butan."
— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1868, 80. 1884, 487.)"
Side 57 Lin. 15 f. n. „2" l. „4".
Side 63 Lin. 7 efter „Menighederne" tilf. „Ialt er der 37 indfødte Præster, foruden de ovenførte Steder findes saadanne i Ramnad, Nazareth, Aneikadu, Mudalur, Erungalur, Puthiamputur, Salem, Radhapuram, Christianagram, Tansjur, Edeyengudi, Tinevelly, St. Thome, Sekunderabad, Tritsjinipoli, Sawyerpuram."
Side 64 Lin. 17 „deriblandt" til „betydelig" l. „Achampatti, Ambinagaram, Anandapuram, Anukragapuram, Arumuganeram, Asirvadhapuram, Dohnavur, Edeyenkulam, Kadatchapuram, Kongarayakurichi, Koviluttu, Kylasapuram, Madatupatti, Manariantatu, Manarkadu, Marudhakulam, Megnanapuram, Najankulam, Nalumavaddy, Nedungulam, Palamcotta, Paneiadipatty, Parvathiapuram, Pragasapuram, Pulavanur, Puliangudi, Putchikadu, Puthukulam, Sattankulam, Sattiyanagram, Sinnamalpuram, Strivilliputur, Surandei, Suviseshapuram, Tharmanagaram, Thiruvarengapatti, Tinnevelly, Tiruvarenganari, Tureiur, Vellalenville, hvilke alle ligge i Tinevelly, samt i Alvaneri, Ambasamudram, Madras, Meenachinathapuram, Nallamalpuram, Sangaranayanarkoil, Santhapuram, Sivalasamuttram, Ukirankotei, Utakamund, Vageikulam, Zionhill. Betydelig."
— Lin. 9 f. n. „11 — ere" l. „(Juni 1883) 11 Missionærer, 68 indfødte Præster, 57741 Christne, hvoraf 13638 ere".
— Anm. 2 Lin. 1 efter „112" tilf. „1882—83, XIX f."
— — Lin. 5 tilf. „1884, 104 ff. C. M. Glean. 1882, 215. 1885, 99. Clergy list 1882, 563 ff."
Side 65 Lin. 7 efter „Melnattam" tilf. „(1861), Peria Darapuram (1882), Uppidamangalam (1884"
— Lin. 11 og 12 „1877 — 16 Miss. — 447 — 232" l. „1884 — 11 Missionærer — 3 ostindiske — 845 — 232".
— Lin. 10 f. n. „Pasumali" l. „Pasumalai".
— Lin. 8 f. n. „(1858)" l. „(1858—81)".
— Lin. 7 f. n. „206" l. „225".
Side 65 Lin. 4 f. n. „1880" og „12" l. „1884" og „13".
— Lin. 2 f. n. efter „Stationer" tilf. „samt senere i Palani, Bodinaikanur, Kodikanal."
— Lin. 2 f. n. „3871" l. 2908".
— Anm. 2 foran „1879" tilf. „1861, 25".
— — efter „81" tilf. „1883, 77. 1885, 87. 209."
— Anm- 4 efter „57 ff." tilf. „1882, 48. 1883, 59. 1885, 53."
Side 66 Lin. 14—16 „1880 — 2 — 3 — 233" l. „1884 — 1 — 2 — 351, Nadvergjæsterne 143.[5]"

Side 66 Lin. 5 f. n. „1881 — 508 — 235" l. „1884 — 1093 — 251."
— Anm. 5 tilf. „1885, 81 f."
— Anm. 6 efter „73 f." tilf. „1885, 57 f."
Side 67 Lin. 1 „og dets Udposter" l. „Chingleput, Conjeveram, Trivellore, Nellore, Wallajahbad."
— Lin. 15—13 f. n. „1885 — 19 — 11981 — 13049" l. „1882 — 20 — 12701 — 14366."
— Anm. 1 tilf. „1884, 22."
— Anm. 3 tilf. „Ev. l. Missionsblatt 1883, 330."
Side 68 Lin. 12 flg. „En ny o. s. v." l. „Den 1882 af Baptist M. S. kjøbte Station Tirunammalei er Udpost. Ved Udgangen af 1884 var her 4 Missionærer, hvoraf en er indfødt Præst (362 Christne".
— Lin. 16 tilf. „Ved Udgangen af 1884 var her 9 Christne.[8]"
— Lin. 12 „1880 — 4 — 152 —" l. „1884 — 3 — (1880) 152"
— Anm. 3 tilf. „Løgstrup, den nyere danske Mission blandt Tamulerne. Kbhvn. 1885, 131. 176. 195. 204 ff."
— Anm. 5 efter „256 ff." tilf. „1882, 133. 1883, 162. 1884, 162. 1885, 166."
— efter Anm. 7 tilf. „[8] Høiskolebl. 1885, 178."
Side 69 Lin. 2 efter „Madras" tilf. „men Aaret efter flyttede Missionæren til Indore.[1]"
— Anm. 1 tilf. „Presb. res. 1817, 101 f. 268 f."
Side 70 Lin. 15 „men" l. „saa at paa Fiskerkysten saavelsom om i Travancore næsten alle vare Christne ved det 18de Aarh. Begyndelse. Hver Missionær havde 4 til 5 Kirker med 3 til 4000 Christne under sig. Da de jesuitiske Missionærer i Slutningen af 17de Aarh. fordreves fra Siam, bosatte de sig i Sydindien, navnlig i Pondichery, der 1697 blev fransk, og styrkede Missionen. Der var Stationer i Pondichery, Kangivaram (d. e. Konjeveram), Ponchpaquiry, Elacourichi, Madura, Topo, Kotate, Karuvepandi, Aur, Serrhine, Kunampatti, Ponnelicotey, Vallum, Crushnaburam, Ariancupam, Tarkolan, Punganur, Corolam, Tansjur, Tritsjinipoli, Varugapatti, Devandapalli, Puneipandi, Ballabaram (maaske = Palmanair), Venkatagiri, Manapa.
— Lin. 6 f. n. „ud" tilf. „Vel sluttede Paven 1857 et Concordat med med Kongen af Portugal om Ordningen af disse Forhold, men det kunde dog længe ikke gjøre Ende paa Striden."
— Lin. 4 f. n. efter „Madura" tilf. „der 1838 overdroges Jesuiterne, det ap. Vik. blev oprettet 1846)."
— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1873, 95. 1874, 432. Lettres Edif. 1, 10. 36. 55 ff. 3, 191. 193. 203. 205. 5, 23 ff. 35. 80 ff. 6, 118. 130. 230. 9, 146. 13, 15. 16, 98. 163. 18, 31. 21, 7. 28. 30. Stöcklein N. 57 —63. 73. 75—88. 94. 124—126. 143. 145. 183 (Kort) 233. 234. 524. 525."
Side 71 Lin. 3 tilf. „Kodikanel, Andipatti, Edindagary, Kodanatchaburam.[1]"
— Lin. 4 efter „Pondicherry" tilf. „(opr. 1836)."
— Lin. 11 tilf. „Alladhy, Tendivanam, Vikravandy, Tangul, Palur, Settanpettu, Chetput, Attur, Kalkavery, Vettavalam, Yerukur, Nallalam.[1]"

Side 71 Lin. 14 efter „Koimbatur" tilf. „(oprettet 1845)."
— Lin. 18 efter „Madras" tilf. „(oprettet 1832)."
— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1873, 422. 1876, 45. 1877, 209. 283. 419. 477. 1878, 171. 360. 424 f. 460. 1879, 271. 607."
— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1872, 203. 1875, 270. 1877, 276. 288. 382. 562. 600. 1878, 332. 389. 439."
— Anm. 4 tilf. „M. C. 1870, 305. 1873, 193."
Side 72 Lin. 4 efter „17)" tilf. „ved Udgangen af 1883 var her omtrent 38000 Nadvergjæster, 95000 indfødte Christne, 107 Missionærer, 117 indfødte Præster."
— Anm. 4 tilf. „London M. Chr. 1885, 317 ff."
Side 73 Lin. 13 og 14 „1879 — 6 — 16 indfødte Præster 18636 — 4730" l. „1882 — 7 — 17 indfødte Præster (Trichur, Mallapalli, Thalavady, Mundakaiam, Erikarta, Kodawalaneia, Pallam, Kochin, Changanacherri, Kuriannur, Kannit, Mavelikara, Olesja, Ellanthur, Pathupalli) 18234 — 4812."
— foran Lin. 7 f. n. indskyd „*Madras Selskab til Jødernes Omvendelse,* der blev stiftet 1821, udsendte 1821 en Missionær til Kochin, hvor han arbeidede til o. 1828. Han synes ogsaa at være bleven opført i det *londonske Selskab til Fremme af Christendom blandt Jøderne* som dette Selskabs Missionær.[5]"
— Lin. 5 f. n. efter „Kananur" tilf. „1842 i Kalikut".
— Lin. 2 og 1 f. n. „1879 — 21 — 2448 — 1263" l. „1884 — 20 — 2794 — 1458."
— Anm. 2 Lin. 2 efter „XVIII." tilf. „1882—83, XIV. Clergy list. 1882, 566."
— Anm. 3 tilf. „Rep. Calc. conf. Calcutta 1883 294 ff."
— Anm. 4 efter „33" tilf. „1885, XVI. XIX."
„[5] Williams 185. 330. Miss. reg. 1829, 97. 1830, 568."
Side 74 Lin. 4 „synes — opgivet" l. „opgaves 1857."
— Anm. 2 tilf. „C. of S. M. R. 1885, 255."
Side 76 Lin. 9 efter „Præster" tilf. „I alle 3 Stifter er Missionen betroet Carmeliterne."
— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1869, 370 f. 1878, 378."
— Lin. 19 efter „Quilon" tilf. „(opr. 1853)" efter „Verapoli" tilf. „(opr. 1659)."
— Lin. 5 f. n. foran „den" tilf. „1883 var her omtrent 9600 Nadvergjæster, 59000 Christne."
Side 77 Lin. 7—9 „1879 — 1560 — 2972 — 186 — 22" l. „1884, 1817 — 3424 — 264 — 23."
— Lin. 17. „30329" l. „omtr. 31000."
— Lin. 19 efter „Kotafolket" tilf. „(1150). 1843 forenede nogle *anglikanske* Christne sig om at begynde en Mission blandt Nilagiristammerne, men det skete ikke, og da den Baselske Mission begyndte, bleve Pengene overgivne til denne.[8]"
— Lin. 3 f. n. efter „ikke" tilf. „[9]".
— Lin. 2 og 1 f. n. „1879 — 82 — 195 — 5" l. „1884 — 87 — 213 — 4."

Side 77 Lin. 1 f. n. „af udøbte — ingen" udg.
— Anm. 1 efter „XV." tilf. „1883, XVI. 1885, XVI. XIX."
— Anm. 2 tilf. „1885, 368."
— Anm. 4 tilf. „King, the aboriginal tribes of the Nilgiri hills, London 1870, 7 ff."
— Anm. 5 tilf. „Calc. conf. 285 f. (angiver 650) Miss. cath. 1870, 293."
— Anm. 6 Lin. 2 efter „Kurumba" tilf. „(600)".
— — Lin. 2 efter „kolarisk" tilf „og Grula (500), der tale tamulsk."
— — tilf. „King 33 ff. 41 ff. Rep. Calc. Conf. 284 f."
— Anm. 7 efter „XV." tilf. „1885, XIV. XIX. Rep. Calc. Conf. 289 ff."
„[8] Calc. Conf. 289.
[9] King 44 ff. nævner ei dem, men Emla. Calc. Conf. 288. angiver Badagaernes Antal til 20,000 og siger, at de tale et fordærvet Kanaresisk."
Side 78 Lin. 4 „1856" tilf. „81)".
— Lin. 5 „1879 — 89 — 205" l. „1884 — 138 — 251".
— — „18 udøbte Tilh." udg.
— Lin. 6 indskydes „En Anglikansk Præst findes i Merkara.[7]"
— Lin. 7 efter „Merkara" tilf. „og Kodaga".
— Lin. 18 „Sjemoga" l. „Sjimoga". Efter „Hassan" tilf. „Chennapatam (1882—83), Chikmagalur (1882), Madgiri (1885)".
— Lin. 8 og 7 f. n. „1877 — 13 Missionærer — 523 — 64" l. „1884 — 12 Missionærer og 6 indfødte Præster — 792—93".
— Lin. 3 efter „Kondapur" tilf. „eller Basarur".
— Lin. 2 f. n. „1879 — 17 — 607 — 1125" l. „1884 — 15 — 832 — 1542."
— Anm. 1 efter „XV." tilf. „1882, XIV. 1885, XVI. XIX."
— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1873. 571. 1875, 182."
— Anm. 5 tilf. efter „82" „1882, 76. 1883, 97. 1884, 113. 1885, 104. 211. At home and abroad 1885, 167 f.
— Anm. 6 efter „XV." tilf. „1885, XVI. XIX."
— — „[7] Clergy list. 1882, 555."
Side 79 Lin. 4 foran „med" tilf. „og Lingsagur (1883)".
— Lin. 15 foran „Den" tilf. „Der arbeidedes i Capinagatti, Balapuram o. fl. St.".
— Lin. 16 efter „Mangalur" tilf. „(opr. 1853)."
— Lin. 17 efter „Maisur" tilf. „(opr. 1850)."
— Lin. 7 f. n. tilf. „Missionen i Mangalur Stift er overdraget Carmeliterne, i Maisur Hedninge M. S. i Paris."
— Anm. 1 tilf. „Reg. beyond 1883, N. 25. S. 49."
— Anm. 2 tilf. „1884, 162. 1885, 166."
— Anm. 8. tilf. „Stöcklein 123. 146. Lett. édif. 23 f. 105. Miss. cath. 1869, 371. 1872, 153."
Side 80 Lin. 5 efter „Nundial" tilf. „(flyttet til Gooty 1881)."

Tillæg til første Hefte.

Side 80 Lin. 13 efter „(1879)" tilf. „Kumbum (1883), Vinukonda (1883), Nursavarapetta (1883), Baputla (1883)."
— Lin. 14—16 „1877 — Døbte" l. „1883 18 Missionærer, 46 indfødte Præster, og der var 24508 Medlemmer.²"
— Anm. 1 tilf. „London M- C. 1883, 254."
— Anm. 2 efter „82" tilf. „1884, 80 ff. 126."
Side 81 Lin. 12 f. n. „3 — 696 — 3998 — 1879" l. „4 — 1939 — 6020 — 1882."
— Lin. 5 og 4 f. n. „Palnad (Bapatla) — Pengemangel" l. „i Palnad Distrikt Gurjal, der først senere o. 1853 fik fastboende Missionærer i 1½ Aar og ophævedes som Station 1855, 1850 overtoges Radsjamundry (uden Missionær 1866—70), 1859 Samulkotta. Paa Grund af Mangel paa Missionærer (kun 1 tilbage)."
— Lin. 1 f. n. „Generalsynode" l. „Generalcouncil".
— Anm. 3 efter „30" tilf. „1884, 27."
— Anm. 4 efter „XII." tilf. „1883—84, XIV. Bas. M. M. 1885, 367 (her nævnes Ellur anlagt 1853).
Side 82 Lin. 1 „og" l. „med".
— Lin. 2 „overtog — kom" l. „beholdt Guntur med Palnad. 1875 forsynedes"
— Lin. 3 efter „Veldarti" tilf. „med indfødte Præster; nu er en saadan ansat i Jegurupad. 1882 skulde en Station anlægges i Dowlaishwaram, men Dødsfald hindrede det. En Station er paatænkt i Talapudi.
— Lin. 1 „1880 — 3 — 2246 — 5423" l. „1884 — 4 — 2986 — 8682."
— Lin. 9—11 „1845 — Tjeneste" l. „1843 sendte Missionærer til Indien, der 1843—44 boede i Guntur og 1845 anlagde en Station i Radsjamundry. 1849—51 havde de en Station i Ellur. Men 1850 blev Missionen hævet, og 2 af Missionærerne traadte i Generalsynodens Tjeneste.³"
— Lin. 16 og 17 1881 — 9 — 755 Døbte" l. „1883 — 11 — ialt ved Udgangen af 1884 siden Missionens Begyndelse døbt 1871. Antallet af de Christne var vist da 864."
— Lin. 8 f. n. „1870" l. „1869".
— Lin. 7 f. n. „hvortil — Præster" l. „(der havde været uden Missionær fra 1866—81) besattes 1881, og 1878 fik Velepur en indfødt Præst."
— Lin. 3 f. n. „1880 — 536 — 216 Nadvergjæster" l. „1883 — 623 — 267 havde i Aarets Løb været til Alters."
— Lin. 1 f. n. „(1874)" tilf. „Lingasagur (1883)."
— Anm. 1 tilf. „Missionsbote 1885, 21 f. Bas. M. M. 1885, 367. 369. Stall, Luth. yearbook for 1885. Lancaster 48. Medd. af Miss. Schmidt i Radsjamundry.
— Anm. 3 tilf. „Bas. M. M. 1885, 306."
— Anm. 4 efter „21" tilf. „1884, 18 ff- 1885, 19.)."
— Anm. 6 tilf. „Stall. 71. Medd. af Miss. Schmidt."
Side 83 Lin. 1 og 2 „1 — 124." l. „2 — 87."
— Lin. 1 „(i Sec.)" l. „(1884)".

Tillæg til første Hefte.

Side 83 efter Lin. 12 tilf.:

„*Det wesleyanske M. S.* anlagde 1879 en Station i Heiderabad, hvortil er kommet Sekunderabad (1880) og Eilgundel (Kurim Nuggur) med 3 Miss., 2 indf. Præster, 192 Medl., 19 paa Prøve[11]."

— Anm. 1 efter „256 ff." tilf. „1882, 133. 1883, 162. 1885, 166."

— Anm. 6 tilf. „1885, 351."

— Anm. 8 „373" l. „374".

— efter Anm. 10 tilf. „[11] Rep. 1881, 59. 62. 1885, 87. 210."

Side 84 Lin. 8 „der begyndte" l. „begyndte allerede i det 16de Aarh. en Mission i Chandegri, Hovedstaden i Riget Bisnagur, der laa V. S. V. for Masulipatam. 1702 begyndtes"

— Lin. 8 efter „Grundsætninger" tilf. „Stationer i Telugulandet fandtes i Ponganur, Tarkolan, Caruvepandi o. fl. St."

— Lin. 9 efter „Polur" tilf. „Patibanda (1876), Muntuor (1876), Rentachintla (1876), Mudgul (1879), Maddigherry (1879)."

— Lin. 9 efter „Heiderabad" tilf. „opr. 1851) og betroet 1855 til Hedningemissionsselskabet i Mailand."

— Lin. 11 efter „Vizagapatam" tilf. „(opr. 1850 og 1845 betroet til St. Frans Sales d'Annecy Selskab).

— Lin. 12 efter „Kokanada" tilf. „Jubbulpur".

— Lin. 19 „60000" l. „85000".

— Lin, 3 f. n. „1882 anlagdes Koraput hvorfra der skal arbeides blandt Khonderne."

— Anm. 3 tilf. „Gusman 1, 158. Hazart 1, 912 ff. Miss. cath. 1870, 33. 1871, 108. 112. 1873, 29. 160. 1876, 234. 295. 1877, 166. 1880, 4. Lett. édif. 6, 236."

— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1883, 414 ff. 425 ff. 484 f. 1880, 4."

— Anm. 6 tilf. „Miss. cath. 1883, 486."

Side 85 Lin. 10 „1 — ikke" l. „anlagde Karandja. Her er 2 Missionærer. De Omvendte ere Hinduer."

— Lin. 14 1880 — 8" l. 1884 — 15."

— mell. Lin. 12 og 11 f. n. indskydes „*Den originale Secessionssynode* anlagde 1872 en Station i Seoni, hvor der er to Missionærer.[8]"

— Lin. 6 f. n. „1879 . . 6" l. „1884 . . 7", efter „Baitul" tilf. „I disse 3 Distr. boer der 165,120 Gonder udaf en Befolkning paa 1¹/₅ Mill. I de to første tale de Hindi."

— Lin. 5 f. n. „er o. s. v." l. „ere kun faa Indfødte døbte".

— Anm. 3 efter „48" tilf. „1883—84, 106. Ch. M. gleaner 1885, 111.

— Anm. 4 efter „56 f." tilf. 1883, 57 f."

— Anm. 7 efter „139 flg." tilf. „1884, 7 ff. 152 f."

— Anm. 7 efter „103" tilf. „1884, 108. 208."

„[8] Indian miss. dir. 234. Newmann 80. U. P. miss. rec. 1884, 268 ff. Miss. rev. 1885, 400."

Side 86 Lin. 2 tilf. „En Udpost, Mokpal, til Dumaguddim underholdes af det kirkelige M. S.'s Menigheder i Tinevely.[1]"

— Lin. 4 f. n. „1" l. „2".

Tillæg til første Hefte.

Side 86 Lin. 1 f. n. tilf.:

„12. Halbi og Balbandi.

Disse Sprog tales i Bastarlandet. Her forsøgte *det breklumske M. S.* 1882 at anlægge en Station men det lykkedes ikke.[8]"

— Anm. 1 efter „192 f." tilf. 1883—84, XX. Calc. conf. 296 ff.

— — efter „581 ff" tilf. „1882, 617."

— Anm. 6 efter „40 ff." tilf. „1883—84, 87."

— tilf. „[8] Medd. af Miss. Schmidt."

Side 88 Lin. 18 f. n. „Biskopcollegiet" l. „Bishopcollegiet."

— Lin. 10 f. n. efter „Kistapur" tilf. „Bollubpur, Burdwan, Kalkutta."

— Lin. 10 f. n. „1874 — 11 — 5" l. „1883 — 13 — 6."

— Lin. 9 f. n. efter „Præster" tilf. „og ved Udgangen af 1879 var her."

— Anm. 2 efter „XV." tilf. „1883—84, XVIII."

Side 89 16 efter „Indfødte" tilf. „1881 var her Stationer i Bhagulpur, Midnapur, Assensole, Chinsurah."

— Anm. 4 tilf. „Clergy list 1882, 559."

Side 90 Anm. 1 tilf. „Williams 59".

Side 91 Lin. 11 og 12 „1879 — 390 — 1189" l. „1881 — 313 — 1365."

— efter Lin. 12 indskyd. „*Den amerikanske Baptistmissionsforenings* fra Birma fordrevne Missionær opholdt sig 1820—21 i Chittagong.[5]"

— Lin. 11 f. n. efter „1877" tilf. „i Bankura 1880, Rungpur (1882—83), Gauripur (1884)".

— Lin. 11 og 10 f. n. „1877 — 4 — 146 — 14" l. „1884 — 8 — 2 indf. Præster 221 — 58".

— Lin. 8 „der — Bengalen" l. „1879 en i Govindpur."

— L.n. 6 f. n. „1880 — Beretningen" l. „1884 arbeidede her 4 Missionærer, 1 Lærer og her var 69 Nadvergjæster, 109 Christne.[4]"

— Anm. 1 efter „58" tilf. „1882, 50. 99."

— Anm. 3 efter „75 ff." tilf. „1889, 79."

— Anm. 4 efter 9 tilf. „1885, 81 f."

— efter Anm. 4 tilf. „[5] Williams 172."

Side 92 Lin. 12—10 f. n. „1880 — 122 — 354" l. „1884 — 155 — 408."

— Anm. 1 tilf. „C. of Scott M. R. 1885, 238."

— Anm. 4 efter „22 f." tilf. „1880, 17" efter „57" tilf. „1883, 19. 1884, 17. 1885, 17. 57 f."

— Anm. 7 tilf. „1883, 9. Macdonald, work of the free church am. the women of Bengal. Paisley 1883. 11 ff."

Side 93 Lin. 1 efter „1875" tilf. „fornyet 1885), Muzaffurpur".

— mell. Lin. 8 og 9 tilf. „1856 anlagde *den kanadisk presbyterianske Kirke* en Station i Bankurah, der dog allerede blev opgiven næste Aar[10].

Det indiske Børnehjems og Ungdoms Forening har siden o. 1855 støttet den presbyterianske Mission i Kalkutta, sandsynligvis den skotske Statskirke.[11]"

— Anm. 1 tilf. „Missionsfreund 1885, 104. 150."

— efter Anm. 9 tilf. „[10] Presb. rec. 1884, 254 f.

[11] Presb. rec. 1874, 48. 76. 1883, 59."

Side 94 Lin. 4 efter „Europæere“ tilf. „Hertil kom 1883 Assensole.“
— Lin. 5 og 6 „5 — 389 — 404“ l. „4 (1884) — 6 — 332 (88 Bengaler) — 426 (126 Bengaler).“
— Lin. 11 tilf. „1883 anlagdes en Station i Assensole.“
— Lin. 14 tilf. „anlagdes en Station i Muzaffurpur, 1865 i Chupra (oph. 1868).

Det sydaustraliske Baptistmissionsselskab har en Station i Faridpur, hvor der er mindst en indfødt Arbeider.[11]“
— foran Lin. 6 f. n. tilf. „*Velgjørenhedsselskabet* i Kalkutta, der stiftedes o. 1820, støttede Missionen navnlig ved Skoler.[12]“
— Anm. 2 efter „191“ tilf. 1882, 133. 1884, 162. 1885, 166.“
— Anm. 4 tilf. „1882, 133. 1883, 162.“
— Anm. 5 tilf. „Allg. Missz. 1875, 416 f.“
— efter Anm. 10 tilf. „[11] Rep. Calc. Conf. XXVIII.
[12] Williams 126.“

Side 95 Lin. 6 „Omtrent“ l. „Jesuiterne anlagde Stationer 1598 i Chandecan, Suripur og 1599 i Chittagong (Chatigan), men Uroligheder nødte dem til at ophøre dermed o. 1602. Andre Stationer fandtes i Chandernagur, Bandel (portugis. Jes.). Omtrent“
— Lin. 9 „Vest — Patna“ l. „Vest Bengalen (opr. 1834), Øst Bengalen (opr. 1850), Central Bengalen (opr. 1870 som ap. Præf.), Patna (opr. 1845).
— Lin. 10 efter „Bengalen“ tilf. „hvor Missionen drives af Jesuiterne (Missionaires de St. Croix, Mans.)“
— Lin. 11 efter „Patna“ tilf. „hvor Missionen drives af Capucinerne“.
— Lin. 12 efter „Bengalen“ tilf. „(overdraget 1855 til Hedninge M. S. i Mailand, der begyndte her 1855)“.
— Lin. 14 efter „Patna“ tilf. „hvor Missionen er overdraget til Capucinerne (l'ordre des frères mineurs capucine) 1846“.
— Lin. 14 efter „Chittagong“ tilf. „Barisal, Backergunge“.
— Anm. 1 tilf. „Stöcklein 177. Gusman 1, 168 ff. Lett. édif. 18. 398. 416. Miss. cath. 1868, 63. 191. 1869, 371. 1870, 197. 1871, 108. 1872, 272. 367. 459. 1873, 123. 220. 1874, 74. 326. 1876, 317. 1877, 289. 621. 1879, 595. 1881, 478. 1883, 183. 1884, 370. 382 f. 388.

Side 96 Lin. 4 efter „1831“ tilf. „— 1858“.
— Lin. 9 efter „Muirabad“ tilf. „Basharatpur (1882)“.
— Lin. 15—16 „1879 — 16 — 6 — 7“ l. „1883 — 18 — 2 — 12“.
— Lin. 17 foran „1419“ tilf. „1879“.
— Anm. 1 efter „Rep.“ tilf. „1857—58, 113.“
— — efter „XVI“ tilf. „1883—84, XVIII f.
— — Lin. 2 efter „75“ tilf. „1883, 24.“

Side 97 Lin. 2 tilf. i ny Linie:

„*Den anglikanske Kirke* har Præster i Naini Tal, Lucknow, Musurie, Simla, Ambala, Hissar, Darsjiling, der maaske ere at anføre her[5].

Kalkutta Præsteforsørgelsesselskabet har en Station i Ghazipur[6].“

Side 97 Lin. 6 efter „(1818)" tilf. „Futtegurh" (1821—27).
— Lin. 13 f. n. „1879" l. „1881".
— Lin. 5 f. n. efter „(1843)" tilf. „Furrukhabad (1844)".
— Lin. 2 f. n. „1881 10" l. „1884 713 Medl., 17"
— Anm. 2 tilf. „1828, 100. Williams 242."
— Anm. 4 efter „58" tilf. „1882, 50."
— efter Anm. 4 tilf. „[5] Clergy list 1882, 561.
[6] Clergy list 1882, 559."

Side 98 efter Lin. 13 indskydes:
„*Den reformerte almindelige Synode* sendte Missionærer at arbeide i Forening med den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S., og det synes, som om det er dem, der have arbeidet i Saharaupur. 1881 indtraadte imidlertid en Forstyrrelse i disse Forhold[9]."
— Lin. 10 f. n. efter „(1854)" tilf. „Nu er dog denne sidste Mission uafhængig."
— Lin. 2 f. n. efter „(1858)" tilf. „Moradabad (1858)".
— Lin. 2 f. n. de to første „1860" l. „1859".
— Anm. 1 tilf. „1885, 80 ff. 145."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Miss. rev. 1885, 40 f."

Side 99 Lin. 1 efter „Pitoragurh" tilf. „eller Øst Kumaon".
— Lin. 2 efter „1873" tilf. „—1882".
— Lin. 4 „Mhov (1879)" udg.
— Lin. 5 efter det første „1881" tilf. „—1881".
— — foran „ved" tilf. „Unao (1883), Bisauli (1883), Mandaur (1883), Babukhera (1883)".
— Lin. 6 „1881 — 19 — 18 — 1583 — 1232" l. „1884 — 20 — 29 — 2358 — 1845".
— Lin. 9 efter „(1881)" tilf. „Jabulpur (1882), Hurdui (1883), Ajmere Khandva (1884)".
— Lin. 10 „6" l. „11".
— Lin. 13 „med 6" l. „Moradabad, Naini Tal, Pitoragurh, Allahabad med 13".
— Lin. 16 tilf. „nu kun i Indore".
— Lin. 11 f. n. „(1880)—1881" l. „(1881)—1883 og Jodhpur (1885)".
— Lin. 10 f. n. efter „Læger" tilf. „5 indfødte Præster".
— Lin. 9 f. n. „660 — 382" l. „833 — 412".
— mellem Lin. 9 og 8 f. n. tilf. „*den forenede presbyterianske Kirke i Skotlands Zenanamission* har Stationer i Ajmir og Nussirabad med 6 kvindelige Arbeidere[7]."
— Lin. 3, 2 og 1 f. n. „1880 — 1879 — 35 — 20" l. „1884 — 1884 — 71 — 39".
— Lin. 3 f. n. efter „her" tilf. „en Missionær".
— Anm. 1 efter „135 ff." tilf. „1882, 98 ff. 1883, 110 ff. 1885, 164—166. Manual of the meth. ep. church. London 1882, 14 ff."
— Anm. 2 tilf. „Rep. M. ep. ch. 1882, 133. 1883, 160. 1885, 164."
— Anm. 3 tilf. „Clergy list 1882, 559."
— Anm. 4 efter „202 ff." tilf. „1885, 65 ff. U. P. miss. rec. 1885, 17."

Side 99 Anm. 6 efter „29" tilf. „1885, 81 f."
„[7] Rep. 1883, 5. 9 ff.

Side 100 Lin. 12 efter „(1876)" tilf. „Benares 1880, Jubbulpur 1884".
— Lin. 13 „1877 — 4 — 58" l. „1883 — 6 — 133 Medl., 10 paa Prøve, 2 indfødte Præster".
— Lin. 5 f. n. tilf. „*Den (tydsk) reformerte Kirke i Amerika* støtter denne Mission."
— Anm. 3 tilf. „1881, 87. 94. 1884, 129. 1885, 212."
— Anm. 6 tilf. „Miss. rev. 1885, 42. Bas. M. M. 1883, 221."

Side 101 Lin. 7 efter „Sekundra" tilf. „hvorhen den 1857 i Sigra anlagte Station flyttedes 1864".
— Lin. 8 indskyd „*Den kanadisk presbyterianske Kirke* udsendte 1873 to Kvinder, der i Allahabad arbeidede i Tilslutning til den presbyterianske Kirkes Hedninge M. S. (S. 97), men 1877 flyttede til Indore[10]."
— Lin. 11—13 l. „*Den presbyterianske Kirke i Kanada* (vestlige Afdeling) har Stationer i Indore (1877) og Mhov (1877) med 3 Missionærer, 49 Nadvergjæster (1884)[6]."

„*Den indiske Børnehjems- og Ungdoms-Forening* støtter siden 1877 Missionen i Indore[10]."

Presbyteriet i Kingstons Kvinde Hedninge M. S. støtter Missionen i Mhov[11]."
— efter Lin. 1 f. n. tilf.:

„*Frimethodistkirken* (Amerika) anlagde 1881 en Station i Burhampur[12].

En *uafhængig* Miss. arbeidede først i Saharanpur, siden (o. 1879) i Buxor[13].

Den amerikanske Forenings Zenana M. S. har Stationer i Cawnpore, Allahabad og maaske flere Steder med mindst 3 Arbeidere[14]."
— Anm. 3 tilf. „Allg. Missz. 1885, 416."
— Anm. 4 tilf. „Acts and proceed. of the 10 gen. ass. of the presb. ch. in Canada. Toronto 1884, LXXXII ff.
— Anm. 6 tilf. „Presb. rec. 1876, 14. 1877, 101 ff. 127 f. 266 ff. 1878, 46 f. 129 ff. 1879, 275. 301. 1880, 300. 1884, 256."
— Anm. 8 tilf. „Presb. rec. 1878, 290. 1879, 64."
— efter Anm. 9 tilf. „[10] Presb. rec. 1878, 47. 71. 1883, 59.
[11] Presb. rec. 1882, 149.
[12] Miss. rev. 1884, 218. 307.
[13] Reg. beyond 1879, N. 8, 171.
[14] Calc. Conf. XXI."

Side 102 Lin. 11 og 10 f. n. „11,500 — 34" l. „12,200 — 45".

Side 103 Lin. 1 „Agra" tilf. „hvor der allerede 50 Aar forud havde boet jesuitiske Missionærer".
— Lin. 5 „Agra — hører" l. „Agra (opr. 1822) og Patna (opr. 1845). I dem begge drives Missionen (1868 73 Munke) af Capucinerne (l'ordre des mineurs capucins) og i det første var der 1881 8400 Christne, og her er"

Side 103 Lin. 5 f. n. efter „(1881)“ tilf. „Phillour (1884)“.
— Lin. 4 og 3 f. n. „1881 — 7 — 277“ l. „1884 — 10 — 168“.
— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1868, 191. 1870, 157. 1882, 136. Stöcklein 35. Gusman 1, 245.“
— Anm. 2 tilf. „Kutzner, Die Reise Pr. Wold. v. Preussen in Indien. Berlin 1857. 326 ff.
— Anm. 3 tilf. „1885, 80 ff.“
Side 104 Lin. 6 „Naroval (1876)“ l. „Naroval (1876—81)“.
— Lin. 7 „(1878) — (1878)“ l. „(1880) — (1879), Clarkabad (1880), Tank (1880)“.
— Lin. 8 „1879 — 7 — 6 — 1404 — 396“ l. „1883 — 8 — 8 — 1409 — 391“.
— Lin. 9 efter „Præster“ tilf. „deribl. i Anakardi“.
— foran Lin. 12 f. n. indskyd. „*Anglikanske Præster* findes i Ihelum, Sanawur, Dalhousie, Murrie[9].“
— Lin. 4 f. n. „1880 — 3 — 110“ l. „1884 — 2 — 114, Nadvergjæsternes 42“.
— Anm. 3 efter „XVI“ tilf. „1880—81, XVI. 1881—82. XVI. 1882—83, XVIII. 1883—84, XVIII. Miss. life 1883, 461.“
— Anm. 7 efter „21 ff.“ tilf. „1884, 79 f.“
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Clergy list 1882, 561.“
Side 105 Lin. 2, 3 og 4 „1881 — 333 — 75“ l. „1884 — 150 — 97“.
— Lin. 2 f. n. „en Station o. s. v.“ l. „et ap. Vikariat i Lahore, oprettet 1880“.
— Anm. 1 efter „191“ tilf. „1885, 164.“
— Anm. 11 tilf. „Miss. cath. 1880, 425.“
Side 106 Lin. 12 efter „Læge“ tilf. „der boer i Amritsir“.
— Lin. 9 f. n. „1881 en — 41“ l. „1884 3 — 76“.
— Anm. 2 efter „XVII“ tilf. „1883—84, XIX.“
— Anm. 5 tilf. „1885, 86.“
— Anm. 6 tilf. „1885, 366.“
Side 107 efter Lin. 15 tilf. „*Det britiske B. S.* har udgivet N. T. paa Kasjmiri[6].“
— Lin. 5 f. n. efter „Læge)“ tilf. „og 1 indfødt Præst“.
— Anm. 1 tilf. „1883—84, XVIII.“
— Anm. 5 efter „66“ tilf. „1883—84, XVIII.
[6] Rep. 1855, 364.“
Side 108 Lin. 3 og 4 „1879 — 86 — 36“ l. „1883 — 106 — 42“.
— Lin. 3 „Indfødtes“ l. „indfødte Christnes“.
— Anm. 1 efter „XII“ l. „1883—84, XIX.“
— Anm. 2 tilf. „1882, 133. 1883, 162.“
Side 109 Lin. 4 efter „kun“ tilf. „Purbandur (1842, opg. kort efter)“.
— efter Lin. 8 tilf. „*Kvindeforeningen i Forbindelse med den presbyterianske Kirke i Irlands Hedningemission til Fremme af Christendom blandt Østens Kvinder* har en Station i Surat[10].“
— Lin. 14 tilf. „1883 omtales hverken den eller den 1882 i Baroda stiftede Station i Beretningen.“

Side 109 Lin. 6 f. n. efter „Betydning" tilf. „1701 var der fransk Jesuitermission i Surate."
— Anm. 2 tilf. „Miss. reg. 1847, 184. U. P. miss. rec. 1885, 159 ff."
— Anm. 5 tilf. „1885, 363."
— Anm. 8 tilf. „Stöcklein 74. Lett. édif. 1, 5."
— efter Anm. 9 tilf. „[10] Occ. pap. N. 8. Jan. 1883."
Side 110 Lin. 1 f. n. efter „1877" tilf. „—80".
Side 111 Lin. 1 og 2 „15 — 1880" l. „14 — 1884".
— Lin. 7 og 8 „1880 — 13 — 1340" l. „1884 — 12 — 1593. Af Menigheden i Bombay underholdes den derfra anlagte Station i Lalipur[1]".
— Lin. 17 efter „Fremme" tilf. „der fra 1816 af havde støttet Missionen i Bombay".
— foran Lin. 8 f. n. tilf. „*Bombay Skoleselskab*, stiftet o. 1815 for at frelse de af Soldater og indfødte Kvinder avlede Børn fra Hedenskab og Ryggesløshed. Det arbeidede især ved Skoler[6].

1816 begyndte *det wesleyanske M. S.* en Mission i Bombay, som paa Grund af Missionærens Sygdom blev opgivet 1821[7]."
— Lin. 5 f. n. efter „1876" tilf. „1883 i Sharanpur"
— Lin. 5 og 4 f. n. „1879 — 424 — 998" l. „1883 — 502 — 1118".
— Anm. 1 efter „51 ff." tilf. „1882, 45. 1883, 54 ff."
— Anm. 5 efter „79" tilf. „1883—84, XV. XIX."
— efter Anm. 5 tilf. „[6] Williams 91.
[7] Williams 92. Rep. 1821, 61. 1822, 16."
Side 112 efter Lin. 13 tilf. „*Anglikanske Præster* findes i Egutpuri, Bombay og Parell (maaske = Panwell), der lønnes af Præsteforøgelsesfondet[5]."
— Lin. 12 f. n. „1880" l. „1884".
— Lin. 11 f. n. „1 Missionær" udg.
— Lin. 10 f. n. „angives ikke" l. „er 46".
— Lin. 5 f. n. efter „Umravati" tilf. „eller Jerar".
— Lin. 4 f. n. efter „Saswad" tilf. „nu Udpost".
— Anm. 1 efter „51 ff." tilf. „1885, 49."
— Anm. 3 efter „17" tilf. „1885, 81 f."
— efter Anm. 4 tilf. „[5] Clergy list 1882, 568."
Side 113 Lin. 3 og 4 „1880 — 14 — 3 — 1580 — 815" l. „1884 — 18 — 7 — 3461 — 1113".
— efter Lin. 8 tilf. „*Det londonske Selskab til Fremme af Christendom blandt Jøderne* havde 1829 en Station i Bombay[8]."
— mellem S. 11 og 10 f. n. tilf. „*Den presbyterianske Kirkes M. S.* anlagde 1853 en Station i Kolapur, 1873 i Ratnagiri, 1877 i Panalla, 1884 i Sangli, hvor der ved Udgangen af 1884 var 5 Missionærer, 84 Nadvergjæster[9].

Den indiske Børnehjems- og Ungdomsforening har siden o. 1855 støttet den presbyterianske Mission (rim. den skotske Statskirkes) i Puna[10]."

Side 113 Anm. 1 efter „73 f." tilf. „1883, 16 f. 86. 1884, 21 ff. 31 ff. 57 f. 1885, 30. 57 f."

— efter Anm. 8 tilf. „[9] Rep. 1873, 70. 125. 1885, 145. Miss. rev. 1885, 17.
[10] Presb. rec. 1878, 48. 76. 1883, 59.
[11] Williams 92."

Side 114 Lin. 3 og 4 og Anm. 2 udg.

— Lin. 8 „(187.)" l. „(1878)". „9" l. „13 Miss. (1884)".

— — efter „(1885)" tilf. „Bhosavul (1883, hvor der ogsaa arbeides i Hindustani)".

— mellem Lin. 12 og 13 tilf. „*Den presbyterianske Kirkes Kvinde M. S. for Nordvest* har en Station i Panalla[12]."

— mellem Lin. 3 og 2 f. n. tilf. „*Madras Hjælpe B. S.* har 1884 udgivet Johannes Ev. paa Konkani, en Dialekt af Marathi[13]."

— Anm. 3 efter „123" tilf. „1878, 175."

— — efter „191" tilf. „1883, 162. 1885, 166. Man. of the m. e. ch. 1882, 35."

— Anm. 9 tilf. „1885, 365."

— efter Anm. 11 tilf. „[12] Rep. 1881, 23.
[13] Rep. brit. B. S. 1885, 26."

Side 115 Lin. 13 efter „Daman" tilf. „(1580)".

— Lin. 16 foran „I" tilf. „De opstode, fordi Pave Gregor 16. for at gjøre Ende paa de forargelige Plagerier, hvorfor de fra Propagandaen i Rom sendte italienske Karmeliter vare udsatte af den portugisiske Geistlighed, der betragtede deres Virksomhed som Indgreb i deres Rettigheder, ophævede alle de portugisiske Bispedømmer i Indien og satte dem under apostoliske Vikarer, hvilket hverken de portugisiske Biskopper eller deres Regering vilde taale."

— Lin. 12 f. n. foran „Stationerne" tilf. „(opr. o. 1660), hvor Missionen drives af Jesuiterne".

— Lin. 11 f. n. efter „Malligam" tilf. „Parell".

— Lin. 10 f. n. efter „Vizagapatam" tilf. „(opr. 1850), hvor Missionen drives af St. Frans de Sales' Missionærer (Annecy)".

— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1878, 83. Zwanglose Reisenotizen aus Indien. Jugenbohl 1862, 117 f. Gusman 1, 115."

— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1868, 63. 1869, 371. 1874, 497."

Side 116 Lin. 10 f. n. „1882 — Skriftsprog" l. „1883 anlagt en Station i Salur, 1885 i Korapet. Paa det første Sted tales endnu Telegu. Her er 3 Missionærer[4]."

— mellem Lin. 5 og 4 f. n. tilf. „I Berhampur findes en *anglikansk* Præst[9]."

— Anm. 4 tilf. „Nordsl. Søndagsblad. Haderslev 1885, 112."

— Anm. 6 tilf. „1885, 358."

— efter Anm. 8 tilf. „[9] Clergy list 1882, 565."

Side 117 Lin. 4 efter „Balasur" tilf. „(1865)".

— Lin. 10 og 9 f. n. „1881 — 1 — 126 Døbte 766" l. „1883 — 2 — 987".

Side 117 foran Lin. 1 f. n. tilf. „*Kalkutta Præsteforsørgelsesselskab*“ har en Station i Dibrughurh med en Præst[7].“
— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1869, 30. 1877, 371.“
— Anm. 4 efter „114“ tilf. „1884, 75 ff. 126.“
— efter Anm. 6 tilf. „[7] Clergy list 1882, 559.“
Side 118 Lin. 6 f. n. efter „1872“ tilf. „Singhani (1884)“.
— Lin. 1 f. n. „1878 — 24,313 — 16 — 6“ l. „1884 — 30,063 — hvoraf 11,668 Nadvergjæster — 15 — 11“.
— Anm. 5 tilf. „Miss. freund 1885, 102.“
Side 119 Lin. 12 foran „o. fl. St.“ tilf. „Mundhu, Birhu, Ramtalia, Kachabari, Itki“.
— Lin. 12 „10,679“ l. „12,156 (ved Udg. af 1882)“.
— Lin 13 f. n. efter „Sibsagur“ tilf. „og Gowahatti“.
— Lin. 5 f. n. „og — Tiltagende“ l. „senere i Assensole, Kochang, Bandgau, Jamgai, Dorunda (blandt Mundari), Sarwada (1881)[5]“.
— Lin. 5 f. n. „35,500“ l. „omtr. 43,000“.
— Anm. 2 efter „350 ff.“ tilf. „1884, 255. 349.“
— — efter „90“ tilf. „1883, 53.“
— Anm. 3 tilf. „1884, 75.“
— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1876, 352. 1879, 165. 395. 510. 1882, 385. Allg. Missz. 1884, 218.“
Side 120 Lin. 14 „Luckipur“ l. „Lukipur“.
— Lin. 15 „1879 — 4 — 4 — 1819“ l. „1883 — 7 — 4 — (1879) 1819“.
— Lin. 3 f. n. „Moholpahri“ l. „Moholpahari“.
— — efter „1880“ tilf. „Bahala (1880), Basetkundi ell. Chaoritola (1881), Chondorpura (1882), Tarni (1882), Paharpur (1882), Simoldohi (1883), Haripur (1884)“.
— Lin. 1 f. n. „1882“ l. „1884“.
— Anm. 1 efter „15 f.“ tilf. „1883—84, XVIII.“
Side 121 Lin. 1 og 2 „2 — 3 — 2 — 3041“ l. „3 — 2 — 5 — 4003“.
— Lin. 5 „1881 — Læge“ l. „1884 arbeidede her 2 Missionærer (den ene ordineret) og en Læge“.
— Lin. 6 „212 — 92“ l. 324 — 113“.
— Lin. 11 efter „(Bethel)“ tilf. „hvortil 1884 kom Bethlehem“.
— Lin. 12 „1880 — var“ l. „1884 arbeidede her 1 Missionær og 2 Kvinder, og her var (1880)“.
— Lin. 15 efter „Missionærer“ tilf. „der tidligere i Indisk indre Mission til Sant. Tjeneste havde arbeidet i Dudhiani“.
— Lin. 1 f. n. „7“ l. „9“.
— Anm. 1 efter „36 f.“ tilf. „1882—83, 37 ff. 1883—84, 40. 1884—85, I, 22.“
— Anm. 1 efter „55“ tilf. „1881, 26. 1884, 427. Hertel, den nordiske Santalmission. Kbhvn. 1884.“
— Anm. 2 efter „74“ tilf. „1883, 16. 86. 1884, 20. 57 f. 1885, 57 f.“
— Anm. 4 tilf. „Reg. bey. 1883, 221. Bas. M. M. 1885, 341. 427.“

Side 122 Lin. 6 efter „Folk" tilf. „1879 maatte han af Helbredshensyn forlade Indien, men vendte tilbage 1882 og anlagde en Station i Baisdehi. 1885 anlagdes Akola".
— Anm. 2 efter „84" tilf. „1884, 392 ff. 1885, 427 f.".
— Anm. 3 tilf. „1883, 412 ff. Rep. 1883—84, XVIII, 106 f."
Side 123 efter Lin. 5 tilf.:

11. Maleialer.

„Dette Folk (omtr. 10,000) boer paa Shervaroybjergene og taler Tamulsk.

Det danske M. S. har 1882 anlagt en Station blandt dem. Missionæren boer i Yerkaud. Her var ved Udg. af 1884 34 Døbte (6 Maleial), hvoraf 18 Nadvergjæster[8]."
— Lin. 10 f. n. efter „1877" tilf. „—".
— Lin. 8 f. n. „1881 — 6 — 9 — 846" l. „1883 — 7 — 9 — 1644".
— Lin. 7 f. n. „113 Døbte og" udg.
— Anm. 3 tilf. „Chr. work 1866, 541 ff."
— Anm. 5 tilf. efter „114" „1884, 78 f. 126. Rep. Calc. Conf. 312. Miss. cath. 1879, 551 (om Miri.). 516 (om Garo). 517 (om Naga)."
Side 124 Lin. 13 efter „Sylhet" tilf. „af dem ere Tangune, Chausel, Ladoé og Poitu Underafdelinger)".
— Lin. 17 efter „(1850)" tilf. „Nu boer Missionæren i Bengbari[4]."
— Lin. 19 efter „Munipurierne" tilf. „(hvis Land staaer under Englands Beskyttelse)".
— foran Lin. 7 f. n. indskyd. „Blandt Lushai (delt i L. Paite ell. Sokte, Poi), med hvem England førte Krig 1871, drives endnu ikke Mission[9]."
— Lin. 3 f. n. efter „Baptistforening" tilf. „navnlig i Tura og ogsaa i Gowhatti."
— Lin. 3 f. n. „1871 — (S. 123)" l. „Opgivelserne ere medindbefattede blandt de S. 123 anførte. Ved Udgangen af 1883 var her 828 Medl., 3 Missionærer, 6 indfødte Præster[8]."
— Anm. 3 tilf. „Woodthorpe, The Lushai exped. London 1873, 10."
— Anm. 4 tilf. „1884, 344."
— Anm. 5 tilf. „Woodthorpe 46."
— Anm. 8 tilf. „Rep. 1884, 73 ff. 126. Rep. Calc. conf. 312 f. (Garoernes Antal angives til 100—180,000)."
— „[9] Woodthorpe 71."
Side 125 Lin. 11 „1880 — 3 — 34 — 184" l. „1880 — 2 — 156 (1883) — 599".
— Lin. 1 f. n. efter „forgjæves" tilf. „1882 anlagdes en Station i Le".
— Anm. 4 tilf. „1884, 79 f. 1885, 81 f."
— Anm. 6 tilf. „Kutzner, 190 ff."
Side 126 Lin. 12. 11 f. n. „1880 — 6 — 8 —" l. „1883 — 8 — 12".
— Anm. 1 tilf. „Missionsfreund 1883, 103."
— Anm. 2 tilf. „Chr. work 1865, 387."
— Anm. 3 tilf. „Chr. work 1865, 387 f. Miss. rev. 1884, 293."
— Anm. 4 tilf. „1885, 364."

Side 131 Lin. 7 f. n. efter „gjentages" tilf. „Der var dengang i Jaffna 50 Præster, og der var 14 Kirker i Valikanam, 5 i Tenmaratchi, 3 i Patchipalai, 1 paa enhver af de omliggende Øer, nogle i Manaar".
— Lin. 6 f. n. efter „forbudne" tilf. „(Antallet af Papister var dengang 70,000)".
— Lin. 5 f. n. efter „Præst" tilf. „1785 forbødes de papistiske Skoler".
Side 132 Lin. 14 efter „Marie" tilf. „1834 skiltes Ceylon fra Cochin som et eget apostolisk Vikariat, 1845 deltes det i to, Jaffna og Colombo. 1847 begyndte Congregation des Oblats de Marie Immaculée, til hvem Vikariatet Jaffna er overdraget, at arbeide her".
— Lin. 15 foran „1877" tilf. „1843 86,837".
— Lin. 16 efter 174,414 tilf. „1880 195,000".
— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1874, 225."
— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1868, 119. 1869, 26. 1872, 237. 1873, 118. 339. 1874, 164. 225 f. 1875, 567. 1876, 50. 1879, 401 ff. 594. 1881, 5. 159. 1884, 112."
Side 134 Lin. 5 foran „paa" tilf. „og i Tillipalli (1805–12)".
— Lin. 13 efter „Gonewala" tilf. „Grandpass, Makewita, Cinnamon gardens".
— Lin. 7 f. n. efter „Minuangodde" tilf. „(1861)".
— — „Galkisse (1845" tilf. 82)".
— — „Wellewatte" tilf. „(1855)".
— — „Angulana" tilf (1861)".
— Lin. 6 f. n. „disse — 1860" l. „(1861—84)".
— Lin. 5 f. n. efter „Marovakorle (1871" tilf. „—79)".
— Lin. 4 f. n. „1876" l. „1879".
— Lin. 3 f. n. efter „(1877)" tilf. „Hewahete ell. Ampitiya (1877—80".
— Lin. 3 f. n. efter „(1876)" tilf. Kandabody Pattuva (1876—77)".
— Anm. 2 tilf. „Williams 405."
— Anm. 3 tilf. „Miss. herald 1885, 354."
Side 135 Lin. 4 efter „(1875)" tilf. „Karankotativae (1879), Kaluthavelly (1880—84), Kalaar (1880), Porativo (1882), Tirukovil (1882—83), Dehiwala (1884), Koralavella (1885), Moradana (1885), Andianblam (1883)".
— Lin. 10 og 9 f. n. „1880 — 6 — 9 — 972" l. „1884 — 5 — 11 — 1189".
— Anm. 1 foran „1861" tilf. „1855, 15."
— — Lin. 2 tilf. „1879, 47 ff. 1880, 46 ff. 1881, 44 ff. 1882, 45 ff. 1883, 62 ff. 1884, 77 ff. 1885, 74. 206 ff. Young, the southern world. London 1854, 405 ff."
— Anm. 2 efter „62" tilf. 1883, 64 f. 1885, 56. Williams 58."
Side 137 Lin. 6 efter „1879" tilf. „og Clergy list 1882".
— Lin. 11 efter „(1876)" tilf. „Dandegame, Panadure, Galle, Manaar, Chilaw, Battikaloa".
— efter Lin. 7 f. n. indskyd. „En *uafhængig* Baptistmission findes i Abbotsford[8]."

Side 137 efter Anm. 7 tilf. „[8] Miss. rev. 1885, 429."
Side 139 Lin. 11 efter „Bjergene" tilf. „Cheng, Shandu o. fl."
Side 140 Lin. 5 f. n. efter „allerede" tilf. „1821 anlagde en Station i Cox Bazar, der ved Missionærens Død 1822 opgaves."
— Anm. 1 tilf. „Chr. work 1872, 226. Miss. cath. 1877, 283 f. 1878, 450 ff. (om Kaieng). 1881, 44. 58. 61 ff. 1883, 520 ff. 535 ff. (om Mugh'er)."
Side 141 Lin. 9 efter „her" tilf. „ved franske Benediktinere".
— Lin. 12 tilf. „(maaske = Keiukfeiu). 1881 anlagdes en Station i Akeiab[4]."
— Lin. 2 f. n. „omtr. 1854" l. „1853".
— Anm. 1 tilf. „Williams 32."
— Anm. 4 tilf. „1882, VI, 72. Miss. cath. 1881, 82 f. 310 f. 1882, 352. 1884, 455".
Side 142 Lin. 1 efter „Præster" tilf. „(den første ord. 1829)".
— Lin. 2 efter „Amherst" tilf. „Kali".
— Lin. 3 „1881 — 1525 — 13 — 10" l. „1883 — 1292 — 11 — 15".
— Lin. 15 efter „(1879)" tilf. „Puzundoung (1884)".
— foran Lin. 2 f. n. tilf. „*Kalkutta Præstehjælpeforøgelsesselskab* har en Station i Akeiab[6]."
— Lin. 1 f. n. efter „Pegu" tilf. „1598 begyndte Missionsgjerningen her, den mislykkedes vel, men gjenoptoges siden med mere Held."
— Anm. 1 efter „47 ff." tilf. „1884, 40 f. 126. Carpenter, Selfsupport illustrated in the history of the Bassein Karen Mission from 1840—80. Boston 1883, 147 ff."
— Anm. 4 Lin. 2 efter „70" tilf. „1885, 55."
— efter Anm. 5 tilf. „[6] Clergy list 1882, 559."
Side 143 Lin. 2 efter „Meiado" tilf. „1875 kom en Jesuitmissionær fra Kina gjennem Yunan til Birma og begyndte en Mission der, som dog vist intet Resultat frembragte."
— Lin. 5 tilf. „(opr. 1866 og overdraget til Hedningemissionscongregationen i Mailand)".
— Lin. 7 efter „Khiantarona" tilf. „Thayetmayo og en Station i Nord Katsjinbjergene, 8 Dagsreiser fra Bamo".
— Lin. 10 efter „Paybengon" tilf. „Sandoway (1848), maaske siden opgivet)".
— Lin. 12 efter „(1868)" tilf. „Mittagon".
— Anm. 1 tilf. „Carpenter 112. Peterm. 1881, 247. Miss. cath. 1870, 54. 105 f. 199. 1871, 108. 1872, 214. 1875, 25 ff. 137. 179. 426 ff. 605. 1876, 422. 1879, 257. 1883, 313. Huc christianisme 3, 196. Gusman 1, 171 ff."
— Anm. 2 „265" l. „150".
Side 144 Lin. 2 foran „men" tilf. „Pahpoon (1883)".
— Lin. 4 „(Udg. af 1881)" l. „deriblandt i Khateeyah, Raytho, Buffalo, Magezzin, Ong Khyoung, Sinmah (Tshengmah), Bassein, Kaukau Pgah, Shan Yuah, Thoungyee, Para Khyoung, Naupeheh, Kyootoo, Kohsoo, Singoogyee, Kahb'lah, Adalouk, Pheloo, Lahyo, Kaulah,

Kyangadouk, Awahbeik, Kyun Khyoung, Penehkweng, P'nahtheng, Sinleik, Mgaylhah, Merpakhmah, Lehkoo, Kyootah, Dallah Thounggyee, Meethwaydike, Mahgon, Yaygyau, Kwaydoukkhyoung (Udg. af 1882)".

Side 144 Lin. 4 og 5 „1881 — 13,090 — 16" l. „1883 — 23,804 — 18".

— Lin. 5 efter „Præster" tilf. „og 103 indfødte Præster".

— Lin. 6 efter „Karenerne" tilf. „(Sgau Karener, Pwo K., Paku K., Bghai K.)".

— Lin. 8 tilf. „Fra Bassein udgik 1863 Missionærer til Karenerne i Ziemnay (Chienmai) i det nordlige Siam. 1881 gjenoplivedes denne Mission."

— Lin. 15 tilf. „Andre indfødte Præster arbeide i Wathocot, Kansocot, Thabarber."

— foran Lin. 3 f. n. tilf. „*Den methodistisk biskoppelige Kirkes Hedningemissionsselskab* har en Station (1884) i Rangun, hvor der ved Udgangen af 1882 var 2 Missionærer, 57 Medlemmer, 28 paa Prøve[8].

Den meth. bisk. Kirkes Hedninge Kvinde M. S. har en Station i Rangun med 1 kvindelig Arbeider (Udg. af 1882)[9]."

— Lin. 2 f. n. „dem" l. „de røde Karener (Bghai, Bghaimuhai, Kayenni, Yenlaing, omtr. 20,000)".

— Anm. 1 efter „47 ff." tilf. „1884, 40 ff. 126. Carpenter 11. 13. 36. 176. 191. 195. 308. 412 ff."

— Anm. 4 tilf. „Missionfield 1883, 140 ff."

— efter Anm. 7 tilf. „[8] Rep. 1882, 132. 1883, 162. 1885, 166.
[9] Rep. Ep. ch. 1882, 132."

Side 145 Lin. 1 „havde o. s. v." l. „anlagde 1876 en Station (rimeligvis i Cime) blandt dette Folk. Ogsaa arbeides blandt dem fra Leite[2].

To *uafhængige* danske Missionærer nedsatte sig 1884 i Yahdo eller Iaddo[3]."

— Lin. 6 „Blandt o. s. v." l. „Ogsaa i Rangun, Tungu og Henthada arbeides blandt dem. I Bhamu (bl. Shan'er og Kakhaian'er) er der 1 Missionær, 1 indfødt Præst og 19 Medl."

— Lin. 9 tilf. „I Thatone arbeider 1 Kvinde blandt Shan'er, Karen'er og Toungthoo, i Moulmein 1 blandt Shan'er[4]."

— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1876, 544 ff. 1877, 276. 279. 481."

— Anm. 3 efter „73 f." tilf. „1884, 70 ff. 126."

— Anm. 4 tilf. „Rep. Am. Bapt. M. U. 1884, 45."

— efter Anm. 7 tilf. „[8] Høiskolebladet 1885, 662 f. Alm. Kirket. 1885, 389 ff.

Side 146 Lin. 6 efter „Malakka" tilf. „(1844, før kun Goapræster)".

— Lin. 7 efter „Singapur" tilf. „(opr. 1840)".

— efter Lin. 17 tilf. „*Det religiøse Traktatselskab* støttede Missionen her[8]."

— Anm. 1 tilf. „Le Gentil, voyage dans les mers de l'Inde. Suisse 1780. 2, 199. Miss. cath. 1872, 430 ff. 1882, 558 ff. 573."

— efter Anm. 7 tilf. „[8] Williams 333."

Side 147 Lin. 8 efter „Pulopinang" tilf. „(Georgetown)".
— Lin. 9 efter „Missionsskole" tilf. „(1807)".
— Lin. 10 foran „Wellesley" tilf. „i Pulotikur, Baleh Pulao, hvorfra arbeides i Kvedah".
— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1872, 435. 1876, 470 ff. 1877, 544. 1882, 423. 580. 619 f. 1884, 253."
Side 148 mellem Lin. 8 og 7 f. n. tilf. „*Den engelske presbyterianske Kirke* sendte 1881 en Missionær til Singapur[11]."
— Anm. 9 tilf. „Miss. cath. 1878, 179. 1881, 386 ff.
— efter Anm. 10 tilf. „[11] Matheson 120 f."
Side 150 Anm. 1 tilf. „Dampier 3, 155 ff."
— Anm. 2 tilf. „Dampier 3, 223."
Side 151 Lin. 3 f. n. „Pangalsan" l. „Pangaloan".
— Lin. 2 f. n. efter „(1863" tilf. „nu Udpost)".
— — efter „1867" tilf. „nu Udpost".
Side 152 Lin. 2 efter „1875" tilf. „nu Udpost".
— Lin. 3 efter „1875" tilf. „flyttet 1822 til Lobu Siregar, Sipahutar (1882), Balige, Lintong ni huta (1882)".
— Lin. 3—5 „1879 — 15 — 2173 — 334 — 1879 — 1326" l. „1882 — 16 — 7586 — 2108 — 1882 — 1136 Voxne".
— Lin. 3 „i Juni 1877 var der" udg.
— Lin. 9 efter „(1861" tilf. „f. T. ubesat".
— Lin. 12 „omtr. 200" l. „(1884) 316".
— Lin. 11 f. n. „Benkulen" l. „Atjeh".
— Lin. 10 f. n. „1878 — 3 — i det Mindste 705" l. 1879 — 4 — 1166".
— Anm. 1 efter „59" tilf. „1883, 29 f. 40. 44."
— Anm. 2 efter „151 ff." tilf. „1885, 30 ff. 87."
— Anm. 5 tilf. „Kath. Missionsatl. 14."
Side 153 Side 153 Lin. 5 „Battaerne og" tilf. „og Dajak'erne".
— Lin. 13 „(1878)" tilf. „Telok Dalam (1884)".
— Lin. 13 „4 — 178" l. „5 — 352".
— efter „Christne" tilf. „111 Nadvergjæster (Udg. af 1882). I Padang arbeides ogsaa blandt Nias[4]."
— Anm. 4 efter „59" tilf. „1883, 31. 40. 44. Allg. Missz. 1885, 201. Bock, Hovedjægerne paa Borneo. Chra. 1883. 222.
— Anm. 6 tilf. „Rec. de voy. 1, 262."
Side 154 Lin. 8 efter „Christne" tilf. „Der arbeides navnlig blandt Kinesere."
— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1870, 250 f."
Side 155 Lin. 8 efter „Batavia" tilf. „[3]".
— — efter „paa" tilf. „Kinesisk og Portugisisk, derefter paa"
— Anm. 2 tilf. „Corwin, a manual of the ref. ch. in America. N. York 1879, 136."
— efter Anm. 2 tilf. „[3] Efter Corwin 126 kom den første Præst fra Holland 1598, og 1620 ordnedes Gudstjenesten fuldstændig."
Side 156 Lin. 5 f. n. „1837" l. „1836".
— Anm. 6 tilf. „Hist. Sketch. of the China miss. of the P. Ep. ch. U. S. N. York 1885. 8 ff."

Tillæg til første Hefte.

Side 157 Lin. 4 tilf. „Nu synes det, som om det er i Soember Pakem, at Missionen drives."
— Lin. 8 „26" l. „35".
— Lin. 12 f. n. „senere opg." l. „—1877".
— — „omt. 1863" l. „1865".
— Lin. 10 f. n. „1877" l. „1876, nu Tjideres".
— — „1862" l. „1864".
— Lin. 9 f. n. tilf. „Her er 280 — 290 Døbte, sf hvilke de fleste ere Kinesere og Blandinger[5]."
— Lin. 8 og 7 f. n. l. „En troende Dame arbeidede paa sit Gods Simo i Prov. Samarang blandt sine Undergivne 1849—50 og derefter tilligemed en indfødt Evangelist i Salatiga 1850—51. Der dannedes en Menighed, og nogle af dem flyttede til Njemo, hvor de anlagde en Koloni. Her bosatte en Udsending fra *Ermelo Missionsforening* sig 1869, og i Nærheden byggedes Wonoredjo, en christelig Landsby, hvor 1884 en Missionær bosatte sig. Nu er her 4 Missionærer.

Neukircher Missionsanstalt støtter ovennævnte Missionsforening med Missionærer."
— Anm. 1 efter „150 ff." tilf. „1884, 86 f."
— Anm. 2 tilf. „1885, 7 ff."
— Anm. 5 tilf. „Bas. M. M. 1884, 114."
— Anm. 6 tilf. „Missionsfreund 1885, 45 ff."

Side 158 Lin. 3 „og — endnu" l. „og først 1882 fik Menigheden atter en Præst[1]."
— Lin. 12 „1872" l. „1842".
— Lin. 15 tilf. „1879 16 Præster, 7852 Christne."
— Anm. 1 tilf. „Church bells 1883, 974."
— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1869, 284. 1870, 250. Kath. Miss. atl. 14 f."

Side 159 Lin. 2 f. n. efter „Maumerie" tilf. „(o. 1873). 1879 var her 5 Præster, 12,187 Christne."
— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1875, 379. Kath. Miss. atl. 14."

Side 160 Lin. 9 efter „Begyndelse" tilf. „Da Cook besøgte Øen 1770, var her en hollandsk Lærer, og denne sagde, at der i Staden Seba var 600 Christne, men der var hverken Præst eller Kirke paa Øen. Muhamedanismen var dengang ikke kommen dertil, Befolkningen var ganske polytheistisk."
— Anm. 2 tilf. „Hawkesworth, Gesch. d. Seereisen u. Entdeckungen in Süd-Meer. Berlin 1, 74. 3, 291 ff."

Side 163 Lin. 13 efter „Banda" tilf. „og fik Lærere fra Amboina".
— Lin. 15 efter „1511" tilf. „(1515?)".
— Lin. 11 f. n. efter „overfladisk" tilf. „saa at de Christne paa Uliasser endog beskyldtes for Menneskeæderi".
— Anm. 1 tilf. „Rec. de voy. 3, 164. 311."
— Anm. 3 tilf. „Williams 30."

Side 164 Lin. 13 tilf.:

„*Det britiske B. S.* og et paa Øerne stiftet *Hjælpe M. S.* (1815) og *Hjælpe B. S.* (1821) støttede Missionen[4]."

„En af de baptistiske Missionærer i Serampur var 1814—18 af *Regeringen* ansat som Skoleinspektør[5]."

— Anm. 2 tilf. „Gusman 1, 177 ff. 186 f. Rec. d. voy. 1, 523. 3, 72 f. 329. 4, 233 ff."

— efter Anm. 3. tilf.:

„[4] Williams 17."

„[5] Williams 18."

Side 165 Lin. 7 „Øer" tilf. „deriblandt paa Moroøerne, der bleve christnede, og Batjan".

— Lin. 8 foran „sig" tilf. „af hvem Portugiserne vare blevne meget forhadte".

— Anm. 5 tilf. „Gusman 177. 180. 188 f.

Side 166 Lin. 1 efter „Ternate" tilf. „1724 omtales et Collegium paa Ternate, hvorfra de omliggende Øer besørgedes; paa Gilolo og Batjan var den ganske udryddet."

— Lin. 11 f. n. efter „den" tilf. „Endnu 1724 var der dog en Station paa Siauw, og Fyrsterne paa flere omliggende Øer, deriblandt Talautøerne, vare Christne."

— Anm. 1 tilf. „Stöcklein 535. Rec. d. voy. 1, 520. Colin, labor ev. minist. ap. de los obreros de la comp. de Jesu en l. isl. Filipp. Madrid 1663, 820. Guzman 176 f."

Side 167 Lin. 11 f. n. efter „Alifurer" tilf. „der begge ere malajiske Stammer".

— Lin. 8 f. n. efter „kom" tilf. „Spanierne (til Minahasse o. 1600) og"

— Anm. 1 tilf. „Gusman 1, 191. Colin 820. Guzman 176 f."

— Anm. 2 tilf. „1885, 366."

— Anm. 4 tilf. „Meyer, die Minahasse auf Celebes. Berlin 1879, 8 f."

Side 168 Lin. 14 efter „Lærere" tilf. „Endnu 1724 drog Præsten fra Siauw over til Makassar."

— Lin. 19 efter „M. S." tilf. „hvis Missionærer havde fra Amboina besøgt Menado."

— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1876, 11. Gusman 1, 190.

Side 169 Lin. 6 efter „M. S." tilf. „1820 Makassar (senere opg.)"

— Lin. 14 foran „igjen" tilf. „(Menado o. 1580)".

— Anm. 1 tilf. „Stöcklein 535. Williams 353. Meyer 12."

— Anm. 2 tilf. „Williams 156."

— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1876, 11."

Side 170 Lin. 10 efter „Negrillo'erne" tilf. „[3]".

— Lin. 9 f. n. efter „Pontianak" tilf. „Efter at Englænderne i Revolutionskrigene havde bemægtiget sig de hollandske Besiddelser, gave de dem tilbage 1816."

— Anm. 2 tilf. „Bock 153 ff."

— — „[3] Bock 59 ff. mener, at Punan i Midtborneo er Urfolket."

Side 171 Lin. 2 f. n. „Nu o. s. v." l. „Sampit (1882). Ved Udgangen af 1882 var her 8 Missionærer, 832 Christne, 425 Nadvergjæster."

Side 171 Anm. 1 tilf. „Guardian 1883, 1608. Bock 145 f."
— Anm. 3 efter „59" tilf. „1882, 40. 44."
Side 173 Lin. 10 „men da" l. „og af og til besøgte Jesuiterne fra Filippinerne Borneo. Da"
— Lin. 11 „Ogsaa o. s. v." l. „1857 oprettedes et apostolisk Præfectur Labuan, men der udrettedes intet. 1881 overtoge engelske Missionærer Gjerningen, og Stationer anlagdes i Kuching (Saravak) (1881), Pappar (1881 for Dusaner'ne i det nordvestlige Borneo) og Kanowit (1881) for Dajakerne i det Indre. Ogsaa i Labuan og Brunei er der Stationer. Efter andre Angivelser anlagdes der ogsaa 1881 en Station i Redjang[5]."
— Lin. 12 f. n. „Indre" tilf. „(af Luçon) og paa Negros".
— Lin. 11 f. n. „Igorotto'er" tilf. „(i det nordvestlige Indre af Luçon)".
— Lin. 4 f. n. efter „Christendommen" tilf. „men de faldt iøvrigt strax fra, da Magellan faldt paa Øen Matan".
— Lin. 3 f. n. efter „Augustinerne" tilf. „(fra 1569 af)"
— Anm. 5 tilf. „Stöcklein 535. Miss. cath. 1882, 145 f. 1884, 483. Jahrb. 1885, I, 34. IV, 60."
Side 174 Lin. 6 efter „Bekostning" tilf. „1572 vare Præster ansatte paa Cebre, Masbate, Oton, Mindoro, Tondo, Calumpit og Lubao, og Klostre anlagdes kort efter i Distrikterne Taal, Bay og Pasig. 1575 ansattes Præster (Augustinere) i Candava, Macabebe i Prov. Pampango, i Bigan, Prov. Yloca og paa Negro, og 1575 sendtes Missionærer fra Filippinerne til Kina. 1577 kom Franciskanerne, og da Augustinerne samme Aar begyndte en Mission i Nueva Caceres, men ei magtede Gjerningen paa Grund af Mangel paa Arbeidere, overdroge de Missionen i dette Distrikt til Franciskanerne. Før 1582 havde Augustinerne ansat Præster i Pangasiman, Cagayan og de to Provinser Misames og Caraga paa Mindanao, senere havde de Klostre i Oton og Jaro (Xaro). I Labo og Paragua arbeidede Franciskanerne. 1581 kom Jesuiterne, der ogsaa arbeidede paa Øen Bohol, og af hvilke der 1581—1656 sendtes 272 paa kongelig Bekostning herover. De havde Stationer i Taytay (1592), Cavite, Silan paa Luzon, Antipolo, i Loboc og Talibon paa Bohol, i Carigara, Dulac, Ogmuc, Palo, Bayban, Leyte, Xaro, Malabosch, Baclayon, Dagami, Malaguicay, Guiguan, Balanguiguan, Basey, Tambuco, Abuyo, Alangalang paa Leyte, i Tinagon paa Ibabao, hvorfra arbeidedes paa Maripipe og Catubig, ved Butan (rim. = Batuan) og Dapitan (1607) paa Mindanao, paa Cebu (rim. allerede før 1598), i Arevalo og Oton paa Panay, i Zabugo og Bachan paa Batochina, paa Marinduque, paa Panahon, i Cabatlogon, Paranas, Caluiga, Bangahou, Batau, Catubig, Palapag, Bohon, Calarman, Tubig, Bacor, Boronga, Sulat, paa Samas, Capul, i Ylog paa Negros, Samboanga paa Mindanao, paa Limang Canayan. 1587 kom Dominikanerne, 1606 Rekollekterne. 1581 ankom den første Biskop, efterat Paven 1581 havde oprettet et Bispesæde paa Øerne, 1597 oprettedes nye Stifter paa Cebu, Camarines og Nova

Segovia (Biskoppen boer i Bigan) med Manila som Erkesæde. Paa Babuyanes Øerne blev Dominikanerne 1690 fordrevne af Høvdingen, trak sig tilbage til Calayan og anlagde derfra en Station paa Batanøerne, der ikke længe efter blev opgiven; 1718 gjenoptoges den, opgaves, gjenoptoges 1754, opgaves paa Grund af Sygdom og gjenoptoges 1783. 1735 havde Augustinerne 241,806 Indfødte i religiøs Pleie, Jesuiterne 170,000, Franciskanerne 141,196, Dominikanerne 89,752, Rekollekterne 63,149, ialt 705,903. Omtrent 1747 begyndte Jesuiterne en Mission paa Mindanao, hvor der allerede o. 1640 havde været en Station i Bugaen, men den opgaves strax efter paa Grund af Kongens Fjendskab. 1740 overgav Augustinerne Missionen i Ytui til Dominikanerne, der arbeidede i Panique (1739), saa at hele den nordlige Del af Øen Luzon kom til dem. Naar en Stamme hævnede et Drab paa en anden Stamme, maatte i Almindelighed alle følge Stammen, hvilket hæmmede Christendommens Fremgang, ligesom Oprør og Frafald ofte fandt Sted."

Side 174 Lin. 9 f. n. „3" l. „4".

— — efter „Cebu" tilf. „og Jaro (1867)".

— Lin. 4 f. n. tilf. „1881 havde Jesuiterne følgende Sogne (i Stifterne Cebu og Jaro) med Stationer i Samboanga (Santa Maria, Gusu), Tetuan (Tumaga), Los Mercedes i Boalau, Manicahau, Bolong (Curuan), Ayala (St. Ramon), Isabella de Basilan (S. Barbara, Panigayan, Davao (Cauit, Lubu), Sigaboy (Binuni (Somal), Mati, Luzon o. s. v.), Cottabato, Pollok, Tamontaca (Siauan, Lebungan), Jolo, Dapitau (Boliangao, Ilaya, Conquista), Lubungan (Dipolog, Dicayo, Minang, Duhinob), Balingasag (Lagonlong, Salay, Quinuguitan, Talisayan o. s. v.), Alubigid i Molugan, El Salvador), Surigao (Anooaon), Dinagat (Nonoc, Cagdayanao, Libjo, Tubajon), Taganaan (Placer), Gigaqnit (Taganito, Bacuac), Cantilan (Monserrat, Carrascal), Bislig (Hinatuan, Lingig, Catel, Quinablangan o. s. v.), Caraga (Baculin, Manurigao, Manay, Mampanon), Butuan (Tubay, Nasipit), Bunauan (Talacogon), Mainit (Jabonga) med 99,490 Indvaanere. I Aarets Løb vare 6906 Hedninger blevne døbte. De barfodede Augustinere havde 1879 170 Præster og 45 Hjælpepræster 1,070,753 Indv.) i følgende Provinser og Distrikter (i Stifterne Manilla, Jaro og Cebu), España, Manilla, Morong, Cavite, Laguna, Batangas, Pampanga, Tarlac, Bataan, Zambales, Mindoro, Romblon, Negros, Calamianes, Cebu, Camotes, Bohol, Siquijor, Misamis, Camiguin, Suriago, Bislig og Marianes (sidstnævnte 5 Pr., 7436 Indv.). Lazaristerne havde 1881 22 Præster paa 4 Seminarier: Manilla, Nueva Caceres, Cebu, Jaro. St. Vincens de Paulas Congregations og de barmhjertige Søstres Arbeide hører næppe herhen[2]."

— Anm. 2 tilf. „Colin, Beschr. d. philipp. Inseln (d. e. Stöcklein Vol. 26) 22. 29. 111. 535. 538. Zuñiga an hist. view of the philipp. islands. London 1814. 1, 22 ff. 49. 102. 108. 126 f. 152. 161. 167 f. 196 f. 236. 2, 91. 121 ff. 125 ff. Le Gentil 2, 26. 79 ff. 3, 124 f. 144 ff. 267 ff. Sonnerat, Reise nach Neu Guinea. Lpz.

1777, 36. Kath. Miss. atl. 14. Colin, Madrid 63 ff. 288. 371 ff. 387 ff. 418 ff. 432. 434. 564. 589. 616. 620 ff. 658 ff. 688. 812 ff. Vaez, 7 litt. annuæ Philipp. Mogunt 1604. 74. 83. 85. 87. 92. 94 f. 99. Rel. d. voy. 1, 34. 70 ff. Escobar y Lozano, el indicador del viajero en las islas Filipp. Manila 1885. 71 ff. 78 ff. 100."

Side 175 Lin. 7 f. n. tilf. „Omtr. 1747 begyndte *Romerkirken* (Jesuiterne) en Mission paa Suluøerne, men mødte megen Modstand. Kongen blev fordreven, døbtes paa Filippinerne, i Panique 1750, men det lykkedes ham ikke at komme tilbage. Nu er der igjen begyndt at drives Mission, men som det synes, endnu uden Held[1]."

— Anm. 1 tilf. „Colin, Madrid 818. Escobar 70."

— efter Anm. 2 tilf. „[3] Zuniga 2, 51 ff. 106 ff.

Side 176 Lin. 9 f. n. efter „Kvangsi" tilf. „Tujen i Kvangsi".

— Lin. 8 f. n. efter „Stammer" tilf. „Urfolket paa Formosa er Igorotto'erne[3]."

— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1873, 70 ff. 94 ff. 105 ff. 1877, 386. 1878, 298. 309 f. 1881, 378. 391."

Side 177 Lin. 18 efter „781" tilf. „Vel bleve mange Christne 879 dræbte i Hangchau og Omegn ved en stor Revolution, men Christendommen vedblev dog at tiltage. I det 10de Aarhundrede omtales det, at en Missionær sendtes fra Arabien til Kina.

— Lin. 9 f. n. efter „1246" tilf. „1247".

— Lin. 5 f. n. efter „ham" tilf. „(1307 7 Biskopper), og blomstrende Menigheder stiftedes i Kaitu (rim. = Hangchau) og flere Steder."

— Lin. 3 f. n. efter „1368" tilf. „da Kineserne forfulgte de af Mongolerne beskyttede Christne".

— Lin. 2 f. n. tilf. „De 1370 og 1371 afsendte Missionærer naaede vist aldrig Kina. Da Missionen gjenoptoges i det 16de Aarh., vare alle Spor af Christendom forsvundne."

— Anm. 2 tilf. „Huc christ. 1, 48 ff. 107 ff.

— Anm. 3 tilf. „Huc christ. 1, 181. 200. 325. 333. 383. 391 ff. 412 ff. 431. 2, 277. Pinto 148 (hvor Christne omtales o. 1550 i Sempitay, omvendte af en christen Fange)."

Side 178 Lin. 3 efter „fordreves" tilf. „1563 afsendtes 3 Jesuiter, men de naaede kun Macao og fik ei Tilladelse til at prædike i Kina; 1565 fulgte en Jesuit med et Gesandtskab til Kanton, men maatte drage bort med uforrettet Sag."

— Lin. 3 efter „Kina" tilf. „(Kanton)".

— Lin. 10 „Shankingfu" l. „Shaohingfu".

— Lin. 13 „1601 — der" l. „1586 anlagdes en Station i Hantchufu, hvorfra de snart fordreves, ligeledes kort efter fra Shaohing, men de fik snart efter Tilladelse til at nedsætte sig i Thaotcheou (Xancei, Xancheu, rim. = Shaushau). 1595 anlagdes en Station i Nanchang, og Missionærerne besøgte Peking, hvorfra de dog efter et kort Ophold fordreves, hvorpaa de nedsatte sig i Nanking. Paa Keiserens Indbydelse kom de 1601 tilbage til Peking, o. 1610 anlagdes en Station i Shanghai, før 1615 i Hangchou."

Side 178 Lin. 14 „Deraf“ l. 1587 byggede Dominikanerne et Kloster i Maçao for derfra at arbeide i Kina, og 2 Missionærer droge derind, men fordreves. Et nyt Forsøg 1611 mislykkedes, og først 1633 satte de sig fast i Fukien, hvor en Station 1642 anlagdes i Fuhnga. Flere Missionærer bleve derpaa sendte til Kina. Men deraf“

— Lin. 2 f. n. efter „Kina“ tilf. „og Christendommen udbredte sig i den Grad, at allerede 1703 havde de portugisiske Jesuiter over 100,000 Christne i Landskabet Nanking.“

Side 179 Lin. 18 efter „Missionærer vedbleve“ l. „Blandt de Missionsstationer, som vare anlagte i Kina, kunne vi nævne: Peking, Kanton, Futsju, Sjivanfu, Maçao, Hangchau, Wunchau, Fatsjan, Nanchangfu, Ningpo, Hoantsjeu, Shaushau, Tsjintsjeu (Chintsju), Kientsjang, Nanhiung, Nangau, Kanchaufu, Yauchau, Kinkiang, Sancian (1700), Siahou, Singanfu, Wuchang, Tsuragmin, Sunkiang, Kiasin, Kaifung, Ngan-king (Franc. fra Manila), Tungchau, Chingtu, Tingchau, Hangchou (1702), Tsinanfu, Nanyang, Lingching, Fuhngan (Fochan), Kiangtsjeufu, Kuelinfu, Chingtingfu, Chinkiang, Suchou, Hoaingu, Wusi, Cumming, Siamtam, Kantsjeu, Nansjam, Quamhai, Sienhvei, Sivanhoanfu, Tongchan, Nganlo. Hovedmassen af Missionærerne vare Jesuiter, 1703 var der 70, flere end af alle de andre Ordener tilsammen. Efter Missionærernes Fordrivelse vedbleve de“

Side 180 Lin. 5 f. n. tilf. „Under de Franskes Krig med Anam og Kina 1884—85 (endt ved Freden i Tjentsin 8de Juni 1885) ere Papisterne atter blevne Æmne for Forfølgelse i Formosa, Kvangtung o. fl. St.“

— Lin. 3 f. n. foran „Men“ tilf. „1882 til 1,092,818 med 41 Biskopper, 559 Missionærer, 664 indfødte Præster.“

— Anm. 1 tilf. „Lett. édif. 1, 69 ff. 2, 151. 3, 89. 165. 5, 133 f. 140 ff. 166. 195. 6, 82. 100. 7, 148. 164. 8, 70. 95. 103. 10, 135. 14, 411. 17, 165. Stöcklein 16. 38 f. 41 f. 66 f. 69. 82—84. 86 f. 89. 97 f. 153. 225. 292. 294. 309. Vol. 19 (Fortale). Huc. christianisme 2, 38 f. 42 ff. 87 f. 110. 125. 128. 137 ff. 151. 170. 183 ff. 238. 258. 3, 5 ff. Zuniga 1, 153. Hazart 1, 547 ff.“

— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1884, 493. 529. 541 ff. 577 ff. 589 ff. 601 ff. Missionsfreund 1885, 129 ff.“

Side 181 Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1883, 10.“

Side 182 Lin. 6 „3 — Medlemmer“ l. „og Munkeuliang med 4 Missionærer, 959 Medlemmer (Udg. af 1883)[1]“.

— Lin. 10 tilf. „1882 fornyedes Missionen i Hongkong med 1 Missionær. Ved Udg. af 1884 var her 21 Medl.“

— Lin. 16 „Et Lægemissionsselskab der“ l. „Lægemissionsselskabet i Kina overtog det af en af det amerikanske M. S.'s Missionærer 1855 anlagt Hospital i Kanton. Det“

— Lin. 6 f. n. „og synes o. s. v.“ l. „selvstændigt, saameget mere, som det gjorde sig til Regel kun at støtte de Missionærer, der arbeidede i andre Missionsselskabers Tjeneste, og til saadanne gik da dets Hospitaler i Kanton og Hongkong over[4].“

— Anm. 1 efter „90“ tilf. „1884, 97 ff.“

Side 182 Anm. 2 efter „113" tilf. „1885, 69."
— Anm. 4 tilf. „Lockhart, the medical miss. in China. London 1861, 123 ff. 202. 208. 210."
— Anm. 5 tilf. „Hist. sketch. 12 f."

Side 183 Lin. 12. 13 „2 — 498" l. „1 — 2 indfødte Præster (Kanton og Sheklung) 595"
— Lin. 12 efter „det" tilf. „(Udg. af 1884)".
— Lin. 5 f. n. „Selskabet o. s. v." l. „Atter 1882 skete den Forandring, at det berlinske M. S. overtog Kanton, det baselske Longhæu og Nanhiung, saa at Selskabet kun beholdt Fuking med 3 Miss., 211 Christne tilbage[6]."
— Anm. 3 tilf. „1885, 105 ff."
— Anm. 6 tilf. efter „60" „1883, 34. 42. 44."

Side 184 Lin. 6 „ved Slutningen o. s. v." l. „1882 overtoges det rhinske M. S.'s Station Longhæu og Nankiung, hvilken sidste dog ikke fik Missionær. 1883 anlagdes Tsjonghangkang og Kayintsju. Ved Udgangen af 1884 var her 12 Missionærer, 4 indfødte Præster, 1611 Nadvergjæster, 2721 Christne."
— Lin. 5 „7 — Medl." l. „6 Missionærer, 193 Medlemmer, 17 paa Prøve (Udg. af 1881)[6]."
— Lin. 12 tilf. „I Forbindelse med det virker *det kinesiske M. S.* i Kanton[8]."
— Anm. 1 Lin. 2 efter „25 f." tilf. „1885, XVII. XXI."
— Anm. 6 efter „97" tilf. „1882, 122."
— efter Anm. 7 tilf. „[8] Rep. Am. Tr. S. 1885, 99."

Side 185 Lin. 1 „Kirke har" l. „Kirkes første Missionær bosatte sig i Hongkong 1847, flyttede 1850 til Kanton, derfra 1881 til Amoy. Nu har den"
— Lin. 2 „1857" l. „1856"
— Lin. 16 tilf. „1883 meddeler Guardian (1883, 682), at Biskoppen af Viktoria er ifærd med at anlægge Stationer i Hoihow paa Hainan og Pakhoi."

„Paa Hainan arbeider en *uafhængig* dansk Missionær siden 1881[9]."
— efter Lin. 19 tilf. „*Den almindelige evangeliske protestantiske Missionsforening* (i Tydskland) tog 1883 en i Hongkong arbeidende uafhængig Missionær i sin Tjeneste[10]."

„*Det britiske B. S.* har truffet Anstalt til at udgive et Evangelium paa Folkesproget paa Hainan og har udgivet Dele af den hellige Skrift paa Mundarterne i Kanton (Punti), Hongkong (Hakka), Svatov (Chashow), foruden at det har udgivet den hellige Skrift paa Kinesisk og udbreder den ved Kolportører i Størstedelen af Kina. 1884 havde det i Kvangtung 1 europæisk, 7 kinesiske Kolportører[11]."

„*Det religiøse Traktatselskab* støtter Missionen i Kina og har Udvalg i Kanton og Hongkong[12]."
— Anm. 1 tilf. „Matheson, Aus mission in China. London 1882. 4 ff. 55. 61 f."

Side 185 Anm. 2 tilf. „Matheson 114 f."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Rep. board f. m. Presb. ch. 1884, 98. 1885, 107."
„[10] Bas. M. M. 1885, 379."
„[11] Rep. 1885, 159 f."

Side 186 Lin. 2 o. fl. S. l. „Fatchan, Thiuhing, Namhiang (maaske = Nanhiung), Kuytam, Checheng, Sancian, Lotchang, Kuaytchau, Lueitsiu, Teicheaha, Houitcheu, Tungvan o. fl."
— Lin. 14 „endnu samme Aar" l. „1843".
— Lin. 12 f. n. efter „Sjawa" tilf. „(Shaovu)".
— Lin. 12 og 11 f. n. „1880 — 215" l. „1884 — 284".
— Lin. 11 f. n. efter „2 indfødte Præster" l. „en indfødt Præst (i Yangfu)".
— Lin. 1 f. n. tilf. „1843 tog *Lægemissionsselskabet* i Kina en 1842 til Amoy ankommen *uafhængig* Missionær i sin Tjeneste. 1847 forlod han Kina[7]."
— Anm. 1 efter „37" tilf. „1883, I, 22. 33. 1884, III, 146. Miss. cath. 1870, 108. 217 f. 1871, 108. 1872, 120. 591. 1873, 461. 1874, 512. 1878, 394. 1879, 192. 1880, 232. 606. 1883, 233. 1884, 171."
— Anm. 2 „Det synes o. s. v." l. „Den i Lunds Misstidn. 1851, 56 omtalte Miss. White hørte ikke til dette Selskab (Hist. sketch. 70). Hist. sketch. 12 f."
— Anm. 3 tilf. „1883, 68 ff. 1885, 59 f."
— efter Anm. 6 tilf. „Lockhardt 210 f."

Side 187 Lin. 3 foran „Her" tilf. „1884 anlagdes en Station i Lungyenchow (Lengna)."
— Lin. 5 „645 Medl." l. „883 Medl., 400 Tilhængere (1884)".
— Lin. 7 efter „Her" tilf. „og i Tiengangtong og Hokchiang".
— Lin. 10 „1880 — 5 — 11" l. „1884 — 7 — 31".
— Lin. 12 „Yekyong, Mingchiang" udg.
— Lin. 13 „Sakaing" l. „Hangkeng, Kiasioh, Taicheng, Hokingtong, Kengkiang, Siekkeng, Chionghapvæng, Songchiong, Kuihung, Lektu, Netu, Konging, Singtong, Haiu, Yuka, Haikau, Haitang, Sakaing, Lamyit, Siengin, Kietingli, Sahiong, Tongvong, Tonghvang, Tongtan, Liangnang, Sengleng, Kute".
— Lin. 13 „1468 — 1372" l. „1669 — 882".
— efter Lin. 16 tilf. „*Dame Kina M. S. i Baltimore* oprettede 1858 en Station i Futsju, der 1871 gik over til ovennævnte Selskab[7]."
— Lin. 9 f. n. „3000 — 1000" l. „4454 — 1996".
— Lin. 7 f. n. efter „Læge" tilf. „der boer i Kolongsu. 1859—60 arbeidede en af dets Missionærer i Futsju, 1861—62 i Nangseu."
— Lin. 3 f. n. „om — Aarsberetningen" l. „(1878)".
— Anm. 2 tilf. „Chinas Millions 1885, 25. London Miss. chron. 1885, 120."
— Anm. 3 tilf. „1884, 60 f."
— Anm. 4 tilf. „Rep. M. S. Meth. Ep. ch. 1884, 61."
— Anm. 6 efter „XIX" tilf. „1881—82, XIX. 1882—83, XV. XXI."

Side 187 efter Anm. 6 tilf. „[7] de Puy, meth. centennial yearbook 1884. N. York. 138."

Side 188 Lin. 6 tilf. „Det har udgivet Dele af den hellige Skrift i Futsju- og Amoydialekterne[3]."

„*Det religiøse Traktatselskab* støtter Missionen. Det har et Udvalg i Amoy[6]."

— Lin. 13 efter „Formosa" tilf. „1883 oprettedes desuden et apostolisk Vikariat i Amoy."

— Lin. 10 f. n. foran „o. fl. St." tilf. „Futsju, Kampilao, Avupoa".

— Lin. 8 f. n. „1627" l. „1626".

— Lin. 1 f. n. tilf. „dog fandtes endnu Spor deraf, da Jesuiterne 1715 besøgte Øen[5]."

— Anm. 1 tilf. „Matheson 9 ff. 56."

— Anm. 3 tilf. „1885, 351. 360. 362. 376 ff."

— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1877, 439. 1878, 3. 1880, 606. 1883, 593."

— Anm. 5 tilf. „Matheson 88. Lett. édif 14, 51."

— efter Anm. 5 tilf. „[6] Rep. 1885, 162 ff. Rec. de voy. 5, 196 ff. 532 f. 660 ff.

Side 189 Lin. 4 efter „Taivanfu" tilf. „(1865—65. 1869)."

— Lin. 6 foran „ved" tilf. „Stationen Takao (1866) er ei mere Hovedstation."

— Lin. 13 „300 Nadvergjæster" l. „i Midten af 1884 1128 Medl."

— Lin. 14 efter „Tamsjui" tilf. „(1879)", efter „Kelang" tilf. „(1879").

— efter Lin. 15 tilf.:

Presbyteriet i Kingston's Kvinde Hedninge M. S. støtter Missionen paa Formosa[7]."

— Lin. 11 f. n. „o. fl. St." l. „Bonkincheng, Taivanfu, Takao, Sonka".

— Lin. 3 f. n. „Kanton" l. „Kina".

— Lin. 2 f. n. efter „Shanghai" tilf. „hvor det endnu bestaaer, men bestyres af andre Missionsselskabers Udsendinge[6]."

— Anm. 1 tilf. „Matheson 85 ff."

— Anm. 3 tilf. „Acts and proceed. of 10 gen. ass. of the presb. ch. in Canada. Toronto 1884, LXXXI. Presb. record. 1879, 20. 273 f. 1879, 64. 74. 299 f. 1883, 300."

— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1874, 425. 1875, 65."

— Anm. 6 tilf. „Lockhardt 125 ff."

„[7] Presb. rec. 1882, 149. 329."

Side 190 Lin. 5 efter „1875)" tilf. „og Kinhwa (1883)".

— Lin. 6 „301" l. „4 og 306".

— Lin. 11 og 12 „1880 — 2 — 759" l. „1884 — 4 — 798".

— Lin. 6 f. n. efter „Ningpo" tilf. „hvor Biskoppen af Midtkina boer".

— Lin. 4 f. n. efter „Zkyi" tilf. „og Tsongteng".

— Lin. 3 og 2 f. n. „1880 — 8 — 348 — 849" l. „1883 — 6 — 392 — 1195".

— Anm. 2 efter „93 ff." tilf. „1884, 102 ff."

— Anm. 4 efter „75 ff." tilf. „1885, 103 ff."

— Anm. 9 tilf. „1882—83, XXIII."

Side 191 Lin. 8 „12" l. „7 (Mai 1884)".
— Lin. 9 efter „Præster" tilf. „(Hangchau, Funghva, Taichau)".
— Lin. 11 og 10 f. n. „en — 2 — 2 — 1" l. „2 — 5 — 4 — 3".
— Lin. 10 f. n. tilf. „og to fra Taichau. Det har udgivet Dele af den hellige Skrift i Ningpo Dialekten[6]."
— efter L. 9 f. n. tilf. „*Det religiøse Traktatselskab* støtter Missionen og arbeider sammen med *Midtkinas religiøse Traktatselskab* i Hankov[8]."
— Lin. 6 f. n. efter „Fukien" tilf. „fra 1839 til 1846 under Kiangsi".
— Lin. 6 f. n. „eller 1838" udg.
— Lin. 2 f. n. efter „Hangchau" tilf. Wengtchau".
— Anm. 1 efter „100" tilf. „1883, 56. 1884, 122."
— Anm. 6 tilf. „1885, 351."
— Anm. 7 tilf. „Miss. cath. 1873, 219. 1874, 171."
„[8] Rep. 1885, 154 ff."

Side 192 Lin. 17 „2" l. „1".
— Lin. 18 „Dazang" tilf. „eller Datsong".
— — efter „Santingkur" tilf. „Kiading, Tsungzu, Nankong)".
— Lin. 19 „217 Nadvergjæster" l. „286 Nadvergjæster (Udgangen af 1883)[5]".
— Lin. 3 og 2 f. n. „3 — 1" l. „6 — 2".
— Anm. 1 tilf. „Lockhart 127".
— Anm. 5 efter „131" tilf. „1882, 221. 487 ff. 511." 1884, 605. 631. Hist. sketch. 14 ff."
— Anm. 8 tilf. „1885, 103 ff."

Side 193 Lin. 5 „opr. før 1869" l. „1848".
— Lin. 6 „med 4 Miss." l. „og Suchov (1880) med 12 Missionærer og 3 indfødte Præster. I Sunkong agtedes 1884 oprettet en Station, men der var ingen Arbeidere at undvære dertil."
— Lin. 6 „med 2" l. „og Shanghai med 10".
— — efter Arbeidere tilf. „12".
— Lin. 7 „97 ordinerede" l. „163 Nadvergjæster".

„*Det kinesiske Evangelisationsselskab* anlagde 1854 en Station i Shanghai, som nogen Tid efter flyttedes til Ningpo, men siden er ophørt[13]."

— Lin. 11 og 12 efter „1867" og „1869" tilf. „(siden oph.)"
— Lin. 13 efter „Kvinder" tilf. „(Mai 1884 3 Miss., 2 Kv.)"
— Lin. 9 f. n. „1 — 4" l. „3 — 7".
— Lin. 9 f. n. „med o. s. v." l. „og Nankin (1884) med 9 Miss., 1 indf. Præst, 8 Medlemmer, 10 paa Prøve (Udg. af 1884)".
— efter Lin. 9 f. n. „Samme Kirkes *Hedninge M. S.* har en Station i Chinkiang med 2 eur. Arbeidere[14]."
— Lin. 5 efter „kinesiske" tilf. „(eller østkinesiske)".
— Lin. 1 f. n. efter „(1863)" tilf. „samt amerikanske og indfødte Kolportører i flere Provinser".

„*Det amerikanske Traktatselskab* støtter ligeledes Missionen i Kina og blandt Kinesere i andre Lande[15]."

Tillæg til første Hefte.

Side 193 Anm. 4 efter „31 ff." tilf. „1885, 59 ff."
— Anm. 8 tilf. „1884, 70."
— Anm. 10 tilf. „1885, 148. 153."
— efter Anm. 11 tilf. „[12] Rep. 1885, 7 ff."
„[13] Lockhart 232."
„[14] Rep. M. S. Meth. Ep. ch. 1884, 70."
„[15] Rep. 1884, 95."

Side 194 Lin. 3 tilf. „Det har udgivet Dele af den hellige Skrift i Shanghaï og Nanking Dialekterne[1]."
— Lin. 6 efter „Christne" tilf. „1689 oprettedes et Bispedømme i Nanking, der 1856 forandredes til det ap. Vikariat Kiangnan."
— Lin. 10 „1870" l. „(Juni 1881)".
— Lin. 12 „42 — 10 — 81,000" l. „73 — 28 — 102,306 (1883)".
— Lin. 14 efter „Nanking" tilf. (1869)".
— — efter „Yongtsjeu" tilf. „eller Yangchau".
— — efter „Sutsjeu" tilf. „eller Suchov, Usé, Tsantseufu, Yankinpao, Ziekiao, Kientee (i Nganwhei), Maokatsen, Kikangtsen, Ningkofu (i Nganwhei), Kienpinghien, Zose, Seking. I Putang, hvor de Christnes Antal er forholdsvis stort, boer der 6 Missionærer, der dog ei have fast Bolig. Hovedmenighederne findes i Tchuencha, Tsankalen, Nanhoei, Fonghien[2].
— Lin. 8 f. n. efter „Chenangfu" tilf. „og 1882 Weihien".
— Lin. 7 f. n. „7 Præster" l. „13 Missionærer, hvoraf 3 Læger, en indfødt Præst".
— Lin. 6 f. n. „1882 — 1149" l. „1884 — (her og i Peking) 2384".
— Anm. 1 tilf. efter „152" „1885, 351. 376."
— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1868, 62. 153. 177. 1869, 60. 162. 244. 305. 420. 1870, 265. 1872, 142. 449 ff. 1874, 348. 459. 471 f. 490. 1875, 14. 1876, 232. 464. 1877, 342. 1881, 424. 1884, 617.
— Anm. 3 tilf. „1885, 103 ff."

Side 195 Lin. 9 og 10 „1880" l. „1884".
— Lin. 10 „362" l. „ved Udg. af 1884 2270".
— Lin. 7 f. n. efter „Missionærer" tilf. „og 4 ug. Kvinder".
— efter Lin. 7 f. n. tilf. „*Det britiske B. S.* har 6 kinesiske Kolportører under en Europæers Ledelse i denne Provins[11]."
— Lin. 3 og 2 f. n. „1876 — 11 — 9 — 10,000" l. „1880 — 9 — 10 — 15,000".
— Lin. 1 f. n. efter „Chefu" tilf. „(1868), Suikiase, Xantam".
— Anm. 3 tilf. „1885, 62. Miss. herald 1885, 165."
— Anm. 9 tilf. „1884, 122."
— Anm. 10 tilf. „Miss. cath. 1869, 6. 1881, 89. 135. 1882, 235."
„[11] Rep. 1885, 350."

Side 196 Lin. 9 og 10 „1880 — 305" l. „1884 — 869 (her og i Sjantung)".
— Lin. 9 „hvoraf en er Læge" udg.
— Lin. 10 f. n. „1862" l. „1861 en Station i Chefu, hvor den ene Missionær dræbtes 1862. Den anden boede dels i Chefu, dels i

den tæt derved liggende Landsby Chookie, til han 1868 vendte tilbage til Amerika. 1862 anlagdes"

Side 196 Lin. 5 f. n. „3" l. „4".

— Lin. 4 f. n. „3 — Læge" l. „4 Missionærer".

— Anm. 1 tilf. „1885, 196."

— Anm. 6 tilf. „Hist. sketch. 31 ff."

— Anm. 7 tilf. „Rep. 1885, 103 ff."

Side 197 efter Lin. 2 tilf. „En af *den engelsk presbyterianske Kirkes* Missionærer opholdt sig i Peking 1863—67, i Newchwang 1867—68[10]."

— Lin. 3 „hvor o. s. v." l. „opg. 1880)".

— Lin. 7 „1879" l. „(1869—80), Tsunhua (1881—82), Taian eller Nankung (1881—83)".

— Lin. 7. 8. 9 „1881 — 5 — 216 — 157 — 3" l. „1884 — 7 — 348 — 213 — 6".

— Lin. 10 efter „Læge" tilf. „og i Tjentsin[4]".

— Lin. 12 tilf. „Biskoppen af Nordkina boer her (eller i Chefu)[5]."

— Lin. 12 f. n. „2" l. „8".

— Lin. 11 f. n. efter „Peking" tilf. „og arbeide under en Europæers Styrelse. Det har udgivet Dele af den hellige Skrift paa Mandarinsproget i Peking[8]".

„*Nordkina Traktatselskab* (stiftet 1883) har sit Sæde i Peking og støttes af *det religiøse Traktatselskab*[10] og *det amerikanske Traktatselskab*[11]."

— Lin. 9 f. n. „og" l. „1837 forandredes det til et apostolisk Vikariat og det"

— Lin. 3 f. n. „o. fl." l. „Chalaeul, Chingtingfu, Tchamkiotchuan, Yangkiako (1883 Trappister), Haotsuen, Shienhien, Fankiatchai o. fl."

— Anm. 2 tilf. „1880—81, 148."

— Anm. 3 tilf. „1880, 63 f. 1881, 82 f. 1882, 67 f. 1884, 81."

— Anm. 4 tilf. „Rep. M. S. Meth. ep. ch. 1884, 81."

— Anm. 5 tilf. „Net 1882, 137. Clergy list 1882, 571."

— Anm. 8 tilf. „1885, 350. 376."

— Anm. 9 tilf. „Miss. cath. 1869, 166. 1872, 190. 1874, 348. 1877, 383. 1880, 38. 1882, 556. 1883, 565 ff. 1884, 220."

— efter Anm. 9 tilf. „[10] Rep. 1885, 150."

„[11] Rep. 1885, 98."

Side 199 efter Lin. 7 tilf. „*Den forenede presbyterianske Kirkes Zenanamission* har en Station i Mukden med en Arbeider[8]."

— efter Lin. 9 tilf. „*Det britiske B. S.* har 12 indfødte Kolportører, som under en Europæers Ledelse arbeide i Sjantung og Korea[9]."

— Lin. 11 „Er det o. s. v." l. „Dette er imidlertid urigtigt."

— Lin. 11 og 10 f. n. „5 — 2" l. „7 — 3".

— foran Lin 5 f. n. tilf. „*Det amerikanske M. S.* anlagde 1882 en Station i Taiyuenfu, der 1883 flyttedes til Chienhsiu, Taiku, Pingyao. 4 Missionærer arbeide her[10]."

„*Det britiske B. S.* har 1 europæisk, 1 kinesisk Kolportør i denne Provins[11]."

Side 199 Anm. 5 tilf. „1884, 122.“
— efter Anm. 7 tilf. „[8] Rep. for 1883, 5. 11 f.“
„[9] Rep. 1885, 350.“
„[10] Rep. 1883, 77 f.“
„[11] Rep. 1885, 350.“

Side 200 Lin. 2 efter „Pingyang“ tilf. „Lungan“.
— Lin. 9 „men o. s. v.“ l. „Nu er der anlagt en Station i Chankiakeo[2].“ „*Det britiske B. S.* har 2 „kinesiske Kolportører her[7].“
— Lin. 10 „1845“ l. „1844“.
— Lin. 12 efter „Lazarister“ tilf. „(fra 1844)“.
— Lin. 12 „nu“ tilf. „(fra 1869)“.
— Lin. 14 „Stationer o. s. v.“ l. „1882 deltes Vikariatet i Nord og Syd Honan. Stationer findes i Nanyang (allerede i det 17de Aarh.), Siangshien, Luyhien, Fankiakin o. fl. St.[3]“.
— Lin. 15 efter „Menighed“ tilf. „der kaldtes Tiaokinkikao“.
— Lin. 17 „1/1000“ l. „1/10,000“.
— Lin. 7 f. n. „Hauchung (1876)“ l. „Hanchung (1876) og Sigan (1882)“.
— Lin. 6 f. n. „2 Miss.“ l. „4 Miss. og 3 ugifte Kvinder“.
— Lin. 2 f. n. tilf. „Der er Stationer i Singuhien, Kaolingfu, Tchentchehien o. fl. St.“
— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1882, 112.“
— Anm. 2 tilf. 1884, 122. 1885, 131.“
— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1868, 139 f. 1869, 237. 1871, 90. 108. 1872, 601. 1877, 324. 1878, 2. 1879, 87. 1882, 309. 1883, 617.“
— Anm. 4 tilf. „Lett. édif. 7, 4 ff.“
— Anm. 6 tilf. „Miss. cath. 1875, 160. 1879, 213.“
„[7] Rep. 1885, 351.“

Side 201 Lin. 3 „3 Missionærer“ l. „4 Missionærer, 4 ugifte Kvinder“.
— efter Lin. 4 tilf. „*Det britiske B. S.* har 2 europæiske og 1 indfødt Kolportør i Kansu[7].“
— Lin. 5 „en Missionær o. s. v.“ l. „Missionærer i Lanchau (Lautcheou), Liangtsjufu, Liangtanghien (o. 1883), Sungchatsjuang, Hsihsiang, Kanchuantse, Kantchëu. 1878 oprettedes et apostolisk Vikariat for Kansu, og Missionen overdroges til Præsterne de la congregation de Scheutveld les Bruxelles. Herfra er begyndt en Mission i Kuldsja[2].“
— Lin 6 „1/5“ l. „1/10“.
— Lin. 9 efter „(1877)“ tilf. „Tschentu (1881)“.
— Lin. 10 foran „og“ tilf. „4 ug. Kvinder“.
— efter Lin. 11 tilf. „*Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.* har en Station i Chunking med 4 Missionærer, 5 Medl., 9 paa Prøve[8].“
„Samme Selskabs *Kvindemissionsselskab* har en Station i Chunking med 1 kvindelig Arbeider[9].“
— Lin. 12 „en“ l. under en Europæers Ledelse 3“.
— Lin. 14 „omtr. 1688“ l. „1699“.
— Lin. 10 f. n. „Siden — 1856“ l. „1840 skiltes Yunan, 1846 Kveitchau derfra og 1858“

Side 201 Lin. 6 f. n. „o. fl. St." l. „Panchui, Kiangtsiu, Longtang, Yatchu, Taipin, Kienkiang, Sulinhien, Hotcheu, Jenyang, Kankyteh, Laikiatchang, Yunchan, Chuenkinfu, Kankytchang, Lutchau, Kiating, Myy ell. Salien, Hongpuso o. fl. St."
— Lin. 1 f. n. „1867 — 5 — 629" l. „1883 — 7 — 777".
— Anm. 1 tilf. „1884, 122. Miss. cath. 1881, 327."
— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1878, 339. 1881, 327. 1883, 256. 1884, 65. 313. 377. 380. China's mill. 1884, 144."
— Anm. 3 tilf. „1884, 122."
— Anm. 4 tilf. „1885, 351."
— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1869, 233. 260. 1870, 229. 1872, 137. 220. 1873, 601. 1873, 299 (angiver 1871 51 Miss., 70 indf. Præster, 85,000 Christne). 1874, 579. 1875, 9. 30. 358. 509. 1876, 398. 1877, 372. 397. 1879, 216 ff. China's mill. 1878, 59. 1883, 30."
— Anm. 6 tilf. „China's mill. 1885, 25."
„ 7 Rep. 1885, 350."
„ 8 Rep. 1883, 78."
„ 9 Rep. M. ep. ch. 1883, 78."

Side 202 Lin. 3 „161 Medl." l. „253 Medl., 56 paa Prøve[1]".
— Lin. 5 og 6 „1 — 1 — 81" l. „(ved Udg. af 1883) 3 — 2 — 40".
— Lin. 8 efter „(1878)" tilf. „hvorfra arbeides i Honan, Shashi (1884)".
— Lin. 8 „4 Miss." l. „9 Missionærer (Mai 1884)".
— Lin. 10 efter „(1878)" tilf. „og Itu (1883—84)".
— Lin. 11 „14" l. „22".
— Lin. 13 „3" l. „1".
— Lin. 7 f. n. tilf. „Der er Stationer i Hotsuang, Hankov, Tseoulai, Kiutcheufu, Ichang, Laohoku, Vantian, Kaonganlao, Tienmenhien, Hoangtcheu, Outchang (Wuchang), Hongtcheupao, Kutchen, Kiaienfu, Santchapin, Kianjankou, Wanchai, Yummon, Kixoei."
— Lin. 2 f. n. „(1875 — Miss.)" l. „(1875, senere oph.), med 3 Miss., 3 ugifte kvindelige Arbeidere (Mai 1884)".
— Lin. 1 f. n. tilf. „Herfra arbeides i Kvangsi."
— Anm. 1 efter „97" tilf. „1882, 113. 122."
— Anm. 2 tilf. „1884, 605. Hist. sketch. 38 ff."
— Anm. 3 tilf. „1884, 122."
— Anm. 4 efter „35" tilf. „1884, 47. 1885, 50 ff. 81 f."
— Anm. 6 „1881, 152" l. 1885, 351".
— Anm. 7 tilf. „Miss. cath. 1870, 204. 261. 270. 319. 1872, 303 f. 1874, 605. 1876, 565. 615. 1877, 568. 1880, 95. 522. 587. 1881, 304. 412. 1882, 112. 485. 1884, 99. 581.
— Anm. 8 tilf. „1884, 122."

Side 203 Lin. 1 „2" l. „1".
— Lin. 11 „(1879)" l. „(1879—82), Wuhu (1883)".
— Lin. 11 og 12 „4 — 44 — 40 — 1881" l. „5 — 60 — 49 — 1883".
— Lin. 13 „2" l. „1".
— foran Lin. 14 f. n. tilf. „*Det britiske B. S.* har 1 europæisk, 1 indfødt Kolportør i denne Provins[7]."

Side 203 Lin. 5 f. n. „1838" l. „1839".
— Lin. 2 f. n. tilf. „Stationer findes i Kinganfu, Fuchau, Sanponkiao, Quayyun, Kiukiangfu, Tsitu, Kiutu."
— Anm. 1 „1881, 152." l. „1885, 351."
— Anm. 3 tilf. „1882, 59. 1883, 63 ff."
— Anm. 4 tilf. „Rep. M. S. meth. ep. ch. 1883, 66."
— Anm. 6 tilf. „Miss. cath. 1873, 20. 218. 1875, 71. 1883, 483. 1884, 14. 63."
„[7] Rep. 1885, 351."
Side 204 Lin. 8 foran „Missionen" tilf. „1879 deltes Vikariatet i Nordhunan, der overdroges til spanske Augustinere, og Sydhunan".
— Lin. 10 tilf. „Der er Stationer i Yuinciufu, Tschangte o. fl. St."
— Lin. 16 „hører" l. „hørte til 1875, da den fik sin egen apostoliske Præfekt,"
— Lin. 18 tilf. „Der er Stationer i Cheoungse, Changtsin, Maikang, Silinhien, Kouayyun, Changse, Longngan, Leingchan. 1875 begyndte Arbeidet blandt den vilde Stamme Pan-y. Under den sidste Krig med Frankrig har Missionen lidt meget."
— foran Lin. 10 f. n. tilf. „En meget stor Del af Befolkningen udgjøres af de uafhængige Miautse[7]."
— efter Lin. 8 f. n. tilf. „*Det britiske B. S.* har her en europæisk Kolportør[9]."
— Lin. 6 f. n. „senere — Kveiang" l. „Ifølge Miss. cath. 1868, 17 skete dette dog først 1702, og da Vikaren døde 1708, var der 12—15,000 Christne. Hans Efterfølgere kunde ei naa deres Stift; Missionærerne (Jesuiter) uddøde efterhaanden, og alt sygnede hen. Siden blev Missionen overdraget til Société des missions étrangères og lagt under den apostoliske Vikar i Sechuen, men da var alt Spor af Christendom uddød. 1770 gjenaabnedes Missionen af Indfødte, omvendte i Sechuen og Peking. Den dreves ved Besøg af Missionærer, først 1809 synes en saadan at have faaet fast Bolig i Kveiangfu. Mange indfødte Christne faldt her som Martyrer. 1846 fik Kveichau atter sin egen apostoliske Vikar (i Kveiangfu). Der er Stationer i Kveiangfu, Tschonkiutscheu, Tsengfu, Lutsongkoang, Meytau, og der arbeides ogsaa blandt Miautser, Ykia'er og Y-yen'er."
— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1870, 113 f. 241 f. 1879, 548."
— Anm. 4 tilf. „1884, I, 30. Miss. cath. 1869, 260. 1870, 249. 1875, 313. 1877, 125. 1881, 293. 528. 1884, 13 ff. 25 ff. 61 ff. 277 ff."
— Anm. 5 tilf. „1884, 122."
— Anm. 6 tilf. efter „63" „1883, III, 33 ff. Miss. cath. 1868, 42. 57 f. 65 f. 1869, 140. 261. 337. 1870, 174. 1872, 353 f. 1873, 305 f. 1877, 163. 1878, 66. 1881, 459. 1884, 615."
„[7] Miss. cath. 1868, 19."
„[8] Rep. 1885, 351."
Side 205 Lin. 5 „paatænkt" o. s. v." l. „1881 anlagt en Station i Talifu, 1882 i Yunanfu, hvor der i Mai 1884 var 4 Missionærer[1]".

Side 205 Lin. 7 „omtrent o. s. v.“ l. „1702 fik den sin apostoliske Vikar. Der var dengang kun 4 Christne i Yunan. 1707 blev Vikaren fordreven, og det lykkedes hverken ham eller hans Efterfølger at komme ind i Landet. Ved dennes Død blev Yunan forenet med Sechuen, men gjenoprettedes 1843 til et ap. Vikariat. Først ved Slutningen af Aarhundredet begyndte Missionen at gjøre Fremgang. 1814 var her 1385 Christne. 1815 lede de under en svær Forfølgelse. Missionen er overdraget til „Société des missions étrangères“. 1843 var her 3000 Christne, 1882 13,427 Christne, 1876 10 Missionærer, 8 indfødte Præster. Der er Stationer i Kiutsiu, Tali, Yunan, Longki, Tsaokiayu (1867), Tangkiaten (1872, rimeligvis opgiven), Pienkio, Tchaotong (Kokuai er en Udpost dertil), Tongtchuang (1880), Likiang, Tchenkiang, Sytao, Petchaiku, Yangpi, Kiutong, Huangkiapin, Chytien, Lutinkiao. Der arbeides ogsaa blandt Lolo'erne[2].“

— Anm. 1 tilf. „1884, 122.“

— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1869, 99. 1873, 470 f. 1874, 166, 1875, 34. 1879, 218. 295. 308 f. 1881, 227. 241. 366. 404 ff. 416 ff. 440. 512 f. 587. 1882, 505 ff. 1883, 597.“

— Anm. 2 Lin. 1 efter „63“ tilf. „1882, VI, 22.“

Side 206 Lin. 5 efter „Udlandet“ tilf. „1882 har Korea sluttet Handelstraktat med England og Amerika, hvorved 3 Havne ere blevne aabnede.“

— Lin. 6 efter „buddhaistisk“ tilf. „(Buddhaismen kom til Korea 372 e. Chr.)“

— Lin. 10 efter „derhen“ tilf. „(til Kimkitao)“.

— Lin. 18 efter „hvorledes“ tilf. „Det Venskab, Jesuitmissionæren Schall i Peking i Midten af det 17de Aarh. sluttede med Kongen af Korea under dennes Besøg i denne By, blev uden Følge, skjøndt denne var villig til at modtage Missionærer; thi man havde ingen at sende.“

— Anm. 1 tilf. „Calw. Miss. bl. 1882, 71. Hoskjær 353. Miss. cath. 1882, 366 f.“

Side 207 Lin. 9 „5“ l. „8 under en apostolisk Vikar, de Christnes 12,000. I Seul er der en Station.“

— Lin. 10 efter „Sibirien“ tilf. „Indvandringen begyndte 1863, men er i de sidste Aar aftaget.“

— Lin. 13 tilf. „1879 var der Stationer ved Suifunskaja og Possiet med 3 Miss. I Landsbyen Blagoslowennoe ere alle Koreanere Christne.“

— Lin. 15 efter „Mukden“ tilf. „hvorfra der arbeides blandt de i Mansjuriet indvandrede Koreanere. Endel ere døbte[4]“.

— foran Lin. 7 f. n. tilf. „*Den presbyterianske Kirke i Amerikas Hedninge M. S.* har Stationer i Seul[5].“

„*Den methodistisk biskoppelige Kirkes Hedninge M. S.* sendte 1884 en Missionær til Seul[6].“

„En Missionslæge har anlagt en Station i Seul[7].“

„*Det kirkelige M. S.* har sendt eller vil snart sende en indfødt Præst, underholdt af Menighederne i Fukien, til Korea[8].“

„*Det britiske B. S.* er ifærd med at udgive Bibelen paa Koreansk og sende Kolportører dertil[9]."

Side 207 Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1869, 381 ff. 1870, 427. 1875, 144. 1878, 263 f. 326 f. 1879, 85 ff. 98 ff. 110 ff. 122 ff. 168 ff. 174 ff. 198 ff. 210 ff. 234 ff. 533 ff. 545 ff. 1880, 134 ff. 146 ff. 158 ff. 170 ff. 1882, 529 ff. 1884, 220. Huc. christ. 2, 394 ff. 3, 272 ff."

— Anm. 2 tilf. „Medd. af Pastor Fechner."

— efter Anm. 3 tilf.:

„[4] U. P. Miss. rec. 1885, 327 ff."
„[5] Spirit of miss. 1885, 116."
„[6] Bas. M. M. 1885, 167. Kristelig Tidende. Chra. 1885, 221."
„[7] Bas. M. M. 1885, 167."
„[8] Bas. M. M. 1885, 213."
„[9] Rep. 1885, 350. 361."

Side 209 „S. 32" udg.

— Lin. 3 f. n. efter „Oka" tilf. „Timetan (1880), Aria Kireti (1880)".

— Lin. 2 f. n. „112,000" l. „140,000".

— Lin 1 f. n. „Resten" l. „(1880: 180,000)".

Side 214 „Allahabad" Sp. 2 tilf. „105".

Side 215 ved „Archangelsk" „Europa" l. „20 — Ha".

Side 217 ved „Boninøer" „Australien" udg.

— ved „Borneo" „174" l. „170".

— ved „Chabarova" „Europa" l. „20".

Side 218 „Darsjiling" „124" l. „125".

Side 219 „Ellichpur" „121" l. „122".

— ved „Eskimoer" „Amerika" l. „11 — Bg. o. s. v."

Side 223 ved „Kerson" „Europa" l. „20 — Gc".

— ved „Kodjaker" „Amerika" l. „11 — Cc".

— „Kolapur" „111. 113" l. „112. 114".

Side 228	ved „Nisjni Novgorod"	„Europa" l.	„20 — Hb".
—	ved „Nes"	„Europa" l.	„20 — Ha".
Side 230	ved „Pjosjta"	„Europa" l.	„20 — Ha".
Side 233	ved „Sterlitamak"	„Europa" l.	„20 — Ha".
Side 235	ved „Ufa"	„Europa" l.	„20 — Ha".
Side 236	ved „Vjatka"	„Europa" l.	„20 — Ha".
—	ved „Vologda"	„Europa" l.	„20 — Ha".

Side 237 ved „Østkap" „Amerika" l. „(11 — Ba)".

Side 11 tilf. „*Den skotske Frikirke* anlagde 1885 en Station i Aden for Arbeide blandt Muhamedanerne (F. C. S. M. R. 1885, 335.)"

Side 23 Lin. 10 f. n. tilf. „Foruden de anførte Steder er der Missionsstationer i Pinhalu (hvor den ap. Vikar boede 1860), Kosntin, Brelum (blandt Stieng), Battambang, alle anlagte før 1860 (Mouhot, voyage dans les royaumes de Siam, Cambodge etc. Paris 1871. 137. 145. 149. 153 ff. 179."

Tillæg til første Hefte.

Side 53 Lin. 19 og 20 l. „1703 blev Missionen i Thibet overdraget til de italienske Capucinere, og 1707 bosatte to Missionærer sig i Lassa. 1714 afsendtes atter 16 Missionærer, der skulde bosætte sig i Chandernagore, Patna, Katmandu, Lassa, Trongne (1717), hvilket ogsaa skete. 1716 ankom de til Thibet. De fandt i det Hele taget en god Modtagelse, men udrettede dog ikke stort. Endnu 1740 bestod denne Mission."

Side 54 Anm. 1 tilf. „de Montibus, Miss. ap. Thibetano Seraphico. München 1740. 2, 1 ff."

Side 85 Lin. 15 tilf. „Denne Mission er ifærd med at overdrages til Ev. Fosterlandsstiftelsen (F. C. S. M. R. 1885, 338.)"

Side 118 Lin. 13 tilf. *Romerkirken* anlagde 1715 en Station i Katmandu, der paa Grund af Forfølgelse maatte opgives, hvorpaa der 1722 anlagdes en Station i Batgao[6]."

— efter Anm. 5 tilf. „[6] de Montibus 2, 186 f."

Side 152 Lin. 14 f. n. tilf. „Det hollandske lutherske M. S. anlagde 1885 en Station i Bentinck, efterat Regeringen havde forment det at nedsætte sig i Palembang[8]."

— efter Anm. 7 tilf. „[8] Allg. Missz. 1885, 575."

Side 158 Lin. 10 tilf. „1870 begyndte en *uafhængig* Missionær (Irvingianer) en Gjerning i Nærheden af Batavia. 1877 var her 10 Stationer med 11 Evangelister og 800 Sjæle[8]."

— efter Anm. 7 tilf. „[8] Allg. Missz. 1885, 574."

Til andet Hefte.

Afrikas Folk.

- Semiter (se til S. 1)
  - nordlige (til S. 1)
  - Æthiopisk (til S. 168)
- Hamiter (se til S. 1)
  - Berber ell. Libyer (til S. 1)
  - Ægypter (til S. 162)
  - Æthioper (til S. 165)
- Bantu (til S. 10)
  - vestlige (til S. 10)
    - nordlige (til S. 10)
    - sydlige (til S. 13)
  - sydlige (til S. 94)
    - Herrero (til S. 94)
    - Chuana (til S. 97)
    - Kafir (til S. 125)
  - Østlige
    - vestlige, østlige, sydlige (til S. 177)
- Negre (til S. 20)
  - Atlantiske Afd. (til S. 20)
    - sydlige, nordlige (til S. 20)
  - Nigerafd.
    - østlige, vestlige (til S. 54)
  - Centrale (til S. 55)
  - Nilafd. (til S. 167)
- Hottentot og Buskmænd (til S. 72)
  - Pygmæ (se til S. 72)
  - Helot (se til S. 72)
  - Khoikhoi (se S. 75)
- Nubah-Fulah (se til S. 165)

Andet Hefte.

Side 1 Lin. 5 „Vi o. s. v.“ l. „Cust deler Sprogene i 1) Semitisk, 2) Hamitisk, 3) Nuba-Fullah, 4) Negre, 5) Bantu, 6) Hottentot og Buskmænd. Semiterne bo over en stor Landstrækning, nemlig Ægypten, Landet Vest for Nilen til 10° og helt hen til Tsad Søen, Nordafrika til 3° V. L., Nordvestkysten af Afrika og med nogle Afbrydelser ned til 15°. Hamiterne svare omtr. til Berberne, Nuba-Fullaherne omtr. til Beja'erne, Nigritierne ere med Rette delte i de tre sidste Folkestammer. Underafdelingere af disse Folk ville siden blive anførte[1].“

— Lin. 10 efter „Vandalerne“ tilf. „Berberne ere en Underafdeling af Hamiterne, der deles i Ægypterne eller Kopterne (S. 162), Libyerne eller Berberne og Æthioperne (se til S. 165). Berberne deles igjen i 1) Kabyler, 2) Tamashek, 3) Ghat, 4) Ghadamsi, 5) Shilha, 6) Zenega, 7) Guanch, 8) Siwah. Af disse Sprog tales Shilha eller Shlu (Tamazirght, det ædle Sprog) af Berberne i Marokko.“

— Lin. 14 efter „Araberne“ tilf. „der tilligemed de nu uddøde Puner høre til den semitiske Stammes nordlige Afdeling[2].“

— Anm. 1 tilf. „Cust, a sketch of the modern languages of Africa. London 1883, 106.“

— efter Anm. 1 tilf. „[2] Cust 81.“

Side 2 Lin. 12 efter „Martyrdøden“ tilf. „samme Skjæbne overgik 1221 7 Franciskanermunke, der samme Aar vare sendte til Ceuta at prædike der“.

— Lin. 12 f. n. efter „1667“ tilf. „1636 sendtes en Dominikanermunk til Marokko for at prædike for de christne Fanger, og i Begyndelsen af forrige Aarhundrede prædikede en Jesuit for Fangerne i Mekines.“

— Lin. 6 f. n. tilf. „Derimod findes der flere Stationer i Marokko, hvor der ved Freden med Spanien 1872 indførtes Religionsfrihed. 1872 var her Stationer i Tanger Tetuan, Casa blanca, Mazagan, Mogador med 27 Missionærer, 1170 Christne. Nu er der i Tanger et apostolisk Vikariat for Marokko. Missionen drives af spanske Franciskanere[2].“

— Anm. 1 tilf. „Cust 113.“

— Anm. 2 tilf. „Lett. edif. 17, XXXI. Miss. cath. 1871, 367. 1872, 602. 1873, 491. 1874, 35. Kath. Missionsatl. 16 og N. 10.“

Side 3 Lin. 6 tilf. „*Det britiske B. S.* arbeider ved særlige Arbeidere for Udbredelsen af hellige Skrifter i Marokko. Det har udgivet nogle Kapitler paa Rifian, en Berberdialekt[7].“

Side 3 Anm. 4 tilf. „Maltzan, drei Jahren im Nordwesten von Afrika. Leipzig 1863. 1, 48 ff. Miss. cath. 1875, 582 ff. 594 ff. 606 ff. 618 ff. 630 ff. 1877, 154 ff. 166 ff. 178 f. 190 f. 202 f. 226 f. 228 f."
— efter Anm. 6 tilf. „[7] Rep. 1885, 366. Monthly Rep. Brit. B. S. 1885, 51 ff."

Side 4 Lin. 11 f. n. efter „Aknoun" tilf. „(oph. 1880), Constantine (1830), Bouffarik (1850—70)".
— Lin. 3 f. n. „o. fl." „I Stifterne Oran og Algier er det navnlig Lazaristerne, der drive Missionsgjerningen, i Constantine Stift nævnes Sognepræsterne i Ain Beida, Tebessa, Klienchela, Soumam, Oued Amisour, El Kseur, Akbon, Biskra som virksomme for Missionen blandt Araberne."

Side 5 Lin. 1 efter „Tighzel" tilf. „eller des Attafs".
— — efter „(1873)" tilf. „St. Monica".
— Lin. 11 efter „Kabylerne" tilf. „hvor Missionen var dem overdraget 1873".
— Anm. 1 Lin. 5 tilf. „1870, 54. 79 f. 1872, 22 f. 40. 460. 1873, 377. 401. 556. 1875, 427. 634 f. 1876, 230. 306. 1877, 504. 1884, 323. Maltzan 1, 131."
— Anm. 3 tilf. „Maltzan 3, 275."

Side 6 Lin. 12 „To Miss. o. s. v." l. „Siden ere Stationer anlagte i Tlemcen og Tanger. 4 Miss. arbeidede her i 1884."
— Lin. 18 tilf. „Det første er ifærd med at udgive et Evangelium paa Kabylsk[4]."
— Lin. 2 f. n. „1073" l. „1054".
— Lin. 1 f. n. „Erkebiskop af Karthago" l. „Biskop af Karthago, der 1076 efterfulgtes af en anden, efter hvem ingen nævnes".
— Anm. 2 tilf. „Africa 1884, 96. The Christian $^{11}/_{9}$ 1884, p. 36."
— Anm. 4 tilf. „1885, 364."

Side 7 Lin. 4 efter „1198" tilf. „i hvilket Aar den stiftedes".
— Lin. 5 efter „1218" tilf. „ell. maaske snarere 1232".
— Lin. 20 f. n. efter „5te" tilf. „1535".
— Lin. 17 f. n. efter „1652" tilf. „under genuesiske, derefter under romerske Kapucinere".
— Lin. 16 f. n. efter „1605" tilf. „—1607".
— Lin. 14 f. n. foran „gik" tilf. „(1665)".
— Lin. 12 f. n. efter „1685" tilf. „og kort efter".
— Lin. 12 f. n. „Rocca" l. „Rosso".
— Lin. 10 f. n. „1852" l. „1815 (gjenoptaget af Kapucinerne 1833)".
— Lin. 5 f. n. „kun 2000" l. „8070 Christne, hvoraf 200 vare Grækere, 100 Protestanter".
— Lin. 4 f. n. „Præfekt" l. „Vikar (ap. Præfekt 1624), hvorfra Karthago 1884 skiltes som et Erkebispedømme".

Side 8 Lin. 5 foran „I" tilf. „Senere ere dertil komne Karthago, La Marsa, Tabarka, Beja, Hammamet, Nebeul Ensida, Gabes."
— Lin. 13 f. n. „havde 1847" l. „ansatte 1844".

Side 8 Anm. 1 tilf. „1868, 191. 1884, 555. Jahrb. 1855, III, 72. Sainte Marie, La Tunisie chrétienne. Lyon 1878, 70. 78 ff."

— Anm. 4 tilf. „Ewald, journal of miss. lab. in Jerusalem. London 1845. 14."

— Anm. 5 tilf. „C. of S. M. R. 1885, 255."

Side 9 Lin. 5 „hvor — Papister" l. „der er betroet Franciskanerne (les mineurs réformes). 1869 var her 4565 Christne."

— Lin. 6 „En o. s. v." l. „Andre Stationer findes i Bengazi, Mesurata, Derna, Mersh, Garian; paa de 4 sidste findes kun meget faa Christne[2]."

— Lin. 12 f n. efter „Nigritierne" tilf. „til hvilke (Centralgruppen) Cust henregner dem".

— Lin. 10 f. n. „der — Berbere" l. „(Enkeltal Amosjarh, tidl. Masigh, Amasigh). De deles i Stammerne Asgar, Hoggar, Kel-Ui, Auel-Immiden."

— Lin. 6 f. n. tilf. „Til Berberne høre Rhadamse, Rhat og Zenaga. I den nordlige Del af Sahara have Franskmændene udvidet deres Herredømme, og Stammerne Duimenia, Uled Sidi Cheik, Laarba (1844), Ulod Naid, Chamba, Beni Mzab og Ait Atla staa under dem. De ere Berberstammer, alle paa de to sidste nær tale Arabisk[5]."

— Anm. 2 tilf. „1870, 309."

— Anm. 5 tilf. „Africa 1884, 90 ff. Miss. cath. 1879, 374 f. 386 f. 398 f. Barth, Reiser i Nord- og Mellemafrika. Kbhvn. 1860. 1, 91 ff. Cust 107 ff. og Kort A."

Side 10 Lin. 2 efter „sket" tilf. „Stationer ere anlagte i Rhadames og Rhat. For Sahara er der oprettet et apostolisk Præfektur, og Missionen er overdraget til Missionscongregationen i Algier."

— Lin. 5 f. n. tilf. „I den sydlige Del af Afrika boer fra 5° N. Br. mod Vest og 0° mod Øst Bantufolkene. De deles af Cust i den vestlige, sydlige, østlige Afdeling. Den første deles atter i den nordlige og den sydlige Gruppe (se til S. 13). Af de Folkeslag, der vedkomme dette Arbeide, høre følgende til den nordlige Gruppe: 1) Edieia (se S. 57 f.), 2) Isubu (S. 59), 3) Dualla (S. 59), 4) Bakvilli (S. 59), 5) Bakundu (S. 59), 6) Mbenga (S. 60), 7) Batanga ell. Banaka, der tale Nakasproget (S. 61) og Belingi (S. 61), 8) Mpongve (S. 61), 9) Kamma (S. 62), 10) Shekani (S. 63), 11) Bakele (S. 63), 12) Fan (S. 63), 13) Bateke (S. 11), 14) Loango (Kabinda, Kokongo, Angoy) (S. 10), 15) Kongo eller Feiote (S. 11).

— Anm. 1 tilf 1868, 78. 1869, 210 f. Kath. Miss. atl. 16."

— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1876, 229 ff."

Side 11 Lin. 8 f. n. „Ved — Sproget" l. „Mundarter af Kongosproget ere Bakongo, Basundi, Babwendi, Basesse, Bawumba, og Mundarterne i Sonho, Enbomma, samt Runda, Mbinde, Musorongo, Pallaballa."

— Lin. 15 f. n. efter „gjenoptaget" tilf. „1865 overdroges Missionen til den 1841 i Neuville ved Amiens stiftede Hellig Aands og Marie Hjerte Forening (Congregation de Saint Esprit et de S. Cæur de Marie), og denne Forening aabnede omtr. 1867 et Seminarium i

Santarem, hvor de udgaaende Missionærer skulde lære Portugisisk. Nu er Missionen overdraget til Missionærcongregationen i Algier."

Side 11 Lin. 12 f. n. efter „St. Anton" tilf. „eller Sogno (1876)".

— — „og o. s. v." l. „og Stanley Pool (1883)".

— Lin. 11 f. n. tilf. „*Biskop Taylors Methodistmission* anlagde 1885 en Station i Majumba[3]."

— Lin. 3 f. n. efter „Kongo" tilf. „1885 oprettedes Kongostaten, hvor fri Religionsøvelse hersker."

— Anm. 1 tilf. „Cust 405 ff."

— Anm. 2 tilf. „1868, 44. 158. 211. 1869, 149. 1873, 37 ff. 258 f. 482. 1876, 205 ff. 1877, 199. 225 ff. 239. 1878, 496 f. 525. 1879, 623 f. 1884, 505. Kath. Miss. atl. S. 16."

— tilf. „[3] Bas. M. M. 1885, 377. Maaske Forvexling med Malungo (se til S. 13)."

Side 12 Lin. 2 efter „Kapuciner" tilf. „(1645. 48)".

— Lin. 6 efter „Biskopper" tilf. „omtr. 1670 dreves Mission ved Bengo, Lifune, Dande og Coanzafloderne og Stammerne ved Søen Quiço".

— Lin. 17 f. n. efter „1876" tilf. „blandt Moussorongo'erne".

— Lin. 16 f. n. efter „begyndte" tilf. „(1645 Kapucinerne)".

— Lin. 2 f. n. efter „1881" tilf. „opg."

— Lin. 1 f. n. „og Stanley Pool" l. „Ntamo eller Leopoldville (Stanleypool), Mukimvika og Equatorville (1884) med 11 Missionærer".

— Anm. 1 tilf. „Rec. de voy. 4, 311 f. Miss. cath. 1874, 124. 1875, 424. 1876, 228. 1877, 240. 1883, 37 ff. 193 f. Gundert 2. Udg. 95."

Side 13 Lin. 2 efter „Batekerne" tilf. „1884 overdroges Missionen til den amerikanske Baptist Missionsforening".

„*Det svenske Missionsforbund* lønner siden 1881 to svenske Missionærer i ovenanførte Selskabs Tjeneste[3]."

„1885 sendte Menigheden i *Evangelietabernaklet i Ny York* 4 Missionærer til Kongo, som samme Aar vendte tilbage, efter at den ene var død[4]."

— Lin. 3 tilf. „Til den sydlige Gruppe af Bantufolkenes vestlige Afdeling høre Folkene: 1) Bunda i Angola (S. 13), 2) Nano i Bailunda og Bihe (S. 13), 3) Ponda eller Bunde (se til S. 107), 4) Luina eller Rotse, Njenji (S. 107), 5) Gangella, hvortil hører Amboello (se til S. 95), 6) Humba (se til S. 95)[5]."

— Lin. 5 f. n. tilf. „*Biskop Taylors Methodistmission* anlagde 1885 Stationer i St. Paolo de Loanda, Nhangepege, Dondo, Nhangvia, Pungo Ndango, Malungo[6]."

— Anm. 1 tilf. „Gundert 2. Udg. 96 (der desuden har Bolobo). Rep. Am. bapt. m. n. 1885, 122."

— efter Anm. 2 tilf. „[3] Årsb. 3, 4. 6, 92."

„[4] Bas. M. M. 1885, 210. 498."

„[5] Cust 388 ff."

„[6] Bas. M. M. 1885, 377. 496. Rel. Tr. Soc. Rec. 1885, 122."

Side 14 Lin. 1 efter „Ambunda" tilf. „eller snarere Nano".

Tillæg til andet Hefte.

Side 14 Lin. 3 „3 o. s. v.“ l. „1884 fordreves Missionærerne baade fra Bailundu og Bihe, hvor de havde en Station i Kamondongo (1883), lidt over 1 Mil fra Hovedstaden i Bihe, men kom snart tilbage til Bailundu. Her er der Station i Ekipange og i Chilume. Ved Udgangen af 1884 var her 2 Missionærer og en Lægmissionær i Benguela[1].“

„*Romerkirken* sendte 1866 Missionærer fra Mossamedes paa Undersøgelsesreiser, der naaede Humba, der bo op til Cunenes Kilder, men maatte paa Grund af Portugisernes Skinsyge mod de franske Missionærer opgive det. I Bihe har man indbudt romerske Missionærer, der ved Gaver af Brændevin have stræbt at vinde Kongens Gunst[3].“

— Lin. 16 tilf. „Folkene, der bo her, omtales senere (se til S. 177), iblandt dem er Senna (Bantufolkenes østl. Afd. sydl. Gr.)[2].“

— Lin. 3 f. n. efter „Zumbo“ tilf. „1737 nævnes der Stationer i Mozambik, Luabo, Senna, Marangi, Tete, Sofala, Inhambane.“

— Anm. 1 efter „25“ tilf. „1884, 21 ff. 1885, 22. Miss. herald 1884, 351. 509 ff. 1885, 26. 183 ff. Capello & Ivens, from Benguella to the territory of Yacca. London 1882. 1, 102 ff. Cust 390 ff.“

— Anm. 2 tilf. „Cust 331.“

— efter Anm. 2 tilf. „[3] Miss. cath. 1868, 14. 24. 1879, 504. Miss. herald 1885, 278.“

Side 15 Lin. 15 efter „Kilimane“ tilf. „(anl. 1882)“.

— Lin. 11 f. n. tilf. „*Det amerikanske M. S.* anlagde 1883 en Station i Cocha, siden kaldet Mongve og 1885 i Kambini og Makodweni[4].“

— Lin. 4 tilf. „1633 vare Indbyggerne Muhamedanere, men havde hverken Præster eller Moskeer[3].“

— Anm. 1 tilf. „1878, 273. 1883, 72. 411 f. Journ. R. G. S. 1882, 231. Gusman 1, 213.“

— Anm. 2 tilf. „Rec. de voy. 5, 292 ff.“

— efter Anm. 3 tilf. „[4] Rep. 1884, 20. 1885, 20 f. Miss. herald 1885, 396. 467.“

Side 16 Lin. 3 „Suahelier“ udg.

— Lin. 4 tilf. „Befolkningen hører til Bantufolkenes østl. Afd. sydl. Gruppe. Vel bruges Suahelisproget meget, men Befolkningen er ei Suaheli[1].“

— Lin. 6 tilf. „Mohilla staaer under fransk Beskyttelse[2].“

— Lin. 7 „Mayotta o. s. v.“ l. „Mayotta (1844) og Mohilla (anl. før 1861, oph. før 1872). Missionen styres af en apostolisk Præfekt og er overdraget til Helligaandscongregationen[3].“

— Lin. 10 efter „England“ tilf. „(siden 1810)“.

— Lin. 12 efter „Præst“ tilf. „1850 besøgtes den ½ Aar af en papistisk Præst, 1866 1 Aar af en anden (i Port Mathurin) og atter 1869“.

— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1884, 233. Cust 339.“

— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1872, 514.“

— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1872, 514. 1874, 233 ff. Kath. Missionsatl. 16.“

— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1869, 429 f.“

Side 17 Anm. 8 tilf. „Miss. cath. 1877, 313."
Side 18 Anm. 5 tilf. „Hendschel 269."
Side 19 Lin. 3 f. n. efter „fra" tilf. „Flandern (paa Faial) og"
— Anm. 2 tilf. „Rec. de voy. 1, 432 ff."
Side 20 Lin. 1 tilf. „Cust deler Negerfolkene i 1) den atlantiske Gruppe, 2) Nigergruppen (se til S. 54), 3) den centrale Gruppe (se til S. 55), 4) Nilgruppen (se til S. 167). Den atlantiske Gruppe deles i to Afdelinger, den nordlige (til Cap Mount) og den sydlige. Af de Folk, der her behandles, høre til den første: 1) Wolof (S. 20), 2) Sarakholle eller Mellinka (S. 23), 3) Bambara (S. 23), 4) Mandingo (S. 23), 5) Serere (S. 24), 6) Felup (S. 24), 7) Nalu (S. 25), 8) Pepel (S. 25), 9) Landuma (S. 26), 10) Bago (S. 25), 11) Susu (S. 26), 12) Bullom (S. 31), 13) Temne (S. 32), 14) Limba (S. 33), 15) Mende (S. 33), 16) Vei (S. 35), 17) Kondo (S. 36)[2]."

„Til den sydlige Afdeling høre: 1) Dewoi (rimeligv. = Dei og Kveia) (S. 37), 2) Pessa (S. 37), 3) Gola eller Gura (S. 36), 4) Bassa (S. 40), 5) Kru (S. 41), 6) Grebo (Gedebo, Gdbo) (S. 42), 7) Gbo (S. 41 ?), 8) Avekvom (til S. 44), 9) Asini (S. 44), 10) Asjanti (S. 45. 47), 11) Akra (S. 48), 12) Ewe (S. 50), 13) Yoruba (S. 52)[3]."

— Lin. 10 efter „Hollænderne" tilf. „1638".
— Lin. 12 efter „dem" tilf. „fra Gorèe, Rufisque, Portudal, Joal, hvilke afstodes dem ved Freden i Nimwegen 167."
— Lin. 7 f. n. efter „Herre" tilf. „Siden 1855 have de Franske udvidet deres Herredømmn i disse Egne."
— Lin. 3 f. n. tilf. „der kjøbtes 1814".
— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1877, 293 f. Annuaire de Senegal pour 1883. St. Louis 39 f. 53 ff. Morgan, Rem. of the founding of a chr. mission on the Gambia. London 1864. 1."

„[2] Cust 170 ff."

„[3] Cust 189 ff."

Side 21 Lin. 16 efter „1878" tilf. „—1881".
— Lin. 18 og 19 „1881 — 4 — 6 — 672 — 62" l. „1884 — 6 — 4 796 — 43".
— Lin. 1 f. n. tilf. „1885 anlagdes en Station i Dagana (Volof og Bambara[5]."
— Anm. 3 efter „217" tilf. „1883, 214. 1885, 145 f. 215. Morgan 3 ff. Moister, Mem. of miss. Labours in W. Africa, the West Indies and at the Cape of Good hope. London 1866, 179 ff."
— Anm. 5 tilf. „Allg. Missz. 1885, 528."
Side 22 Lin. 12 efter „Hollænderne" tilf. „endnu 1701, da nogle Jesuiter paa Veien til Kina opholdt sig her en Tid, var en Mission endnu ikke begyndt".
— Lin. 5 f. n. foran „1880" tilf. „1874 i Sedhiu (rim. opg.)".
— — efter „(Serere)" tilf. „Regeringen lønner 15 Præster i St. Louis, Dakar, Gorèe, Rufisque foruden Lærere og Lærerinder (Munke og Nonner). Missionen er overdraget til Helligaands Congregationen."

Side 22 Anm. 5 tilf. „Annuaire de Senegal 152. 164 f. Miss. cath. 1868, 126. 158. 1870, 122. 245. 1872, 191. 683. 1873, 366. 1874, 104. 132. 449. 1875, 376. 1876, 157 ff. 164. 189. 1877, 4. 213. 432. 1884, 50 ff. 570. 584 f. 1878, 426. 1879, 596 ff. 608 f. Stöcklein 65. Lett. édif. 3, 44."

Side 23 Lin. 5 „Bornu" l. „Darfur".

— Lin. 8 „De ere — Østen" l. „I størst Mængde bo de i Futa Toro, Bundu og Futa Jolu. De høre til Nubah-Fulah Folkestamme (se til S. 165)."

— Lin. 10 efter „De" tilf. „tale 5 Mundarter Futa Jolo, F. Toro, Sokoto, Niger, Bornu".

— Lin. 14 efter „Fulah'erne" tilf. „i Nærheden af Sierra Leone".

— Lin. 8 f. n. efter „Mellinka'erne" tilf. „(Sarakholle, Serawule, Seracolet, Azeriye, Aswarek, Assuanek".

— Lin. 7 f. n. efter „Sonninkvæ'erne" tilf. „[4]".

— Lin. 7 f. n. „ere — sit" l. „høre til den nordlige Afdeling af den atlantiske Gruppe af Negerfolkene (se til S. 20) og have deres"

— Lin. 2 f. n. efter „Mandingofolk" tilf. „[4]".

— Anm. 1 tilf. „Cust 158 f. Annuaire de Senegal 54."

— Anm. 2 tilf. „Moister, Hist. of wesl. miss. London 1871, 165 (Aarstallet feilagtig angivet til 1769)."

— efter Anm. 3 tilf. „[4] Efter Cust 177 ere de og Bambara egne Grene af samme Folkeafdeling."

Side 24 Lin. 16 efter „Grumeter" tilf. „1610 besøgte spanske Missionærer Landet mellem Senegal og Rio Grande[5]."

— Lin. 10 f. n. efter „Folk" tilf. „(Negerfolkenes atlant. Gr. nordl. Afd. (se til S. 20)".

— Lin. 6 f. n. efter „Yolah" tilf. „(Negerfolkenes atlant. Gr. nordl. Afd. (se til S. 20)".

— Anm. 1 tilf. „Ann. de Sen. 54 f."

— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1875, 279."

— Anm. 6 tilf. „Miss. cath. 1877, 259. Ann. de Sen. 55. Cust 175."

Side 25 Lin. 6 tilf. „o. 1883 anlagdes en Station Carabane paa en Ø nærved Udløbet af Casamance[1]".

— Lin. 8 foran „boer" tilf. „(Pepel), der hører til Negerfolkenes atlantiske Gruppes nordlige Afdeling (se til S. 20)".

— Lin. 13 f. n. og 2 f. n. efter „Folk" tilf. „der hører til Negerfolkenes atlantiske Gruppes nordlige Afd. (se til S. 20)".

— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1884, 586."

— Anm. 2 tilf. „Cust 172 (Kort A)."

Side 26 Lin. 5 efter „Folk" tilf. } „der hører til Negerfolkenes atl. Gr.
— Lin. 9 efter „Susuerne" tilf. } nordl. Afd. (se til S. 20)".

— Lin. 12 tilf. „og 1885 har Tydskland bemægtiget sig Landet fra Dubreka til Pongas, og de gjøre ligeledes Fordring paa Landet Syd for Kabitai[3]."

— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1876, 10. Missionsfreund 1885, 86 f. Luth. Kirchenbl. Reading 1885, 95."

Side 27 Lin. 9 tilf. „(i Cocklestown)[2]."
— Anm. 2 tilf. „Missionfield 1884, 79."
— Anm. 5 tilf. „1876, 150. 1879, 263 ff. 1884, 109. 270."
Side 29 Lin. 2 og 1 f. n. „1881 — 3 — 10 — 5569" l. „1884 — 2 — 11 — 5693".
Side 30 Lin. 1 „660" l. „723".
— Lin. 6 f. n. efter „Rokelle" tilf. „hvortil senere er kommen Waterloo".
— Lin. 6 og 5 f. n. „1881" og „2717" l. „1883 — 1500".
— Anm. 1 efter „217" tilf. „1885, 145. 215. Moister 166 ff."
— Anm. 4 efter „16" tilf. „1884, 126."
Side 31 Lin. 19 tilf. „Missionen overdroges 1859 til Helligaands Congregationen. Der er Stationer i Freetown og Leicester (1878)."
— Lin. 9 f. n. efter „Folk" tilf. (Negerf. atl. Gr. nordl. Afd. (se til S. 20)".
— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1868, 158. 1869, 83. 401 f. 542. 1879, 222. 1883, 145 ff. Kath. Miss. atl. S. 16 (hvor det hedder, at Miss. er overdraget til Lyoner Seminar. f. afrik. Miss.)"
Side 32 efter Lin. 6 tilf. „*Det wesleyanske M. S.* ansatte 1884 en Miss. i Mabang, hvor det allerede tidligere havde havt en Kateket. Ved Udgangen af 1884 var her 24 Medl., 96 paa Prøve[7]."
— Lin. 8 foran „boer" tilf. „der hører til Negerfolkenes atlantiske Gruppes nordlige Afdeling (se til S. 20) og er ialt 200,000".
— Anm. 4 tilf. „Cust 183."
— efter Anm. 6 tilf. „[7] Rep. 1882, 208. 1885, 145. 215."
Side 33 efter Lin. 7 tilf. „*Romerkirkens* Missionærer i Sierra Leone foretoge 1873 et Besøg i Port Lokkoh, og 1876 anlagdes en Station der[7]."
— Lin. 14 „Ved o. s. v." l. „i Fouracariah, men det er foreslaaet 1884 at flytte den længere ind i Landet. Ved Udgangen af 1884 var her 1 Missionær, 65 Medl., 64 paa Prøve[3]."
— Lin. 8 f. n. efter „Folk" tilf. „Negerfolkenes atl. Gr. nordl. Afd. (se til S. 20)".
— Lin. 7 f. n. tilf. „1883 bemægtigede England sig en Kyststrækning paa omtrent 15 Mil fra den høire Bred af Mannaflod, Liberias Grænseflod, til Sherbro[8]."
— Anm. 3 efter „217" tilf. „1885, 145. 215. At home and abroad 1885, 181 ff."
— efter Anm. 6 tilf. „[7] Miss. cath. 1874, 542. 548 ff. 1877, 135. 1879, 222."
„[8] Journ. R. G. S. 1883, 484."
Side 34 Lin. 5 f. n. „rimeligvis" udg.
— Lin. 4 f. n. efter „En" tilf. „indfødt".
— Lin. 3 f. n. „117 — 17" l. „(ved Udg. af 1884) 159 — 11".
— Lin. 2 f. n. efter „Shingi" tilf. „1882 var her Stationer i Sherbro (maaske = Shingi), Mendi og Binsupeh, og ved Udgangen af 1884 10 Missionærer (1882 5 Miss., 20 indfødte Præster), 1526 Medlemmer og „Søgere".
— Anm. 4 tilf. „1885, 145. 211."
— Anm. 5 tilf. „Miss. rev. 1882, 215. 1885, 291."

Side 35 Lin. 6 foran „boer“ tilf. „(Negerfolkenes atlantiske Gruppes nordlige Afd. (se til S. 20).

Side 36 Lin. 2 tilf. „1884 var der en Missionær i Robertsport[1].“

— Lin. 12 „1881 — 2“ l. „I 1883 2 liberiske“.

— Lin. 13 efter „her“ tilf. „1885 anlagdes en Station i Iondoo. Biskoppen boer nu i Cap Palmas“.

— Lin. 13 „19“ l. „18“.

„*De consoliderede amerikanske Baptister* anlagde 1884 en Station i Bendue ved Piesne Sø, hvor der samme Aar var 4 Missionærer, 10 Døbte[8].“

— Lin. 15 efter „Folk“ tilf. „(Negerfolkenes atlantiske Gruppes nordl. Afd. (se til S. 20)“.

— Lin. 3 f. n. efter „Folk“ tilf. „(Negerfolkenes atlantiske Gruppes sydl. Afd. (se til S. 20)“.

— Anm. 1 tilf. „1884, 39.“

— Anm. 4 efter „516“ tilf. „1884, 602. 630. 1885, 44.“

— efter Anm. 7 tilf. „[8] Miss. rev. 1884, 289.“

Side 37 Lin. 15 og 16 „1880 — 117 — 62“ l. „1883 — 120 — 70“.

— Lin. 16 tilf. „1885 ansattes her en indfødt Præst[5].“

— Lin. 18 foran „boer“ tilf. „Negerfolkenes atlantiske Gruppes sydl. Afd. (se til S. 20)“.

— Lin. 2 f. n. efter „hinanden“ tilf. „De maa være det Folk, Cust kalder Dewoi (Negerfolkenes atlantiske Gruppes sydlige Afd.), og som han siger er ved at forsvinde.“

— Anm. 5 efter „218“ tilf. „1885, 378. Stall 52.“

Side 38 Anm. 1 tilf. „Cust 190 f.“

Side 39 Lin. 9—12 „samt — thi“ l. „I Beretningerne for 1883 og 84, der ere mere omstændelige, nævnes som Stationer: Monrovia, Caldwell, Millsburg, Careysburgh, New Georgia, Virginia (1882—83), Paynesville (1884), Clay Ashland (1884) med 9 Missionærer. I hele Liberia var der ved Udg. af 1884 2337 Medlemmer, 171 paa Prøve.“

— Lin. 15 f. n. efter „Harrisburgh“ tilf. „oph. 1878“.

— Lin. 14 f. n. efter „Marshall“ tilf. „(Udpost 1882)“.

— — efter „Udpost)“ tilf. „Newtown ved Farmington river (1883), Schiffelin (1883)“.

— Lin. 14—12 f. n. „1880 — 3 — og o. s. v“ l. „1884 — 2 — 1 indfødt Præst og i hele Liberiamissionen 289 Nadvergjæster[3]“.

— Lin. 10 f. n. „Bruverville“ l. „Brewersville“.

— Lin. 8 f. n. „en i Nærheden o. s. v.“ l. „Clay Ashland, Pleasantville ved Farmington river, Gibeah med 3 kvindelige Arbeidere[4]“.

— Lin. 3 og 2 f. n. „1881 — 4“ l. „1883 — 2“.

— Lin. 1 f. n. tilf. „1883 blev en af Missionærerne Præsident for Liberia Fristaten“.

— Anm. 2 foran „M. reg.“ tilf. „1883, 38. 1884, 39 ff.“

— Anm. 3 efter „28“ tilf. „1882, 30. 1883, 36. 1884, 43 f. 47. 1885, 44.“

Side 40 Lin. 2 tilf. „*Den afrikanske methodistisk biskoppelige Zionskirke* har Stationer i Arthington, Brewerswille, Raysville med 220 Medl. (1882)[9]".
— Lin. 6 tilf. „(Negerfolkenes atl. Gruppes sydl. Afd. (se til S. 20)".
— Lin. 12 f. n. efter „1875)" tilf. „Mount Olive (1873). Nu er her 5 Præster i Mount Olive, Buchanan, Paynesbury (Congotown). 1883 var der ogsaa Station i New Series".
— Lin. 11 f. n. „1880" l. „1884".
— Lin. 10 f. n. efter „fandtes" tilf. „(1880)".
— Lin. 2 f. n. tilf. „Ogsaa i Monrovia arbeidedes blandt Bassaerne[7]."
— Anm. 1 efter „516" tilf. „1883, 576. 1884, 602. 630."
— Anm. 6 foran „Miss." tilf. „1883, 39. 1884, 39."
— Anm. 7 tilf. „Reg. bey. 1884, 179 f."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Miss. rev. 1885, 240."

Side 41 Lin. 6 foran „og 16" l. „1882 forlagdes Hovedstationen til Bassa, og 1884 var her 1 Missionær og 18"
— Lin. 9 efter „1872" tilf. „—80".
— Lin. 14 foran „Ved" tilf. „Hos Cust mangler det, med mindre det er det, der kaldes Gbe (S. 194)."
— Lin. 10 f. n. efter „Krao)" tilf. „(Negerfolkenes atlantiske Gruppes sydl. Afd. (se til S. 20)".
— Anm. 2 tilf. „1883, 573. 1884, 602. 630."
— Anm. 3 tilf. „1874, 25."

Side 42 Lin. 4 „1880" l. „1885".
— Lin. 12 tilf. „1884 var her kun en Missionær (i Greenville)".
„*Den protestantisk biskoppelige Kirke i Amerikas M. S.* har i Sinu en liberisk Missionær, der ei lønnes fra Amerika, og 31 Nadvergjæster[6]."
— Lin. 15 foran „Særlig" tilf. „Det nævnes ei hos Cust."

Side 43 Lin. 10 f. n. „1881" l. „1883".
— Lin. 9 f. n. „Kap Palmas" l. „Harper".
— — „Cavalla Flod" udg.
— Lin. 8 f. n. „1 amerikansk 2 — 3" l. „1 Biskop, 4 — 2".
— Lin. 7 f. n. „272" l. „258".
— Anm. 2 efter „516" tilf. „1884, 602. 630. 1885, 44."

Side 44 Lin. 5 „1881 — var" l. „1884 boede der en Missionær i Mount Scott; ved Udg. af 1884 var her"
— Lin. 9 f. n. tilf. „Folket her kaldes Avekvom (Avikum, Kwakwa, Assinie) og hører til Negerfolkenes atl. Gruppes sydl. Afd. (se til S. 20)[6]."
— Anm. 6 tilf. „Cust 195 f."
— Anm. 7 tilf. „Miss. cath. 1876, 119."

Side 45 Lin. 12 f. n. efter „Prahfloden" tilf. „og taler en Dialekt af Fante".
— Lin. 6 f. n. foran „Her" tilf. „Det taler en Dialekt af Asjantisproget."
— Lin. 2 f. n. efter „Elmina" tilf. „der var portugisisk 1181—1632 og hollandsk fra 1632[4]."

Side 45 Anm. 2 tilf. „Cust 196."
— Anm. 3 tilf. „1885, 150. 217."
— Anm. 4 tilf. „Cust 198. Miss. cath. 1875, 519 f."
Side 46 Lin. 9 f. n. „1834" l. „1835".
— Lin. 4 f. n. „1848" tilf. „—82".
— Lin. 1 f. n. efter „Saltpond" tilf. „(og atter fra 1882)".
Side 47 Lin. 1 og 2 „1881 o. s. v." l. „1884 13 indfødte Missionærer, 4509 Medlemmer, 546 paa Prøve."
— Lin. 10 tilf. „1880 oprettedes et ap. Vik. for Guldkysten, som hvis Sæde angives Kumassi, hvilket dog vist kun er et fromt Ønske. Missionen er overdraget Seminariet i Lyon for afrikanske Missioner[3]."
— Lin. 12 efter „Tsji" tilf. „Twi".
— Lin. 13 „Negerfolk" tilf. „(Atl. Gruppe, sydl. Afd., se til S. 20)".
— Lin. 6 f. n. „og o. s. v." l. „og først 1884 har den faaet en indfødt Missionær".
— Lin. 6 f. n. tilf. „1885 anlagde Kaforidua blandt de med Asjanti'erne beslægtede Dwabin[5]."
— Anm. 1 „113 f." l. „213 f. 1883, 220. 1885, 150. 216. Moister 195 ff."
— Anm. 3 tilf. „1884, 92. Kath. Miss. atl. S. 16 og N. 10."
— Anm. 1 tilf. „Cust 196".
— Anm. 5 efter „213" tilf. „1885, 150. Wesl. M. not. 1885, 288."
Side 48 Lin. 4 tilf. „I Krigen 1869 ødelagdes Anum, og Missionærerne slæbtes til Kumasi, hvor de bleve til 1874."
— Lin. 9 efter „Folk" tilf. „der ogsaa kaldes Inkran (Negerf. atl. Gruppe, sydl. Afd., se til S. 20)".
— Anm. 1 tilf. „Gundert, Vier Jahre in Asante. Basel 1875, 3 ff."
— Anm. 3 tilf. „Cust 202."
Side 49 Lin. 6 f. n. efter „Prampram" tilf. „(Udg. 1884)".
— Lin. 5 f. n. „1881 — 1 — 424 — 52" l. „1884 — 3 — 645 — 76".
— Anm. 2 tilf. „Buhl, die Basler Miss. auf der Goldküste. Basel 1882, 11 ff."
— Anm. 3 efter „218" tilf. „1884, 173. 1885, 151."
Side 50 Lin. 10 efter „Folks" tilf. „(ogsaa kaldet Azighe; Negerf. atl. Gruppe, sydl. Afd., se til S. 20)".
— Lin. 15 foran „Sproget" tilf. „1884 have Tydskerne bemægtiget sig Togolandet, en Kyststrækning, $5^1/_2$ Mil lang, 15 Mil bred, der skyder sig kileformig ind mellem Dahome og Asjante."
— Lin. 11 f. n. efter „1872" tilf. „og siden ogsaa Wegbe eller Ho".
— Lin. 6 f. n. „(Benin)" l. „fra 1870 kaldet Benin. Herfra udskiltes 1883 et ap. Præf. for Dahome (Hovedstation Abome); Missionen i begge er overdraget Seminariet i Lyon for afrikanske Missioner."
— Anm. 3 tilf. „Cust 203. Miss. freund 1885, 85 f."
— Anm. 4 tilf. „Miss. freund 1884, 135. 1885, 152."
Side 51 Lin. 10 efter „Folk" tilf. „der er en Underafdeling af Ewefolket".
— Lin. 9 og 8 f. n. „1881 — 4 — 1127 — 98" l. „1884 — 1 — 1093 — 172".

Side 51 Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1870, 303. 1883, 87. Kath. Miss. atl. S. 16 N. 10."
— Anm. 2 tilf. „Cust 204."
— Anm. 3 efter „150 ff." tilf. „1884, 151, 217."
Side 52 Lin. 3 „1874" l. „1869".
— Lin. 6 foran „I" tilf. „1863 anlagdes i Puerto Real ved Cadiz et Børnehjem for Negerbørn, som dog 1866 forlagdes til Guineakysten."
— Lin. 14 „Folk" tilf. „(Negerf. atl. Gruppe sydl. Afd. (se til S. 20)."
— efter Lin. 3 f. n. tilf. „*Det britiske B. S.* agter at udgive to Evangelier paa Popodialekten[6]."
— Anm. 1 tilf. „1869, 417. 1874, 59. 71. 1875, 40. 1879, 186 ff."
— efter Anm. 5 tilf. „[6] 1885, 366."
Side 53 Lin. 12 f. n. „1881 — 2 — 272 — 56" l. „1884 — 3 — 291 — 100".
— Anm. 2 efter „219" tilf. „1885, 151. 217."
Side 54 Lin. 9 „1877" l. „1864".
— Lin. 10 efter „Lagos" tilf. „hvor der dengang var 4000 Negerslaver fra Brasilien".
— efter Lin. 14 f. n. tilf. „Nigergruppen af Negerfolkene deles i den vestlige og østlige Afdeling. Af de Folk, som vedkomme dette Arbeide, høre til den vestlige følgende Folk: 1) Nupe (S. 54), 2) Igbira (S. 56), 3) Gbari (til S. 56), 4) Kakanda (S. 56), 5) Igarra (S. 56), 6) Ibo (S. 56), 7) Oru (S. 56), 8) Izekiri (til S. 56)[8]. Til den østlige hører Efik (S. 57) og endel andre, der ei vedkomme os[9]."
— Lin. 4 f. n. efter „Nufi" tilf. „eller Tapua, Tappa, Jaffa; (Negerf. Nigergruppe vestl. Afd.)"
— Anm. 3 tilf. „1868, 102. 1869, 78. 344. 1875, 580. 1883, 281. 589 ff."
— Anm. 4 tilf. „1885, 376."
— Anm. 7 tilf. „Cust 288."
„[8] Cust 212 ff."
„[9] Cust 57."
Side 55 Lin. 9 efter „Wunaga" tilf. „eller Wunangi".
— Lin. 11—13 „1882 — 18 — 15" l. „1884 — 19 — 21".
— Lin. 12 „og — Missionær" udg.
— efter Lin. 13 tilf. „*Romerkirken* har 1884 anlagt en Station i Lokoja. 1884 oprettedes et ap. Præfectorat for Nigerlandene[8]."
— Lin. 17 foran „boer" tilf. „hører til Centralgruppen, og er det eneste af de dertil hørende Folk, blandt hvilke der er arbeidet. Til denne Gruppe hører ogsaa Tibu (S. 9) og Surhai eller Songhai ved Timbuktu[9]. Haussafolket"
— Lin. 4 f. n. „Bunufolket" l. „Kakandafolket".
— Lin. 3 f. n. efter „Folk" tilf. „(Negerf. Nigergr. vestlige Afdeling, se til S. 54).
— Anm. 2 efter „219" tilf. „1885, 217."

Side 55 efter Anm. 7 tilf. „[8] Jahrb. 1885, IV, 38. Kath. Miss. atl. S. 16. „[9] Cust 241. 248 ff. 253 f.“
Side 56 Lin. 2 „Kakando“ l. „Kakanda“.
— — „Bunu“ l. „rim. = Gbari), Bunu. Af disse ere Eki og Bunu Mundarter af Kakanda“.
— — „Det første“ l. „Igbira“.
— Lin. 6 efter „Folk“ tilf. „(Negerf. Nigergr. vestl. Afd. (se til S. 54)“.
— Lin. 10 efter „Folk“ tilf. „(Negerf. Nigergr. vestl. Afd. (se til S. 54)“.
— Lin. 2 f. n. efter „Folk“ tilf. „(Negerf. Nigergr. vestl. Afd. (se til S. 54)“.
— Lin. 2 f. n. „Udso“ tilf. „Idzo“.
— Lin. 1 tilf. „Beslægtet med det er Izekiri (Tschekiri, Iwine) eller Beninfolket“.
— Anm. 1 tilf. „Cust 228. 230.“
— Anm. 7 tilf. „Cust 222.“
Side 57 Lin. 9 foran „er“ tilf. „og er en Mundart af Idzo“.
— Lin. 10 tilf. „Bonny er nu taget under Englands Protektorat“.
— Lin. 12 foran „boer“ tilf. „(Kalbra, Kalaba; Negerf. Nigergr. østl. Afdeling)“.
— Lin. 11 og 10 f. n. „1881 — 6 — 249“ l. „1884 — 8 — 186“.
— Lin. 10 f. n. tilf. „og 76 Candidater“.
— Lin. 10 f. n. tilf. „*Den forenede presbyterianske Kirke i Jamaika* sendte 1881 en Missionær til Gammel Kalabar, der arbeider i Forening med ovenanførte Selskab[8].“
— Anm. 3 tilf. „C. M. glean. 1884, 132. Cust 220.“
— Anm. 4 tilf. efter „191 ff.“ „1885, 206 f. Cust 237.“
— efter Anm. 7 tilf. „[8] Miss. review 1882, 232.“
Side 58 Lin. 1—2 „i — Befolkning“ l. „høre til Bantufolkenes vestlige Gr. nordl. Afd. (se til S. 10)“.
— Lin. 2 f. n. tilf. „Vel var 1858 oprettet et ap. Præfectur for Øen, men endnu 1882 havde hverken Annabom eller Corisco Præster. 1883 bebudedes det, at et spansk Selskab, den ubesmittede Jomfru Marias Hjertes Børn, vilde sende Missionærer derhen[4].“
— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1883, 448. Kath. Miss. atl. S. 16.“
Side 59 Lin. 2 efter „Folk“ tilf. „(Bantuf. vestl. Gr. nordl. Afd. (se til S. 10)“.
— — efter „Udløb“ tilf. „Tydskland har bemægtiget sig Cameruns. Ved en Tractat, der i de sidste Dage af Aaret 1885 sluttedes mellem Tydskland og Frankrig, er Landet mellem Rio del Rey og Rio Campo tydsk, Grændsen mod Nord er en Linie fra Rio del Rey til Binne, mod Syd en Linie fra Rio Campo til Kongofristaten. Landet Syd for Rio Campo er fransk, men Spanierne gjøre Fordring paa Landet mellem Rio Campo og Rio Mun[7].“
— Lin. 10 efter „Folk“ tilf. „(Bantuf. vestl. Gr. nordl. Afd. (se til S. 10)“.
— Lin. 10 f. n. efter „Folk“ tilf. „(Bantuf. vestl. Gr. nordl. Afd. (se til S. 10)“.
— Lin. 8 f. n. efter „Bakundu“ tilf. „bl. Bakundufolket (Bantuf. vestl. Gr. nordl. Afd. (se til S. 10)“.

Side 59 efter Anm. 6 tilf. „[7] Journ. R. G. S. 1882, 580. Miss. freund 1885, 81 f. Guardian 1885, 1968."

Side 60 Lin. 11 efter „(3000)" tilf. „der bestaaer af Negre".

— Lin. 3 f. n. efter „Folk" tilf. „(Bantuf. vestl. Gr. nordl. Afd. (se til S. 10)".

— Anm. 3 tilf. „Rec. de voy. 2, 508 f. 3, 197."

Side 61 Lin. 1 „1881 — 72" l. „1884 — 75".

— Lin. 11 efter „Folk" tilf. „(Bantuf. vestl. Gr. nordl. Afd. (se til S. 10)".

— Lin. 13 og 14 „1864 — 3 — og 231" l. „1884 — 2 — 1 indfødt Præst og 461".

— Lin. 15 foran „ligger" tilf. „(Bantuf. vestl. Gr. nordl. Afd. (se til S. 10)".

— Lin. 9 f. n. efter „Folk" tilf. „(Bantuf. vestl. Gr. nordl. Afd. (se til S. 10)".

— Anm. 1 efter „35" tilf. „1885, 47. 50."

— Anm. 5 efter „32 ff." tilf. „1885, 50."

Side 62 Lin. 3 og 4 „1881 — 3" l. „1884 — 2".

— Lin. 4 tilf. „og 40 Medl.[1]".

— Lin. 8 f. n. „derved" tilf. „Andre Stationer ere St. Josef ved Cap Esterias, St. Jacques ved Rhembonefl. (forlagt 1877 til St. Maria Monda), samt en Station i Felix Rapontyombos Land 3 Mil Syd for St. Maria."

— Lin. 7 f. n. „her" tilf. „(i St. Marie; opr. 1842, siden ere flere Lande udskilte derfra)".

— Lin. 6 f. n. efter „Opsving" tilf. „Den drives af Helligaandscongregationen. 1879 var her 12 Præster."

— Lin. 4 f. n. foran „Denis" l. „St. Thomas ved".

— Lin. 3 f. n. efter „Xaver" tilf. „(Lambarène)".

— Lin. 2 f. n. efter „Kama" tilf. „(særligt Folk af samme Afdeling)".

— Anm. 1 efter „49" tilf. „1885, 47. 56."

— Anm. 8 tilf. „1868, 158. 1874, 19 f. 1876, 27 ff. 1877, 515. 1879, 93. 1883, 87."

Side 63 Lin. 2 foran „bo" tilf. „(Bantuf. vestl. Gr. nordl. Afd. (se til S. 10)".

— Lin. 10 efter „Folk" tilf. „(Bantuf, vestl. Gr. nordl. Afd. (se til S. 10)".

— Lin. 9 f. n. „atter — arbeider" l. „1881 Angom, hvortil Nengenenge er en Udpost. Ved Udg. af 1884 arbeidede her"

— Lin. 8 f. n. tilf. „1884 har den franske Regering forbudt al Skoleundervisning, forsaavidt der ei undervises i Fransk[4]."

— Lin. 2 f. n. efter „Folk" tilf. „(Bantuf. vestl. Gr. nordl. Afd. (se til S. 10)".

— Anm. 3 tilf. „Journ. R. G. S. 1881, 110."

— Anm. 4 efter „32" tilf. „1885, 47. Gundert 2 Udg. 93."

Side 64 Lin. 5 efter „1876" tilf. „og Talagua (1882)".

— — „Maaske — blandt" l. „Det er blandt Gallois'erne og"

— Lin. 6 og 7 „1882 — 17" l. „1884 — 35".

— Lin. 6 f. n. tilf. „1883 anlagdes en Station ved Franceville[5]."

— Anm. 2 efter „32" tilf. „1884, 49. 1885, 47. 50. 54."

Side 64 Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1883, 125. 1884, 140. 179."
Side 69 Lin. 2 „Fornylig har England overtaget Protektoratet over hele Betsjuanaland til Zambese (20⁰ S. Br. og 20⁰ V. L.), og 1883 blev Basutoland engelsk Koloni. 1878 fik en tydsk Kjøbmand Landet om Angra Pequena (Lüderitzland), som han stillede under tydsk Skyts, og 1884 bemægtigede Tydskland sig Kysten fra Orangefloden til Cap Frio, undtagen Walfishbay, der er engelsk; det overtog Protektoratet over Josef Frederik i Bethanien, Rehobothlandet, Windhoek, Hoachanes og Ameib og 1885 over Herrerolandet[1]."
— Anm. 1 tilf. „Miss. fr. 1885, 59. 87 f. 187 f. Gundert 2 Udg. 112 f. 116. 123. Allg. Missz. 1886, 533."
Side 70 Lin. 14 foran „Saalænge" tilf. „I den Indberetning, som to Medlemmer af en skibbrudden Besætning indgave 1649 til det hollandsk ostindiske Handelsselskab, hvori det tilraadedes at anlægge en Koloni paa Kap, henvistes til det Ønskelige i at lade nogle af Hottentotternes Børn oplære i Christendommen, for dermed at bane Veien til en god Forstaaelse med dem. Men"
Side 71 Anm. 1 tilf. „Watermeyer, Drie Voorlezingen om de Kaap de goede Hoop. Kaapstad 1858, 15."
Side 72 Lin. 16 tilf. „Cust (436 ff.) deler Hottentot-Buskmænd Folkene i 3 Afdelinger: Khoikhoi, Heloter, Pygmæer. De sidste vedkomme ei dette Arbeide. Heloterne deles i 1) San eller Buskmænd, 2) Ba Bumantsu, der leve paa Grænsen af Basutoland, 3) Balala (se S. 73), 4) Madenassana (S. 73), 5) Masarva (S. 73)."
Side 73 Anm. 1 tilf. „Cust 441 ff."
Side 75 Lin. 13 „tre" l. „fire".
— Lin. 14 tilf. „og Damraer".
— Anm. 5 tilf. „Cust 438."
Side 76 Anm. 1 tilf. „Levaillant, Voyage dans l'int. de l'Afrique. Lausanne 1790. 2, 29 ff."
Side 80 Lin. 5 efter „M. S." tilf. „der 1814 havde sendt en Missionær til Kapstaden, hvem det dog ikke lykkedes at arbeide der".
— Lin. 8 „1833 (?)" l. „efter 1832".
— Lin. 8 „1838" l. „1822".
— Lin. 12 efter „Robertson" udg. „o."
— Lin. 15 efter „(1882)" tilf. „Farmerfield (nu oph.)"
— Lin. 8 „ved o. s. v." l. „ved Udgangen af 1883, da Missionen gik over til *den wesleyanske sydafrikanske Conferense*, 14 Miss., 1711 Medl. og 337 paa Prøve (i Missionerne 1340 — 261), hvorved dog maa bemærkes, at ved de af Stationerne, der tillige ere Kafferstationer (S. 130), ere Tallene kun medregnede under de sidste[4]."
— Anm. 4 efter „202" tilf. „1883, 145. 208. Moister 211 ff. 227 ff. Shaw, story of my mission among the british settlers in S. Afr. London 1872, 116. 192."
Side 84 Lin. 2 tilf. „*Kvindeforeningen til Fremme af Kvindekjønnets christelige Uddannelse i Østerland* støtter den tydske Mission i Amalienstein og Riversdale[6]."

Side 84 Lin. 9 f. n. foran „Det" tilf. „Missionen er overdraget til „Selskabet af afrikanske Missionærer i Lyon".
— Lin. 5 f. n. efter „(1874)" tilf. „og Springbok".
— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1868, 43. 149. 1873, 554. 604. 1874, 78. 572."
— efter Anm. 5 tilf. „[6] Monatsbl. d. Frauenv. 1881, 19."
Side 86 Lin. 14 efter det første „(1881" tilf. „—82".
— Lin. 15 og 16 „2 — 317 — 35" l. „1 — 509 (heraf 11 Engl.) — 37 paa Prøve. Med 1883 gik Missionen over til *den wesleyanske sydafrikanske Conferens*[2]."
— Anm. 2 efter „205" tilf. „1883, 177 f. 211."
Side 88 Lin. 5 tilf. „Missionen i Bethanien støttes af *Kvindeforeningen til Fremme af Kvindekjønnets christelige Uddannelse i Østerland*[4]."
— efter Anm. 3 tilf. „[4] Monatsbl. d. Frauenv. 1881, 19."
Side 89 Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1879, 490. Eber, Reise nach Südafrika etc. Berlin 1829, 130 ff. Anderson 302."
Side 90 Anm. 2 tilf. „Eber 101. 114. 147. 186."
Side 91 Lin. 11 f. n. „1881 — 264 — 11" l. „1883, da Missionen gik over til *den wesleyanske sydafrikanske Conferens* — 180 (+ 45 Englændere) — 45 (+ 2)".
— Anm. 2 efter „202" tilf. „1883, 208. Moister, Mem. of miss. labours in W. Africa. London 1866, 474 ff. Moister 216."
— Anm. 4 efter „Miss. cath. 1877, 157."
Side 93 Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1879, 478."
Side 94 foran Lin. 1 tilf.:

„De sydlige Bantufolk.

Disse deles i 1) Herrero, 2) Chuana (S. 97), 3) Kaffergrupperne (S. 127). Til de første høre Sprogene 1) Ndonga, der tales af Ovambo og i Cimbebasien (S. 94 og 95), 2) Yeiye (S. 96) 3) Herrero (S. 95)[5]."

— Lin. 6 f. n. efter „Vicepræfekt" tilf. „for Cimbebasien".
— efter Anm. 4 tilf. „[5]Cust 309 ff."
Side 95 Lin. 2—6 l. „Cimbebasfolket er en Afdeling af det foranførte Folk (Sydlige Bantufolks Herreroafdeling), dets Navn er dannet af Masimba, der betyder Grændseboer. Det boer baade Nord og Syd for Cunene, delt i flere Stammer[1]."

„*Romerkirken* overdrog 1879 Missionen blandt Ovambo'erne og Cimbebas'erne til Helligaandscongregationen, og udnævnte en ap. Præfekt til at forestaa den. Der er anlagt Stationer her af de 1882 fra Herrero'erne fordrevne Missionærer, i hvilke der arbeides blandt Munhaneca- og Quipongostammerne[2]."

„Humba.

Dette Folk hører efter Cust til Bantufolkenes vestl. Gruppe sydl. Afdeling. Efter Andre er Sproget et Ovambosprog[6]."

„*Romerkirken* har anlagt en Station i Notre Dame de Humba[7]."

„Amboella.

Dette Folk, der hører til Gangellafolket (Bantufolkenes vestl. Gruppe sydl. Afdeling (se til S. 13), boer mellem Cunene og Casai[8]."

„*Romerkirken* har her anlagt en Station, Notre Dame de Amboellas, der ligger i Riget Kinuangombe. I Riget Handa er anlagt St. Croix de Handa[9]."

Side 95 Lin. 7—17 udg.

— Lin. 18 efter „Herrero'erne" tilf. „der høre til de sydlige Bantufolks Herreroafdeling".

— Anm. 1 tilf. „Cust 311 f."

— Anm. 2 tilf. „1879, 356. 1884, 122 f. Journ. R. G. S. 1883, 462. Kath. Miss. atl. N. 11."

— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1879, 480.

„[6] Cust 388. Journ. R. G. S. 1883, 466."

„[7] Miss. cath. 1884, 122 f."

„[8] Miss. cath. 1883, 255 f. 553 ff. 1884, 124."

„[9] Miss. cath. 1883, 255 f. 553 ff. 1884, 124."

Side 96 Lin. 2 og 1 f. n. „Den østlige — første" l. „Til Herrerogruppen af de sydlige Bantufolk (se til S. 94)".

Side 97 Lin. 7 og 8 udg.

— Lin. 14 „Betsjuan" l. „eller med Cust i Suto (S. 111), Chuana, Shona og Siga. Betsjuan eller rettere Sjuan (Chuana)"

— Anm. 3 tilf. „Cust 304 ff."

— Anm. 4 tilf. „Cust 306 deler Chuana i Baralong, Bahlapi, Bakalahari, Batauana."

Side 99 Lin. 9 f. n. efter „M. S." tilf. „forsøgte 1822 at anlægge en Station blandt dette Folk, hvilket mislykkedes paa Grund af Missionærens Sygdom. Det"

Side 100 Lin. 6 efter „Missionær" tilf. „Makifeng, hvor Montsioa boer, er en Udpost. 1885 gjenoptoges Makvassa. Her var ved Udgangen af 1884 59 Medl., 10 paa Prøve, og denne Mission har Selskabet beholdt, hvorimod den øvrige ved Udgangen af 1883 gik over til *den wesleyanske sydafrikanske Conferens*".

— Lin. 9 efter „Strachan" tilf. „(Udpost 1883)".

— Lin. 13 „Smithfield (1869)" udg.

— Lin. 14 foran „Paa" tilf. „Barkly (1883)".

— Lin. 15. 16. 17 „1881 — 7 — 2094 — 112 — 523" l. „1883 — 9 — 2102 — 122 — 542".

— Anm. 1 Lin. 2 efter „206 f." tilf. „1883, 183. 212. 1885, 137. 214. Moister, Mem. 467 f. Shaw, story 118. Moister 251 ff."

— Lin. 3 efter „259" tilf. „1883, 111. 1885, 110."

Side 102 Lin. 8 tilf. „1885 har det udgivet Liturgien paa Sjuana[3]."

— Anm. 8 tilf. „Occ. pap. Bloemf. miss. 1885, 107."

Side 105 Lin. 6 f. n. „1881 — 10 — 3310" l. „1884 — 11 — 4742".

— Anm. 3 tilf. „1884, 191 ff."

Side 106 Lin 2 f. n. efter „nærmest" tilf. „Cust har dem ei paa sin Fortegnelse og omtaler, at nogle Forf. ei henregne dem til Bantufolkene."
— Anm. 4 tilf. „Cust 304."
Side 107 Lin. 4 f. n. „26° — 21° Ø. L." l. „De bo fra 21° til Zambese, hvorimod der paa den østlige Side af denne Flod boer Bunda eller Punda, begge høre de til Bantufolkenes vestlige Gruppe sydlige Afdeling. Øst for dem bo Manansa (Bantufolkenes østlige Afdeling sydl. Gr.)[4]."
— Lin. 1 f. n. „har — der" l. „har en Station i Leshoma[3]".
— Anm. 1 tilf. „Anderson 426 ff."
— Anm. 3 tilf. „Cust 389 f. Miss. her. 1886, 28."
„[4] Cust 322."
Side 108 Lin. 3 tilf. „Han boede i Hovedstaden Lialui, men er for Tiden fraværende."
— Anm. 1 tilf. „Calw. Mbl. 1885, 65 ff. Africa 1884, 113."
Side 109 Lin. 7 f. n. tilf. „og Maanoane (Manuane) (1880)".
— Lin. 6 f. n. „Paa — andetsteds" l. „Her"
— Lin. 5 f. n. „1881 — 3 — 542" l. „1884 — 7 — 1661".
— Lin. 3 f. n. „Maanoane o. s. v." udg.
— Anm. 4 efter „66" tilf. „1884, 106 ff."
Side 114 Lin. 9 efter „(1881)" tilf. „Philipstown (1883), Blikana (1883)".
— Lin. 10 efter „Stationer" tilf. „undt. Thaba unchu, som er medregnet S. 100 under Barolongerne".
— Lin. 11 „1881 — 3 — 2 — 1264 — 164" l. „1883 (da Missionen gik over til *den wesleyanske sydafrikanske Conferens*) — 2 — 4 — 1196 — 258".
— Anm. 2 efter „35" tilf. „1883, 183. 212."
Side 115 Lin. 2 f. n. „første" tilf. „og tredie samt Gethsemane (1882)".
— Lin. 1 f. n. tilf. „Missionen staaer under den ap. Vikar for Natal og drives af den ubesmittede Jomfrus Oblaters Forening[6]."
— Anm. 6 tilf. „Miss. cath. 1873, 513. 1883, 29 ff."
Side 117 Lin. 13 „1881 — 408" l. „1884 — 633".
„*Det wesleyanske M. S.* anlagde 1884 en Station i Bloemhof med 1 Missionær (for Englændere). Her var 4 engelske, 9 indfødte Nadvergjæster, 2 Indfødte paa Prøve[6]."
— Anm. 3 efter „53" tilf. „1885, 93."
— Anm. 5 tilf. „[6] Rep. 1885, 137. 214."
Side 118 Lin. 12 f. n. „1881 — 88" l. „1884 — 165".
— Lin. 6 f. n. „1881 — 214" l. „1884 — 390".
— Anm. 3 tilf. „1885, 98."
— Anm. 4 tilf. „1885, 93."
Side 120 Anm. 4 tilf. „Cust 323."
Side 121 Lin. 4 tilf. „Fra *den kapske Synodes* Station Saulsport arbeides ogsaa blandt Banyai[6]."
— efter Anm. 5 tilf. „[6] Africa 1884, 191."
Side 122 Lin. 2 tilf. „*Kvindeforeningen til Fremme af Kvindekjønnets*

christelige Uddannelse i Østerland støtter Missionen paa Gamatlale[4]."

Side 122 efter Anm. 3 tilf. „Morgenbl. d. Frauenv. 1881, 19."

Side 123 Lin. 13 f. n. tilf. „*Det wesleyanske M. S.* har en Station i Zoutpansberg (Good Hope) (1884) med 1 Miss., 54 Medl. og 26 paa Prøve ved Udg. af 1884[6]."

— efter Anm. 5 tilf. „[6] Rep. 1884, 152 f. 1885, 138. 214."

Side 124 Lin. 8 „senere oph." udg.

— Lin. 11. 12. 13 „3 — 1881 — 36 — 180" l. „2 — 1884 — 271 (deraf 26 Engl.) — 147 (deraf 17 Engl.)"

— Lin. 13 tilf. „Kronstadt, som er gaaet over til *den wesleyanske sydafrikanske Conferens*, havde ved Udg. af 1883 1 engelsk, 1 indfødt Præst, 11 engelske, 323 indfødte Nadvergjæster og 177 Indfødte paa Prøve[1]."

— Lin. 4 f. n. „1881 — 465" l. „1884 — 575".

— Anm. 1 efter „112" tilf. „1883, 183. 212. 1885, 137. 214."

— Anm. 3 tilf. „1885, 45."

Side 125 Lin. 1 efter „i" tilf. „Bloemfontein (før 1873), Kimberley (1879)".

— Lin. 7 „anden" l. „tredie".

— — „sydostlige" l. „sydlige".

— Lin. 10 efter „N. O." tilf. „(1604 nævnes de som boende ved Mozambik)".

Side 126 Anm. 1 tilf. „Levaillant 2, 205 ff. Shaw, Story 137 ff. Rec. de voy. 3. 6."

Side 127 Lin. 2 tilf. „Cust deler Kafferne i Chosa, Zulu, Gwambu. Til Chosa hører da Chosa, Tembu, Pondo, Pondumisi[1]."

— Lin. 6 efter „Folk" tilf. „hvis Historie naaer tilbage til o. 1500".

— Lin. 12 f. n. tilf. „Efter Holden er Forgreningen af Klanerne sket saaledes: Fra Amagcleka udskiltes først Amagqumkvebi eller Amakvana, derpaa Amatinde (se S. 128 Lin. 4), derefter Imidange, saa Amagvali, saa Amambalu eller Amalanga (Stockves Klan), endelig delte den sig i Amagcleka, Amavelelo, Amangqika (Gaikas Klan), Amakhakhabe (flere Smaastammer Vest for Kei, Makomos Klan). Imidushane, Amandhlambe[5]."

— Anm. 1 tilf. „Cust 299."

— Anm. 2 tilf. „Holden, The past and future of the Kafir races. London (1866) 143."

— efter Anm. 5 tilf. „Holden 147."

Side 129 Lin. 11 „1882 — 870" l. „1884 — 909".

— Lin. 7 f. n. „Tutuka" l. „Tutura".

— Lin. 6 f. n. „Paterson" tilf. „Mbulu".

— Anm. 1 efter „85 ff." tilf. „1885, 57 f."

Side 130 Lin. 2. 3. 4 „1882 — 8 — 1339 — 45" l. „1884 — 9 — 1642 — 49".

— Lin. 3 efter „Nadvergjæster" tilf. „og 331 Candidater".

— Lin. 7 „1826" l. „1827".

— Lin. 11 efter „Wesleyville" tilf. „(Twetcu)".

Side 130 Lin. 11 efter „gjaldt" tilf. „Fingoerne og".
— Lin. 10 f. n. „1838" l. „1822".
— Lin. 12 f. n. efter „1864" tilf. „atter selvst. 1882".
— Lin. 3 f. n. efter „1881" tilf. „1883".
— — efter det sidste „1873" tilf. „—77".
— Anm. 1 efter „198 ff." tilf. „1885, 208 ff. Shaw, Story 126. 135 ff. Young, a miss. narrrat. of the thriumphs of grace as seen in the conversion of Kafirs etc. London 1855, 46 f."

Side 131 Lin. 1 efter „(1881)" tilf. „Port Alfred (1883), Middelburg (1883), Maraisburg (1883), Tuku (1883), Mareles (1883), Molteno (1883). Med Udgangen af 1883 gik Missionen over til *den sydafrikanske wesleyanske Conferens.*"
— Lin. 2 og 3 „1881 — 35 — 23 — 7595 — 2323" l. „1884 — 38 — 21 — 8559 — 4562".
— Lin. 17 tilf. „Missionen i Bethel støttes af *Kvindeforeningen til Fremme af Kvindekjønnets christelige Uddannelse i Østerland*[3]."
— Anm. 1 Lin. 3 efter „161 f." tilf. „1883, 153 f. 167 f. 209 f. Moister 242 ff. Shaw 191 ff."
— efter Anm. 2 tilf. „Miss. bl. d. Frauenv. 1881, 19."

Side 133 Lin. 16 tilf. „Det er gaaet over til Jesuiterne. I Grahamstown arbeides blandt Kafferne[4]."
— Anm. 4 tilf. „1884, 29. Allg. Missz. 1885, 535."

Side 134 Lin. 3 foran „Men" tilf. „Holden, der anseer dem for den ældste Gren af Kafferfolket, mener, at de have boet her allerede 1400."
— Lin. 5 f. n. efter „1881" tilf. „Bowden (1883), Umgove (1883), Nquamakve (1883), Hebehebe (1883), Impukani (1883), Tongwana (1883)".
— Lin. 3 og 2 f. n. „1881 — 4 — 23 — 2722 — 1790" l. „1883 — 3 — 20 — 1551 — 1016".
— Lin. 2 f. n. tilf. „Med Udg. af 1883 gik Missionen over til *den wesleyanske sydafrikanske Conferens*[2]."
— Anm. 1 tilf. „Holden 143."
— Anm. 2 Lin. 2 tilf. efter „204" „1883, 176 f. 211. Moister 245 f."

Side 135 Lin. 15 tilf. „men nævnes atter 1885[2]".
— Anm. 1 tilf. „Gesch. d. Brüdermiss. stat. Silo. Gnadau 1878."
— Anm. 2 tilf. „1885, 209."

Side 136 Lin. 4 „274" l. „370".
— Lin. 8 tilf. „Pondofolkets Historie naaer tilbage til 1500[3]."
— Lin. 9 „1827" l. „1830".
— Lin. 11 f. n. efter de to første „1881" tilf. „—1882".
— Lin. 10 og 9 f. n. „1881 — 3 — 6 — 266 — 86" l. „1883 — 2 — 4 — 315 — 181".
— Lin. 9 f. n. tilf. „Ved Udg. af 1883 gik Missionen over til *den wesleyanske sydafrikanske Conferens*[4]."
— Anm. 2 efter „85 f." tilf. „1885, 57 f."
— Anm. 3 tilf. „Holden 143."
— Anm. 4 efter „205" tilf. „1882, 177 f. 211. Moister 246."

Side 137 Lin. 6 efter „Fontejn" tilf. „og 1884 i Hope Vale".

— Lin. 9 tilf. „Folkets Historie gaaer tilbage til 1445[5]."

— Lin. 2 f. n. efter „(1881)" tilf. „siden 1883 kaldt Mount Fletcher".

— Anm. 2 tilf. „1884, 103."

Side 138 Lin. 1 og 2 „1881 — 274 — 289" l. „1883 — 431 — 337".

— Lin. 2 tilf. „Ved Udgangen af 1883 gik Missionen over til *den wesleyanske sydafrikanske Conferens*[1]."

— Lin. 6 f. n. efter „gjenoptoges" tilf. „1883 anlagdes Witkkleibosch".

— Anm. 1 efter „205" tilf. „1883, 177. 211."

— Anm. 5 tilf. „Gundert 2 Udg. 102."

Side 139 Lin. 9 f. n. „Duffbank" tilf. „eller Idytuwa".

— Lin. 8 f. n. „1881" l. „1884".

— Lin. 7 f. n. „1 Lægemissionær" udg.

— — „1308" l. „1654".

— Anm. 3 Lin. 3 efter „56" tilf. „1885, 40 ff. 57 f."

— Anm. 5 tilf. „Womans work in India and S. Africa N. 8, 3".

Side 140 Lin. 4 og 5 „1881 — 1048 — 486" l. „1883 — 2011 — 957".

— Lin. 5 tilf. „Ved Udgangen af 1883 gik Missionen over til *den wesleyanske sydafrikanske Conferens*[1]."

— Lin. 9 f. n. foran „boer" tilf. „er den yngste af Chosastammerne og dannet af Levninger af andre Stammer efter Zulukongen Chakas Krige. Den boede først ved Umgeni og"

— Lin. 5 f. n. efter „Emhlabeni" tilf. „1883 Ebuwa".

— Lin. 4 og 3 f. n. „1881 — 564 — 195" l. „1883 — 677 — 316".

— Lin. 3 f. n. tilf. „Ved Udgangen af 1883 gik Missionen over til *den wesleyanske sydafrikanske Conferens*[7]."

— Anm. 1 efter „203 f." tilf. „1883, 154. 167. 183. 209 f."

— Anm. 5 tilf. „Holden 144."

— Anm. 7 tilf. „1883, 177. 211."

Side 141 „1881 — 120" l. „1884 — 99".

— Anm. 2 efter „51 f." tilf. „1885, 77 f."

Side 142 Lin. 16 foran „Denne Stamme er" tilf. „Zulufolket (d. e. de himmelske) (de sydlige Bantufolks Kafferafdeling, se til S. 125) deles atter i de egenlige Zuluer, Matebeler (S. 153), Landin (S. 158), Maviti (S. 187), Mangoni (S. 187). De egenlige Zuluer"

— Lin. 16—15 f. n. „tre — ved" l. „den sorte og"

— Lin. 13 og 12 f. n. „imidlertid — Stammer" l. „efterat have undertvunget Undvandva, Umtetva, Amaqualistammerne og forenet Levningerne af dem med sig"

Side 143 Anm. 1 tilf. „Holden 7 ff. Cust 300."

Side 144 Lin. 13 og 14 „1880 — 11 — 4 — 646" l. „1884 — 9 — 2 — 782".

— Lin. 14 „Imushane — Lindley" l. „Empusheni (1884)".

— Lin. 4 f. n. efter „1867" tilf. „—1881".

— — efter „1871" tilf. „—1878".

— Lin. 3 f. u. „Kap" l. „Kop".

— Lin. 2 f. n. efter „(1881)" tilf. „Stewarttown (1883), Buffalo river (1883)".

Side 144 Lin. 1 f. n. „1877 — 17“ l. „1883 — 20“.
— Anm. 1 Lin. 4 efter „12“ tilf. „1885, 17.“
Side 145 Lin. 1 og 2 „2071 — 900 — 870“ l. „2270 — 1000 — 963“.
— Lin. 2 tilf. „Ved Udgangen af 1883 gik Missionen over til *den wesleyanske sydafrikanske Conferens*[1].“
— Anm. 1 efter „207“ tilf. „1883, 194 f. 213. Moister 254 ff.“
Side 146 Lin. 9 efter „Mission“ tilf. „desuden er nu al saakaldet Missionsgjerning ophørt“.
— Lin. 5 f. n. efter „(1881)“ tilf. „Stavanger (o. 1885)“.
— Anm. 2 Lin. 2 f. n. tilf. „1886, 7. Guardian 1883, 117.“
Side 147 Lin. 8 „Entembeni“ l. „Entombeni“.
— Lin. 11 „9“ l. „10“.
— Lin. 11 „og Emakabaleni“ udg.
— Lin. 12 „Müden ikke 1881“ l. „om Sutherland mangler Opg.“
— Lin. 13 og 14 „1881 — 11 — 503“ l. „1884 — 14 — 775“.
— Lin. 8 og 7 f. n. „1881 — 281 — 55“ l. „1884 — 296 — 51“.
— Lin. 6 f. n. „Gordon“ tilf. „eller Umsinga“.
— Lin. 4 f. n. „19 — 24“ l. „69 — 17“.
— Lin. 3 f. n. tilf. „(Udg. af 1884)[6]“.
— Anm. 3 tilf. „1885, 68 ff.“
— Anm. 5 efter „73 ff.“ tilf. „1885, 57 f.“
— Anm. 6 tilf. efter „57“ „1885, 57 f. Wom. Work in India N. 8. 5 ff.“
Side 148 Lin. 3 og 4 „1881 — og 6“ l. „1884 — (fra Hermansburg) og 30“.
— Lin. 5 f. n. „Transvaal“ tilf. „(deriblandt den berlinske Station Königsberg (1868)“.
— Anm. 1 efter 52 tilf. „1885, 79.“
— Anm. 4 tilf. „Mist. f. sv. K. 1885, 156.“
Side 149 Lin. 9 „eget Stift“ l. „ap. Vikariat. Missionen er overdraget til Oblaterne.“
— Anm. 3 tilf. „1883, 122.“
— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1868, 119. 1873, 513.“
Side 150 Lin. 12 tilf. „Efter dennes Død har der atter været Uroligheder, og under disse er Befolkningen meget aftaget. Resultatet af Urolighederne er (i det Mindste foreløbig) blevet, at Englænderne have udvidet sig til Umhlatuzi og overtaget Protektoratet over hele Kysten. Boererne have stiftet derindenfor en Fristat „den nye Republik“ og et Stykke af Landet er uafhængigt[1].“
— Anm. 1 tilf. „Calw. Mbl. 1885, 80. Gundert 2 Udg. 141.“
Side 151 Lin. 6 f. n. „1880“ l. „1881“.
— Lin. 6 f. n. „(1880)“ l. „(1881)“.
— Lin. 4 f. n. „120 o. s. v.“ l. „(1885) i Zululand og Natal 350 Christne, 136 Nadvergjæster[3]“.
— Anm. 3 tilf. „Norsk Mbl. 1883, 103. 1885, 238.“
Side 152 Lin. 7 og 11 „Ehlomohloma“ l. Ehlomohlomo“.
— Lin. 11 efter „Ezilengeni“ tilf. „1882, Ehlobane“.
— Lin. 15 „I o. s. v.“ l. „Ved Udgangen af 1884 var her 5 Missionærer og 8 Christne.“

Side 152 Anm. 2 efter „34" tilf. „1885, 80 ff."

Side 153 Lin. 3 tilf. „De senere Aars Krigsuroligheder have bragt store Forstyrrelser tilveie. 1884 ødelagdes St. Paul og Kvamagvaza, Aaret efter gjenoptoges St. Paul, hvorimod Efterretningerne om Kvamagvazas Gjenoptagelse synes at være forhastede. Begge ligge i det af Boerne besatte Land. Empanahleni (St. Philip og St. James) agtes gjenoptaget. Ved Udgangen af 1884 var her 7 Missionærer, hvoraf de 3 i Svaziland og Komati, 770 Døbte, 313 Nadvergjæster[1]."

— Lin. 8 efter „Folk" tilf. „De omtales ei af Cust."

— Lin. 7 og 10 „1881 og 45" l. „1884 og 160".

— Lin. 13 efter „Blandingsfolk" tilf. „og høre til Sydbantufolkenes Kafirafdelings Zulugruppe (se til S. 142)".

— Anm. 1 Lin. 3 efter „36" tilf. „1884, 115. 1885, 3 ff. 65 ff. 161. Mission life 1884, 394. Guardian 1885, 847."

— Anm. 2 efter „54" tilf. 1885, 79 f."

Side 155 Lin 8 efter „Betydning" tilf. „Den findes ei hos Cust om end paa hans Kort og maa vist nærmest ansees for en Zulustamme."

— Lin. 13 „tre" l. „to".

— Lin. 14 „og o. s. v." l. „Det hører til Kafferafdelingen af Sydbantufolkene (se til S. 94)."

— Lin. 5 f. n. „Om Missionen her se til S. 15."

— Anm. 2 efter „332" tilf. „493. 1884, 29."

— Anm. 4 tilf. „Cust 303. Miss. herald 1885, 196 f. Journ. R. G. S. 1883, 285."

Side 157 Lin. 13 f. n. tilf. „1883 var her 175 Døbte, 121 Katechumener[1]."

— Lin. 9 f. n. efter „Gaza" tilf. „Amagvaza".

— Lin. 1 f. n. efter „Umgoni" tilf. „(Ngoni), der høre til Zulugruppen af Kafferafdelingen af Sydbantufolkene."

Side 158 Lin. 1 efter „Bakalonga" tilf. „[6]".

— Lin. 11 tilf. „De omtales ei hos Cust, men findes paa hans Kort og maa vist nærmest ansees for en Zulustamme."

— Anm. 5 tilf. „Cust 300."

„[6] Findes ei hos Cust."

Side 159 Lin. 6 „2" l. „1".

— Lin. 6 tilf. „og her er 18 Medl. og 35 paa Prøve (Udg. af 1884)[1].

— Anm. 1 efter „199" tilf. „1885, 138. 214. Wesl. miss. not. 1885, 207 f."

Side 160 Anm. 1 tilf. „Cust (Kort B) regner Manculosi blandt Makvamba og kalder (S. 307. 355) Tekeza Siga, som er den 4de Hovedstamme af Chuanafolkene (se til S. 97)."

Side 161 Lin. 1 f. n. tilf. „38 Medl., 5 paa Prøve (Udg, af 1883). Nu hører denne Mission til *den wesleyanske sydafrikanske Conferens*[6]."

— Anm. 6 tilf. „Rep. 1883, 193. 213."

Side 162 Lin. 7 efter „Nildeltaet" tilf. „Cust regner dem til Hamiterne (se til S. 1)."

Side 163 Lin. 4 „Flere forskj. Ordner arbeidede" l. „Under en apostolisk

Vikar og en ap. Delegat arbeide Franciskanere, Lazarister og Jesuiter."

Side 163 Anm. 1 tilf. „412. 1869, 147. 1872, 470. 1883, 277 f. 1884, 15. 339. Stöcklein 251. 420."

Side 164 Lin. 9 „1881 — 1168 — 6" l. „1883 — 1301 — 9".

— Lin. 12 „1881" l. „1880".

— Lin. 2 f. n. „Under Krigen blev Gjerningen afbrudt, 1882—83. 1885 kom to paa Missionsanstalten i Neukirchen uddannede Missionærer ham til Hjælp[6]."

— Anm. 1 tilf. „Africa 1884, 94."

— Anm. 4 tilf. „Rundschr. 12, 6. 13, 7. 17, 11 f."

— Anm. 6 tilf. „Miss. freund 1885, 47 f."

Side 165 Lin. 1 efter „Alexandria" tilf. „der 1858 gik over til den fra *Glasgow Israelsvenners Selskab*[1]."

— Lin. 6 tilf. „*Den anglikanske Forening til Christendommens Fremme i Ægypten* tilsigter Anlæggelsen af en høiere Skole (Gordon college) i Kairo nærmest for Kopterne[8]."

— Lin. 17 „Syd" tilf. „Oprøret i Sudan har i de senere Aar endel indskrænket Udøvelsen af det ægyptiske Herredømme."

— Lin. 10 „Gjennem o. s. v." l „Berberne høre til Hamiterne (se til S. 1). Til den 3die Afdeling af Hamiterne, den æthiopiske, høre: 1) Bishari eller Besari (hvis Sprog nærmest repræsenterer det Nubiske; Underafdelinger deraf ere Abadeh'erne og Beni Amer og flere nomadiserende Stammer ved det røde Hav) (S. 165), 2) Bogos (hvis Sprog kaldes Bilin) (S. 165), 3) Kunama (Bazen) (S. 166), 4) Berea (S. 166), 5) Sahi (Shiho eller Shoho) (se til S. 172), 6) Irob Saho (se til S. 170), 7) Sukurie (S. 166), 8) Agau, Abessiniens Urfolk (S. 168), samt 9) Danakil (S. 167), 10) Galla (S. 173), 11) Somali (S. 173), 12) Gonga eller Shinasa (til S. 167), 13) Kaffa eller Sidama (til S. 167), 14) Waratta (til S. 167), 15) Yangara (til S. 167), 16) Tambaro (til S. 167), 17) Tufte (til S. 167), 18) She eller Xe (til S. 167), 19) Nao (til S. 167). Dog ere disse Klassifikationer ikke ganske sikre, Kunama og Barea regnes saaledes for Nigritier, Sukurieh og nogle flere med Urette for Arabere[1]."

„Nuba Fulah Folkene, det tredie Hovedfolk i Afrika, hvis Hovedmasse boer længere mod Syd, har sin nordligste Afdeling Syd for Assuan. De deles i 1) Nubiere, hvis Sprog falder i 4 Dialekter: Kenus, Mahas (Sukkod, Batn el Nager), Dongola, Fadidsha. Disse Sprog ere næsten fortrængte, idet de ere blevne for en stor Del ombyttede med Arabisk, 2) Koldaj eller Kufan (til S. 167), 3) Tumale (til S. 167), 4) Konjara (til S. 167), 5) Kwafi (til S. 174), af hvilket Humba er en Dialekt (til S. 170), 6) Masai (til S. 174), 7) Shangalla eller Berta (til S. 168), 8) Kamamil (Quamamil, Fazogl) (til S. 167), 9) Funj (til S. 167), 10) Tali (til S. 167), 11) Hamsj (til S. 167), 12) Golo (til S. 167), 13) Krej (til S. 167),

14) Sehre (til S. 167), 15) Njam Njam (til S. 167), 16 Monbutto (til S. 167)[6]."

Side 165 Anm. 1 tilf. „C. of Sc. H. & F. M. R. 1885, 205. Rundschr. an die Freunde der Pilgermiss. 13, 6."

Side 166 Lin. 10 f. n. „1877" l. „Centralafrika (1877). Missionen overdroges 1872 til Institutet i Verona (Instituto delle missione por la Nigrizia, stiftet 1867 af I. Mazza, dog arbeide ogsaa St. Camillus-Munkene (Religieux de St. Camille de Lellis fra Notre Dame de la Chaux nærved Cuisery) i dette Stift (Berber).

— Lin. 4 f. n. efter „1867" tilf. „i Kairo".

— Lin. 1 f. n. tilf. „I Krigen med Mahdien ere Stationerne blevne ødelagte[5]."

„*Det britiske B. S.* har udgivet Markus Evangelium paa Nubisk (Dongola Dialekten)[7]."

— Anm. 1 tilf. „Cust 87 ff."

— Anm. 3 tilf. „Rundschr. 15, 8."

— Anm. 5 tilf. „1872, 60. 384. 1874, 251. 397. 430. 1876, 70. 318. 1877, 506. 530 f. 1878, 328. 1884, 73 f. 292 f. 337 ff. 568 f. Kath. Miss. atl. p. 16. Mitterrutzner, Dr. I. Knoblecher. Brixen 1869, 10 ff. Geyer, Msgr. D. Comboni. Botzen 1882, 23 ff. Mitterrutzner, Lebensbeschr. v. A. Haller. Innsbruck 1855, 34 ff."

„[6] Cust 142 ff."

„[7] Rep. 1885, 365."

Side 167 Lin. 9 efter „Kababis" tilf. „(Kubabisc), Hassanieh".

— — „Rizgat" l. „med Underafdelinger, Rizgat[3] o. fl."

— — „Nær — staaer" l. „Til Nubah-Fullahfolket hører"

— Lin. 10 „Nær — staaer" l. „Til Negerfolkenes Nilgruppe (se S. 20) hører 1) Sjelluk eller Dyur, 2) Nuer, 3) Dinka, 4) Bari, 5) Beri, 6) Nyangbara og flere, som ikke vedkomme dette Arbeide. Af disse boer"

— Lin. 14 „Derimod synes" og Lin. 16—17 „at være — Dinkafolket" udg.

— Lin. 17 „Nobahfolket — nær" l. „I Kordofan boer Koldaj eller Kufanfolket og Tumale, der høre til Nuba Fulahfolket: længere mod Øst Hamsj, Tali, Fazogl og mod S. V. Gola, Krej og Sehre, der alle høre til samme Folkestamme, der sluttes med Monbutto og Njam Njam."

— Lin. 16 f. n. „Bejahfolk" l. „hamitisk Folk".

— Lin. 14 f. n. „Nigritier" l. „Nuba Fulahfolk".

— — „Til Nigritierne" l. „(Konjara). Til Nubafolkene[4]"

— Lin. 13 f. n. „der — Nigritierfolk" udg.

— Lin. 7 f. n. foran „anlagte" tilf. „1854".

— Lin. 4 f. n. „i de sidste Aar" l. „1877".

— Lin. 3 f. n. „en Station" l. „Stationen Malbes".

— — foran „der" tilf. „(gjenoptaget 1877 efter en kort Afbrydelse)".

— Lin. 2 f. n. foran „Under" tilf. „1875 anlagdes Zeidah".

Side 167 Lin. 1 f. n. „have o. s. v." l. „ere Stationerne blevne ødelagte".
— Anm. 1 tilf. „Beltrame, il Sennaar e lo Sciangallah. Verona 1882, 1, 207 ff. Beltrame, il fiume bianco e i Denka. Verona 1881, 15 ff. 73 ff. 180 ff. 227 ff. 260 ff. Miss. cath. 1874, 503 ff. 518 ff."
— Anm. 2 efter „236" tilf. „1872, 483. 494 ff. 1873, 578. 606. 1874, 129. 302. 488 ff. 500 f. 514 f. 1875, 466. 1876, 169 ff. 1877, 544. 566 f. 593 f. 619 f. 1879, 67. 617 ff. 1883, 182. 241 ff. 426 f. 448 f. 463. 1884, 231. 365. Mitterrutzner 14. 21 ff. Geyer 38 ff. Beltrame 249 f. 289 f."

„[3] Bakara (Baggara) og Hossanieh nævnes af Cust (84. 155. 275) som arabiske Stammer, Rizegat og Kababish findes paa hans Kort som arabiske Stammer, men omtales ei i Bogen."

„[4] Cust har Takrur paa Kortet som et Nubahfolk, men nævner det ei i Bogen."

Side 168 Lin. 6 tilf. „*Pilgrimsmissionen i St. Crischona* havde 1867 isinde at trænge frem til Dinka, men det skete ikke[4]."
— Lin. 9 „Bejahfolk" l. „hamitisk Folk (se til S. 165).
— Lin. 10—11 „og — Gheez" l. „hører; Bogos (10 à 12,000) ere ogsaa Hamiter (se til S. 165). Derimod høre Abessinierne eller som de selv kalde sig Gheez, til den æthiopiske Gren af Semiterne".
— Lin. 13—15 „Foruden — Kunama" l. „Til ovennævnte æthiopiske Semiter høre desuden Sprogene Harari (ved Harar), Argobba, Gafat, Kambat og Gurague, der ere smaa Sprogenklaver; Gafat er nu ved at uddø. Af hamitiske Folk (æthiopiske Afd.) bo i Habessinien foruden ovennævnte Galla'er, der have skilt Sjoa fra Amhara, Shangalla (Sjanquala, Berta), ialt bestaaer Befolkningen af 3 Mill. For Sammenhængens Skyld nævne vi her endel andre Folk, der bo Syd for Abessinien, nemlig Gonga eller Shinasa, Kaffa eller Sidama, Woratta (Wolamo, Woraitsa, Wolaitsa, Daurua, Huarara), Yangara eller Yamma, Tambaro, Tufte, She (Xe), Nao; de høre alle til de æthiopiske Hamiter."
— Lin. 3 f. n. foran „ere" tilf. „og Irob Saho'erne".
— Anm. 3 tilf. „Cust 37 ff. 127 ff. Miss. cath. 1878, 437. Beltrame, Sennaar 2, 173. 185 ff."

Side 169 Lin. 11 f. n. efter „Semiter" tilf. „(1699. 1701. Kongen blev Papist 1702)".
— Lin. 10 f. n. efter „Franciscaner" tilf. „(1700. 1712—1716)".

Side 170 Lin. 2 efter „Missionen" tilf. „der drives af franske Lazarister".
— Lin. 4 efter „Alitiena" tilf. „1846, hvor der arbeides blandt Irob Saho".
— Anm. 1 tilf. „Stöcklein 1846, 214. 215. 279. 280. Miss. cath. 1868, 174. 1872, 394 ff. 1874, 506. 1875, 262. 480 ff. 492 ff. 533 f. 1876, 416. 1879, 389 ff. Gusman 1, 121 ff. Rec. de voy. 4, 40 f. Cust 130."

Side 171 Anm. 1 tilf. „Gobat Leben 123 ff. 205 ff."
— Anm. 2 tilf. „Gobat Leben 372 f. Rundschreiben 8, 6. 9, 6. 14, 11 ff. 25, 26 f."

Side 172 Lin. 10 f. n. „I Midten o. s. v." l. „Ved Udgangen af 1884 arbeidede her 5 Missionærer, 4 Lægmænd."
— Lin. 9 f. n. efter „Mensa'erne" tilf. „og Saho'erne".
— Lin. 2 f. n. efter „Bogos" tilf. „og paa Falasha".
— Anm. 2 tilf. „C. of S. M. R. 1885, 256."
— Anm. 3 efter „109 ff." tilf. „1884, 152. Cust 129. Kolmodin, Minnesteckn. öfver Miss. Carlsson. Stokh. 1885, 24 ff.
Side 173 Lin. 6 efter „Folk" tilf. „der hører til de æthiopiske Hamiter".
— Lin. 10 f. n. tilf. „1885 omtales, at en Station skal anlægges i Abok."
— Lin. 2 f. n. efter „Waboni" tilf. „[6]".
— Anm. 1 tilf. „1885, 361 f."
— Anm. 3 efter „talrigste" tilf. „Disse 3 Stammer bo dog alle nordvestligst."
— Anm. 4 tilf. „1883, 301 f."
— efter Anm. 5 tilf. „[6] Waboni regnes af Cust 358 for hørende til Bantufolkenes østl. Afdeling østl. Gruppe."
Side 174 Lin. 8—9 „danne — nær" l. „høre begge til Nuba-Fulahfolkene (se til S. 165). Til Wakvafifolket hører"
— Lin. 10 „Gallafolk" tilf. „dog betragtes det af Cust (375 f.) som uafgjort, og han regner det til Bantuf. østl. Afd. østl. Gruppe".
— Lin. 18 f. n. „Deres" l. „Det samme er Tilfældet med Waratta'erne."
— Anm. 1 tilf. „Cust 140. 149 ff. Kolmodin, Galla och Evangelium. Stokh. 1885, 17 f."
Side 175 Lin. 5 „Barro — og" l. „(paa Grund af Krig forlagt til Guderu 1865, der af samme Grund blev opg. o. 1872), Barro"
— Lin. 7 efter „(Finfirmi)" tilf. „hvorhen Gallacollegiet i Marseille flyttedes o. 1872".
— Lin. 7 efter „Sjoa" tilf. „Esha Eloi (o. 1872)".
— Lin. 11 tilf. „1883 anlagdes en Station blandt Aniastammen. Missionen drives af Capucinerne."
— Lin. 13 f. n. efter „Ribe" tilf. „rim. nu flyttet til Jornvu".
— Lin. 11 f. n. „1883 anlagdes en Station i Lauru, hvorfra man har isinde at arbeide blandt Bworano Galla'erne[3]."
— Lin. 5 f. n. foran „I" l. „1868 gjordes et Forsøg paa at naa Galla'erne. Missionærerne naaede Fazogli, men Sygdom og Dødsfald nødte dem til at vende tilbage. Atter og atter laa Gallaerne dem paa Hjerte. 1871 besøgte de i den Hensigt Sjoa, og 1872 udsendte de en Missionær for at naa Gallaerne; han naaede ei længere end til Ankobar, og paa"
— Anm. 1 tilf. „1868, 6. 1869, 254. 366 f. 1870, 196. 328 f. 1872, 671. 1874, 1 ff. 558."
— Anm. 2 tilf. „Kolmodin 63 ff."
— Anm. 3 tilf. „Africa 1884, 107. 205."
— Anm. 5 tilf. „Rundschr. 20, 14. 23, 20. 24, 20 ff. 27, 30. 28, 38. 33, 19 f. 34, 18 f."

Side 176 Lin. 8 f. n. „1884 ere Missionærer afgaaede til Djimma gjennem Sjoa[1]."

— Anm. 1 tilf. efter „112 f." „1884, 72 f. Kolmodin 83 ff."

Side 177 Lin. 5 tilf.:

„Den østlige Afdeling af Bantufolkene deles i den sydlige, østlige og vestlige Gruppe. Af de Folk, der vedkomme dette Arbeide, høre til den sydlige Gruppe følgende Folk: 1) Manansa (se til S. 107), 2) Banyai (S. 120), 3) Atonga (S. 188), 4) Chungu (S. 186), 5) Manganja (S. 187), 6) Sena (se til S. 14), 7) Makua (S. 190), 8) Ajava (S. 188)[4]."

„Til den østlige Gruppe høre: 1) Komoro (S. 16), 2) Wabonde (S. 190), 3) Mabiha (S. 190), 4) Wauwere (S. 190), 5) Wagindo (S. 191), 6) Wandonde (til S. 189), 7) Mahenge (S. 191), 8) Wazaramo (S. 182), 9) Suaheli (S. 177), 10) Waseguhha (S. 182), 11) Wanguru (S. 183), 12) Wasagara (S. 183), 13) Wabondei (S. 181), 14) Wasambara (S. 181), 15) Wanika (S. 180), 16) Wateita (S. 179), 17) Wachagga (S. 179), 18) Waboni (S. 173), 19) Wapokomo (S. 179), 20) Wakamba (S. 179)[5]."

„Til den vestlige Gruppe hører: 1) Wahehe (S. 187), 2) Warungu (S. 186), 3) Wagogo (S. 183), 4) Wanyamwezi (S. 184), 5) Wajiji (S. 186), 6) Warundi (S. 186), 7) Wasansi (S. 186), 8) Wawira (S. 186), 9) Waguha (S. 186), 10) Warua (S. 186), 11) Wanyuema (S. 182), 12) Wasukuma (S. 185), 13) Wanyambo (S. 185), 14) Waganda (S. 185), 15) Wahuma (se til S. 174), 16) Wanyoro (S. 185), 17) Wasoga (S. 185)[6]."

— Lin. 6 derunder tilf. „(Bantuf. østl. Afd. østl. Gr.)"

— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1870, 23."
„[4] Cust 322 ff."
„[5] Cust 339 ff."
„[6] Cust 362 ff."

Side 178 Lin 5 f. n. efter „Rige" tilf. „1884 (1885) bemægtigede det tydskøstafrikanske Handelsselskab sig Sultanaterne Nguru Useguha, Usagara og Ukami og 1885 det Syd for dem og nord for Rufiji liggende Sultanat Chutu."

— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1870, 299. 1873, 416 f. 1885, 366."

— Anm. 2 tilf. „1885, 367."

Side 179 Lin. 8 tilf. „Missionen paa hele Kysten til Kap Delgado drives af Hellig Aands Congregationen, i Spidsen for hvilken der staaer den apostoliske Vikar af Zanzibar[3]."

— Lin. 7 f. n. efter „Wakamba" tilf. „[6]".

— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1868, 65 ff. 1870, 307."

— efter Anm. 5 tilf. „[6] Wakamba er Folket, Mkamba en enkelt Mand af dette, Kikamba Sproget og saaledes med de andre Folk. Z. f. Ethnol. 1878, 141."

Side 180 Lin. 1 efter „Folk" tilf. „der høre til Bantuf. østl. Afd. østl. Gr."

— Lin. 11 tilf. „*Det kirkelige M. S.* har 1885 begyndt en Mission blandt Wasjagga ved Foden af Kilimandsjaro[5]."

Side 180 Lin. 12 under „Wanika" tilf. „(Bantuf. østl. Afd. østl. Gr.)"
— Anm. 1 tilf. efter „663" „295. 1884, 641 ff. Journ. R. G. S. 1884, 529."
— Anm. 4 tilf. „Kolmodin 66 ff."
„[5] C. M. Int. 1886, 53."
Side 181 Lin. 9 under „Wabundei" tilf. „(Bantuf. østl. Afd. østl. Gr.)"
— Lin. 6 f. n. under „Wasambara" tilf. „(Bantuf. østl. Afd. østl. Gr.)"
— Lin. 1 f. n. tilf. „*Oxford Cambridge Universitetsmissionens* Station Magila (1860) ligger her[8]."
— efter Anm. 7 tilf. „[8] Cust 353 f."
Side 182 Lin. 1 tilf. „[8]".
— Lin. 6 tilf. „1883 anlagdes en Station i Mrogoro for Wasigua og Wakami[1]."
— Lin. 7 under „Wazeguhha" tilf. „(Bantuf. østl. Afd. østl. Gr.)"
— Lin. 13 tilf. „[9]".
— Lin. 10 f. n. „Manyuema" l. „Wanyuema".
— Lin. 9 f. n. tilf. „Disse høre til Bantuf. østl. Afd. vestl. Gr.
„*Romerske* Missionærer foretoge 1870 en Reise blandt Wakami. Paa Stationen Mrogoro (1883) arbeides blandt dem[10]."
— Lin. 8 f. n. under „Wazaramo" tilf. „(Bantf. østl. Afd. østl. Gr.)
— Anm. 2 tilf. „1878, 202. 1883, 375. 1884, 30 f. 117."
— Anm. 4 tilf. „1884, 505 ff."
— Anm. 5 tilf. „1873, 584. 1874, 20 f. 33 f."
— efter Anm. 7 tilf. „[8] Omtales ei af Cust."
„[9] Omtales ei af Cust. Wadoe findes paa Kortet."
„[10] Miss. cath. 1872, 414 ff. 1883, 375. 1884, 117."
Side 183 under Lin. 1 tilf. „(Bantuf. østl. Afd. østl. Gr.)"
— Lin. 10 tilf. „[9]".
— Lin. 16 tilf. „*Det britiske B. S.* er ved at udgive N. T. paa Kaguru[10]."
— Lin. 9 f. n. derunder tilf. „(Bantuf. østl. Afd. østl. Gr."
— Lin. 7 f. n. tilf. „1884 kjøbtes Landet af Tydskere, der 1885 stillede det under Tydsklands Skyts[11]."
— Lin. 5 f. n. tilf. „og Mamboia (1879)[7]."
— Lin. 4 f. n. derunder tilf. „(Bantuf. østl. Afd. vestl. Gr.)"
— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1877, 604."
— Anm. 7 tilf. „1883, 292. Cust 352."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Findes ei hos Cust."
„[10] Rep. 1885, 364."
„[11] Missionsfr. 1885, 90."
Side 184 Lin. 5 efter „Wakimbu" tilf. „[9]".
— Lin. 9 under „Wanyamwezi" tilf. „(Bantuf. østl. Afd. vestl. Gr.)"
— Lin. 8 f. n. tilf. „1882 anlagdes Msalala[5]."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Hos Cust kun paa Kortet."
— Anm. 5 tilf. „C. M. Int. 1886, 55."
Side 185 Lin. 1 under „Waganda" tilf. „(Bantuf. østl. Afd. vestl. Gr.)"

Side 185 Lin. 4 efter „Wasukuma'erne" tilf. „(hos Cust 373 et særligt Folk af samme Gruppe)".
— Lin. 7 efter „Usui" tilf. „Folkene Waneioro og Wasogo høre til Bantuf. østl. Afd. vestl. Gruppe: Wasui høre til Wajiji (S. 186)."
— Lin. 14 „der" l. „af Missionærselskabet i Algier, til hvem Missionen, der ledes af en apostolisk Vikar, er overdraget, og som"
— Lin. 6 f. n. under „Wanyambo" tilf. „(Bantuf. østl. Afd. vestl. Gr.)"
— Anm. 1 tilf. „Cust 376. 382. 554."
— Anm. 3 tilf. „1878, 304. 337 f. 363 f. 520 ff. 1879, 129 ff. 154 f. 170 f. 175 ff. 194 f. 220 f. 255 f. 331 f. 570 ff. 581 ff. 585 ff. 611 f."
Side 186 Lin. 1 under „Wajiji" tilf. „(Bantuf. østl. Afd. vestl. Gr.)"
— Lin. 4 tilf. „Det første og sidste Folk anføres hos Cust (p. 369 f.) som særlige Folk af samme Gruppe[1]."
— Lin. 6 tilf. „Sygdom har meget medtaget Missionærerne, og 1885 var kun 4 Miss. tilbage i Centralafrika, men man vilde dog ikke opgive Missionen[2]."
— Lin. 8 „1880 — Massansastammen" l. „En anden Station er anlagt i Bikari. Missionen er overdraget Missionsselskabet i Algier, og styres af en apostolisk Provikar i Urundi (d. e. Rumongi)."
— Lin. 10 tilf.:

„19a. Wassansa.
(Bantuf. østl. Afd. vestl. Gruppe).

Dette Folk boer Vest for Tanganjika. *Romerkirken* anlagde 1880 en Station i Mulonera, der siden er flyttet til Kibanga[9]."
— Lin. 11 under „Waguha" tilf. „(Bantuf. østl. Afd. vestl. Gr.)"
— Lin. 12 „Vest for dem boer en større til samme Gruppe hørende Stamme Warua[10]."
— Lin. 8 f. n. under „Warungu" tilf. „(Bantuf. østl. Afd. østl. Gr.)"
— Lin. 3 f. n. under „Chungu" tilt. „(Bantuf. østl. Afd. østl. Gr.)"
— Anm. 2 tilf. „Chron. London M. S. 1885, 332 ff."
— Anm. 3 tilf. „Kath. Miss. atl. S. 16 N. 11. Bull. de la soc. geogr. 1885, 488."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Miss. cath. 1883, 160. 165 ff. 175 ff. 188 ff. 199 ff. 210 f. 222 f. 235 f. 250 ff. 1884, 340."
„[10] Mitth. geogr. Ges. Jena 1882, 137 ff."
Side 18 Lin. 2 tilf. „Maaske det er denne Station, der nu kaldes Mvinivanda[1]."
— Lin. 9 derunder tilf. „Bantuf. sydl. Afd. Kafferfolk (se til S. 142)."
— Lin. 10 efter „Waangwe" tilf. „ell. Amachonde".
— Lin. 11 efter „Wahehe" tilf. „[5]".
— Lin. 6 f. n. under „Manganja" tilf. „(Bantuf. østl. Afd. sydl. Gr.)"
— Anm. 1 tilf. „F. C. S. Monthly rec. 1885, 43."
— Anm. 2 tilf. „Cust 300 Kort B. Miss. life 1885, 157."
— efter Anm. 4 tilf. „[5] if. Cust 362 hører Wahehe til Bantuf. østl. Afd. sydl. Gr."

Side 188 Lin. 10 under „Makololo" tilf. „(Bantuf. sydl. Afd. Centralgr Basuto[7])."
— Lin. 10 f. n. under „Ajava" tilf. „(Bantuf. østl. Afd. sydl. Gr.)."
— Anm. 1 tilf. „Cust 326. 328 (hvor Sheva og Tambula anføres som særegne Folk af samme Gruppe)."
— Anm. 6 tilf. „Miss. life 1885, 156."
„[7] Cust 305."

Side 189 Lin. 8 efter „Mabiha" tilf. „(se S. 190), Wandonde (Bantuf. østl. Afd. østl. Gr.)".
— Lin. 10 f. n. „1881 o. s. v." l. „1884 var her 2 Missionærer, hvoraf den ene tillige var Læge, 9 Nadvergjæster, 9 Døbte. Den ene Missionær boede i Moinivandu (se til S. 187 Lin. 2)[4]."

Side 189 Lin. 7 f. n. foran „Ved" tilf. „Domasi, der en kort Tid i 1884 var Station, er nu Udpost."
— Lin. 7 f. n. „1879" l. „1883".
— Anm. 1 tilf. „Cust 343."
— Anm. 4 efter „58" tilf „1885, 48. 57 f."
— Anm. 5 efter „23 ff." tilf. „1884, 79. C. of S. M. R. 1885, 262."

Side 190 Lin. 1 under „Makua" tilf. „(Bantuf. østl. Afd. sydl. Gr.)"
— Lin. 3 tilf. „Waloomwe, der boer ved Namuli Bjergene, der af Cust ansees for en Underafdeling af Makua, er mulig et selvstændigt Folk[1]."
— Lin. 11 f. n. under „Wakonde" tilf. „(Bantuf. østl. Afd. østl. Gr.)"
— Lin. 10 f. n. „Roruma" l. „Rovuma".
— Lin. 8 f. n. „Maviha" tilf. „(Mabiha; Bantuf. østl. Afd. østl. Gr.)"
— Lin. 5 f. n. under „Wauwera" tilf. „(Bantuf. østl. Afd. østl. Gr.)"
— Anm. 1 tilf. efter „49" „1885, 135. Journ. R. G. S. 1882, 193 ff. Cust 333."
— Anm. 5 tilf. „Mission life 1885, 157."

Side 191 Lin. 1 derunder tilf. „(Bantuf. østl. Afd. østl. Gr.)"
— Lin. 2 efter „Wanindi" tilf. „[2]".
— efter Anm. 1 tilf. „[2] hos Cust kun paa Kortet."

Side 193 Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1883, 263 f. 1884, 325 ff. Le Gentil 4, 84 ff."

Side 194 Lin. 18 f. n. „følgende Aar" l. „to følgende Aar, til den 1840 fik sin faste Præst".
— Lin. 12 f. n. tilf. „I Nossibe arbeidedes ogsaa blandt Sakalaver og for Makua, der fra Fastlandet førtes herover."
— Lin. 4 f. n. foran „I" tilf. „1870 var der Stationer i Antananarivo, Mahamasina, Ambohimitsimbina, Ambahavadimitafo, Ambohipo (alle i Nærh. af eller rettere Sogne i Antananarivo), Imerimandroso, Fenomana (maaske siden oph.), Tamatave, Andavoranto (maaske siden oph.)"
— Lin. 3 foran „samt" tilf. „(maaske oph. før 1874)".
— Anm. 1 tilf. „Rec. de voy. 1, 232. 245 f. 253 f. 268 ff. Regnon, Voy. à Madagascar et aux Indes or. Paris 1791, 1 ff."

Tillæg til andet Hefte.

Side 195 Lin. 1 „lidt senere“ l. „1872 i Fanzakana (rim. nu opg.)“
— — „1876“ l. „før 1874 i Ambohijanahary, Antanjombato, Ambohipena (alle rim. atter opg.) 1876“.
— Lin. 5 efter „Ambohidratrimo“ tilf. „(de to sidste før 1874)“.
— Lin. 6 efter „Ambaniala“ tilf. „(før 1874)“.
— Lin. 7 efter „Androhibe“ tilf. „(før 1874)“.
— — „Under de Franskes Anfald har Hovaernes Harme vendt sig mod de papistiske Missionærer, og det med desto større Grund, som det aabenlyst vedkjendte Formaal med dette Anfald er at støtte den papistiske Mission, og Missionærerne ere blevne fordrevne, undtagen fra Tamatave og Manjanga, der er i de Franskes Magt[1].“
— Anm. 1 Lin. 4 efter „588“ tilf. „1868, 63. 188. 1869, 39. 275. 1870, 10. 279 f. 1872, 418 f. 608. 1873, 254. 538. 1874, 26. 617. 1876, 75. 1883, 311. 337 ff. 1884, 8. 52. 325 ff.“
Side 196 Lin. 9 f. n. efter „Amorontsongana“ tilf. „Amparafaravola, Ambodinonoka, Itsarahanenana, Anosimboahangy[3]“.
— Anm. 3 tilf. „Chron. L. M. S. 1866, 81.“
Side 197 Lin. 10 f. n. efter „Vohimare“ tilf. „1884 anlagdes Mahanoro, desuden er der en Station i Ambodarina (bl. Betsimisaraka).“
— Lin. 6 f. n. tilf. „Ved de Franskes Anfald standsedes al Missionsgjerning i Tamatave, Foule Point og Vohimare[2].“
— Anm. 2 Lin. 3 efter „134“ tilf. „1885, 103 ff. Net 1885, 124.“
Side 198 Lin. 8 f. n. „4449 o. s. v.“ l. „ved Udgangen af 1884 5 indfødte Præster, 6496 Christne. 1885 ordineredes endnu en indfødt Præst (i Ambohipo)[2]“.
— Anm. 2 tilf. „Norsk Missionstidende 1885, 238. 448.“
Side 202 Lin. 6 tilf. „Det samme er Tilfældet med en 1870 udsendt Missionær.“
— Lin. 16 f. n. efter „Hinduer“ tilf. „Det har udgivet Math. Ev. paa den katholske Mundart, der bruges paa Øen.“
— Lin. 7 f. n. „men“ l. „1725 prædikede en Missionær, der reiste til Indien, for Negrene, senere arbeidede Lazaristerne her.“
— Anm. 2 tilf. „1871, 95 ff.“
— Anm. 6 tilf. „1885, 365.“
Side 203 Lin. 9 efter „1881“ tilf. „1876 dannedes en Forening paa Øen til Hedningernes Omvendelse.“
— Lin. 10 efter „Regeringen“ tilf. „Der er Stationer i Paroisse de la visitation og St. Frans Xaver (rim. i St. Louis). 1868 var her 13,000 Nadvergjæster.“
— Lin. 2 f. n. efter „Vikariat“ tilf. „Missionen er overdraget Capucinerne fra Savoien.“
— Anm. 1 tilf. „1868, 90. 1869, 430. 1872, 96. 1877, 420. Lett. édif. 18, 14. 19.“
Side 204 Anm. 1 Lin. 4 tilf. efter „130“ „1868, 191. 1871, 112. 1876, 476.“

Tillæg til andet Hefte.

Side 205 Lin. 8 efter „alene" tilf. „I forrige Aarhundrede arbeidede Lazaristerne her."
— Anm. 3 tilf. efter „599" „1868, 12. 1875, 171. Lett. édif. 18, 24."
— Anm. 4 tilf. „Le Gentil, vol. 5."
Side 228 Orlam „(8 — Eg. o. fl.)" l. „8 — Ff".
Side 235 Umhlenga tilf. "156".
Side 236 Uzeguru „182" l. „181".
— Wahuma „185" udg.
— Wahumba tilf. „185".

Tredie Hefte.

Side 5 Anm. Lin. 5 f. n. tilf. „Geogr. Tidsskr. 1884, 115."

Side 6 Lin. 8 f. n. efter „Ved" tilf. „Kobberminefloden bo Naggeuktormut, ved"

— Anm. 1 tilf. „Bancroft 1, 42."

Side 7 Lin. 1 f. n. tilf. „og senere besøgtes de fra Good Hope[5]."

— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1870, 287. 302 f. 311 f. 319. 327. 1872, 111."

Side 8 Lin. 6 efter „omtalte" tilf. „Bothekindianerne, der boede paa Østkysten, ere forlængst uddøde."

— Anm. 2 tilf. „Net 1886, 10."

Side 10 Anm. 3 tilf. foran „Vahl" „Seemann 2, 52 ff."

Side 13 Lin. 6 f. n. efter „1718" tilf. „Flere af disse Ordener havde en stor Mængde Missionærer, om det end ikke altid er let at skjælne mellem dem, der arbeidede blandt Christne og Hedninger. Fra 1687—1758 kom 554 Jesuiter (Præster og Lærere) og 133 jesuitiske Medhjælpere til Mexiko, og i Fortegnelsen hos Hendschel, Rel. v. d. Bekehr. d. Königr. Voxu in Japan. Ingolstadt 1617 (271 ff.) nævnes (1617) 116 Franciskanerklostre og der var endnu flere."

Side 14 Lin. 10 foran „7" tilf. „(i Coatlinchan, Udpost til Mexiko, ere alle Medlemmer (36 og 8 paa Prøve) Indianere[7]."

— Anm. 1 tilf. „Lett. édif. 13, XXX ff. Hendschel 199 ff. 217. 271 ff. Catal. prov. Mexicana soc. Jes. Mexico 1758 (og haandskr. Till. i Expl. paa det Kongl. Bibl. i Kbhvn.). Ribas, hist. de los triumphos de nuestra santa fe entre gentes . . . de la N. España. Madrid 1645 (her behandles Missionen blandt de forskjellige Folk i Cinaloa (s. 37 ff.) og Nord og Øst derfor (se til S. 159 f.), deriblandt Chichimecher (S. Luiz de Paz) s. 720 ff.)"

— Anm. 7 tilf. „1884, 194. 202."

Side 16 Lin. 3 f. n. efter „Fremgang" tilf. „Fra 1534 anlagde de Klostre i Merida, Campeche, Valladolid, Manii, Izamal, Cunchalis, Tizimin, Hummii, Sisomptonis, Hocabe, Tichanti, Tichasii, Icmulis, Xequecacanis, Oxcutsabis, Tixcocobis, Tinumii, Hunuame, Tixcelii, Tahumanis. Disse Klostre vare ligesaamange Planteskoler for Missionen."

Side 16 Lin. 2 f. n. efter „1709" tilf. „I Guatemale, hvortil de kom 1539, havde de Klostre i Guatemale, Almolonge, Atitlanen, Quetselte, Chiapa, Sanconaten (1574), S. Salvador (1574), S. Mikael (1574), Camaiaquen, Cigniual, Nacaomam, Tecpanguatemal, Comalapen; i Nicaragua havde de Klostre i Carthago, Sparse, Accerzican, Pacace, Turrialbe, Uxarrazi, Nicoia, Nicaraguice, Granata, Senis, Comaiague, Agaltece."

— Lin. 1 f. n. efter „1544" tilf. „De havde blandt andet en Station i S. Laurent du Rois i Prov. Veragua."

— Anm. Lin. 3 f. n. tilf. „Dampier 1, 14 ff."

Side 17 Lin. 13 tilf. „Nu er der Stationer i Panto Gordo, i Stann Creek (for Caraïber, af hvilke 1000 ere Papister); Stationen i Belize er mest for Hvide."

— Anm. 1 tilf. „Henrion 2, 562. Hendschel 273 f. 277 f. 282 f. 284 f. Miss. cath. 1870, 68. 1879, 254."

Side 18 Lin. 7 og 8 „1883 — 5 — 1218 — 53" l. „1885 — 6 — 1419 — 38".

— Anm. 1 efter „246 f." tilf. „1885, 164. 218."

Side 21 Lin. 10 f. n. tilf. „1853 erhvervedes Arizona."

Side 22 Lin. 14 efter „Aar" tilf. „Det havde anlagt de første Stationer i britisk Columbien 1843. 1859 ophørte dets Handelsret der."

— Lin. 17 tilf. „hvilket 1871 skete med britisk Columbien[2]".

— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1879, 383."

— Anm. 2 tilf. „Dayspring 116 ff. C. M. Int. 1867, 240. 1876, 429."

Side 24 Anm. 1 tilf. „1868, 136, hvor Petitot deler Kutchin'erne i britisk Nordamerika i 1) Nakotchoondjigue-guttchin (Folk ved den store Flod), ved Andersonflod 2) Teetle-g (Folk ved Vandets Ende) ved Peelfloden, 3) Koatchaag. (d. e. Kutchak.) og Vantag. (Søboere), 4) Hang, 5) Tanatag.

Side 25 Lin. 7 foran „og" tilf. „hvilket ogsaa skete fra S. nom de Marie (Ft. Macpherson)".

— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1875, 184."

Side 26 Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1868, 136, hvor Petitot deler Bæverne i 1) Sarci, 2) Tsaottiné eller Bævere, 3) Thekeottiné (Klippeboere) (se Lin. 3), 4) Ettchaottine (se S. 25 Lin. 6 f. n.), der tilligemed de forrige kaldes Mauvais Monde eller Indiens de l'arc fort (d. e. Strongbows), 5) Na-anne eller Narianottine (S. 25 Lin. 2 f. n.), Forf. regner andetsteds (1868, 580) til Slaveafdeling af Tinne."

— Anm. 3 tilf. „1879, 318. 1884, 99."

Side 28 Lin. 9 f. n. „1881" l. „1882)".

— Anm. 7 efter „169" tilf. „1883, 168."

Side 29 Lin. 2 „høre en Mængde" l. „(o. 4000) hører omtr. 24".

— Lin. 3 „Nord" tilf. „eller maaske snarere fra Juan Fuca Strædet til Cap Cook".

— Lin. 7 efter (800) tilf. „Inkluliet, Toquat, Ohyot, Sichat, Machelat".

— Lin. 9 tilf. „*Romerkirken* arbeidede 1874 blandt Aht, der dengang

synes at være Proselyter. 1875 anlagdes en Station i Hasquiet. Missionen styres af Biskoppen af Vancouver (opr. 1846)[6]."

Side 29 Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1874, 341. 1875, 294 ff."

— efter Anm. 5 tilf. „[6] Miss. cath. 1869, 408. 1874, 341. 1876, 6."

Side 30 Lin. 1 „1881 — 2" l. „1884 — 1".

— Lin. 9 tilf. „*Det britiske B. S.* har udgivet Johannes Evangelium paa Quoquolt[6]."

— Anm. 3 tilf. „Rep. 1884, XI."

— efter Anm. 5 tilf. „[6] Rep. 1885, 366."

Side 31 Lin. 10 efter „1881" tilf. „1885 var her 12 Præster".

— Lin. 12 tilf. „og Spallumcheen[1]".

— Lin. 8 og 7 f. n. „1879 — 3" l. „1883 — 4".

— Lin. 6 f. n. „Paa — 39" l. „og 283".

— Lin. 1 f. n. tilf. „Missionen er overdraget Oblaterne, og her var 1868 14 Missionærer."

— Anm. 1 Lin. 5 efter „180" tilf. „1886, 12. 15."

— Anm. 4 tilf. „1884, XLIII f."

— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1868, 119."

Side 32 Lin. 3 tilf. „Miss. cath. 1874, 354."

Side 33 Lin. 4 „1879" l. „1883".

— Anm. 2 tilf. „1884, XLIII."

Side 34 Lin. 9 „før 1844" l. „o. 1838".

— Lin. 11 tilf. „hvilket ogsaa er sket paa en Station ved Willamettefloden[4]".

— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1880, 558."

— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1873, 14, hvor det hedder at Yakama hører til Nezpercés eller Lauplenifamilien."

Side 35 Lin. 10 efter „Simco" tilf. „o. 1843 kom en Missionær til Yakama og blev der et Aar. Senere arbeidede Oblaterne der i 15 Aar. Under Krigsuroligheder blev Missionen ødelagt, 10 Aar efter (1868) begyndtes den dog igjen. 1872 overdroges den til Jesuiterne."

— Lin. 12 „1845" l. „1846".

— Lin. 13 „og Wallawalla" l. „(1846) og Nesqually (1850) samt de ap. Vikariater Idaho (1868) og Montana (1868)."

— Lin. 11 f. n. „1881" l. „1882".

— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1869, 84. 427. 1873, 15 f. 589 f. Kath. Miss. atl. Tab. III."

— Anm. 2 efter „168" tilf. „1883, 168."

Side 36 Lin. 10 tilf. „Missionen drives af Jesuiterne[4]."

— Lin. 1 f. n. tilf. „i Hellgatedal, hvor der ogsaa arbeides blandt 3 til 4 andre Stammer (1869 2 Miss.)".

Side 37 Lin. 15 tilf. „De ere samme Folk som Okanagan (S. 33) og bo dels paa engelsk dels paa amerikansk Omraade[5]."

— Anm. 1 Lin. 1 efter „224" tilf. „1870, 58."

— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1871, 21."

— Anm. 6 tilf. „Miss. cath. 1871, 21 f. (hvor det urigtigt hedder, at de først besøgtes 1869.)"

Side 38 Lin. 14 tilf. „1870 var her 2 Jesuitmissionærer[4]."
— Anm. 4 tilf. „1870, 58. 250 f."
Side 39 Lin. 13 og 12 f. n. „1881 — 1 indf. — 528" l. „1884 — 7 indf. — 668".
— Lin. 6 f. n. tilf. „Paa St. Josef (1869 1 Jesuitmissionær) arbeides blandt dem[5]."
— Anm. 3 efter „7" tilf. „1885, 9 ff."
— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1870, 58."
Side 41 Lin. 10 f. n. tilf. „(siden 1882)[5]."
— Anm. 5 tilf. „1885, 9."
Side 43 Lin. 9 „1881" l. „1882".
— Anm. 5 tilf. „1863, 168."
Side 44 Lin. 4 f. n. „Vennernes" l. „*De orthodoxe Venners*".
— Anm. 8 tilf. „1874, 104. 1882, 39."
Side 45 Lin. 6 tilf. „*De orthodoxe Venners M. S.* arbeider blandt Apacherne paa White mount og San Carlos Reservationerne[9]."
— Lin. 8 tilf. „1873 omtales det, at der arbeides blandt dem fra S. Frans Xaver de Bac[3]."
— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1873, 458."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Rep. Ind. board 1874, 106."
Side 47 Lin. 1 f. n. tilf. „*Romerkirken* tænkte 1872 at naa dem fra Conegos[9]."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Miss. cath. 1872, 587."
— Lin. 12 efter „Søen" tilf. „1871 anlagdes Sacré Cæur ved Sisibaksagaligansøen, der 1878 flyttedes til S. Laurentius ved Deer Lake."
Side 49. Anm. 1 Miss. cath. 1868, 136, hvor Petitot deler Tinnefolket i britisk Amerika i Montagnais, Bævere (se til S. 26), Slave, Luchò (se til S. 24). De første deler han atter i 1) Etheneldeli eller Caribooeaters (S. 48 Lin. 13 f. n.), 2) Thekeottine eller Klippeboere, ved Churchill, 3) Shilanottine (de, der bo hinsides Grænsen) ved Dubaunt Sø, 4) nogle Smaastammer (N. 1—4 kaldes ogsaa under et Chipewyan), 5) Tealtsanottine eller Rødknive). Slave deler han atter i 1) Desnedleyareottine (de, der bo ved den store Flod), Vest for Slave Sø ved Mackenziefloden, 2) Lintchaure (Dogrib), 3) Takwelottine (de, der bo ved de levende Vande) mellem Bjørnesø og Lintchaure (disse 3 kaldes tilsammen Slave og Dogrib), 4) Klokegottine (de, der bo paa Græsset) ved Mackenziefloden og Bjørnesøen, 5) Katagottine (Hareindianere), 6) Yatagottine (Luftboere) (Indiens de montagnes de Loche 1873, 359) i de nordlige Klippebjerge, 7) Katchogottine (de, der bo blandt de store Harer) (S. 49 Lin. 1) og Neyegottine (de Yderstboende, jfr. Miss. cath. 1873, 359."
— Anm. 2 tilf. efter „134" „1879, 110. 1884, 388."
Side 50 Lin. 11 foran „boer" tilf. „eller Mackenzieriver".
— Anm. 6 tilf. „C. M. Int. 1885, 188."
— Anm. 7 tilf. „1885, 367."
Side 52 Lin. 8 efter „Macleod" tilf. „(uden Miss. 1883)".

Side 52 Lin. 9 „1879“ l. „1883“.
— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1869, 352. 358 f. 1870, 59.“
— Anm. 2 tilf. efter „XVII f.“ „1884, XLIII“.
— Anm. 7 tilf. „Miss. cath. 1872, 692 f.“
Side 53 Lin. 11 f. n. efter „Muckigon“ tilf. „(af Maskeg, en Sump)“.
— — efter „Ininiwok“ tilf. „Sekiwai“.
— Anm. 1 tilf. Miss. cath. 1872, 692 f.“
— Anm. 4 tilf. „1868, 79.“
Side 54 Anm. 3 tilf. „Lett. édif. 272 ff. 326.“
Side 56 Lin. 1 efter „Moosonee“ tilf. „og 1884 Assiniboine (nu kaldet Qui appelle)“.
— Lin. 7 f. n. tilf. „I Qui appelle Stift var det 1875 Præster i Moosomin, Fort Pelly (1885 for Indianerne), Kinbroe, Grenfell, Qui appelle, The Fort, Regina, Moosejan, Medicine Hat, Moose Mountain (1885). De fleste af dem ere vist for de Hvide[4].“
— Anm. 1 tilf. „Missionfield 1884, 77.“
— Anm. 4 efter „357“ tilf. „1885 328. C. M. Int. 1885, 188. Guardian 1885, 963.“
Side 57 Lin. 3 efter „(1873“ tilf. „Udpost før 1883), Fishriver (efter 1883)“.
Side 57 Lin. 14 f. n. „1863“ l. „1862“.
— Lin. 13 f. n. „Red River“ l. „(hvorfra 1868 udskiltes det apostoliske Vikariat Saskatchewan, der 1871 blev til Stiftet St. Albert) og det apostoliske Vikariat“
— Lin. 3 f. n. efter „Anna“ tilf. „(1842)“.
— Anm. 1 efter „XLV“ tilf. „1884, XVII ff.“
Side 58 Lin. 2 „(1865)“ l. „des Crees (1865). Missionen er overdraget Oblaterne (Congregation des Oblats de Marie immaculée. 1868 var der i St. Boniface Stift 12 Missionærer, i Saskatchewan 12, i Athabaska 11[1].“
— Lin. 3 foran „bo“ tilf. „eller Nakawiniok, d. e. Mennesker“.
— Anm. 1 tilf. „1868, 119. 1872, 541. 1879, 279. Kath. Missionsatl. III.“
— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1868, 79.“
Side 59 Lin. 5 efter „Leaper“ tilf. „(af Sault, Vandfald), souliers plissés, Bedzaretcha d. e. store Øren)“.
— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1868, 79.“
Side 60 Lin. 12 tilf. „1875 oprettedes det apostoliske Vikariat Minnesota med Stationer for Odjibvæerne i Terre blanche, Red Lake, Sangsue Lake, Winnibigashish Lake, St. Cloud. I det 1877 oprettede Stift Marquette er der Stationer for dem i Sault og Baraga. I Stiftet St. Paul (1850) findes en Station i St. Josef de Pembina. I Stiftet La Crosse (1868) er der Skoler for dem i Redcliffe og Bad River. I Grevskaberne Marathon og Portage oprettedes en Station, omtr. 2 Mil fra Polonia[1].“
— Anm. 1 Lin. 4 efter „521“ tilf. „1869, 51. 1870, 107. 1874, 573. 1876, 43 f. 1877, 432. 1879, 548. Kath. Miss. atl. III. Rep. Ind. board 1875, 50 ff.“

Side 61 Lin. 5 f. n. „endnu ikke“ l. „først nylig“.
— Anm. 2 tilf. „Churk work 1886, 117.“
Side 62 Lin. 11 efter „Lake“ tilf. „Ogsaa i Munseytown (1825) arbeidedes blandt Odjibwæerne. 1825 begsøgtes Indianerne ved Belleville, der siden bosatte sig paa Grape Island og nu bo ved Alderville. 1827 begyndtes en Missionsgjerning ved Lake Simcoe, 1828 ved Rice Lake, i Saugeen (Station 1838) og Cold Water, 1832 i St. Clair.“
— Lin. 13 f. n. efter „Singog“ tilf. „(nu Udpost)“.
— Lin. 12 f. n. efter „Christian Ø“ tilf. „(nu Udpost)“.
— Lin. 11 f. n. „(oph. — 1879)“ og „(ligel.)“ udg.
— Lin. 3 f. n. efter „Odanah“ tilf. „og Lac court d'Oreilles“.
— Lin. 2 f. n. „1882 — 79 — 1 — 2“ l. „1884 — 73 — 2 — 1“.
— Lin. 1 f. n. udg.
— Anm. 5 tilf. „Slight, Indian researches. Montreal 1844, 135 f.“
— Anm. 6 efter „7 f.“ tilf. „1885, 8 ff.“
Side 64 efter Lin. 5 tilf. „*Den kanadisk presbyterianske Kirke* har Stationer i Prince Albert (før 1878), Fort Ellice (før 1878), Okanase (før 1878), Crooled Lakes (1884) med 4 Missionærer og 136 Nadvergjæster[11].“

„I Wittenberg, Wis. have *Nordmændene* begyndt en Indianermission en Mils Vei fra Byen[12].“
— efter Anm. 10 tilf. „[11] Presb. rec. 1878, 71. 1885, 66.“
„[12] Missionsblatt. Philad. 1885, 51.“
Side 65 Lin. 1 f. n. efter „1721“ tilf. „(den første endnu 1733)“.
Side 66 Lin. 4 „anlagdes“ l. „(1848) og Sacré Cæur (1877) anlagdes. 1876 blev Indianerterritoriet skilt fra Stiftet Little Rock (1843) som et apostolisk Præfectur. 1877 omtales, at en Præstegaard skulde bygges blandt dem 13 Mil fra Atoka. De fleste af dem ere Papister.“
— Lin. 6 f. n. „Station“ l. „Udpost“.

„*Den meth. biskop. Kirke i Sydstaterne* arbeider blandt Pottawotamierne i Indianerterritoriet[10].“
— Lin. 5 f. n. tilf. „*De orthodoxe Kvækere* havde 1874 en Skole for Pottawotamierne[11].“
— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1877, 42. 327. 521. 1878, 54. 1880, 89.“
— Anm. 8 tilf. „1884, XXII.“
— Anm. 9 tilf. „[10] Wilson, Mission of the meth. ep. ch. South. Nashville 1884, 33.“
„[11] Rep. Ind. board 1874, 104. 1882, 37.“
Side 67 Lin. 13 efter „Begjæring“ tilf. „(der vare komne til Kvebek)“.
— Lin. 18 efter „Chegoimegon“ tilf. „St. Esprit“.
— Lin. 20 foran „1675“ tilf. „1669 anlagdes Sault og“
— Lin. 21 efter „Manitulin“ tilf. „hvor ogsaa St. Croix (Wequamekoong) anlagdes“.
— Anm. 2 tilf. „Lett. édif. 23, 221 ff.“
Side 68 Lin. 8 tilf. „I Stiftet Ottawa (1847), hvor Missionen er overdraget Oblaterne, var der 1868 20 Missionærer og 30 indfødte Præster[1].“

Side 68 Lin. 3 f. n. „1881“ l. „1882“.
— Lin. 3 f. n. efter „Bridgeport“ tilf. „nu Taymouth“.
— Lin. 2 og 1 f. n. efter „Port Iroquois, l'Anse, Oscoda, Charlevoix, Elk Rapids, Northport“ tilf. „oph. 1881“.
— Lin. 1 f. n. „13 Miss.“ l. „5 Miss. og 4 indfødte Præster“.
— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1868, 119. 1872, 448. Relation de ce qui s'est passé en la mission des pères de la soc. de Jesus au pays de la N. France. 1655—56. Paris 1657, 147. Fritschel, Gesch. d. chrstl. Missionen unter den Indianern Nordam. Nürnberg 1870, 110 ff.“
Side 69 Lin. 11 f. n. tilf. „De orthodoxe Kvækere arbeide blandt Ottawaerne paa Quapaw Agency[8].“
— Anm. 1 tilf. efter „86“ „1883, 168.“
— Anm. 4 tilf. „Löhe, Die Heidenmission in N. Am. Nürnberg 1846, 13 ff.“
— efter Anm. 7 tilf. „[8] Rep. Ind. board 1874, 104.“
Side 71 Lin. 7 f. n. efter „rivers“ tilf. „(1615) (la Concepcion)“.
— Lin. 6 f. n. efter „1651“ tilf. „der naaede Søen Kisakami“.
— Lin. 4 tilf. „Hos Raguenau (70 ff.) omtales 1651 en Station St. Pierre blandt dem[4].“
— Anm. 2 tilf. „Raguenau, Rel. de ce qui s'est passé de plus remarquable es mission des pères de la comp. de Jesus en la Nouv. France 1650—51. Paris 1652. 21. 40.“
— Anm. 4 tilf. „Raguenau 70 ff. 127. Miss. cath. 1872, 343. 475.“
Side 72 Lin. 15 efter „Jean)“ tilf. „eller Hvidfiskemissionen (la mission des poissons blancs)“.
— Lin. 19 efter „Tadoussac“ tilf. „(St. Croix)“.
— Lin. 9 f. n. efter „Montagnais“ tilf. „(Porcépi)“.
— Lin. 8 f. n. efter „dem“ tilf. „Oumamionek, der laa 16 Mil nedenfor Tadoussac, var maaske ei en fast Station.“
— Lin. 1 f. n. tilf. „I Labrador arbeide „Bethsiamitersøstrene (sæurs de B.) Missionen staaer under Biskoppen at Chikutimi (1878) og den apostoliske Præfekt af St. Laurensbugten 1882, af hvilke det første Stift før hørte til Kvebek, det sidste til det fra Kvebek 1867 udskilte Stift Rimuski.“
Side 73 Lin. 2 f. n. efter „været“ tilf. „(Bothek ell. Bethuc)“.
— Anm. S. 9 f. n. tilf. „Miss. cath. 1868, 40. Kath. Miss. atl. III. Relation de ce qui s'est passé etc. 1652—53. Paris 1654, 170. 183. do. 1661—62. Paris 1663, 32 ff. Raguenau 65.“
Side 74 Lin. 5 f. n. tilf. „1661 omtales en Mission iblandt dem[6].“
— Anm. 1 tilf. „Mission life 1885, 23.“
— Anm. 6 tilf. „Rel. 1661—62, 94.“
Side 75 Lin. 1 f. n. tilf. „Pomket og Indian island ved Bras d'or ere vist Udposter. Missionsgjerningen styredes fra 1877 af de apostoliske Vikarer af Ny Skotland (fra 1842 Biskop af Halifax, hvorfra 1844 Stiftet Arichat udskiltes) og Prins Edvards Ø (fra 1829 Biskop af Charlottetown, hvorfra 1842 udskiltes Frederikton, siden 1860 kaldet St. John, og Chatham.“

Side 76 Anm. Lin. 12 f. n. tilf. „Kath. Miss. atl. III. Miss. cath. 1869, 42. 1870, 141."

Side 79 Anm. 1 tilf. „Raguenau 67. Lett. édif. 17, 285 ff. 325 ff. 23, 253 ff."

Side 81 Lin. 13 foran „De" l. „I det Fribrev, Carl den første udstedte for Kolonien Massachusetts blev Hedningernes Omvendelse betegnet som Hovedformaal. Men de"

— Lin. 9 f. n. efter „Aar" tilf. „(men en Uge tidligere)".

Side 82 Lin. 2 efter „(1100)" tilf. „(i hele Ny England 3600".

— Lin. 5 efter „Tungemaal" tilf. „Det indsamlede meget rigelige Bidrag, som for en Del anvendtes til Indkjøb af Jordeiendomme, der gave en aarlig Indtægt af omtr. 950,000 Kr."

— Lin. 7 f. n. „atter" l. „da 1721 en Missionær ansattes i Natick (1752) vare alle Beboerne Hedninger".

Side 83 Lin. 6 f. n. „o. 1680" l. „1672".

— Anm. 2 tilf. „Fritschel 35 ff. Sprague, Annals of the American pulpit. Boston 1857, 1, 318 f."

Side 84 Anm. 1 tilf. „Sprague 1, 183 f."

Side 85 Lin. 2 f. n. efter „Uafhængighedskrigen" l. „1768".

Side 86 Anm. 1 tilf. „Fritschel 32 f. 189 f."

Side 88 Lin. 9 efter „Springfield" tilf. „(Williams)".

— Lin. 10 „Sargeant" l. „Sergeant".

— Lin. 11 „synes — siden" l. „bosatte sig 1735 i Houssatanock, 1737"

— Lin. 8 f. n. efter „Wheelock" tilf. „der 1743 begyndte at undervise Indianerne".

— Lin. 6 f. n. efter „1770" tilf. „efter at betydelige Pengemidler vare indsamlede i England".

— Lin. 5 f. n. foran „og" tilf. „Montauk'er".

— Lin. 4 f. n. tilf. „og der udgik derfra indfødte Præster og Missionærer[3]".

— Anm. 2 tilf. „Sprague 1, 285. 333. 389 ff. 429. 471. 548. 652 f."

— Anm. 3 tilf. „Fritschel 180 ff. Sprague 1, 399 ff."

Side 89 Lin. 3 tilf. En *uafhængig* Missionsgjerning, en troende Kvinde 1827 begyndte blandt endel Moheganer, der boede en Mils Vei fra Norwich, var ganske privat. 1839 var en Præst ansat her, dog næppe i Forbindelse med noget Selskab. Han var rimeligvis Congregationalist[4]."

— efter Anm. 3 tilf. „[4] Hooker, Mem. of Mrs. S. L. Smith. Boston 1839, 110 ff."

Side 90 Lin. 5 f. n. efter „Gosen" tilf. „I Bethlehem stiftedes 1787 et Selskab til Evangeliets Udbredelse blandt Hedningerne."

— Anm. 2 tilf. efter „571 ff." „776 ff."

Side 91 Lin. 14 f. n. efter „Munseytown" tilf. „(1825)".

— Lin. 13 f. n. efter „hovedsagelig" tilf. „Odjibwæ- og"

— Lin. 12 f. n. „1879 — 4 — 273" l. „1883 — 2 — 338".

— Anm. 5 tilf. „1884, XXII f."

— Anm. 8 tilf. „Wilson 33."

Side 94 Lin. 13 f. n. tilf. „Past. Sergeant i Springfield (1737—49) udstrakte sine Reiser til Shavano'erne[6]."

— Lin. 10 f. n. „Shawneetown" l. „paa Quapaw Agency og paa Sac og Fox Agency."

— Anm. 3 tilf. „Rep. Ind. board 1874, 104. 1882, 39."

— Anm. 5 tilf. „[6] Sprague 1, 391."

Side 95 Anm. 2 tilf. „Wilson 33."

Side 96 Lin. 4 tilf. „Stationen Natauassibi i Stiftet Vincennes er rimeligvis for dette Folk[1]."

— Lin. 16 tilf. „Paa *den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.'s* Station paa Quapaw Agency arbeides blandt Miami'erne[9]."

„*De orthodoxe Kvækere* arbeide paa Quapaw Agency blandt Miami'erne[10]."

— Anm. 1 tilf. „Jahrb. 1845, VI, 38."

Side 96 Anm. 8 tilf. „[9] Rep. 1884, 228."

„[10] Rep. Ind. board 1874, 104."

Side 97 Lin. 7 efter „Kaskaskia" tilf. „(Immaculée Concepcion de la S. V.)".

— Lin. 11 efter „Indgang" tilf. „saa at 1712 næsten hele Befolkningen her var Christne".

— Lin. 1 f. n. tilf. „*De orthodoxe Kvækere* arbeide blandt Peoria paa Quapaw agency[6]."

— Anm. 2 tilf. „Lett. édif. 11, 303. 316. 329 ff. 335. 345. 356. 370 ff. Fritschel 125 ff."

— efter Anm. 5 tilf. „[6] Rep. Ind. board 1874, 134."

Side 98 Lin. 12 f. n. tilf. „*De orthodoxe Kvækere* havde 1874 en Skole for Kikapu og antoge sig dem ogsaa paa Sac og Fox Agency[8]."

— Anm. 6 tilf. „Wilson 35."

— efter Anm. 7 tilf. „Rep. Ind. board 1874, 104."

Side 99 Lin. 11 efter „1700" tilf. „fra Fort Wabash".

— Anm. 2 tilf. „Lett. édif. 11, 324."

Side 100 Lin. 12 tilf. „1883 anlagdes en Station i Tama city med 1 kvindelig, 1 mandlig Missionær."

— Lin. 13 „Kvækerne" l. „*De orthodoxe Kvækere*".

— Anm. 3 tilf. „1885, 8."

— Anm. 4 tilf. „1874, 104. 1882, 37."

Side 101 Lin. 1 f. n. „af hvilke" l. „og Øen Orleans (St. Marie, Notre Dame), hvor de bleve Æmne for Mohawkernes Anfald, der bortførte endel af de Christne, og de fik kun Fred paa det Vilkaar, at de skulde flytte til dem, hvilket de fleste gjorde, og"

Side 102 Lin. 2 foran „En" tilf. „Andre flygtede til Ny Sverig (ved Wilmington). Beboerne af St. Mikael og St. Jean Baptist toge Bolig blandt Irokeserne."

— Lin. 6 f. n. foran „Men" tilf. „Andre Stationer vare St. Luis, St. Magdalene. 1639 fandtes her 13 Præster, 1646 15 og 1647 og 1648 døbtes 1300, 1648—49 2700."

— Anm. 1 tilf. „Raguenau 17 f. Rel 1656—57, 69. 71 ff."

Side 103 Lin. 3 f. n. efter „1843“ tilf. „1834 anlagdes en Station blandt Wyandotterne paa deres Reserve nærved Amherstburgh (Canada).“
— Lin. 1 f. n. tilf. „Paa Quapaw Agency arbeides ogsaa blandt dette Folk[5].“
— Anm. 1 tilf. „Fritschel 67 ff. Relat 1653—54, 104 ff. 114. Rel. 1656—57, 13 ff. Narratio hist. eorum, quæ soc. Jes. in Nova Francia fortiter egit et passa est. 1648—49 transl. a G. Gobat Ocuiponti 1650. Raguenau 17 f.“
— Anm. 5 tilf. „Rep. 1881, 270 f. 1884, 228 f. Sleight 135.“

Side 104 Lin. 8 efter „Missionær“ tilf. „(i Baxter)“.
— Lin. 9 tilf. „*De orthodoxe Kvækere* arbeide paa Quapaw Agency blandt Wyandot'erne[7].“
— Anm. 3 tilf. „Rep. Ind. board 1881, 63. Wilson 32.“
— efter Anm. 6 tilf. „[7] Rep. Ind. board. 1874, 104.“

Side 105 Anm. 2 tilf. „Gobat Narr. 135.“
— Anm. 3 tilf. „Rel. 1855—56, 115 ff.“

Side 106 Lin. 13 efter „Hottinonsionni“ tilf. „(d. e. den færdige Hytte, thi nu ere de ét Folk)“.
— Lin. 3 f. n. foran „Agnier“ tilf. „Anniehronnon (Landet Anié)“.

Side 107 Lin. 8 foran „Onnoyoute“ tilf. „Onneihronnon, Landet Onneiout“.
— Lin. 16 foran „Onontague“ tilf. „Onnontaeronnon, Landet Onnontae“.
— Lin. 19 efter „Goyagouin“ tilf. „Oiogoenhronnon“.
— Lin. 21 efter „Tsonnontouan“ tilf. „Sonnontonaherron (Landet Sonnonthouan)“.

Side 108 Lin. 9 efter „Missionærer“ tilf. „1654 bereiste en Missionær Landet, navnlig Onondaga“.
— Lin. 10 efter „Otihatangue“ tilf. „i Ontario Søen (Irokesernes Sø)“.
— Anm. 1 tilf. „Rel. 1652—53, 94.“

Side 109 Anm. 1 tilf. „Rel. 1653—54, 56 ff. 61. 66. 97. 1655—56, 7 ff. 25 ff. 1656—57, 2. 27 ff. 84. 150 ff. 158. 166 ff. 171 ff. 175 f. 1661—62, 41 ff. Lett. édif. 12, 125 ff.“

Side 110 Lin. 2 f. n. tilf. „*Hollænderne* havde fra først af Opmærksomheden henvendt paa Indianerne. Den første Præst, Michaelius, i Ny Amsterdam (Ny York) udtaler sig i et Brev af 1628 (det første kirkelige Dokument fra den hollandsk reformerte Kirke i Nord Amerika) om Indianerne og deres Omvendelse (maaske snarest er det Mohikanerne) og mener, at den eneste rette Methode vilde være at opgive de Voxne og tage (med det Gode) deres Børn fra dem og opdrage dem i Christendommen. 1633 vendte han tilbage til Holland, og Intet gjordes. Først Joh. Megalopolensis, Præst i Renselaerwijk 1642—49, Ny Amsterdam 1649—70) tog sig af Missionen, lærte Mohawk, og endel Mohawk'er sluttede sig til hans Menighed i Albany. Senere nævnes 3 af den hollandsk reformerte Kirkes Præster som Missionærer blandt Mohawk'erne (1683—99, 1700—5, 1702—9), de boede i Albany og Shenectady, og en af dem oversatte Dele af den hellige Skrift og den angl. Liturgi paa Mohawk[2].“

Side 110 efter Anm. 1 tilf. „[2] Corwin, a manual of the ref. ch. in America. New York 1879. 7. 231 f. 265. 362. 378 f."

Side 111 Lin. 2 tilf. „Oneidaerne og Tuskaroraerne. 1764 oprettede Selskabet et corresponderende Selskab i Connecticut, der 1765 sendte Missionærer til Mohawkerne[1]."

— Lin. 16 „1879 — 64" l. „1883 — 83".

— Lin. 9 f. n. foran „blandt" tilf. „Oneida".

— Lin. 8 f. n. efter „standset" tilf. „Sidstnævnte Selskab ansatte 1762 en Missionær i Onoquagie, der vist er det samme Sted som Oughquauga, hvor en Missionær arbeidede 1755."

— Anm. 1 tilf. „Sprague 1, 399. 498."

— Anm. 3 efter „XXI f." tilf. „1884, XXII f."

— Anm. 6 tilf. „Fritschel 190 ff. Sprague 1, 493 f. 625 ff. 654."

Side 112 Lin. 12 tilf. „Paa den Missionsskole, som *det amerikanske M. S.* oprettede 1878 i Cornwall fandtes unge Mennesker af mange forskjellige Stammer (Oneida, Tuscarora, Seneka, Cherokee, Choktaw, Osage, St. Regis)[9]."

— Lin. 6 f. n. „1 — 50 — 10" l. „2 — 248 — 45".

— Lin. 5 f. n. „men o. s. v." udg.

— Lin. 3 f. n. „1879" l. „1883".

— Lin. 3 f. n. tilf. „Paa *den lutherske Missionsskole for Indianerbørn* i Wittenberg (Wis.) (ialt 9 Børn) findes ogsaa Oneida'er[10]."

— Anm. 6 efter „242" tilf. „1883, 168."

— Anm. 7 efter „XXI ff." tilf. „1884, XXII. XXIV."

— efter Anm. 8 tilf. „[9] Sprague 2, 293."
„[10] Workman. Pittsburg 1886, 407."

Side 113 Lin. 3 og 4 „1882 — 55 — 54" l. „1884 — 40 — 82".

— Lin. 11 f. n. tilf. „1764—66 opholdt en af dets Missionærer sig blandt Senekaerne. Fra omtr. 1817—20 arbeidede Forstanderen for Akademiet i Meadville i dets Tjeneste blandt Seneka'er (Cornplanter) og Munsee'r[7]."

— Anm. 2 tilf. „1883, 168. 1885, 208."

— Anm. 7 tilf. „Sprague 1, 624. 2, 451."

Side 114 Lin. 10 foran „og" tilf. „(nu Udp.)".

— Lin. 11 „2 indf. Præster o. s. v." l. „1 indfødt Præst (i Tonawanda), 259 Medl. (Udg. 1884)[2]."

— Lin. 5 f. n. „1881 — 5" l. „1882 — 3".

— Lin. 1 f. n. tilf. „*De orthodoxe Kvækere* have paa Quapaw Agency en Skole for Seneka'er, Shawnee'r og Wyandot'er[9]."

— Anm. 2 tilf. „1885, 8. 10. Reg. beyond 1874, 73."

— Anm. 7 efter „242" tilf. „1883, 168."

— efter Anm. 8 tilf. „[9] Rep. Ind. board 1874, 104."

Side 115 Lin. 4 og 5 „1881 — 1 — 71 Medl." l. „1882 — 2 — 71 Medl., 30 paa Prøve[2]."

— Lin. 9 „1870" l. „1883".

— Lin. 11 „med o. s. v." l. „(nu Udpost), Mount Elgin med 2 Miss. (i 1884) og 155 Medl.[4]"

Side 115 Anm. 2 tilf. „1883, 168."
— Anm. 4 efter „XXVII ff." tilf. „1884, XXII ff."
Side 118 Anm. 1 tilf. „Congrès int. des Americanistes à Copenh. 1883, Cop. S. 313, hvor der omtales, at der kun er en tilbage af ublandet Wicomico Blod, men at de fleste af de Omvendte blandede sig med Negre. Det er rimeligvis de samme som Yaocomico'erne."
Side 119 Lin. 5 tilf. „1736 drog Brødrene Wesley til Georgien for at prædike blandt Indianerne[5]."
— efter Anm. 4 tilf. „[5] Sleight 132."
Side 120 Lin. 11 tilf. „Nu er der en Station i Grand river med 1 Miss. og 22 Medl.[2]."
— Lin. 7 f. n. „her 1846" l. „blandt Cherokeerne 1822 (Tennessee Conferens). Allerede 1823 var her 108 Medlemmer. Ved Udvandringen fulgte Missionærerne med."
— Lin. 6 f. n. foran „der" tilf. „blandt en Levning af Cherokee'er i Nord Carolina".
— Lin. 5 f. n. „vist" udg.
— Lin. 5 f. n. tilf. „1884 var her Stationer i Tahlequah, Vinita, Webbers Fall med 3 Miss. og 1518 Medlemmer[5]."
— Anm. 2 tilf. „Rep. 1884, 228 f."
— Anm. 5 tilf. „Minutes of the general conf. of the meth. ep. ch. South f. 1884. Nashville 1885, 23 f." Wilson 9 ff. 31 ff."
Side 122 Lin. 4 „1821" l. „1822".
— Lin. 5 „vist o. s. v." l. „snart opgaves".
— Lin. 10 tilf. „1866 begyndte *det am. bapt. Indre M. S.* at arbeide her. Det havde Stationer i Ft. Gibson (1866), Tahlequah (1868, flyttet 1869 til Saline), Pryer Creek (1869)[9]."
— Lin. 14 f. n. foran „1878" tilf. „(—1883)".
— Lin. 13 f. n. efter „Wealaka" tilf. „North Fork (1884)".
— Lin. 13 og 12 f. n. „1882 — 111" l. „,1884 — 119".
— Lin. 1 f. n. foran „begyndte" tilf. „til hvem ved Kirkens Spaltelse (1846) Missionen i Indianerterritoriet gik over".
— Lin. 1 f. n. „1844" l. „o. 1832".
— — foran „Her" tilf. „1835 vedtog Creekernes Raad at forvise alle Missionærer. Nogle Aar efter (rimeligvis før 1844) gjenoptoges Gjerningen (Asbury school)".
— Anm. 2 tilf. „Wilson 8 f."
— Anm. 5 tilf. efter „7 f." „1884, 8. 1885, 8. 18."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Rep. 1872, 19. 105."
Side 123 Lin. 1 „Echota" l. „Muscogee, Okmulgee, Eufula med 4 Miss. 1268 Medl. (1884)"
— Anm. 1 tilf. „Wilson 10. Minutes 23 f."
Side 125 Lin. 6 og 7 „2 — 1 — 60" l. „1 — 2 — 47".
— Lin. 13 tilf. „*Den methodistisk biskoppelige Kirke i Sydstaternes Kvinde M. S.* har en Station i Sasakwa med 2 kvindelige Arbeidere[7]."
— Anm. 2 efter „7 f." tilf. „1885, 19."
— efter Anm. 6 tilf. „[7] Rep. 1884, 27."

Side 128 Lin. 1 f. n. tilf. „1834—35 arbeidede *det am. bapt. Indre M. S.* blandt Choktaw'erne i deres gamle Hjem[5]."
— efter Anm. 4 tilf. „[5] Rep. 1872, 63."
Side 129 Lin. 5 og 6 „1857 — Medlemmer" l. „1884 var her 3 circuits (Stationer nævnes ei) Skullyville, Mushollatubbee, Sans Bois med 241 Medl. og 4 paa Prøve og i Pauls valley Distrikt 1 circuit (Pauls valley, Red river, Walnut Bayou, Mill Creek, Johnsonville, Rush creek, Glass creek med 49 indianske, 617 hvide Medl. og 10 Prædikanter."
— Lin. 8 „2" l. „1".
— Anm. 2 tilf. „Minutes 23 f. Wilson 35. 39."
— Anm. 5 efter „7" tilf. „1885, 9."
Side 130 Lin. 1 tilf. „1884 var her 8 circuits (Chickasaw, Wicheta, Railrood, Boggy, Blue, Kiamita, Deaksville, Long Creek, Wahpamuka institute med 2193 Medl., 9 Prædikanter[7]."
— Lin. 15 tilf. „1834—35 arbeidede *det am. bapt. Indre M. S.* blandt Chickasaw'erne i deres gamle Hjem[8]."
— Anm. 7 tilf. „Minutes 23 f."
— efter Anm. 7 tilf. „[8] Rep. 1872, 63."
Side 131 Anm. 3 tilf. „Lett. édif. 20, 157. 159."
— Anm. 7 tilf. „Lett. édif 20, 102 ff."
Side 132 Lin. 9 f. n. tilf. „5) T a n g i b o a boede Syd for Natchez. De besøgtes 1682 af en Rekollektmissionær[8]."
— Anm. 1 tilf. „Lett. édif. 20, 101."
— efter Anm. 7 tilf. „[8] Shea 438."
Side 133 Lin. 2 f. n. „1882" l. „1884".
— Anm. 4 tilf. „1885, 8. 17."
Side 134 Lin. 2 tilf. „Paa *den lutherske Missionsskole* i Wittenberg findes ogsaa Winnebago Børn[4]."
— efter Anm. 3 tilf. „[4] Workman 1886, 407."
Side 136 Lin. 6 tilf. „Her er 2 Miss., 1 indfødt Præst, 14 Medhjælpere, 224 Medlemmer[1]."
— Lin. 17 tilf. „I det 1875 oprettede apostoliske Vikariat Nord Minnesota er der Stationer i Fort Potten, Handewig o. s. v. Ved Søen St. Mikael (Miniwakan) er der en Station (maaske den samme som Holy Cross[5]."
— Anm. 1 tilf. „Luth. Kirchenbl. 1885, 260."
— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1869, 132. 138. 1873, 30. 1876, 43 f."
Side 137 Lin. 5 f. n. „*Den prot. biskop. Kirkes indre og ydre Kvinde Hjælpe M. S.* har 3 kvindelige Arbeidere i Springfield og Rosebud[3]."
— efter Anm. 2 tilf. „[3] Hist. sketch of woman m. s. in Am. and England. Boston (1883) 87."
Side 138 Lin. 1 efter „(1880)" tilf. „og Wolf Point (1883)".
— Lin. 1 og 2 „1882 — 228 Medl." l. „1884 — 262 Medlemmer[1]. Desuden har Kirkens *indre M. S.* 7 ord. Indfødte, 429 Medlemmer[10]."

Side 138 Lin. 10 f. n. „En — Ellice" l. „*Den kanadiske presbyterianske Kirkes* Missionær (indfødt Sioux) arbeider i Fort Ellice[8]."
— Lin. 7 f. n. tilf. „*Et indfødt M. S.* har 2 Præster, 74 Medl.[11]."
— Anm. 1 efter „7 f." tilf. „1885, 16."
— Anm. 8 tilf. „Presb. rec. 1883, 59."
— efter Anm. 9 tilf. „[10] Luth. Kbl. 1885, 260."
„[11] Luth. Kbl. 1885, 260."

Side 139 Lin. 14 tilf. „*Romerkirken* arbeider ogsaa blandt dette Folk, thi i Miss. cath. 1876, 617 siges, at de fleste Assiniboin'er ved Milkriver ere Papister."
— Anm. 1 tilf. „Stansbury, Expl. and survey of the valley of the great Salt Lake of Utah. Philad. 1852, 155 (Kort)."

Side 140 Lin. 1 og 2 „1882 — 2 — 61" l. „1884 — 1 — 56".
— Anm. 1 efter „7" tilf. „1885, 8. 16."

Side 141 Anm. 3 tilf. „Wilson 33."

Side 142 Lin. 6 f. n. tilf. „*Den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S.* har en Station paa Quapaw Agency med 1 Miss., 32 Medl., 4 paa Prøve. Den tilhører *den methodistisk biskoppelige Kirkes M. S. i Sydstaterne,* har i mange Aar arbeidet her og havde anlagt Crawford seminary[10]."
— Anm. 8 tilf. „[9] Rep. 1884, 229."
„[10] Wilson 33. 35."

Side 146 Lin. 7 tilf. „Paa Shoshone Agency arbeider en indfødt Arapahopræst blandt Arapaho'er og Shoshone'r[7]."
— Anm. 6 tilf. „[7] Ill. miss. news 1885, 116."

Side 147 Lin. 2 „1875 flyttedes de til Indianerterritoriet, men paa Grund af Klimaet var deres Antal 1882 sunket til 1160[1]."
— Anm. 1 tilf. „1875, 147. 1882, 33."

Side 150 Lin. 3 f. n. tilf. „Ved Udgangen af 1882 var her 1 Missionær, 4 Medlemmer, 2 paa Prøve[6]."
— Lin. 1 f. n. tilf. „Paa Shoshone Agency arbeider en indfødt Arapahopræst blandt Arapaho'er og Shoshone'r[8]."
— Anm. 6 tilf. „1883, 168."
— efter Anm. 7 tilf. „[8] Ill. miss. news 1885, 115."

Side 151 Lin. 7 efter „Reservationen" tilf. „Stansbury mener, at de ere Udskud af forskjellige Stammer, og siger, at de, han traf, vare Shoshone og Utah[2]."
— Lin. 7 tilf. „*Romerkirken* arbeider i Crescent city, Grass valley Stift (opr. 1861) blandt Diggerne."
— Lin. 12 efter „Pahute" tilf. „(Pah = Vand)".
— Anm. 2 tilf. „Stansbury 148."
— Anm. 3 tilf. „Stansbury 148."
— efter Anm. 3 tilf. „[4] Miss. cath. 1876, 149."

Side 154 Lin. 5 efter „Dolores" tilf. „(1687, den ældste Station)".
— Lin. 6 foran „Sonoitac" tilf. „S. Miguel".
— Lin. 6 efter „Pima'erne" tilf. „og Seri'erne".
— Lin. 15 efter „Comorika" tilf. „St. Frans Xaver de Bac (1774), St.

Gertrud de Tubac, Calabazas, S. Anna, S. Jose de Tumacacori, Tucson".

Side 154 Lin. 15 „gik — Grunde" l. „overtoge Franciskanerne Missionen, og nye Stationer anlagdes, deriblandt S. Miguel de Horcacitas. 1827 fordreves de med Spanierne, og Missionen gik ganske til Grunde."

— Lin. 3 f. n. efter „Aarhundrede" tilf. „Ved Spaniernes Fordrivelse gik Missionen ganske til Grunde, og da den besøgtes 1864, var af alle Kirker kun S. Xaver de Bac tilbage, hvor et hundrede Familier af Papagos boede. 1862 begyndte en Kirke at bygges i Tucson, hvor Biskoppen i det 1868 oprettede apostoliske Vikariat Arizona boer."

— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1872, 122. 1879, 397. 408. 418."

— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1869, 219. 1879, 383. 418 f. Kath. miss. atl. 14."

Side 155 Lin. 10 f. n. foran „1742" tilf. „og Yumaerne 1699 og atter"

— Lin. 9 f. n. efter „Bac" tilf. „og 1778 af Franciskanerne Immaculée Concepcion og St. Pierre et St. Paul. Begge ødelagdes 1781 af Yumaerne."

— Lin. 8 f. n. efter „Dionysius" tilf. „(1700)".

— — efter „St. Petrus" tilf. „(1699)".

— Anm. 7 tilf. „Lett. édif. 5 (Kort). Miss. cath. 1879, 397. 409."

Side 157 Lin. 6 f. n. efter „Loretto" tilf. „(Concho)".

— Lin. 5 f. n. efter „(1699)" tilf. „N. Señora de Dolores eller Yochinegge (før 1705)".

— Lin. 5 f. n. efter „Malibat" tilf. „(S. Juan de Londo)".

Side 158 Anm. 1 tilf. „Lapeyrouse 2, 278 ff. Lett. édif. 5, 228 ff. 21, 253 ff."

Side 159 Lin. 11 f. n. „Mochicahni" l. „Mochicahui".

— Lin. 7 f. n. efter „S. Miguel" tilf. „og maaske ogsaa Guaçapari, Tamoti, Ihio, Varohio".

— Anm. 6 tilf. „Ribas 238 ff. 286 ff. 303 ff. 358 ff. (Miss. blandt Nabome, til hvilke høre Mobas, Onabas, Nures, Comoripa, Tecoripa."

— Anm. 8 tilf. „Ribas 116 ff. 255. Her omhandles Missionen blandt Ahome (143 ff.), Zuaca (1605) (163 ff.), Tegueca (171 ff.), Cinaloa (199 ff.), Zoe (208 ff.), Huites (213 ff.), Chinipa (220 ff.), Maja (238 ff.), Guacapari m. fl. (255 ff.), Zuaque (358 ff.), Sisibotari, Suaripa og Batuco (380 ff.), i Topia (her laa St. Andres), hvor der arbeidedes blandt Vegas, Llexupa, Chacala (523 ff.), blandt Xixime (531 ff.), Hina (550 ff.), Humi (562 ff.), Parras (1694) og i de derværende Søegne (673 ff.)."

Side 160 Lin. 13 efter „Papaskiaro" tilf. „S. Catalina og Zape[4]."

— Anm. 2 tilf. „Ribas 534 f. 646 f."

— Anm. 4 tilf. „Ribas 574."

Side 163 Anm. 2 tilf. „Rep. 1872, 92."

Side 165 Lin. 9 tilf. „*Den presb. Kirkes Dame M. S.* har (1880) en amer. kvindel. Arbeider i Hydah[5]."

Tillæg til tredie Hefte.

Side 165 Lin. 13 tilf. „*Den presb. Kirkes Dame M. S.* har (1880) 2 kvindel. amer. Arbeidere i Fort Wrangel og 1 i Sitka[7]."
— Anm. Lin. 2 „233" l. „2, 208 ff. 4, 53."
— efter Anm. 5 tilf. „[6] Hist. sketch. 161."
— efter Anm. 6 tilf. „[7] Hist. sketch. 161."

Side 166 Lin. 3 f. n. efter „Christne" tilf. „I Spidsen for den anglikanske Kirkes Gjerning her staaer siden 1879 Biskoppen af Caledonia, i hvis Stift 11/12 af Befolkningen er Indianere."
— Lin. 2 tilf. „Selskabet har en Station i Aiyansh (1884) blandt Nishkah[1]."

Side 167 Lin. 3 f. n. indskyd. „Særligt arbeides for Blandinger paa Romerkirkens Station Sault St. Marie[5]."
— Anm. 1 Lin. 2 efter „167" tilf. „1885, 340 ff. Church bells 1882, 108."
— Anm. 1 Lin. 3 efter „119" tilf. „1886, 18."
— efter Anm. 4 tilf. „[5] Miss. cath. 1883, 44."

Side 173 Lin. 10 tilf. „*Det am. bapt. Indre M. S.* havde 1872 3 Missionærer blandt Kineserne i Californien, deriblandt i Sacramento 1864 og S. Francisco 1870[6]."
— Lin. 12 efter „Sacramento" tilf. „(oph. 1883), Ny York (1879). Ved Udgangen af 1884 var her 92 Medlemmer, 27 paa Prøve[7]."

„*Den methodistisk biskoppelige Kirkes Kvinde Hedninge M. S.* arbeider i St. Francisko, Portland og Ny York med 4 kvindelige Arbeidere[11]."

„*Stillehavskystens kvindelige M. S.* (stiftet 1870) har 1 kvindelig Arbeider i St. Francisko[12]."

„*Den reformert presbyterianske Kirke* har Missionærer blandt Kineserne i Californien[13]."

„I Ny Orleans har en Dame begyndt en *uafhængig* Skole for Kinesere[14]."

„I Filadelfia har 1885 dannet sig en *kinesisk amerikansk Forening,* der har aabnet et Gjæstehjem (med Undervisning) for Kinesere[15]."

„I Chicago er der en kinesisk Bibelklasse[16]."

„I Tulare, Altura, S. Diego er der nylig anlagt Stationer, af hvem vide vi ikke[17]."

— Lin. 8 f. n. tilf. „*Den kanadisk presbyterianske Kirkes* Præst i Ny Westminster arbeider blandt Kineserne og en Skole aabnedes for dem 1885[18]."
— Lin. 5 f. n. tilf. „De japanesiske Christne i St. Francisco have stiftet et *japanesisk Evangeliums Selskab* for at bringe Evangeliet til deres hedenske Landsmænd (rim. dem i Californien)[19]."
— Anm. 6 tilf. „Rep. 1872, 19. 99."
— Anm. 7 tilf. „1883, 210. 1884, 215 ff."
— efter Anm. 10 tilf. „[11] Rep. M. ep. ch. M. S. 1884, 215 ff."
„[12] De Puy, Meth. centennial yearbook 138. Hist. sketch 139.

Tillæg til tredie Hefte.

Side 173 efter Anm. 10 tilf. „[13] Miss. rev. 1886, 43."
„[14] Missionsblatt. Philad. 1885, 51."
„[15] Bas. Miss. M. 1886, 93."
„[16] Ill. miss. news 1885, 40."
„[17] Allg. Missz. 1885, 346."
„[18] Presb. rec. 1885, 302. 325."
„[19] Ill. miss. news 1885, 182."

Side 174 Lin. 9 tilf. „*Den prot. bisk. Kirkes indre og ydre Kvinde Hjælpe M. S.* har 1 kv. Arbeider i Saltsøstaden[10]."

— Lin. 17 f. n. tilf. „Samme Kirkes *Dame M. S.* havde 1882 3 kvindel. Arbeidere (Richfield, Ogden, Manti) blandt Mormonerne[9]."

— Lin. 16 f. n. l. „*Det am. bapt. Indre M. S.* havde 1872 2 Missionærer i Saltsøstaden, siden ogsaa i Ogden[4]."

— Lin. 12 f. n. „81)[5]" l. „82), Park city (1883), Jordan valley (1883), San Pete (1883), Heber (1884). Ved Udgangen af 1884 arbeidede her 17 Miss. og her var 256 Medl., 80 paa Prøve[5]."

— Lin. 11 f. n. tilf. „*Kvinde ydre og indre M. S. i Brooklyn* hjælper den presb. Missionsgjerning blandt Mormonerne[11]."

— Lin. 6 f. n. tilf. „1868 oprettedes et ap. Vikariat for Colorado (Denver) og Utah og 1871 et ap. Præfektorat for Utah[7]."

— Anm. 4 tilf. „Rep. 1872, 19."

— Anm. 5 tilf. „1885, 249."

— Anm. 7 tilf. „Miss. cath. 1872, 216. 1883, 324. Kath. Miss. atl. III."

— efter Anm. 8 tilf. „[9] „Hist. sketch 161."
„[10] Hist. sketch. 87."
„[11] Rep. Presb. ch. home m. 1878, 108."

Side 175 Lin. 1 f. n. tilf. „I Virginien er der *romerskkatholske* Stationer for Negre i Wellsburgh, St. Josef, Fairmont, Clarksburgh, Grafton, Rowlesburgh, Roaring creek, Weston, St. Clara, Volcano, Parkersburgh, Mason city, Charleston, Huntington, Lewisburgh, Hinton, Abingdon, Wytheville[4]."

„Jøder.

Det amerikanske Selskab til Forbedring af Jødernes Vilkaar, der har arbeidet siden 1820, anlagde en Skole i Ny York og har ogsaa paa anden Maade arbeidet for Jødernes Omvendelse[5]."

„*Den presbyterianske Kirke* oprettede 1846 en Station i Ny York, 1849 i Philadelphia, 1850 i Baltimore. De to sidste ophævedes 1857. Den første bestod endel Aar, og Missionæren, der var bleven Sognepræst, understøttedes af Selskabet, men 1876 nævnes han sidste Gang i Aarsberetningen[6]."

„*Den norsk-danske Zionsforening* har en Missionær i Baltimore[7]."

Side 175 efter Anm. 3 tilf. „[4] Miss. cath. 1879, 515. Kort."
„[5] Wiggers 1, 146."
„[6] Lowrie 153 f. Rep. 1876, 84. 1877, 82. Lowrie 153 f."
„[7] Stall, Luth. yearbook 1885, 97."

Side 176 Lin. 1 f. n. „o. fl.“ l. „Cussari, Maraone'r, Arua, Maouriou'er, Piriou'er, Paliour'er, Tukuyane, Maye, Karanarian, Caruna, Acoqua, Macapo, Ouaye, Taripi, Ouen, Macouani o. fl.“

Side 178 Lin. 16 efter „Erkesæde)“ tilf. „Panama 1533“.

— Anm. Lin. 2 f. n. tilf. „Lett. édif. 19, 416 f. 21, 477.“

Side 179 Lin. 8 efter „(Cumanagotto)“ tilf. „Ved Caurofloden havde de Stationer i S. Rafael de Puruey, S. Pedro de Alcantara, S. Francisco de Aripao, S. Luiz de Urbani, S. Luiz de Guaraguaraica, S. Luiz de Ererato (ødelagt før 1800).“

Side 180 Anm. 2 tilf. „Stevenson, 1, 125. Humboldt Atl. 20.“

Side 181 Lin. 12 efter „gjenoptoges“ tilf. „(1664 og fl.)“

— — efter „1714“ tilf. „(1708?)“.

— Lin. 15 efter „1730“ tilf. „(blandt Piriou'er)“.

— Lin. 16 efter „Aprouage“ tilf. „(o. 1735 blandt Paliour'er)“.

— Lin. 11 f. n. tilf. „I Purukouare paa portugisisk Omraade laa en Station, der 1733 var ganske forladt af Indianerne. Siden 1837 staaer Missionen i fransk Guiana under en apostolisk Præfekt. Der er Stationer i Oyapok (St. Maria), S. Cæur de Marie (blandt Maroni), Emerillon (Aprouage), S. Laurentius de Maroni. Missionen er overdraget Helligaandscongregationen. 1868 var her 8 Præster samt mange Munke og Nonner. I hollandsk Guiana, der 1836 fik sin ap. Vikar, er der en Station i Paramaribo. I britisk Guiana, der 1836 fik sin ap. Vikar, var der 1878 8 Præster og 21,000 Papister.“

— Anm. 2 tilf. „Lett. édif. 10, 385 ff. 18, 313 ff. 20, 217 ff. 21, 466. 482 f. 22, 352. 354. 361. 23, 366. Miss. cath. 1868, 63. 158. 1869, 428. 1870, 114 f. 131. 179. 1876, 240. 1877, 125. 1878, 616.“

Side 183 Lin. 9 tilf. „I Georgetown arbeidede 1864—o. 1870 en uafhængig Missionær[6].“

— efter Anm. 5 tilf. „[6] Rundschr. a. d. Fr. d. Pilgerm. 16, 9. 17, 20.“

— Lin. 5 f. n. efter „Potaro“ tilf. „(rim. = Epira), hvor der nu ikke er Missionær)“.

Side 185 Anm. 1 Lin. 5 efter „278 ff.“ tilf. „1885, 226.“

Side 186 Lin. 5 tilf. „Da Spanierne opdagede Amerika, beboedes Landtangen ved Panama af flere Stammer, af hvilke Dorachos vare de betydeligste. Nu beboes den af Savaneric's, S. Blas Indianerne eller Manzanilla, Bayano's, Cholo's. De sidste ere en vidtudbredt Stamme, der strækker sig helt ned i Ecuador, og vel ere de samme som Cholerne i Mellemamerika. De synes alle at være Hedninger[8].“

— efter Anm. 7 tilf. „[8] Seeman, Reise um die Welt. Hanover 1853, 1, 324 ff.“

Side 188 Lin. 15 efter „Macuco“ tilf. „(1730)“.

— — efter „Zurimena“ tilf. (1740).

— — efter „Casimena“ tilf. „(1746)“.

Side 190 Anm. 1 tilf. Miss. cath. 1872, 525. Wied 1, 117.“

Side 192 Lin. 1 foran „Missionen“ tilf. „Om den Modvillie, der hos mange fandtes mod, at der prædikedes for Indianerne, vidner den Be-

synderlighed, at Paven ved en Bulle 1537 maatte erklære Indianerne for Mennesker og værdige til at annamme Sakramentet"

Side 192 Lin. 1 efter „Kysten" tilf. „(1597 Station i Rerigtiba)".
— Lin. 13 efter „snart" tilf. „(1614)".
— Lin. 12 f. n. efter „Indskrænkninger" tilf. „Jesuitstationer vare V. N. de Olivença (Tupinamba), V. N. de Almeida (o. 1820 var her o. 1100 Ind.), V. de S. Jose da Port' Allegro, V. de Prado, Trancozo, V. Verde, Aldea de S. Antonio (for Gorulhos), S. Pedro dos Indios (1629 for Goaytacase)".

Side 193 Lin. 5 efter „Goaytacase" tilf. „o. 1780 anlagde Capucinerne St. Fidelis for Coroado og Coropo."
— Lin. 8 efter „Maracaju" tilf. „Derimod have Indianerne ved Port Allegro, der ere civiliserede, gjentagne Gange bedet om Missionærer, uden at det 1868 endnu var lykkedes."
— Lin. 13 tilf. „1871 kom Biskoppen af Para i Berørelse med Apiaca, men om der er begyndt nogen Mission blandt dem, vide vi ikke[12]."

„For Caviri var der 1700 en Station ved V. de Cachoeira de Paraguaçu[13]."

„Capucinerne have ialt 40 Missionærer i Brasilien, deriblandt i Provinsen Catharina. Naar en Aldea er grundlagt, ansættes en Sognepræst, og Missionæren drager videre[14].

— Lin. 8 f. n. efter „Coligny" tilf. „ved det nuværende Rio de Ianeiro".
— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1872, 295. 640 f. 1876, 276."
— — Lin. 3 efter „57" tilf. „74. 126. 148. 191. 229. 279. 296. 303. 2, 83."
— efter Anm. 11 tilf. „[12] Miss. cath. 1872, 525."
„[13] Wied 2, 261."
„[14] Miss. cath. 1869, 117."

Side 196 Anm. 1 tilf. „Lett. édif. 22, 397. 404. 409. Hendschel 282."

Side 197 Lin. 4 tilf. „*Det britiske B. S.* vil udgive et Evangelium paa Guarani[7]."
— Anm. 5 tilf. „Lett. édif. 22, 401."
„[6] Rep. 1885, 362."

Side 198 Lin. 4 f. n. „(1691)" l. „de Tariquea (1691), N. D. de Lorette."

Side 199 Anm. 1 tilf. „Lett. édif. 10, 215 ff. 12, 19 ff."

Side 200 Lin. 4 efter „Omagua" tilf. „(Stat. Ny Carthagena)".
— Lin. 5 efter „Payagua" tilf. „(Stat. Payagua)".
— Lin. 12 tilf. „Achagua" ere vilde[7]."
— Lin. 7 f. n. efter „uvidende" tilf. „Franciskanerne havde Klostre i S. Jago del Estero, S. Miguel de Tucuman."
— Anm. 2 tilf. „Lett. édif. 23, 321. 346."
— Anm. 5 tilf. „Hendschel 280."
— efter Anm. 6 tilf. „[7] Z. f. Ethnol. 1876, 327."

Side 201 Lin. 11 efter „Janeiro" tilf. „til Parahyba".
— Lin. 15 efter „Botokuderne" tilf. „(af Botoque, en Spunds, hvormed de udvide Underlæben)".

Tillæg til tredie Hefte.

Side 201 Anm. 3 Lin. 2 efter „1 ff.“ tilf. „142. 213.“
Side 203 Lin. 8 f. n. efter „cristnede“ tilf. „1603 byggede Jesuiterne 2 Landsbyer for dem ved Ilheos. Omtr. 1750 anlagdes en Station for Guerens i Almada. 1820 vare de uddøde.“
— Anm. 7 tilf. „Wied 2, 87. 96 f.“
Side 204 Lin. 2 foran „er“ tilf. „(1820 kun 5 à 6 Familier tilbage)“.
Side 205 Lin. 8 tilf. „I S. Pedro nærved Madeira have Franciskanerne en Station[4].“
— Lin. 11 tilf. „Blandt dem og Tara have Franciskanerne en Station i S. Francisco[7].“
— Lin. 12 tilf. „Blandt Jamumady have Franciskanerne en Station la Conceiçao, der 1878 flyttedes til Mamuria-Miry[10].“
„Franciskanerne have Stationer i St. Jose de Maracaju (1878) og ved Icuna (1878)[11]. Ved Amazonfloden er der rom. kath. Stationer i St. Pedro og Caldero[12].“
— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1879, 382.“
— efter Anm. 9 tilf. „[10] Miss. cath. 1879, 382.“
„[11] Miss. cath. 1879, 382 f.“
„[12] Miss. cath. 1877, 567.“ 1879, 332 f.“
Side 206 Lin. 16 f. n. efter „(1691)“ tilf. „flyttet 1701 til Gualifloden, for Tabica og Tau)“.
— Lin. 15 f. n. foran „og“ tilf. „Boro“.
— Lin. 12 f. n. efter „1701“ tilf. „til Pari ved St. Mikaelfloden eller Apere og senere flyttet omtr. 18 Mil længere bort, da Spanierne mishandlede Indianerne“.
— Lin. 12 f. n. efter „(1702“ tilf. „eller 1697“.
— Lin. 12 f. n. „Boxos“ l. „Boros“.
— Anm. 1 tilf „Lett. édif. 12, 1 ff.“
Side 207 Lin. 8 f. n. tilf. „1868 hedder det, at alle Folkene i Gran Chago ere Hedninger, og at Missionsstationerne ere sunkne i Grus[3].“
— Anm. 1 tilf. „Lett. édif. 12, 24 ff. 14, 198.“
— efter Anm. 2 tilf. „[3] L'année geogr. 5, 309.“
Side 208 Anm. 1 til. „Lett. édif. 10. 193 ff. 242 ff. Fortale“.
— Anm. 2 tilf. „Lett. édif. 2, 175 ff. 8, 11 ff. 10, 211. 229. 246.“
Side 212 Lin. 12 f. n. „Iquiavate“ l. „Iquiavare, Yquichana (som ere uafhængige)“.
— Lin. 9 f. n. tilf. „Uddøde ere Chuzco, Tulumajo, Tinganes.“
— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1875, 282 ff. Pøppig 2. 255. Markham, Cuzco 71.“
Side 213 Lin. 7 „ligeoverfor“ l. „Øst for“.
Side 214 Lin. 11 f. n. „Omtr. 1870“ l. „1869“.
— Lin. 11 f. n. efter „Gualaquiza“ tilf. „som o. 1878 forlagdes til Loreto paa Grund af Jivaros' Anfald. 1871 anlagdes Maca. 1868 indkaldte Regeringen i Ecuador Jesuiterne[4].“
— Lin. 3 f. n. efter „Yameo“ tilf. „(1738 2000)“.
— Lin. 2 f. n. efter „Regis“ tilf. „Omagua“.
— Lin. 1 f. n. tilf. „Blandt Iquiavara arbeidedes ogsaa i Begyndelsen

af det 18de Aarh. Paa deres Begjæring sendtes Missionærer fra Payagua derhen, men deres Forræderi tilintetgjorde Missionen i sin Begyndelse[9]."

Side 214 Anm. 4 tilf. „Lett. édif. 12, 224 ff. Miss. cath. 1872, 29. 1874, 86 f. 1875, 282."

— Anm. 5 tilf. „Lett. édif. 23, 316 f."

— Anm. 8 tilf. „Lett. édif. 23, 316. 319."
„Lett. édif. 23, 316. 321."

Side 215 Lin. 14 f. n. efter „o. fl." tilf. „Ogsaa arbeidedes i disse Missioner blandt Chayavitas, Paranapura og Carapara."

— Lin. 9 f. n. „Andea" l. „Andoa".

— Lin. 6 f. n. efter „Maynas" tilf. „(stiftet 1806)".

— Anm. 3 tilf. „Lett. édif. 23, 311. Stevenson 1, 125."

Side 216 Lin. 3 tilf. „fornyet 1871. 1863 sluttedes et Concordat mellem Paven og Ecuador, der forpligtede sig til at støtte Missionen blandt Indianerne (200,000 vilde og endel civiliserede). Missionen drives af Jesuiterne, der indkaldtes 1868[2]."

— Anm. 1 tilf. „Lett. édif. 23, 343."

— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1872, 29. 1874, 86."

Side 218 Lin. 4 efter „Mikael" tilf. „Franciskanerne havde Klostre i Estero, Tucuman, Cordoba, S. Fé."

— Anm. 1 tilf. „Hendschel 282."

Side 219 Lin. 15 foran „flyttet" tilf. „(Franciskaner)".

— Lin. 17 tilf. „1865 anlagdes en Station ved Parana ligeoverfor Corrientes. Franciskanerne have Stationer i Gran Chaco[3]."

— Lin. 2 f. n. efter „Missionærerne" tilf. „der havde omvendt endel."

— Anm. 6 tilf. „Lett. édif. 14, 203 ff."

Side 220 Lin. 6 tilf. „Endel Missionærer bleve dræbte, men det lykkedes dog at anlægge Kolonier blandt dem[2]."

— Lin. 7 „Guenoa" l. „Quenoa".

— Anm. 2 tilf. „Lett. édif. 11, 392 ff."

Side 221 Lin. 13 „Poya — 1703" udg.

— Lin. 8 f. n. efter „Udposter" tilf. „Salesianerne have Skoler for patagonske Børn i Buenos Ayres og St. Nikolas, og 1877 paatænktes saadanne anlagte i Dolores, Concepcion og Valdivia (de to sidste i Chile). Biskoppen af Buenos Ayres agtede at betro dem Missionen blandt Moluchez, Puelche og Chechehet."

— Lin. 6 f. n. tilf. „1883 deltes det ap. Vikariat Patagonien i Nord- og Sydpatagonien[3]."

— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1879, 346."

— Anm. 3 Lin. 1 f. n. efter „181" tilf. „1877, 8. 1878, 389 f. 1879, 465. 1883, 568."

Side 222 Lin. 7 tilf. „1877 paatænkte *Romerkirken* at anlægge en Station i Gallenos de Chubret for Urlichez og Therelchez, samt i S. Cruz, og 12 Missionærer afsendtes dertil."

— Lin. 9 foran „Omtrent" tilf. „1583 anlagde Spanierne Philippeville

(Port Famine), men den ødelagdes 1587 af Englænderne; den der byggede Kirke var vist udelukkende for Hvide."
Side 222 Anm. 2 tilf. „Ross, Südpolarr. 360. Miss. cath. 1877, 9."
— Anm. 4 tilf. „Lett. édif. 8, 23. Rec. de voy. 2, 22."
Side 223 Lin. 2 efter „Pehuenche" tilf. „(Toltjin)".
— Lin. 7 f. n. efter „1564" tilf. „(1570)".
— — efter „Concepcion" tilf. „Ogsaa i Valdivia synes der at have været en Biskop, thi o. 1600 gjorde Indianerne Oprør og forjoge Biskoppen derfra."
— Lin. 6 f. n. foran „1593" tilf. „1566 erobredes Chiloe, og Indbyggerne (70,000) bleve snart Christne."
— Lin. 1 f. n. foran „Nahuelhuapi" tilf. „S. Juan de" efter tilf. „(blandt Puelche og Poya)".
— Anm. 1 tilf. „Molina, Gesch. d. Erobr. v. Chili durch d. Spanier. Leipzig 1791, 4 ff. 44 ff. 173 ff. Rec. de voy. 2, 49 f."
Side 224 Lin. 1 efter „den" tilf. „1595 kom Augustinerne, 1615 Johanniterne (der styrede Hospitalsvæsenet til Chile). I Santa Maria var der 1600 en Kirke (om der var Missionær der, er uvist)."
Side 225 Anm. 1 tilf. „Rec. de voy. 2, 49 f. Lett. édif. 8, 28 ff. Molina 173. 176. 181. 261 f."
Side 226 Lin. 3 tilf. „1884 bemægtigede Argentina sig Ildlandet[1]."
— Lin. 7 tilf. „og vil udgive Joh. Ev. paa samme Sprog[3]".
„*Romerkirken* anlagde 1857 en Station paa Falklandsøerne i Stanley, der fra 1857 til 1875 var besat 3 Gange. 1876 blev den igjen besat. Der arbeides kun blandt Christne[4]."
— Anm. 1 tilf. „Rec. de voy. 2, 20 f. 5, 35 ff. Ross, Südpolarr. 375 ff.
— Anm. 3 tilf. „1885, 368."
„[4] Miss. cath. 1876, 506."
Side 228 Lin. 2 efter „Lima" tilf. „(1536), Surco, Charcas, Hubinas, Quimistaco, Cachapoja, Jucai, Collai, Collaque (hvor 1560 30,000 døbtes), Pocone"
— Lin. 11 „Omtrent" udg.
— Lin. 12 „fra Lima — Vilcabamba" l. „og flere og flere Munke sendtes stadig over. Klostre anlagdes i Lima (1551), Truxillo (1558), Cuzco (1559), Tapacare (o. 1563), Chuquiaga eller La Paz (1563), Chuquisaca (1564), N. S. de Guadalupe de Pacamayo (oph. 1619), Challacollo (1559), Capanota (1559), Toledo, St. Aug. de Cotabariba (1571), og der blev prædiket i Ocrosensi (pagus O.), Lanpanesi, Barranca, Vilcabamba, og maaske var der her Stationer. 1573 begyndte de i Quito, 1576 i Cuença (Bamba), derpaa i Tacunga, Jehos, Riobamba, Guayaquil, Loja, Ibarra, Pasto, Tucares, Popayan Potosi (1584), Oropesa (1578)."
— Lin. 19 efter „Omstændighederne" tilf. „De havde Collegier i Lima, Cuzco, Arequipa, Quito, Chuquisaca, Potosi og en Residens i Juli."
Side 229 Anm. 1 tilf. „Brulius, Hist. Peruanæ ord. eremit. St. Aug. Antv. 1651. 1, 118 ff. 177 ff. 203. 223. 242. 252. 263 f. 267 ff. 2, 9.

17. 32 f. 47. 49. 54. 62 ff. 106 f. 130. 145. Calancha, coronica moralizada del orden de Aug. en el Peru. Barcelona 1638. 137 ff. 309 ff. 420 f. 454 ff. 484. 499. 545. 626 ff. 649 ff. 680 ff. 743. 792 ff. Hendschel 279 f."

Side 230 Lin. 12 f. n. „o. fl." tilf. „Før 1617 havde Franciskanerne Klostre i Quito, Pasco, Conche, Loja, Popayan, Tacunga, Caranque, Guanomorani, Almaguelis, Bogota, Boze (maaske = Buga), Nov. Carthagena, Mompos, Ocaña, Tunja, Zipaguire, Fusagasuga, Muso, Supia, Mariquita, Novita, Tunia, Chie, Cogoe, Nemse, Sipaconi, Nemoconi, Eucemra, Carthago, Sopo, Usaquelis, Sogomosana, Velez."

— Lin. 3 f. n. efter „Tunja" tilf. „Cali, Bogota, Mompos, N. Pamplona, Merida".

— Anm. 1 tilf. „Nationaltidende 1885 N. 2899 Tillæg."

— Anm. 2 tilf. „Brulius 2, 106. 126. Hendschel 280 f. 286 f."

Side 233 Lin. 6 „anlagde — en" l. „begyndte 1805 at arbeide her, men Missionæren blev fordreven. 1815 anlagdes en"

— Lin. 7 efter „coast" tilf. „(oph.)"

— Lin. 8 foran „Kingston" tilf. „(oph.)"

— — foran „Mahaicony" tilf. „—82)".

— Lin. 9 efter „1834" tilf. „oph."

— Lin. 9 efter „Regina" l. „(1836—64)".

— Lin. 10 efter „Berbice" tilf. „(1847)".

— — efter „Victoria" tilf. „(—1866)".

— — efter „1867" tilf. „—83)".

— — efter „1871" tilf. „—82)".

— Lin. 11 efter „79)" tilf. „Friendship (1883)".

— Lin. 11 og 12 „1882 — 3460 — 163" l. „1883 — 3536 — 240".

— Lin. 12 tilf. „Fra 1884 er Missionen gaaet over til *den wesleyanske vestindiske Conferens.*"

— Anm. 2 Lin. 1 „173 ff." l. „159".

— — efter „91" tilf. „1866, 112."

— Anm. 2 Lin. 2 efter „184" tilf. „1882, 227. 1883, 239. 1884, 211. 1885, 195. Moister, Mem. 263 ff."

Side 234 Lin. 6 tilf. „*Den britisk meth. bisk. Kirke i Kanada (farvet)*, der 1884 forenedes med *det afrikanske meth. bisk. M. S. i Amerika* havde dengang Missioner i Surinam og Demarara[12]."

— Lin. 14 tilf. „I Paramaribo arbeides blandt Negrene. I fransk Guiana arbeides fra Mana blandt Negrene i Paramaka, der o. 1820 flygtede fra deres Herrer[9]."

— Lin. 1 f. n. tilf. „*Den forenede methodistiske Frikirke* har en Station i Boco del Toro[13]."

— Anm. 9 tilf. „Miss. cath. 1868, 162 ff. 1870, 131."

— efter Anm. 11 tilf. „[12] Miss. rev. 1885, 306."
„[13] Grundem. 1, III, 172."

Side 236 Lin. 7 tilf. „*Britisk-Guiana Coolie Missionen* har 2 Præster, 6 à 7 Kateketer og understøttes af Regeringen og Evangelieudbredelsesselskabet. Maaske den er medregnet i ovenanførte Angivelser[1]."

Side 236 Lin. 11 tilf. „*Den kanadisk presbyterianske Kirke* har 1884 sendt en Missionær til Demarara, som endnu opholder sig paa Trinidad for at lære Sproget[5]."

„*Romerkirken* arbeider paa sine Stationer i fransk Guiana ogsaa blandt Hinduer[6]."

— efter Lin. 18 tilf.:

„Jøder.

Blandt Jøderne i Surinam er der arbeidet, navnlig af *den nederlandske Forening for Israel*[7]."

— efter Anm. 4 tilf. „[5] Presb. rec. 1885, 66."

„[6] Miss. cath. 1870, 115."

„[7] Brauer 4. Kalkar 144. Kalkar, Israel og Kirken 302."

Side 239 Lin. 3 f. n. efter „Kingston" tilf. „hvor Gjerningen en Tid ophørte (1811), fordi Byraadet lukkede Kirken".

— Lin. 1 f. n. efter „95" tilf. „1818)".

Side 240 Lin. 10 l. „Morant Bay (1802—3. 1811—? 1816), Spanishtown (1817), Grateful Hill (før 1818), Falmouth (1817—18. 1828), Port Antonio (1817—18. 1827—57), St. Ann's Bay (1820, delt 1840—42 i St. Ann's Bay East og St. Ann's Bay West), Bellemont (1821—24), Bath (1823), Port Royal (1823—26), Stoney Hill eller St. Andrew's (1826—40), Accompong (blandt Maronnegrene) (1827—28), Savanna la Mar (1829—49), Santa Cruz (1830—31. 1834—35), Lucca eller Lucea (1831—47. 1857—58), Orabesca (1831 oph.), Clarendon (1834), Black river (1835—47), Stewarttown (1838—41), Mount Ward (1838), Grand Kaiman (1838—44), Brownstown (1841—43. 1846), Duncans (1842), Beechamville (1842), Ocho Rios (1843—54), Mount Fletcher (1843), Guys Hill (1844—63), Yallas (1845—53. 1859), Watsonville (1846—47. 1863), Port Morant (1846—48), Linstead (1847—55), Manchioneal (1849—52. 1854), Manchester (1871), York castle (1877). Ved Udgangen af 1883 arbeidede her 32 Missionærer, og her var 18,998 Medlemmer og 1133 paa Prøve. Fra 1884 gik Missionen over til den wesleyanske vestindiske Conferens[1,2]."

— Anm. 1 Lin. 1 tilf. „1834, 72" l. „1811, 11. 1813, 11. 1817, 28. 1818, XIV. 1819, XV. 1820, XV. 1821, XIII. 1822, XVI. 1824, XVI. 1827, XVII. 1828, XVII. 1829, XVII. 1830, XVII. 1832, XVIII. 1834, 72. 1835, XVIII. 1836, XVII. 1838, XIX. 1839, XIX. 1841, XXIII. 1843, 131. 1844, 90 f. 1845, 121. 1846, 104. 1847, 110. 1848, 109 f. 1849, 77 f. 1850, 84. 1853, 59. 1854, 76. 1855, 69. 1858, 84. 1859, 84. 1860, 84."

— Anm. 1 Lin. 2 efter „260" tilf. „1884, 212. 1885, 195."

Side 244 Lin. 7 tilf. „Missionen er overdraget til Jesuiterne[7]."

— Lin. 2 f. n. tilf. „*Det christne Kvinde M. S.* har en Station i Kingston og maaske flere Steder[11]."

— Anm. 7 tilf. „Miss. cath. 1868, 63."

— efter Anm. 10 tilf. „[11] Hist. sketches 80 ff."

Side 245 Lin. 13 f. n. foran „Petite" tilf. „N. Dame de".
— Anm. 1 tilf. „Lett. édif. 20, 420 ff."
— Anm. 2 tilf. „Lett. édif. 18, 331."
Side 246 Lin. 4 efter „Haytien" tilf. „oph. 1883".
— Lin. 5 „1881 — 3 — 609 — 20" l. „1883 — 2 — 656 — 21".
— Lin. 5 tilf. „Fra 1884 er Missionen gaaet over til *den wesleyanske vestindiske Conferens*[1]."
— Anm. 1 Lin. 4 efter „245" tilf. „1883, 253. 1884, 209. 1885, 195."
Side 247 Lin. 2 tilf. „1885 var her 2 Missionærer (den ene i Port au Prince), 115 Medlemmer[1]."
— Lin. 12 tilf. „*De consoliderede am. Baptister* have en Station i Port au Prince[6]."
— Lin. 12 f. n. tilf. „Øen er delt i Erkestiftet Port au Prince (350,000 Indv., 17 Sogne), Stifterne Gonaives (110,000 Mennesker, 8 Sogne), Cap Haytien (221,000 Mennesker, 19 Sogne), Port de Paix (39,000 Mennesker, 4 Sogne), aux Cayes (240,000 Mennesker, 20 Sogne) og St. Domingo. I Miragoane, Mole St. Nicolas, St. Louis de Nord o. fl. er der Præster. I Paris var der 1864—68. 1872 et Seminarium til at uddanne Præster for Haiti[4]."
— Anm. 1 tilf. „Miss. rev. 1885, 239."
— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1875, 78. 1876, 382. 609. 1880, 316."
— efter Anm. 5 tilf. „[6] Miss. rev. 1885, 307."
Side 248 Lin. 1 f. n. efter „Nutiden" tilf. „Fra 1756 sendtes danske Missionærer til Vestindien. 1713 døbtes den første Neger."
— Anm. 2 tilf. „Labat 4, 333. Miss. cath. 1875, 32 f."
Side 249 Lin. 1 f. n. tilf. „1769 udnævntes en Præst for de danske Øer. 1879 lagdes de under den apostoliske Vikar for Antillerne, 1850 under Biskoppen af Roseau. I Christiansted (St. Croix), Frederiksted (St. Patrick) er der Kirker. Paa St. Thomas arbeide Redemptoristerne[7]."
— Lin. 5 f. n. tilf. „*Den britisk meth. bisk. Kirke i Kanada (farvet)* der 1884 blev forenet med *det afrikanske meth. bisk. M. S. i Amerika* havde dengang en Mission paa St. Thomas[8]."
— Anm. 1 tilf. „Luth. Kirchenblatt 1885, 239."
— Anm. 7 tilf. „Miss. cath. 1875, 31 f. 44 ff. 57 f."
— efter Anm. 7 tilf. „[8] Miss. rev. 1885, 306."
Side 250 Lin. 6 f. n. „1882 — 1155 — 37" l. „1883 — 1176 — 86".
— Lin. 6 f. n. tilf. „Fra 1884 er Missionen gaaet over til *den wesleyanske vestindiske Conferens*[6]."
— Anm. 6 tilf. efter „258" „1884, 210. 1885, 195."
Side 252 Lin. 1 „1882 — 804" l. „1883 — 760".
— Lin. 2 tilf. „Fra Begyndelsen af 1884 staaer Missionen under *den wesleyanske vestindiske Conferens*[1]."
— Lin. 13 „1882" l. „1883".
— Lin. 14 „og o. s. v." l. „Fra Begyndelsen af 1884 staaer Missionen under *den wesleyanske vestindiske Conferens*[5]."
— Anm. 1 efter „258" tilf. „1884, 210. 1885, 195."

Side 252 Anm. 5 efter „258“ tilf. „1884, 210. 1885, 195.“
Side 253 Lin. 2 og 3 „1882 og 266“ l. „1883 og 243“.
— Lin. 3 tilf. „Fra Begyndelsen af 1884 staaer Missionen under *den wesleyanske vestindiske Conferens*[1].“
— Anm. 1 efter „258“ tilf. „1884, 210. 1885, 195.“
Side 254 Lin. 13 „1882 — 3464 — 172“ l. „og Sandypoint. Ved Udgangen af 1883 — 3510 — 261“.
— Lin. 14 tilf. „Fra Begyndelsen af 1884 staaer Missionen under *den wesleyanske vestindiske Conferens*[4].“
— Anm. 4 efter „258“ tilf. „1884, 210. 1885, 195.“
Side 255 Lin. 7 og 8 „1882 — 1874 — 122“ l. „1883 — 1925 — 152“.
— Lin. 8 tilf. „Fra Begyndelsen af 1884 staaer Missionen under *den wesleyanske vestindiske Conferens*[2].“
— Anm. 2 tilf. efter „258“ „1884, 210. 1885, 195.“
Side 256 Lin. 10 og 11 „1882 — 1824 — 179“ l. „1883 — 1900 — 84“.
— Lin. 11 tilf. „Fra Begyndelsen af 1884 staaer Missionen under *den wesleyanske vestindiske Conferens*[2].“
— Anm. 2 efter „258“ tilf. „1884, 210. 1885, 195.“
Side 257 Lin. 12 og 13 „1882 — 562 — 27“ l. „1883 — 759 — 53“.
— Lin. 13 tilf. „Fra Begyndelsen af 1884 staaer Missionen under *den wesleyanske vestindiske Conferens*[3].“
— Anm. 3 tilf. efter „258“ „1884, 210. 1885, 195.“
Side 260 Lin. 3 og 4 „1882 — 649 — 25“ l. „1883 — 651 — 17“.
— Lin. 4 tilf. „Fra Begyndelsen af 1884 staaer Missionen under *den wesleyanske vestindiske Conferens*[1].“
— Lin. 13 „1866 o. s. v.“ l. „Missionen er overdraget til Mission de congregation de Chavagnes i Vendée. Der er Stationer i St. Frans Xaver, S. Maria des Caraïbes i Salibia (for Caraïber) og Roseau, hvor Biskoppen boer. Her er 9 Sogne og 22 Præster. 1873 var her 26,000 Papister, 880 Anglikanere, 2555 Methodister[4].“
— Lin. 12 f. n. efter „opdagedes“ tilf. „1502 af Columbus og gjenopdagedes“
— Lin. 6 f. n. tilf. „1878 var Befolkningen o. 30,000“.
— Lin. 1 f. n. tilf. „Der er Stationer i Castries (1877), S. Souffrière, Anse la Baye. Missionen er overdraget til den ubesmittede Marias Børns Congregation[9].“
— Anm. 1 efter „258“ tilf. „1884, 210. 1885, 195.“
— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1873, 170.“
— Anm. 5 tilf. „Miss. cath. 1878, 580.“
— Anm. 9 tilf. „Miss. cath. 1878, 124. 580 f.“
Side 261 Lin. 11 f. n. efter „Coke“ tilf. „(efter 1866), Calder, Biabou“.
— Lin. 11 og 10 f. n. „1882 — 3843 — 98“ l. „Ved Udgangen af 1883 — 3860 — 89“.
— Lin. 9 f. n. tilf. „Fra Begyndelsen af 1884 gik Missionen over til *den wesleyanske vestindiske Conferens*[3].“
— Lin. 1 f. n. tilf. „Der er Station i Kingston[7].“
— Anm. 3 efter „259“ tilf. „1884, 211. 1885, 195. Moister, Africa 312.“

Side 261 Anm. 7 tilf. „Miss. cath. 1874, 78. Moister, Africa 311.“

Side 262 Lin. 8 f. n. efter „Barbados“ tilf. „1847 anføres Stationer i St. Juda. St. Michael, Trinity, St. Bartholomew, St. Simon, St. Mark, St. Luke, Springhead“.

— Anm. 2 tilf. „Hoole 369.“

Side 263 Lin. 4 efter „1804“ tilf. „Missionærerne fordrevne 1822--26“.

— Lin. 5—7 „1882 — 6 — 1979 — 44“ l. „ved Udgangen af 1883 — 7 — 1856 — 33“.

— Lin. 7 efter „Speightstown“ tilf. „(1835)“.

— — „(1872)“ l. „Scotland“.

— — tilf. „Fra Begyndelsen af 1884 gik Missionen over til *den wesleyanske vestindiske Conferens*[3].“

— Lin. 1 f. n. tilf. „*Det wesleyanske M. S.* har havt en Station paa Cariacou[9].“

— Anm. 2 tilf. efter „259“ 1884, 211. 1885, 195. Moister, Africa 785 ff.“

— efter Anm. 8 tilf. „[9] Moister, Africa 352.“

Side 264 Lin. 11 tilf. „Der er Kirker desuden i Woburn, Constantine og La Baye og maaske Missionærer et eller flere Steder af dem.“

— Lin. 12 og 13 „1882 — 2 — 766 — 44“ l. „Ved Udgangen af 1883 — 3 — 903 — 36“.

— Lin. 13 tilf. „Fra Begyndelsen af 1884 gik Missionen over til *den wesleyanske vestindiske Conferens*[2].“

„*Evangelieudbredelsesselskabet* havde 1847 Station her[5].“

„*Den skotske Statskirke* har i Sinde at anlægge en Station i Grenvilletown for Kulierne (3000)[6].“

— Anm. 2 efter „256“ tilf. 1884, 211. 1885, 195. Moister, Africa 335 ff.“

— efter Anm. 4 tilf. „[5] Hoole 321.“

„[6] C. of S. M. R. 1885, 280 f.“

Side 265 Lin. 7 og 9 “1882 — 1050 — 9“ l. „Ved Udgangen af 1883 — 1038 — 16“.

— Lin. 8 efter „George“ tilf. „eller Elsineur“.

— — efter „Ebenezer“ tilf. „(efter 1866)“.

— Lin. 9 tilf. „Fra Begyndelsen af 1884 gik Missionen over til *den wesleyanske vestindiske Conferens*[2].“

— Lin. 10 „her — efter“ l. „i Scarborough, der 1814“

— Lin. 11 tilf. „*Evangelieudbredelsesselskabet* havde 1847 en Station her[5].“

— Lin. 14 f. n. „tilbage“ tilf. „(i Distr. Arima og Savanna Grande)“.

— Lin. 13 f. n. efter „Hinduer“ tilf. „(de første 1845)“.

— Lin. 9 tilf. „1884 var her 153,000 Indvaanere (deraf 96,000 Negre og Farvede, 50,000 Kulier, hvoraf de fleste tale Hindustani). Der angives at være 60,000 Papister, 30,000 Anglikanere, 13,000 andre evangeliske, 40,000 Hinduer, 10,000 Muhamedanere[4].“

— Anm. 2 efter „259“ tilf. „1884, 211. 1885, 195. Moister, Africa 360 ff.“

Side 265 Anm. 3 tilf. „Moister, Africa 361."
— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1875, 222. 1877, 254. 1884, 111 f."
„[5] Hoole 321."
Side 266 Lin. 9 efter „Fernando" tilf. „(1834), „Couva".
— Lin. 9 og 10 „1882 — 1241 — 72" l. „Ved Udgangen af 1883 — 1061 — 36".
— Lin. 10 tilf. „Fra Begyndelsen af 1884 staaer Missionen under *den wesleyanske vestindiske Conferens*[4]."
— Lin. 6 f. n. efter „Stationerne" tilf. „Montserrat".
— Anm. 4 efter „259" tilf. „1884, 211. 1885, 195. Moister, Africa 375 ff."
— Anm. 7 tilf. Hoole 322."
Side 267 Lin. 7 efter „Den" tilf. „*presbyterianske Synode paa Ny Skotland* anlagde 1867 Tunapuna. Ved de forskjellige Synoders Forening er Missionen nu gaaet over til *den*" (jfr. S. 366 Lin. 13 og 14).
— Lin. 8 efter „Couva" tilf. „Tunapuna, Princestown, Arauca (Udpost 1884)".
— Lin. 8 „1880 — Missionærer" l. „1885 var 6 Missionærer, hvoraf en er Hindu, og 211 Nadvergjæster".
— Lin. 12—15 udg.
— Lin. 14 „Carous" l. „Caroni".
— Lin. 10 f. n. tilf. „*Den britisk meth. bisk. Kirke i Kanada (farvet)*, der 1884 blev forenet med *det afrikanske meth. bisk. M. S. i Amerika*, havde dengang Missioner paa Trinidad[12]."
— Lin. 1 f. n. tilf. „Der er Stationer i Tacarigua (1857), Port of Spain 1863), i hvilken By ogsaa S. Dominique de Belmont (1871, Børnehjem for Hinduer, Kinesere m. fl.) ligger), Gasparillo, Cocorita (1868), Mayo (1875), St. James (for Hinduer). Der arbeides ogsaa for Hinduer. Missionen drives af Dominikanere og styres af en Biskop, der boer i Port of Spain og har 25 Præster under sig."
— Anm. 3 tilf. „Presb. rec. 1885, 66. Miss. rev. 1884, 112 f."
— Anm. 11 tilf. „Miss. rev. 1884, 113. Miss. cath. 1869, 248. 1874, 327. 380. 1875, 222. 632. 1877, 254."
— efter Anm. 11 tilf. „[12] Miss. rev. 1885, 306."
Side 268 Lin. 7 tilf. „1739 sendte Regeringen den første Præst herover; om han var reformert eller papistisk, vide vi ikke[2]."
„*Det nederlandske B. S.* har udgivet Math. Ev. paa Curaçao Neger Dialekten[7]."
— Lin. 9 tilf. „Da Spanierne besatte Øen, sendte de Præster herover at prædike for de Indfødte, men da Hollænderne erobrede den, flygtede Spanierne og de fleste af de indfødte Kvinder over til Sydamerika og med dem rimeligvis Missionærerne. Der var Præster i St. Anna (nu Curaçao) og St. Barbara (nu ødelagt). 1824 sendtes en apostolisk Præfekt med flere Præster hertil; Kirker findes i St. Anna, St. Josef (1829), St. Rosa (1839), St. Maria (1847), St. Willebrord (1849), St. Pedro (1854), N. D. de Rosaire (1882). Paa Aruba begyndte Arbeidet 1825, her er 3 Kirker, paa Bonair 2 Kirker

med 2 Præster. 1842 oprettedes et ap. Vikariat for alle de hollandske Øer. 1883 var her 12 Præster (11 Dominikanere, 2 Kapucinere). 1869 var der i hele Stiftet 27,000 Papister, 8000 andre Christne, 1300 Jøder[3]."

Side 268 Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1868, 428, 1869, 229. 1883, 489 ff."
— efter Anm. 6 tilf. „[7] Proceed. of the general conf. on for. miss. at Mildmay Park. London 1879. 428."
Side 269 Lin. 14 f. n. efter „Inagua" tilf. „Eleuthera, Watling (St. Christoffer) (1883)".
— Lin. 3 f. n. „1882 — 10 — 3972 — 57" l. „1884 — 10 — 3981 — 140".
— Anm. 1 Lin. 5 efter „245" tilf. „1885, 312 ff."
— — Lin. 7 efter „90 ff." tilf. „1885, 151."
— Anm. 2 Lin. 2 efter „261" tilf. „1878, 168. 1885, 167. 214. 218."
Side 279 „Andea" udg.
Side 291 „Copacahuana" tilf. „15 — Dc".
Side 294 „Encabellado" tilf. „15 — Cb".
Side 299 „Guenoa" udg.
Side 305 „Konga" l. „Konza".
Side 308 „Magunkukquok 80" l. „Makunkukquoag 80".
Side 310 „Maria Loreto" tilf. „16 — C — Bb".
Side 317 „N. S. del Pilar de la Florida" tilf. „16 — C — Dc".
Side 324 „Potero" udg.
— „Potorero" tilf. „216".
Side 326 „Quenoa" tilf. „220".
— ved „Quiriquiri" „177" l. „176".
Side 327 ved „Rosario" „He" l. „Ec".
Side 330 foran „St. Dolores" tilf. „St. Dionysius 155".
Side 340 ved „Speightstown" „265" l. „263".
— ved „Staten Island" „359" l. „360".
— ved „Stratford, Sturgeonville, Subletts" „359" l. „360".
Side 341 ved „Syv Vandfald" „361" l. „362".
Side 344 ved „Tracadie" „359" l. „360".

Fjerde Hefte.

Side 1 Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1878, 112 ff.“

Side 4 Lin. 7 „1849“ l. „1843“.

— Lin. 8 „Noongir“ l. „Noangir“.

— Anm. 2 tilf. „Brauer 690 ff.“

Side 5 Lin. 11 efter „Melanesiamissionen“ tilf. „Det støttedes af flere Selskaber, deriblandt af det 1851 oprettede *Newcastle kirkelige Selskab.*“

— Lin. 1 f. n. tilf. „En Station agtes nu oprettet 20 Mil inde i Landet fra Shark's Bay ved Gascoynefloden[1].“

— Anm. 1 Lin. 5 f. n. efter „218 ff.“ tilf. „1885, 239.“

— — Lin. 1 f. n. tilf. „89. 99.“

Side 6 Lin. 16 tilf. „Befolkningen aftager iøvrigt, og 1886 var der kun 68 Medlemer paa Ramahyuck[1].“

— Anm. 1 tilf. „Allg. Missz. 1886, 76. Schneider, Missionsarbeit der Brüdergem. in Australien. Gnadau 1882.“

Side 7 Lin. 3 og 4 l. „*Selskabet for indre Mission i den lutherske Kirkes Forstand* i Forbindelse med *Immanuelssynoden* i Syd Australien arbeider siden 1878 paa Bethesda for de Indfødte. 1885 drog Missionæren til Guinea, men Missionen fortsættes formodenlig af Andre[2].“

— Lin. 14 f. n. tilf. „I Queensland er Missionen overdraget til St. Augustins Eremitorden for Irland. Ny Holland er delt i fire Stifter; for Missionen have næppe andre end Biskopperne af Brisbane (1859), Rockhampton (1882), Victoria (1847, fra 1845—47 ap. Vik. Port Essington), Perth (1845) og den apostoliske Vikar for Queensland (1876) nogen Betydning[6].“

— Anm. 2 tilf. „Luth. Kirchenbl. 1886, 13.“

— Anm. 6 tilf. „1883, 413. 1884, 29. 75. Kath. Miss. atl. (Tab. 1).“

Side 8 Lin. 2 tilf. „I Brisbane Stift arbeider en uordineret kinesisk Missionær[1].“

Side 10 Lin. 8 tilf. „en Tid[3]“.

— Anm. 3 efter „228“ tilf. „1870, 131. 1873, 388 ff.“

Side 11 Lin. 16 tilf. „Melanesiamissionen paabegyndtes af Biskop Selwyn af Ny Zeland (Auckland), og han støttedes af *det australske M. S., Newcastle kirkelige Selskab, Perth Stifts Missionsforening* og de forskjellige australske Stiftssynoder saavelsom af *Evangelieudbredelses-*

selskabet og *Selskabet til Christenkundskabs Fremme.* 1854 reiste han til England og reiste 180,000 Kr. til en Bispestol for Melanesiaøernes Dotation, hvis første Biskop ordineredes 1861[2]."

Side 11 Anm. 2 Lin. 3 efter „8 f." tilf. „2, 30. Boodle 99. W. Austral. Ch. (of Engl. Mag. 1865, Vol. 3, 9."

— Anm. 3 tilf. „1885, 365."

— Anm. 4 Lin. 1 efter „1880" l. „1869, 254. 1880, 208 f."

Side 12 Lin. 8 f. n. efter „1850" tilf. „(—56, gjenopt. 1876)".

— Lin. 6 f. n. efter „(1856" tilf. „en kort Tid (o. 1875) uden Missionær)".

— Lin. 6 f. n. efter „St. Louis" tilf. „(før 1870)", Paita (før 1870), Bonde (før 1870), Nu (for Straffefanger før 1870), Nekoti eller Neketu (før 1870), Windu (1871), Arama (Udpost 1871), Kanala, Uagop eller"

— Anm. 5 Lin. 2 f. n. „1882" l. 1868, 79. 1869, 45. 1870, 14. 283 f. 302. 1872, 111 f. 1875, 80. 416. 1876, 306. 602. 1880, 209. 1882"

Side 14 Lin. 2 f. n. „vist adskillige" l. „ingen".

— Anm. 1 Lin. 2 „prot." l. „presb."

— — Lin. 4 f. n. „1884" l. „1885".

— — Lin. 3 f. n. efter „Stationer" tilf. „de andre som ovenfor anført. Rep. for the gen. ass. mar. Prov. 1884—85, 7. Medd. af Mr. James Croil i Montreal."

— Anm. 2 Lin. 1 efter „57" tilf. „1885, 49 f. 58."

Side 15 Anm. 2 tilf. „F. C. S. M. R. 1885, 172."

— Anm. 3 tilf. „1885, 360."

Side 16 Lin. 5 efter „Vgla" tilf. „(Tavolavola)".

— Lin. 7 foran „Dele" tilf. „Joh. Ev. og"

— Anm. 1 tilf. „Net 1885, 101."

— Anm. 3 tilf. „1885, 362."

Side 17 Lin. 14 f. n. tilf. „*Det britiske B. S.* har udgivet to af Evangelierne paa Motu og truffet Anstalter til at udgive de andre to[6]."

— Anm. 5 tilf. „[6]Rep. 1885, 365."

Side 19 Lin. 8 efter „England" tilf. „Nu er imidlertid Landet Vest for 141^0 anerkjendt for hollandsk".

— Lin. 13 tilf. „Det fortjener Anerkjendelse, at i alle tydske Besiddelser i Oceanien er Brændevinshandel og Vaabensalg til de Indfødte forbudt[1]."

— Lin. 16 „1862" l. „1863".

— Lin. 20 tilf. „Rhoon (1885). I Mansinam er der 32 Christne[2]."

— Anm. 1 tilf. „Allg. Missz. 1886, 76. 79."

— Anm. 2 tilf. „Allg. Missz. 1886, 76 f. Baltin, Morgenröthe auf Neu Guinea. Kaiserswerth 55 ff."

Side 20 Lin. 13 tilf. „*Immanuels Synoden* i Syd Australien har 1885 sendt en Missionær til Nordostguinea (Keiser Vilhelms Land) for at anlægge en Station. *Selskabet for indre Mission i den lutherske Kirkes Forstand* har i Sinde at overtage den[6]."

Side 20 Lin. 14 „har“ l. „havde fra 1847 til 1852 Missionærer paa den nordostlige Kyst af Øen, men de synes Intet at have udrettet. Senere har den“

— Lin. 15 tilf. „Den er rimeligvis flyttet til Port Leon, i det Mindste er der en Station der[3].“

— Anm. 3 tilf. „Allg. Missz. 1886, 79. Baltin 31 f.“

— Anm. 5 tilf. „[6] Luth. Kirchenbl. 1886, 13. Bas. M. M. 1886, 43.“

Side 21 Lin. 3 „Kininiguang — gjenoptaget“ l. „(Kininigunang) og 1883 i Vlavollo. 1884 flyttedes de fleste Omvendte over til Ny Guinea. Missionen er overdraget til Vor Frue af det hellige Hjertes Congregation i Issoudun[2].“

— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1883, 14. 245 ff. 507. Allg. Missz. 1886, 80.“

Side 23 Lin. 7 tilf. „*Den skotske Statskirkes* Station i Suva er kun for Hvide[5].“

— Lin. 13 f. n. „Vikar“ l. „Præfekt“.

— Lin. 11 f. n. efter „Rewa“ tilf. „Kandavu (1865—68)“.

— Lin. 9 f. n. „1868“ l. „1869“.

— — „vist“ ndg.

— Anm. 2 tilf. „1885, 362.“

— Anm. 3 Lin. 2 f. n. efter „cath.“ tilf. „1868, 79. 1869, 235. 1870, 99. 183 f. 1877, 117 f.“

— Anm. 4 tilf. „[5]C. of S. M. R. 1885, 264.“

Side 24 Lin. 2 tilf. „De deles i Kingsmill Øerne (Arorae, Tamana, Onotoa, Peru, Nukunau, Merei), Bishop Øerne (Tapiteuea, Nonouti), Simpson Øerne (Nanuki eller Henderville, Kuria eller Oneaka (Woodle), Apemama eller Hopper), og Scarborough Øerne (Maiana eller Hall, Tarawa, Apia, Marakei eller Mathew, Makin, Taretare (Butaritari), eller Pitt)[1].“

— Lin. 6 efter „Nonouti“ tilf. „(Sydenham)“.

— Lin. 9 „1884“ l. „1885“.

— Lin. 10 „de 3 sidste“ l. „Apamama“ (1884), de to sidste, Apaiang og Nonouti“.

— Lin. 5 f. n. tilf. „*Romerkirken* arbeider paa Tahiti og Samoaøerne for de fra Gilbert Øerne indvandrede Arbeidere; endel ere blevne omvendte og ere vendte tilbage, saaledes paa Nonouti, Merei, Nukunau. Missionærer er der ikke[9].“

— Lin. 1 f. n. tilf. „Den nordlige Del af dem kaldes ogsaa Brown Øerne, den nordvestlige Providence Øerne. 1885 har Tydskland bemægtiget sig disse Øer[8].“

— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1884, 530.“

— Anm. 2 Lin. 2 efter „83“ tilf. „1885, 80. Miss. cath. 1884, 530.“

— Anm. 3 efter „30“ tilf. „1885, 22.“

— Anm. 8 tilf. „Missionsfreund 1885, 187. Guardian 1886, 266.“
„[9] Miss. cath. 1884, 531 f.“

Side 25 Lin. 7 „1884“ l. „1885 Kusaie,“

— Lin. 10 tilf. „1885 oprettedes en Station i Ailinglaplap[2].“

Side 25 Lin. 2 og 1 f. n. „1882 — 4 — 1631" l. „1884 — 7 — 4000".
— Anm. 2 efter „30" tilf. „1885, 22. Allg. Missz. 1886, 90."
— Anm. 4 tilf. „Lett. édif. 18, 191 ff."
— Anm. 5 tilf. „1885, 79."
Side 26 Lin. 2 „1884" l. „1885".
— Lin. 6 „1" l. „2".
— Lin. 8 „den am. Miss." l. „1 Ponapelærer".
— Lin. 9 „er bortreist" udg.
— Lin. 12 tilf. „1721 bleve nogle Beboere af Farroilep (Faraulep) forslaaede til Guam. Flere Børn bleve døbte, de Ældre underviste, og 1722 fulgte Missionærer med dem tilbage. Endel bleve christnede. Det var ogsaa paatænkt at sende Missionærer til Yap. Dette skete ogsaa, men Missionæren blev dræbt paa et Besøg til Naboøerne[5]."
— Lin. 9 f. n. „men" l. „da man af derhen forslaaede Pelew Øboere havde lært disses Tilværelse at kjende. Det lykkedes dog ikke, ei heller 1708 og 1709 lykkedes det at naa Øerne."
— Lin. 7 f. n. „siden o. s. v." l. „de tilbageblevne Missionærer have næppe udrettet synderligt. 1711, 1729, 1731 søgte man forgjæves at komme derhen, og dermed synes Romerkirkens Missionsforsøg her at være endte[4]."
— Anm. 1 efter „30" tilf. „1885, 22."
— Anm. 3 tilf. „Lett. édif. 1, 112 ff."
— Anm. 4 „218" l. „127. 218. 533. Lett. édif. 11, 76 ff. 16, 368 ff."
— efter Anm. 4 tilf. „[5] Lett. édif. 18, 191 ff. Stöcklein 540. Ill. miss. news 1885, 3."
Side 27 Lin. 3 efter „Saypan" tilf. (St. Josef), Rota (Sarpana, S. Anna) og"
— Lin. 7 „Omtrent 1667" l. „1668".
— Lin. 9 efter „Guam" tilf. „og der anlagdes Stationer her, paa Rota og Tinian (Cista St. Maria), hvorfra de omliggende Øer besøgtes;"
— Lin. 10 „Pago — Indvaanere" l. „i Pago (Concepcion), Marasan (St. Josef), Umatag (S. Dionysius Areopagita), Agadna (alle paa Guam, hvor der ogsaa har været Station i St. Antonio af Padua) og Sosan eller S. Borja paa Rota. Ialt var her 1683 13 Præster, 4 Brødre. 1695 anlagdes en Station paa Saypan, hvor allerede 1670 en Missionær var bleven Martyr. 1724 var her kun 4000 tilbage paa de ovennævnte 3 Øer, der vare alle"
— Lin. 1 f. n. „1884 var her 40,114 Hawajiere, 40,564 Fremmede (deraf 17,944 Kinesere)[4]."
— Anm. 2 „5 — 218" l. „1. 3—6. 36. 122. 157. 185. 218. 539. Dampier 1, 381 ff."
— Anm. 4 tilf. „Allg. Missz. 1886, 88."
Side 28 Lin. 1 f. n. tilf. „1885 nævnes en Missionær her, der har en Præsteskole[2]."
— Anm. 2 Lin. 3 efter „82 ff." tilf. „1885, 82 (S. 109 nævnes desuden 6 Missionærer boende paa de hawajiske Øer i Honolulu, Waimea, Kohala, Koloa)".
Side 29 Lin. 1 „1884" l. „1885".

Side 29 Lin. 2 „46 — 13“ l. „43 — 11“.
— Lin. 4 efter „Ham.“ tilf. „Komohana, Kohala“.
— Lin. 6 „Waiohina“ l. „Waiohinu, Kapaliinka (1884)“.
— Lin. 12 efter „Waimea“ tilf. „(—1884)“.
— — „5811“ l. „5741“.
— Anm. 1 efter „tab.“ tilf. „1885 tab.“
Side 31 Lin. 2 „boer“ l. „for de hawajiske Øer (1884 og for Østoceanien 1883) boer“
— Lin. 3 efter „(1854)“ tilf. „hvortil siden kom Vaikane“.
— Lin. 4 efter „Molokai“ tilf. „i Kalaupapa“.
— Lin. 16 tilf. „i Hilo, Kailua, Øst Hamakua (H. Kikina) og Paia (paa Maui). Ligeledes arbeides der i Honolulu blandt Japaneserne[3].“
— Lin. 6 f. n. tilf. „Kekaha (1884)[6]“.
— Anm. 1 Lin. 1 foran „1880“ tilf. „1873, 471. 1876, 106. 1877, 310. 1878, 232.“
— Anm. 1 tilf. „Kath. Missionsatlas Tab. 1.“
— Anm. 3 efter „7“ tilf. „1885, 14 f. Allg. Missz. 1886, 89.“
— Anm. 6 tilf. „1885, 14 og tab.“
Side 32 Lin. 3 f. n. „(udn. før 1872)“ l. „for Markesasøerne (1848)“.
Side 33 Lin. 1 foran „Hiwaoa“ tilf. „i Puaman paa“
— Lin. 10 „1500“ l. „2000“.
— Lin. 14 tilf. „efter at de fleste Indv. vare førte bort som Arbeidere til Tahiti[4]“.
— Anm. 1 Lin. 3 „1881, 236.“ l. „1877, 529. 1881, 236. Kath. Miss. atl. Tab. 1.“
— Anm. 3 tilf. „Miss. cath. 1868, 177.“
— Anm. 4 tilf. „Miss. cath. 1868, 177 f. 1869, 43 f. 1875, 382 ff. 1878, 508 ff.“
Side 34 Lin. 9 tilf. „Napuka[2]“.
— Lin. 13 tilf. „Befolkningen paa alle Øerne er kun 400[3].“
— Lin. 5 f. n. tilf. „nu boer han paa Mangareva[5].“
— Anm. 2 tilf. „Miss. cath. 1873, 454 f. 1874, 354. 1875, 626. 1879, 368.“
— Anm. 3 tilf. „Journ. d. m. ev. 1886, 71.“
— Anm. 5 tilf. „Journ. d. m. ev. 1886, 71.“
Side 37 Lin. 15 f. n. tilf. „*Det religiøse Traktatselskab* har støttet Missionen paa Tahiti 1826 og senere[4].“
— efter Anm. 3 tilf. „[4] Jones, Iubilee volume of Rel. Tr. Soc. London 1850, 510.“
Side 38 Lin. 1 tilf. „Atine Punaama, Haapape“.
— Lin. 2 efter „Vikar“ tilf. „(1848)“.
— Lin. 7 f. n. efter „Præster“ tilf. „(deribl. paa Rapa)“.
— Anm. 1 Lin. 1 tilf. „1877, 377. 1878, 77. Kath. Miss. atl. Tab. 1.“
— — Lin. 2 efter „566“ tilf. „f. 1883, 302.“
— Anm. 4 tilf. „J. d. m. ev. 1886, 106.“
Side 41 Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1878, 305. 392 f.“

Side 42 Lin. 2 f. n. tilf. „*Det religiøse Traktatselskab* har støttet Missionen paa Samoaøerne 1837 og senere[5]."
— efter Anm. 4 tilf. „[5] Jones 516."
Side 43 Lin. 2 „1866 — efter" l. „1862 anlagdes St. Josef de Valla, 1869"
— Lin. 8 efter „Vikar" tilf. „(1850)".
— Lin. 10 f. n. efter „Marister" tilf. „Société de Marie".
— Lin. 8 f. n. „to" l. „tre".
— — „St. — Baptist" l. „(Mua eller S. Josef, Hihifo eller St. Pierre et St. Paul, Matantu eller Notre Dame)".
Lin. 4 f. n. „Tongaøerne" l. „Centraloceanien (opr. 1836, siden delt i flere Stifter)".
— Anm. 1 Lin. 3 foran „1882" tilf. „1870, 99. 1877, 130. 1878, 317 ff. 332. 340."
— Anm. 1 tilf. „Kath. Miss. atl. Tab. 1."
— Anm. 4 foran „1882" tilf. „1868, 79. 1878, 168 ff. 1880, 137."
Side 44 Lin. 2 tilf. „Alo eller Kalopelu (N. D. des Martyrs), Sigave (St. Josef)[1]".
— Anm. 1 tilf. „Miss. cath. 1873, 34. 1878, 292 ff."
Side 45 Lin. 2 f. n. tilf. „1884 skete en Spaltning, fordi den australske Conferens ei vilde føie Menighederne i deres Ønske at overføre dem til den nyselandske Conferens. De Udtraadte tælle 110,000 Christne (5000 Nadvergjæster) og 12 indfødte Præster[4]."
— Anm. 4 tilf. „Allg. Missz. 1886, 87."
Side 46 Lin. 10 foran „(før" tilf. „(Immaculée Conception)".
— Lin. 11 efter („1862)" tilf. „Mua (St. Josef) paa Vavau".
— Anm. 2 Lin. 4 foran „1881" tilf. „1869, 97 f. 1878, 296. 306 f."
Side 49 Anm. 1 tilf. „Nicholas, Reise nach und in Neuseeland. Weimar 1879, 14 ff."
Side 52 Lin. 5 tilf. „*Det religiöse Traktatselskab* har støttet Missionen paa Ny Zeland 1832 og senere[8]."
— Lin. 6 „1837" l. „1838".
— Lin. 11 efter „1858)" tilf. „Hangoura, Tauranga, Matamata, Rangiawhia, Kawhia i Waikato, Whakatane, Opotiki, Rotoma."
— Lin. 12 efter „Wellington" tilf. „(1842), hvor der er et Pensionat for Maoripiger, Staffordtown, Holitika, Tuapeka, Oamoru, Charleston, Brighton, Blenheim, Greymouth, Invercargill".
— Lin. 15 „I Dunedin o. s. v." l. „1836 betroedes Missionen til Maristerne og en apostolisk Vikar for Vestoceanien udnævntes. 1848 deltes dette Vikariat i Stifterne Auckland og Wellington, hvortil 1869 Dunedin kom. Iøvrigt arbeides der navnlig blandt de Hvide. I Wellington Stift var saaledes 1876 af 10,000 Maori'er kun de 900 Papister[3]."
— Anm. 3 Lin. 3 „1882, 393." l. „1868, 198. 1876, 44. 256. 270. 1882, 393. 1883, 117 f. 130 f. 151. 163."
— efter Anm. 7 tilf. „[8] Jones 520."
Side 56 Lin. 5 tilf. „I Tromsø agtes en (christelig) Opdragelsesanstalt anlagt for unge Lapper[6]."
— efter Anm. 5 tilf. „[6] Sendebudet, Horten, 1886, 40."

Side 58 Lin. 4 tilf. „1881 hjalp den til at bygge et Børnehjem i Edsåsen og 1885 anlagde den en Skole i Lannawaara[2]."
— Anm. 2 tilf. „Väktaren 1881, N. 14. 1886, 4."
Side 60 Lin. 9 tilf. „*Christi Disciple* have en Station i Constantinopel[9]."
— Lin. 1 f. n. „endnu" l. „ikke mere" — „og" l. „Dets Pengemidler".
— Anm. 8 tilf. „[9] Miss. rev. 1883, 213."
Side 61 Lin 1 efter „dernæst" l. „der af og til understøtter Jødemissionen. Senere dreves Jødemission."
— Anm. 1 tilf. „Medd. af Past. de le Roi i Elberfeld."
Side 62 Lin. 11 tilf. „1880 havde det en Station med 1 Missionær[2]."
— Lin. 14 efter „(Breslau)" tilf. „1880 havde det 1 Station med 4 Missionærer[3]."
— Lin. 6 f. n. tilf. „i Dresden, støttede derefter fra 1839 en Missionær i Leipzig, derefter en luthersk Præst i Hoffenthal ved Odessa i hans Arbeide for Jøderne og hjalp ogsaa paa andre Maader Missionen blandt Jøderne i Tydskland. 1880 havde det 1 Station med 1 Missionær. Det er senere blevet forenet med *den bayerske Missionsforening for Jødernes Omvendelse* og med den S. 64 omtalte M. f. i Storh. Hessen og kaldes *den sachsiske Hovedforening*[6]."
— Anm. 2 tilf. „Dibre Emoth 1880, 35."
— Anm. 3 tilf. „Dibre Emoth 1880, 35."
— Anm. 6 tilf. „Alex 50 Jahre d. Missionsthät. im Königr. Sachsen. Dresden 1869, 107. Prot. der zu Berlin 1870 stattgef. Conf. u. s. w. Berlin 1870, Xf. Dibre Emoth 1880, 35."
Side 63 Lin. 11 tilf. „Nu er det ophørt[3]"
— Lin. 13 efter „Det" tilf. „er kun lidet og"
— — foran „den" tilf. „kun"
— Lin. 10 f. n. tilf. „Det staaer iøvrigt i nær Forbindelse med det ovenfor omtalte *Selskab til Fremme af Christendommen blandt Jøderne* (i Berlin)[6]."
— Lin. 7 f. n. tilf. „Det er nu ophørt[7]."
— Anm. 3, 4, 6, 7 tilf. „Medd. af Past. de le Roi."
Side 64 Lin. 5 tilf. „*Den skotske Statskirkes Kvinde M. S.* havde 1881 Stationer i Karlsruhe, Saloniki og Constantinopel. I Karlsruhe er der 1 kvindelig Arbeider, maaske ogsaa de andre Steder[11]."
— Lin. 12 tilf. „Det er identisk med det S. 62 omtalte *Selskab til Fremme af Christendommen blandt Jøderne* (i Basel)."
— Lin. 14 tilf. „1880 havde det 1 Station med 4 Arbeidere[4]."
— Lin. 17 tilf. „1876 havde det Stationer i Wien, Bonn, Hamburg og Venedig[5]."
— Lin. 6 f. n. efter „Israel" tilf. „der nu er ophørt[7]".
— efter „Hessen" tilf. „der nu er gaaet op i *den sachsiske Hovedforening*[8]."
— Lin. 1 f. n. tilf. „1880 havde det 2 Missionærer i London[9]."
— Anm. 3, 7, 8 tilf. „Medd. af Past. de le Roi."
— Anm. 4 tilf. „Dibre emoth 1880, 35."
— Anm. 5 tilf. „Weckstimmen. Erlangen 1876, 29."

Side 64 Anm. 10 tilf. „Dibre emoth 1880, 34."

— efter Anm. 10 tilf. „[11] News of foreign miss. C. of S. 1881, 58."

Side 65 Lin. 10 tilf.:

„I *den engelske Kirke* bestaaer et *Udvalg for Sognemissioner til Jøderne,* der lønner særlige Præster til at arbeide blandt dem[13]."

„1884 stiftedes i *St. Petersborg* et evangelisk Asyl for Jødepiger[14]."

„*Den baltiske lutherske Jødemission*, der stiftedes 1865, havde 1880 7 Arbeidere af forskjellig Art. 1881 stiftedes et Proselythjem i Riga[15].

„*Den vyrtembergske Forening for Israel* stiftede 1877 et Proselythjem i Neckargröningen, der 1879 flyttedes til Cannstadt[16]."

„*Mildmaypark Jødemission* har Stationer i London. Det har 17 Arbeidere i sin Tjeneste[17]."

„*London Stadmission* har 3 Missionærer blandt Jøderne i London[18]."

„*Den norsk-danske Zionsforening* har en Missionær i St. Petersborg[19]."

— Lin. 12 tilf. „med 1 ordineret, 2 uordinerede Missionærer[7]."

— Lin. 11 f. n. tilf. „Det har en Station i Leipzig[8]."

— efter Anm. 12 tilf. „[13] Guardian 1886, 380."

„[14] Dibre emoth 1880, 35."

„[15] Dibre emoth 1880, 36. Miss. tidning for Israel. Stockh. 1881, 153."

„[16] Wecksstimmen 1879, 21. Dibre emoth 1880, 35."

„[17] Medd. af Pastor de le Roi. Service for the King London 1881, 137."

„[18] Weylland, These 50 years. London (1884) 238 ff. 324. Dibre emoth 1880, 34."

„[19] Stall, Luth. yearbook 1885, 97."

— Anm. 7 tilf. „Medd. af Pastor Lindstrøm. Stokholm."

— Anm. 8 tilf. „Medd. af Past. de le Roi."

Side 81 Lin. 15 f. n. „M." l. „B."

Side 93 Lin. 22—20 f. n. og 12 f. n. udg.

1ste Hefte.

Side 6 Lin. 10 f. n. efter „Bitlis" tilf. „senere ogsaa i Passen og Samaghar (russ. Armenien)[4]."

— Anm. 4 tilf. „Miss. herald 1886, 64."

Side 7 Lin. 11 f. n. tilf. „*Stillehavskystens Kvinde M. S.* havde 1883 en Station med 1 amerikansk kvindelig Arbeider i Brusa[5]."

— efter Anm. 4 tilf. „[5] Hist. sketch 76."

Side 9 Lin. 1 f. n. tilf. „1885 anlagdes en Station i Tarsus[5]."

— Anm. 5 tilf. „Miss. rev. 1886, 43."

Side 11 Lin. 7 f. n. tilf. „*Det svenske Jødemissionsselskab* havde 1878—81 en Station i Beirut[11]."

— efter Anm. 10 tilf. „[11] Medd. af Pastor Lindstrøm."

Side 13 Lin. 8 f. n. tilf. „*Det amerikanske og udenl. B. S.* har udgivet N. T. paa Armenisk[7]."

— Anm. 6 tilf. „[7] Mildmay P. C. 425."

Side 15 Lin. 11 tilf. „*Det kirkelige M. S.* har sendt en Lægemissionær til Aden, der dog endnu ikke er kommen der, men forbereder sig i Kairo til sin Gjerning[4]."

— efter Anm. 3 tilf. „[4] C. M. Int. 1886, 125."

Side 18 Lin. 12 tilf. „*Det religiøse Traktatselskab* har støttet Missionen blandt Perserne i Persien og Rusland ved Udgivelse af Skrifter og paa anden Maade 1816 og senere[5]."

„*Det russiske B. S.* udgav 1816 N. T. paa Persisk[6]."

„*Det amerikanske og udenl. B. S.* har udgivet N. T. paa Persisk[7]."

— efter Anm. 4 tilf. „[5] Jones, 410. 413."
„[6] Ber. 1814, 37 ff."
„Mildmay P. C. 425."

Side 28 Lin. 10 f. n. tilf. „*Den reformerte Kirke i Amerikas Kvinde Hedninge M. S.* støtter Missionen i Yokahama[7]."

— efter Anm. 6 tilf. „[7] Hist. sketch 77."

Side 29 Lin. 10 f. n. tilf. „*Den prot. bisk. Kirke i Amerikas indre og ydre Kvinde Hjælpe M. S.* havde 1883 1 kvindelig Arbeider i Tokio, 2 i Osaka[6]."

— efter Anm. 5 tilf. „[6] Hist. sketch 87."

Side 30 Lin. 7 tilf. „*Stillehavskystens Kvinde M. S.* havde 1883 en kvindelig amerikansk Arbeider i Yokahama[9]."
— Lin. 5 f. n. efter „havde" tilf. „1872".
— Lin. 1 f. n. efter „Tokio" tilf. „Kobe (1881), Sendai (1884".
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Hist. sketch 73."
Side 31 Lin. 4 „2" l. „4".
— Lin. 5 f. n. tilf. „*Den associerede ref. Synode* har en Missionær paa Japan (hvor vide vi ikke) med 101 Christne, 50 Nadvergjæster[13]."
„I Yokahama har *Newton Missionen* 1 Missionær. Han er ikke, som der siges hos Grundemann 3, 337 i det am. Bapt. M. S.'s Tjeneste, thi han findes ikke i dets Beretninger. Derimod har denne maaske Ret i, at han tidligere blev støttet af *Baptist Fri M. S.*"
— Anm. 1 tilf. „Handbook of the Am. Bapt. M. U. Boston 1886, 20."
— Anm. 2 tilf. „Handb. 20."
— efter Anm. 12 tilf. „[13] Allg. Missz. 1885, 444."
„[14] Dobbins 23. 81."
Side 33 Lin. 7 tilf. „Ogsaa *det amerikanske og udenl. B. S.* har udgivet Dele af N. T. paa Japanesisk[9]."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Mildmay P. C. 425."
Side 40 Lin. 16 tilf. „*Det russiske B. S.* udgav 1819 og senere Dele af den hellige Skrift paa Mongolsk Burjætisk[4]."
— Anm. 3 tilf. „[4] Ber. 1819, 26. 1820, 51."
Side 42 Lin. 7 tilf. „*Det russiske B. S.* udgav 1815 Math. Ev. og siden flere Stykker af N. T. paa Kalmukisk[4]."
— Anm. 3 tilf. „[4] Ber. 1814, 36. 1815, 18. 1816, 35. 1818, 19. 1819, 26. 1820, 31. Mildmay P. C. 421."
Side 44 Lin. 16 tilf. „*Det religiøse Traktatselskab* har 1814 og senere støttet Missionen ved Udgivelse af Skrifter og paa anden Maade[5]."
— Lin. 18 tilf. „*Det russiske B. S.* udgav 1817 N. T. paa Nogai Tatarisk, senere Dele af den hellige Skrift dels paa dette dels paa Orenburg eller Kirgisisk Tatarisk (N. T. 1818)[6]."
— efter Anm. 4 tilf. „[5] Jones 396. 405. 413."
„[6] Ber. 1815, 19. 1816, 35. 1817, 28. 35. 1818, 18. 1819, 26. Mildmay P. C. 421."
Side 45 Lin. 3 tilf. „*Det russiske B. S.* traf 1818 Anstalt til Udg. af Dele af den hellige Skrift paa Samojedisk, men det blev næppe udført[4]."
— Anm. 3 tilf. „[4] Ber. 1818, 23."
Side 46 Lin. 8 tilf. „*Det russiske B. S.* lod 1820 træffe Anstalter til Udg. af Math. Ev. paa Ostjakisk. Om det er sket, vide vi ikke[3]."
— Lin. 17 tilf. „*Det russiske B. S.* traf 1819 Anstalt til Overs. af Mark. Ev. paa Vogulsk[4]. Om det skete, vide vi ikke, men *det britiske B. S.* har udgivet Math. Ev. paa dette Sprog[5]."
— efter Anm. 2 tilf. „[3] Ber. 1819, 33. 1820, 35 f."
„[4] Ber. 1819, 35."
„[5] Rep. 1884, 396."

Side 47 Lin. 16 tilf. „*Det russiske B. S.* udgav 1817 Bibelen paa Armenisk og 1819 N. T. paa Armenotyrkisk[4]."
— Lin. 16 tilf. „*Det religiøse Traktatselskab* har støttet Missionsgjerningen ved Udgivelse af Skrifter paa Armenisk (1829) og paa anden Maade[4]."
— efter Anm. 2 tilf. „[3] Ber. 1813, 39. 1814, 35. 1816, 35. 1817, 28. Mildmay P. C. 421."
„[4] Jones 405. 407. 413."
Side 48 Lin. 6 tilf. „*Det russiske B. S.* udgav 1815 det N. T. paa Grusisk og begyndte paa Udgivelsen af hele Bibelen i dette Sprog[6]."
— Anm. 5 tilf. „[6] Ber. 1814, 40 f. 1815, 25. 1816, 33. 1818, 18."
Side 49 Lin. 6 f. n. tilf. „*Det russishe B. S.* har 1823 udgivet Math. Ev. paa Syrjænsk[8]."
— Anm. 7 tilf. „[8] Mildmay P. C. 421."
Side 50 Lin. 9 tilf. „*Det russiske B. S.* udgav 1820 Evangelierne paa Mordvinsk[6]."
— Lin. 11 tilf. „*Det russiske B. S.* udgav 1817 N. T. paa Votjakisk[7]."
— Lin. 17 tilf. „*Det russiske B. S.* udgav 1820 Evangelierne paa Tsjeremissisk[8]."
— Lin. 21 tilf. „*Det russiske B. S.* udgav 1820 Evangelierne paa Tsjuwassisk og senere Resten af N. T.[9]."
— Lin. 5 f. n. efter „Oprettelse" tilf. „hvilket det iøvrigt understøttede og samarbeidede med".
— efter Anm. 5 tilf. „[6] Ber. 1820, 31. Mildmay P. C. 421."
„[7] Mildmay P. C. 421."
„[8] Ber. 1820, 31. Mildmay P. C. 421."
„[9] Ber. 1819, 31. 1820, 31. 32. Mildmay P. C. 421."
Side 51 Anm. 1 tilf. „Mildmay P. C. 421."
Side 52 Lin. 5 f. n. tilf. „*Det religiøse Traktatselskab* støttede ovenanførte Missionsgjerning ved Udgivelse af Skrifter paa Mongolsk[6]."
— efter Anm. 5 tilf. „[6] Jones 393. 405."
Side 64 Lin. 5 tilf. „Paa de to første Steder arbeidede 1881 2 Mænd og 1 eur. Kvinde[1]."
— Anm. 1 efter „1885" tilf. „125".
Side 67 Lin. 3 f. n. tilf. „*Den reformerte Kirke i Amerikas Kvinde Hedninge M. S.* støtter Missionen i Vellur[6]."
— efter Anm. 5 tilf. „Hist. sketch 77."
Side 69 Lin. 11 f. n. tilf. „Derimod maa Medd. Mildmay P. C. 427, at *det danske B. S.* 1820 har udgivet Bibelen paa Tamulsk i Trankebar bero paa en Misforstaaelse. I dets Beretninger fra disse Aar findes intet derom."
Side 72 Lin. 2 f. n. efter „Præster" tilf. (i Nellikakuri (1885) og fl. St.)
— Anm. 4 tilf. „London M. M. 1886, 118."
Side 74 Lin. 15 tilf. „*Det baselske B. S.* har udgivet N. T. paa Malayalim[12]."
— efter Anm. 11 tilf. „[12] Mildmay P. C. 426."
Side 77 Lin. 10 tilf. „*Det baselske B. S.* har i Forbindelse med *det vyrtembergske B. S.* og det baselske M. S. udgivet N. T. paa Tulu[9]."

Side 77 efter Anm. 8 tilf. „[9] Mildmay P. C. 426."
Side 79 Lin. 8 tilf. „*Det vyrtembergske B. S.* har i Forbindelse med *det baselske B. S.* og *det baselske M. S.* udgivet Bibelen paa Kanaresisk[10]."
— efter Anm. 9 tilf. „[10] Mildmay P. C. 426."
Side 80 Lin. 11 „1870" l. „1869".
— Lin. 12 foran „Kurnul" tilf. „(nu oph.)".
— Lin. 13 efter „(1879)" tilf. „Cumbum (1872), Vinukonda (1883), Baputla (1883), Udayagiri (1885)".
— Lin. 8 f. n. „5" l. „2 (i Nellur og Madras)".
— Lin. 6 f. n. tilf. „Ved Udg. af 1885 var her 2 kvindel. amer. Missionærer i Hanamakonda og Ongole."
— Anm. 2 tilf. „Handbook 18 f."
— Anm. 3 tilf. „Handbook 18 f."
— Anm. 4 tilf. „Handbook 18 f."
Side 83 Lin. 12 tilf. „Ved et Børnehjem i Nizams Land arbeide 3 Missionærer og 2 Kvinder[11]."
„1885 udsendte *Generalsynoden i Sydstaterne* en Missionær til Guntur[12]."
— Lin. 10 f. n. tilf. „*Det religiøse Traktatselskab* har støttet Missionen. Det var paa dette Sprogomraade, at det først traadte hjælpende til i Indien[13]."
— efter Anm. 11 tilf. „[12] Stall 1886, 85."
„[13] Miss. rev. 1885, 334."
„[14] Jones 416 ff."
Side 90 Lin. 16 efter „(1872)" tilf. „Dhamshur (indf. Præst)".
— Anm. 1 tilf. „Bapt. miss. her. 1886, 71."
Side 94 Lin. 18 tilf. „*Det amerik. og udenl. B. S.* har udgivet Bibelen paa Bengali[11]."
— efter Anm. 10 tilf. „[11] Mildmay P. C. 425."
Side 100 førend Lin. 1 tilf. „1881 anlagde Missionær Ward en Station i Burhampur. Det er en *Privatmission*[9]."
— Lin. 10 f. n. efter „Amerika" tilf. „nu *den (tydske) reformerte Kirke*".
— Lin. 5 f. n. „1885 var her 175 Nadvergjæster, 2 Missionærer[6]."
— Anm. 6 tilf. „Miss. rev. 1886, 47."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Miss. rev. 1885, 450."
Side 102 Lin. 10 tilf. „*Det amerik. og udenl. B. S.* har udgivet N. T. paa Hindi og Hindustani[9]."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Mildmay P. C. 425."
Side 105 Lin. 6 tilf. „Ligeledes hjælper det og det britiske B. S. *Punjaub religiøse Bogselskab*, der 1883 anvendte 32 Kolportører[12]."
— efter Anm. 11 tilf. „[12] Rep. Brit. B. S. 1884, 199. Rep. Rel. Tr. Soc."
Side 109 Lin. 12 efter Bombay tilf. „og *Guzerati Traktat- og Bogselskab*".
— Lin. 1 f. n. tilf. „*Det kanadiske Kvinde M. S. for Hedningemissionen* støtter Missionen i Indore[10]."

Side 109 Anm. 6 tilf. „1885, 122."
— efter Anm. 9 tilf. „[10] Rep. 1880, 23."
Side 112 Lin. 13 tilf. „*Hjælpepræstefondet for Bombay Stift* lønner 5 Præster i Bombay, Parel og Egutpura[5]."
— efter Anm. 4 tilf. „[5] Clergy list 1882, 568."
Side 114 Lin. 14 „2" l. „1 Missionær og 7".
— Lin. 11 f. n. tilf. „*Christi Disciple* have en Station i Hurda med 2 Arbeidere[12]."
„*Christne Kvinde M. S.* havde 1883 en Station i Ellichpur[13]."
„*Cowley Fædrene* have Stationer i Bombay og Puna med 8 Missionærer[14]."
„*Wantags Søstersamfund* arbeider i Skoler i Puna (1877)[15]."
„*Allehelgens Søstersamfund* har en Station i Bombay, hvor det arbeider i Hospitaler og Skoler[16]."
— efter Anm. 5 tilf. „Miss. rev. 1885, 334. Allg. Missz. 1885, 506."
— efter Anm. 11 tilf. „[12] Rep. 1883, 23."
„[13] Hist. sketch 82."
„[14] Officiel yearbook of the church of England 1886, London 225 f."
„[15] Off. yearb. 226."
„[16] Off. yearb. 226."
Side 116 Lin. 4 f. n. tilf. „*Det amer. og udenl. B. S.* har udg. Bibelen paa Urieia[9]."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Mildmay P. C. 425."
Side 123 Lin. 9 f. n. efter „1881" tilf. „Wokha (1885)".
— Anm. 5 tilf. „Handb. 18."
Side 124 Lin. 1 f. n. tilf. „*Det amer. og udenl. B. S.* har udgivet Dele af N. T. paa Garo[9]."
— efter Anm. 8 tilf. „[9] Mildmay P. C. 425."
Side 125 Lin. 14 tilf. „*Det amer. og udenl. B. S.* har udgivet Dele af N. T. paa Lepcha[8]."
— efter Anm. 7 tilf. „[8] Mildmay P. C. 425."
Side 133 Lin. 6 efter „faa" tilf. „skjøndt der fra 1690—1767 (eller maaske længere) bestod et Præsteseminarium i Colombo og 1690—1723 et i Nallur".
— Anm. 1 tilf. „Allg. Missz. 1885, 472."
Side 135 Lin. 9 tilf. „*Det wesleyanske meth. M. S. Dame Hjælpeselskab* havde 1883 Stationer i Jaffna (1861), Colpetty (1869), Batticaloa (1876), Kandy (1880), Point Pedro (1881)[5]."
— efter Anm. 4 tilf. „[5] Hist. sketch 151."
Side 137 Lin. 3. f. n. efter „(1814)" tilf. „*det amer. og udenl. B. S.*[8]."
— efter Anm. 7 tilf. „[8] Mildmay P. C. 425."
Side 141 Lin. 2 f. n. „1854" l. „1853".
„1856" l. „1854".
— Lin. 1 f. n. „omtr. 1877" l. „1876".
Side 142 Lin. 8 „Zigong" l. „Rangun".

Side 142 Lin. 6 f. n. efter „Regeringspræster" tilf. „*Rangun Stifts Præsteforøgelsesselskab* lønner 6 af Præsterne."
— Anm. 1 tilf. „Handb. 16 f."
— Anm. 2 tilf. „Handb. 16 f."
— Anm. 3 tilf. „Handb. 16 f."
— Anm. 4 tilf. „Off. yearb. 255."

Side 144 Lin. 2 „omtr. 1880)" l. „1879) og paa en Station i det nordlige Siam."
— Lin. 10 efter „Tavoy" tilf. „Thatone".
— Lin. 12 „nogle o. s. v." udg.
— Anm. 1 tilf. „Handb. 16 f."
— Anm. 2 tilf. „Handb. 16 f."
— Anm. 3 tilf. „Handb. 16 f."

Side 158 Lin. 10 tilf. „1872 anlagde *den christelig reformerte Kirkes M. S. i Nederl.* en Station paa Java, hvor der 1885 var 7 Missionærer[8]."
— Lin. 7 f. n. tilf. „*Det skotske B. S.* udgav 1877 N. T. paa Malajisk[9]."
— efter Anm. 7 tilf. „[8] Allg. Missz. 1885, 510."
„[9] Mildmay P. C. 425."

Side 167 Lin. 3 tilf. „Det synes, som om her er 4 Stationer med 25,500 Christne. Foruden de 25 Regeringsskoler er der 22 Missionsskoler[1]."
— Anm. 1 tilf. „Miss. rev. 1885, 483."

Side 182 Lin. 5 „før 1862" l. „1846".
— Lin. 6 tilf. „*Kvindebaptist M. S. for N. V.* har Stationer i Svatov og Munkeuliang med 3 kvindel. amer. Arbeidere[6]."
„*Kvindebaptist M. S. for Oregon* har en Station med 1 kvindelig amer. Arbeider i Svatov[7]."
— efter Anm. 5 tilf. „[6] Handb. 19."
„[7] Handb. 19."

Side 186 Lin. 1 f. n. tilf. „*Den reformerte Kirke i Amerikas Kvinde Hedninge M. S.* støtter Missionen i Amoy[7]."
— efter Anm. 6 tilf. „[7] Hist. sketch 77."

Side 187 Lin. 8 f. n. tilf. „*Den engelske Kirkes Zenanamission* har en Station i Futsju[7]."
— efter Anm. 6 tilf. „[7] C. M. Int. 1886, 111."

Side 190 Lin. 7 „Bibelkvinde" l. „amer. kvindel. Arbeider".
— Lin. 8 tilf. „*Kvindebaptist M. S. for Vesten* har (1882) en Station med en kvindelig Arbeider i Ningpo[10]."
— efter Anm. 9 tilf. „[10] Handb. 19."

Side 192 Lin. 12 f. n. tilf. „*Den prot. bisk. Kirke i Amerikas indre og ydre Kvinde Hjælpe M. S.* havde 1883 2 amer. kvindel. Arbeidere i Shanghai[10]."
— efter Anm. 9 tilf. „[10] Hist. sketch 87."

2det Hefte.

Side 3 Lin. 4 tilf. „*Kabyl M. S.* har en Station i Tanger med 4 Missionærer[7]."

„*Den forenede presbyterianske Kirke* (i Skotland) har i Forening med *den engelske presbyterianske Kirke* 1886 sendt en Jødemissionær til Marokko[8]."

Side 3 efter Anm. 6 tilf. „[7] Ill. miss. news 1885, 18."
„[8] U. P. Rec. 1886, 76."

Side 6 Lin. 6 f. n. tilf. „*Det svenske Jøde M. S.* støttede 1877—79 ovenanførte Mission i Oran[7]."

— efter Anm. 6 tilf. „[7] Medd. af Pastor Lindstrøm."

Side 8 Lin. 9 f. n. tilf. „*Den engelske Kirkes Zenanamission* har en Station i Tunis[9]."

— efter Anm. 1 tilf. „[9] Ch. miss. int. 1886, 111."

Side 13 Lin. 2 tilf. *Kvindebaptist M. S.* har en Station i Palaballa med 1 kvindelig amer. Arbeider[3]."

— efter Anm. 2 tilf. „[3] Handb. 20."

Side 31 Lin. 4 „omtr." udg.

— Lin. 5 „Freetown" tilf. „7".

— efter Anm. 6 tilf. „[7] Jones 555."

Side 34 Lin. 2 f. n. tilf. „*Brødremenigheden i Amerikas Kvinde M. S.* anlagde 1878 en Station i Bomfe, der 1879 flyttedes til Rotufunk, og Stationer anlagdes i Palli og Grema. 1882 var her 1 Missionær, 2 indfødte Præster, 4 kvindelige amer. Arbeidere[6]."

— efter Anm. 5 tilf. „[6] Hist. sketch 177 ff."

Side 36 Lin. 13 tilf. „*Den prot. bisk. Kirke indre og ydre Kvinde Hjælpe M. S.* havde 1883 en kvindelig amer. Arbeider ved Kap Mount[8]."

— efter Anm. 7 tilf. „[8] Hist. sketch. 87."

Side 40 Lin. 2 tilf. „En *Privatmission* i Arthington (Morris' christelige Skole) har 1 kvindelig amerikansk Arbeider[9]."

— efter Anm. 8 tilf. „[9] Miss. rev. 1884, 56."

Side 59 Lin. 8 tilf. „*Det religiøse Traktatselskab* har hjulpet Missionen ved Udgivelse af Skrifter paa Isubusproget[7]."

„*Det amer. og udenl. B. S.* har udgivet Dele af N. T. paa Isubu[8]."

— Lin. 17 tilf. „*Det amer. og udenl. B. S.* har udgivet Bibelen paa Dualla[9]."

— efter Anm. 6 tilf. „[7] Jones 558."
„[8] Mildmay P. C. 425."
„[9] Mildmay P. C. 425."

Side 80 Lin. 6 f. n. tilf. „*Det wesleyanske M. S.'s Dame Hjælpeselskab* har en Station i Kapstaden (1879)[5]."

— efter Anm. 4 tilf. „[5] Hist. sketch 151."

Side 84 Lin. 2 tilf. „*Cowley Fædrene* anlagde 1885 en Station i Kapstaden med 2 Missionærer[6]."

— efter Anm. 5 tilf. „[6] Off. yearb. 228."

Side 103 Lin. 1 f. n. „1867" l. „1856".

Side 104 Lin. 2 „I Beretningen nævnes ikke" udg.

— Lin 3 efter „Christne" tilf. „blev 1882 Udpost til Potuane."

— Anm. 1 tilf. „1886, 20 f."

Side 105 Lin. 7 f. n. „siden 1879 kaldet“ l. „1878 til“.
— Anm. 3 tilf. „1886, 11.“
Side 118 Lin. 2 tilf. „1884 anlagdes Polonia[3].“
— Lin. 15 „1870“ l. „1871[3]“.
— Anm. 1 tilf. „1886, 13.“
— Anm. 3 tilf. „1886, 20.“
Side 124 Lin. 9 f. n. „1881“ og „6“ l. „1884“ og „11“.
— Anm. 2 tilf. „Off. yearb. 253.“
Side 129 Lin. 5 tilf. „men *Glasgow India Forening for kvindelig Uddannelse i Sydafrika* vedblev at bestaa som en særegen Forening, om hvilken vi dog intet vide“.
— Lin. 6 f. n. „(1867—69“ tilf. „gjenopt. 1885)“.
— Anm. 2 tilf. „Hunter 25“.
Side 130 Anm. 1 Lin. 2 efter „122“ tilf. „1885, 375.“
Side 137 Lin. 2 foran „I“ tilf. „I hele Stiftet var 1885 20 Miss. og 5 indfødte Præster.“
— Anm. 1 tilf. „Off. yearb. 257.“
Side 138 Lin. 2 tilf. „*Det wesleyanske M. S. Dame Hjælpeselskab* har en Station i Shawbury (1878)[6].“
— efter Anm. 5 tilf. „[6] Hist. sketch 151.“
Side 145 Lin. 2 tilf. „*Det wesleyanske M. S. Dame Hjælpeselskab* har en Station i Edendale (1865)[4].“
— efter Anm. 3 tilf. „[4] Hist. sketch 151.“
Side 147 Lin. 8 „1871“ l. „1870“.
— Anm. 3 tilf. „1886, 19.“
Side 165 Lin. 2 tilf. „Her arbeidede 1885 2 Missionærer, 1 Lægmand, 3 Kvinder[1].“

„*Den skotske Statskirkes Kvinde M. S.* har en Station i Alexandria med 2 europ. kvindelige Arbeidere[8].“

„*Den ass. ref. Synode (Sydstat.)* havde en kvindelig Miss. i Siut, der arbeidede i Forening med den forenede presb. Kirke, men døde 1881[9].“

— Anm. 1 tilf. „C. of S. M. R. 1885, 125.“
— efter Anm. 7 tilf. „[8] News of for. miss. 1881, 51.“
„[9] Miss. rev. 1883, 35. Rep. U. P. Ch. 1879—80, 5.“
Side 173 Lin. 2 tilf. „*Det vyrtembergske B. S.* har udgivet N. T. paa Amharisk[6].“
— efter Anm. 5 tilf. „[6] Mildmay P. C. 426.“
Side 179 Lin. 13 efter „Zanzibar“ tilf. „(Mkunazini)“.
— Lin. 14 „hvor Biskoppen boer“ udg.
— Lin. 15 og 16 „1881 — 3 — 7 — 6“ l. „1884 — 5 — 11 — 8“.
— Anm. 3 tilf. „Central Africa 1884, 37. 1885 Novbr. (Omslag).“
Side 180 Lin. 11 „1881 — en“ l. „1884 — 2“.

„4. Masai.

Östergötlands Ansgariiforening har 1886 udsendt en gift Missionær til Zanzibar for derfra at naa Gallaerne og Masai'erne[5].“

Side 180 Anm. 2 tilf. „Central Africa 1885 Novbr. (Omslag)."
— efter Anm. 5 tilf. „[5] Väktaren 1886 N. 7."
Side 181 Lin. 8 efter „Udpost" tilf. „Den 1884 anlagte Station Misozwe er endnu kun besat af en Lægmand."
— Lin. 9 „1881" l. „1883".
— — „en indfødt Præst og 1" l. „3".
— Anm. 5 tilf. „Central Africa 1885, 14. Novbr. (Omslag)."
Side 189 Lin. 13 „1881 — 3 — 1" l. „1883 — 6 — 7".
— — tilf. „samt 1 Kvinde, og det synes, som om Biskoppen nu boer i Ngoi (Njassa)[1]".
— Anm. 1 tilf. „Central Afrika 1885, Novbr. (Omslag)."
Side 201 Lin. 13 tilf. „1884 var her 9 Miss. og 21 Katechister for Hinduer, 1 Katechist for Kinesere, 7 for Kreoler[1]."
— Anm. 1 tilf. „Off. yearb. 243."

3die Hefte.

Side 4 Lin. 13 tilf. „Ved Angmagsalik boer der endnu over 400 Mennesker."
— Anm. 4 tilf. „Geogr. Tidsskr. 1885—86, 87."
Side 14 Lin. 16 efter „M. S." tilf. „*Den associerede reformerte Synode*[13]."
— efter Anm. 12 tilf. „[13] Dobbins 87."
Side 23 Lin. 10 „oplyse" tilf. „Dog synes der endnu at være en russisk Præst paa de Egne."
— Anm. 2 tilf. „C. M. Int. 1886, 91."
Side 24 Lin. 8 f. n. efter „Tanana" tilf. „1885 udstrakte Missionæren i Rampart House sine Reiser til Nulato og arbeidede blandt Tatsahkutchin'er, Hankutchin'er og Nulato'er (rimeligvis Koyukkhotana)."
— Lin. 1 f. n. tilf. „1884 oprettedes et eget Stift for denne ved Mackenziefloden. Missionen støttes noget af *det koloniale og kont. Kirkeselskab*[3]."
— Anm. 1 Lin. 3 efter „411" tilf. „1886, 88 ff."
— Anm. 3 tilf. „Off. yearb. 239."
Side 44 Lin. 3 f. n. tilf. „En stor Del af dem er Christne[8]."
Side 52 Lin. 2 tilf. „Nærved Gleichen er der en Station for Blackfoot."
— Anm. 1 tilf. „Church work 1886, 180."
Side 53 Lin. 12 tilf. „I Lethbridge arbeides blandt Piegan[3]."
— Anm. 3 tilf. „Church work 1886, 180."
— efter Anm. 8 tilf. „Ill. miss. news 1885, 112."
Side 66 Lin. 2 f. n. tilf. „Paa *den lutherske Missionsskole* for Indianerbørn i Wittenberg findes ogsaa Pottawotami'er[10]."
— efter Anm. 9 tilf. „[10] Workman 1886, 407."
Side 89 Lin. 3 tilf. „Paa *den lutherske Missionsskole* for Indianerbørn i Wittenberg findes ogsaa Stockbridge'r[4]."
— efter Anm. 3 tilf. „[4] Workman 1886, 407."
Side 91 Lin. 6 tilf. „1772 bleve 2 Missionærer ordinerede for at drive Mission blandt Delaware'rne ved Pittsburgh. Men Krigsuroligheder

bragte det snart til at ophøre. I dets Tjeneste arbeidede 1817—20 Forstanderen for Meadville Academie blandt Senekaer og Munsee'er."

Side 91 Anm. 1 tilf. „Sprague 2, 7 f. 451."

Side 130 Lin. 3 tilf. „jfr. Minutes Cumberl. gen. ass. 1880, 58."

Side 167 Lin. 7 tilf.:

„Blandt Indianerne arbeidede endvidere

Den cumberlandske presbyterianske Kirke, der skal have 7 Missionærer blandt Indianerne og 8 ordinerede Indianere. Hvor de findes, vide vi ikke, thi Beretningen indeholder intet derom, de skulle findes i Bethel Presbyteriet; i Synodens Beretning findes der i dette Præster i Atoka, Baennington, Denison, og Licentiater (d. e. Prædikanter) i Stringtown, Caddo, Eagletown. Rimeligvis arbeide de blandt Chichasaw'er og Choktaw'er[5]."

„*Den afrikanske methodistisk biskoppelige Kirke* har 25 Missionærer, 573 Nadvergjæster blandt Indianerne; hvor vide vi ikke[6]."

— Anm. 4 tilf. „[5] Minutes of gen. ass. 1880, 59. 110. Miss. rev. 1886, 49."
„[6] Miss. rev. 1885, 239."

Side 232 Lin. 12 f. n. tilf. „*Det nederlandske B. S.* har udgivet N. T. paa Surinamdialekten[6]."

„*Selskabet for de Indfødte i Surinams gudelige Undervisning* (1830) støtter Missionsgjerningen[7]."

— efter Anm. 5 tilf. „[6] Mildmay P. C. 428."
„[7] Allg. Missz. 1885, 511."

Side 239 Lin. 3 efter „Øen" tilf. „(det har nu 37 Stationer paa Jamaica, af hvilke maaske nogle ikke ere besatte af Præster)."

— Anm. 1 tilf. „Off. yearb. 238."

4de Hefte.

Side 68 Lin. 9 f. n. efter „1881" tilf. „Paa begge Steder arbeide 2 Miss., 2 Læger og 3 europ. Kvinder[1]."

— Lin. 8 f. n. efter „1885" tilf. „125".

Side 76 Lin. 17 „2 Miss." l. „3 Miss., 3 amer. Kvinder og 75 Nadvergj."

— Lin. 19 f. n. efter „41" tilf. „1886, 47."

Side 81 Lin. 16 „M." l. „B."

Side 90 Lin. 15 efter „uafhængig" tilf. „siden 1855, og her er 2 Missionærer[7]."

— Lin. 18 Anm. 7 tilf. „Miss. rev. 1884, 134 f. 1885, 227 f. Bas. M. M. 1885, 247."

Side 107 Lin. 15 f. n. efter „Hainan" tilf. „(i Nodoa)".

Side 108 Lin. 2 tilf. „Bas. M. M. 1885, 500."

Side 110 Lin. 7 f. n. efter „Kirkes" tilf. „*Kvinde*"

Side 121 Lin. 22 tilf. „Ogsaa i Moknea er der en Station. *Det franske ev. M. S.* har 1886 taget Missionen under sin Beskyttelse (tutelle)."

— Lin. 28 tilf. „Journal d. m. ev. 1886, 126."

Side 123 Lin. 20 f. n. tilf. „Ifølge Lunds Misst. 1886, stat. öfvers. arbeidede de i Lukungu og paa Ækvatorstationen."

Side 123 Lin. 9 f. n. tilf. „Ialt arbeide her 14 Missionærer foruden Kvinder. Den Station, han havde anlagt i Mossamedes, har han overladt til *Kvækerne*[6]."

— Lin. 3 f. n. efter „496" tilf. „1886, 85."

Side 147 Lin. 14 f. n. efter „Christne" tilf. „Senere have de endmere udvidet deres Besiddelser og bemægtiget sig Uhehe N. O. f. Njassasøen og hele Kysten fra Berbera til Sultanen af Zanzibars Besiddelser (46° Ø. L. og 10° N. Br. til Ækvator)."

— Lin. 8 f. n. tilf. „Anm. 1 tilf. Luth. Kirchenbl. 1885, 256. Guardian 1886, 266."

Side 169 Lin. 5 f. n. tilf.:

„1867 dannedes i Ny York et *Jødechristnes Broderskab*, der 1868 oprettede et Hjælpeselskab i Chicago, *det vestlige Jødechristnes Broderskab*. Hensigten var at begynde en Mission i Chicago. Hvorvidt det skete, vide vi ikke[8]."

„1883 begyndte Dr. Freshmann i Ny York en Jødemission. Han har endel Arbeidere i sin Tjeneste[9]."

„*Den lutherske Missouri Synode* har en Missionær blandt Jøderne[10]."

— Lin. 1 f. n. tilf. „[8] Friedensbote 1870, 69."
„[9] Medd. af Past. de le Roi."
„[10] Medd. af Past. de le Roi."

England.

1. Den engelske Kirke.

Den engelske eller *anglikanske Kirke* (Church of England) S. 7. 8. 30. 52. 84. 89. 92. 93.

Den engelske Regering (the english government) 2.

Anglikanske Regeringspræster (government's chaplains) 2.

Selskabet for Christenkundskabs Fremme (Society for promoting christian knowledge) 7. 17. 20. 31. 52. 60. 61. 97. 183.

Evangelieudbredelsesselskabet (Society for the propagation of the gospel in foreign parts) 4. 7. 12. 20. 23. 30. 35. 46. 49. 60. 71. 179. 182.

Det kirkelige M. S. (Church missionary society) 9. 48. 59. 71. 81. 116. 190.

Det londonske Selskab til Fremme af Christendom blandt Jøderne (London society for promoting christianity among the Jews) 61. 84. 93.

Oxford Cambridge Universitetsmissionen (Universities' central African mission) 148.

Den engelske Kirkes Zenanamission (Church of England zenana mission) 195.

Det koloniale og kontinentale Kirkeselskab (Colonial and continental church society) 198.

Anglikanske Forening til Christendommens Fremme i Ægypten 143.

Udvalg for Sognemission til Jøderne (Com. for parochial mission to the Jews) 189.

Cowley Fædrene (The Cowley fathers ell. Society of St. John the Ev.) 194. 196.

Wantag Søstersamfund (Wantag Sisterhood) 194.

Allehelgens Søstersamfund (Sisterhood of All Saints) 194.

Uafhængig 65.

2. Presbyterianske.

Den engelske presbyterianske Kirke (foreign missions of the presbyterian ch. of England) 64. 100. 112. 196.

Den skotske Statskirke (Church of Scotland: Committee of the propagation of the gospel in foreign parts) 14. 63. 68. 177. 179. 184.

Skotske Statskirkes Kvinde M. S. (Scottish ladies' ass. for the advancement of fem. ed. in India in conn. with the church of Scotl.) 188. 197.

Den skotske Frikirke (Free church of Scotland: Committee on foreign missions, do. on missions to the Jews) 14. 51. 64. 68. 117.

3. Congregationalistiske.

4. Methodistiske.

5. Baptistiske.

6. Kvækere.

7. Ikke confessionelt.

b. Unerede og Reformerte.

c. Brødremenigheden.

d. Andre.

Sveits.

Frankrig.

Holland.

Rusland.

1. Lutherske.

2. Russiske Kirke.

Amerika.

1. Anglikanske.

2. Lutherske.

Lutherske Missionsskole for Indianerbørn i Wittenberg 163. 165.

Generalsynoden i Sydstaterne (Board of missions and church extension of the general synod; south) 193.

Lutherske Missionsskole i Wittenberg 198.

3. Presbyterianske.

Den presb. Kirkes Hedninge M. S. (Board of foreign miss. of the presb. ch.) 79. 93. 116.

Den presb. Kirkes indre M. S. (Board of home miss. of the presb. ch.) 165.

Den presb. Kirkes Kvinde M. S. for Nordvest (Woman's presb. board of missions of the Northwest) 94.

Den forenede presb. Kirke i Amerika (Board of missions, united presb. ch.) 64.

Den (tydsk) reformerte Kirke i Amerika (the (german) ref. ch. in America) 91. 193.

Den reformerte Kirke i Amerikas Kvinde Hedninge M. S. (Woman board of foreign miss. of the ref. ch. in America) 190. 193—195.

Den ref. Kirke i Amerikas M. S. (Board of foreign missions of the ref. ch. in America) 76, rim. =

Den reformerte presb. Kirke i Amerika 65.

Den reformerte almindelige Synode (reformed presbyterian general synod) 90.

Den associerede reformerte Synode (Associate reformed synod) 191. 197.

Den associerede ref. Synode i Sydstaterne (*Ass. ref. synod South*) 197.

Den cumberlandske presb. Kirke (Cumberland presb. ch.) 199.

Secessionskirken i Ny Skotland (the secession church in Nova Scotia) eller *den presbyterianske Kirke i Ny Skotland* (the presb. church of Nova Scotia) 13. 16.

Det britiske Nordamerikas Søprovinsers Synode (the Synod of the maritime provinces of brit. N. Am. in connexion with the establ. church of Scotland) 13.

Den presbyterianske Kirke i britisk Nordamerikas nedre Provinser (the presbyterian church of the lower prov. of Brit. N. Am.) 13.

Søprovinsernes presbyterianske Kirke (the Synod of the maritime provinces) 13.

Kvinde ydre og indre M. S. i Brooklyn (Woman home and foreign m. s. of Brooklyn)

Den kanadisk presbyterianske Kirke (eller den presb. Kirke i Kanada) (general assembly of the presb. ch. in Canada: foreign miss. com.) 14. 88. 91. 158. 165. 167. 174.

Den skotske Kirke i Kanada 65.

Frikirken i Ny Skotland 65.

Den presb. Kirke i Vest Kanada (gen. ass. of the presb. ch. in Canada: foreign miss. com. western section) 91.

Presbyteriet i Kingston, Kvinde Hedninge M. S. (Woman's foreign m. s. of the presb. of Kingston) 91. 109.

Indisk Børnehjems- og Ungdomsforening (Indian orphanage and juvenile mission) 88. 91. 93.

4. Congregationalistiske.

5. Methodistiske.

6. Baptistiske.

7. Brødremenigheden.

Brødremenigheden i Amerikas Kvinde M. S. (Woman's miss. ass. of the United brethen in Christ) 191.

8. Kvækere.

Orthodoxe Venners M. S. (the orthodox friends) 156. 157. 159. 163.
Kvækerne 200.

9. Uconfessionelle.

Amerikanske Missionsforening (American miss. association) 29 (hører maaske under N. 4).
Dame Kina M. S. (Baltimore) 108.
Evangeliske Tabernakel (Ny York) 123.
Den amerikanske Forenings Zenanamission (american union zenana mission (maaske = Woman's *M. S.*) 91.
Uafhængig 91. 160. 167. 193. 196. 199.
Det amerikanske B. S. (American bible soc.) 24—26. 36. 60. 65.
Det amerikanske Traktatselskab (American tract society) 30. 110. 112.
Et indfødt M. S. 165.
Kinesisk amerikansk Forening 167.
Japanesisk Evangeliums Selskab (Japanese gospel society) 168.
Kanadisk Kvinde M. S. for Hedningemissionen (Canadian woman's board of missions) 193.
Amerikanske Selskab til Forbedring af Jødernes Vilkaar (Am. soc. for ameliorating the cond. of the Jews) 169.
Jødechristnes Broderskab 200.
Vestlige Jødechristnes Broderskab 200.

Asien.

1. Anglikanske.

Kalkutta Præsteforøgelsesselskab (Calcutta clergy additional soc.) 89. 95. 98.
Hjælpepræstefondet i Bombay Stift (Additional clergy fund Bombay diosc.) 194.
Rangun Stifts Præsteforøgelsesselskab (Rangun Odd. clergy soc.) 194.

2. Reformerte.

Hjælpe M. S. (Molukkerne) 102.
Hjælpe B. S. (Molukkerne) 102.

3. Nestorianske Kirke.

80.

4. Ubestemte.

Madras Selskab til Jødernes Omvendelse (Jews' society at Madras) 84.
Det kinesiske Evangelisationsselskab (Chinese evangelisation society) 112.
Bombay Skoleselskab (Bombay education society) 93.

Afrika.

1. Reformerte.

2. Methodistisk.

Australien.

1. Lutherske.

2. Anglikanske.

3. Reformerte.

4. Congregationalistiske.

5. Methodistiske.

Primitive Methodister (uafh.) 8.
Den primitive methodistiske Kirke i Queensland 7.

6. Baptistisk.

Det sydaustralske Baptist M. S. 89.

7. Uconfessionel.

Sydaustralske M. S. til Understøttelse af den tydske Mission blandt Urfolket 3.
Ny Syd Wales Hjælpeselskab for den tydske Mission blandt Urfolket 4.
Selskabet af indfødtes Venner i Syd Australien (aboriginal friend's ass. of S. Australia) 5. 6.
Halvøen York's indfødte Mission (York's peninsula aboriginal mission) 6.
Ny Syd Wales Hjælpe B. S. (N. S. W. auxiliary B. S.) 7.
Det kinesiske Missionsudvalg i Melbourne 8.
Det protestantiske Missions Hjælpeselskab 8.
Uafhængig 8.

8. Romerkirken.

7. 10—12. 15. 16. 18. 20. 23. 26. 30. 32—34. 37. 41—44. 46. 52. 56. 59. 66. 70. 72. 78. 80. 105. 118. 124. 127. 135. 136. 148. 149. 153. 156. 165. 166. 172. 174. 184.

Oversigt

over

Missionsvirksomheden i de forskjellige Lande.

Idet vi forsøge nedenfor at give en saadan Oversigt, maa vi beklage, at den ikke kan blive fuldstændig, da det ikke har været muligt for os at skaffe alt det omfattende Materiale dertil tilveie; navnlig for Romerkirkens Vedkommende er vor Fremstilling ufuldstændig. Forskjellige mindre Missionsselskaber eller Missionskredse udgive ingen Beretning, ja ikke engang nogen offenlig Meddelelse om deres Virksomhed. Hvad andre af dem angaaer, da udgive de vel en saadan, men idet de hovedsagelig arbeide ved at støtte de større, ere de ofte medindbefattede i disses Beretninger (f. Ex. de amerikanske kvindelige Missionsselskaber), og det er meget vanskeligt, for ikke at sige umuligt for den, hvem ikke de detaillerede Regnskaber, som ikke findes i de trykte Beretninger, staaer til Raadighed, at udskille dem derfra. Stundom kan desuden en Missionær, der lønnes af to saadanne mindre Selskaber, være anført i begge Selskabers Beretninger. Saalænge ikke alle Selskabers Beretninger ere affattede efter en fælles international Plan, er en paalidelig Statistik at anse for umulig.

Dertil kommer, at flere Missionsselskaber ikke alene drive Mission blandt Hedninger og Jøder, men ogsaa baade blandt andre Christne (navnlig de baptistiske og methodistiske Selskaber) og blandt Papister. Derfor maa Hovedangivelserne i deres Beretninger betydelig reduceres, naar man som her kun tager Hensyn til Mission blandt ikke Christne (Hedninger, Mormoner, Jøder). Dernæst er Angivelsen

Missionær ikke allevegne ensbetydende, i Regelen regnes dertil kun Præster, stundom dog ogsaa andre, og det med Rette, ellers kunde man jo opleve det Særsyn, at der var en blomstrende Missionsgjerning uden Missionær (f. Ex. den indiske indre Mission til Santalerne før 1877); i nogle Selskabers Beretninger regnes ogsaa Kvinder med til Missionærer. Alt dette have vi søgt at behandle ensartet for alle Selskaber; Missioner blandt Christne ere udeladte, til Missionærer regnes baade Præster og mere fremragende Lægmænd, derimod ikke Kvinder. Hvad de Christnes Antal angaaer, da ere disse i de Missioner, hvor Daaben udskydes længe, forholdsvis færre end i de andre Missioner; det samme er Tilfældet med Nadvergjæsternes Antal. Disse ere allevegne i Værket kun beregnede efter det virkelige Antal, ikke som det skeer i det leipzigske M. S.'s Beretning efter det Antal Personer, der i Aarets Løb have været til Alters (altsaa f. Ex. den der har været 4 Gange til Alters, bliver ikke regnet med 4 Gange).

I. Danmark.

1. *Den danske Regering* (3, 273) underholder i Vestindien 3 Præster, paa Grønland 8 Præster, hvoraf de 4 ere Indfødte, og en af de danske Præster er tillige Seminarieforstander. Paa begge Steder (navnlig det første), arbeides baade blandt Europæere og andre; Gjerningen er nu ikke Missionsgjerning, men Præstegjerning. Den aarlige Udgift er 30,000 Kr.[1].

2. *Det danske Missionsselskab* (2, 243. 3, 273. 4, 203) blev stiftet 1821. Dets Bestyrelse har intet bestemt Sæde, dets nuværende Formand boer i Gladsaxe ved Kjøbenhavn. I Regnskabsaaret 1885 var dets Udgift 63,358 Kr. Det har Stationer i Indien (5 ordinerede Missionærer, hvoraf 1 Indfødt) og hjælper Regeringens Mission i Grønland[2].

3. 1871 stiftedes et andet M. S. eller Udvalg for at hjælpe en Missionær, der Aaret efter drog til Indien (2, 243). Det har en ordineret Missionær. Dets Udgift 1885 var 3129 Kr. Formanden for Udvalget boer i Vium ved Viborg[3].

---

[1] Kgl. dansk Hof- og Statskalender. Kbhvn. 1886, 613. 617.

[2] Medd. af Formanden.

[3] Medd. af Regnskabsføreren.

4. 1877 stiftedes et Udvalg for at hjælpe *den indiske Indre Mission til Santalerne*, og flere lignende ere senere komne til, ligesom det danske M. S. ved sin Næstformand tager sig af denne Sag, men vi forbigaa dette her, da det nærmest hører ind under omtalte Selskab, der findes nævnt under Indien. 1885 indsamledes 36,838 Kr. foruden 39,724 Kr. til de Hungerlidende[1].

5. 1884 stiftedes et Udvalg (Form. boer i Askov ved Kolding) for at hjælpe to Missionærer, der droge ud til Bagindien (4, 99). Det har 1 uordineret Missionær (den anden døde i Begyndelsen af dette Aar). Dets Indtægt var 1885—86 1498 Kr., dets Udgift 1261 Kr.[2].

6. *Jøde M. S.* (stiftet 1883) har sit Sæde i Kjøbenhavn (4, 203). Det har ingen Missionær. Dets Indtægt var 1884 1024 Kr. (Beholdningen fraregnet), dets Udgift 1130 Kr.[3].

7. De forskjellige *Kvindeforeninger* staa ikke i nogen organisk Forbindelse med hverandre og ere blot Hjælpeforeninger for Dansk M. S., Santalmissionen og Jødemissionen.

II. Norge.

1. *Den norske Statskirkes* (4, 55) Præster i det nordlige Norge arbeide dels blandt Lapper, dels blandt den øvrige Befolkning[4].

2. *Det norske M. S.* (2, 243) er stiftet 1842 og har sit Hovedsæde i Stavanger. Det har Missioner i Afrika med 39 Missionærer, 7 Kvinder og 4 indfødte Præster. Dets Indtægt for Regnskabsaaret til $^{30}/_{3}$ 1885 var 334,454 Kr., dets Udgift 233,951 Kr.; altsaa endte Aaret med et meget betydeligt Overskud[5].

3. *Den norske Centralcommitté for Israelsmissionen* (Christiania 1863) (fra 1844—63 Missionsforeningen for Israel (Stavanger) har ingen selvstændig Mission, men støtter andre (4, 203). Dens Udgift 1885 var 17,166 Kr.[6].

---

[1] Rep. 1885, 42. Alm. Kirket. 1886, 154.

[2] Alm. Kirk. 1884, 446. Medd. af Form.

[3] Alm. Kirk. 1885, 63 f.

[4] Se S. 56.

[5] Aarsb. 1883, 59 f. 1885, 50. 62 f. 1886, 31. Sommerfeldt, Den norske Zulumission. Chra. 1865, 41 ff.

[6] S. 64. Mbl. f. Israel 1885, 160.

4. *Committeen for den norske Kirkes Mission ved Schreuder* (stiftet 1872) havde i Regnskabsaaret 1885—86 en Udgift af 5942 Kr. og 1 Missionær i Sydafrika (2, 243)[1].

5. De forskjellige Committé'er for *Santalmissionen* (1884—85 45,084 Kr.) forbigaa vi her som under Danmark[2].

6. *Kvindeforeningen for Syriamissionen* (Christiania 1883) støtter en nestoriantk Skole i Orumia (4, 80).

7. De særdeles mange *Kvindeforeninger* ere at betragte som Hjælpeforeninger for ovennævnte Selskaber. Det norske M. S. alene tæller 846 saadanne[3].

III. Sverig.

1. *Den svenske Statskirke* har i det nordlige Sverig 18 Præster, der arbeide dels blandt Lapperne, dels blandt Svenske og Finner (4, 56)[4].

2. *Det svenske M. S.* (Stokholm 1835) (2, 243. 4, 57) har efter at have afgivet sin Understøttelse af Missionen i Indien til den svenske Kirkes Mission kun tilbage en Missionsgjerning i Lapland. I 1884 vare Udgifterne 21,312 Kr., og det havde 5 Lærere og 2 Lærerinder i sin Tjeneste[5].

3. *Den evangeliske Fosterlandsstiftelse* (stiftet 1856) (Stokholm) (2, 243) besluttede 1862 at arbeide for Hedningemissionen (udsendte sine første Missionærer 1865) og havde i Mai 1885 10 ordinerede, 6 ikke ordinerede Missionærer i Indien og Afrika. Udgiften for 1884 var 124,880 Kr.[6].

4. *Femøreforeningen* (stiftet 1864) (Stokholm) hjælper Missionen i Lapland (4, 57). Dens Indtægt var 1885 4534 Kr.[7].

5. 1873 besluttede *den svenske Statskirke* som saadan at antage sig Missionen (2, 243). Den har en Mission i Sydafrika, hvor der ved Udgangen af 1885 var 3 Missionærer. I Sydindien lønner den 3 af det leipzigske M. S.'s Missionærer, der ere Svenske,

---

[1] Misst. f. sv. kyrkan 1884, 134. Missionsblad udg. af Com. 1886, 31.

[2] Rep. 1884—85, 25.

[3] Aarsb. 1886, 35.

[4] Se S. 57.

[5] Årsb. 1836, 10. Misst. f. sv. kyrkan 1885, 185. Lunds misst. 1886 skem. öfvers.

[6] Årsb. 1856, 7. 1862, 125. 1865, 64. 1885, 152 f.

[7] Misst. f. sv. k. 1885, 116. 212. 246. 1886, 15.

men dette maa nærmest henregnes til dette Selskab. Udgiften var 1885 45,435 Kr., hvoraf 14,533 gik til det leipzigske M. S.[1].

6. Det 1877 i Stokholm stiftede *svenske Missionsforbund* (4, 203) har siden 1880 taget sig af Hedningemissionen. Ved Udgangen af 1884 havde det 6 Missionærer (maaske uordinerede) i Lapland og Rusland, og det underholder 2 svenske Missionærer, der i den amerikanske Baptistmissionsforenings Tjeneste arbeide i Kongo. Udgiften hertil var i 1884 3716 Kr., til den øvrige Hedningemission 5567 Kr. Indtægten kan ikke godt udskilles fra Forbundets øvrige Indtægt[2].

7. 1881 stiftedes i Stokholm Foreningen *den lapske Missions Venner* (4, 58), der støtter Missionen i Lapland. Dens Udgift var 1885 omtr. 11,000 Kr.[3].

8. *Østergötlands Ansgariiforening* (Linköping) (4, 198), der nærmest er at betragte som en Hjælpeforening til det svenske Missionsforbund, har 1886 begyndt en særlig Virksomhed ved at udsende en Missionær til Afrika[4].

9. *Lunds M. S.* (1845) har ingen selvstændig Virksomhed. Det gav 1855 det svenske M. S. sin Kapital (omtr. 60,000 Kr.) paa det Vilkaar, at dette skulde lønne de svenske Missionærer, der arbeide i det Leipzigske M. S.'s Tjeneste, og paa samme Vilkaar har dette 1876 overdraget den til den svenske Statskirkes Mission. Endvidere støtter det vordende Missionærer m. m. Udgiften var 1885 (Udg. til Selskabets Blad fraregnede) 2212 Kr., hvoraf 1840 Kr. til Indien[5].

10. *Foreningen for Israels Missionen* (Stokholm) (4, 203) har en Præst og 2 Lægmænd i sin Tjeneste, der alle arbeide i og fra Stokholm[6].

11. *Dameselskabet for Kina* (Fruntimmersföreningen for Kinamissionen) (Stokholm 1880) støtter dels den tilsvarende Forening i Berlin, dels Kina Indland Mission, men har ellers ingen særlig Gjerning[7].

---

[1] Misst. f. sv. k. 1885, 137 f. 1886, 117. Lunds misst. 1886 skem. öfvers.

[2] Årsb. 1, 8. 2, 25. 6, 14. 90 f.

[3] Väkt. 1881, 14. 1886, 4.

[4] Sv. Mf. Årsb. 6, 87. Väkt. 1886, 7.

[5] Stall, Luth. yearb. 1885, 104. Medd. af Kyrkoh. Strömberg i Mønsterås og Past. Tottie i Upsala. Lund misst. 1886, 79.

[6] Medd. af Past. Lindström i Stokholm.

[7] Stall 1885, 104. Väkt. 1886, N. 11.

12. Om *Kvindeforeningerne* gjælder det Samme som ved Norge, ligesom ogsaa den store Mængde Missionsforeninger, Ansgariiforeninger o. s. v. have sluttet sig til en eller anden af ovennævnte Foreninger. *Santaludvalgene* (Indt. 1884—85 12,466 Kr.) forbigaa vi ligeledes[1]. Et meget virksomt Hjælpeudvalg til det syriske Børnehjem i Jerusalem (se S. 234 N. 11) bestaaer i Falun (1884 Indt. 16,891 Kr.) med Forgreninger over hele Norden[2].

IV. Finland.

1. *Den finske Statskirkes Præster* (4, 58) i de nordligste Sogne arbeide ogsaa blandt Lapperne[3].

2. *Det finske M. S.* (1858) har sit Sæde i Helsingfors (2, 243). Det har 7 Missionærer i Afrika, af hvilke de 4 ere ordinerede. Dets Udgift 1883 var 60,130 Kr.[4].

V. Rusland.

a. Lutherske.

1. *Det evangelisk lutherske M. S.* (Reval 1882) udfolder ikke nogen selvstændig Virksomhed, men støtter det leipzigske M. S.[5].

2. *Den baltiske Jødemission* (1864) (4, 189) havde 1880 7 Arbeidere af forskjellig Art, nu 1 Præst i Riga. Udgiften er 5400 Kr.[6].

3. I St. Petersborg er der siden 1864 et *Proselythjem for Jødepiger*. Om det er luthersk, vide vi ikke; evangelisk er det[7].

b. Russiske Kirke.

1. *Den russiske Statskirke* arbeider blandt de fleste af de under den russiske Regering staaende Hedningefolk (2, 245. 3, 273. 4, 205).

2. *Det russiske M. S.* (2, 245) arbeider i det russiske Rige og Japan. Dets Missionærers Antal er os ubekjendt. Udgifterne vare 1881—82 273,765 Kr.[8].

---

[1] Ev. fosterlst. Årsb. f. 1884, 136 ff. Sv. Mf. Årsb. 6, 82 ff. Rep. Ind. home M. 1885, 25.

[2] Missionsbl. från Palæstina 1885, 48 M.

[3] Se S. 58.

[4] Årsb. 1859, 1. 1884, 26. 45. 59 ff.

[5] Stall 1885, 104.

[6] Dibre emoth 1880, 36. Medd. af Hr. Krebs i Eichenheim ved Riga.

[7] Dibre emoth 1880, 35.

[8] Bas. M. M. 1882, 334.

3. *St. Gurii Broderskab* (Kasan 1876) arbeider i Rusland ved Skrifter og Skoler[1].

4. *St. Andreas Broderskab* arbeider i Kaukasus[2].

VI. Storbritanien og Irland.

a. Anglikanske.

1. *Evangelieudbredelsesselskabet* (1701) (London) (2, 239. 3, 271. 4, 201) arbeider baade blandt Christne og Hedninger; blandt de sidste i alle Verdensdele. 1883 arbeidede her 172 (fraregnet Kaplandet) Missionærer, samt (1881) 5 Kvinder, 99 indfødte Præster, og Udgifterne vare 1,376,619 Kr.[3].

2. *Dameforeningen til Ev. Udbr.* (London 1866) (2, 239) havde 1881 38 kvindelige Arbeidere. Dens Udgift 1883 var 10,584 Kr.[4].

3. *Den engelske Regering*, som tidligere har lønnet Præster i de engelske Kolonier, er efterhaanden ophørt dermed, altsom den anglikanske Kirke i disse er bleven skilt fra Forbindelsen med Staten. Saavidt vi vide, bestaaer denne Forbindelse kun i Indien (dog ikke paa Ceylon), hvor der, Biskopper iberegnede, ved Udgangen af 1881 var 172 Præster, samt nogle faa Militærpræster andetsteds. Skjøndt de ikke ere pligtige til at drive Missionsgjerning, tage dog endel af dem sig af denne. De ere ikke ellers anførte i dette Værk[5].

4. *Det kirkelige M. S.* (London 1799) (2, 239. 3, 271. 4, 201) har Missioner i Asien, Afrika, Nordamerika og paa Sydhavsøerne. Ved Udgangen af 1883 arbeidede her 268 Missionærer og (1882) 249 indfødte Præster (Eurasianere indbefattede). Udgifterne vare 4,091,296 Kr.[6].

5. *Den engelske Kirkes Zenanamission* (London 1880) (2, 239.

---

[1] 4, 78 (til 1, 42).

[2] 4, 78 (til 1, 42).

[3] Allg. Missz. 1815, 321. Rep. 1881. Wiggers 1, 121. Work in the colonies 14 ff.

[4] Rep. 1880, 26. Rep. S. P. G. 1881. Miss. rev. 1885, 90.

[5] Clergy list 1882, 556 ff.

[6] Allg. Missz. 1885, 325. Rep. 1883, XV. Wiggers 1, 104 ff. Jubilee volume of C. M. S. London 1849, 180.

4, 201) har 15 Arbeidere (1883) i Asien. Dens Indtægt 1884 var 396,918 Kr.[1].

6. *Missionsblads Foreningen* (London 1870) har ingen selvstændig Gjerning, men støtter det kirkelige M. S.'s Præster. Dens Indtægt var 1884 154,008 Kr.[2].

7. *Koral Missionsfondet* (London 1860) har ingen selvstændig Gjerning, men støtter det kirkelige M. S.'s Skoler og Kateketer. Dets Indtægt 1883 var 22,320 Kr., men hverken dette eller det foregaaende Selskabs Indtægt er optaget paa det kirkelige M. S.'s Regnskab[3].

8. *Det londonske Jøde M. S.* (London 1809) (2, 239. 4, 201) havde 1879 11 Arbeidere i Asien, Afrika og Europa. Dets Indtægt 1884 var 648,612 Kr.[4].

9. *Oxford Cambridge Universitetsmissionen* (1859 London) (2, 240. 4, 201). Den arbeider i Østafrika. Ved Udgangen af 1885 havde den i sit Arbeide 22 Missionærer foruden Biskoppen, og en indfødt Præst, 25 Lægmænd og 13 Kvinder. Indtægten 1884 var 260,154 Kr.[5].

10. *Det sydamerikanske M. S.* (London 1844) (3, 271), havde 1883 7 Missionærer i Sydamerika og en Udgift af 78,743 Kr. Kun dets Arbeide i Hedningemissionen er her medregnet[6].

11. *Det koloniale og kontinentale Kirkeselskab*, der stiftedes 1851 ved en Sammensmeltning af det koloniale Kirkeselskab (Colonial church society, stiftet 1835) og Newfoundland Skoleselskabet (N. school soc., stiftet 1823) og til 1861 kaldtes det koloniale Kirke- og Skoleselskab (col. ch. and s. soc.) arbeider saagodtsom udelukkende blandt de Hvide. Paa nogle Steder i Asien, Afrika og Amerika (2, 239. 3, 271. 4, 201) drive omtrent 22 Præster nogen Missionsgjerning tillige. Den Del af dets Udgifter, der medgaaer hertil, kan anslaaes i 1879 til 24,000 Kr.[7].

---

[1] Rep. 1880, 81, 4. Rep. C. M. S. 1883, XV. Official yearb. of the ch. of Engl. London 1886, 531.

[2] Off. yearb. 205.

[3] Miss. rev. 1885, 91. Rep. C. M. S. 1883.

[4] Rep. 1880, 17. Wiggers 1, 111 ff. Off. yearb. 531.

[5] Centr. Afr. 1885, Nov. (Omslaget). Off. yearb. 531. Allg. Missz. 1885, 3.

[6] Allg. Missz. 1885, 328.

[7] Rep. 1880.

12. *Foreningen for britisk syrisk Skole- og Bibelmission* (London 1860) (2, 240) havde 1880 1 eur. Mand og 9 Kvinder i sin Tjeneste. 1884 angives Indtægten til 92,502 Kr.[1].

13. *Frøken Whately's* Missionsgjerning i Ægypten (1861) (2, 239) havde 1883 1 eur. kvindelig Arbeider og en Udgift af omtr. 18,000 Kr.[2].

14. *Mackenzie Missionen* (London 1864) (2, 240) arbeider i Sydafrika. Af de Missionærer, der 1882 arbeidede i Zululand, maa vel nærmest Biskoppen og 4 Missionærer ansees for denne Missions Arbeidere. Udgifterne 1885 vare 34,068 Kr., samt 21,930 Kr. til Missionen andre Steder (modtagne hovedsagelig som Gaver dertil)[3].

15. *Cambridgemissionen* (Cambridge 1877) (2, 240) arbeider (1880) med 5 Missionærer i Indien. Udgifterne vare 1883 10,350 Kr.[4].

16. *Den skotske biskoppelige Kirke* (Edinburgh) (2, 240) støtter Missionen i St. John's Stift i Sydafrika; men om de 3 af Stiftets Missionærer, der 1882 anføres som ikke hørende til Evangelieudbredelsesselskabet, høre til den, kunne vi ikke afgjøre. Desuden har den 1 Missionær i Indien. Dens Indtægt 1884 var 11,964 Kr.[5].

17. *Cowley Broderskabet* eller Evangelisten St. Johannes Selskab (4, 201) har 10 Missionærer i Indien og paa Kap og maaske paa andre Steder ogsaa[6].

18. *Foreningen til Christendommens Fremme i Ægypten* (London 1885) (4,201) stræber at ophjælpe den koptiske Kirke i Ægypten[7].

Desuden findes der en stor Mængde mindre Foreninger til at støtte Missionsgjerningen blandt Hvide og Indfødte i særlige Stifter; blandt disse maa nævnes (om Nr. 20—21. 23—28. 31—33 mangle vi nærmere Opgivelser):

19. *Bloemfontein Missionen* (London o. 1863) (2, 240), støtter

---

[1] Rep. for 1880, X ff. 94. Miss. rev. 1885, 90.
[2] Allg. Miss. 1885, 505.
[3] Clergy list. 1882, 675. Net. 1867, 81. 1886, 51.
[4] Rep. S. P. G. 1881, 21. Miss. rev. 1885, 91.
[5] Clergy list 1882, 675. Miss. rev. 1885, 399. Off. yearb. 388.
[6] Off. yearb. 225. 228.
[7] Off. yearb. 211.

Missionen i Bloemfontein Stift i Sydafrika. 1884 var Udgiften 33,945 Kr. og her var i Slutningen af 1885 36 Missionærer[1].

20. *Kaffraria Stifts Mission*,

21. *Kapstad Stifts Mission*,

22. *Columbia Stifts Mission* (London 1858) (3, 31). Dens Indtægt 1884 var omtr. 18.000 Kr.[2].

23. *Honolulu Stifts Mission*[3],

24. *Maritzburg Stifts Mission*,

25. *Madagaskar Stifts Mission*[4],

26. *Nassau Stifts Mission*,

27. *Ny Westminster Stifts Mission*,

28. *Prætoria Stifts Mission*,

29. *Delhi Missionen* (Cambridge) havde 1884 en Indtægt af 11,322 Kr.[5].

30. *Delhi Kvinde Lægemissionen* (Cambridge 1867) havde 1884 en Indtægt af 8754 Kr.[6].

31. *Nord Kina Missionen*,

32. *Punamissionen*[7],

33. *Tungumissionen*,

34. *Ceylonmissionsforeningen*[8],

35. *Moosonee Stifts Fond* havde 1884 en Indtægt af 11,250 Kr.[9].

36. *Selskabet til Fremme af den christne Tro* (London 1691) (2, 240. 3, 271) støtter Skolegjerningen i Sydafrika og Vestindien. Dets aarlige Indtægt (Renter) er omtr. 40,285 Kr.[10].

37. *Selskabet til Christenkundskabs Fremme* (London 1698) støtter Missionen i alle Verdensdele (2, 239. 3, 271. 4, 201). I Regnskabsaaret 1880—81 brugte det saaledes 149,680 Kr. foruden Værdien af en stor Mængde Skrifter[11].

---

[1] Occ. pap. Bloemf. miss. 1885, 33. 187.

[2] Off. yearb. 532.

[3] Off. yearb. 236.

[4] Off. yearb. 241.

[5] Off. yearb. 532.

[6] Off. yearb. 532.

[7] Maaske den samme som Nr. 37.

[8] Net 1886, 73.

[9] Off. yearb. 532.

[10] Se 2, 201. 3, 244. Col. ch. chr. 1866, 330 ff. 392 ff. 472 ff. Miss. rev. 1885, 408.

[11] Rep. 1881, 50 ff. Wiggers 1, 121.

38. *Jomfru Marias Søstersamfund i Wantage* (4, 201) arbeider i Skolegjerningen i Indien[1].

39. *Allehelgens Søstersamfund i London* (4, 201) arbeider i Skole- og Hospitalsgjerningen i Indien og Kapstaden[2].

40. *Det koloniale Bispefond* (1841), hvoraf udredes endel af de koloniale Biskoppers Lønning, havde 1883 en Indtægt af 241,936 Kr.[3].

41. *St. Augustine's Collegium* (Canterbury 1848), der uddanner Missionærer for Kolonierne og Missionsmarken, havde 1884 en Indtægt af 46,530 Kr.[4].

42. *St. Bonifacius' Missionsanstalt* (Warminster 1860) uddanner Missionærer. Dens Indtægt 1883 var 18,000 Kr.[5].

43. *St. Pauls Missionshus i Burgh* (1878) er en Forskole for Augustines' Collegiet og lignende Anstalter. Dets Indtægt 1885 var omtr. 13,680 Kr.[6].

44. *Centralagenturet for Hedningemission* (London 1883) havde 1885 en Indtægt af 38,736 Kr., der fordeltes mellem 40 Stifter eller Missioner[7].

45. *St. Peter og St. Pauls Missionsskole i Dorchester o. Th.* (1878) uddanner Missionselever. Udgiften 1885 var omtrent 16,380 Kr.[8].

46. I Størstedelen af de engelske Stifter bestaaer der *Stifts Missionselevsforeninger* (den ældste stiftet 1854), der hjælpe til Missionselevers Uddannelse til Kolonial- og Missionsgjerning. Indtægten 1885 var 48,050 Kr. Mulig endel deraf er medregnet i ovenanførte Missionsskolers Indtægt[9].

47. *Sognemissionen blandt Jøderne* (parochial missions to the Jews) (4, 201) arbeider i England ved særlige Missionscapellaner. Dens Udgift 1885 var 13,698 Kr.[10].

---

[1] Off. yearb. 226. (S. 200 feilagtig kaldet Wantag).
[2] Off. yearb. 147. 226.
[3] Miss. rev. 1885, 90.
[4] Off. yearb. 532.
[5] Miss. rev. 1885, 91.
[6] Off. yearb. 266.
[7] Guardian 1886, 380.
[8] Off. yearb. 270.
[9] Off. yearb. 267 ff.
[10] Off. yearb. 76. Guardian 1886, 330.

48. *Mildmay Park Foreningen* arbeider dels i Palæstina (Diakonisser) (4, 202), dels blandt Jøder i London[1].

b. Presbyterianske.

1. *Regeringen* har ansat endel presbyterianske Regeringspræster i Indien og nogle faa andre Steder. Om disses Gjerning gjælder det Samme, som vi have ovenfor ytret om de anglikanske Regeringspræster.

2. *Den skotske Statskirke* (Edinburgh (1824) 1829) (2, 240. 3, 271. 4, 201) har Missioner i Asien og Afrika. 1835 gik det 1796 stiftede *skotske (Glasgow) M. S.* op i det (2, 241). 1884 arbeidede her 14 ordinerede og 7 uordinerede Missionærer samt 3 Lægmænd og 3 indfødte Præster. Udgiften var 1885 442,764 Kr.[2].

3. *Den skotske Statskirkes Jødemission* (Edinburgh) har Missioner i Europa, Asien og Afrika. 1885 var her 6 Missionærer, 3 eur. Lægmænd og 7 Kvinder. Udgiften 1884 var 134,280 Kr.[3].

4. *Den skotske Statskirkes Kvindeselskab* (Edinburgh) (2, 240. 4, 201) arbeider i Indien. 1884 var her 5 kvindelige Arbeidere. Udgifterne 1883 vare 77,639 Kr.[4].

5. *Den skotske Statskirkes Dameforening for Jødemissionen* (Edinburgh 1871) (2, 240. 4, 188. 197), arbeider i Asien, Afrika og Europa og har i det mindste (1881) 6 Arbeidere. Udgiften 1884 var 9918 Kr.[5].

6. *Den skotske Statskirkes akademiske Missionsforeninger* havde 1885 en Indtægt af 6940 Kr.[6].

7. *Den skotske Frikirke* (Edinburgh 1843) (2, 240. 3, 271. 4, 201) arbeider i Asien, Afrika, Australien. 1844 overtog det *det glasgowske M. S.'s* (1837) Missioner, og 1878 forenedes *den reformerte presbyterianske Kirke* (2, 241) med den. 1884 havde

---

[1] Off. yearb. 158, hvor den anføres som anglikansk.

[2] Rep. 1885, 81. Wiggers 1, 133 f. Hunter, Hist. of the missions of Fr. C. S. Edinb. 1873, 9 ff. Stat. prot. miss. 1872—73, X. C. of S. M. R. 1886, 432 ff.

[3] C. of S. M. R. 1885, 125 f. (Se Henvisningerne om „den skotske Statskirke"). 1886, 436 f. 438.

[4] Rep. of com. of S. P. G. to Ch. of Scotl. 1885, 81. Allg. Missz. 1885, 326. C. of S. M. R. 1886, 473 f.

[5] News of fem. miss. C. of S. 1881, 50 ff. C. of S. M. R. 1885, 158. 1886, 474.

[6] C. of S. M. R. 1886, 465.

den 39 ordinerede, 4 uordinerede Missionærer og 18 europ. Lærere, 14 indfødte Præster. Dens Udgifter vare 653,529 Kr.[1].

8. *Frikirkens Jødemission* (Edinburgh 1843) arbeider i Europa og Asien. De ordinerede Missionærers Antal synes at være 6. Udgifterne vare 1884 105,090 Kr.[2].

9. *Gordon Erindrings Mission* (Glasgow 1870) har en Station i Sydafrika med 1 Missionær, men arbeider sammen med Frikirken. Dens Indtægt er hovedsagelig Renten af en Dotation paa 108,000 Kr. Udgiften er iøvrigt efter al Sandsynlighed medregnet under Frikirken[3].

10. *Frikirkens Dame M. S.* (Edinburgh 1843) (2, 240) arbeider i Asien og Afrika. Dets Udgift 1883 var 68,278 Kr.[4].

11. *Den engelske presbyterianske Kirke* (London 1845) (2, 240. 4, 201) arbeider i Asien. Den havde 1883 28 Missionærer og en Udgift af 336,657 Kr. De indfødte Præsters Antal er ikke angivet, men der er saadanne. Dens Jødemission har 2 Miss. i England, dens Udgift er os ubekjendt[5].

12. *Den engelske presbyterianske Kirkes Kvindeforening* (London 1879) (2, 240) arbeider i Asien. Den havde 1880 4 kvindelige eur. Arbeidere. Dens Indtægt 1883 var 35,118 Kr.[6].

13. *Den walisisk kalvinistiske Kirke* (Liverpool 1841) (2, 240) arbeider i Asien. Den havde 1883 5 Arbeidere og en Udgift af 77,493 Kr.[7].

14. *Den forenede presbyterianske Kirke* (Edinburg 1847) (2, 240. 3, 271. 4, 202) arbeider i Asien, Afrika og Amerika. 1847 sluttede *det glasgowske afrikanske M. S.* (1837) (2, 241) og *det skotske Selskab til Jødernes Omvendelse* (1845) (4, 202 (?) sig til den. Den havde 1885 en Indtægt af 707,742 Kr., 55 Missionærer, 19 indfødte Præster[8].

15. *Den forenede presbyterianske Kirkes Zenanamission* (1881)

---

[1] Rep. 1885, 57. Hunter 20 ff. Steel 80.
[2] Rep. 1885.
[3] Dobbins 75. Hunter 377. Rep. F. C. S. 1885, 54. 67.
[4] Rep. 1883, 3 f. Allg. Missz. 1885, 327.
[5] Allg. Missz. 1885, 328. Rep. 1879, 10. Dibre emoth 1880, 34.
[6] Our sisters in for. lands 1881, 99 ff. Miss. rev. 1885, 93.
[7] Allg. Missz. 1885, 327. Wiggers 1, 121.
[8] Stat. prot. m. 1872—73, 4 f. U. P. C. Rec. 1885, 199 ff. 1886, 94.

(4, 202) havde 1882 i Asien 9 kvindelige Arbeidere og 1885 en Indtægt af 91,386 Kr.[1].

16. *Dame Kafferselskabet* (Glasgow) (2, 240) arbeider i Forening med den forenede presbyterianske Kirke. Det har en kvindelig Arbeider i Afrika. Dets Indtægt 1885 var 4996 Kr. Dame Kafferselskabet i Greenock's Indtægt var 756 Kr. Begge Foreningers Indtægt er medregnet under Nr. 13[2].

17. *Den irsk presbyterianske Kirke* (Belfast 1840) (2, 241) har Missioner i Asien og blandt Jøderne (Tydskland og Syrien). Juni 1885 havde den 15 Missionærer og 3 Lægmænd og en Udgift paa 257,884 Kr.[3].

18. *Den irsk presbyterianske Kirkes Kvindeforening* (Belfast) (4, 202) har 6 europ. kvindelige Arbeidere i Indien. Udgiften 1884—85 var 12,438 Kr.[4].

19. *Den originale Secessionssynode* (Glasgow 1871) har en Station i Indien (2, 241. 4, 202) med 2 Missionærer. Dens Udgift 1883 var 18,316 Kr.[5].

20. *Det edinburgske Læge M. S.* (Edinburgh 1841) (2, 241) arbeider i Asien. 1880 havde det to Missionærer, og dets Udgift paa Missionsmarken var 1484 Kr.[6].

c. Congregationalistiske.

1. *Londonske M. S.* (London 1792) (2, 241. 3, 272. 4, 202). Det arbeider i Asien, Afrika, Amerika og Australien. 1885 havde det 142 Missionærer, 1082 indfødte Præster, 20 eur. Kvinder og (1883) en Udgift paa 2,042,422 Kr.[7].

d. Methodistiske.

1. *Wesleyanske M. S.* stiftedes i London 1813, efterat Methodistsamfundet siden 1786 havde arbeidet for Hedningemissionen (2, 241.

---

[1] Rep. 1883, 3. 5. U. P. C. Rec. 1886, 95.

[2] U. P. Rec. 1883, 77. 1886, 77. 112.

[3] Allg. Missz. 1885, 151 ff. 227 ff. 326. Wiggers 1, 136.

[4] Rep. 1885, 113. Medlemskortet for female miss. prayer card for 1886 angiver 10 ugifte eur. Kv.

[5] Miss. rev. 1885, 399 f.

[6] Rep. 1880, 5. 7. 19. Miss. rev. 1885, 410.

[7] Allg. Missz. 1885, 323. Rep. 1882, 60. Wiggers 1, 93 ff. Morrison, Fathers and founders of the London M. S. London (1844) VII ff. Congr. yearbook 1885—86. Toronto 155.

3, 272. 4, 202). Det arbeider i Asien, Afrika, Amerika og Australien. Det havde 1883 232 eur. Arbeidere, 49 indfødte Præster, og dets Udgifter vare 1,918,535 Kr. Dets Arbeide blandt Europæere i Europa er fraregnet[1].

2. *Det wesleyanske Dame M. S.* (London 1859) (4, 202) arbeider i Asien og Afrika. 1881 havde det 11 engelske Kvinder i sin Tjeneste og 1883 en Indtægt af 92,538 Kr.[2].

3. *Den methodistiske nye Connexion* (1856 London) (2, 241. 3, 272) arbeider i Kina. 1883 var her 5 Missionærer og Udgiften var 50,744 Kr.[3].

4. *Den forenede methodistiske Frikirke* (1856 Sheffield) (2, 241. 3, 272. 4, 202) arbeider i Asien, Afrika og Amerika. 1883 havde den 16 Arbeidere og en Udgift paa 98,586 Kr.[4].

5. *Den primitive Methodistkirke* (London) 1843, Hedningemission 1870) (2, 241) arbeider paa Fernando del Po (Afrika), hvor der 1883 var 4 Missionærer. Udgifterne vare 47,153 Kr. Dens Arbeide blandt Christne forbigaaes (deriblandt 2 Miss. i Syd Afrika, der dog ogsaa arbeide blandt Hedningerne)[5].

e. Baptistiske.

1. *Det baptistiske M. S.* (London 1792) (2, 241. 3, 272) arbeider i Asien, Afrika og Amerika. 1883 havde det 76 Missionærer, 56 indfødte Præster (1882) og en Udgift paa 915,401 Kr. Dets Arbeide i Europa blandt Europæere er forbigaaet[6].

2. *Den baptistiske Kvindeforening* (2, 241. 4, 202) arbeider i Asien og havde 1879 27 eur. Arbeidere og 1883 en Udgift paa 89,106 Kr.[7].

3. *Det generalbaptistiske M. S.* (Derby 1817) (2, 241) arbeider i Indien og havde der 1883 7 Missionærer, 2 eur. kvindelige Arbeidere (1879) og 22 indfødte Præster (1879) samt en Udgift paa 121,510 Kr.[8].

---

[1] Allg. Missz. 1885, 325. Rep. 1884, 77 ff. Wiggers 1, 116 ff. Alder Wesleyan missions. London 1882, 1 ff.

[2] Hist. sketch 151. 204. Miss. rev. 1885, 93.

[3] Allg. Missz. 1885, 330. Rep. 1880, 51. Dobbins 73.

[4] Allg. Missz. 1885, 329. Dobbins 73.

[5] Allg. Missz. 1885, 331. Dobbins 55. 93. Miss. rev. 1885, 393.

[6] Allg. Missz. 1885, 322. Rep. 1883, 156. Wiggers 1, 89 ff.

[7] Allg. Missz. 1885, 322. Rep. 1880, 4.

[8] Allg. Missz. 1885, 326. Rep. 1880, 7. 61.

4. *Palæstina Missionen* (London 1869) (2, 249) har en Missionær (1881) i Palæstina. 1881—82 var Udgiften 4400 Kr.[1].

f. Kvækerne.

1. *Kvækernes Hedninge M. S.* (Leominster 1867) (2, 241. 4, 202) arbeider i Indien og paa Madagaskar. 1883 havde det 18 Missionærer, 21 kvindelige Arbeidere og en Udgift paa 108,698 Kr.[2].

2. *Vennernes Mission i Syrien og Palæstina* (London 1870) (2, 241) har en Missionær der. Udgiften fremgaaer ikke ganske klart af Beretningen[3].

g. Plymouthbrødrene.

1. *Lady Hundingtons Menighed* (2, 242) arbeider i Afrika. Det nærmere er os ubekjendt.

h. Uconfessionelle.

1. *Kina Indlands M. S.* (London 1865) (2, 241) arbeider i Kina. I det er *det kinesiske evangeliske Selskab* gaaet op. Det havde ved Udgangen af 1884 73 Missionærer, 52 Kvinder, 8 indfødte Præster. Indtægten 1884 var 323,244 Kr.[4].

2. *Det britiske Jødemissionsselskab* (London 1842) (2, 241. 4, 202) havde 1883 12 Missionærer og 10 Lægmænd i sin Tjeneste. Det arbeider i Europa og Asien. Dets Indtægt 1883 var 135,617 Kr.[5].

3. *Den evangeliske Mission til Druserne* (Carlisle 1879) (2, 241) havde 1881 3 indfødte Mænd og 2 indfødte Kvinder i sin Tjeneste i Syrien. Udgiften var 1879 140 Kr.[6].

4. *Kabylmissionen* (London 1880) (4, 202) har 9 Missionærer, der vist ikke alle ere ordinerede, i sin Tjeneste. Udgiften var 1883 omtr. 13,000 Kr.[7].

---

[1] Dobbins 74. Rep. 1881—82, 11.

[2] Allg. Missz. 1885, 331. Miss. rev. 1885, 314. Dobbins 87 f. W. E. B. General directory of M. S. Chicago 1881, 23.

[3] Rep. 1884.

[4] Allg. Missz. 1885, 330. Stat. prot. m. 1872—73, X. Chinas Mill. 1884, 82. 1885, 84 f. Gen. dir. 23.

[5] Wiggers 1, 120. Miss. rev. 1885, 411. Rep. 1880, V.

[6] Stat. of the am. miss. in Syria 1881. Medd. af Consul Løytved. Rep. 1879, 12.

[7] Allg. Missz. 1885, 505. Ill. miss. news 1885, 18.

5. *London Stadmission* arbeider blandt Jøderne i London[1].

6. *Fremmedhjemmet i London* (London 1856). Her arbeides blandt de mange Østerlændere og Sydhavsøboere, som ere Gjæster der (1878 514). Dets Udgifter 1878 vare 45,750 Kr.; Missionæren fik 2160 Kr. i Løn[2].

7. *Christelige Modersmaals Skoleselskab* (London 1859) (2, 241) arbeider i Indien. 1883 var dets Udgift 211,466 Kr.[3].

8. *Selskabet til Fremme af kvindelig Uddannelse i Østerland* (London 1834) (2, 241. 4, 202) arbeider i Asien og Afrika. Dets Udgift 1883 var 143,987 Kr., og det havde 1885 35 eur. kvindelige Arbeidere[4].

9. *Det indiske kvindelige Normalskoleselskab* (London 1852) (2, 241) arbeider i Indien. Dets Udgift 1883 var 186,037 Kr., og det havde 46 Missionærer og Hjælpere foruden Indfødte i sin Tjeneste[5].

10. *Mico Barmhjertighedsgjerning* (London) (2, 241. 3, 272) støtter Missionsgjerning i Afrika og Vestindien. Nærmere Biomstændigheder ere os ubekjendte[6].

11. *Det tyrkiske Missions Hjælpeselskab* (London 1855), der støtter Missionen i Tyrkiet, havde 1883 en Indtægt af 34,236 Kr.[7].

12. *Det britiske Bibelselskab* (London 1805) (2, 241. 3, 272. 4, 202) arbeider i alle Verdensdele. 1883 havde det 8 Agenter paa Missionsmarken, og det brugte 428,900 Kr. til Hedninge- og Jødemissionsformaal. (Andelen af Bestyrelsesudgifter, der falder paa Hedningemissionen, er ikke medregnet for deslige Selskaber)[8].

13. *Det religiøse Traktatselskab* (London 1799) (2, 241. 3, 272. 4, 203) arbeider ligeledes i alle Verdensdele. Dets Udgifter til Hedninge- og Jødemission 1883 var 101,610 Kr.[9].

14. *Det skotske Bibelselskab* (Edinburgh 1860) (2, 242. 4,

---

[1] 4, 189.
[2] Rep. 1878—79, 4. 19.
[3] Allg. Missz. 1885, 330.
[4] Allg. Missz. 1885, 331. Hist. sketch. 193. C. M. Int. 1886, 112.
[5] Allg. Missz. 1885, 329. C. M. Int. 1886, 112.
[6] Se 3, 372. U. P. C. Miss. rec. 1886, 122.
[7] Miss. rev. 1886, 92.
[8] Rep. 1884, VI. App. C. 99 ff. Wiggers 1, 123 ff.
[9] Rep. 1884, 325 ff. Wiggers 1, 129 ff. Jones, Jubilee volume of Rel. Tr. S. London 1850, 15 ff.

203) støtter Missionsgjerningen i alle Verdensdele. Det anvendte 1883 58,024 Kr. i Missionsformaal. Det holder endel Agenter paa Missionsmarken, men det fremgaaer ikke klart af Beretningerne, hvor eller hvormange de ere[1].

15. *Udvalgene for den indiske Indre Mission til Santalerne* (London, Edinburgh, Glasgow, Dundee) forbigaa vi. Indtægten 1884—85 var 6495 Kr.[2].

i. Romerskkatholske.

1. *St. Josefs Hedninge M. S. og Skole* (St. Joseph's Foreign M. S. of the sacred heart) (Mill Hill, London 1870) havde 1883 en Indtægt af 45,522 Kr. De arbeide i Afghanistan, Indien og blandt Negrene i de am. Fristater. Mulig høre de engelske Missionærer paa Borneo hertil[3].

2. Til *Benediktinerne* i England maa vel nærmest Missionen i Vest Australien henregnes[4].

3. *Oratoriets Fædre* i England arbeide paa Ceylon[5].

4. *St. Augustins Eremitorden for Provinsen Irland* arbeider i Australien (Queensland)[6].

VII. Frankrig.

a. Reformerte.

1. *Det franske ev. M. S.* (Paris 1824) (2, 244. 3, 273. 4, 205). Dette Selskab, der arbeider i Afrika og paa Sydhavsøerne, havde 1883 19 Missionærer og en Udgift af 232,618 Kr.[7].

b. Romerskkatholske.

1. *Troesudbredelsesselskabet* (l'œuvre de la propagation de la foi) i Lyon havde 1884 en Indtægt af 4,919,414 Kr., af hvilke Størstedelen indgik fra Frankrig. Det støtter den romerskkatholske

---

[1] Rep. for 1883, 72.

[2] Rep. 1884—85, 25.

[3] 4, 70. 103 (til 1, 19. 173). Miss. rev. 1885, 94. Kath. Miss. 1875 1 ff. 1876, 127.

[4] Dobbins 81. Berengier 13.

[5] Dobbins 82.

[6] 4, 82. Dobbins 82.

[7] Wiggers 1, 154 ff. Allg. Missz. 1885, 512.

Mission i alle Verdensdele. Naar Udgifterne til Europa og de forenede Stater i Amerika (blandt Christne) fraregnes, vare Udgifterne 1884 4,043,237 Kr., som dog ikke alle medgik til Hedningemission[1].

2. *Selskabet for Hedningemission i Paris* (société des missions étrangères) har Missionsgjerning i Asien (Stifterne Pondicherry, Maisur, Koimbatur, Syd- og Nord-Birma, Siam, Malakka, Kambodja, Vest- og Syd-Tunkin, Thibet, Nord-, Øst-, Vest-Kochinkina, Syd-Vest- og Øst-Sechuen, Kvantung, Kvangsi, Yunan, Kveichau, Korea, Nord- og Syd-Japan, Mandsjuriet). 1881 var her 604 Miss. 398 indf. Præster[2].

3. *Seminariet for de afrikanske Missioner i Lyon* har Missionsgjerning i Afrika (Stifterne Guldkyst, Benin, Dahome, Centralkap)[3].

4. *Helligaandscongregationen* (Congregation du Saint Esprit et Cæur de Marie) stiftedes 1841 i Neuville (ved Amiens). Den har Missionsgjerning i Afrika (Stifterne S. Leone, Senegambien, Gabun, Cimbebasien, Mayotte, Zanzibar, Mauritius og Reunion, derimod er Loango overdraget et andet Samfund[4].

5. *Oblaterne* (Congregation des Oblats de Marie immaculée) have Missionsgjerning i Asien (Stiftet Jaffna), Afrika (Stiftet Natal), og Amerika (Stifterne Ottawa, St. Bonifacius, St. Albert, Athabaska)[5].

6. *Helligkors Missionærerne fra Mans* (Miss. de St. Croix) arbeide i Asien (Stiftet Vest Bengalen). De ere Jesuiter[6].

7. *Benediktinerne fra Abbediet i Pierre-qui-vive* i Stiftet Sans arbeide blandt Indianerne i Nordamerika[7].

8. *Apostoliske Skoler* findes i Avignon (1865), Poitiers, Amiens; deres Formaal er at uddanne vordende Missionærer, der da andetsteds faa deres endelige Uddannelse[8].

---

[1] Jahrb. 1885, VI. 4 ff.

[2] 1, 185. 201. 204. 1, 185. 201. 204. 4, 72. 74. 81. 85. 115. 116 (til S. 21. 23. 25. 52. 79. 204. 205). Madras cath. dir. 1876, 189 f. Kath. Miss. 1882, 206.

[3] 4, 130. 135 (til 2, 47. 50. 84).

[4] 4, 122—125. 127. 133. 147 (til 2, 11. 16. 22. 31. 62. 95. 179). 170 (til 3, 181). Kath. Miss. S. 16.

[5] 4, 97. 137. 155. 157. 158 (til 1, 132. 2, 115. 3, 31. 58. 68).

[6] 4, 89 (til 1, 95).

[7] Kath. Miss. 1876, 218.

[8] Kath. Miss. 1874, 95.

9. *Camillusmunkene* (religieux de St. Camille de Lellis fra Notre Dame de la Chaux nærved Cuisery arbeide i Centralafrika[1].

10. *Capucinerne i Savoyen* arbeide paa Seychellerne[2].

11. *St. Frans Sales af Annecy's Selskab* har Missionsgjerning i Asien (Stiftet Vizagapatam) og i Sydamerika[3].

12. *De franske Lazarister* have Missionsgjerning i Afrika (Stifterne Oran, Algier, Abessinien) og Asien (Nord, Vest Petcheli, Kiangsi, Chekiang)[4].

13. *Franske Jesuiter* have Missionsgjerning i Asien (Stifterne Kiangnan, Syd-Ost-Petcheli). Jesuiterne i det Hele taget arbeide desuden i Asien (Stifterne Vest-Bengalen, Bombay, Madura, Mangalur, Mindanao), Afrika (Madagaskar, Mauritius, Zambese, Ægypten og Algier), Amerika (Klippebjergene, Jamaica, Honduras, brit. Guiana, Brasilien). 1881 var her 634 Præster[5].

14. *Franske Kapucinere* (l'ordre des frères mineurs ap.) have Missionsgjerning i Asien (Stifterne Patna og Agra samt Aden) og i Afrika (Galla)[6].

15. *Vor Frue af det hellige Hjertes Congregation i Issoudun* (Congr. d. N. D. de sacré cæur d'I.) har Missionsgjerning paa Sydhavsøerne[7].

16. *Selskabet for Jesu og Maria Hjerte* har Missionsgjerning paa Sydhavsøerne (de havajiske Øer)[8].

17. *Picpus Congregationen* (Paris) har Missioner paa Sydhavsøerne (Gambierøerne, Selskabsøerne)[9].

18. *Maristerne* (Societé de Marie) have Missioner paa Sydhavsøerne (Vestoceanien)[10].

19. *Congregationen i Chavagnes* har Missioner i Vestindien (Stiftet Roseau) (4, 178).

20. *Den ubesmittede Marias Børns Congregation* (Congr. des enfans de Marie comm.) har Missioner i Vestindien (4, 178).

---

[1] 4, 144 (til 2, 166).
[2] 4, 151 (til 2, 203). Kath. Miss. 1883, 195.
[3] 4, 87 (til 1, 84). 173 (til 3, 221).
[4] 4, 121. 145 (til 2, 4. 170). Madras Cath. D. 186 f.
[5] Madr. Cath. D. 186 f.
[6] Kath. Miss. atl. S. 16. 4, 69. 89. 91. 146. (til 1, 15. 95. 103. 2, 175).
[7] 4, 184.
[8] 4, 30.
[9] 4, 34. 37.
[10] 4, 43. 187.

21. *St.-Paul af Chartres Søstre* erbeide i Asien (Kina og Kochinkina)[1].

22. *Vincentinerinderne* arbeide i Asien (Kina)[2].

23. *Carmeliterinderne* arbeide i Asien (Kina og Kochinkina)[3].

24. *Frans Xaver Foreningen*, der har sin Hovedindtægt fra Frankrig[4] og 25) *den hellige Forening Barndoms* støtter de romersk-katholske Missioner i forskjellige Lande[5].

VIII. Belgien.

a. Romerskkatholske.

1. *Maria ubesmittede Hjertes Congregation* (Bryssel o. 1865) har Missionsgjerning i Asien (Mongoliet)[6].

2. *Scheutveld Congregationen* (Congr. de Scheutveld ved Bruxelles) (1863) har Missionsgjerning i Asien (Kina og Mongoliet)[7].

3. *Det amerikanske Seminarium i Løwen* uddanner Præster til Amerika. Det er dog vist saagodtsom udelukkende til Arbeide blandt Hvide; af de 173 Præster, der til Decbr. 1874 vare uddannede her, var vist kun 1 Missionær[8].

4. En *apostolisk Skole* findes i Turnhout. Der gives ogsaa endelig Uddannelse her til Missionærer[9].

IX. Holland.

a. Lutherske.

1. *Det nederlandske lutherske M. S.* (1882) (2, 244) arbeider paa Sumatra med 1 Missionær. Dets Udgift 1883 var 3060 Kr.[10].

b. Reformerte.

1. *Den nederlandske Regering* underholder Præster og Lærere i Nederlandsk Indien (2, 144).

---

[1] Kath. Miss. 1879, 2.
[2] Kath. Miss. 1879, 1.
[3] Kath. Miss. 1879, 6.
[4] Kath. Miss. 1878, 131.
[5] Kath. Miss. 1875, 156. 1876, 156.
[6] 4, 81 (til 1, 52). Dobbins 82.
[7] 4, 113 (til 1, 201). Kath. Miss. 1875, 117.
[8] Kath. Miss. 1875, 23.
[9] Kath. Miss. 1874, 95. 1876, 68.
[10] Allg. Missz. 1885, 511.

2. *Det nederlandske M. S.* (Rotterdam 1797) (2, 244. 3, 273) arbeider paa de indiske Øer. Det havde 1883 18 Missionærer, og dets Udgifter vare 128,996 Kr.[1].

3. *Ermelo Missionsforeningen* (Ermelo 1846) (2, 244. 4, 205) arbeider paa de indiske Øer og i Ægypten. Den havde 1883 4 Missionærer, og dens Udgifter vare 6030 Kr.[2].

4. *Javacommitteen,* der oprindelig var en Underafdeling af Foreningen til Sandhedens Udbredelse (i Amsterdam) begyndte 1856 en selvstændig Missionsvirksomhed paa de indiske Øer (2, 245). Den havde her 1883 3 Missionærer, og dens Udgifter vare 19,842 Kr.[3].

5. *Den nederlandske Missionsforening* (Rotterdam 1858) (2, 245) arbeider paa Java. 1883 havde den 8 Missionærer; dens Udgifter vare 71,611 Kr.[4].

6. *Det nederlandske reformerte M. S.* (Amsterdam 1859) (2, 245) arbeider paa Java og havde 1883 3 Missionærer og en Udgift paa 24,300 Kr.[5].

7. *Den utrechtske Missionsforening* (Utrecht 1859) (2, 245. 4, 205) har Missioner paa de indiske Øer og Sydhavsøerne. 1883 arbeidede her 8 Missionærer, og Udgifterne vare 80,197 Kr.[6].

8. *Den christelig reformerte Kirkes Mission* (Leyden 1860) (4, 195) arbeider paa Java med 3 Missionærer. Dens Udgifter vare 1883 24,939 Kr.[7].

9. *Centralcommitteen for Seminariet i Depok* (2, 245) arbeider paa Java med 2 Missionærer. Dens Udgift 1883 var 11,095 Kr.[8].

10. *Det nederlandske Jøde M. S.* (Amsterdam 1861) (4, 205) havde 1880 to Missionærer og en Indtægt af omtr. 9000 Kr.[9].

11. *Det nederlandske B. S.* (Amsterdam) (2, 245. 4, 199) anvendte 1879 til Missionsformaal 4145 Kr.[10].

---

[1] Allg. Missz. 1885, 509. Wiggers 1, 151 ff. Craandijk, Het nederl. zendel. g. Rotterdam 1869, 44 ff.

[2] Allg. Missz. 1885, 509.

[3] Allg. Missz. 1885, 509. Geïll. zbl. 1880, 150.

[4] Allg. Missz. 1885, 510. Geïll. zbl. 1880, 150.

[5] Allg. Missz. 1885, 510. Miss. rev. 1885, 481.

[6] Allg. Missz. 1885, 510.

[7] Allg. Missz. 1885, 510. Miss. rev. 1885, 481.

[8] Allg. Missz. 1885, 510.

[9] Kalkar, Miss. bl. Jød. 145. Dibre emoth 1880, 35.

[10] Handel. 1880, 59.

12. *Studenterforeningen Eltheto i Utrecht* og 13) *det rhinske M. S.'s Hjælpeforening* (Indt. 1884 16,992 Kr.) have næppe nogen selvstændig Virksomhed[1].

13. *Selskabet til gudelig Undervisning for de Indfødte i Surinam* (1830) (4, 199) havde 1883 en Udgift af 5666 Kr.[2].

c. Baptistiske.

1. *Det Mennonitiske M. S.* (Amsterdam 1847) (2, 245) har Missioner paa de indiske Øer. 1883 var her 3 Missionærer, og Udgifterne vare 25,647 Kr.[3].

d. Hernhutiske.

1. *Brødremenigheden i Zeist's M. S.* er kun et Hjælpeselskab for den tydske Brødremenigheds M. S.[4].

e. Romerskkatholske.

1. *Missionshuset i Steyl* har udsendt Missionærer til Kina (Ap. vic. Shantung)[5].

X. Tydskland.

a. Lutherske.

1. *Det lutherske M. S. i Leipzig* (1836) (2, 243. 4, 203) har sin Missionsgjerning i Asien. 1883 havde det 21 Missionærer, 9 indfødte Præster (1882) og en Udgift af 229,148 Kr.[6].

2. *Det Hermansburgske M. S.* (Hermansburg 1849) (2, 243. 4, 203) har Missioner i Asien, Afrika og Australien. Udgiften 1884 var 187,294 Kr., og det havde da 68 Missionærer og 1 indfødt Præst[7].

3. *Det breklumske M. S.* (1877) (4, 203) har Stationer i

---

[1] Geïll. zendbl. 1880, 120. Miss. rev. 1885, 482.
[2] Allg. Missz. 1885, 509. Miss. rev. 1885, 480.
[3] Allg. Missz. 1885, 511.
[4] Berigten uit de Heidenwereld. Zeist 1880, 161 ff. Jaarverslag 1879—80.
[5] Kath. Miss. 1884, 259.
[6] Ev. luth. Mbl. 1883, 330. Allg. Missz. 1885, 262. Wiggers 1, 209 ff. Brauer 52 ff.
[7] Hermansb. Mbl. 1885, 19. 68 ff. 77 ff. 91 ff. 105 ff. 152. Allg. Missz. 1885, 262.

Indien. Ved Udgangen af 1883 havde det 4 Missionærer og en Udgift paa 31,500 Kr.[1].

4. *Institutum Judaicum* (Leipzig 1880) (4, 65) har to Arbeidere i Europa[2].

5. *Jødemissionsselskabet i Strasborg* (1833) (4, 63) har ingen selvstændig Virksomhed. Dets Indtægt er os ubekjendt[3].

6. *Foreningen til Christendommens Fremme blandt Jøderne* (Dresden 1822) (4, 62), der 1839 sluttede sig til det Leipzigske M. S., synes nu at være selvstændig under Navn af *den sachsiske Hovedmissionsforening* eller den ev. luth. Centralforening for Missionen blandt Israel i Sachsen, Baiern, Hessen m. m. Leipzig 1879) Den havde 1880 en Arbeider og en Indtægt af omtr. 9000 Kr.[4].

7. *Den Wyrtembergske Forening for Israel* (1874) (4, 189) havde 1880 en Missionær og en Indtægt af 6400 Kr.[5].

8. *Foreningen til Grundlæggelse af en evang. luth. Mission i Østafrika* er stiftet i Hersbruck (Baiern 1886) og vil til Efteraaret udsende 2 Missionærer, uddannede af *Selskabet for indre Mission i den lutherske Kirkes Forstand* (4, 203) i Neuendettelsau, den siden 1878 arbeider i Australien[6].

b. Unerede og Reformerte.

1. *Det Berlinske M. S.* (1824) (2, 243. 3, 273) har Missioner i Kina og Sydafrika. Det havde 1883 62 Missionærer og en Udgift af 297,351 Kr.[7].

2. *Det rhinske M. S.* (Barmen 1828) (2, 243), har Missioner i Asien og Sydafrika. Det havde 1883 70 Missionærer og en Udgift af 315,760 Kr.[8].

3. *Det nordtydske M. S.* (Bremen 1835) (2, 243. 4, 51) har Mis-

---

[1] Allg. Missz. 1885, 263. Stall 1885, 104. Den ev. luth. Missionsanstalt i Breklum. Bredsted 1877.

[2] Mbl. f. Isr. 1885, 37 f. Ogsaa i Erlangen bestaaer der et eller to Jøde M. S. (Medd. af Pastor de le Roi).

[3] Wiggers 1, 157.

[4] Brauer 52 ff. Alex, 50 Jahre der Missionsthätigkeit im Königreiche Sachsen. Dresden 1869, 106 ff. Dibre emoth 1850, 35.

[5] Dibre emoth 1880, 35.

[6] Missionsbote 1886, 31.

[7] Allg. Missz. 1885, 261. Wiggers 1, 194 ff.

[8] Allg. Missz. 1885, 261. Wiggers 1, 202 ff. Rohden, Gesch. d. Rhein. Mg. Barmen 1881, 14 ff.

sioner i Vestafrika og Ny Zeland. Det havde 1883 11 Missionærer og en Udgift af 74,700 Kr.[1].

4. *Det gosznerske M. S.* (Berlin 1836) (2, 243. 3, 273. 4, 204) har Missioner i Indien. Det havde 1883 20 Missionærer, 4 indfødte Præster og en Udgift paa 134,679 Kr.[2].

5. *Pilgrimsmissionen i St. Crischona* (1848) (2, 243. 4, 204) har Missioner i Palæstina og det nordlige Afrika. 1883 havde det 6 europæiske og 3 indfødte Missionærer, og dets Udgift var 37,921 Kr.[3].

6. *Jerusalemsforeningen* (Pottsdam 1845) (2, 244) arbeider i Palæstina. 1883 havde den 1 eur. kvindelig Arbeider, og dens Udgift var 23,706 Kr.[4].

7. *Berlinske Kvindeforening for Kina* (1850) (2, 244) arbeider i Kina. 1883 havde den 1 eur. Arbeider og havde en Udgift af 13,582 Kr.[5].

8. *Kvindeforeningen for Østerland* (Berlin 1848) (2, 243. 4, 204) arbeider i Asien og Sydafrika. 1883 var Udgiften 7985 Kr.[6].

9. *Diakonissestiftelsen i Kaiserswerth* (2, 244. 4, 60) arbeider siden 1851 i Palæstina. Der arbeider 4 Diakonisser[7].

10. *Hospitalet for de Spedalske i Jerusalem* (2, 244), hvor 1 Mand og 3 Kv. arbeider[8]. Udgifterne ere ei angivne.

11. *Det syriske Vaisenhus i Jerusalem* (Jerusalem 1860) (2, 244), 1883 var her 2 Fosterforældre, 2 tydske Lærere, 8 Medhjælpere og 3 Kvinder. 1884 var Udgiften 30,673 Kr.[9].

12. Jødemissionsselskabet i Berlin (Berlin 1822) (2, 244. 4, 204) havde 1880 4 Missionærer. Dets Indtægt var omtr. 16,000 Kr.[10].

13. *Det rhinsk vestfalske Jødemissionsselskab* (Köln 1843) (4, 64) havde 1880 4 Missionærer og en Indtægt af omtr. 14,000 Kr.[11].

14. Om *Foreningen til christelig Omhu for Proselyter* (Berlin) (4, 63) vide vi intet nærmere.

---

[1] Allg. Missz, 1885, 261. Wiggers 1, 216 ff.
[2] Allg. Missz. 1885, 262. Wiggers 1, 200 ff. Missionsfreund 1885, 102.
[3] Allg. Missz. 1885, 263. Ber. 1883, 11 f. Stall 1885, 104.
[4] Allg. Missz. 1885, 263. Stall 1885, 104.
[5] Allg. Missz. 1885, 263. Stall 1885, 104.
[6] Allg. Missz. 1885, 264. Stall 1885, 104.
[7] 1, 9. Mbl. från Palæstina 1883, 67.
[8] Mbl. fr. Palæst. 1883, 59 ff. 1884, 83 ff.
[9] Mbl. från Palæst. 1885, 40.
[10] Wiggers 1, 227. Brauer 20 ff. Dibre emoth 1880, 35.
[11] Brauer 36 ff. Dibre emoth 1880, 35.

15. *Missionsanstalten i Neukirchen* (1876) (2, 244. 4, 101) uddanner Missionærer. Hidtil ere de traadte i Ermelo M. S.'s Tjeneste. Udgifterne kunne vi ikke angive[1].

c. Brødremenigheden.

1. *Brødremenigheden* (Hernhut 1732) (2, 244. 3, 273. 4, 204) arbeider i Asien, Afrika, Amerika og Australien. Den havde 1883 145 Missionærer (145 Hustruer i 1879) 2 indfødte Præster (1879) og en Udgift paa 336,458 Kr.[2].

d. Andre.

1. *Det tydske Tempel* arbeider i Palæstina (2, 244).

2. *Almindelig ev. prot. Missionsforening* (1883) (4, 204) har 2 Missionærer i Kina og Japan. Dens Indtægt er os ubekjendt.

e. Romerskkatholske.

1. *Ludvigsmissionsforeningen* (München) har støttet Missionen i Centralafrika[3].

2. *Committeen til Understøttelse af Negerbørn* (Köln) har blandt andet støttet Missionen i Centralafrika (1871 med 14,000 Kr.)[4].

3. I Reichenbach i Baiern anlagdes 1885 (eller 1886) et Seminarium til Uddannelse af Missionærer til de tydske Kolonier[5].

XI. Sveits.

a. Unerede.

1. *Baselske M. S.* (1815) (2, 244. 4, 204) arbeider i Asien og Vestafrika. Det havde 1884 102 Missionærer, 4 kvindel. Arbeidere, 5 indfødte Præster og en Udgift paa 685,881 Kr.[6].

2. *Selskabet til Fremme af Christendom blandt Jøderne* (Basel 1820) (4, 204) havde 1880 en Station og en Udgift (1876) af omtr. 10,000 Kr.[7].

---

[1] Miss. rev. 1885, 481.
[2] Allg. Missz. 1885, 260. Jahresb. f. 1879, 33 ff. Wiggers 1, 234 ff.
[3] Mitterrutzner, Knoblecher 16. Geyer, Comboni 27.
[4] Geyer 16. 29.
[5] Missionsfreund 1886, 35.
[6] Wiggers 1, 175 ff. Jahresb. 1885, XVII, 88.
[7] Jahresb. 1877, 14. Wiggers 1, 226 f. Dibre 'emoth 1880, 35.

b. Reformerte.

1. *Waadtlandske M. S.* (Lausanne) (2, 244) arbeider i Afrika. Det havde 1883 7 Missionærer og en Udgift paa 60,560 Kr.[1].

XII. Østerrig.

a. Romerskkatholske.

1. *Marieforeningen* (Wien 1850) støtter Missionen i Centralafrika[2].

2. *Leopoldsforeningen* støtter de romerskkatholske Missioner[3].

XIII. Italien.

1. *Congregationen for Troens Udbredelse* (Congr. de propaganda fide) (Rom 1622) uddanner Missionærer og styrer de romerskkatholske Missioner. Dens meget betydelige Indtægt kunne vi ikke angive[4].

2. *Hedningemissionsselskabet eller Seminariet for H. M. i Mailand* (1850) har Missionsgjerning i Asien (Stifterne Centralbengalen, Ø. Birma, Heiderabad)[5].

3. *Institutet i Verona* (Instituto delle missione por la Nigrizia. Verona 1867) har Missionsgjerning i Afrika. (Stift. Centralafrika siden 1872)[6].

4. *De italienske Franciskanere* have Missionsgjerning i Asien (Øst Hupe, Nord Hupe, Sjensi, Sjansi) og Afrika (Stiftet Tripolis)[7].

5. *Den gode Hyrdes Forening* (associazione del buon pastore Verona 1867) støtter Missionen i Centralafrika[8].

6. *Det kinesiske Collegium i Neapel* (1725) uddanner Kinesere til Missionsgjerningen i Kina. Det er ikke meget betydeligt[9].

---

[1] Allg. Missz. 1885, 513.

[2] Mitterrutzner Knoblecher 15 ff.

[3] Kath. Miss. 1878, 94.

[4] Kath. Miss. 1875, 25 ff. Clausen, Tidskr. for udenl. theol. Litt. Kbhvn. 1851, 508 ff.

[5] 4, 87. 95. 98 (til 1, 84. 95. 143). Kath. Miss. 1875, 115 f.

[6] 4, 144 (til 2, 166). Geyer 33.

[7] Kath. Miss. atl. S. 16. Madras C. D. 187 f.

[8] Geyer 23.

[9] Mem. of Father Ripa. London 1861, 149 ff. 158.

7. *Kapucinerne* i Rom have Missioner i as. Tyrki, Sydamerika og Afrika (Tunis, Seychellerne)[1].

8. *M. S. i Genua* har Missioner i Brasilien og Tyrkiet[2].

9. *Canosserinderne* eller den christelige Kjærligheds Døtre (de Fattiges Tjenestekvinder) opdrage fattige Kvinder. De arbeide i Kina og talte 1877 53 Søstre (deraf 10 Indfødte). Om Ordenen er italiensk vide vi ikke bestemt[3].

XIV. Spanien.

1. *Spanske Franciskanere* arbeide i Marokko. 1872 var her 27 Missionærer[4].

2. *Den ubesmittede Jomfru Marias Hjertes Børn* tilsigtede 1883 at sende Missionærer til Fern. del Po, men vi vide ikke, om det er sket[5].

XV. Amerikanske Fristater.

a. Lutherske.

1. 1835 stiftedes *Central M. S.,* der var et indre M. S., men havde til Hensigt senere at tage sig af Hedningemissionen. Med det Formaal stiftedes 1837 *Generalsynodens Hedninge M. S.* Det har Missioner i Indien og Vestafrika (2, 245) og havde ved Begyndelsen af 1885 5 Missionærer, 3 kvindelige amer. Arbeidere (foruden de gifte) 3 indfødte Præster. Udgifterne 1883 vare 82,443 Kr. Sekretæren boer i Baltimore[6].

2. *Generalsynodens indre og ydre Kvinde M. S.* (Springfield 1879) (2, 245) har 1 kvindelig Arbeider i Indien. Indtægten i Regnskabsaaret 1882—83 var 31,850 Kr.[7].

3. *Generalsynodens Børne Hedninge M. S.* (Baltimore 1873) havde i Toaaret 1883—85 en Indtægt af 17,122 Kr. Det synes,

---

[1] Dobbins 81.
[2] Dobbins 82.
[3] Kath. Miss. 1879, 2.
[4] 4, 120 (til 2, 2).
[5] 4, 58 (til 2, 58).
[6] Stall 1885, 45 ff. 1886, 61. Wiggers, 143 ff.
[7] Stall 1885, 52. Hist. sketch 90 ff. 204.

som om det ganske lønner en af Generalsynodens Missionærer i Indien[1].

4. *Det amer. lutherske M. S.* (General council) (Pottstown 1869) (2, 245) havde ved Begyndelsen af 1886 4 Missionærer og 2 indfødte Præster i Indien. Dets Udgift var i 1883 30,740 Kr.[2].

5. *Norsk dansk Zionsforening for Israel* (4, 205) hører til den dansk norske Conferense. Den har 2 Missionærer i Rusland og Amerika. 1883—84 var Indtægten 13,892 Kr.[3].

6. *Augustanasynoden* har en Missionær i Utah (3, 274). Desuden have 2 andre nordiske lutherske Præster 1884 arbeidet i Utah, men hvilket Kirkesamfund de have hørt til, vide vi ikke[4].

7. *Generalsynoden i Sydstaterne* (Richmond Va) (4, 206) udsendte 1885 sin første Missionær til Indien[5].

8. *Udvalget for Indianermissionen i den norske Synode* har en Missionsskole i Wittenberg, hvor der opdrages Indianerbørn (4, 206)[6].

b. Anglikanske.

1. *Den protestantisk biskoppelige Kirke* (Ny York 1835) (2, 245. 3, 273. 4, 205) arbeider i Asien, Afrika og Amerika. 1885 havde den i sin Tjeneste 35 Missionærer (og 2 blandt Mormoner), 26 Kvinder og 52 indfødte Præster. Dens Udgifter 1884—85 vare 709,572 Kr. Dens Gjerning i Grækenland og Mexiko er ikke medregnet[7].

2. *Kvinde Hjælpe M. S.* (Ny York 1871) (4, 205) er nærmest et Hjælpeselskab til det foregaaende. 1882 støttede det saaledes 10 amer. kvindelige Arbeidere. Dets Udgift 1884 til Hedninge- (og Indianermissionen) var 119,121 Kr.[8].

3. Samme Kirkes *Jødemissionsudvalg* (Ny York 1878) arbeider i Amerika. Det havde i 1883—84 13 Missionærer, 6 Kvinder og arbeidede i Samvirken med 270 Sognepræster. Dets Udgift 1884—85 var 57,223 Kr.[9].

---

[1] Stall 1885, 54. 1886, 63.
[2] Stall 1885, 69. 71. 104. 1886, 79.
[3] Stall 1885, 97.
[4] Stall 1885, 66. 92.
[5] Stall 1886, 85.
[6] Kirkebladet, Blair 1886, 143.
[7] Spirit of miss. 1884, 526 ff. 691 f. 1885, 553. 557 ff. 654 ff. 684.
[8] Spirit of miss. 1884, 647. Hist. sketch 86 f. 204.
[9] Spirit of miss. 1884, 691 f. 1885, 732.

c. Reformerte.

1. *Den presbyterianske Kirkes M. S.* (Ny York 1837) (2, 246. 3, 274. 4, 206) arbeider i Asien, Afrika og Amerika. I Mai 1885 havde det i sin Tjeneste 143 Missionærer og 95 indfødte Præster. Dets Udgifter for 1884—85 vare 2,044,488 Kr.[1].

2. Samme Kirkes *Dame M. S.* (Ny York 1869) (2, 246. 3, 274) havde 1883 24 ugifte og 15 gifte amerikanske kvindelige Arbeidere i Asien, Afrika og Amerika. 1880 var dets Udgift 71,271 Kr.[2].

3. *Sammes Kvinde M. S.* (Philadelphia 1870) (2, 246. 3, 274). 1883 havde det 38 ugifte og 61 gifte amerikanske Kvinder i sin Tjeneste i Asien, Afrika og Amerika. 1880 var dets Udgift (de romerskkatholske Lande fraregnede) 347,886 Kr.[3].

4. *Det presbyterianske Kvinde M. S. for Nordvest* (Chicago 1870) (2, 246. 3, 274. 4, 205). 1883 havde det i sin Tjeneste 29 ugifte og 17 gifte amerikanske Kvinder i Asien, Afrika og Amerika. Udgiften (pap. Lande fraregnede) var 1880 193,439 Kr.[4].

5. *Det presbyterianske Kvinde M. S. for Synoden i Albany* (Albany 1872) (2, 246) havde 1881 2 amer. Kvinder i sin Tjeneste i Asien. Dets Udgift var 14,840 Kr.[5].

6. *Synoden paa Longislands Kvinde M. S.* (1873) (2, 246) har ingen selvstændige Missionærer, men støtter Kirkens Mission. Dets Udgift 1880 var (pap. Lande fraregnet) 10,893 Kr.[6].

7. *Den presbyterianske Kirkes indre M. S.* (Ny York 1870) (4, 205) havde blandt Indianer og Mormoner i Fristaterne 1878 10 Missionærer og 16 Kvinder i sin Tjeneste. Udgifterne kunne ikke angives[7].

8. *Den presbyterianske Kirkes indre Dame M. S.* og *Kvinde ydre og indre M. S. i Brooklyn* støtte ovenanførte Selskab[8].

9. *Den vestlige Gren af den presbyterianske Kirkes Stillehavs-*

---

[1] Rep. 1885, 142 ff.

[2] Dobbins 78. Hist. sketch 157 ff. Our mission field 1881, 50.

[3] Dobbins 78. Hist. sketch 162 ff. Rep. 1881, 30. 46.

[4] Dobbins 78. Hist. sketch 169 ff. Rep. 1881, 31. 73.

[5] Dobbins 78. Rep. 1882, 39. 46.

[6] Woman's evang. 1881, N. 8, 60.

[7] Rep. 1878, 102 ff. 1879, 2. 83 f. 160. Rep. Ind. board 1878, 87. Jackson 132 ff.

[8] Rep. Pr. ch. home miss. 1878, 102 ff.

kyst' Kvinde M. S. (St. Francisko) (3, 274) arbeider i Californien. Det havde 1880 en Udgift af 16,011 Kr.[1].

10. *Den presbyterianske Kirke i Sydstaterne* (Baltimore 1861) (2, 246. 3, 274) har Missioner i Kina og blandt Indianerne. 1883 havde den 17 Missionærer, 4 indfødte Præster og en Udgift paa 87,341 Kr.[2].

11. *Det presbyterianske Kvinde M. S. for Sydstaterne* har 3 amer. kvindelige Arbeidere (1879) i Kina og blandt Indianerne foruden de gifte. Iøvrigt er det indesluttet i ovenanførte Selskabs Angivelser[3].

12. *Den forenede presbyterianske Kirke i Amerika* (Philadelphia 1859) (2, 246. 3, 279. 4, 205) har Missioner i Indien og Ægypten. 1883 havde den 17 Missionærer, 36 amerikanske kvindelige Arbeidere (1881) og 8 indfødte Præster (1885) i sin Tjeneste og havde en Udgift af 244,620 Kr.[4].

13. *Den reformerte presbyterianske Generalsynode* (Philadelphia 1881) (4, 90) havde 1885 en indfødt Missionær i Indien og (1883) en Udgift af 18,400 Kr.[5].

14. *Det presbyterianske Kvinde M. S. for Ny England* (3, 274) arbeider i Amerika, men kun blandt Hvide.

15. *Den (hollandsk) reformerte Kirke i Amerika* (Ny York 1857)[6], der 1817 havde været med til at danne *det forenede ydre M. S.* (3, 275), hvilket 1826 gik op i det amerikanske M. S., skilte sig 1857 og blev selvstændig. Den har Missioner i Asien (2, 246). 1883 havde den 20 Missionærer, 11 amer. kvindelige Arbeidere (1881) 19 indfødte Præster (1885) og en Udgift af 291,679 Kr.[7].

16. *Den (hollandsk) reformerte Kirkes Kvinde M. S.* (Ny York 1875) har ingen selvstændig Virksomhed[8].

---

[1] Rep. 1881, 49.

[2] Allg. Missz. 1885, 442. Rep. 1880, 12 ff.

[3] Rep. 1880, 12 ff.

[4] Allg. Missz. 1885, 441. Rep. 1882, 70. Dobbins 86 (hvor der tillige omtales (1879) en mandlig og 1 kvindelig Miss. blandt Kineserne i Californien, men det omtales ei i Beretningen. Mulig har Kirken et indre M. S., der driver denne Gjerning). Miss. rev. 1886, 41.

[5] Allg. Missz. 1885, 444. Miss. rev. 1886, 45.

[6] Dobbins 85 har 1832. Corvin 82.

[7] Allg. Missz. 1885, 441. Dobbins 85. Rep. Miss. rev. 1886, 44.

[8] Hist. sketch 76 f.

17. *Den reformert presbyterianske Kirke* (Ny York 1859) (2, 246) har Missioner i Syrien og Californien. 1885 havde den 3 Missionærer, 1 Læge, 5 Kvinder i sin Tjeneste og 1883 en Udgift af 46,440 Kr.[1].

18. *Den cumberlandske presbyterianske Kirke* (St. Louis 1876) (2, 246. 3, 274. 4, 206) har Missioner paa Japan og blandt Indianerne. 1883 havde den 6 Missionærer, 8 indfødte Præster (1885) og en Udgift af 84,500 Kr.[2].

19. *Den cumberlandske presb. Kirkes Kvinde M. S.* (Evansville, Ind. 1880) har 2 kvindelige Missionærer paa Japan. Udgifterne ere medregnede i Nr. 17[3].

20. *Den associerede reformerte Synode* (i Sydstaterne) (Philadelphia) (4, 206) der fra 1875—81 havde underholdt en af den forenede presb. Kirkes Missionærer i Ægypten, har fra 1878 en selvstændig Missionær i Japan. Udgiften 1883 var 3784 Kr.[4].

21. *Den reformerte Kirke i de Forenede Stater* (ikke = N. 15) stiftede 1838 et Selskab for Hedningemissionen, men arbeidede først sammen med det amerikanske M. S., derpaa med det tydsk evang. M. S. 1878 paabegyndte det en selvstændig Mission i Japan. 1884 var her 3 Missionærer. Udgiften var 16,503 Kr.[5].

22. *Den reformerte Kirkes indre M. S.* har 1 Missionær blandt Indianerne. Udgiften 1884 var 381 Kr.; Resten afholdt Sheboygan classis[6].

23. *Det tydsk ev. M. S.* i de Forenede Stater (Ny Brunsvig 1866) (2, 246) har overgivet sin Gjerning til *den tydske ev. Synode for N. Amer.* (St. Louis). Det arbeider i Asien, hvor det har 5

---

[1] Allg. Missz. 1885, 442. Miss. rev. 1886, 43.

[2] Allg. Missz. 1885, 443. Miss. rev. 1886, 49.

[3] Dobbins 78. 87. Hist. sketch. 174 f. 204.

[4] Dobbins 87. Allg. Missz. 1885, 447. Rep. Un. pr. ch. 1879—80, 5. 10. 1881—82, 8 f. 15. Miss. rev. 1886, 48. 1883, 35.

[5] Allg. Missz. 1885, 472. S. 76 Lin. 14—18 forandres til „*Den (tydske) reformerte Kirke* i de Forenede Stater udsendte 1879 en Missionær til Japan, der først bosatte sig i Yakohama, derefter i Tokio. 1885 anlagdes en Station i Sendai. Ved Udgangen af 1884 var her 3 Missionærer og omtr. 5 Christne. (Allg. Missz. 1886, 182 f.).

[6] Allg. Missz. 1886, 183. Stationen er ved Black River Falls (for Winnebago).

Missionærer, 5 amer. Kvinder i sin Tjeneste. Indtægten 1885 var 406,109 Kr.[1].

d. Congregationalistiske.

1. *Det amerikanske M. S.* (Boston 1870) (2, 247. 3, 275. 4, 207) har Missioner i Europa, Asien, Afrika og Australien. 1826 forenedes dermed *det forenede ydre M. S.* (3, 275), med hvilket 1800 *Ny York M. S.* var blevet forenet. Det havde 1884 149 Missionærer, 14 Lægmænd, 147 indfødte Præster i sin Tjeneste, og dets Udgifter var 2,162,070 Kr. Missionerne i papistiske Lande ere ikke medregnede[2].

2. *Kvinde M. S.* (Boston 1869) (2, 247. 3, 275) havde 1880 Stationer i alle Verdensdele, de blandt de amerikanske Indianere ere mulig siden gaaede over til den amerikanske Missionsforening. Det havde 47 ugifte og 27 gifte amerikanske Kvinder (samt 4 ugifte blandt Indianerne) i sin Tjeneste. Dets Udgifter var 492,853 Kr., men forresten er dette og de andre Kvindeselskabers Udgifter medregnede ovenfor i det amerikanske M. S.'s Udgifter[3].

3. *Kvinde M. S. for det Indre* (Chicago 1868) (2, 247. 3, 275) har (1880) 1 gift, 22 ugifte amerikanske Kvinder i sin Tjeneste i Europa, Asien og Afrika foruden 3 ugifte og 1 gift blandt Indianerne. Dets Udgifter var 1880 81,538 Kr.[4].

4. *Kvinde M. S. for Stillehavskysten* (S. Francisco 1874) (4, 207) har en amer. kvindelig Arbeider i as. Tyrki. Dets Udgift 1884 var 11,778 Kr.[5].

5. *Kvinde Indre M. S.* (Woman's home miss. ass.) (Boston 1880) har Missioner blandt Indianerne og Mormonerne i Amerika[6].

e. Hernhuter.

1. *Brødremenigheden i Amerika* (Dayton, Ohio 1853) (2, 247) havde 1883 7 amer. Missionærer og 9 indfødte Præster i sin

---

[1] Miss. rev. 1883, 35. 1885, 41 f. 1886, 47. (den kaldes feilagtig for den (tydske) ref. Kirke i Amer. (Allg. Missz. 1886, 182).
[2] Rep. 1885, 90 ff. Wiggers 1, 138. Mem. volume of the first 50 years of A. B. C. F. M. Boston 1862, 79 ff. Stat. prot. m. 1872—73, XIV.
[3] Dobbins 78. Rep. 1881, 143 ff. Rep. A. B. C. 1885, 13.
[4] Rep. 1880, 67 ff. Dobbins 78.
[5] Hist. sketch 204. Rep. ABC. 1885, 13.
[6] Congr. yearb. 67.

Tjeneste i Afrika. Dens Udgifter var til Missionen i Tydskland og Afrika 142,111 Kr., hvoraf vel Halvdelen falder paa hver[1].

2. *Brødremenighedens Kvinde Missionsselskab* (Dayton, Ohio 1875) (4, 208) havde 1882 1 Missionær, 2 indfødte Præster, 3 ugifte og 1 gift amerikansk Kvinde i sin Tjeneste i Vest Afrika. Indtægten var 24,803 Kr.[2].

f. Methodister.

1. *Den methodistisk biskoppelige Kirke* (Ny York 1819) (2, 247. 3, 275. 4, 207) har Missioner i Asien, Afrika og Amerika (Mission blandt Christne udeladt). Det havde 1884 190 Missionærer, 88 indfødte Præster i sin Tjeneste. Udgifterne i 1885 vare beregnede til 1,393,720 Kr. Paa Missionsmarken selv indsamledes 1884 mindst 87,262 Kr.[3].

2. *Den methodistisk biskoppelige Kirkes Kvinde Hedninge M. S.* (1869) (2, 247. 3, 275. 4, 207) havde 1884 Missioner i Asien, Afrika og Amerika med 50 ugifte og 2 gifte amerikanske Kvinder. Indtægten 1881—82 var 400,209 Kr. Den er iøvrigt medregnet under det foregaaende Selskab[4].

3. *Stillehavskystens kvindelige M. S.* (bisk. meth.) (St. Francisco 1870) (4, 207) har en gift kvindelig amer. Arbeider i Californien (1882). Dets Udgifter ere ikke angivne[5].

4. *Den meth. biskoppelige Kirke i Sydstaterne* (Nashville 1846) (2, 247. 3, 275. 4, 207) arbeider i Kina og blandt Indianerne (Missionen blandt Christne forbigaa vi). Den har her 29 Missionærer, 27 indfødte Prædikanter (1884). Til 1885 var bestemt at bruges 117,032 Kr.[6].

5. *Ovenanførte Kirkes Kvinde M. S.* (Nashville 1878) (2, 247. 3, 275. 4, 207) arbeider i Kina og blandt Indianerne og havde 1884 11 amer. kvindelige Arbeidere. Indtægten var 1881—82 94,781 Kr., men er medregnet under det foregaaende Selskab[7].

---

[1] Miss. rev. 1885, 242 (Der angives 20 indfødte Præster, og i Tydskland 11 Missionærer, altsaa rimeligvis 9 indfødte Præster i Afrika.

[2] Hist. sketch 179 ff.

[3] Rep. f. 1884, 28 f. 263 ff. Allg. Missz. 1885, 437. Reid, Miss. and the M. S. of the meth. ep. ch. N. York 1879, 1, 14 ff.

[4] Hist. sketch 109 ff. 204.

[5] Hist. sketch 142 ff. 204.

[6] Allg. Missz. 1885, 440. Rep. 1885, 120 ff.

[7] Hist. sketch 142 ff. 204. Rep. M. Ep. ch. S. 1885, 126.

6. *Den meth. prot. Kirke* (Washington 1878) (2, 247. 3, 275) har 1 Missionær i Japan. Indtægterne vare 1883 10,420 Kr.[1].

7. *Den meth. prot. Kirkes Kvinde M. S.* (Pittsburg 1880) havde 1883 2 amer. Kvinder, der arbeidede i Japan. Udgifterne ere ikke angivne[2].

8. *Fri Methodist Kirken* (Chicago 1883) har en Missionær i Indien (4, 91). Indtægten var 1883 8152 Kr.[3].

9. *Den afrikansk methodistisk biskoppelige Zionskirke* (2, 247. 4, 129) har en Mission i Vestafrika[4].

10. *Biskop Taylors Mission* i Vestafrika (1885) (4, 123) har 14 Missionærer (1885). Dens Udgift 1885—86 var 116,284 Kr.[5].

11. *Den afrikanske meth. bishop. Kirke* (Richmond, Ind. 1878) (4, 207) har i Vestafrika og blandt Indianerne 27 Missionærer, 4 amer. Kvinder, 1 indfødt Præst. Dens Udgifter 1883 var 11,747 Kr.[6].

12. *Dame Kina M. S. i Baltimore* (1848) arbeider i ovennævnte By og havde 1882 2 kvindelige amer. Arbeidere. Udgifterne ere ikke angivne[7].

13. *Den evangeliske Forening* (Cleveland, Oh.) der hører til Albright Methodisterne, havde 1883 3 Missionærer og 6 kvindelige Arbeidere i Japan. Udgiften var 60,669 Kr.[8].

g. Baptistiske.

1. *Den amer. bapt. Missionsforening* (Boston 1814) (2, 247. 3, 275. 4, 207) opstod 1845, da de sydlige Baptister udtraadte af General Missions Conventionen for Baptisterne i Fristaterne (1814). Det har Missioner i Asien og Afrika (dets Gjerning blandt Christne forbigaaes). 1884 var her 96 Missionærer, 5 Læger og 191 indfødte Præster. Udgiften var 1,354,550 Kr.[9].

2. *Kvinde Baptist M. S.* (1871) (2, 247) har Arbeidere i

---

[1] Dobbins 86. Allg. Missz. 1885, 443. Miss. rev. 1885, 242.
[2] Hist. sketch. 154 ff.
[3] Miss. rev. 1885, 217.
[4] Allg. Missz. 1885, 444.
[5] Bas. M. M. 1886, 85. Krist. Tid. 1886, 124.
[6] Allg. Missz. 1885, 444. Miss. rev. 1885, 239.
[7] Hist. sketch 100 ff. 204.
[8] Miss. rev. 1885, 241. Dobbins 72.
[9] Rep. 1885, 140. Tupper 466. Wiggers 1, 140.

Asien. 1882 havde det her 15 ugifte og 8 gifte kvindelige Arbeidere. Dets Indtægt var 198,707 Kr.[1].

3. *Kvinde Baptist M. S. for Vesten* (Chicago 1871) (2, 247. 4, 207) arbeider i Asien og Vestafrika. 1882 havde det 13 ugifte og 2 gifte amerikanske Kvinder i sin Tjeneste. Dets Pengeforhold er os ubekjendt[2].

4. *Kvinde Baptist M. S. for Stillehavskysten* (St. Francisko 1874) har ingen selvstændig Virksomhed[3].

5. *Kvinde Baptist M. S. for Nordvest* (2, 247. 4, 207) har 3 kvindelige Missionærer i Kina[4].

6. *Kvinde Baptist M. S. for Oregon* (4, 195) har 1 kvindelig Arbeider i Kina.

7. *Det amer. Baptist Indre M. S.* (Ny York 1858) havde 1871 Missioner i Amerika med 14 Missionærer med mindst 30,000 Kr. Udgift[5].

8. *Sydlige Baptist Conventions M. S.* dannede sig 1845 ud af General Missions Conventionen for Baptisterne i Fristaterne (Richmond, Va.) (2, 247). Det har Missioner i Kina, Vestafrika og blandt Indianerne. 1883 havde det 20 Missionærer, 10 Kvinder (1881), 3 indfødte Præster (1881) og en Udgift af 101,354 Kr.[6].

9. *Frivillie Baptist M. S.* (Lawrence, Mass. 1833) (2, 247) har Missioner i Indien og havde der 1883 5 Missionærer og en Udgift af 24,574 Kr.[7].

10. *Det frie Baptist Kvinde M. S.* (Providence 1873) har Missioner i Indien. Det havde der 1882 4 ugifte og 1 gift amerikansk Kvinde i sin Tjeneste. Udgiften 1880 var 16,026 Kr., hvori dog Udgiften til Mission blandt Negre i Amerika var medregnet. Den daværende Udgift til Hedningemissionen (3 Arbeidere) kan vel anslaaes til 10,000 Kr.[8].

11. *Syvende Dags Baptist M. S.* (Ashaway R. J. 1842) (2,

---

[1] Hist. sketch 13 ff.

[2] Hist. sketch 33 ff. 204.

[3] Hist. sketch 42 ff.

[4] Rep. 1878, 64.

[5] Rep. 1872, 18 f. 106.

[6] Tupper 466 f. Allg. Missz. 1885, 439. For. Miss. journ. 1881. N. 13

[7] Allg. Missz. 1885, 438. Miss. rev. 1885, 167.

[8] Hist. sketch 45 ff. Rep. 1880, 33.

247) har Mission i Kina med 1 Missionær og en Udgift af 24,574 Kr.[1].

12. *Christi Disciple* (Cincinnati 1875) (4, 207) har Missioner i Asien (dets Missioner blandt Christne udenfor Tyrkiet fraregnede). 1883 havde det i Asien 5 Missionærer, 3 indfødte Præster og en Udgift af 29,520 Kr.[2].

13. *Christi Disciples Kvinde M. S.* (Indianopolis 1874) (4, 207) arbeider i Indien og Vestindien. Det har 2 Missionærer og 4 amer. ugifte Kvinder i sin Tjeneste (1882). Indtægten var 35,400 Kr.[3].

14. *De consoliderede amer. Baptister* (Consolidated Am. Bapt. colored) (Ny York 1884) (4, 207) har 1 Missionær i Vestindien. Udgiften er ikke angivet[4].

15. *Baptistconventionens Hedninge M. S. (farvet)* (Richmond, Va. 1883) dannedes 1883 udaf Nr. 13, idet den sydlige Del af Kirkesamfundet skilte sig ud. Det arbeider i Afrika. Dets Udgift er endnu ikke angivet. Missionærernes Antal var i Slutningen af 1884 5[5].

16. *Mennoniterne* have Missioner blandt Indianerne. 1883 havde de 2 Missionærer og en Udgift af 7312 Kr.[6].

17. *Newtonmissionen* (4, 191) havde 1881 en Missionær i Japan. Noget nærmere om den er os ikke bekjendt[7].

18. *Det amerikanske og udenlandske B. S.* (4, 207) støtter Missionen. Noget nærmere er os ikke bekjendt.

h. Kvækerne.

1. *Vennernes M. S.* (2, 248. 3, 276. 4, 208) arbeider blandt Indianerne og paa Jamaika. 1883 havde det 3 Missionærer og en Udgift af 27,000 Kr.[8].

---

[1] Allg. Missz. 1885, 439. Minutes 1880, 16. Dobbins 87. Miss. rev. 1885, 169.

[2] Allg. Missz. 1885, 443. Rep. 1883, 4. 23. Hist. sketch 81 f. Miss. rev. 1885, 169.

[3] Hist. sketch 79 ff. 204.

[4] Miss. rev. 1885, 307.

[5] Miss. rev. 1885, 166 f. 307.

[6] Allg. Missz. 1885, 444.

[7] Dobbins 81.

[8] Allg. Missz. 1885, 444.

i. Romerskkatholske.

1. *Benediktinerne* fra Abbediet St. John (tidligere kaldet St. Lewis on the sea, anlagt 1865 i Stearns Cy. (Minn.) arbeider blandt Indianerne[1].

k. Uconfessionelle.

1. *Den amerikanske Missionsforening* (Ny York 1846) (2, 248. 3, 276. 4, 208) arbeider i Amerika. Den havde 1883 13 Missionærer, 6 Kvinder (1880) og en Udgift af 121,954 Kr.[2].

2. *Den evangeliske Forening* (1876) (2, 248) arbeider i Japan. 1883 havde den 2 Missionærer og en Udgift af 30,992 Kr.[3].

3. *Den amerikanske kvindelige Forenings M. S.* (Ny York 1861) (2, 248. 4, 208) arbeider i Asien (Grækenland forbigaaet). Det havde 1883 10 ugifte, 1 gift amerikansk kvindelig Missionær og 1880 en Udgift af 113,762 Kr.[4].

4. *Det evangeliske Tabernakel i Ny York* (4, 123) har gjort et Tilløb til Missionsvirksomhed.

5. *Det amerikanske B. S.* (Ny York 1816) (2, 248. 3, 276. 4, 208) støtter Missionen i alle Verdensdele. 1883 bidrog det dertil 403,217 Kr.[5].

6. *Det amerikanske Traktatselskab* (Ny York 1825) (2, 248. 4, 208) støtter Missionen i alle Verdensdele. 1884 bidrog den dertil 22,783 Kr.[6].

7. *Morris' christelige Skole* i Vestafrika (1881) (4, 196) har en kvindelig amerikansk Arbeider. Udgiften var omtr. 4500 Kr.[7].

XVI. Kanada.

a. Anglikansk.

Om den anglikanske Kirkes Virksomhed henvise vi til England (S. 220, N. 22, 27 og 34).

---

[1] Kath. Miss. 1881, 177 ff. (Stat Winte earth res. cul. 1878 bl. Chippevær).

[2] Allg. Missz. 1885, 440. Rep. 1880, 70 ff. Congr. yearb. 56, der anfører dette som congregationalistisk, siger, at den har 27 Miss. blandt Indianerne, 27 Hjælpere blandt Kineserne i Amerika.

[3] Allg. Missz. 1885, 443.

[4] Hist. sketch 194 ff. 204. Rep. 1881, 31 f.

[5] Wiggers 1, 147. Rep. 1884, 145.

[6] Wiggers 1, 149. Rep. 1885, 92 ff.

[7] Miss. rev. 1884, 56. Allg. Missz. 1885, 505.

b. Presbyteriansk.

1. *Den kanadisk presbyterianske Kirke* (2, 246. 3, 275. 4, 206) har en østlig og en vestlig Committé. Den første arbeider paa Trinidad og Ny Hebriderne, den anden i Asien og blandt Indianerne. Ved Begyndelsen af 1886 havde den 18 Missionærer, 4 indfødte Præster, 9 amer. Kvinder (af hvilke nogle ere anførte nedenfor). Dets Udgift 1884—85 var 231,810 Kr.[1].

2. *Den kanadisk presb. Kirkes Kvinde M. S.* (1876) har ogsaa to Committeer, den vestlige (Toronto) og den østlige. Med det blev 1885 forenet Presbyteriet Kingstons M. S. Den har fire amer. kvindelige Missionærer i Indien. Dets Indtægt 1884 var 35,000 Kr.[2].

3. *Halifax Kvinde M. S.* (Halifax 1876) (2, 246. 3, 375) har en kvindelig amer. Missionær paa Trinidad (1886). Dets Udgift 1881 var 2800 Kr.[3].

4. *Den indiske Børnehjems- og Ungdomsforening* (4, 206) (omtr. 1852) støtter Kirkens Mission i Indien og Amerika. Dens Udgifter ere ikke angivne[4].

c. Congregationalistisk.

1. *Kanada congregationalistiske Hedninge M. S.* (1881) antog 1885 en Missionær til at arbeide i Sydvestafrika, ligesom det ogsaa støtter det amer. M. S. Gjerning i Tyrkiet. Indtægten 1885 var 3911 Kr.[5].

2. *Kanada congregationalistiske M. S.* opstod 1884 ved Forening af Kanada congreg. M. S. og Ny Skotland og Ny Brunsvig congreg. Forening. Det har 1 Missionær i Kanada. Udgiften 1884—85 var 730 Kr. (Resten betalte Menigheden)[6].

---

[1] Presb. rec. 1886, 64. Acts and proceed. 1885, CI ff.

[2] Presb. rec. 1885, 94. 245. Acts and proceed. 1885, CVII. CXV. Rep. W. F. M. S. West. Toronto 1881, 45.

[3] Presb. rec. 1882, 148. 1886, 64.

[4] Presb. rec. 1877, 73. 1882, 70. 103.

[5] Congr. yearb. 1885—86. Toronto 228. 231 (han skal arbeide sammen med det amerik. M. S., men saaledes, at denne Mission engang kan gaa over til det her omtalte Selskab) 233.

[6] Congr. yearb. 179. 208 (Stationen ligger i Frenchbay og underholdtes før af det nu ophørte Indian miss. soc., der nu er forenet dermed. (Medd. af Past. Wilkes i Montreal). Der arbeides blandt Chippevæer.

3. *Det kanadiske Kvindeselskab for Hedningemission* (1871) har ingen selvstændig Virksomhed. Dets Indtægt 1880 var 3193 Kr.[1].

d. **Methodistisk.**

1. *Methodistkirken i Kanadas M. S.* (Toronto 1824) (2, 247. 3, 275) arbeider i Japan og blandt Indianerne. Det havde 1883 32 Missionærer. Dets Udgifter vare 90,263 Kr.[2].

2. *Den britiske methodistisk biskoppelige Kirke i Kanada (farvet)* (Chatam) (4, 207) har Missioner i Vestindien og Guiana med 10 Missionærer (itinerant ministers). 1882 var Indtægten 3948 Kr. 1884 forenedes den med den afrikanske meth. bisk. Kirke i Fristaterne[3].

e. **Baptistiske.**

1. *Det kanadiske Baptist M. S.* (for den vestlige Del) (Hamilton 1873) arbeider i Indien. 1885 havde det 5 Missionærer og 1 indfødt Præst og en Udgift af 44,232 Kr.[4].

2. *Det kanadiske M. S. for Søprovinserne* (Windsor, N. S.) (2, 248) havde 1880 3 Missionærer i Indien og en Udgift af 35,980 Kr.[5].

3. *Kvinde M. S. for Vesten* (Ontario 1876) (2, 248) lønner en ugift amer. kvindelig Missionær i Indien. Udgifterne ere medregnede under Nr. 1[6].

4. *Kvinde M. S. for Østen* (d. e. det østlige Ontario og Kvebek) (1876) støtter Missionen. Indtægten er medregnet under N. 1[7].

5. *Ontario Baptist Indre M. S.* arbeider blandt Indianerne i Kanada[8].

---

[1] Rep. 1880, 23.

[2] Allg. Missz. 1885, 505. Rep. 1884, 1. 147 f. CXXVII (om nogen af de 19 indfødte Hjælpere er ordineret kan ikke sees).

[3] Miss. rev. 1885, 306.

[4] Allg. Missz. 1885, 505. Bapt. yearbook. Ont. Queb. Manit. Toronto 1885, 16 ff. 1886, 84. Miss. rev. 1885, 168.

[5] Bapt. yearbook of the mar. prov. of Can. 1880, 39 ff. Bangal. rep. 2, 284 f.

[6] Bapt. yearb. Toronto 1885, 33. Bapt. yearb. 1886, 83. 88.

[7] Bapt. yearb. 1886, 92. 94.

[8] Bapt. yearb. 1886, 47. 62 (der er en Station med 1 Miss. og 250 Medl. (Tuscarora) paa en Reserve nær ved Brant).

f. Uconfessionel.

1. *Kanadisk kvindelig M. S. for Hedningemissionen* (2, 248) (Montreal 1871) støtter forskjellige Missioner i Asien og Amerika. Dets Udgift 1880 var 3083 Kr.[1].

g. Romerskkatholsk.

1. *Bethsiamitersøstrene* arbeide i Labrador[2].

XVII. Det øvrige Amerika.

a. Anglikansk.

1. *Vestindisk Kirkeforening for Vestafrika* (1851) (2, 26) arbeider sammen med Evangelieudbredelsesselskabet i Vestafrika.

2. *Jamaikas angl. Kirkes indre og ydre M. S.* (Kingstown 1881) (3, 274) støtter Missionsgjerningen i Stiftet. 1884 havde det 37 Stationer i dette, af hvilke maaske nogle vare besatte af Lægmænd[3].

3. *Guiana Stifts Kirkeselskab* (3, 235. 4, 205) (Georgetown 1856) støtter Missionsgjerningen i Stiftet.

4. *Trinidad Missionsforening* (3, 265) (1861) støtter Missionsgjerningen i Stiftet.

b. Presbyteriansk.

1. *Forenede presb. Kirke paa Jamaika* (4, 132) lønner nogle af den skotske foren. presb. Kirkes Missionærer i Afrika og Indien samt Katekister paa Jamaika. Udgifterne ere os ubekjendte[4].

c. Methodistisk.

1. *Den wesleyanske vestindiske Conferens* (4, 207) overtog 1884 næsten hele det wesleyanske M. S. Gjerning i Vestindien. Antallet af Missionærer og Hjælpere var 1884 90[5].

d. Baptistisk.

1. *Jamaika Baptist M. S.* (3, 276) har 54 Præster i sin Tjeneste[6].

---

[1] Rep. 1881, 6, 23.
[2] 4, 159 (til 3, 72).
[3] Off. yearb. 238.
[4] U. P. C. Miss. rec. 1885, 200.
[5] Rep. 1884, 195 ff.
[6] Rep. 1883, 156.

XVIII. Asien.

a. Luthersk.

1. *Indisk indre M. S. til Santalerne* (Ebenezer 1868) (2, 248) arbeider i Indien og havde i Mai 1885 5 Missionærer (de 2 ikke ord.), 1 Kvinde, 4 indfødte Præster i sin Tjeneste. Udgiften 1884—85 var 85,015 Kr.[1].

b. Anglikansk.

1. *Kalkutta Præsteforøgelsesselskab* (Kalkutta) (2, 248. 4, 208) hjælper til at lønne flere Præster i dette Stift. 1882 lønnede det saaledes 15 Præster[2].

2. *Hjælpepræstefondet i Bombay Stift* (Bombay) (4, 208) lønner (1882) 5 Præster i Stiftet[3].

3. *Madras Stifts Præsteforøgelsesselskab* lønner 2 Præster i Stiftet[4].

4. *Rangun Stifts Præsteforøgelsesselskab* (4, 208) lønner 6 Missionærer i Stiftet[5].

5. *Assam og Cachar M. S.* (Gowhatti 1868) arbeider i Nordindien. 1882 var her 2 Missionærer. Udgifterne ere ubekjendte. Nu er det vist ophørt[6].

c. Reformert.

1. *Indf. prot. Udvalg i Beirut* (Beirut 1873) (2, 248) havde 1881 2 indfødte Arbeidere. Udgiften ubekjendt[7].

2. *Missionen i Ghazipur* (1855) har 2 eur. Arbeidere. Udgiften 1883 var 19,524 Kr.[8].

3. *Gopalgunge Missionen* (1874) har 1 indfødt Præst og en Udgift af 3723 Kr. (1883)[9].

---

[1] Rep. 1885, I, 25.

[2] Clergy list 1882, 559.

[3] Clergy list 1882, 568.

[4] Off. yearb. 241.

[5] Off. yearb. 255.

[6] Col. ch. chr. 1873, 23. Clergy list 1882, 554. Indian miss. dir. 232. Dobbins (1881) 81 siger, at det er gaaet op i Delhi kvindelige Læge M. S., men S. 37 nævner han, at det har 2 Miss. Guardian 1886, 595.

[7] Stat. 1881. Cons. Løytved.

[8] Miss. rev. 1884, 134. 1885, 248.

[9] Miss. rev. 1885, 462 f.

d. Methodistisk.

1. *Missionen i Burhampur* (1881) (4, 193) har 1 Arbeider og i 1883 en Udgift paa 8113 Kr.[1].

e. Baptistisk.

1. *Bethel Missionen* (Jamtara 1875) (1, 121). Her er en Arbeider. Udgiften 1883 var 20,350 Kr.[2].

2. *Frøken Reade i Punruty* (Punruty 1876) (1, 69) har 1 kvindelig Arbeider og en Udgift paa omtr. 5000 Kr.[3].

3. *Abbotsford Missionen* (4, 97). Dens Arbeidere og Udgift kan ikke angives[4].

4. *De strikte Baptister i Madras* (1860) havde 1881 4 Missionærer. Hvorledes det nu er, vide vi ikke[5].

5. *Det Karenske Indre M. S.* (Bassein 1851) lønner sandsynligvis en stor Del af de under den am. bapt. Missionsforening anførte indfødte Karenpræster (64) og -prædikanter. Dets Udgifter kunne vi ikke angive, de vare i 1867 23,570 Kr. og ere nu vist større. 1879 gav saaledes Menigheden i Bassein alene til kirkelige Skoleformaal 82,104 Kr.[6].

f. Plymouthbrødre.

1. *Godaverymissionen* begyndte 1836. Den arbeider i Østindien og havde 1880 5 Missionærer, 1 kvindelig Arbeider. Udgifterne ere os ubekjendte[7].

g. Ikke confessionel.

1. *Frøken Anstey's Mission* i Kolar (Indien) (1, 79) har en kvindelig engelsk Arbeider. Udgiften 1883 var 23,220 Kr.[8].

2. *Missionen paa Hainan* (4, 107. 199) har 1 Missionær. Udgiften omtr. 5000 Kr.[9].

---

[1] Allg. Missz. 1886, 506. Miss. rev. 1884, 307.
[2] Allg. Missz. 1885, 506.
[3] Allg. Missz. 1885, 506.
[4] Miss. rev. 1885, 429.
[5] Indian miss. dir. 1876, 232. Dobbins 81.
[6] Carpenter 166. 381. Rep. Am. bapt. M. M. 1885, 40 ff. Bas. M. M. 1869, 126.
[7] Bangal. rep. 2, 274 ff.
[8] Allg. Missz. 1885, 506.
[9] Allg. Missz. 1885, 506. Den er nu overtaget af den presb. Kirkes M. S. (Miss. rev. 1886, 249.)

3. *Bassein Missionen* (1, 114) har en Missionær, 7 kvindelige Arbeidere. Udgiften 1883 var 8190 Kr.[1].

4. *Missionen i Nizams Land* (4, 193) har 3 Missionærer, 2 kvindelige Arbeidere. Udgiften 1883 var 7605 Kr.[2].

5. *Baldwins Skole* i Jaffa (Jaffa 1869) (2, 249) har 2 eur. kvindelige Arbeidere (1881). Udgiften er os ubekjendt[3].

6. *Frøken Arnotts Skole i Jaffa* (Jaffa 1863) (2, 248) havde 1881 3 eur. kvindelige Arbeidere. Udgiften ubekjendt[4].

7. *Ras Beiruts Skole* (Beirut 1879) (2, 249) havde 1881 2 indfødte Arbeidere. Udgiften ubekjendt[5].

8. *Fru Watson's Skole* (Aïn Zehalte 1876) (2, 249) har 1 kvindelig Arbeider (1881). Udgiften er os ubekjendt[6].

9. *Det protestantiske Børnehjem i Nazareth* (Nazareth) har 1 eur. kvindelig Arbeider. Udgiften os ubekjendt[7].

10. *Bethlehem engelske Dameskole* (Bethlehem) har 2 eur. kvindelige Arbeidere. Udgiften os ubekjendt[8].

11. *Frøken Mangans Lægemission* (Jaffa) (2, 249) havde 1881 4 kvindelige Arbeidere. Udgiften ubekjendt[9].

12. *Frøken Taylors Pigeseminarium* (Beirut 1868) (2, 249) havde 1881 1 kvindelig Arbeider. Udgiften ubekjendt[10].

13. *Mission blandt de Spedalske* (Chamba 1876) (2, 249). Statistiske Meddelelser fattes os.

14. *Kurkumissionen* (1874) (1, 122) har 1 Missionær og en Udgift i 1883 paa 4674 Kr.[11].

15. *Ellichpur Missionen* (1, 85) har 2 Missionærer og 1 indfødt Præst. Udgiften 1883 var 5342 Kr.[12].

---

[1] Allg. Missz. 1885, 506.

[2] Allg. Missz. 1885, 506. Miss. rev. 1885, 426.

[3] Stat. 1881. Cons. Løytved. Allg. Missz. 1885, 505 (hvis det er den der omtalte, var Udg. 1883 4500 Kr.).

[4] Stat. 1881. Cons. Løytved.

[5] Stat. 1881. Cons. Løytved.

[6] Stat. 1881. Cons. Løytved.

[7] Stat. 1881.

[8] Stat. 1881.

[9] Stat. 1881.

[10] Stat. 1881. Cons. Løytved.

[11] Allg. Missz. 1885, 506.

[12] Allg. Missz. 1885, 506. Miss. rev. 1885, 428.

16. *Bombay Hjælpebibelselskab* (Bombay) (2, 249) støtter Missionsgjerningen. Dets Indtægt (Gaver) var 1884 2395 Kr.[1].

17. *Kalkutta Hjælpebibelselskab* (Kalkutta 1812) (2, 249) støtter Missionsgjerningen i Nordindien. Dets Indtægt i Gaver 1883—84 var 1188 Kr.[2].

18. *Allahabad Hjælpebibelselskab* (1, 102) hjælper Missionsgjerningen. Dets Indtægter ere os ubekjendte.

19. *Punjab Hjælpebibelselskab* (Lahore 1868) (2, 249) støtter Missionsgjerningen og anvender Kolportører. Dets Indtægt i Gaver 1883 var 1303 Kr.[3].

20. *Bangalore Hjælpebibelselskab* (Bangalore 1825) (1, 83) havde 1878 en Indtægt i Gaver af 3732 Kr.[4].

21. *Madras Hjælpebibelselskab* (Madras) (2, 249. 4, 209) havde 1880 i Gaver en Indtægt af 18,552 Kr.[5].

22. *Bibelselskabet i Kolombo* (Kolombo) (1, 137) støtter Missionsgjerningen paa Ceylon. Dets Indtægt i de to Aar 1881—83 var 917 Kr., altsaa vel for 1883 458 Kr.[6].

23. *Bibelselskabet i Jaffna* (Jaffna 1839) (1, 137) havde 1880 en Indtægt i Gaver af 1040 Kr.[7].

24. *Birma Bibel- og Traktatselskab* (Rangun 1861) hjælper Missionsgjerningen. Dets Indtægt er os ubekjendt; den er næppe synderlig stor[8].

25. *Kalkutta christelige Traktat- og Bogselskab* (Kalkutta 1825) (1, 94) støtter Missionsgjerningen. Dets Indtægt af Gaver 1884 var 3301 Kr.[9].

26. *Nordindiske Traktatselskab* (Allahabad) (2, 250). Det havde i 1883 en Indtægt i Gaver af 2789 Kr.[10].

27. *Punjab religiøse Bogselskab* (4, 209) støtter Missionsgjerningen og anvender Kolportører, hvortil 1884 anvendtes 4619 Kr.[11].

---

[1] Rep. brit. B. S. 1885, 186.
[2] Rep. brit. B. S. 1885, 180. 183.
[3] Rep. brit. B. S. 1884, 199.
[4] Bangal. rep. 2, 361 f.
[5] Rep. brit. B. S. 1881, 144.
[6] Rep. brit. B. S. 1884, 229.
[7] Rep. brit. B. S. 1881, 146. 1884, 225.
[8] Rep. brit. B. S. 1884, 230. Rep. Am. bapt. un. 1885, 30.
[9] Rep. Rel. Tr. Soc. 1885, 109. Jones 420.
[10] Rep. Rel. Tr. Soc. 1884, 125.
[11] Rep. brit. B. S. 1884, 199. Rep. Rel. Tr. Soc. 1885, 116.

28. *Guzerat Traktat- og Bogselskab* (Ahmedabad) (4, 209) havde 1884 en Indtægt i Gaver af 465 Kr.[1].

29. *Bombay Traktat- og Bogselskab* (Bombay) (2, 250) støtter Missionsgjerningen. Dets Indtægter 1884 var 412 Kr.[2].

30. *Madras religiøse Bog- og Traktatselskab* (Madras 1818) (2, 250) støtter Missionsgjerningen. Dets Indtægt ved Gaver 1884 var 1663 Kr.[3].

31. *Bangalore Traktat- og Bogselskab* (Bangalore 1825) (1, 80) havde i 1884 en Indtægt i Gaver af 344 Kr.[4].

32. *Syd Travankur Traktat- og Bogselskab* (Nagerkoil (1822) 1855) (1, 74) havde i 1878 en Indtægt af 476 Kr.[5].

33. *Ceylon religiøse Traktatselskab* (1, 137), der rimeligvis er det samme som det 1825 stiftede Kolombo Traktatselskab, havde 1884 en Indtægt i Gaver af 844 Kr.[6].

34. *Nordkinas Traktatselskab* (Peking 1883) (4, 209) havde 1884 en Indtægt i Gaver af 2032 Kr.[7].

35. *Midtkinas religiøse Traktatselskab* (Hankov 1876) (4, 209) blev tidligere kaldt Hankov Traktatselskab. Det synes, som om det ikke har nogen selvstændig Indtægt[8].

36. *Det kinesiske Traktatselskab* (Shanghai 1879) (1, 192) raader næppe over synderlige Pengemidler udover, hvad det faaer fra det engelske og amerikanske Traktatselskab[9].

h. Romerskkatholsk.

1. *Dominikanerne* paa Filippinerne have Missionsgjerning i Stiftet Østtunkin og rimeligvis ogsaa i Midttunkin og Fukien (1, 188. 4. 73)[10].

2. *Augustinerne* (rimeligvis fra Filippinerne) have Missionsgjerning i Kina (Nordhunan) (4, 115)[11].

---

[1] Rep. Rel. Tr. Soc. 1885, 122.
[2] Rep. Rel. Tr. Soc. 1885, 119.
[3] Rep. Rel. Tr. Soc. 1885, 128. Bangalore rep. 2, 368.
[4] Rep. Rel. Tr. Soc. 1885, 132. Bangalore rep. 2, 368.
[5] Bangal. rep. 2, 373.
[6] Rep. Rel. Tr. Soc. 1885, 141. Jones 453.
[7] Rep. Rel. Tr. Soc. 1885, 149 f.
[8] Rep. Rel. Tr. Soc. 1883, 173. 1884, 173 ff.
[9] Rep. Am. Tr. Soc. 1885, 97. Rep. Rel. Tr. Soc. 1881, 152.
[10] 4, 73 (til 1, 24. 25).
[11] 4, 115 (til 1. 204).

XIX. Afrika.

1. Anglikansk.

1. *Mauritius Stifts Kirkeselskab* (Port Louis 1876) (2, 250) støtter Missionsgjerningen i Stiftet. Dets Indtægt kunne vi ikke opgive[1].

2. Reformert.

1. *Hollandsk reformerte Synode paa Kap* (Kapstaden) (2, 250. 4, 209). Den arbeider i Sydafrika. 1883 havde den 4 Missionærer; dens Udgifter var 54,000 Kr.[2].

3. Congregationalistisk.

1. *Det indfødte M. S.* (Antananarivo 1875). Dette Selskab havde 1880 604 indfødte Præster paa Madagaskar og en Indtægt af 56,634 Kr.[3].

4. Methodistisk.

1. *Den wesleyanske sydafrikanske Conferens* (Kapstaden) (4, 209) overtog 1883 de fleste af det wesleyanske M. S. Stationer i Sydafrika. 1884 var her 186 Missionærer og Hjælpemissionærer (hvide og farvede). Udgiften til Hedningemissionsformaal 1883 var 237,860 Kr.[4].

5. Baptistisk.

1. *Det farvede M. S.* (Lagos 1885) (2, 53 f.) har en Missionær i denne By[5].

6. Ubestemt.

1. *Den evangeliske Frivillie Forening* (Kapstaden) (2, 102) har 2 indfødte Præster i Sydafrika[6].

---

[1] Rep. S. P. G. 1881, 78. 80.
[2] Allg. Missz. 1885, 512.
[3] L. M. S. Ten years rev. Madag. 158.
[4] Wesl. M. S. Rep. 1885, 220. Allg. Missz. 1885, 325.
[5] Foreign miss. j. 1880, 122.
[6] London M. C. 1879, 75.

2. *Sierra Leone Hjælpe Bibelselskab* (Freetown 1800) (2, 31) ydede 1883 en Gave af 846 Kr. til det britiske Bibelselskab[1].

3. *Mauritius Bibelselskab* (Port Louis) (2, 251) øver vel endel Virksomhed, men det synes, som om dets Indtægt saagodtsom ganske hidrører fra det britiske Bibelselskab.

4. *Mauritius Hjælpe Traktatselskab* (Port Louis 1856) havde 1883 en Indtægt i Gaver af 165 Kr.[2].

7. Romerskkatholsk.

1. *Hedningemissionsselskabet* (congr. des missionaires. Algier 1868) har Missionsgjerning i Sahara, Nyanza og Loango. 1881 forlagdes dets Missionsskole (St. Louis af Carthagos Negeranstalt) til Malta[3].

2. *Foren. paa St. Mauritius til Hedningernes Omvendelse* (1876) arbeider paa denne Ø[4].

XX. Australien.

1. Luthersk.

4. *Immanuelssynoden* i Syd Australien arbeider i Australien og Ny Guinea (4, 182. 183).

2. Anglikansk.

1. *Melanesiamissionen,* hvis engelske Hjælpeudvalg har sit Hjem i Eton, men som styres af dens Biskop (Norfolk Ø) arbeider paa Melanesiaøerne. 1881 var her 6 Missionærer og 5 indfødte Præster foruden de, der anføres under Evangelieudbredelsesselskabet. Udgifterne 1883 vare 153,951 Kr.[5].

2. *Det australiske M. S.* (4, 209) støtter Melanesiamissionen, men i hvilket Omfang er os ubekjendt. Det Samme gjælder

3. *Sydney kirkelige Selskab* (4, 209) og maaske ogsaa

4. *Newcastle kirkelige Selskab* (4, 182) samt

5. *Perth Stift M. F.* (4, 209), der ogsaa støtter Missionen i Australien.

---

[1] Rep. brit. B. S. 1884, 271.
[2] Rep. Rel. Tr. Soc. 1884, 203.
[3] 4, 122. 123. 149 (til 2, 10. 11. 186).
[4] 4, 151 (til 2, 203).
[5] Allg. Missz. 1885, 329. Clergy list 1882, 618 f.

3. Reformert. (4, 209).

1. *Den presbyterianske Kirke i Victoria* har 2 Missionærer paa Ny Hebriderne. Ogsaa de andre Synoder deltage i denne Gjerning, nemlig

2. *Den presbyterianske Kirke i Ny Syd Wales* (1 Miss.),
3. *Ny Zelands presb. Kirke* (1 Miss.),
4. *Otago og Southland presb. Kirke* (2 Miss.),
5. *Syd Australiens presb. Kirke* (1 Miss.),
6. *Tasmania presb. Kirke* (1 Miss.). Pengeudgifterne have vi ikke kunnet erfare.

4. Congregationalistisk.

1. *Den hawajiske evang. Forening* (Honolulu) (4, 209) arbeider paa Hawaji og Sydhavsøerne. 1885 havde den i sin Tjeneste 19 Missionærer, foruden Lærere og gifte Kvinder. Udgifterne vare 1884 60,663 Kr.[1].

2. *Ponape M. S.* (Ponape) arbeider i Forening med ovenanførte Selskab.

3. Om *Kvinde M. S. for Stillehavet* (Woman's board of miss. for the Pacific) (Honolulu) er kun Navnet os bekjendt[2].

5. Methodistisk.

1. *Den australske Conferens* (4, 209) overtog 1884 det wesleyanske M. S.'s Gjerning i denne Verdensdel. 1884 var her 192 Missionærer og Hjælpemissionærer, hvori de indfødte Præster ere medregnede; desuden 84 paa Ny Zeland, hvoraf de allerfleste dog arbeidede blandt de Hvide. Dens Indtægt angives af Grundemann til 33,809 Kr. i 1883[3].

6. Baptistisk.

1. *Det sydaustralske Baptist M. S.* (1, 93. 4, 89) har en Missionær i Indien.

---

[1] Rep. 1885, 22 ff.
[2] Hist. sketch 72.
[3] Rep. Wesl. M. S. for 1885, 222. Allg. Missz. 1885, 325.

28. *Guzerat Traktat- og Bogselskab* (Ahmedabad) (4, 209) havde 1884 en Indtægt i Gaver af 465 Kr.[1].

29. *Bombay Traktat- og Bogselskab* (Bombay) (2, 250) støtter Missionsgjerningen. Dets Indtægter 1884 var 412 Kr.[2].

30. *Madras religiøse Bog- og Traktatselskab* (Madras 1818) (2, 250) støtter Missionsgjerningen. Dets Indtægt ved Gaver 1884 var 1663 Kr.[3].

31. *Bangalore Traktat- og Bogselskab* (Bangalore 1825) (1, 80) havde i 1884 en Indtægt i Gaver af 344 Kr.[4].

32. *Syd Travankur Traktat- og Bogselskab* (Nagerkoil (1822) 1855) (1, 74) havde i 1878 en Indtægt af 476 Kr.[5].

33. *Ceylon religiøse Traktatselskab* (1, 137), der rimeligvis er det samme som det 1825 stiftede Kolombo Traktatselskab, havde 1884 en Indtægt i Gaver af 844 Kr.[6].

34. *Nordkinas Traktatselskab* (Peking 1883) (4, 209) havde 1884 en Indtægt i Gaver af 2032 Kr.[7].

35. *Midtkinas religiøse Traktatselskab* (Hankov 1876) (4, 209) blev tidligere kaldt Hankov Traktatselskab. Det synes, som om det ikke har nogen selvstændig Indtægt[8].

36. *Det kinesiske Traktatselskab* (Shanghai 1879) (1, 192) raader næppe over synderlige Pengemidler udover, hvad det faaer fra det engelske og amerikanske Traktatselskab[9].

h. Romerskkatholsk.

1. *Dominikanerne* paa Filippinerne have Missionsgjerning i Stiftet Østtunkin og rimeligvis ogsaa i Midttunkin og Fukien (1, 188. 4. 73)[10].

2. *Augustinerne* (rimeligvis fra Filippinerne) have Missionsgjerning i Kina (Nordhunan) (4, 115)[11].

---

[1] Rep. Rel. Tr. Soc. 1885, 122.
[2] Rep. Rel. Tr. Soc. 1885, 119.
[3] Rep. Rel. Tr. Soc. 1885, 128. Bangalore rep. 2, 368.
[4] Rep. Rel. Tr. Soc. 1885, 132. Bangalore rep. 2, 368.
[5] Bangal. rep. 2, 373.
[6] Rep. Rel. Tr. Soc. 1885, 141. Jones 453.
[7] Rep. Rel. Tr. Soc. 1885, 149 f.
[8] Rep. Rel. Tr. Soc. 1883, 173. 1884, 173 ff.
[9] Rep. Am. Tr. Soc. 1885, 97. Rep. Rel. Tr. Soc. 1881, 152.
[10] 4, 73 (til 1, 24. 25).
[11] 4, 115 (til 1. 204).

XIX. Afrika.

1. Anglikansk.

1. *Mauritius Stifts Kirkeselskab* (Port Louis 1876) (2, 250) støtter Missionsgjerningen i Stiftet. Dets Indtægt kunne vi ikke opgive[1].

2. Reformert.

1. *Hollandsk reformerte Synode paa Kap* (Kapstaden) (2, 250. 4, 209). Den arbeider i Sydafrika. 1883 havde den 4 Missionærer; dens Udgifter var 54,000 Kr.[2].

3. Congregationalistisk.

1. *Det indfødte M. S.* (Antananarivo 1875). Dette Selskab havde 1880 604 indfødte Præster paa Madagaskar og en Indtægt af 56,634 Kr.[3].

4. Methodistisk.

1. *Den wesleyanske sydafrikanske Conferens* (Kapstaden) (4, 209) overtog 1883 de fleste af det wesleyanske M. S. Stationer i Sydafrika. 1884 var her 186 Missionærer og Hjælpemissionærer (hvide og farvede). Udgiften til Hedningemissionsformaal 1883 var 237,860 Kr.[4].

5. Baptistisk.

1. *Det farvede M. S.* (Lagos 1885) (2, 53 f.) har en Missionær i denne By[5].

6. Ubestemt.

1. *Den evangeliske Frivillie Forening* (Kapstaden) (2, 102) har 2 indfødte Præster i Sydafrika[6].

---

[1] Rep. S. P. G. 1881, 78. 80.
[2] Allg. Missz. 1885, 512.
[3] L. M. S. Ten years rev. Madag. 158.
[4] Wesl. M. S. Rep. 1885, 220. Allg. Missz. 1885, 325.
[5] Foreign miss. j. 1880, 122.
[6] London M. C. 1879, 75.

2. *Sierra Leone Hjælpe Bibelselskab* (Freetown 1800) (2, 31) ydede 1883 en Gave af 846 Kr. til det britiske Bibelselskab[1].

3. *Mauritius Bibelselskab* (Port Louis) (2, 251) øver vel endel Virksomhed, men det synes, som om dets Indtægt saagodtsom ganske hidrører fra det britiske Bibelselskab.

4. *Mauritius Hjælpe Traktatselskab* (Port Louis 1856) havde 1883 en Indtægt i Gaver af 165 Kr.[2].

7. Romerskkatholsk.

1. *Hedningemissionsselskabet* (congr. des missionaires. Algier 1868) har Missionsgjerning i Sahara, Nyanza og Loango. 1881 forlagdes dets Missionsskole (St. Louis af Carthagos Negeranstalt) til Malta[3].

2. *Foren. paa St. Mauritius til Hedningernes Omvendelse* (1876) arbeider paa denne Ø[4].

XX. Australien.

1. Luthersk.

4. *Immanuelssynoden* i Syd Australien arbeider i Australien og Ny Guinea (4, 182. 183).

2. Anglikansk.

1. *Melanesiamissionen,* hvis engelske Hjælpeudvalg har sit Hjem i Eton, men som styres af dens Biskop (Norfolk Ø) arbeider paa Melanesiaøerne. 1881 var her 6 Missionærer og 5 indfødte Præster foruden de, der anføres under Evangelieudbredelsesselskabet. Udgifterne 1883 vare 153,951 Kr.[5].

2. *Det australiske M. S.* (4, 209) støtter Melanesiamissionen, men i hvilket Omfang er os ubekjendt. Det Samme gjælder

3. *Sydney kirkelige Selskab* (4, 209) og maaske ogsaa

4. *Newcastle kirkelige Selskab* (4, 182) samt

5. *Perth Stift M. F.* (4, 209), der ogsaa støtter Missionen i Australien.

---

[1] Rep. brit. B. S. 1884, 271.
[2] Rep. Rel. Tr. Soc. 1884, 203.
[3] 4, 122. 123. 149 (til 2, 10. 11. 186).
[4] 4, 151 (til 2, 203).
[5] Allg. Missz. 1885, 329. Clergy list 1882, 618 f.

3. Reformert. (4, 209).

1. *Den presbyterianske Kirke i Victoria* har 2 Missionærer paa Ny Hebriderne. Ogsaa de andre Synoder deltage i denne Gjerning, nemlig

2. *Den presbyterianske Kirke i Ny Syd Wales* (1 Miss.),

3. *Ny Zelands presb. Kirke* (1 Miss.),

4. *Otago og Southland presb. Kirke* (2 Miss.),

5. *Syd Australiens presb. Kirke* (1 Miss.),

6. *Tasmania presb. Kirke* (1 Miss.). Pengeudgifterne have vi ikke kunnet erfare.

4. Congregationalistisk.

1. *Den hawajiske evang. Forening* (Honolulu) (4, 209) arbeider paa Hawaji og Sydhavsøerne. 1885 havde den i sin Tjeneste 19 Missionærer, foruden Lærere og gifte Kvinder. Udgifterne vare 1884 60,663 Kr.[1].

2. *Ponape M. S.* (Ponape) arbeider i Forening med ovenanførte Selskab.

3. Om *Kvinde M. S. for Stillehavet* (Woman's board of miss. for the Pacific) (Honolulu) er kun Navnet os bekjendt[2].

5. Methodistisk.

1. *Den australske Conferens* (4, 209) overtog 1884 det wesleyanske M. S.'s Gjerning i denne Verdensdel. 1884 var her 192 Missionærer og Hjælpemissionærer, hvori de indfødte Præster ere medregnede; desuden 84 paa Ny Zeland, hvoraf de allerfleste dog arbeidede blandt de Hvide. Dens Indtægt angives af Grundemann til 33,809 Kr. i 1883[3].

6. Baptistisk.

1. *Det sydaustralske Baptist M. S.* (1, 93. 4, 89) har en Missionær i Indien.

---

[1] Rep. 1885, 22 ff.
[2] Hist. sketch 72.
[3] Rep. Wesl. M. S. for 1885, 222. Allg. Missz. 1885, 325.

Oversigt over Missionsgjerningen[1].

	Missionærer.		Indfødte.			Udgift.	Hovedsum.
	Mænd.	Kv.[2]	Præster.	Christne.	Nadvergj.	Kr.	Kr.
Danmark (Lutherske).							
1. Regeringen	7	„	4	o. 8500[3]	„	o. 30000	
2. Danske M. S. (1885)	4	„	1	„	„	63358	
3. Løventhals M. S. (1885)	1	„	„	„	„	3129	
4. Karenermissionen (1885)	2[4]	„	„	„	„	1261	
5. Jødemissionsselskab (1884)	„	„	„	„	„	1130	
(Santaludvalg 1885)	„	„	„	„	„	(36838)	
	14		5	o. 8500		98878	98878
Norge (Lutherske).							
1. Norske Statskirke	?	„	„	?	?	?	
2. Norske M. S.[5]	39[6]	7[6]	4	5215	o. 4000	233951[6]	
3. Biskop Schreuders Mission (1885)	1	„	„	?	?	5942	
4. Israelsmission (1885)	„	„	„	„	„	17166	
5. Kvindef. for Syriamissionen	„	„	„	„	„	?	
(Santaludvalg 1884)	„	„	„	„	„	(45,084)	
	40	7	4	5215	o. 4000	257059	257059
Sverig (Lutherske).							
1. Svenske Statskirke	18	„	„	?	?	?	
2. Svenske M. S. (1884)	[7]	2	„	„	„	21312[8]	
3. Evang. Fosterlandsstiftelse (1884)	16[9]	„	„	76	?	124880	
4. Femøreforeningen (Indt.) (1885)	„	„	„	„	„	4534[11]	
5. Svenske Statskirkes Miss. (1885)	3	„	„	o. 30	„	31929[10]	
6. Den lapske Miss. Venner (1885)	„	„	„	„	„	11000	
7. Svensk Missionsforbund	6[12]	„	„	„	„	5567	
8. Lunds M. S. (1884)	„	„	„	„	„	2270[12]	
9. Israelsmission	3[13]	„	„	„	„	32241[14]	
10. Dameselskab for Kina[15]	„	„	„	„	„	„	
(Santaludvalg og syrisk Udvalg)	„	„	„	„	„	(29357)	
	46	2		106		233733	233733

Anmærkninger.

1. Angivelserne ere for 1883, hvor ikke andet bemærkes. Kilderne ere de ovenfor angivne, og navnlig Allg. Missz. 1885.
2. I Regelen kun de ugifte.
3. Grønland alene. Allg. Missz. 1885, 260. Statshaandb. f. Danm. 1886, 612.
4. Lægmænd.
5. Aarsb. 1884. Norsk Misst. 1884, 182 f.
6. 1884.
7. 5 Lærere.
8. Misst. f. sv. k. 1884, 152 ff.
9. De 6 ere Lægmænd.
10. (Bidrag 1884 12779 Kr. til Leipzigske M. S.)
11. Rimeligvis uord. (Desuden arbeide 2 i den am. Bapt. Mf. Tjeneste.)
12. Burde maaske ikke medregnes.
13. De 2 ere Lægmænd.
14. Indt. Past. Tottie Upsala.
15. Uselvst.
16. De 3 ere Lægmænd.

F[illegible] (L[illegible]ske[illegible]

1. Finske Statskirke	3	”	”	?	?	?	
2. Finske M. S.	7[16]	”	”	18[17]	”	60130	
	10	”	”	18	”	60130	60130
Rusland.							
a. *Lutherske.*							
1. Jødemission	1	”	”	”	”	5400	
2. Proselythjem i St. Petersb. . .	?	”	”	”	”	?	
	1	”	”	”	”	5400	
b. *Russiske Kirke.*							
1. Russiske Statskirke	?	”	”	”	”	?	
2. Russiske M. S.	”	”	”	”	”	273765[18]	
3. Flere M. S. (se S. 217)	”	”	”	”	”	?	
	”	”	”	”	”	273765	279165
Storbritannien og Irland.							
a. *Anglikanske.*							
1. Evangelieudbredelsesselskabet .	172	5[19]	99[19]	o. 120292	o. 31974	1376619	
2. Dameforeningen til Ev. Udbr.	”	38	”	”	”	10584	
3. Den engelske Regering	o. 190	”	”	”	”	”	
4. Det kirkelige M. S.	268	”	249[20]	178608	40757	4091296[21]	
5. Den eng. Kirkes Zenanamission	”	15	”	”	”	396918[22]	
6. Missionsblads Foren. (1885) . .	”	”	”	”	”	154008	
7. Koral Missionsfondet	”	”	”	”	”	22320	
8. Londonske Jøde M. S. (1879).	11	”	”	”	”	648612[19]	
9. Oxford Cambridge Missionen .	23[23]	25[23]	1[23]	150	”	260154[24]	
10. Sydamerikanske M. S.[4]	7[25]	”	”	180	”	78743[27]	
11. Kolon. og kont. Kirke S. (1879).	22	”	”	”	”	24000	
12. Foren. f. brit.-syrisk Miss. (1884)	1	9	”	”	”	92502[24]	
13. Frøken Whatelys Mission . . .	”	1	”	”	”	o. 18000	
14. Mackenzie Missionen	5[26]	”	”	”	”	55998[23]	
15. Cambridgemissionen (1880) . .	5	”	”	”	”	10350	
16. Den skotske biskop. Kirke . .	1+?	”	”	”	”	11964	
17. Cowley Broderskab	10	”	”	”	”	?	
18. Foren. til Chrd. Ægypten . . .	”	”	”	”	”	?	
19. Bloemfontein Miss. (1884) . . .	36[23]	”	”	”	”	33945	
20. Kaffraria Stifts Miss.	3[24]	”	”	”	”	?	

[illegible] af [illegible] (Årsb. 1884, 26 H.)

[18] 1881—82.

[19] 1881 (Rep. for 1881).

[20] 1882 (Eurasianer medr.)

[21] Hvad der er udgivet fra Missionsmenighederne er ikke medregnet.

[22] 1884.

[23] 1885.

[24] 1884.

[25] Kun for Ildlandet.

[26] 1882.

[27] S. 218 Lin. 5 rettes herefter.

	Missionærer.		Indfødte.			Udgift.	Hovedsum.
	Mænd.	Kv.	Præster.	Christne.	Nadvergj.	Kr.	Kr.
21. Capstads Stifts Mission	19[1]	„	„	„	„	?	
22. Columbia Stifts Mission	3[1]	„	„	„	„	18000[2]	
23. Honolulu Stifts Mission	1[1]	„	„	„	„	?	
24. Maritzburg Stifts Mission . . .	7[1]	„	„	„	„	?	
25. Madagaskar Stifts Mission . . .	?	„	„	„	„	?	
26. Nassau Stifts Mission	12[1]	„	„	„	„	?	
27. Ny Westminster Stifts Mission.	1[1]	„	„	„	„	?	
28. Prætoria Stifts Mission	1[1]	„	„	„	„	?	
29. Delhi Mission (1884)	?	„	„	„	„	11322[3]	
30. Delhi Kvinde Lægemiss. (1884).	?	„	„	„	„	8754	
31. Nord Kina Mission	?	„	„	„	„	?	
32. Puna Mission	?	„	„	„	„	?	
33. Tungumission	?	„	„	„	„	?	
34. Moosonee Stifts Fond (1884) .	„	„	„	„	„	11250	
35. Selsk. til Fr. af chr. Tro . . .	„	„	„	„	„	40285	
36. Søstersamf. i Wantage	„	?	„	„	„	?	
37. Selsk. til Fr. af Christendomskundskab	„	„	„	„	„	149680	
38. Allehelgens Søstersamf. (1880).	„	?	„	„	„	?	
39. Det koloniale Bispefond	„	„	„	„	„	241936	
40. St. Augustine's Colleg. (1884).	„	„	„	„	„	46530	
41. St. Bonifacius Missionsanstalt (1885)	„	„	„	„	„	13680[3]	
42. St. Pauls Missionsskole Burgh (1885)	„	„	„	„	„	16380	
43. Centralag. f. Hedningem. (1885)	„	„	„	„	„	38736[4]	
44. St. Peter og Paul Missionssk. Dorchester (1886)	„	„	„	„	„	16380	
45. Stifts Missionselevsf. (1885) . .	„	„	„	„	„	48050	
46. Sognemission til Jøder (1885).	„	„	„	„	„	13698	
47. Mildmay Park Foreningen . . .	„	?	„	„	„	?	
	98	93	349	299230	72731	7960694	

Anmærkninger.

[1] Herunder ere anførte de, der i Clergy list 1882 ikke ere henregnede til noget af de ovenfor anførte Selskaber.
[2] 1884.
[3] Indt.
[4] Off. yearb. 532. Derunder indbefattes nogle af de ovenanførte, for hvilke ingen Indtægt er angivet.
[5] Ikke alle ord.
[6] 1885.
[7] Desuden 3 uord.
[8] 1881.
[9] 1884.
[10] Desuden 18 uord.
[11] Rep. 1884, 57 f. 1884. 2 (Jøderne).
[12] 1882.
[13] 1879.

b. *Presbyterianske.*						
1. Regeringen	?	„	„	„	„	?
2. Skotske Statskirke (1884)	24[5]	„	3	1254	762	442764[6]
3. do. Jødemission (1884)	9[5]	7	„	„	„	34280[6]
4. do. Kvinde M. S. (1884)	„	5	„	„	„	77639[6]
5. do. Damef. for Jødemiss. (1884)	„	6[8]	„	„	„	99188[6]
6. do. akad. Missionsforeninger (1885)	„	„	„	„	„	6940
7. Den skotske Frikirke[11]	49[10]	3	14	8915[11]	4700[11]	758619
8. do. Dame M. S.	„	?	„	„	„	68278
9. Engelske presb. Kirke	28	„	„	4099	2912	336657
10. do. Kvindeforening (1880)	„	4[5]	„	„	„	35118
11. Walisisk kalv. Kirke	5	„	„	2604	743	77493
12. Forenede presb. Kirke	55[6]	„	19[6]	28631	11221	707742[6]
13. do. Zenanamiss. (1885)	„	9	„	„	„	91386
14. Den irske presb. Kirke	15[7]	„	„	1710	370	257884[6]
15. do. Kvindeforening (1884)	„	6	„	„	„	12438
16. Den originale Secessionssynode.	2	„	„	„	„	18316
17. Edinburghske Lægemissionsselskab (1879)	1	„	„	„	„	1484
	188	40	36	47213	20708	3026226
c. *Congregationalistiske.*						
1. Londonske M. S.	142[6]	20	1082[6]	444513	108520	2042422
d. *Methodistiske.*						
1. Wesleyanske M. S.	232	„	49	295817	80806	1918535
2. do. Dame Selskab	„	11[8]	„	„	„	92538
3. Meth. nye Connexion	5	„	„	2186	1186	50744
4. Foren. meth. Frikirke	16	„	„	15894	6444	98586
5. Primitive Meth. M. S.	4	„	„	756	356	47153
	257	11	49	314653	88792	2207556
e. *Baptistiske.*						
1. Baptistiske M. S.	76	„	56[12]	78645	38572	915401
2. do. Kvindeforening	„	27[13]	„	„	„	89106
3. Generalbaptist M. S.	7	2[13]	22[13]	3246	1222	121510
4. Palæstinamissionen	1[7]	„	„	„	„	4400[8]
	84	29	78	81891	39794	1130417

	Missionærer.		Indfødte.			Udgift.	Hovedsum.
	Mænd.	Kv.	Præster.	Christne.	Nadvergj.	Kr.	Kr.
f. *Kvækerne.*							
1. Kvækernes Hedninge M. S. . . .	18	„	„	„	„	108698	
2. Vennernes Mission	1	„	„	„	„	?	
	19	„	„	„	„	108698	
g. *Plymouthbrødre.*							
1. Lady Hundingtons Menigh. . .	?	„	„	„	„		
h. *Uconfessionelle.*							
1. China Indland Miss. (1884) . .	73[1]	52	8	„	957	323244	
2. Det britiske Jødemissionsselsk.	22[1]	„	„	„	„	135617	
3. Den ev. Miss. til Druserne(1881).	„	(2)	3	„	„	140[2]	
4. Livingstone Indland M. S. . .	14[1]	„	„	„	„	92160[3]	
5. Kabylmissionen	9[4]	„	„	„	„	13000	
6. Londonske Stadmission	„	„	„	„	„	„	
7. Fremmedhjem i London (1878).	1	„	„	„	„	2160	
8. Christelige Modersmaalsselsk.	„	„	„	„	„	211466	
9. Selsk. til Ev. Udbr. i Østerl.	„	35[4]	„	„	„	143987	
10. Indiske Ev. Normalskoleselsk. (1885)	46[5]	„	„	„	„	186037	
11. Mico Barmhjertighedsgj.	„	„	„	„	„	?	
12. Tyrkisk Missions Hjælpeselsk.	„	„	„	„	„	34236	
13. Britiske B. S.	8	„	„	„	„	428900	
14. Religiøse Traktatselskab	„	„	„	„	„	101610	
15. Skotske B. S.	„	„	„	„	„	58024	
	173	89	11	„	957	1730581	
i. *Romerskkatholske.*							
1. St. Josef M. S. (i Mill Hill) . .	?	„	„	„	„	45522	
2. Benediktinere m. fl.	?	„	„	„	„	?	
	1661	282	1605	1187500	331502		18252116
Frankrig.							
a. *Reformerte.*							
[illegible]et fran[illegible]e ev. M. S.	19	[illegible]	[illegible]	[illegible]63	[illegible]	23261[illegible]	

Anmærkninger.

[1] Ikke alle ord.
[2] 1879.
[3] Nu overdraget til den amer. Baptist M. F. og medregnet derunder.
[4] 1885.
[5] 3 Miss. og Hjælpere.
[6] 1883.
[7] Kath. Miss. 1882, 206.

b. *Romerskkatholske.*							
1. Troesudbredelsesselsk. (1884)	?[7]	?	?	?	?	4043237	
2. Selsk. for Hedningemiss. i Paris (1881)[4]	604	"	398	796710	"	"	
3. Flere Selskaber	?	?	?	?	?	?	
Belgien (Romerskkatholske).							
1. Flere Selskaber	?	?	?	?	?	?	
Holland.							
a. *Lutherske.*							
1. Nederl. luth. M. S.	1	"	"	"	"	3060	
b. *Reformerte.*							
1. Nederl. Regering	?	"	"	"	"	?	
2. Nederl. M. S.	18	"	"	91879	20000	128996	
3. Ermelo M. F.	4	"	"	70	30	6030	
4. Javacommitteen	3	"	"	502	150	19842	
5. Nederl. M. F.	8	"	"	328	243	71611	
6. Nederl. ref. M. S.	3	"	"	200	"	24300	
7. Utrechtske M. F.	8	"	"	105	48	80197	
8. Christel. ref. K.	3	"	"	"	"	24939	
9. Centralc. for Sem. i Depok	2	"	"	"	"	11095	
10. Det nederl. Jødemissionsselsk.	"	"	"	"	"	"	
11. Nederl. B. S. (1879)	"	"	"	"	"	4145	
12. Selsk. f. gud. Underv. Surinam.	"	"	"	"	"	5666	
	49	"	"	93084	20471	379881	
c. *Baptistiske.*							
1. Mennonit M. S.	3	"	"	"	"	25647	
	52	"	"	93084	20471	405528	405528
Tydskland.							
a. *Lutherske.*							
1. Luth. M. S. i Leipzig	21	"	9	13103	4040	229148	
2. Hermansb. M. S. (1884)	68	"	1	11220[6]	5061[6]	18729	
3. Breklumske M. S.	4	"	"	"	"	31500	
4. Institutum Jud.	2	"	"	"	"	?	
5. Saxiske Hovedf. (1880)	1	"	"	"	"	9000	
6. Wyrtembergske Jøde M. S. (1880)	1	"	"	"	"	6400	
	97	"	10	24323	9101	294777	

	Missionærer.		Indfødte.			Udgift.	Hovedsum.	Anmærkninger.
	Mænd.	Kv.	Præster.	Christne.	Nadvergj.	Kr.	Kr.	
b. *Unerede og reformerte.*								[1] Rimeligvis alle uord.
1. Berlinske M. S.	62	„	„	14673	6561	297351		[2] 1884.
2. Rhinske M. S.	70	„	„	24823	8483	315760		[3] Jahresb. 1885, XXI.
3. Nordtydske M. S.	11	„	„	700	250	74700		[4] 1884.
4. Gosznerske M. S.	20	„	4	31263	12078	134679		[5] 1885.
5. St. Chrischona	6	„	„	400	?	37921		[6] 1882.
6. Jerusalemsforeningen	„	1	„	300	100	23706		[7] 1883.
7. Berl. Kvindef. for Kina	1	„	„	11	„	13582		[8] Gifte medregnede.
8. Kvindef. for Østerl.	„	„	„	„	„	7985		[9] 1880.
9. Diakonissest. i Kaiserswerth. .	„	4	„	„	„	?		
10. Hospitalet f. Spedalske i Jerusal.	1[1]	3	„	„	„	?		
11. Syriske Waisenhus i Jerusal. .	12[1]	5	„	„	„	30673[2]		
12. Neukircher Missionsanstalt. . .	„	„	„	„	„	„		
13. Jøde M. S. i Berlin (1880) . .	4	„	„	„	„	16000		
14. Rhinsk vestf. Jøde M. S. (1880).	4	„	„	„	„	14000		
15. Foren. f. Proselyter Berlin . .	„	„	„	„	„	?		
	191	13	4	72170	27472	966357		
c. *Brødremenigheden.*	145	„	2	81258	28116	336458		
d. *Andre.*								
1. Det tydske Tempel	?	„	„	„	„	?		
2. Alm. prot. Missionsf.	?	„	„	„	„	?		
e. *Romerskkatholske.*								
Flere Selskaber	?	?	?	?	?	?		
	433	13	16	177751	64689	1597592	1597592	
Sveits.								
a. *Uneret.*								
1. Baselske M. S. (1884)	102	4	5	17053	8441	685881		
2. Selsk. til Fr. af Chrd. bl. Jøder (1880)	„	„	„	„	„	10000		
	102	4	5	17053	8441	695881		

b. *Reformerte.*							
1. Waadtlandske M. S.	„	„	„	10567	4485	60560	
	102	4	5	27620	12926	756441	756441
Østerrig (Romerskkatholske).							
Flere Selskaber	?	?	?	?	?	?	?
Italien (Romerskkatholske).							
Flere Selskaber	?	?	?	?	?	?	?
Spanien (Romerskkatholske).							
1. Franciskanere	27	„	„	?	?	?	?
2. Flere Selskaber	?	?	?	?	?	?	?
	27	„	„	„	„	„	„
Amerikanske Fristater.							
a. *Lutherske.*							
1. Generalsynoden	5	3	3[4]	8802	3051	82443	
2. do. Kvinde M. S.	„	1[4]	„	„	„	31850	
3. do. Børne M. S.	„	„	„	„	„	o. 8000	
4. General council	4	2	„	1000	300	30740	
5. Norsk dansk Zionsforening . .	2	„	„	„	„	13892	
6. Augustanasynoden	1	„	„	„	„	?	
7. Generalsyn. i Sydstaterne (1885)	1	„	„	„	„	„	
8. Missionsskole i Wittenberg . .	„	„	„	„	„	„	
	13	6	3	9802	3351	166925	
b. *Anglikanske.*							
1. Prot. bisk. Kirke	37[5]	26[5]	52[5]	5540	1664	709572	
2. do. Kvinde M. S.	„	10[6]	„	„	„	119121	
3. do. Jødeudvalg	13	6	„	„	„	57223[7]	
	50	42	52	5540	1664	885916	
c. *Reformerte.*							
1. Presbyterianske Kirke (1884) .	143	„	95	26000[7]	12629	2044488	
2. do. Dame M. S.	„	39[8]	„	„	„	(71271)[9]	
3. do. Kvinde M. S.	„	99[8]	„	„	„	(347886)[9]	
4. do. for N. V.	„	116[8]	„	„	„	(193439)[9]	
5. do. for Albany Syn. (1881) .	„	2	„	„	„	(14840)	
6. do. for Longisland (1880) .	„	„	„	„	„	(10893)	
7. do. Indre M. S.	10	16	„	„	„	?	

	Missionærer.		Indfødte.			Udgift.	Hovedsum.	Anmærkninger.
	Mænd.	Kv.	Præster.	Christne.	Nadvergj.	Kr.	Kr.	
8. Den vestl. Gren af den presb. Kirkes Stillehavsk. M. S. . .	„	„	„	„	„	(16011)[1]		[1] 1885.
9. Presb. Kirke i Sydstaterne . .	17	„	4	4324	1174	87341		[2] 1884.
10. do. Kvinde M. S. (1879). .	„	3	„	„	„	„		[3] Ikke alle ord.
11. Forenede presb. Kirke	17	36	8	15348	2648	244620		[4] Gifte medregnede.
12. Ref. presb. Generals.	„	„	1[1]	79	79	18400		[5] Rep. 1884, 84.
13. (Holl.) ref. Kirke	20[1]	11	19[1]	7546	3052	291679		[6] 1881.
14. Ref. presb. Kirke	2	5[1]	„	330	130	46440		[7] 1885.
15. Cumberl. presb. Kirke	6	„	8	2250	750	84500		[8] Ikke alle ord.
16. do. Kvinde M. S.	„	2	„	„	„	„		[9] 1880.
17. Assoc. ref. Synode (Sydst.) . .	1	„	„	101	50	3784		
18. (Tydske) ref. K. i Amerika(1884)	3	„	„	5	„	16503		
19. Den ref. K. Indre M. S. (1884).	1	„	„	„	„	381		
20. Tydsk ev. Synode	5	5	„	„	„	406109		
	225	334	227	55983	20512	3244245		
d. *Congregationalistiske.*								
1. Amerikanske M. S.	159[2.3]	„	147[2]	83630	26107	1815794		
2. Kvinde M. S. (1880)	„	74[4]	„	„	„	492853		
3. Kvinde M. S. f. det Indre (1880).	„	23[4]	„	„	„	81538		
4. do. f. Stillehavskysten (1884).	„	1	„	„	„	11778		
5. Indre M. S.	„	?	„	„	„	„		
	159	98	147	83630	26107	2401963		
e. *Herrnhuter.*								
1. Brødremenigh. i Amerika . . .	7	„	9	1244	244	68911		
2. do. Kvinde M. S. (1882) . .	1	4[4]	2	„	„	24803		
	8	4	11	1244	244	93714		
f. *Methodister.*								
1. Meth. bisk. Kirke	90	„	83[5]	21474	8750	828569		
2. do. Kvinde M. S. (1884) .	„	52[4]	„	„	„	(400209)[6]		
3. do. do. Stillehavsk.(1882)	„	1	„	„	„	(?)		
4. do. Sydstaterne	29[2]	„	27[2.3]	13803	5017	189547		
5. Kvinde M. S.	„	[illegible]	„	„	„	(94781)[6]		
6. [illegible] prot. Kirke	1	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		

7. do. Kvi[illegible]	[illegible]	2	"	[illegible]	"	[illegible]	
8. Frimethodistkirken	1	"	"	"	"	1852	
9. Afrik. meth. bisk. Zionskirke	"	"	"	200	200	?	
10. Bisk. Taylors Miss. i Afr. (1885)	14	"	"	"	"	116284[7]	
11. Afrik. meth. bisk. Kirke	27	4	1	1753	653	11747	
12. Dame Kina M. S. (1882)	"	2	"	"	"	?	
13. Ev. Forening	3	6	"	"	"	60669	
	165	78	111	37230	14620	1219088	
g. *Baptistiske.*							
1. Amerik. bapt. Missionsf.	106[2,8]	"	191[2]	157549	53649	1108068	
2. Kvinde Baptist M. S.	"	23[4]	"	"	"	198707	
3. do. for Vesten	"	15	"	"	"	?	
4. do. for N. V.	"	3	"	"	"	?	
5. do. for Oregon	"	1	"	"	"	?	
6. Amerik. Bapt. Indre M. S. (1872)	14	"	"	"	"	30000	
7. Sydlige Baptist Convention	20	10	3	5722	2135	101354	
8. Frivillie Baptist M. S.	5	"	"	2709	551	24574	
9. do. Kvinde M. S.	"	5[4]	"	"	"	10800[11]	
10. Syvende Dags Bapt.	1	"	"	62	32	24574	
11. Christi Disciple	5	"	3	831	831	29520	
12. do. Kvinde M. S. (1882)	2	4	"	"	"	35400	
13. Consolid. amer. Baptister	1	"	"	"	"	?	
14. Baptistconv. M. S. (farvet) (1884)	5	"	"	"	"	?	
15. Mennoniterne	2	"	"	"	"	7312	
16. Amer. og udenl. Bibelselskab	"	"	"	"	"	?	
	161	61	197	166873	57198	1570309	
h. *Kvækere.*							
1. Vennernes M. S.	3	"	"	520	322	27000	
i. *Uconfessionelle.*							
1. Amer. Missionsforening	13	6[9]	"	1085	395	121954	
2. Evang. Forening	2	"	"	296	146	30992	
3. Amer. kv. Foren. M. S.	"	11	"	"	"	113762[11]	
4. Det ev. Tabernakel	"	"	"	"	"	"	
5. Amer. B. S.	"	"	"	"	"	403217	
6. Amer. Traktatselskab (1884)	"	"	"	"	"	22783	
7. Morris' Skole	"	1	"	"	"	4500	
	15	18	"	1381	541	697208	
	799	641	748	362203	124559		10306368

	Missionærer.		Indfødte.			Udgift.	Hovedsum.
	Mænd.	Kv.	Præster.	Christne.	Nadvergj.	Kr.	Kr.
Kanada.							
b. *Presbyteriansk.*							
1. Kanada presb. Kirke	18	9	4	6106	2193	231810[1]	
2. do. Kvinde M. S.	„	(4)	„	„	„	35000[1]	
3. Halifax do.	„	(2)	„	„	„	28000[2]	
4. Indiske Børnehj. og Ungdomsf.	„	„	„	„	„	?	
	18	9	4	6106	2193	294810	
c. *Congregationalistisk.*							
1. Kanada congreg. Hedninge M. S.	1	„	„	„	„	3911[3]	
2. Kanad. congreg. M. S.	1	„	„	„	„	730[1]	
3. Kanad. Kvinde M. S. for H. M. (1880)	„	„	„	„	„	3193	
	2	„	„	„	„	7834	
d. *Methodistisk.*							
1. Methodistisk M. S.	32	„	„	9568	4068	90263	
2. Brit. m. b. M. S. (farvet) . . .	10[4]	„	„	„	„	3948[5]	
	42	„	„	9568	4068	94211	
e. *Baptistiske.*							
1. Kanad. Bapt. M. S.	5[6]	1[6]	„	3115	3115	44232[6]	
2. do. for Søprov. (1880) . . .	3	„	„	„	„	35980	
3. Kvinde M. S. for Vesten . . .	„	1	„	„	„	(se N. 1)	
4. do. for Østen	„	„	„	„	„	do.	
	8	2	„	3115	3115	80212	
f. *Uconfessionel.*							
1. Kanada kvindelige M. S. . . .	„	„	„	„	„	3083	
	70	11	4	18789	9376	480150	480150
Det øvrige Amerika.							
a. *Anglikansk.*							
1. Vestind. Kirkef. f. Vest Afrika.	?	„	„	„	„	?	
2. Jamaika angl. Kirkes M. S. . .	?	„	„	„	„	?	
3. Guiana Stifts K. S.	?	„	„	„	„	?	
4. [illegible]inidad M. [illegible]	[illegible]	„	„	[illegible]	[illegible]	?	[illegible]

Anmærkninger.

1 1884.
2 1881.
3 Indt.
4 Ikke alle ord.
5 1882.
6 1885.
7 Deri indf. Pr. indb.
8 Deraf 24,421 Søndagsskolebørn.
9 Endel rimeligvis indf. Rep. 1883, 156.

b. *Presbyteriansk.*							
1. Foren. presb. K. paa Jamaika.	?	„	„	„	„	?	
c. *Methodistisk.*							
1. Den wesl. vestind. Conf. (1884) .	„	90[7]	„	69535[8]	43317	?	
d. *Baptistisk.*							
1. Jamaika Bapt. M. S. (1881) .	54[9]	„	„	„	25900	?	
	54	90	„	69535	69217	?	?
Asien.							
a. *Luthersk.*							
1. Indisk Indre M. S. t. Santalerne . (1884)	5	1	4	4003	„	85015	
b. *Anglikansk.*							
1. Kalkutta Præsteforøgelsesselsk.	15	„	„	„	„	?	
2. Hjælpefondet i Bombay Stift (1882)	5	„	„	„	„	?	
3. Assam og Kachar M. S. (1882).	2	„	„	„	„	?	
	22	„	„	„	„	„	
c. *Reformert.*							
1. Indf. prot. Udv. i Beirut (1881).	„	?	2[4]	„	„	?	
2. Missionen i Ghazipur	2	„	„	„	„	19524	
3. Gopalgunge Missionen	„	„	1	„	„	3723	
	2	„	3	„	„	23247	
d. *Methodistisk.*							
1. Missionen i Burhampur	1	„	„	„	„	8113	
e. *Baptistisk.*							
1. Bethel Missionen	1	„	„	„	„	20350	
2. Frøken Reade	„	1	„	„	„	5000	
3. Abbotsford Mission	?	„	„	„	„	?	
4. Strikte Baptister	4	„	„	„	„	?	
5. Karenske Indre M. S.	„	„	„	„	„	o. 50000	
	5	1	„	„	„	75350	
f. *Plymouthbrødre.*							
1. Godaverymissionen (1880) . . .	5	1	„	300	300	?	

	Missionærer.		Indfødte.			Udgift.	Hovedsum.	Anmærkninger.
	Mænd.	Kv.	Præster.	Christne.	Nadvergj.	Kr.	Kr.	
g. *Ikke confessionel.*								
1. Frøken Anstey	"	1	"	"	"	23220		
2. Hainanmissionen	1	"	"	"	"	5000		
3. Basseinmissionen	1	7	"	"	"	8190		
4. Nizamlandsmissionen	3	2	"	"	"	7605		
5. M. Baldwins Skole (1881) . . .	"	2	"	"	"	?		
6. Frk. Arnott (1881)	"	3	"	"	"	?		
7. Ras Beirut Skole (1881)	"	2[1]	"	"	"	?		
8. Fru Watson's Skole (1881) . .	"	1	"	"	"	?		
9. Prot. Børnehj. i Nazaret	1	"	"	"	"	?		
10. Bethlehem Dameskole	"	2	"	"	"	?		
11. Frk. Mangan's Lægemiss. (1881)	"	4	"	"	"	?		
12. Frk. Taylor's Piges. (1881) . .	"	1	"	"	"	?		
13. Mission bl. Spedalske	"	"	"	"	"	?		
14. Kurkumission	1	"	"	"	"	4674		
15. Ellichpurmission	2	"	1	"	"	5342		
16. Bombay Hjælpe B. S. (1884) .	"	"	"	"	"	2395		
17. Kalkutta Hjælpe B. S. (1884) .	"	"	"	"	"	1188		
18. Allahabad Hjælpe B. S.	"	"	"	"	"	?		
19. Punjab Hjælpe B. S.	"	"	"	"	"	1303		
20. Bangalore Hjælpe B. S.	"	"	"	"	"	3732		
21. Madras Hjælpe B. S. (1880) . .	"	"	"	"	"	18952		
22. Kolombo B. S.	"	"	"	"	"	917		
23. Jaffna B. S. (1880)	"	"	"	"	"	1040		
24. Birma Bibel- og Traktatselskab.	"	"	"	"	"	?		
25. Kalkutta T. og Bogselsk. (1884).	"	"	"	"	"	3301		
26. Nordindiske T. S.	"	"	"	"	"	2789		
27. Punjab relig. Bogselsk. (1884).	"	"	"	"	"	4619		
28. Guzerat T. og Bogselsk. (1884).	"	"	"	"	"	465		
29. Bombay T. og Bogselsk. (1884).	"	"	"	"	"	412		
30. Madras T. og Bogselsk. (1884).	"	"	"	"	"	1663		
[illegible] B[illegible]ore T. og Bogselsk. (1884).	[illegible]	"	"	"	"	[illegible]344		

[1] Indfødte.
[2] Rep. Wesl. M. S. 1885, 220.
[3] Indf. Pr. medr.
[4] Deribl. 18,180 Søndagsskolebørn. De Hvide deri iberegnede.
[5] 1881.

[illegible] rava[illegible] og[illegible] (18[illegible])	[illegible]	”				[illegible]	
33. [illegible]on T. S. ([illegible])	”	”	”	”	”	844	
34. Nordkinas T. S. (1884)	”	”	”	”	”	2032	
35. Midtkinas T. S.	”	”	”	”	”	?	
	9	25	1	”	”	100303	
	49	28	8	4303	300	192028	192028
Afrika.							
a. *Anglikansk.*							
1. Mauritius Stifts Kirkeselskab	”	”	”	”	”	?	
b. *Reformert.*							
1. Holl. ref. Synode	4	”	”	4015	1000	54000	
c. *Congregationalistisk.*							
1. Indfødte M. S. Madag. (1880)	”	”	604	”	”	56634	
d. *Methodistisk.*							
1. Den sydafr. Conference (1884)[2]	186	”	”	49822[4]	22816	237860	
e. *Baptistisk.*							
1. Det farvede M. S. (1880)	”	”	1	”	”	?	
f. *Ubestemt.*							
1. Den ev. Frivillie Foren. (1879)	”	”	2	”	”	?	
2. Sierra Leone Hjælpe B. S.	”	”	”	”	”	?	
3. Mauritius Hjælpe Traktat S.	”	”	”	”	”	165	
g. *Romerskkatholsk.*							
1. Hedninge M. S. Algier	”	”	”	”	”	?	
2. Foren. paa Mauritius	”	”	”	”	”	?	
	190	”	607	53837	23916	348659	348659
Australien.							
a. *Luthersk.*							
1. Immanuelssynoden	?						
b. *Anglikansk.*							
1. Melanesiamissionen	6[5]	”	5[5]	1000	?	153951	
2. Australske M. S.	”	”	”	”	”	?	
3. Sydney Stifts kirkel. S.	6	”	”	”	”	?	
4. Perth Stifts M. F.	”	”	”	”	”	?	

	Missionærer.		Indfødte.			Udgift.	Hovedsum.	Anmærkninger.
	Mænd.	Kv.	Præster.	Christne.	Nadvergj.	Kr.	Kr.	
c. *Presbyteriansk.*								[1] Rep. Wesl. M. S. 1885, 262. [2] Deri medregnet 43,789 Søndagsskolebørn.
1. Victoria presb. Kirke	2	„	„	„	„	?		
2. Ny Zeland do.	1	„	„	„	„	?		
3. Otago og Southland do. . . .	2	„	„	„	„	?		
4. Syd Australien do.	1	„	„	„	„	?		
5. Ny Syd Wales do.	1	„	„	„	„	?		
6. Tasmania do.	1	„	„	„	„	?	?	
d. *Methodistisk.*								
1. Australske Conferens (1884)[1] .	192	„	„	83599[2]	34506	33809		
e. *Congregationalistisk.*								
1. Hawajisk ev. Foren. (1884) . .	„	„	19	„	„	60663		
2. Ponape M. S.	„	?	„	„	„	?		
3. Kvinde M. S. for Stillehavet . .	„	?	„	„	„	?		
f. *Baptistisk.*								
1. Sydaustralske Bapt. M. S. . . .	1	„	„	„	„	?		
	213	„	24	84599	34506	248423	248423	

Hovedoversigt.

	M.	Kv.	I. Pr.	I. Chr.	I. N.	Udg.
Europa	2989	308	2033	2296504	413658	26216497
Amerika	823	742	752	450527	203152	10786518
Asien	49	28	8	4303	300	192028
Afrika	190	„	605	53837	22916	348659
Australien . . .	213	„	24	84599	34506	248423
	4264	1078	3422	2889770	674532	37792125

	Missionærer.		Indfødte.			Udgift.
	Mænd.	Kv.	Præster.	Christne.	Nadvergj.	Kr.
1. *Lutherske.*						
a. Danmark	14	„	5	8500	„	98878
b. Norge	40	7	4	5215	4000	257059
c. Sverig	46	2	„	106	„	233733
d. Finland	10	„	„	18	„	60130
e. Rusland	1	„	„	„	„	5400
f. Holland	1	„	„	„	„	3060
g. Tydskland	97	„	10	24320	9111	294777
h. Amerika	13	6	3	9802	3351	166925
i. Asien	5	1	4	4003	?	85015
k. Australien	?	?	?	?	?	?
	227	16	26	51964	16462	1104977
2. *Anglikanske.*						
a. Storbritannien og Irland	798	93	349	299320	73731	7960694
b. Amerika	50	42	52	5540	1664	885916
c. Asien	22	„	„	„	„	?
d. Afrika	?	„	„	„	„	?
e. Australien	12	„	5	1000	„	153951
	882	135	406	305860	75395	9000561
3. *Unerede, reformerte, presbyterianske.*						
a. Storbritannien og Irland	188	40	36	47213	20708	3026226
b. Frankrig	19	„	„	7463	?	232618
c. Nederlandene	49	„	„	93084	20471	376881
d. Tydskland	191	13	4	72170	27472	966357
e. Sveits	102	4	5	27620	12926	756441
f. Amerika	243	343	231	62089	22705	3539055
g. Asien	2	„	3	?	?	23247
h. Afrika	4	?	?	4015	1000	54000
i. Australien	8	„	„	?	?	?
	806	400	279	313654	105282	8974825

	Missionærer.		Indfødte.			Udgift.
	Mænd.	Kv.	Præster.	Christne.	Nadvergj.	Kr.
4. *Brødremenigheden.*						
a. Tydskland	145	„	2	81258	28116	336458
b. Amerika	8	4	11	1244	244	93714
	153	4	13	82502	28360	430172
5. *Congregationalistiske.*						
a. Storbritannien og Irland	142	20	1082	444573	108520	2042422
b. Amerika	161	98	147	83630	26107	2409797
c. Afrika	„	„	604	„	„	56634
d. Australien	„	„	19	„	„	60663
	303	118	1852	528203	134627	2569516
6. *Methodistiske.*						
a. Storbritannien og Irland	257	11	49	314653	87992	2207556
b. Amerika	207	168	111	116156	62005	1356616
c. Asien	1	„	„	?	?	8113
d. Afrika	186	„	„	49822	22816	237860
e. Australien	192	„	„	83599	34506	33809
	843	179	160	564230	207319	3843954
7. *Baptistiske.*						
a. Storbritannien og Irland	84	29	78	81891	39794	1130417
b. Nederlandene	53	„	„	„	„	25647
c. Amerika	223	63	197	169988	86213	1650521
d. Asien	5	1	„	„	„	75350
e. Afrika	„	1	„	„	„	„
f. Australien	1	„	„	„	„	?
	366	93	275	251879	126007	2881935
8. *Kvæker.*						
a. Storbritannien og Irland	19	„	„	?	?	108698

a. Storbritannien og Irland	?	?	?	?	?	?
b. Asien	5	1	„	300	300	?
	5	1	„	300	300	?
10. *Uconfessionelle.*						
a. Storbritannien og Irland	173	89	11	„	957	1730581
b. Amerika	15	18	„	1381	541	700291
c. Asien	9	25	1	„	„	100303
d. Afrika	„	„	2	„	„	165
	197	132	14	1381	1498	2531340
11. *Den russiske Kirke.*						
a. Rusland	?	?	?	?	?	273765
	?	?	?	?	?	273765
12. *Romerkirken.*						
a. Storbritannien og Irland	?	?	?	?	?	45522
b. Frankrig	604	?	398	796710	?	4043237
c. Belgien	?	?	?	?	?	?
d. Tydskland	?	?	?	?	?	?
e. Østerrig	?	?	?	?	?	?
f. Italien	?	?	?	?	?	?
g. Spanien	27	?	?	?	?	?
h. Amerika	?	?	?	?	?	?
i. Afrika	?	?	?	?	?	?
	631	?	398	796710	?	4088759

Det bedes erindret, at ovenanførte Opgivelser kun angaa de Foreninger, til hvis Virksomhed Kilder have været tilgængelige, saa at Virksomheden navnlig for Romerkirkens Vedkommende er langt mere omfattende, end her er anført.

Navnefortegnelse.

	Sidetal.	Kort.	Særkort.	Spalte.
Hidia = Hitiaa	36. 37	19	I	Bd
High Island = Ravauvai	38	17		Df
Hihifo	45. 46. 187	18	A	Da
Hillgrove	4			
Hilo	28. 29. 186	19	A	Cd
Hina	167			
Hinatuan	104	(4		Dg)
Hinduer	69. 87. 151. 176. 180	2		
Hinton	169			
Hiogo = Kobe	76	1	C	Fe
Hissar	89	(2		Dd)
Hitiaa	36. 37	19	I	Bd
Hiwaoa	32. 33. 186	19	H	Bc
Hoachanes	134	8		Bd
Hoaingu	106			
Hoangnguyen	74	20	A	Ba
Hoangtcheu	114	(5		Fd)
Hoantsjeu	106			
Hocabe	153			
Hododo	50			
Hoffenthal	188	11		Cm
Hoggar	122			
Hogolu	25	17	B	
Hoikoa	107			
Hokchiang	108	(5		Hf)
Hokianga	48. 52	18		Bc
Hokingtong	108			
Hokitika	50	18		Ia
Holitika	187			
Holland	231	20		Db
Hollandsk Guiana	170	16	A	Dg
Holy cross	165			
Holy-en	74	20	D	Aa
Homs	69	1	B	Ac
Honan	113	5		Db
Honduras	230	11		Gk
Hongkong	106. 107	5		Kd
Hongpuso	114			
Hongtcheupao	114			
Honipaka	48. 50	18		Ee
Honokahau	29	19	A	Ac
Honolulu	24. 28-31. 185. 186. 220. 259	19	A	Ab
Honuaula	29	19	A	Bc
Hope Vale	140			
Hopper = Apemama	184	17	A	Cf
Hopuhopu	48			

	Sidetal.	Kort.	Særkort.	Spalte.
Hornmyra	57			
Horn Ø = Fotuna	43	19	E	B
Horstgen	61	20		D
Hossanieh	145			
Hotagen	57	20	C	E
Hotcheu	114	20	B	B
Hottentot	134	7	E	Ac c
Hotsuang	114			
Houitcheu	108	(5		G
Houma	45	18	A	D
Houssatanock	160	13	B	B
Hovaer	151	10		G
Hoxam	72			
Hsihsiang	113	20	B	A
Huahine	35. 36. 41	19	I	A
Huangkiapin	116	20	B	A
Huarara = Woratta	145	(9	B	A
Hubinas	174			
Hubon	72			
Hudoda	48			
Hudson Ø = Nanumanga	41	19	E	A
Hue	74	20	A	B
Huelo	29	19	A	B
Huhitika	48	18		
Huites	164			
Hula	20			
Hull	61	20		C
Humba	123. 135. 143	(6		M
Humi	164			
Humii	153			
Hungnguyen	74	20	A	A
Hunter	21			
Huntington	169			
Hunuame	153			
Huon Bugt	18. 44	17		C
Huongfuong	74	20	A	B
Huongson	74	20	A	A
Hurda	194			
Hurdui	90	2		E
HurdØ = Arorae	24	17	A	D
Hvidehav	54	20		G
Hydah	169	13		B
Ibabao	103			
Ibarra	174	10		L
Ibestad	55	20	C	B
Ibo	131	7		E
Ichang	114	5		F

Nogle Stednavne paa 20 B findes anførte, der ei ere anførte i Beskrivelsen. De ere anførte efter Kilder, der senere ere komne mig i Hænde.

Af de forskjellige Anmeldelser i udenlandske Tidsskrifter anføres følgende:

Af Dr. Grundemann i Allgemeine Missionszeitschrift 1883, 383 f.

Vahl: Missions-Atlas. I. Heft. Imper. Folio. Forklaring dertil. 8°. (Kjøbenhavn 1883.) Von dem Atlas, auf den wir schon im vorigen Jahre nach Empfang eines Probeblattes hingewiesen haben, ist nun das erste Heft erschienen. Es enthält fünf sauber ausgeführte Karten in Farbendruck im nicht ganz handlichen Format von 30 × 25 cm. Dieselben geben die Kontouren, das Flusznetz und die Schrift in schwarz. Terrain fehlt. Die Farbenplatten dienen zur Angabe ethnographischer Unterschiede oder auch (1. 5.) als Tonplatten für Wasser und Land. Die Angaben, welche die Mission betreffen, bestehen in Ziffern, die sich auf verhältnismäszig wenige Rubriken beschränkend nur im allgemeinen die an der bezüglichen Stelle arbeitenden Denominationen bezeichnen. Die Karten sind klar und übersichtlich gehalten; alle für die Mission nicht wesentlichen Angaben sind fortgeblieben. — Das vorliegende Heft enthält die Karten von Asien in folgender Einteilung: 1. Übersichtskarte. 2. Nördliches Indien. 3. Südliches Indien. 4. Die indischen Inseln mit Barma. 5. China.

Schon für sich allein genommen würden diese Karten ein schätzbares Hilfsmittel zum Studium der Mission sein, wenn die Signaturen nicht blosz auf die Denominationen beschränkt wären. Diesen Mangel aber hat der Verf. aufs beste beseitigt durch die beigegebene Erklärung, die einen fingerstarken Oktavband bildet. Ist schon beim Anblick der Karten die Reichhaltigkeit und Vollständigkeit bemerkenswert, so musz man hier staunen über die Fülle des Stoffes, den der fleiszige Verfasser bewältigt hat. Hier sind nicht blosz die einzelnen Missionsgesellschaften, welche sich an der Arbeit auf den betreffenden Feldern beteiligen, mit peinlicher Vollständigkeit angegeben, sondern alles was nur irgend den Namen Mission verdient, auch die begleitende Mitarbeit, die Unterstützung der Bibel- und Traktatgesellschaften und die vereinzelten Missionsunternehmungen sind, so weit davon Kenntnis zu erlangen war, gewissenhaft aufgeführt. Alle Daten sind mit Citaten belegt.

Wir können Vahl nur gratulieren, dasz er über eine so ausgedehnte Missionsliteratur verfügen konnte, wie aus den Citaten ersichtlich ist. Noch mehr aber bewundern wir seine Ausdauer und seinen Fleisz, um so mehr als wir aus eigner Erfahrung wohl wissen, was solche Arbeiten auf sich haben. — Vahl hat sich nicht bloss darauf beschränkt, uns statistisch den gegenwärtigen Stand der Missionen vorzuführen. Er giebt auch in knappen Umrissen eine Geschichte jeder derselben, so wie er bezüglich jedes Landes und seiner Bewohner einige allgemeine Bemerkungen vorauf schickt. Den Schlusz bildet ein Verzeichnis der sämtlichen auf den Karten vorkommenden Ortsnamen, die nach Signaturen an der betreffenden Stelle leicht aufzufinden sind unter Beifügung der entsprechenden Seitenzahl der Erklärung.

Wir haben bereits eine ganze Reihe statistischer Missionskompendien, wir stehen aber nicht an, vorliegendes Bändchen als das vollständigste der Art anzuerkennen. Besonderen Wert gewinnt es noch durch die ausführlichen Angaben über die Missionen Ruszlands in seinen asiatischen Besitzungen, über die sich in der uns zugänglichen Literatur bisher nur sehr allgemeine Mitteilungen fanden.

Bei dem hohen Masze von Anerkennung, das wir dem Werke spenden, wollen wir uns nicht lange aufhalten mit kleineren Ausstellungen, die wir im einzelnen zu machen hätten. Wir bedauern, dasz nicht durchweg die Originalbenennungen der verschiedenen Gesellschaften angegeben sind, die nur hie und da beigefügt wurden. Einen und den anderen Ortsnamen bemerken wir mit Fragezeichen versehen nicht an der ihm zukommenden Stelle. Eine Karte wie Nr. 5, die grosze leere Flächen des chinesischen Reiches zeigt, giebt nicht blosz in der That ein unrichtiges Bild des Landes, sondern ist auch Raumverschwendung. Die Hauptkarte auf ein Viertel des Maszstabes beschränkt, hätte auf dem Blatte Raum gewährt, um die in Betracht kommenden Strecken in doppeltem Maszstabe zu zeigen. — Wegen der Orthographie der Namen wollen wir mit dem Verfasser nicht rechten: wir wissen, dasz sie in der That zur Zeit noch unüberwindliche Schwierigkeiten hat.

Wir möchten den Atlas allen Missionsfreunden, welche die Sache eingehender studieren wollen, namentlich wenn sie nicht im Besitze des „Allgemeinen Missionsatlasses“ sind, bestens empfehlen. Leider wird manchem die bei uns so vernachlässigte dänische Sprache (die jeder Norddeutsche mit Leichtigkeit — an Andersens köstlichen Märchen mit wahrem Vergnügen lernen kann) für viele ein Hindernis sein. „Eine deutsche Ausgabe ist in Vorbereitung“ besagt eine Notiz auf dem Umschlage. Ich wünsche derselben den besten Erfolg. Im vorigen Jahre drückte ich meine Freude darüber aus, dasz mir durch Vahls Arbeit die Herausgabe eines kleinen populären M.-Atlasses abgenommen werde. Das langsame Erscheinen des Vahlschen Atlasses, der erst in drei Jahren vollendet sein kann, hat verschiedene Missionsfreunde bewogen, mich an mein früheres Versprechen bezüglich eines kurzen Auszugs aus meinem Atlas so dringend zu erinnern, dasz ich nicht umhin konnte an die Erfüllung dieses Versprechens zu gehen. Nach einigen Monaten angestrengter Arbeit habe ich das Werkchen in 12

Karten vollendet. Voraussichtlich wird es noch in diesem Jahre erscheinen. Dieser mein kleiner Missionsatlas aber schlieszt den Vahlschen so wenig aus, als seiner Zeit Sydows Schulatlas den Methodischen Handatlas desselben Verfassers überflüssig machte. Beide dienen verschiedenen Zwecken. Mein neustes Werkchen, das wohlfeil zu haben sein wird, (etwa 2 Mark) kommt dem Bedürfnis zahlreicher Missionsfreunde entgegen, die, um sich einigermaszen in der Missionssache zu orientieren, die Karten nicht länger entbehren wollen. Vahls Atlas aber, der mit Akribie ins einzelste geht, der auch den Verhältnissen bis in die neuste Zeit folgt (während mein gröszerer Atlas durch die Thatsachen bereits vielfach überholt ist), wird von keinem, der die Mission wirklich gründlich studieren will, beiseite gesetzt werden dürfen. Für solche wird auch der höhere Preis (4 Hefte à ca. 4 M.) kein Hindernis sein.

Af Dr. Grundemann i samme Skrift, Marts 1886, 144.

Vahl: Missions-Atlas. 3die Hefte enthaltend Amerika in sechs Hauptkarten. Beigegeben ist auch in diesem dritten Hefte des Atlas eine 376 Seiten umfassende Forklaring, welche unter Angabe des benutzten massenhaften Quellenmaterials eine ganz einzigartige missions-geografische-, ethnografische und statistische Orientierung enthält, die in ein so riesiges Detail einführt, dasz sie — bei aller Ordnung des völlig beherrschten Stoffs — zuerst fast erdrückend wirkt. Man steht vor der umfassenden Missionskenntnis, die der Verfasser besitzt; der Sicherheit, mit der er den riesigen Stoff beherrscht; der Belesenheit, über die er verfügt, dem Fleisze, mit welckem er seine mühsame Arbeit fortsetzt; der Solidität, welche die Arbeit auszeichnet — man steht vor dem allen geradezu staunend. Es steht in diesem Atlas und dem ihn begleitenden umfangreichen Texte ein Werk vor, won dem man ohne jede rhetorische Phrase sagen musz: es lobt den Meister. Nur eins bedauern wir, dasz es von diesem bedeutenden Werke keine deutsche und englische Übersetzung giebt. Schade, dasz dadurch der Kreis von Missionskennern, dem es dienem will, so eng gezogen ist!

I Evangelisches Missionsmagazin, Basel 1886, 128.

Missionsatlas von I. Vahl. Herausgegeben von der Dänischen Missionsgesellschaft. In Kommission bei Chr. Christiansen. Kopenhagen 1885.

Von diesem groszartig angelegten Werk ist der dritte, Amerika darstellende Teil mit einer 376 Seiten umfassenden Erklärung erschienen, leider in dänischer Sprache. Wir können nur staunen über den Riesenfleisz und die pünktliche Sorgfalt des Verfassers. Die von ihm zitierten Bücher und Zeitschriften setzen eine Bibliothek der Missions- und Reiselitteratur voraus, wie sie auszer ihm wohl kaum jemand in Europa besitzen dürfte. Es ist ein erhebender Gedanke, dasz auf einem stillen dänischen Pastorat nun schon seit Jahren ein Auge nicht müde wird, dem Gange des Reiches Gottes in der Heidenmission bis auf die entlegensten Auszenplätze und in die kleinsten Dörflein hinein zu folgen und die Fortschritte des

Werkes in Wort und Karte zu registrieren. Wenn das auf Erden geschieht, mit welcher Sorgfalt und Liebe wird wohl erst in der himmlischen Registratur von all diesen Vorgängen und Arbeiten Notiz genommen!

Af Pastor Kurze i Mitteilungen d. geogr. Gesellschaft zu Jena. 1884, 195.

Vahls Missions-Atlas. 1. Hefte. Kjøbenhavn, Hoffensberg og Traps Etablissement 1883.

J. Vahl, Forklaring til 1ste Hefte af Missionsatlas (Asien). Udgivet af det Danske Missionsselskab. Kjøbenhavn, i Commission hos Chr. Christiansen 1883.

Wo uns Propst Vahls Autorname in der Missionslitteratur begegnet, da können wir sicher sein, dasz wir es mit einem bedeutsamen Werke zu thun haben. Dies gilt auch in hohem Grade von dem uns vorliegenden 1. Hefte des Vahlschen Missionsatlasses und der dazu gehörenden, einen Band von 237 Seiten bildenden Erklärung. Das ganze Werk, dessen Herausgabe auf Kosten der Dänischen Missionsgesellschaft in 4 Heften zu je 5 Karten erfolgt, nimmt in Bezug auf den Umfang ungefähr die Mitte zwischen Dr. Grundemanns „Allgemeinem Missionsatlas“ und dessen „Kleinem Missionsatlas“ ein. Die Karten des 1. Heftes sind sehr sauber hergestellt. Während die Gebirgszeichnung der Übersichtlichkeit wegen unterblieben ist, sind dagegen die verschiedenen Sprachgebiete durch farbigen Druck deutlich von einander geschieden; auch sind die in möglichster Vollständigkeit angegebenen Missionsstationen mit Zahlen versehen, um ihre Zugehörigkeit zu den verschiedenen kirchlichen Gemeinschaften leicht bestimmen zu können. Das 1. Heft bringt folgende Karten: 1) Übersichtskarte von Asien mit 3 Kartons über Syrien und Palästina, Kleinasien und Japan. 2) Nordindien mit 2 Kartons über Bengalen und den Hugly-Distrikt. 3) Südindien mit einem Karton über das Mündungsgebiet des Panar. 4) Birma und die Indischen Inseln mit 4 Kartons über die Battaländer auf Sumatra, über Amboina, Südostborneo und Nordostcelebes. 5) Ostchina mit 2 Kartons über Kaukasien nnd Transbaikalien. Was den 1. Band der zum Atlas gehörenden Erläuterungen anlangt, so können wir mit gutem Gewissen bezeugen, dasz uns bisher in der gesamten in- und ausländischen Missionslitteratur kein missionsstatistisches Werk zu Gesicht gekommen ist, welches mit solcher Vollständigkeit und peinlichen Akribie die missionsstatistischen Daten aus den besten, wenngleich oft sehr entlegenen und schwer zugänglichen Quellen zu einem befriedigenden Ganzen vereinigt. Ganz besonderen Dank verdient der Verfasser für seine eingehenderen Angaben über die sibirischen Missionsstationen der griechisch-katholischen Kirche. Hoffentlich erscheint bald eine deutsche Übersetzung dieser Vahlschen Missionsstatistik.

Af Pastor Kurze i samme Skrift 1886, 120.

Vahls Missions-Atlas. 3. Hefte. Kjøbenhavn, Hoffensberg og Traps Etablissemeut 1885.

J. Vahl, Forklaring til 3die Hefte af Missionsatlas

(Amerika): Udgivet af det Danske Missionsselskab. Kjøbenhavn, i Commission hos Chr. Christiansen. 1885.

Es ist im höchsten Grade bewunderswert, über welch umfassende Quellenkunde der verdienstvolle dänische Missionsgelehrte Propst Vahl bei seinen litterarischen Arbeiten verfügt. Abgesehen von der periodischen Missionslitteratur aus aller Herren Ländern weisz der Verfasser auch die seltensten geographischen, ethnographischen und linguistischen Werke aller Kultursprachen für seine Zwecke zu verwerten. Bei einer solchen Gründlichkeit und auszerordentlichen Belesenheit ist es denn kein Wunder, dasz auch dieser 3. missionsstatistische Band, welcher die Missionen in Amerika behandelt, unübertroffen in der betreffenden Fachlitteratur dasteht. Wir kennen auf dem Gebiete der Missionskartographie keine Arbeiten, welche in so erschöpfender Weise die Wohnsitze der verschiedenen Indianerstämme, sowie die katholischen Missionsstationen in Amerika zur Anschauung bringen, wie der Vahlsche Atlas. Ein einziges kleines Versehen ist uns aufgestoszen; der Verfasser hat der Missionsstation Uschuwia ihren Platz auf der Westseite der Insel Navarin angewiesen, während dieselbe in Wirklichkeit an der Südküste der grossen Insel Feuerland liegt.

Af Dr. Thompson i Missionary herald. Boston 1883, 461.

At Copenhagen there is now in hand a new universal atlas of missions, edited by J. Vahl, and issued by the Danish Missionary Society. Only Part First has made its appearance, and is devoted to Asia, containing five maps $10^1/_2$ by 13 inches. The plates appear to be executed with much care and fidelity. The companion volume of 237 pages gives general historical notices of fields and missions, with minute details of stations, and — what is unusual in works of this sort — supplies tolerably full marginal reference to authorities. Our friends in Denmark are entitled to great credit for starting this valuable treasury of information. One of the smallest of kingdoms, and one of the smaller foreign missionary societies, is producing the largest work of this kind which has appeared. Readers in other lands will look with no small interest for its completion.

Af Dr. Thompson i samme Skrift 1886, 70.

Vahl's Missionary Atlas. — The first two portions of this valuable work were noticed in the Herald for November, 1883, and August, 1884, respectively. We now have Part III, devoted to America, and containing six maps (11—16), three devoted to our Northern continent and three to the West Indies and South America. The execution is in the same excellent style with the preceding numbers. We notice a few inaccuracies of detail, yet far fewer than might be expected where personal, local acquaintance cannot be brought to an author's aid. The accompanying volume of descriptive matter has 367 pages. The thanks of all Christian lands are due to the Danish Missionary Society, by which this work is published.

Idet Religious tract society (Rep. 1885) bebuder, at det vil udgive dette Skrift paa Engelsk, siger det:

Pag. 4. The work has been prepared with the utmost diligence and minutest accuracy. The most recent information has been incorporated, and it presents the most complete view obtainable of what all the churches of Christendom have done and are doing for making Christ's name known throughout the world.

Pag. 70. The committee have agreed to bring out an English edition of this remarkable work, which, they feel, is one of the highest value for all who are interested in the spread of Christianity throughout the world.